TI ACH' REXTOMENTO YU'UN TI JESUCRISTOE

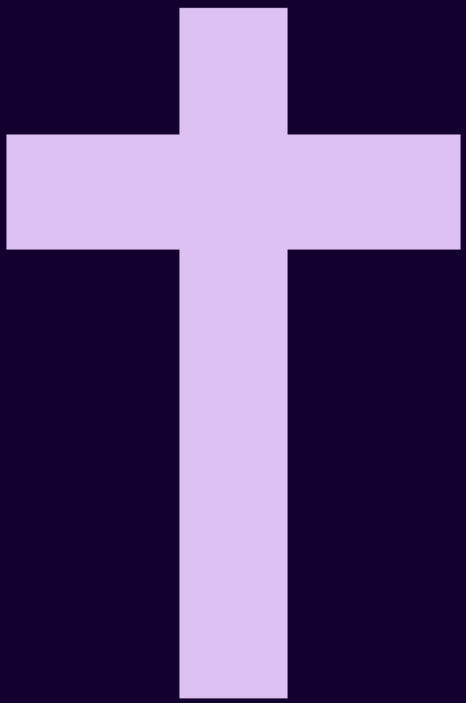

The New Testament in the Chamula dialect of the Tzotzil language of Mexico

Contents

SAN MATEO 1
SAN MARCOS 53
SAN LUCAS 86
SAN JUAN 140
HECHOS 180
ROMANOS 227
1 CORINTIOS 246
2 CORINTIOS 265
GÁLATAS 278
EFESIOS 285
FILIPENSES 292
COLOSENSES 297
1 TESALONICENSES 302
2 TESALONICENSES 306
1 TIMOTEO 309
2 TIMOTEO 315
TITO 319
FILEMÓN 322
HEBREOS 323
SANTIAGO 338
1 PEDRO 343
2 PEDRO 349
1 JUAN 353
2 JUAN 358
3 JUAN 359
JUDAS 360
APOCALIPSIS 362

TI ACH' REXTOMENTO YU'UN TI JESUCRISTOE

The New Testament in the Chamula dialect of the Tzotzil language of Mexico

El Nuevo Testamento Nuestro Se Jesucristo en el tzotzil de Chamula

copyright © 1979, 1988, 2009 La Liga Bíblica

Language: Tzotzil de Chamula (Tzotzil)

Dialect: Chamula

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-21

ISBN 978-1-5313-0773-8

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 21 Sep 2016

dc66b2e5-d3c1-56bb-a6a9-34535eb445d3

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

San Mateo

Smolmuc'totac ti Jesús ti laj ech'uque
(Lc 3:23-38)

1 Ti biiletic li'e, ja' sbitac ti smolmuc'totac ti Jesucristoe, snitilul ti Davide, snitilul ti
Abrahame.
2 Ti snich'on ti Abrahame Isaac. Ti Snich'on ti Isaaque Jacob. Ti snich'nab ti Jacobe Judá
schi'uc schi'iltac ta voq'uel. 3 Ti snich'nab ti Judae Fares schi'uc Zara. Ti Farese schi'uc
ti Zarae, ja' Tamar sbi ti sme'e. Ti snich'on ti Farese Esrom. Ti snich'on ti Esrome Aram.
4 Ti snich'on ti Arame Aminadab. Ti snich'on ti Aminadabe Naasón. Ti snich'on ti Naasone
Salmón. 5 Ti snich'on ti Salmone Booz. Ti Booze, ja' Rahab sbi ti sme'e. Ti snich'on ti Booze
Obed. Ti Obede, ja' Rut sbi ti sme'e. Ti snich'on ti Obede Isaí. 6 Ti snich'on ti Isaie David.
Ti ajvalil Davide schi'uc ti jun ants ti yajnil to ox ti Uríase, ja' tey i'ayan tal ti Salomone.
7 Ti snich'on ti Salomone Roboam. Ti snich'on ti Roboame Abías. Ti snich'on ti Abíase
Asa. 8 Ti snich'on ti Asae Josafat. Ti snich'on ti Josafate Joram. Ti snich'on ti Jorame Uzías.
9 Ti snich'on ti Uzíase Jotam. Ti snich'on ti Jotame Acaz. Ti snich'on ti Acaze Ezequías.
10 Ti snich'on ti Ezequíase Manasés. Ti snich'on ti Manasese Amón. Ti snich'on ti Amone
Josías. 11 Ti snichnab ti Josíase Jeconías schi'uc schi'iltac ta voq'uel. Ja' o yorail ti chucbil
ibatic ta Babilonia banomil ti j'israeletique.
12 Ts'acal to un, inich'naj ti Jeconíase, Salatiel sbi. Ti snich'on ti Salatiele Zorobabel. 13 Ti
snich'on ti Zorobabele Abiud. Ti snich'on ti Abiude Eliaquim. Ti snich'on ti Eliaquime
Azor. 14 Ti snich'on ti Azore Sadoc. Ti snich'on ti Sadoque Aquim. Ti snich'on ti Aquime
Eliud. 15 Ti snich'on ti Eliude Eleazar. Ti snich'on ti Eleazare Matán. Ti snich'on ti Matane
Jacob. 16 Ti snich'on ti Jacobe José, smalal ti Maríae, sme' ti Jesuse, ti ja' Cristoe.
17 Laj ech'uc chanlajunchop (14) totil me'iletic ti lic tal ta stojol ti Abrahame, ic'ot ta
stojol ti Davide. Ja' jech xtoc laj ech'uc chanlajunchop (14) totil me'iletic ti lic tal ta stojol
ti Davide, ic'ot c'alal to ti j'israeletic chucbil ibatic ta muc' ta jteclum Babiloniae. Ja' jech
xtoc ti c'alal chucajtic ta Babiloniae, laj to ech'uc chanlajunchop (14) totil me'iletic c'alal
ivoc' ti Cristoe.

Svoq'uebal ti Jesucristoe
(Lc 2:1-7)

18 Ja' jech s'elan ivoc' ti Jesucristoe. Jac'bil xa yu'un José ti Maríae, sme' ti Jesuse.
C'alal mu'yuc to ta xic' sbaique, schi'uc xa yol ti Maríae ta sventa smuc'ul stsatsal ti Ch'ul
Espíritue. 19 Ti Josee lequil vinic. Mu sc'an ta xac' ta q'uexlal ti Maríae. Ta sc'an ta scomtsan
ya'i ta mucul. 20 C'alal jech ta snope, tal jun yaj'ángel ti Dios ti laj yil ta svayiche ti jech
i'albate:
—José, snitilulot ti ajvalil Davide, mu xlo'ilaj avo'nton. Ic'o ti Maríae. Yu'un ti yol
schi'uque, ja' ta sventa smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritue. 21 Ti Maríae ta svoq'ues jun
querem. Jesús ta xavac'be sbi. Jech ta xavac'be sbi, yu'un ja' ta scolta ti schi'iltac yu'un ti
smulique —xi.
22 Ti jech ic'ot ta pasel taje, yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usi laj yal ti Dios ti laj sts'iba comel
ti jun yaj'alc'ope:
23 Ti tojol tsebe ta xchi'in yol. Ta x'ayan jun squerem. Emanuel ta sbiin. Ti smelole, Dios
ta xchi'inotic,
xi.
24 C'alal ijulav ti Josee, laj xch'un jech chac c'u cha'al i'albat yu'un ti yaj'ángel Diose. Laj
yic' ti Maríae. 25 Ac'o mi mu to laj xchi'in sbaic, laj svoq'ues ti yole. Ti Josee laj yac'be sbi
Jesús.

2

Ti jvu'lal bijil viniquetique

[1] Ti Jesuse ivoc' ta jteclum Belén ti ta Judea banomile. Ja' o tiq'uil ta ajvalil ti Herodese ti
ta jteclum taje. Talic ta Jerusalén bijil viniquetic ti liquemic talel ta sloq'ueb c'ac'ale. [2] Tey
lic sjac'beic ti ajvalile:
—¿Bu oy ti ajvalil yu'un ti j'israeletic ti ivoc' xae? Yu'un laj xa quilcutic sc'analil ti ta
jlumalcutique. Ja' yu'un un, tal quich'cutic ta muc' —xiic.
[3] C'alal jech laj ya'i ti ajvalil Herodese, lic ta vul o'nton. Pero ma'uc no'ox. Ja' jech xtoc
oyic ta vul o'nton scotol ti jnaclejetic ta Jerusalene. [4] Jech o xal ti ajvalil Herodese laj stac ta
iq'uel scotol ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Jech
lic sjac':
—Albun ca'i, ¿bu ta xvoc' ti Cristoe? —xi.
[5] Jech laj staq'uic:
—Ta xvoc' ta jteclum Belén li' ta Judea banomile. Yu'un jech laj sts'iba comel ti
yaj'alc'op Diose:
[6] Ti vo'ote jteclum Belén ti li' oyot ta Judea banomile, ma'uc pequel ac'oplal ta xac'ot jech
chac c'u cha'al ti ajvaliletic ta jteclum li'e.
Yu'un ta xvul ta loq'uel ta atojol jun ajvalil ti ta xchabi li jnich'nab Israele,
xi ti sc'op Diose —xiic.
[7] Jech o xal ti Herodese ta mucul laj sta ta iq'uel ti bijil viniquetique. Tey lic sjac'be ti
c'usi lec ora ivinaj ti c'anale. [8] Ja' yu'un un, laj stac batel ta Belén ti bijil viniquetique. Jech
laj yalbe:
—Batanic tey un cha'e. T'unic lec ti olol taje. C'alal mi laj ataique, xtal avalbeicun yo'
jech chba quich' ta muc' ec —xi.
[9] C'alal jech laj yal ti ajvalile, jech ti bijil viniquetique ibatic. Ja' o laj yac' sba iluc yan
velta ti c'anal ti laj yilic to ox ta slumalique. Jba'be batel ti c'anale. Tey paj ti bu oy stuq'uil
ti olole. [10] C'alal jech laj yilic ti bijil viniquetic ti paj ti c'anale, xmuyubajic xa. [11] C'alal jech
i'ochic bal ta nae, tey laj yilic ti olole schi'uc ti sme'e, ja' ti Maríae. Jech ti stuquique laj
squejan sbaic. Laj yich'ic ta muc' ti olole. Ts'acal to laj sjamic ti scaxaique. Laj yac'beic
smoton, ja' ti c'anal taq'uine, ti pome, schi'uc ti momol ti mirra sbie. [12] Ts'acal to un,
bijubtasatic ta svayichic ti bijil viniquetique ti mu xa x'ech'ic ta stojol ti ajvalil Herodese.
Ja' yu'un un, isutic batel ta yan o be ti c'alal ibatic ta slumalique.

Jatav batel ta Egipto

[13] C'alal ibatic ti bijil viniquetique, ja' o ital yaj'ángel ti Diose ti jech i'albat ta svayich ti
Josee:
—Lican, batan, ic'o batel ti olole schi'uc ti sme'e. Jatavanic batel c'alal ta muc' ta jteclum
Egipto. Comanic tey ja' to ti mi vu'un ta xcalbot ava'i ti ta xaloc' batele. Yu'un ti ajvalil
Herodese ta sa' ti olole yu'un ta smil ya'i —xi.
[14] Jech ti Josee tey lic. Laj yic' batel ti olole schi'uc ti sme'e. Tey iloq'uic bal ta ac'obaltic
c'alal to Egipto. [15] Tey oyic c'alal icham ti ajvalil Herodese. Ti jech ic'ot ta pasele, yo' ta
xc'ot ta pasel ti c'usi yaloj ono'ox ti Dios ti laj sts'iba comel ti yaj'alc'ope: "Vu'un ta xquic'
talel ti Jnich'on ti oy ta Egiptoe", ti xie.

Ti ajvalil Herodese laj spas mantal ti ac'o yich' milel ti ololetique

[16] C'alal laj yil ti ajvalil Herodese ti ilaj ta lo'lael yu'un ti bijil viniquetique, icap ti sjole.
Jech o xal laj yal mantal ti ac'o yich' milel scotol ti ololetic ti yich'ojic chib jabile schi'uc
c'alal to jvoq'uel ololetic ti oyic ta jteclum Belene, schi'uc ti c'u yepal joyol ta spat xocone.
Ja' ba sco'oltas talel ti ajvalil Herodese ti c'usi ora laj yalic ti bijil viniquetique. [17] Ti jech laj
spas ti ajvalil Herodese, ja' ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al laj sts'iba comel ti yaj'alc'op
Dios Jeremíase:
[18] Oy buch'u x'avet ta Ramá banomil.
Ta x'oc'.
Mu x'ech ti vocol ta xa'ie.
Ja' ti Raquele ta xoq'uita ti yalabe.
Mi ja'uc sc'an patbel yo'nton, ja' ti cham xae,

xi.
19 C'alal icham ti ajvalil Herodese, ja' o tal jun yaj'ángel ti Diose, ti jech i'albat ta svayich
ti José ti ta Egiptoe:
20 —Lican, ic'o batel ti olole schi'uc ti sme'e. Sutanic batel ta slumal Israel. Yu'un ti
buch'u ta smil ya'i ti olole chamic xa —xi ti ángele.
21 Jech ti Josee ilic, laj yic' batel ti olole schi'uc ti sme'e. Ibatic c'alal to slumal Israel.
22 C'alal laj ya'i ti Josee ti ja' ochem ta ajvalil ta Judea banomil ti Arquelaoe, ti ja' laj
sq'uexolin ti stote, ixi' ti jech ta xbate. Pero i'ac'bat yil ta svayich yan velta ti tey ta xbat ti
ta Galilea banomile. 23 C'alal jech ic'otic ta Galileae, tey bat naclicuc ta Nazaret. Ti jech taje,
yo' ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al laj yalic ti j'alc'opetique, yo' jech ta sbiin Nazareno
ti Jesuse.

3

Ta xal sc'op Dios ti Juan j'ac'-ich'-vo' ta xocol banomile
(Mr 1:1-8; Lc 3:1-9, 15-17; Jn 1:19-28)

1 Ti jech yorail taje, ja' o ivul ta loq'uel ta yalel sc'op Dios ti Juan j'ac'-ich'-vo' ta xocol
banomil ti ta Judea banomile. 2 Jech laj yal:
—Ictaic ti toj chopol avo'ntonique. Yu'un nopol xa yorail ti ta xventainvan ti Dios ti oy
ta vinajele —xi.
3 Ti Juan taje, ja' ti buch'u jech ts'ibabat sc'oplal yu'un ti j'alc'op Isaíase:
Oy buch'u tsots ta xc'opoj ta xocol banomil ti jech ta xale:
"Jambeic tuq'uil be ti Cajvaltique.
Meltsanbeic lec sbe",
ti xie, xi ti Isaíase.
4 Meltsanbil ta stsotsil camello sc'u' ti Juane. Nucul ti schuque. Ja' jech xtoc ti sve'ele,
c'ulub schi'uc ti te'tical ajapome. 5 Ti jnaclejetic ta Jerusalene, ti ta sjoylej Judea banomile,
ti nopol ta uc'um Jordane, ta xtalic ya'ibeic sc'op li Juane. 6 C'alal jamal ta xalic ti smulique,
jech ti Juane ta xac'be yich' vo' tey ta uc'um Jordán.
7 Jech laj yal ti Juane ti c'alal laj yil ti ep ta xtalic ti jfariseoetique schi'uc ti jsaduceoetique
ta yich'el ti vo'e:
—Snich'nab jti'val chon, ¿buch'u laj yalboxuc ava'iic ti ta xapoj abaic yu'un ti tsots
castigo ti ta xa xtale? 8 Lecuc ti c'usi ta xapasique yo' jech ta xvinaj ti jeltajem ti
avo'ntonique. 9 Ma'uc no'ox ta xavalolanbe abaic ti snitiluloxuc ti Abrahame. Yu'un ta
xcalboxuc ava'iic, ti Diose xu' ta sjoybin ta snitilultac Abraham ti tonetic li'e. 10 Yu'un
chapal xa ti eq'uele ti ta sboj ti te'e schi'uc ti yibele. Scotol ti te'etic ti mu'yuc lec ta xac'
ti sate, ta xich' bojel. Ta xich' chiq'uel ta c'oc'. 11 Ta melel, ta xcac'boxuc avich'ic vo'.
Pero bats'i vo' no'ox ti ja' señail ti jeltajem ti avo'ntonique. Pero ti Buch'u ts'acal pat xtal
cu'une, ja' ta xac'boxuc avich'ic ti Ch'ul Espíritu ti c'oc' s'elane. Ti Buch'u ta patil xtal
cu'une, ja' jelavem smuc'ul ti stuque. Yan ti vu'une ch'abal c'usi xu' cu'un, mi ja'uc ta
yich'bel batel ti xonobe, ja' ti mu'yuc jlequilal ta stojole. 12 Ti Buch'u ta patil xtal cu'une
stsacoj xa ti yic'aobil trigoe. Ta st'ujbe loq'uel ti sc'a'epale yo' stuc xa ti trigo ta xcome.
Ti trigo ti t'ujbil xae ta sq'uej ta yavil. Yan ti sc'a'epale ta xich' chiq'uel ti bu mu xtub ti
c'oq'ue —xi ti Juane.

Laj yich' vo' ti Jesuse
(Mr 1:9-11; Lc 3:21-22)

13 Ti Jesuse iloc' batel ti ta Galilea banomile. Ic'ot ta uc'um Jordán yo' ta x'ac'bat yich'
vo' yu'un ti Juane. 14 Ta sliquebale mu sc'an ti Juane ti ta xac'be yich' vo' ti Jesuse. Jech o
xal jech laj yal:
—Vo'ot ta xavac'bun quich' vo' ti jechuque. Le' une, vo'ot latal ta jtojol —xi.
15 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ma'uc ta xcaltic le'e. Ja' lec, la' jpastic scotol ti c'usi ta sc'an ti Diose —xi.

Jech ti Juane laj xch'un. Laj yac'be yich' vo' ti Jesuse. [16] C'alal jech laj yich' vo' ti Jesuse,
ta ora no'ox ijam ti vinajel ti c'alal iloc' tal ta vo'e. Jech ti Jesuse laj yil ti Ch'ul Espíritu
yu'un ti Diose, ti co'ol s'elan jcot ta paloma ta xyal talel ta stojole. [17] Ja' o ivinaj ti oy Buch'u
ic'opoj talel ta vinajel ti jech ta xale:
—Le'e, ja' Jnich'on ti c'ux ta xca'ie, ti ximuyubaj yu'une —xi.

4

Ta xich' lajeltsabel yo'nton ti Jesuse
(Mr 1:12-13; Lc 4:1-13)

[1] Ts'acal to un, ti Jesuse i'ic'at batel yu'un ti Ch'ul Espíritu ta xocol banomile, yo' jech ta
xlajeltsabat yo'nton yu'un ti pucuje. [2] Cha'vinic (40) c'ac'al, cha'vinic (40) ac'obal mu'yuc
xve' ti Jesuse. Ts'acal to un, lic ya'i vi'nal. [3] Jech ti pucuje inopaj batel ta stojol ti Jesuse yo'
ta slajeltsabe yo'nton ti jech laj yale:
—Mi ta melel Snich'onot ti Diose, paso ta mantal ti tonetic li'e ti ac'o joybijuc ta pane
—xi.
[4] Ti Jesuse jech laj stac':
—Ti sc'op Diose jech ta xal: "Ma'uc no'ox ta pan ta xcuxi ti vinique. Ja' ta xcuxi o ta
sventa jujubel ti c'usi ta xal ti sc'op Diose", —xi.
[5] Jech ti pucuje laj yic' batel ti Jesús ti ta ch'ul jteclum Jerusalene. Laj yic' muyel ta sjol
ti temploe. [6] Jech lic yal:
—Mi ta melel Snich'onot ti Diose, jipo aba yalel li'e. Yu'un ti sc'op Diose jech ta xal: "Ti
Diose ta xalbe mantal ti yaj'ángeltaque yo' ta xchabiot. Ta xic'ot yalel ta sc'ob yo' jech mu
xyayij avacan ta ton", —xi.
[7] Ti Jesuse jech laj stac':
—Jech ta xal xtoc ti sc'op Diose: "Mu xalajeltsabe yo'nton ti Cajvaltic Dios avu'une",
—xi.
[8] Yan to velta ti pucuje laj yic' batel ta jun toyol vits. Tey laj yac'be yil yutsilal slequilal
scotol li muc'tiquil lume. [9] Jech laj yal:
—Ti mi ta xaquejan aba ta yich'elun ta muq'ue, ta xcac'bot avu'unin scotol —xi.
[10] Ti Jesuse jech laj yal:
—Batan, Pucuj. Yu'un ti sc'op Diose jech ta xal: "Ich'o ta muc' ti Dios avu'une. Ja' no'ox
ac'o aba ta tunel yu'un", —xi.
[11] Jech o xal un, ti pucuje laj xch'ac sba batel ta stojol ti Jesuse. Tey talic ángeletic. Tal
scoltaic ti Jesuse.

Ilic sliques yabtel ti Jesús ta Galileae
(Mr 1:14-15; Lc 4:14-15)

[12] C'alal laj ya'i ti Jesús ti tiquil ta chuquel ti Juane, ibat ta Galilea. [13] Pero mu teyuc icom
ta Nazaret jteclum. Bat nacluc ta jteclum Capernaum ti oy ta ti' nabe, ti oy ta yosilal ti
Zabulone, ti Neftalie. [14] Ti jech ibat teye, yo' ta xc'ot ta pasel ti c'u s'elan laj sts'iba comel
ti j'alc'op Isaías ti jech laj yale:
[15] Ti yosilal ti Zabulone, ti Neftalie ja' tey ta x'ech' ti be ti ta xc'ot ta nabe,
ti oy ta jot uc'um Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale,
ti ja' Galilea sbi xtoque,
ti bu nacalic ti jyanlum cristianoetique.
[16] Scotol ti jnaclejetic teye, ti oyic ta ic'al osile, ja' to tey laj yilic ti saquilal osile.
Ti buch'utic ti oyic ta squeoval ti lajebale tey ic'ot ta stojolic ti saquilal osile,
xi.
[17] Ja' o yorail lic sliques yabtel ti Jesuse ti jech laj yale:
—Ictaic ti jech chopol avo'ntonique. Yu'un nopol xa yorail ti ta xventainvan ti Dios ti
oy ta vinajele —xi.

Ti Jesuse, "La' chi'inicun", xut ti chanvo' jtsac-choyetique
(Mr 1:16-20; Lc 5:1-11)

18 C'alal ta xanav batel ta sti'il nab Galilea ti Jesuse, ja' o laj yil cha'vo' viniquetic ti yits'in
sbanquil sbaique. Ti june, Simón sbi. Ja' Pedro ti yan sbi xtoque. Ti june, Andrés. Ja'
yabtelic ti tsac choye. Ja' o tey ta sjipic ochel ta nab ti stsacobil schoyique. 19 Jech ti Jesuse
jech laj yalbe:
—La' chi'inicun. Yu'un ta xcac' yan avabtelic ta yiq'uel talel cristianoetic —x'utat.
20 Jech ti stuquique ta ora no'ox laj yictaic comel ti stsacobil schoyique. Ibatic schi'uc ti
Jesuse.
21 C'alal jech snatil ixanav batel ti Jesuse, ja' o tey laj yil yan cha'vo' viniquetic ti yits'in
sbanquil sbaique. Ti june, Jacobo. Ti june, Juan, ti ja' snich'nabtac ti Zededeoe. Oyic ta
yut barco schi'uc ti stotique. Yacalic ta sts'isel ti stsacobil schoyique. Ti Jesuse tey laj yic'
talel. 22 Ti c'alal jech laj ya'iique, ta ora no'ox laj yictaic comel ti sbarcoique, ti stotique.
Laj xchi'inic batel.

Ti Jesuse ta xchanubtas epal cristianoetic
(Lc 6:17-19)

23 Ti Jesuse, ti c'alal ta xanav batel ta scotol Galilea banomile, ta x'ech' chanubtasvanuc ta
jujun ch'ul naetic ti buyuc no'oxe. Ja' ta xalbe sc'oplal ti ventainel yu'un ti Diose. Jech xtoc
ta scoles ti c'usiuc no'ox chamelal ta xa'iic ti cristianoetique. 24 C'alal laj ya'ibeic sc'oplal
Jesús ti jnaclejetic ta Siria banomile, laj yiq'uic talel ti c'usiuc no'ox chamelal ta xa'iique,
ti ch-avan ti sjol sbaquilique, ti ch-ilbajinatic yu'un ti pucuje, ti jtub-iq'uetique, ti pasemic
ta moch'e. Scotol ti jchameletique colic ta sventa ti Jesuse. 25 Ep ti cristianoetic laj sts'acliic
batel ti Jesuse, ti liquemic tal ta Galilea banomile, ti liquemic tal ta Decápolise, ti liquemic
tal ta Jerusalene, ti liquemic tal ta Judeae, ti liquemic tal ta sloq'ueb c'ac'al ti oy ta jot
uc'um Jordane.

5

Laj yal sc'op Dios Jesús ta jol vits

1 C'alal laj yil ti epal cristianoetic ti Jesuse, tey imuy batel ta vits. Tey ichoti. Jech ti
yajchanc'optaque tey inopajic tal ta stojol. 2 Jech ti Jesuse jech lic chanubtasvanuc:

Ti buch'u ti yan yutsilique
(Lc 6:20-23)

3 —Yan yutsilic ti buch'utic ta xa'iic ti ch'abal yutsilal yo'ntonique. Ja' ta x'ac'bat yich'ic
ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele.
4 'Yan yutsilic ti buch'utic oyic ta at o'ntone. Ja' ta xpatbat yo'ntonic yu'un ti Diose.
5 'Yan yutsilic ti buch'utic ta sbic'tajes sbaique. Ja' ta x'ac'bat sventainic ti banomil ti
yaloj ono'ox ti Dios ti ta xaq'ue.
6 'Yan yutsilic ti buch'utic ti co'ol s'elan vi'nal taqui ti'il ta xa'iic ta spasel ti c'usi ta sc'an
ti Diose. Ja' ta xcoltaatic ta spasel yu'un ti Diose.
7 'Yan yutsilic ti buch'utic oy sc'uxul yo'ntonic ta stojol ti yane. Ja' ta xc'uxubinatic
yu'un ti Diose.
8 'Yan yutsilic ti buch'utic lecubtasbil ti yo'ntonique. Ja' ta xilic ti Diose.
9 'Yan yutsilic ti buch'utic ta xaq'uic persa ta spajesel ti c'ope. Ja' ta sbisatic ta snich'nab
ti Diose.
10 'Yan yutsil ti buch'utic ta xich'ic ilbajinel ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose. Ja' ta
x'ac'bat yich'ic ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele.
11 'Yan avutsilic ti vo'oxuque ti c'alal ta xayilbajinoxuc, ta xaschopol-c'optaoxuc ti
cristianoetique, ti c'usiuc no'ox ta xasa'boxuc amulic ti ta jventae. 12 Muyubajanic. Junuc
avo'ntonic. Yu'un ta xavich'ic ti muc' ta matanal ti tey ta vinajele. Yu'un jech ono'ox laj
yich'ic ilbajinel ti yaj'alc'optac ti Diose ti c'alal mu'yucoxuc to oxe.

Ats'am, luzoxuc a'elanic ta stojol ti cristianoetique
(Mr 9:50; Lc 14:34-35)

13 'Ats'amoxuc a'elanic ta stojol ti cristianoetique. Pero mi ta xch'ay schi'il ti ats'ame,
¿mi xu' to ta xtun yan velta? Mu'yuc xa c'usi xtun o. Ja' no'ox ta xich' jipel loq'uel. Ac'o
lajuc ta teq'uel.
14 'Luzoxuc a'elanic ta stojol ti cristianoetique. Yu'un ti jun jteclum ti oy ta jol vitse, mu
stac' snac' sba. 15 Mu yu'unuc ta jtsantic jun lampara ti chba jnac'tic ta yolon caxae. Ti
lampara ti ta jtsantique, ta jcajantic ta toyol yo' ta xilic saquilal ti buch'utic oyic ta nae.
16 Ja' jech ti vo'oxuc eque, ac'o vinajuc ti xojobal aluzic ta stojol ti cristianoetique. C'alal
ta xilic ti lec ti c'usitic ta xapasique, jech ti stuquique ta xlequil-c'opojic ta stojol ti Dios
avu'unic ti oy ta vinajele.

Ti Jesuse ta xchanubtasvan c'u s'elan ti mantale

17 'Mu xanopic ti lital jch'ayesbe sc'oplal smantal ti Moisese schi'uc ti c'u s'elan
ichanubtasvanic ti yaj'alc'optac ti Diose. Ti jech litale, ja' tal jvinajesbe ti bats'i smelole.
18 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti c'u sjalil oy ti banomile, ti vinajele, mu'yuc ta xich'
ch'ayesel jbeluc ti mantale, ja' to ti mi c'ot ta pasel scotol ti c'usi ta ono'ox xc'ot ta pasele.
19 Jech o xal un, buch'uuc no'ox ti mu xac' ta venta ti c'usiuc no'ox mantale, ac'o mi mu
tsotsuc ti sc'oplale, jech xtoc ti mi jech ta xchanubtasvan taje, peq'uel sc'oplal ta xc'ot
ti bu ta xventainvan ti Dios ti oy ta vinajele. Pero buch'uuc no'ox ti ta xac' ta venta ti
mantale, ti jech ta xchanubtas ti yan xtoque, cajal sc'oplal ta xc'ot ti bu ta xventainvan
ti Diose. 20 Ta xcalboxuc ava'iic, mi mu xapasic ti c'usi ta sc'an ti Diose, ti mi ja' no'ox ta
xapasic jech chac c'u cha'al ta spasic ti jfariseoetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un
ti mantale, mu cha'beluc xu' ta xa'ochic bu ta xventainvan ti Diose.

Ti Jesuse ta xal c'u s'elan ti ile
(Lc 12:57-59)

21 'Ti vo'oxuque ava'binojic ti jech i'albatic ti amolmuc'totique: "Mu xamilvan. Yu'un ti
buch'u ta xmilvane ta xich' chapanel", xi. 22 Ti vu'une ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox
ti xti'et sjol yu'un ti schi'ile, ta xich' chapanel. Buch'uuc no'ox ti ta xalbe ti mu xatun xut
ti schi'ile, ta xich' chapanel ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique. Buch'uuc no'ox ti ta
xalbe bolat ti schi'ile, xibal sba. Yu'un xu' ta xbat ta lajebal ti bu oy ti c'oq'ue.
23 'Ti mi ta xavich' batel ti matanal ti ta altare, ti mi ja' o ivul ta avo'nton ti oy bu mu
lecuc ta xayil ti achi'ile, 24 ja' lec, ictao to comel ta sti'il altar ti matanal ti ta xavac' oxe.
Batan ba'yel, ba lajesbo yo'nton ti achi'ile. Ts'acal to xu' xtal avac'be smoton ti Dios ti ta
xavac'be ono'oxe.
25 'Mi oy buch'u ta xac'ot ta chapanele, ti c'alal ta xaxanavic batel ta bee, lajesbo yo'nton,
yo' jech mu xba yac'ot ta sc'ob ti jueze. Yu'un ti jueze ta xac'ot batel ta sc'ob ti mayole.
Jech ti mayole ta stic'ot ta chuquel. 26 C'alal jech tiq'uilot ta chuquele, ta melel ta xcalboxuc
ava'iic, mu xaloc' talel ta jeche' no'ox, ja' to ti mi laj atoj comel scotol ti amultae.

Ti Jesuse ta xal c'u s'elan ti c'upinej mulile

27 'Ti vo'oxuque ava'binojic ti jech i'albat ti amolmuc'totique: "Mu xasa' avantsic.
Antsetic, mu xalo'labe sjol viniquetic", xi. 28 Ti vu'une ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox
ti ta sq'uel jun ants ti oy ta yo'nton ti ta sc'an ta sc'upin ya'ie, co'ol s'elan ti laj xa sc'upin
ta x'ilat yu'un ti Diose.
29 'Jech o xal un, mi ta scoj asat ta xata amul yu'une, pitso loq'uel. Jipo batel ta nom.
Yu'un ja' lec ti mi ta xach'ay jbej no'ox asate. Ja' toj chopol ti mi sjunul abec'tal ta xavich'
jipel ochel ta c'oq'ue. 30 Ja' jech xtoc mi ta scoj abats'i c'ob ta xata amul yu'une, seto loq'uel.
Jipo batel ta nom. Yu'un ja' lec ti mi jun no'ox ac'ob ta xch'aye. Ja' toj chopol ti mi sjunul
abec'tal ta xavich' jipel ochel ta c'oq'ue.

Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti bajobbaile
(Mt 19:9; Mr 10:11-12; Lc 16:18)

31 'Ja' jech xtoc ava'binojic ti jech i'albatic ti amolmuc'totique: "Buch'uuc no'ox ti ta
sbaj ti yajnile, ac'o smeltsanbe svunal ti bajobbaile", xi. 32 Ti vu'une ta xcalboxuc ava'iic,
ja' no'ox xu' ta xabaj ti avajnile ti mi ta xac' sba ta c'upinele. Pero ti mi ta xabaj ti avajnil

ta jeche' no'oxe, jech o xal ta acoj vo'ot vinic ti ta sta smul ti antse. Ja' jech xtoc buch'uuc
no'ox ti ta xic' ti bajbil antse, ta sta smul ec.

Mu lecuc ti c'usi ta xava'anic ta rextigoe

33 'Ava'binojic ti jech i'albatic ti amolmuc'totique: "Ti laj xava'an ta rextigo ti Dios ti
c'usi ta xavaq'ue, c'otuc me ta pasel avu'un", xi. 34 Ti vu'une ta xcalboxuc ava'iic, mu
me c'usi xava'anic ta rextigo. Mu xava'anic ta rextigo ti vinajele, yu'un ja' tey chotol
ta spas mantal ti Diose. 35 Mu xava'anic ta rextigo ti banomile, yu'un ja' stec'leb yoc ti
Diose. Mu xava'anic ta rextigo ti jteclum Jerusalene, yu'un ja' steclumal ti Ajvalil Diose.
36 Mu xava'anic ta rextigo ti ajolique, yu'un mu xu' ta xasacubtas ta xavic'ubtas ti stsatsal
ajolique. 37 Ja' no'ox alic, jech, mi mo'oj. Yu'un ti mi ta xajutic ti c'ope, ta xlic talel ta stojol
ti pucuje.

Ma'uc avabtelic ti ta xapacbe sutel ti avajcrontae
(Lc 6:29-30)

38 'Ava'binojic ti jech i'albatic ti amolmuc'totique: "Buch'uuc no'ox ti ta stubbe sat ti
schi'ile, jech ta xich' tubbel sat ec. Buch'uc no'ox ti ta sc'asbe stanal ye ti schi'ile, jech ta
xich' c'asbel stanal ye ec", xi. 39 Ti vu'une jech ta xcalboxuc ava'iic, mu me xapacbe sutel ti
chopol vinique. Mi ta smajbot ti jot xocon asate, ac'o smaj ti jot xtoque. 40 Mi oy buch'u ta
xic'ot batel ta stojol ti jchapanvanejetique yo' ta spoj ti ac'u'e, ac'o yich' batel ti yan ac'u'
xtoque. 41 Mi oy buch'u ta xasujic ta xcuchel batel icatsil o'lol revae, ja' lec cuchbo batel
jun reva. 42 Buch'uuc no'ox mi oy c'usi ta sc'anbote, ac'bo. Buch'uuc no'ox mi oy c'usi ta
xch'amunbote, ac'bo.

C'uxubinic ti avajcrontae
(Lc 6:27-28, 32-36)

43 'Ja' jech xtoc ava'binojic ti jech i'albatic ti amolmuc'totique: "C'uxubino ti buch'u lec
xavil abaic achi'uque. Crontaino ti avajcrontae", ti xie. 44 Ti vu'une ta xcalboxuc ava'iic,
c'uxubino ti avajcrontae. C'anbeic slequilal Dios ti buch'u ta xaschopol-c'optaoxuque.
Pasic lec ta stojol ti buch'u xti'et sjol ta atojolique. C'oponbeic Dios ta stojol ti buch'utic ta
xayutilanique, ti ta xayilbajinoxuque. 45 Ti mi jech ta xapasique, ja' snich'naboxuc ti Dios
ti oy ta vinajele. Yu'un ti Diose ta xac'be xojobal c'ac'al ti buch'utic leque, ti buch'utic
chopole. Ta xac'be tal vo' ti buch'utic leque, ti buch'utic chopole. 46 Yan ti mi ja' no'ox
ta xac'uxubinic ti buch'utic c'ux ta xaya'iique, ¿c'usi ti matanal ta xavich'ic ti jech ta
xapasique? Yu'un ti jc'anpatantaq'uinetique c'ux ta xa'iic ti buch'u c'ux ta x'a'iate. 47 Mi
ja' no'ox lec ta xac'opon ti buch'u lec xavil aba achi'uque, ¿c'usi ti lec ta xapasique? Yu'un
ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose, ja' jech ta spasic. 48 Ti vo'oxuque lecuc avo'ntonic jech
chac c'u cha'al oy slequilal yo'nton ti Jtotic Dios ti oy ta vinajele —xi ti Jesuse.

6

Ti Jesuse ta xchanubtasvan ti c'usi tuc' ta pasele

1 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—Scotol ti c'usi ta xapasic ta sventa ti Diose, bijanic me. Mu me ja'uc x'och ta avo'ntonic
ti ja' no'ox ta xac'anic ti lec xa'ilatic yu'un ti yane. Ti mi jech ta xapasique, mu'yuc ta
xa'ac'batic ti amotonic yu'un ti Jtotic ti oy ta vinajele. 2 Ti c'alal ta xacoltaic ti buch'u abol
sbaique, mu me xavinajes ta stojol yan jech chac c'u cha'al ta spasic ti jpac'taejbailetique
ti ta ch'ul nae, ti ta callee. Jech ta spasic yo' jech ta xlequil-c'oplaltaatic yu'un ti yane.
Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech yepal laj xa staic ti smotonique. 3 C'alal ta
xacoltaic ti buch'u abol sbaique, avo'ntonuc no'ox sna'. 4 Ta mucul coltavananic. Yu'un ti
Jtotic Diose yiloj ti jech ta xacoltavanic ta mucule. Ta xayac'boxuc ti amotonique.

Ti Jesuse ta xchanubtasvan c'u s'elan ta c'oponel ti Diose
(Lc 11:2-4)

5 'C'alal ta xataic ta c'oponel ti Diose, mu jechuc xapasic jech chac c'u cha'al ti buch'u
ta spac'ta sbaique. Lec ta xa'iic ti va'ajtic xa ta staic ta c'oponel ti Dios ti ta ch'ul nae, ti

ta calletique, yo' jech ta x'ilatic yu'un ti yane. Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech yepal laj staic ti smotonique. [6] C'alal ta xataic ta c'oponel ti Diose, ochanic ta yut anaic. Maquic ti sti' anaique. C'oponic ti Jtotic Dios teye. Jech ti Jtotic Diose yiloj ti jech ta xapas ta mucule. Ta xac'boxuc ti amotonique.

[7] 'C'alal ta xataic ta c'oponel ti Diose, ma'uc no'ox ta xacha'alolanic ti c'usi laj xa avalique jech chac c'u cha'al ta spasic ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose. Yu'un ti stuquique ta snopic ti ja' to jech ta x'a'ibat sc'opic yu'un ti Dios. [8] Mu me jechuc xapasic jech chac c'u cha'al ti stuquique. Yu'un ti Jtotique sna'oj xa ti c'usi xtun avu'unic c'alal mu to ta xlic ac'anbeique. [9] Ja' yu'un un, jech xavalic c'alal ta xac'opojique:

Dios Totil, ti oyot ta vinajele, ich'biluc ta muc' ach'ul bi cu'uncutic.

[10] La' ventainuncutic.

C'otuc ta pasel ti c'usi ta sc'an avo'nton li' ta banomile jech chac c'u cha'al ta xich' pasel tey ta vinajele.

[11] Ac'buncutic ti jve'elcutic ti xtun cu'uncutic avi c'ac'ale.

[12] Ac'buncutic perdón yu'un ti jmulcutique jech chac c'u cha'al ta xcac'becutic perdón ti buch'u laj xa sa' smul ta jtojolcutique.

[13] Pojuncutic, mu me xavac'uncutic ta lajeltsael yu'un ti pucuje.

Yu'un jelavem amuc'ul, oy alequilal, ta xapas mantal sbatel osil. Jechuc.

[14] 'Ti mi ta xavac'beic perdón ti buch'u laj xa sa' smul ta atojolique, jech ti Jtotic Dios ti oy ta vinajele ta xac'boxuc perdón ec. [15] Ti mi mu xavac'beic perdón ti yane, jech ti Jtotic Diose mu xayac'boxuc perdón yu'un ti amulique.

Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti comtsanej vaje

[16] 'C'alal ta xacomtsan avotique, mu me xavaq'uic ta ilel ti oyoxuc ta at o'ntone jech chac c'u cha'al ta spasic ti buch'u ta spac'ta sbaique. Jech ta spasic yo' jech ac'o ilatuc yu'un ti yan ti yictaoj ti yotique. Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech yepal laj staic ti smotonique. [17] C'alal ta xacomtsan avotique, poquic asatic, tusic ajolic. [18] Jech xapasic yo' jech mu sna'ic ti yan ti avictaoj ti avotique. C'ajomal no'ox yiloj ti Jtotic ti tey xchi'inojoxuque. Jech ti stuque ta xac'boxuc ti amotonique.

Ti c'ulejal ta vinajele
(Lc 12:33-34)

[19] 'Mu me xatsob ac'ulejalic li' ta banomile, ti sna' xlilij ta xjoch'e, ti sna' xch'aye, ti xu' ta xelc'an ti j'eleq'ue. [20] Tsobic ac'ulejalic ta vinajel ti bu mu sna' xlilij ta xjoch'e, ti bu mu sna' xch'aye, ti mu xelc'an ti j'eleq'ue. [21] Yu'un ti bu oy ti ac'ulejalique, tey oy batem ti avo'ntonique.

Ti lampara ti oy ta jtojoltique
(Lc 11:34-36)

[22] 'Ti asatique co'ol s'elan lampara c'otem yu'un ti abec'talique. Ti mi lec ti asatique, jech oy ta saquil osil sjunul ti abec'talique. [23] Pero ti mi chopol ti asatique, tey oy ta ic'al osil sjunul ti abec'talique. Jech xtoc mi mu xavich'ic ta muc' ti c'usi ta xac' ana'ic ti Diose, oyoxuc ta ic'al osil. Mu'yuc xa yan ic'al osil jech chac c'u cha'al ti ic'al osil taje.

Dios schi'uc ti taq'uine
(Lc 16:13)

[24] 'Mu'yuc buch'u xu' ta x'abtej ta cha'vo' ajvalil. Yu'un ti june, lec ta xc'anat. Yan ti june, mu lecuc ta xc'anat. Ti june, lec ta x'abtej ta stojol. Yan ti june, ta stoy sba ta stojol. Ja' jech ti vo'oxuc eque, mu xu' ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti Diose ti mi ja' batem avo'ntonic yu'un ti taq'uine.

Ti Diose ta xchabi ti snich'nabtaque
(Lc 12:22-31)

[25] 'Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, mu me xavul avo'ntonic c'u s'elan ta xata ave'el avuch'omic yo' ta xacuxiic, mi ja'uc ti ac'u'ic ta xalapique. ¿Mi yu'un ja' tsots sc'oplal ti ave'elique? ¿Mi ja' mu sta ti acuxlejalique? ¿Mi yu'un ja' tsots sc'oplal ti ac'u'ique? ¿Mi

ja' mu sta ti abec'talique? [26] Q'uel avil ti mutetic ti xvilajet ta vinajele. Mu sna' sts'unobajic.
Mu sna' xc'ajavic. Mu sna' spoco-tsob sve'elic. Pero malq'uinbilic yu'un ti Jtotic ti oy ta
vinajele. ¿Mi yu'un ja' tsots sc'oplal ti mutetique? ¿Mi ja' mu sta ti vo'oxuque? [27] ¿Mi yu'un
ta to xnatij acuxlejalic ti jech xvulvun avo'ntonique?
[28] '¿C'u cha'al xvulvun avo'ntonic yu'un ti ac'u'ique? Q'uelic lec c'u s'elan ta xch'i ti
nichimetic ta yaxaltique. Mu sna' x'abtejic. Mu sna' xnaujic. [29] Vu'un ta xcalboxuc ava'iic
ti ja' jelavem yutsil ti nichime. Ja' mu sta yutsil laj slap sc'u' ti ajvalil Salomone manchuc
mi c'upil sba. [30] Ti nichime mu jaluc tey ta xch'i ta yaxaltic. Ti mi jech ta spas ti Diose, ti
jun yutsil ta sc'u'iltas ti nichim ti c'alal ocom cha'ej ta xbat ta c'oq'ue, ¡bu xata ti mu ta
sc'u'iltasoxuque! Pero mu xach'unic lec. [31] Jech o xal un, mu xavulilan avo'ntonic ta yalel:
"¿C'usi ta jve'tic? ¿C'usi ta xcuch'tic? ¿Bu ta jtatic ti jc'u'tique?" ti xachiique. [32] Q'uel avilic,
ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose ja' no'ox batem ta yo'ntonic ti sve'elique, ti sc'u'ique.
Pero ti vo'oxuque xanaic ti oy jun Dios ti sna' scotol ti c'usitic xtun avu'unique. [33] Jech o
xal ti vo'oxuque ja' batuc avo'ntonic ti ventainel yu'un ti Diose schi'uc xtoc ti ta xapasic
ti c'usi lec ta xil ti Diose. Jech umbi, ta xa'ac'batic scotol ti c'usi ta xtun avu'unique. [34] Mu
xavulilan avo'ntonic yu'un ti c'ac'al oc'ome. Yu'un ti jujun c'ac'ale oy c'usi ta xc'ot ta
pasel. Yu'un ti oc'ome yan o xa c'ac'al —xi ti Jesuse.

7

Mu xasa'be smul yan
(Lc 6:37-38, 41-42)

[1] Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—Mu xasa'be smul ti yane yo' jech mu xata chapanel yu'un ti Diose. [2] Ti c'u yepal ta
xaq'uelbe smul ti yane, jech yepal ta xchapanot ti Diose. Ti c'u s'elan ta xapasic ta stojol ti
yane, ja' no'ox jech ta spas ti Dios ta atojolique. [3] ¿C'usi xavut ti ta xavil ti uni juteb c'a'ep
ti oy ta sat ti achi'ile c'alal mu xavil ti tey oy ti schumanil c'a'ep ta asate? [4] Ti mi oy ti
schumanil c'a'ep ta asate, ¿c'u yu'un ta xavalbe ti achi'ile: "Ac'bun jloq'ues ti uni juteb
c'a'ep ta asate", ti xavute? [5] Jeche' ta xapac'ta aba. Ja' lec, loq'ueso ba'yel ti schumanil
c'a'ep ta asate. Ja' yu'un umbi, ja' to xu' ta xaloq'uesbe ti uni juteb c'a'ep ti oy ta sat ti
achi'ile.
[6] 'Mu xavac'be ts'i'etic li c'usi ja' yu'un ti Diose. Yu'un xu' me ta slilinoxuc ta ti'el.
Mu xavac'be chitometic ti nats'il ti toyol stojole. Yu'un xu' ti ja' no'ox ta xpech'olan ta
teq'uele.

C'ano, sa'o, tijo ti ti' nae
(Lc 11:9-13; 6:31)

[7] 'C'anbeic ti Diose, ta xac'boxuc. Sa'ic, ta xataic. Tijic ti ti' nae, ta xajambatic. [8] Ti buch'u
ta sc'ane, ta x'ac'bat. Ti buch'u ta sa'e, ta sta. Ti buch'u ta stij ti ti' nae, ta xjambat.
[9] 'Ti vo'oxuc totiloxuque, ¿mi ta xavac'beic anich'onic jbej ton ti c'alal ta sc'anboxuc
pan sve'e? [10] Ja' jech xtoc, ¿mi ta xavac'beic jcot chon ti c'alal ta sc'anboxuc choy sti'e?
[11] Manchuc mi jech chopoloxuc, pero xana'ic lec st'ujel ti c'usi ta xavac'beic ti anich'onique.
¡Bu xata ti mu xayac'boxuc ti c'usi lec ta xac'anbeic ti Jtotic ti oy ta vinajele!
[12] 'Jech o xal un, mi ta xac'an ti lec ta xaspasboxuc ti achi'ilique, ja' jech ti vo'oxuque,
lec me xapas abaic ta stojolic. Yu'un jech ta xchanubtasotic smantal ti Moisese schi'uc ti
yaj'alc'optac ti Diose.

Ti biq'uit ti' nae
(Lc 13:24)

[13] 'Ochanic batel ta biq'uit ti' nae. Ti sti' ti sbelal ch'ayele, toj jamal, toj muc'. Toj ep
ti buch'utic tey ta x'ochic batele. [14] Yan ti sti' ti sbelal cuxlejale, mu jamaluc, toj biq'uit.
Jutuc ti buch'u ta staique.

Ta sat no'ox ta ojtiquinel ti te'e
(Lc 6:43-44)

15 'Bijanic me yu'un ti jlo'lavanejetique ti buch'utic ta xalic ti ta xc'opojic ta sventa ti
Diose. Co'ol s'elan chij ti lec yo'ntonic yilele. Pero ti ta yut yo'ntone, jti'val-oq'uil ta
j'ech'el. 16 Ti vo'oxuque xu' ta xavojtiquinic ti c'u s'elan stalel ta spasique. Yu'un ti ch'ixe
mu xu' ta xac' uva ti sate. Jech xtoc ti tsucum ch'ixe mu xu' ta xac' icux ti sate. 17 Scotol ti
lequil te'etique lec ta xac' ti sate. Jech xtoc scotol ti chopol te'etique chopol ta xac' ti sate.
18 Ti lequil te'etique mu xu' ta xac' chopol ti sate. Jech xtoc ti chopol te'etique mu xu' ta
xac' lec ti sate. 19 Scotol ti te'etic ti bu chopol ta xac' ti sate, ta xich' bojel loq'uel. Ta xich'
chiq'uel ta c'oc'. 20 Jech o xal un, mu'yuc ta ch'ayal yabtelic ti jlo'lavanejetique. Lec xvinaj
ti c'u s'elan stalel ta spasique.

Mu scotoluc ta x'ochic bal ti bu ta xventainvan ti Diose
(Lc 13:25-27)

21 'Oy ep ti buch'u jech ta xalique: "Cajval, Cajval", ti xiique. Pero mu scotoluc ta x'ochic
batel ti bu ta xventainvan ti Diose. Ja' no'ox ta x'ochic batel ti buch'utic ta spasic ti c'usi
ta sc'an yo'nton ti Jtot ti oy ta vinajele. 22 C'alal ta sta sc'ac'alile, ep ti buch'u jech ta
xalique: "Cajval, Cajval, lic'opojcutic ta aventa. Laj jloq'uescutic pucuj ta aventa. Vo'ot
ta aventa laj cac'cutic ta ilel ti alequilale", xiic. 23 Pero jech ta jtac'be ti vu'une: "Mu'yuc
laj cojtiquinoxuc. Ch'aco abaic ta jtojol ti laj xa apasic chopole", xichi.

Ti chib sliqueb nae
(Mr 1:22; Lc 6:47-49)

24 'Ti buch'u ta xa'ie, ti ta spas ti c'usi ta xcale, co'ol s'elan jun bijil vinic ti ta smeltsan ti
sna ti ta ba tone. 25 C'alal tal tsots vo'e, laj nojuc talel ti ucumetique. Ech' tsots ic' ta stojol
ti nae. Pero mu'yuc ilom, ja' ti tsacal lec ta ba tone. 26 Yan ti buch'u ta xa'ie, pero mu'yuc
ta spas ti c'usi ta xcale, co'ol s'elan jun bolat vinic ti lic smeltsan sna ta ba yi'e. 27 C'alal
tal ti tsots vo'e, laj nojuc talel ti uc'umetique. Ech' tsots ic' ta stojol ti nae. Ibutq'uij yalel.
Ililij scotol —xi ti Jesuse.

28 C'alal laj yo'nton ta chanubtasvanej ti Jesuse, ch'ayal ic'ot yo'ntonic ti cristianoetic
ti jech ichanubtasvane. 29 Yu'un ivinaj ti tsots yabtel yich'oj ti Jesuse. Mu xco'olaj
ichanubtasvan jech chac c'u cha'al ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale.

8

Ti Jesuse laj scolta jun jc'a'emal-chamel
(Mr 1:40-45; Lc 5:12-16)

1 C'alal iyal talel ta vits ti Jesuse, ep ti cristianoetic laj sts'acliic batele. 2 Tey ital jun vinic
ti tsacbil ta c'a'emal chamele. Ivul squejan sba ta stojol ti Jesuse. Jech laj yal:
—Cajval, mi ta xac'ane, xu' avu'un ta xacolesbun ti jchamele —xi.
3 Jech ti Jesuse laj scajan sc'ob. Jech laj yal:
—Ta jc'an. Colem ta xacom —xi.
C'alal jech laj yal taje, colem icom ti jc'a'emal-chamele.
4 Jech laj yal ti Jesuse:
—Mu me buch'u xavalbe ya'i. Ja' no'ox batan, ba ac'o aba ta ilel ta stojol ti palee. Ba
ac'bo smoton ti Diose jech chac c'u cha'al yaloj ti Moisese, yo' jech ta sna'ic scotolic ti lacol
xa yu'un ti achamele —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse laj scoltabe yaj'abtel ti banquilal soldado romanoe
(Lc 7:1-10)

5 C'alal i'och batel ta jteclum Capernaum ti Jesuse, ja' o tey ital jun banquilal soldado
romano. Inopaj tal sc'anbe vocol. 6 Jech lic yal:
—Cajval, oy caj'abtel ta jna ti puch'ul ta steme. Mu albajuc ta xich' svocol yu'un sc'uxul
ti schamele —xi.
7 Ti Jesuse jech laj yal:
—Chba jcolta —xi.
8 Ti banquilal soldadoe jech itac'av:

—Cajval, mu'yuc jlequilal ti ta xa'och ta jnae. Ja' no'ox alo ac'op. Jech ti caj'abtele ta
xcol. 9 Yu'un ti vu'un eque pasbilun ta mantal yu'un yan. Ja' jechun ec ta jpas ta mantal ti
cajsoldadotaque. Ti c'usi ta xcalbee, ta spasic. “Batan le'e”, mi xcut, ta xbat. “La' li'e”, mi
xcut, ta xtal —xi.
10 Ch'ayal ic'ot yo'nton ti Jesús ti jech laj yale. Jech o xal jech lic yalbe ya'i ti buch'u
ts'acajtic batele:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu'yuc jtaoj jech junuc j'israel ti jech yo'nton jech chac
c'u cha'al ti vinic li'e. 11 Ta xcalboxuc ava'iic, ep ta jmec ti jyanlum cristianoetic ti oyic ta
sjoylej banomile ta x'och chotlicuc ta ve'el schi'uc ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe ti bu
ta xventainvan ti Dios ta vinajele. 12 Yan ti buch'u albil sc'oplalic ti xu' ta x'ochic batel ti
bu ta xventainvan ti Diose, ta xtenatic batel ta ic'al osil. Tey ta x'oq'uic. Tey xc'uxuxet ti
stanal yeique —xi ti Jesuse.
13 Ti Jesuse jech laj yalbe ti banquilal soldadoe:
—Batan ta ana. Ac'o c'otuc ta pasel jech chac c'u cha'al ti ach'unoje —xi.
Ta ora no'ox icol ti yaj'abtel ti banquilal soldadoe c'alal jech laj yal ti Jesuse.

Ti Jesuse laj scoltabe sme'ni' ti Pedroe
(Mr 1:29-31; Lc 4:38-39)

14 Ti Jesuse ibat ta sna ti Pedroe. Ja' o tey laj yil ti Jesuse ti puch'ul ta stem, ip ta xa'i
c'oc', sme'ni' ti Pedroe. 15 Laj yac' sc'ob ta stojol ti jchamele. Ta ora no'ox iyam ti sc'ac'ale.
Jech ti antse ilic, lic malq'uinvanuc.

Ti Jesuse ep laj scolta jchameletic
(Mr 1:32-34; Lc 4:40-41)

16 C'alal och xa ti ac'obale, jech ti cristianoetique laj yiq'uic tal ta stojol Jesús ep ti buch'u
ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuje. Ta jbel no'ox sc'op laj sloq'ues ti pucujetique. Jech xtoc
laj scoles scotol ti epal jchameletique. 17 Ti jech taje, yo' ta xc'ot ta pasel jech chac c'u
cha'al laj yal ti j'alc'op Isaíase: “Laj sbain ti c'usitic mu xu' cu'untique. Jech xtoc laj sbain
ti jchameltique”, ti xie.

Ti buch'utic ta sc'an ta sts'acliic ti Jesuse
(Lc 9:57-62)

18 C'alal laj yil ti Jesús ti ep joyobtabil ta cristianoe, laj yal ti ac'o jelavuc ta jot nabe. 19 Ja'
o inopaj tal jun jchanubtasvanej yu'un ti mantale. Jech laj yal:
—Jchanubtasvanej, ta jc'an ta jchi'inot ti buyuc no'ox ta xabate —xi.
20 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti vete oy snail ch'en. Ti mutetique oy stasic. Pero ti vu'un ti co'ol j'elantique mi
ja'uc oy bu juteb ti xu' ta jcux ti co'ntone —xi.
21 Oy jun vinic ti yajts'aclivanej xtoque ti jech laj yale:
—Cajval, ac'o ave ti ta jmuc comel ba'yeluc ti jtote —xi.
22 Ti Jesuse jech laj stac':
—Batic. Ac'o smuc yanimaic ti buch'u chamemic ono'oxe —xi.

Ti Jesuse laj spajes ti iq'ue ti nabe
(Mr 4:35-41; Lc 8:22-25)

23 Ti Jesuse tey i'och batel ta barco schi'uc ti yajchanc'optaque. 24 C'alal ta xanavic batel
ta nabe, ja' o tal tsots ic' ta jmec. Ti syuc'benal ti ya'lel nabe ta x'och ta barco. Ti Jesuse
vayem. 25 Ti yajchanc'optaque bat stijic ti Jesuse. Jech laj yalic:
—Cajval, coltauncutic, ta xa xijmut'ijotic —xiic.
26 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta scoj ti mu xach'unicune, ja' yu'un ta xaxi'ic —xi.
Jech ti Jesuse ilic, lic spajes ti iq'ue, ti nabe. Ts'ijil icom scotol. 27 Ch'ayal ic'ot yo'ntonic
ti yajchanc'optaque. Jech lic yalbe sbaic:
—¿C'usi vinical li'e ti ta xch'unbat smantal yu'un ti iq'ue, yu'un ti nabe? —xiic.

Ti viniquetic ti uninbilic yu'un ti pucuj ti oy ta Gadarae
(Mr 5:1-20; Lc 8:26-39)

28 C'alal ic'ot ti Jesús ta jot sti'il nab ti ta yosilal Gadarae, iloq'uic talel chib viniquetic ta
muquinal. Inopajic talel ta stojol ti Jesuse. Ti cha'vo'ique uninbilic yu'un ti pucujetique.
Toj xibal sbaic. Mu'yuc buch'u xu' ta x'ech' ti ta be ti bu oyique. 29 Jech tey lic avanicuc
schibalic:
—Snich'on Dios, Jesús, ¿c'u cha'al xtal atic' aba ta jtojolcutic? ¿Mi yu'un tal xa avac'bun
jvocolcutic c'alal ma'uc to yoraile? —xiic.
30 Ja' o tey nopol xlamet ta xve'ic epal chitometic. 31 Ti pucujetique jech laj sc'anbeic
vocol ti Jesuse:
—Ti mi ta xaloq'uesuncutique, ac'o ave ti ac'o ochcuncutic batel ta chitometic le'e
—xiic.
32 Jech laj stac' ti Jesuse:
—Ochanic —xut.
Jech ti pucujetique iloq'uic batel ta stojol ti cha'vo' viniquetique. Bat stic' sbaic ti ta
chitometique. Jech ti chitometique bat sjipan sbaic ta barranco. Ts'ajajtic ic'ot ta nab.
Tey ijic'avic.
33 Ti jq'uel-chitometique xbitetic ta anil ta xi'el. C'alal ic'otic ta jteclume, tey lic yalic ti
c'usi ic'ot ta pasele schi'uc ti c'usi ic'ot ta stojol ti cha'vo' viniquetic ti uninbilic yu'un ti
pucujetique. 34 Scotol ti cristianoetic ti oyic ta jteclume ibatic ti bu oy ti Jesuse. C'alal laj
yilique, laj sc'anbeic vocol ti ac'o loc'uc batel ta slumalique.

9

Ti Jesuse laj scolta jun vinic ti pasem ta moch'e
(Mr 2:1-12; Lc 5:17-26)

1 Ti Jesuse i'och batel ta barco. Ijelav batel ta jot sti'il nab. Ic'ot ta slumal stuc. 2 Ja' o tey
poybil tal schi'uc stem jun vinic ti pasem ta moch'e. C'alal laj yil ti Jesuse ti xch'unojic ti
buch'utic yic'ojic talel ti jchamele, jech i'albat ti jchamele:
—Muq'uibtaso avo'nton, Nich'on. Ac'bilot xa perdón yu'un amul —xi.
3 Oy jlom jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti jech laj snop ta yo'ntonique: "Ti vinic
le'e ta soquesbe yo'nton ti Dios yu'un ti sc'ope", xiic. 4 Ti Jesuse yilojbe yo'ntonic ti jech ta
snopique. Jech laj yalbe:
—¿C'u cha'al ti jech toj chopol snopobil avu'unique? 5 ¿C'usi ti más lec ta alele? ¿Mi
ja' ac'bilot xa perdón ti xie, mi ja' ti lican, va'lan batel ti xie? 6 Lec cha'e, ti vu'un ti co'ol
j'elantique ta xcac'boxuc avilic ti quich'oj cabtel li' ta sba banomile yo' ta xcac'be perdón
yu'un smulic ti cristianoetique —xi ti Jesuse.
Jech laj yalbe ti moch'e:
—Va'lan, ich'o batel ti ateme. Batan ta ana —xut.
7 Jech ti moch'e iva'i, ibat ta sna. 8 C'alal jech laj yilic ti cristianoetique, ixi'ic. Ja' jech xtoc
ilequil-c'opojic ta stojol ti Diose ti jech ac'bil smuc'ul stsatsal ta stojol ti cristianoetique.

Ti Jesuse, "Batic", xut ti Mateoe
(Mr 2:13-17; Lc 5:27-32)

9 Ti Jesuse iloc' batel ti bu oy to oxe. Ja' o tey laj yil jun vinic, Mateo sbi, chotol ti bu ta
stojic ti patane. Jech xtoc jech laj yal:
—Batic —xut.
Jech o xal ti Mateoe iva'i, laj xchi'in batel ti Jesuse.
10 Ti Jesuse tey bat ve'uc ta sna ti Mateoe. Ti teye, ep jc'anpatantaq'uinetic, ep
jsa'muliletic jmoj ta xve'ic ta mexa schi'uc ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque. 11 C'alal
jech laj yilic ti jfariseoetique, tey ba sjac'beic ti yajchanc'optaque:
—¿C'u yu'un ti avajchanubtasvanejique jmoj ta xve'ic schi'uc ti jc'anpatantaq'uinetique
schi'uc ti jsa'muliletique? —x'utatic.
12 Ti Jesuse laj ya'i taje. Jech o xal jech laj yalbe:

—Mu xtun yu'unic jpoxtavanej ti buch'utic mu'yuc schamelique. Ja' no'ox ta xtun
yu'unic jpoxtavanej ti buch'utic oy schamelique. [13] Batanic, ba nopbeic tal smelol ti jech
ta xal ti sc'op Diose: "Ta jc'an ti ta xac'uxubinvanique. Ma'uc ta jc'an ti ta xamilbeicun ti
ta xachic'beicun ti animaletique", ti xie. Ti vu'une ma'uc tal quic' ti buch'u lequique. Ja'
tal quic' ti jsa'muliletique yo' jech ta sjelta ti chopol yo'ntonique —xi.

Ta xjac'bat ti Jesús sventa ti comtsanej vaje
(Mr 2:18-22; Lc 5:33-39)

[14] Ti yajchanc'optac ti Juan j'ac'-ich'-vo'e inopajic batel ta stojol Jesús ti jech laj
sjaq'uique:
—Ti vu'uncutique schi'uc ti jfariseoetique ep ta velta ta xquicta ti cotcutique. ¿C'u
yu'un mu xicta yotic ti avajchanc'optaque? —xiic.
[15] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—¿Mi yu'un oyic ta at o'nton xana' ti buch'u ic'bilic ta q'uel-nupunele? Pero ta sta
sc'ac'alil ti oy bu ta x'ic'at batel ti jnupunel vinique. Ja' to tey ta xicta yotic umbi.
[16] 'Mu'yuc buch'u ti ta spac'an ta ach' manta ti poco' c'u'ile. Yan ti mi jech ta spasique,
c'alal ta smuts ti ach' mantae, yantic xjatolaj batel ti poco' c'u'ile. Jech o xal un, xmuq'uib
más ti sjatemale. [17] Ja' jech xtoc mu'yuc buch'u ti ta stic' ochel ta spoco'-avil ti ach' ya'lel
uvae. Yan ti mi jech ta spase, c'alal ta xpajub ti ya'lel uvae, ta xt'om ti spoco'-avile. Jeche'
ta xch'ay ti ya'lel uvae. Ta xch'ay ti yavil xtoque. Jech o xal un, ta sc'an ach' ti yavile, ach'
ti ya'lel uvae, yo' lec ta xcom schi'bal —xi.

Yantsil nich'on ti Jairoe schi'uc ti ants ti laj spicbe sc'u' ti Jesuse
(Mr 5:21-43; Lc 8:40-56)

[18] C'alal yacal to jech ta xal ti Jesuse, ja' o tey tal ta stojol jun banquilal yu'un ti
j'israeletique. Laj squejan sba ta stojol ti Jesuse. Jech laj yal:
—Naca to cham ti cantsil nich'one. Ti mi ta xabat acajan ac'ob ta sbae, ta xcuxi —xi.
[19] Ti Jesuse tey iva'i, bat schi'uc ti vinique schi'uc ti yajchanc'optaque. [20] C'alal jech ta
xanavic batele, ja' o ital jun ants ta spat ti laj spicbe sc'u' ti Jesuse. Yu'un oy xa slajchebal
jabil ti mu xmac ti ya'lele. [21] Jech laj spas ti antse, ja' ti yaloj ono'ox ta yo'ntone: "Manchuc
mi naca no'ox ta jpicbe sti'il sc'u', jna' ti ta xicole", xi. [22] Ti Jesuse ijoybij. Ja' o tey laj yil ti
antse. Jech laj yal:
—Nich'on, muq'uibtaso avo'nton. Lacol xa, ja' ti laj ach'une —xi.
C'alal jech i'albate, ta ora no'ox icol.
[23] C'alal jech ic'ot ti Jesuse ta sna ti banquilal yu'un ti j'israeletique, laj yil ti xchapanoj
xa sbaic ti jtijvobetic yo' chba smuquic ti anima tsebe. Jech ti jmuclumaletique x'avlajetic
ta oq'uel. [24] Jech laj yal ti Jesuse:
—Loc'anic batel li'e. Yu'un ti tsebe mu'yuc chamem. Ja' no'ox ta xvay —xi.
Pero scotol ti jmuclumaletique tse'ej no'ox laj ya'iic. [25] C'alal laj stac loq'uel jmu-
clumaletic ti Jesuse, i'och batel ti bu oy ti animae. Ti Jesuse laj snitbe liquel sc'ob ti tsebe.
Jech ti tsebe ilic. [26] Itanij sc'oplal ta sjoylej banomil ti jech ic'ot ta pasele.

Ti Jesuse laj sjambe sat cha'vo' ma'sat

[27] C'alal jech iloc' batel ti Jesuse, tey x'avetic xa batel cha'vo' ma'sat:
—Snich'on David, c'uxubinuncutic —xiic.
[28] C'alal i'och ta na ti Jesuse, inopajic batel ti cha'vo' ma'satetique. Ti Jesuse jech laj
sjac'be:
—¿Mi ach'unojic ti xu' ta jam ti asatique? —xi.
Jech itac'avic:
—Jch'unoj, Cajval —xiic.
[29] Jech ti Jesuse laj spicbe ti sate. Jech laj yal:
—C'otuc ta pasel jech, jech chac c'u cha'al ti ach'unojique —xi.
[30] Ijam ti satique. Ti Jesuse jech laj sc'ubanbe:
—Mu me buch'u xa'i avu'unic —xut.

31 C'alal naca to iloq'uic batele, sjunul banomil ti ta slumalique, laj svinajesic ti c'usi laj
spas ti Jesuse.

Ti Jesuse laj sjambe ye jun uma'

32 C'alal ta xa xloq'uic batel ti cha'vo'ique, ja' o i'ic'bat tal ta stojol Jesús jun uma' vinic
ti ta x'ilbajinat yu'un ti pucuje. 33 Ti Jesuse laj sloq'ues ti pucuje. Jech ti uma'e lic c'opojuc.
Ch'ayal ic'ot yo'ntonic scotol ti cristianoetique. Jech ta xalic:

—Mu'yuc bu xquiltic o jech li' ta jlumaltic jech chac c'u cha'al le'e —xiic.

34 Yan ti jfariseoetique jech ta xalic:

—Ti vinic le'e ta sloq'ues pucuj ta stsatsal ti banquilal yu'unique —xiic.

Ti Jesuse cuxubaj yo'nton yu'un ti cristianoetique

35 Ti Jesuse ech' chanubtasvanuc ta jujun ch'ul naetic ti oy ta jujun jteclume, ti oy ta
jujun bic'tal lumetique. Ta xalbe sc'oplal ti lequil ventainel yu'un ti Diose. Jech xtoc ta
scolta scotol ti c'usiuc no'ox chamelal ip ta xa'iique. 36 Ti Jesuse ic'uxubaj yo'nton yu'un
ti cristianoetic ti c'alal laj yil ti abol sbaique, ti xvulvun ti yo'ntonique. Yu'un co'ol s'elan
chij ti ch'abal sq'uelele. 37 Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ep ta jmec ti ts'unobal ti ta sc'an tsobele. ¡C'u stu un!
jutuc ti j'abteletique. 38 Jech o xal un, c'anbeic ti yajval ts'unobale ti ac'o sa' talel j'abteletic
yo' ta xich' tsobel ti ts'unobale —xi.

10

Ti Jesuse ta st'uj ti lajcheb yajchanc'optaque
(Mr 3:13-19; Lc 6:12-16)

1 Ti Jesuse laj yic' talel ti lajcha'vo' yajchanc'optaque. Laj yac'be tsots yabtelic yo' jech
ta sloq'uesic ti pucujetique, yo' jech ta scoltaic ti cristianoetic ti c'usiuc no'ox chamelal ta
xa'iique.
2 Ti sbitac ti lajcha'vo' yajchanc'optaque ja' li'e:
Ti Simone, ja' sbi xtoc ti Pedroe.
Ti Andrese, ja' schi'il ta voq'uel ti Pedroe.
Ti Jacoboe, ti Juane, ja' snich'nab ti Zebedeoe.
3 Ti Felipe
Ti Bartolomee
Ti Tomase
Ti Mateoe, ja' ti jc'anpatantaq'uin to oxe.
Ti Jacoboe, ja' snich'on ti Alfeoe.
Ti Lebeoe, ja' sbi xtoc ti Tadeoe.
4 Ti Simone, ti ja' ochem to ox ta partido canananistae.
Ti Judas Iscariotee, ja' ti buch'u laj yac' ta c'abal ti Jesuse.

Ti Jesuse laj stac batel ti yajchanc'optac ta yalel ti lequil ach' c'ope
(Mr 6:7-13; Lc 9:1-6)

5 Ti Jesuse jech laj yalbe ti lajcha'vo' yajchanc'optac ti c'alal laj stac batele:

—Mu xabatic ta stojol ti jyanlumetique. Mi ja'uc xa'ochic batel ta jteclumetic ti
oy ta Samaria banomile. 6 Ja' lec, batanic ta stojol ti j'israeletique ti co'ol s'elanic
jch'ayel chijetique. 7 Ba albo ya'iic ti sta xa yorail ti ta xventainvan ti Diose. 8 Colesic
ti jchameletique. Cha'cuxesic ti animaetique. Colesic ti jc'a'emal-chameletique. Taquic
loq'uel ti pucujetic ti oy ta yo'ntonique. Moton laj cac'boxuc ti jech xu' avu'unique. Jech
o xal mu xac'anbeic stojol.

9 'Mu xavich' batel ataq'uinic. 10 Mu xavich' batel anuti'ic. Jlic no'ox acoton xavich' batel.
Mu xavich' batel anabte'. Mu xavich' batel cha'chop axonobic. Yu'un ti j'abteletique tey
ta sta sve'elic ti bu ta x'abtejique.

11 'C'alal ta xac'otic mi ta muc' ta lum, mi ta biq'uit lum, ja' me sa'ic batel ti buch'utic
ta sjunul yo'nton ta xic'ot ta snae. Tey comanic ja' to ti mi lic anopic ti ta xaloq'uic

batele. [12] C'alal ta xa'ochic batel ta snae, tal cac'boxuc spatobil avo'ntonic, chianic. [13] Mi
ta xac' ta venta ti jech ta xavalique, ac'beic comel ti spatobil yo'ntonique. Mi mu lecuc
ta xa'iique, mu me xavac'beic comel. [14] Mi mu xayich'ic ta muq'ue, mi mu xich'ic ta
muc' ti spatobil yo'ntonique, loc'anic batel ti ta snae, ti ta steclumalique. Lilinic comel
ti spucuquil axonobique. [15] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti c'alal ta sta yorail ti chapanele,
ja' más tsots castigo ta xich'ic. Ja' mu sta ti buch'utic nacajtic to ox ta Sodomae schi'uc ti
ta Gomorra jteclume.

Sc'oplal ti vocole

[16] 'Q'uel avilic, co'ol a'elanic jech chac c'u cha'al chij ta jtacoxuc batel ta stojol ti jti'vanej-
oq'uiletique. Bijanic me ec un, jechuc me abijilic jech chac c'u cha'al ti jti'vanej-chone.
Pero ti atalelique, jechuc me jech chac c'u cha'al ti palomae. [17] Bijanic me, yu'un ti
cristianoetique chba yac'oxuc ta yoc ta sc'ob ti jchapanvanejetique. Ta xavich'ic majel
ta jujun ch'ul na. [18] Ta jventa vu'un ta xa'ic'atic batel ta stojol ti ajvaliletique, ti muc' ta
ajvaliletique. C'alal tey oyoxuc ta stojole, ja' to xu' ta xavalic ti jc'oplale. Jech xtoc ja' to
xu' ta xavalic ti jc'oplal ta stojol ti jyanlumetique. [19] C'alal ta xavich'ic aq'uel bal ta stojol
ti jchapanvanejetique, mu me xavul avo'ntonic ti c'u s'elan ta xavalique. Yu'un ti c'alal
ta sta yorail ta xac'opojique, Dios ta xac'boxuc ana'ic ti c'u s'elan ta xavalique. [20] Yu'un ja'
coltabiloxuc yu'un ti Sch'ul Espíritu ti Jtotique. Ma'uc vo'oxuc ta xac'opojic.

[21] 'Oy bu ta xac' sbaic ta milel yits'in sbanquil sbaic no'ox. Ti totil me'ile ta xaq'uic ta
milel ti yalab snich'nabique. Ti alab nich'nabiletique ta scrontainic ti stot sme'ique. [22] Ta
jventa vu'un scotol ti cristianoetique ta xayich'oxuc ta cronta. Ti buch'u mu'yuc xchibaj
yo'nton yu'un ti crontainele, ti staoj o yav yo'nton xcham xlaje, ja' ta xcol. [23] C'alal ta
xavich'ic ilbajinel ta jun jteclume, jatavanic batel ta yan jteclum. Ta melel ta xcalboxuc
ava'iic, mu to xlaj avu'unic ta yalel ti lequil ach' c'op ta jujun jteclum ti li' ta slumal Israele
ti c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique. [24] Mu xanopic ti jun jchanc'ope ti más to
lec sc'oplal ti stuque, ti ja' mu sta ti yajchanubtasvaneje. Mi ja'uc jun mosovil ti ja' más lec
ti sc'oplal ti stuque, ti ja' mu sta ti yajvale. [25] Ti jchanc'ope, ac'o spat yo'nton ti jech sc'oplal
jech chac c'u cha'al sc'oplal ti jchanubtasvanej yu'une. Ti mosovile, ac'o spat yo'nton ti
jech sc'oplal jech chac c'u cha'al ti yajvale. Ti mi ta x'albat banquilal pucuj ti yajval nae,
¿mi ja' xa mu jechuc ta x'albat ti snich'nabe?

¿Buch'u ti sc'an xi'taele?
(Lc 12:2-7)

[26] 'Jech o xal un, mu xaxi'ic yu'un ti cristianoetique. Mu'yuc c'usi jtosucal ti mucul ta
xcome. Ta ono'ox xvinaj. [27] Scotol ti c'usi ta xcalboxuc ti mu xvinaj lec ti smelol avie, alic
ti c'alal xlic ava'iic ti smelole. Ti c'usi laj ava'iique, avananic ta sjol anaic yo' ta xa'iic ti
cristianoetique. [28] Mu xaxi'ic yu'un ti buch'utic ta xasmiloxuque. Yu'un ti ach'ulelique mu
xu' ta sta ta milel. Ja' lec xi'taic ti Diose ti xu' ta smilote, ti xu' ta xac' batel ta lajebal ti
ach'ulelique.

[29] '¿Mi mu ta jsepuc no'ox uni taq'uin ta xich' chonel cha'cot uni mut? Pero mi mu to
ta xloc' ta ye ti Jtotic Diose mi ja'uc jcot ta xbaj ta lum. [30] Ti vo'oxuque ti jujubej ti stsatsal
ajolique yich'oj ta sventa, atbil yu'un ti Diose. [31] Jech o xal mu xaxi'ic. Yu'un ti vo'oxuque
ep atojolic. Ja' mu sta ti mutetique.

Ti buch'u jamal ta xal sc'oplal ti Jesuse
(Lc 12:8-9)

[32] 'Buch'uuc no'ox ti jamal ta xalic ti ja' yu'unun ti Cristo ti xiic ta stojol ti cristianoetique,
ja' jechun ec jamal ta xcal, ja' cu'un le'e, xichi ta stojol ti Jtot ti oy ta vinajele. [33] Yan ti
buch'utic ti ta xalic ti ma'uc yu'unun ti Cristo ti xiic ta stojol ti cristianoetique, ja' jechun
ec, ma'uc cu'un le'e, xichi ta stojol ti Jtot ti oy ta vinajele.

Ta sventa Jesús ti cha'ch'ac xil sbaic ti cristianoetique
(Lc 12:51-53; 14:26-27)

[34] ’Mu xanopic ti tal jco'oltasbe yo'ntonic ti cristianoetic li' ta banomile. Ta jventa
vu'un ti jech ta xlic scrontain sbaique. [35] Ta sventa ti vu'un litale, mu jmojuc yo'ntonic
ti totiletique, ti alab nich'nabiletique, ti me'iletique, ti me'alibaletique, ti alibaletique.
Cronta ta xil sbaic. [36] Yu'un yuts' yalal no'ox sbaic ta xlic scrontain sbaic.
[37] ’Ti buch'u mu tsotsuc jc'oplal ta xiya'ie, ti ja' tsots sc'oplal ta xa'i ti stote, ti sme'e,
mu xu' ta x'och ta cajchanc'op. Ja' jech xtoc ti buch'u ja' no'ox tsots sc'oplal ta xa'i ti
snich'nabe, mu xu' ta x'och ta cajchanc'op. [38] Ti buch'u mu sc'an xich' svocol stuc ti jech
ta sts'acliune, mu xu' ta x'och ta cajchanc'op. [39] Ti buch'u ta spoj ya'i ti scuxlejale, ja' ta
xch'ay ti scuxlejale. Yan ti buch'u ta xch'ay ti scuxlejal ta jventae, ja' ta sta ti scuxlejale.

Ti matanale
(Mr 9:41)

[40] ’Buch'uuc no'ox ti ta xayich'ic ta muq'ue, ta xiyich'un ta muc' ec. Ti buch'utic ti ta
xiyich'ic ta muq'ue, ta xich'ic ta muc' ti Buch'u laj stacun talele. [41] Buch'uuc no'ox ti ta
xich' ta muc' jun j'alc'op ti tacbil talel yu'un ti Diose, ta xich' smotonic jech chac c'u cha'al
ta xich' smoton ti jun j'alc'ope. Buch'uuc no'ox ti ta xich' ta muc' ti jun lequil vinique,
ta xich' smoton jech chac c'u cha'al ta xich' smoton ti lequil vinique. [42] Buch'uuc no'ox ti
ta xac'be jun vasu siquil vo' ti buch'u peq'uel sc'oplale yu'un ti ta xists'acliune, ta melel
umbi, ta xich' ti smotone —xi ti Jesuse.

11

Ti yajtacbolaltac ti Juan j'ac'-ich'-vo'e
(Lc 7:18-35)

[1] C'alal laj yo'nton ti Jesús ta sbijubtasel ti lajcheb yajchanc'optaque, iloc' batel. Ibat
chanubtasvanuc ta jujun jteclum ti tey ono'ox oye.
[2] Ti Juane, ti c'alal tiq'uil ta chuquele, laj ya'ibe sc'oplal ti oy c'usi ta spas ti Jesuse. Jech
o xal laj stac batel jun chib yajchanc'optac ta stojol Jesús. [3] Jech c'ot sjaq'uic:
—¿Mi vo'ot la ti Cristoot ti ta ono'ox xatale? ¿Mi ta to jmalacutic yan? —xiic.
[4] Ti Jesuse jech itac'av:
—Batanic, ba albeic ya'i ti Juane ti c'usi ta xavilique, ti c'usi ta xava'iique. [5] Albeic ya'i:
“Ti ma'satetique jam xa ti satique. Ti coxovetique ta xanavic xa. Ti jc'a'emal-chamele
colic xa. Ti buch'u macal schiquinique ta xa'iic xa c'oponel. Ti animaetique icha'cuxiic
xa. Ti buch'u abol sbaique laj xa yich'ic albel ti lequil ach' c'op ti ja' colebale. [6] Ti buch'u
mu xchibetuc yo'nton ta jtojole, yan yutsil”, xavutic —xi ti Jesuse.
[7] C'alal jech iloq'uic batele, jech ti Jesuse jech lic yalbe sc'oplal ti Juane:
—¿C'usi ay aq'uelic ti ta xocol banomile? ¿Mi ja' jun aj ti xla'et ta iq'ue? [8] Ti mi ma'uque,
¿c'usi ay aq'uelic? ¿Mi ay aq'uelic jun vinic ti jun yutsil ti sc'u'e? Pero xana'ic lec ti
vo'oxuque, ti vinic ti buch'u jun yutsil ti sc'u'e, ja' no'ox oy ta sna ti ajvaliletique. [9] Ja'
yu'un un, ¿c'usi ay aq'uelic ta melel? ¿Mi ja' jun j'alc'op? Jech melel, ja' ay aq'uelic jun
j'alc'op ti más cajale. [10] Ti Juane, ja' jun ti ta x'albat sc'oplal ta sc'op Diose:
Ta jtacbot jelavel caj'abtel ta atojol, yo' jech ta smeltsanbot abe,
ti xie. [11] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox stuc ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ti más cajale. Ja'
mu sta ti cristianoetic ti laj ech'uque. Manchuc mi jech sc'oplal ti Juane, pero ti buch'u ta
xac' sba ta ventainel yu'un ti Diose, ac'o mi peq'uel, ja' más ta x'ac'bat yil smuc'ul stsatsal
ti Diose. Ja' mu sta ti Juane.
[12] ’C'alal lic stsac yabtel ti Juan j'ac'-ich'-vo'e, jech o avi li'e oy buch'u yacalic ta vocol ta
sa'el ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele. Ti buch'u jeche ta sta. [13] C'alal mu'yuc to
ox talem ti Juan j'ac'-ich'-vo'e, scotolic ti j'alc'opetique schi'uc ti Moisese laj ono'ox yalic
comel ti ta ono'ox xtal ti ventainele. [14] Mi ta xac'an xach'unic, ti Juan j'ac'-ich'-vo'e, ja'
sq'uexol Elías ti ta ono'ox xtale. [15] Ti buch'u oy schiquine, ac'o ya'i lec.
[16] ’Jech ta jco'oltas stalelic ti cristianoetic avie. Co'ol s'elan ololetic ti ta xtajinic ta
ch'ivit ti ta xavta ti jchop schi'ilique: [17] “Laj coq'uisancutic ti amae, pero ti vo'oxuque
mu'yuc bu xa'ac'otajic. Xme'inaj xa liq'uejincutic, pero mu'yuc bu xa'oq'uic”, xiic. [18] Ti

Juane mu jmojuc stsobetic ta ve'el ta uch'vo' schi'uc ti yantique. Pero ti vo'oxuque,
ventainbil yu'un pucuj le'e, xachiic. [19] Ts'acal to un, lital ti vu'un co'ol j'elantique. Laj
avilic ti oy buch'utic laj jchi'in ta ve'ele, ta uch' vo'e. Pero ti vo'oxuque jech lic avalic
ta jtojol: "Q'uel avil toj ech'em jve'el j'uch'-vo'. Lec xil sbaic schi'uc ti jsa'muliletique
schi'uc ti jc'anpatantaq'uinetique", xachiic. Pero ati ja'uc sbijil Dios ti oy ta avo'ntonique,
ta xavich'icun ta muc' schi'uc ti Juan ti jechuque —xi ti Jesuse.

Ti jtoyobba cristianoetique
(Lc 10:13-15)

[20] Ti Jesuse lic sjajanta ti cristianoetic ti oyic ta jujun jteclum ti bu laj yac' ta ilel ti smuc'ul
stsatsale. Yu'un ti cristianoetic teye mu'yuc bu laj yictaic ti chopol yo'ntonique. Jech o
xal ti Jesuse jech laj yal:
[21] —Abol aba, jteclum Corazín. Abol aba, jteclum Betsaida. Ati lajuc yilic ti cristianoetic
ti nacajtic to ox ta Tiro schi'uc ti ta Sidón jteclume jech chac c'u cha'al ta xavilic avi li'e,
vo'ne xa laj sjelta yo'ntonic, laj slapic c'u'il sventa at o'nton, laj svijbe sbaic tan ti jechuque.
[22] Ta xcalboxuc ava'iic, ti c'alal ta sta yorail ti chapanele, toj ech'em ta xavich'ic castigo. Ja'
mu sta ta xich'ic castigo ti buch'utic nacajtic to ox ta Tiro schi'uc ti ta Sidón jteclume. [23] Ja'
jech xtoc ti vo'ot eque, jteclum Capernaum, ta xanop ti ta xavich' toyesel muyel c'alal to
vinajel. Pero ¡bu xata ti jeche! Ja' no'ox ta xavich' yalesel batel ti bu tic'ajtic ti animaetique.
Ati lajuc yilic ti cristianoetic ti nacajtic to ox ta Sodoma jteclum ti vi s'elan ta xcac' avilic ti
jmuc'ul jtsatsale, laj xa sjelta yo'ntonic ti jechuque. Jech ti slumalique mu'yuc bu ililij, tey
va'al avi ti jechuque. [24] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti c'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele,
más to ech'em ta xavich'ic castigo. Ja' mu sta ta xich'ic castigo ti buch'utic nacajtic to ox
ta Sodoma jteclume —xi.

"La' cuxo avo'ntonic", xi ti Jesuse
(Lc 10:21-22)

[25] Ti jech ora taje, jech laj yal ti Jesuse:
—Tot, Cajval, ta jlequil-c'oponot, Yajvalot vinajel, banomil. Yu'un mu'yuc laj avac'be
sna' scoltael ti buch'utic bij ta xa'ibe schiquinal ti yalojique. Yu'un ja' no'ox laj avac'be
sna' scoltael ti buch'utic laj spas sbaic ta olole. [26] Jechuc, Tot, yu'un jech laj ac'an atuc —xi.
[27] Ti Jesuse jech laj sc'opon ti cristianoetique:
—Scotol ti c'usitic oye laj yac'bun ta coc jc'ob ti Jtote. Mu'yuc buch'u xiyojtiquin
ti vu'un Nich'onilune, ja' no'ox ti Jtote. Jech xtoc mu'yuc buch'u ta xojtiquin ti Jtote,
ja' no'ox vu'un ti Nich'onilune. Jech xtoc ta xojtiquinic ti Jtote ti buch'utic ta xcac'be
yojtiquinique. [28] La' cuxo avo'ntonic ta jtojol ti vo'oxuc ti toj lubemoxuc yu'un ti
avabtelique, yu'un ti avicatsique. Vu'un ta xcac' scuxobil avo'ntonic. [29] Ac'o abaic ta
ventainel ta jtojol. Chanbeicun co'nton. Yu'un ti vu'une mu jna' jtoy jba. Manxuun. Ti mi
jech ta xapasique, ta xataic ti scuxobil avo'ntonique. [30] Ti laj calboxuc ti ta xavac' abaic ta
ventainel ta jtojole, mu tsotsuc ta ch'unel. Ti c'usi ta jc'an ti ta xapasique, mu vocoluc ta
pasel —xi ti Jesuse.

12

Ti yajchanc'optac ti Jesuse ta sju'ic trigo ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal
(Mr 2:23-28; Lc 6:1-5)

[1] Oy jun c'ac'al ti Jesuse ta xanavic batel schi'uc ti yajchanc'optac ta yut trigotic ti ja' o
sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Ti yajchanc'optaque laj ya'iic vi'nal. Jech o xal tey laj stuch'ic
ti trigoe, laj sju' xc'uxic ti sate. [2] C'alal jech laj yilic ti jfariseoetic ti jech ta spasic taje, jech
laj yalbeic ti Jesuse:
—Q'uel avil, ti avajchanc'optaque ta x'abtejic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal ti c'alal albil
ti mu xu'e —xiic.
[3] Ti Jesuse jech laj stac'be:

—¿Mi mu'yuc avilojic ti c'usi laj spas ti Davide schi'uc ti schi'iltaque ti c'alal ta
xvi'najique? [4] Ti Davide i'och batel ta muc' ta templo. Laj stsac ti ch'ul pane. Laj sve'ic
schi'uc ti schi'iltaque ti c'alal ja' no'ox xu' ta slajesic ti paleetique. [5] ¿Mi mu'yuc avilojic
xtoc ti c'usi sts'ibaoj comel ti Moisese? Ta x'abtejic ti paleetic ta muc' ta templo ti ta
sc'ac'alil cuxob o'ntonale. Yu'un ti jech laj spasic taje, ma'uc mulil. [6] Ta melel ta xcalboxuc
ava'iic, li' oy ta atojolic ti más tsots sc'oplale, ti ja' mu sta ti temploe. [7] Ti vo'oxuque mu'yuc
laj ava'ibeic smelol ti sc'op Dios ti jech ta xale: "Ta jc'an ti ta xac'uxubinvanique. Ma'uc
ta jc'an ti ta xamilbeicun ti ta xachic'beicun ti animaletique", ti xie. Ati lajuc ava'ibeic
smelole, mu ta jeche'uc no'ox ta xasa'beic smul ti cristianoetic ti c'alal ch'abale. [8] Jech ti
vu'un eque, ti co'ol j'elantique, quich'oj cabtel ti ta xcac'be sna' ti cristianoetic ti c'usi ta
sc'an pasel ti ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale —xi ti Jesuse.

Ti jmoch'-c'ob vinique
(Mr 3:1-6; Lc 6:6-11)

[9] Ti Jesuse tey iloc' batel, i'och ta ch'ul na. [10] Tey oy jun vinic ti pasem ta moch' ti jun
sc'obe. Ti jfariseoetique ta sc'anic ti ta sa'beic smul ti Jesuse. Jech o xal jech laj sjaq'uic:
—¿Mi xu' ta xich' coltael jun jchamel ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale? —xutic.
[11] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—C'alal mi oy bu ta xbaj ta joc' jcot achij ti c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ¿mi
mu'yuc chba aloq'uesic talel? [12] ¿Bu ti más tsots sc'oplale? ¿Mi ja' ti vinique? ¿Mi ja' ti
chije? Jech o xal xu' ta jcolta ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal ti vinic li'e —xi.
[13] Ti Jesuse jech lic yalbe ti vinique:
—Xach'o talel ti ac'obe —xut.
C'alal jech laj xach' ti sc'obe, lec icom jech chac c'u cha'al ti jun sc'obe. [14] Jech xtoc tey
iloq'uic batel ti jfariseoetique. Lic scomonop sc'opic c'usi ta xutic yo' ta smilic ti Jesuse.

Sc'oplal Jesús ti ts'ibabile

[15] C'alal laj ya'i ti Jesús ti jech ta snopic ti jfariseoetique, iloc' batel. Ep ti cristianoetic ti
sts'acliojic batele. Jech ti Jesuse laj scolta scotol ti jchameletique. [16] Ti Jesuse laj yalbe ya'i
ti jchameletique ti mu xalic ti Buch'u icoltaatique. [17] Jech laj spas ti Jesuse yo' ta xc'ot ta
pasel ti c'usi laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaíase ti jech laj yale:
[18] Ti caj'abtel li'e, t'ujbil cu'un.
Lec ta jc'an.
Ximuyubaj xa yu'un.
Ta xcac'be ti Ch'ul Espíritu cu'une, yo' ta xalbe ya'i ti cristianoetic ta sbejel banomil ti c'u
s'elan ta xichapanvane.
[19] Mu sna' tsalvan ta c'op.
Mu sna' sujvan.
Mu'yuc ta xvinaj ti x'avet ta calletique.
[20] Ti caj'abtele ma'uc ta sc'as mi jun aj ti mu'yuc tuc' ch'ieme.
Ma'uc tal stub ti cantil ti jutuc to ta xtile.
Jech ta spas, ja' to ti mi ta sta yorail ta x'och ta lequil ajvalilale.
[21] Ja' spatobil yo'ntonic ti cristianoetic ti oy ta sbejel banomile,
xi ti Diose, xi ti Isaíase.

Ti x'albat ti Jesuse ti yich'ojbe stsatsal ti pucuje
(Mr 3:20-30; Lc 11:14-23; 12:10)

[22] Yic'ojic batel ta stojol Jesús jun ma' sat vinic ti ja' uma' xtoque, ti uninbil yu'un ti
pucuje. Ti Jesuse laj scolta. Jech ti vinique jam sat, lec ic'opoj. [23] Ch'ayal ic'ot yo'ntonic
scotol ti cristianoetique. Jech lic yalbe sbaic:
—¿Mi ja' van snich'on David le'e? —xiic.
[24] C'alal laj ya'iic ti jfariseoetic jech taje, jech laj yalic:
—Ti vinic le'e, ti jech ta sloq'ues ti pucujetique, ja' ta stsatsal ti banquilal yu'unique, ja'
ti totil pucuje —xiic.

25 Ti Jesuse sna'ojbe yo'nton ti jech ta snopique. Jech o xal jech laj yal:

—Buch'uuc no'ox ajvalilal ti ta xlic xch'acolan ta jujuchop ti svinique, ti mi ta xlic stsac sbaic ta leto ti jujuchope, jech ta soquic o. Ja' jech xtoc mi jun jteclum o mi jchop ta naclej, ti mi ta xlic scrontain sbaique, mu xjalij. Tey ta soquic o. 26 Ja' jech xtoc ti pucujetique, ti mi ta scrontain sba stuquique, ¿c'usi xut ta xjalij ti yipique? 27 Ta xavalbeicun ti ta yip ti totil pucuj Beelzebue ta jloq'ues ti pucujetique. Ti mi jech ta xach'unique, albun ca'i, ¿buch'u van ta xcoltaat ti avinictac ti jech ta sloq'ues ti pucujetique? Ja' yu'un un, avinictac chayac'boxuc avilic ti ch'ayemoxuc ta snopele. 28 Ti jech ta jloq'ues ti pucujetique, ja' ta sventa Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. Ti jech li'e, ja' ta xac' ta na'el ti li' xa oy ta atojolic ti ventainel yu'un ti Diose.

29 '¿C'usi ta xut jun vinic ta x'och ta sna jun tsatsal vinic yo' ta xelc'anbe loq'uel ti c'usi oy yu'une, ti mi mu ba'yeluc ta xich' chuquele? Ti mi chucbil xa leque, ja' to xu' ta x'elc'anbat loq'uel ti c'usi oy yu'une.

30 'Buch'uuc no'ox ti mu lecuc ta xil ti c'usi ta jpase, ja' ta xiscrontain. Ja' jech xtoc ti buch'u mu xiscolta ta stsobele, ja' no'ox ta stani batel.

31 'Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti cristianoetic ti chopol ti c'usi ta spasique, ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti Diose, pero xu' ta x'ac'batic perdón. Pero ti buch'utic chopol ta xc'opojic ta stojol ti Ch'ul Espíritue, mu xa sta perdón. 32 Buch'uuc no'ox ti cristianoetic ti chopol ta xc'opojic ta jtojol ti co'ol j'elantique, ta x'ac'batic perdón. Pero ti buch'utic chopol ta xc'opojic ta stojol ti Ch'ul Espíritue, mu staic perdón, mi ja'uc li' ta banomile, mi ja'uc ti ta yane.

Ta sat no'ox ta ojtiquinel ti te'e
(Lc 6:43-45)

33 'Mi lec ti te'e, lec ta xac' ti sate. Yan ti mi chopol ti te'e, chopol ta xac' ti sate. Scotol ti te'etique, stac' ojtiquinel ta sat no'ox. 34 Snich'nab jti'val chon, ¿c'usi xavut ta xavalic ti leque ti c'alal chopol ono'ox avo'ntonique? Yu'un ti c'usi ta xloc' ta aveique, ja' ti c'usi ayanem ta yut avo'ntonique. 35 Ti lequil vinique, lec ono'ox ta xloc' ta ye. Yu'un ja' ti lec ono'ox ti yut yo'ntone. Yan ti chopol vinique, chopol ono'ox ta xloc' ta ye. Yu'un ja' ti chopol ono'ox ti yut yo'ntone. 36 Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, c'alal ta sta yorail ti chapanele, ja' to tey ta xavaq'uic cuenta ti c'usitic muyuc xava'iic ti loc' ta aveique. 37 Yu'un ti c'usi laj avalique, jech ta xavich'ic chapanel. Mi lec ti c'usi laj avalique, ch'abal amul. Mi chopol ti c'usi laj avalique, oy amulic —xi ti Jesuse.

Ta sq'uelic ya'iic smuc'ul Jesús ti chopol cristianoetique
(Mr 8:12; Lc 11:29-32)

38 Oy jlom jfariseoetic schi'uc jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale jech laj yalic:

—Jchanubtasvanej, ta jc'an ta jq'uel ca'icutic ti oy c'usi tsots xu' avu'une —xiic.

39 Ti Jesuse jech itac'av:

—Ti chopol cristianoe, ti mu junuc yo'ntonique, ta sc'anic ti oy c'usi ta x'ac'bat yilique. Pero ja' no'ox jech ta x'ac'bat yilic señail jech chac c'u cha'al ic'ot ta stojol ti j'alc'op Jonase. 40 Yu'un ti Jonase, oxib c'ac'al, oxib ac'obal, tiq'uil ta sch'ut ti muc' ta choye. Ja' jechun ec ti vu'un co'ol j'elantique, oxib c'ac'al, oxib ac'obal, tiq'uil ta xicom ta ch'en. 41 C'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele, ja' mu'yuc smulic ta x'ilatic yu'un Dios ti jninive cristianoetic ta vo'nee. Yan ti vo'oxuc ti li' oyoxuc ta banomile, ep amulic ta xa'ilatic yu'un ti Diose. Yu'un ti c'alal ay yich'ic albel sc'op Dios yu'un Jonás ti jninive cristianoetique, ta ora no'ox laj scomtsan ti c'usitic chopol ta spasique. Ti Jonase mu tsotsuc yabtel yich'oj. Yan ti vu'une más tsots cabtel quich'oj ti li' oyun ta atojolique. 42 Ja' jech xtoc oy jun me' ajvalil ti liquem tal ta xocon sloq'ueb c'ac'ale. Mu'yuc smul ta x'ilat yu'un Dios ti c'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele. Yu'un ti antse nom ital, tal ya'ibe sbijil ti ajvalil Salomone. Pero ti vo'oxuc ti li' oyoxuc ta banomile, ep amulic ta xa'ilatic yu'un ti Diose. Ja' ti mu xavich'icun ta muc' ti vu'un tsots cabtel quich'oje. Ja' mu sta ti ajvalil Salomone.

Ti pucuje ta xcha'sut tal ti bu iloq'ue
(Lc 11:24-26)

43 'C'alal ta xloc' batel ti pucuj ta yo'nton jun vinique, ta xba xanavuc ta xocol banomil.
Ta sa' ti bu ta xcux ti yo'ntone. Pero c'alal ta xil ti mu'yuc ta stae, jech xlic snop ta yo'nton:
44 "Ta xicha'sut batel ta jna ti bu liloc' talele", xi. C'alal ta sut talele, xocol ta stabe yo'nton
ti vinique, co'ol s'elan jbej na ti lec mesbile, ti lec ch'ubabile. 45 Jech o xal ti pucuje ta
xbat yic' talel yan vucub schi'il ti más toj ech'em chopole. Ja' mu sta ti stuque. Scotolic
ti pucujetique ta x'och naclicuc ta yo'nton ti vinique. Jech ti vinique ja' to toj ech'em
chopol ta xcom. Ja' mu sta ti ta ba'yele. Ja' jech s'elan ta xc'ot ta pasel ta stojol ti chopol
cristianoetic avi li'e —xi ti Jesuse.

Sme' schi'uc schi'il ta voq'uel ti Jesuse
(Mr 3:31-35; Lc 8:19-21)

46 Yacal to ox ta xc'opoj ti Jesuse, c'alal ja' o tey ic'ot ti sme'e, ti yits'inabtaque. C'alal
ic'otique, tey icomic no'ox ta pana. Ta sc'an ta sc'opon ya'iic ti Jesuse. 47 Jech o xal oy
buch'u ba yal ta stojol ti Jesuse:
—Li' oy ta pana ti ame'e schi'uc ti avits'inabtaque. Ta sc'an ta sc'oponot ya'i —xut.
48 Ti Jesuse jech lic stac'be ti buch'u tal yale:
—¿Buch'u ti jme'e? ¿Buch'u ti quits'inabtaque? —xi.
49 Ti Jesuse tey laj xbich sc'ob ta stojol ti yajchanc'optaque. Jech lic yal:
—Ti jme'e, ti quits'inabtaque ja'ic li'e. 50 Yu'un buch'uuc no'ox ti ta spasic ti c'usi ta
sc'an yo'nton ti Jtot ti oy ta vinajele, ja' jme', ja' jchi'iltac ta voq'uel —xi.

13

Ti jts'unobajel vinique
(Mr 4:1-9; Lc 8:4-8)

1 Ti jech c'ac'al taje iloc' batel ta na ti Jesuse. Bat chotluc ta ti' nab. 2 Pero laj stsob sbaic
ep cristianoetic ti bu oy ti Jesuse. Jech o xal i'och chotluc ta barco. Yan ti cristianoetique
icomic ta ti' nab. 3 Jech ti Jesuse ep ta tos babac'op lic chanubtas ti cristianoetique. Jech
lic yal:
—Oy jun vinic ti bat svij ti sts'unobale. 4 C'alal yacal ta svij batele, oy jlom ic'ot ta be.
Tal ti mutetique. Laj stam slajesic. 5 Oy jlom ic'ot ta ba tontic ti bu joy no'ox ti slumale.
Ti sts'unobale ta ora no'ox ivoc', ja' ti joy no'ox ti slumale. 6 Pero c'alal q'uixnaj talel ti
c'ac'ale, tey itaquij, ja' ti mu'yuc lec nat mucul ti yibele. 7 Oy jlom xtoc ti ts'unobale ic'ot
ta ch'ixtic. C'alal ich'i tal ti ch'ixe, laj snet' comel. 8 Pero ti jlom ts'unobale ic'ot ta lequil
banomil. Toj lec laj yac' ti sate. Jech ti sate oy jlom laj yac' vo'vinic (100) ta bej sat ti
jujupetse. Oy jlom laj yac' oxvinic (60). Oy jlom laj yac' lajuneb scha'vinic (30). 9 Ti mi oy
achiquinique, chiquintaic —xi.

Ti c'u cha'al jech ti babac'ope
(Mr 4:10-12; Lc 8:9-10)

10 Jech ti yajchanc'optaque inopajic batel ta stojol ti Jesuse. Jech laj sjac'beic:
—¿C'u cha'al ta babac'op no'ox ta xachanubtas ti cristianoetique? —xiic.
11 Ti Jesuse jech laj stac':
—Dios ta xac'boxuc ana'ic smelol ti ventainel yu'un ti Dios ti macal to oxe. Pero ti yane
mu xu' ta xa'ibeic smelol. 12 Yu'un ti buch'u ta sc'an ta xa'ibe ti smelole, ta to x'ac'bat sna'
más ep. Pero ti buch'u mu sc'an xa'ibe smelol ti ventainele, ta xpojbat ti juteb sna'oje.
13 Jech o xal ta babac'op ta jchanubtas ti cristianoetique. Yu'un ti stuquique ta xilic ti c'usi
ta jpase, pero co'ol s'elan ti mu xilique. Ta xa'iic ti c'usi ta xcale, pero co'ol s'elan ti mu'yuc
c'usi ta xa'iique. 14 Jech o xal ja' ic'ot ta pasel ta stojol ti cristianoetique jech chac c'u cha'al
laj yal ti j'alc'op Isaíase:
Ti vo'oxuque oy c'usi ta xava'iic, pero mu xava'ibeic smelol.
Oy c'usi ta xavilic, pero mu xavich'ic ta muc'.

[15] Yu'un yo'nton ti cristianoetic avi li'e iyijub xa, chopol ta xa'iic.
Mutsul ti satique, macal ti schiquinique yo' jech mu xil ta satic,
yo' mu xa'i ta schiquinic ti c'usi ta x'albatique,
yo' jech mu x'och ta yo'ntonic ti ta sutic tal ta jtojole,
yo' jech ta jcolta,
xi ti Diose, xi ti Isaíase.
[16] 'Yan yutsil ti vo'oxuque. Yu'un ta xavil ta asatic. Yu'un ta xava'i ta achiquinic. [17] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ep ti j'alc'opetique, ep ti lequil cristianoetic ta vo'nee ti ta sc'an ta sq'uelic ox ya'iic jech chac c'u cha'al ta xavilic avi li'e. Pero mu'yuc laj yilic. Ta sc'an ta xa'iic ox jech chac c'u cha'al ta xava'iic li'e. Pero mu'yuc bu laj ya'iic —xi.

Ti Jesuse ta xalbe smelol ti jts'unobajel vinique
(Mr 4:13-20; Lc 8:11-15)

[18] Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—A'yic lec smelol ti jts'unobajel vinic ti laj jbaba'ale. [19] Ti ts'unobal ti ic'ot ta bee, ja' smelol ti oy jlom ti ta xa'iic ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele. Pero ital ti pucuj ta stojolique. Ta spojbe loq'uel ta yo'nton ti c'usi laj ya'iique. [20] Ti ts'unobal ti ic'ot ta ba tontique, ja' smelol ti oy jlom ti xmuyubajic xa laj ya'iique. [21] Ta scoj ti mu'yuc to lec yip ti yo'ntonique, ti c'alal ital ti lajeltsaele, ti vocole ta sventa ti lequil ach' c'ope, lic chibajuc yo'ntonic. [22] Ti ts'unobal ti ic'ot ta ch'ixtique, ja' smelol ti oy jlom ti ta xa'iic ti lequil ach' c'ope. Pero ja' bat ta yo'ntonic ti c'usi sventa sba banomile. Ilajic ta lo'lael yu'un ti sc'ulejalique. Ja' ijelav ti c'usitic ta sc'an ti stuquique. Tey ich'ay ta yo'ntonic ti lequil ach' c'ope. [23] Yan ti ts'unobal ti ic'ot ta lequil banomile, ja' smelol ti oy jlom ti ta sjunul yo'ntonic ta xa'iic ti lequil ach' c'ope. Yalel toyol ta x'ac'bat sbijilic yu'un ti lequil ach' c'ope jech chac c'u cha'el ti sat ts'unobale ti oy jlom laj yac' ta vo'vinic (100), ta oxvinic (60), ta lajuneb scha'vinic (30) ta bej ti sate —xi ti Jesuse.

Ti trigoe jmoj ich'i schi'uc ti trigo tule

[24] Ti Jesuse lic yal yan babac'op:
—Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun vinic ti laj sts'un lequil ts'unobal ti ta yosile. [25] C'alal jech yacal ta xvayique, ja' o ital yajcronta ti vinique. Laj scap ta sts'unel ta trigo t'ul ti bats'i trigoe. C'alal jech laj spase, tey ibat. [26] C'alal ich'i ti trigoe, tey laj yac' ti sjole. Jech xtoc tey ivinaj ti trigo t'ule.
[27] 'Ti yaj'abteltac ti vinique bat yalbeic ti yajvalique: "Cajval, ti ts'unobal ti laj ats'une lec ono'ox. ¿Bu iloc' tal ti trigo t'ul ti capal ich'ie?" xiic. [28] Ti ajvalile jech laj yal: "Ja' nan jun cajcronta laj sts'un", xi. Jech ti j'abteletique jech lic sjaq'uic: "¿Mi ta xac'an ti chba jbulcutic loq'uel ti trigo t'ule?" xiic. [29] Pero ti ajvalile jech laj stac': "Ch'an uto, yu'un ti mi ta xabulique, yic'al capal ta xloc' ti bats'i trigoe. [30] Ja' lec, ch'an utic, ac'o ch'iuc jmoj schi'uc ti trigoe. C'alal ta sta yorail ti ta xich' tsobel ti trigoe, vu'un ta jtac jelavel caj'abteltac yo' jech ta stsobic ba'yel ti trigo t'ule. Ta spasic ta jujuchuc yo' jech ta xich' chiq'uel ta c'oc'. Ts'acal to un, ti trigoe ta xich' tsobel yo' jech ta jq'uej ta yavil", xi ti vinique —xi ti Jesuse.

Ti bec' mostaza ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Mr 4:30-32; Lc 13:18-19)

[31] Ti Jesuse lic yal yan babac'op:
—Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti bec' mostaza ti laj sts'un ta yosil ti vinique. [32] Ti uni jbej bec' mostazae más to biq'uit ta scotol ti yan sbec' ts'unobaletique. Pero c'alal ta xch'ie, ja' más muc' ta xbat ta scotol ti c'usitic yan ts'unobaletique. Jutuc xa mu co'oluc smuc'ul jpets ta te' ta xbat. Jech o xal un, ti mutetique tey ta xtal spas stasic ta sc'ob-c'obtac ti mostazae —xi.

Ti spajubtasobil pan ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Lc 13:20-21)

[33] Ti Jesuse lic yal yan babac'op:

—Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan ti spajubtasobil pan ti ta scap ta oxib sbisol harina ti antse, yo' jech ta xpajub scotol ti vots'bil harinae —xi.

Ti c'u cha'al ic'opoj ta babac'op ti Jesuse
(Mr 4:33-34)

34 Ti Jesuse ja' no'ox ta babac'op laj xchanubtas ti cristianoetique. Mu'yuc c'usi laj yal
ti mi mu'yuc ta xal ta babac'ope. 35 Ti jech taje, ja' ta sventa yo' jech ta xc'ot ta pasel jech
chac c'u cha'al ti laj sts'iba comel ti j'alc'ope:
Ta xic'opoj ta babac'op.
Ta jvinajesbe sc'oplal ti c'usi mu to ox xvinaj c'alal lic smeltsan tal banomil ti Diose,
xi.

Ti Jesuse ta xalbe smelol ti trigo t'ul ti capal ich'i schi'uc ti bats'i trigoe

36 Ti Jesuse laj sc'opon comel ti cristianoetique. Ts'acal to un, i'och ta na. Ja' o inopajic
batel ti yajchanc'optaque. Jech lic yalbeic ti Jesuse:
—Albun ca'icutic smelol ti trigo t'ul ti laj ababa'ale —xiic.
37 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti buch'u laj sts'un ti lequil ts'unobale, ja' jc'oplal vu'un ti co'ol j'elantique. 38 Ti
yav ts'unobale, ja' ti cristianoetic ti oyic ta sbejel banomile. Ti lequil ts'unobale, ja'ic ti
buchutic ta xich'ic ta muc' ti ventainel yu'un ti Diose. Ti trigo t'ule, ja'ic ti buch'utic
ventainbilic yu'un ti pucuje. 39 Ti buch'u laj sts'un ti trigo t'ule, ja' ti pucuj stuque. Ti
ts'unobal ti ta xich' tsobele, ja' smelol ti slajebal c'ac'ale. Ti jtsob-ts'unobaletique, ja' ti
ángeletique. 40 Yan ti trigo t'ul ti ta xich' tsobele, ti ta xich' chiq'uel ta c'oq'ue, ja' smelol
ti ja' jech s'elan ta xc'ot ta pasel ta stojol cristianoetic ta slajebal c'ac'ale. 41 Ti vu'un
co'ol j'elantique ta xcalbe mantal ti caj'ángeltaque yo' jech ta stsobic loq'uel ta jtojol ti
jsa'muliletique schi'uc ti buch'utic ta xac'be yil ta spasel mulil ti yane. 42 Ta xjipatic ochel
ta c'oc'. Tey ta x'oq'uic. Tey xc'uxuxet ti yeique. 43 Yan ti buch'utic ta spasic ti c'usi ta
sc'an ti Diose, co'ol s'elan xojobal c'ac'al xnobetic ti bu ta xventainvan ti Jtotique. Ti mi
oy achiquinique, chiquintaic lec —xi.

Ti nac'bil me'taq'uin ti laj sbabac'opta ti Jesuse

44 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti me'taq'uin
ti mucul ta jsep osile. Ti me'taq'uine laj sta jun vinic. Jech ti vinique laj xcha'muc lec comel
ti bu ono'ox oye. Ja' yu'un un, xmuyubaj xa ba xchon scotol ti c'usitic oy yu'une, yo' jech
ta sman ti jsep osile —xi.

Ti perla ton ti toj toyol stojol ti laj sbabac'opta ti Jesuse

45 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—Ja' jech xtoc ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
jun jbolomajel vinic ti ta sa'olan ti lequil perla tone. 46 C'alal mi laj sta jun perla ton ti toj
toyol stojole, ja' yu'un un, ta xbat xchon scotol ti c'usitic oy yu'une, yo' jech ta sman ti
perla tone —xi.

Ti stsacobil choy ti laj sbabac'opta ti Jesuse

47 Jech laj yal xtoc ti Jesuse:
—Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti stsacobil
choy ti ta xich' jipel ochel ta yut nabe, yo' jech ta x'och talel ti ep ta tos choye. 48 C'alal ta
xnoj ta choy ti stsacobile, jech ti jtsac-choyetique ta snitic loq'uel ta ti' nab. Tey ta xchotiic
ta st'ujel ti choye. Ta stic' ta moch ti bu lequique. Yan ti bu mu xtune ta sjipic batel. 49 Ja'
jech s'elan ta xc'ot ta pasel c'alal ta sta ti slajebal c'ac'ale. Ta xloq'uic batel ti ángeletique
ta xch'aquel loq'uel ti chopol cristianoetic ta stojolic ti lequil cristianoetique. 50 Ti chopol
cristianoetique ta xjipatic ochel ta c'oc'. Tey ta x'oq'uic. Tey xc'uxuxet ti yeique —xi.

Ti vinic ti laj xa sta scha'tosal ti c'usi ta xtun yu'une

51 Ti Jesuse jech laj sjac':

—¿Mi xava'ibeic smelol scotol ti va'i s'elan laj cale? —xi.
Jech laj staq'uic:
—Laj ca'icutic, Cajval —xiic.
52 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Ti jun jchanubtasvanej yu'un ti mantale, c'alal chanubtasbil yu'un ti ventainel yu'un ti Diose, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun yajval na ti oy c'usi cha'tos xchabioj teye. Ti vinic taje ta sna' st'unesel schibal, ti c'usi poco'e, ti c'usi ach'e —xi.

Ti Jesuse oy ta Nazaret
(Mr 6:1-6; Lc 4:16-30)

53 C'alal laj yo'nton ta chanubtasvanej ta babac'op ti Jesuse, iloc' batel. 54 Ic'ot ta steclumal. Tey lic chanubtasvanuc ta ch'ul na. Jech ti cristianoetique ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Jech ta xalbe sbaic:
—¿Bu laj sta sbijil ti vinic le'e? ¿C'usi xut ti ta xac' iluc ti smuc'ul stsatsale? 55 Yu'un ti vinic le'e, ja' snich'on ti jcarpinteroe. Ja' squerem ol xtoc ti Maríae. Ti yits'inabtaque, ja' ti Jacoboe, ti Josee, ti Simone, ti Judase. 56 Jech ti yixleltac xtoque li' nacalique. Jech o xal, ¿bu laj xchan talel scotol ti vi s'elan ta spase? —xiic.
57 Jech o xal ti cristianoetique mu'yuc laj yich'ic ta muc' ti Jesuse. Ti Jesuse jech lic yal:
—Scotol cristianoetic ta xich'ic ta muc' jun j'alc'op. Pero ti ta slumal stuque, ti ta sna stuque, bajbil ta xc'ot yu'unic —xi.
58 Jech o xal ti Jesuse mu másuc tey laj yac' ta ilel ti smuc'ul stsatsale. Ja' ti mu x'ich'at ta muq'ue.

14

Icham ti Juan j'ac'-ich'-vo'e
(Mr 6:14-29; Lc 9:7-9)

1 Ti jech yorail taje, ti ajvalil Herodes ta Galilea banomile laj ya'ibe sc'oplal ti Jesuse. 2 Jech o xal un, laj yalbe ti svinictaque:
—Ti vinic taje, ja' icha'cuxi talel ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Jech o xal ta xac' iluc ti smuc'ul stsatsale —xi.
3 Yu'un ti Herodese sna'oj lec ti laj stic' ta chuquel ti Juane, ti laj xchuc ta cadena taq'uin ta scoj ti ants Herodíase, ti ja' yajnil ti yits'ine, ti ja' Felipe sbie. 4 Ti Juane jech ono'ox laj yalbe ti ajvalil Herodese:
—Mu xu' ta xavajnilanbe yajnil ti avits'ine —xut.
5 Ti ajvalil Herodese ta smil ox ya'i ti Juane. Pero ixi' yu'un ti cristianoetique. Yu'un ti cristianoetique xch'unojic ti ja' jun yaj'alc'op Dios ti Juane. 6 C'alal ista sc'ac'alil ti c'usi ora ivoc' ti Herodese, laj spas q'uin. Jech ti yantsil ol ti Herodíase tey bat ac'otajuc ta stojolic ti cristianoetic ti ic'bilic ta q'uine. Ti Herodese toj c'upil sba laj yil. 7 Jech o xal ti Herodese jech laj yalbe ti tsebe:
—Xil Dios, c'anbun ti c'usiuc no'ox ta xac'ane, ta xacac'bot —xi.
8 C'alal jech i'albat ti tsebe, ja' ba sjac'be talel ti sme'e ti c'usi ta sc'ane. Jech vul yalbe ti ajvalile:
—Ac'bun tal ta ba platu sjol ti Juan j'ac'-ich'-vo'e —xi.
9 Ti ajvalil Herodese i'och ta at o'nton ti jech laj ya'ie. Pero mu xu' ta sutes ye, ja' ti laj sva'an ta rextigo ti Diose schi'uc ti laj ya'iic scotolic ti buch'utic yic'oj talele. 10 Jech o xal laj yal mantal ti ac'o yich' bojbel talel sjol ti Juan ti tiq'uil ta chuquele. 11 C'alal laj sbojbeic sjol ti Juane, laj scajanic talel ta platu. Tey tal yac'beic ti tsebe. Jech xtoc ti tsebe ba yac'be ti sme'e.
12 Ti yajchanc'optac ti Juane bat sloq'uesic talel sbec'tal ti Juane yo' jech ta smucbeic. Ts'acal to un, ba yalbeic ya'i ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xac' ve'uc vo'mil viniquetic
(Mr 6:30-44; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)

13 C'alal jech laj ya'i ti Jesuse, stuc iloc' batel. I'och bal ta barco. Ibat ti bu sts'ijlan ti
banomile. Pero ti cristianoetique laj ya'iic ti ibat ti Jesuse. Jech o xal iloq'uic batel ti ta
jujun jteclume. Ixanavic bal ta yoquic yo' chba sa'ic ti Jesuse. 14 C'alal iloc' ta barco ti Jesuse,
laj yil ti ep ti cristianoetique. C'uxubaj yo'nton yu'unic. Ti Jesuse laj scolta ti jchameletic
ti yic'ojanic batele. 15 C'alal ta xa xmal batel ti c'ac'ale, inopajic bal ti yajchanc'optaque.
Jech laj yalic:
—Mal xa ti c'ac'ale. Ja' jech xtoc ti li'e mu'yuc jnaclejetic. Ja' yu'un un, albo ya'i ti
cristianoetique ti ac'o baticuc yo' chba sman sve'elic ti ta jujun jteclume —xiic.
16 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ac'beic sve'el ti vo'oxuque. ¿C'u yu'un ta xbatic? —xi.
17 Ti stuquique jech laj staq'uic:
—Mu'yuc ep ti jve'elcutique. C'ajomal no'ox vo'ob pan schi'uc cha'cot choy —xiic.
18 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ich'beicun talel taje —xi.
19 Ti Jesuse laj yal mantal ti ac'o choticuc ta yaxaltic scotolique. Ts'acal to un, lic stsac
ti vo'ob pane schi'uc ti cha'cot choye. Laj sq'uel muyel ti vinajele. Laj yalbe vocol ti
Diose. Ts'acal to un, lic xet ti pane, ti choye. Laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque.
Jech ti yajchanc'optaque lic spucbeic scotol ti cristianoetique. 20 Scotolic ive'ic lec. Nojic
lec. Ts'acal to un, inoj lajcha'moch scomelal ti ve'lile. 21 Ti ive'ique, oy nan vo'miluc ti
viniquetique. Parte ti antsetique schi'uc ti ololetique.

Ti Jesuse ta xanav ta ba vo'
(Mr 6:45-52; Jn 6:16-21)

22 Ti Jesuse laj yac' ochicuc batel ta barco ti yajchanc'optaque yo' jech ba'yel ta xjelavic
batel ta jot nab. Tey to icom stuc yo' jech ta sc'opon comel ti cristianoetique. 23 C'alal laj
yo'nton ta sc'oponel comele, jech ti Jesuse imuy batel ta vits yo' ta sta ta c'oponel Dios
stuc. C'alal i'och ti ac'obale, stuc tey oy ta vits ti Jesuse. 24 Yan ti yajchanc'optaque tey xa
xcajetic batel ta o'lol nab. Ti syuc'benal ti nabe ta smajolan ta jmec ti barcoe. Yu'un toj
tsots ti iq'ue. 25 C'alal ta xa sacub talele, tey ta xanav talel ta ba vo' ti Jesuse. Inopaj tal
ta stojol ti yajchanc'optaque. 26 C'alal jech laj yilic ti yajchanc'optac ti ta xanav talel ta ba
vo'e, tey i'avanic ta xi'el:
—Tal xa sbel banomil —xiic.
27 Ti Jesuse jech laj yal:
—Mu xaxi'ic. Tsotsanic. Vu'unun —xi.
28 Ti Pedroe jech laj yal:
—Cajval, mi ta melel ti vo'ote, alo ti ac'o xanavcun talel ta ba vo' ti bu oyote —xi.
29 Ti Jesuse jech laj yal:
—La' cha'e la' —xi.
Jech ti Pedroe yal ta barco. Lic xanavic batel ta ba vo' yo' chba sta ti bu oy ti Jesuse.
30 Pero c'alal laj yil ti tsots ti iq'ue, tey ital xi'el ta yo'nton. C'alal ta xa xmut'ij ta vo'e, lic
avanuc:
—Coltaun, Cajval —xi.
31 Ti Jesuse ta ora no'ox ba snitbe sc'ob. Jech laj yal:
—Mu'yuc ach'unoj ti xu' cu'une. ¿C'u yu'un lachibaj? —xi.
32 C'alal i'ochic ti schibalic ta barcoe, ja' o paj ti iq'ue. 33 Jech ti buch'utic oyic ta yut
barcoe lic squejan sbaic ta stojol ti Jesuse. Jech laj yalic:
—Melel, ti vo'ote Snich'onot ti Diose —xiic.

Ti Jesuse laj scolta jchameletic ta Genesaret
(Mr 6:53-56)

34 C'alal ijelavic ta jot nabe, ic'otic ta Genesaret banomil. 35 C'alal laj ya'iic ti cristianoetic
ti ja' Jesús ti tey ic'ote, jech o xal laj spucbeic bal sc'oplal ta slumalic. Jech xtoc laj yiq'uic
talel ta stojol Jesús ti yajchamelique. 36 Ti cristianoetique laj sc'anbeic vocol ti ac'o yac' ta
piquel jutebuc sti'il sc'u'. Scotolic ti buch'utic laj sta ta picbel sti'il ti sc'u'e, colem icomic.

15

Ti c'usi ta soquesvane
(Mr 7:1-23)

1 Oy jlom jfariseoetic schi'uc jlom jchanubtasvanejetic yu'un mantal ti liquemic talel ta
jteclum Jerusalene, inopajic ta stojol ti Jesuse. Jech lic sjaq'uic:
2 —Ti avajchanc'optaque, ¿c'u yu'un ta sbajic ti c'usi liquem yu'unic ti jtot jme'tique?
Mu'yuc ta xc'ot ta pasel yu'unic ti ep ta velta ta spoc sc'obic ti c'alal ta xve'ique —xiic.
3 Ti Jesuse jech lic sjac'be:
—Ti vo'oxuc eque, ¿c'u yu'un ta xabajbeic smantal ti Diose, yo' jech staoj yav atsacojic
ti stalel atot ame'ique? 4 Yu'un ti Diose jech laj yal: "Ich'o ta muc' atot ame'. Yan ti
buch'u chopol ta xc'opoj ta stojol ti stot sme'e, ac'o chamuc", xi. 5 Pero ti vo'oxuque ta
xachanubtasic ti xu' jech ta xalbeic ti stot sme'ique: "Mu xu' ta jcoltaot. Yu'un scotol
ti c'usi oy cu'une, laj xa cac'be smotonin ti Diose", xavutic ti atot ame'ique, xachiic.
6 Buch'uuc no'ox ti jech ta xalic avu'unic taje, xu' xa ti mu'yuc ta scolta ti stot sme'ique.
Ti jech ta xapasic taje, laj xa avictaic comel smantal ti Diose yo' jech staoj yav ta xapasic
stalel ti atot ame'ique. 7 Ta xapac'ta abaic. Ta melel ja' ac'oplalic ti c'usi laj sts'iba comel
ti j'alc'op Isaíase:
8 Ti cristianoetic li'e jun yutsil ti ye ta xich'icun ta muc' yilele.
Pero ti yo'ntonique nom oy ta jtojol.
9 Mu'yuc c'usi bal o ti jech nijil chimilique.
Yu'un ti c'usi ta xchanubtasvanique smantal no'ox viniquetic,
xi ti Dios ti laj sts'iba comel ti Isaíase, xi ti Jesuse.
10 Jech o xal ti Jesuse tey laj yic' talel ti cristianoetique. Jech laj yal:
—Ts'etano achiquinic. A'yio ava'iic. 11 Ti c'usiuc no'ox ti ta slajes ti vinique, ma'uc ta
soquesat o. Pero ti bu ta soquesat ti vinique, ja' ti c'usi ta xloc' ta yee —xi.
12 Jech ti yajchanc'optaque inopajic talel ta stojol ti Jesuse. Jech laj yalic:
—¿Mi xana' ti isoc sjolic ti jfariseoetic ti jech laj avale? —xutic.
13 Pero ti Jesuse jech itac'av:
—C'usiuc no'ox te'al ti ma'uc ts'unbil yu'un ti Jtot ti oy ta vinajele, ta xich' bulel loq'uel
schi'uc yibel. 14 Ch'an utic, yu'un ma'satetic ti ta snitbeic batel sc'ob ti yan ma'satetique.
Ti mi co'ol ma'satetic ta snit sbaic batele, schibal ta xbajic ta lom ch'en —xi.
15 Ti Pedroe jech laj yalbe ti Jesuse:
—Albun ca'icutic smelol ti babac'op ti va'i s'elan laj avale —xi.
16 Ti Jesuse jech laj stac':
—¿Mi mu'yuc laj ava'ibeic smelol ec ti jech laj cale? 17 ¿Mi mu xana'ic ti c'usiuc no'ox
ti ta slajes ti vinique ta x'och ta ye, ta xbat c'alal sch'ut? Ts'acal to ta xloc' batel. 18 Pero
ti c'usitic chopol ti ta xloc' ta ye ti vinique, ta x'ayan talel ta yo'nton. Ti jech taje, ja' ta
soquesat yu'un. 19 Yu'un ta yo'ntonic ta x'ayan talel ti chopol snopobil yu'unique, ti ta
xmilvanique, ti ta xc'upinvanique, ti ta xmulivajique, ti ta x'elc'ajique, ti ta sjutilanic ti
c'ope, ti c'usiuc no'ox sjovil alique. 20 Ti jech taje, ja' ta soquesat ti vinique. Yan ti mi ja'
no'ox mu'yuc bu ta spoc sc'obic ti c'alal ta xlic ve'icuque, ma'uc ta soquesatic o —xi ti
Jesuse.

Ti jyanlum ants ti laj xch'un ti Jesuse
(Mr 7:24-30)

21 Ti Jesuse iloc' batel. Tey ibat ti bu oy chib jteclume ti ja' ti Tiroe schi'uc ti Sidone. 22 Oy
jun ants ti liquem tal ta Canaane ti x'avet tal ta stojol ti Jesuse:
—Cajval, Snitilulot David, c'uxubinun. Ti jtsebe ta x'ilbajinat yu'un ti pucuje. Ep ta
xich' svocol —xi.
23 Ti Jesuse mu'yuc laj stac'be ti antse. Ti yajchanc'optaque tal sc'anbe vocol ti Jesuse:
—Ti ants li'e, albo ya'i ti ac'o batuque. Yu'un li' x'avet tal ta jpatique —xiic.
24 Ti Jesuse jech laj stac'be ti antse:

—Ja' no'ox tacbilun talel yu'un ti Diose ta sventa ti jch'ayel-chijetic ta slumal Israele —xi.
25 Pero ti antse inopaj tal squejan sba ta stojol. Jech laj yal:
—Cajval, coltaun —xi.
26 Ti Jesuse jech laj stac':
—Mu lecuc ti ta jpojbetic sve'el ti calab jnich'nabtique, yo' ta xcac'betic sve' ti ts'i'etique —xi.
27 Manchuc mi jech i'albat ti antse, jech laj yal:
—Jech xaval ava'uc, Cajval. Pero ti ts'i'etique ta stambeic sch'uch'ulil yot yajval ti ta xbaj ta ba mexae —xi.
28 Jech ti Jesuse jech laj yal:
—Toj ech'em ach'unojun, Ants. Jech ac'o c'otuc ta pasel jech chac c'u cha'al ta xac'ane —xi.
C'alal jech laj yal taje, colem icom stseb ti antse.

Ep jchamel laj scolta ti Jesuse
29 Ti Jesuse iloc' batel ti bu to ox oye. I'ech' batel ta sti'il nab Galilea. Ts'acal to tey imuy batel ta vits, tey c'ot chotluc. 30 Ep ti cristianoetic laj c'oticuc ta vits ti bu chotole. Yic'ojanic talel coxovetic, ma'satetic, uma'etic, tuncoetic, schi'uc yan jchameletic. Laj yaq'uic ta stojol ti Jesuse. Scotol ti jchameletique icol yu'un. 31 Ti cristianoetique ch'ayal ic'ot yo'ntonic ti jech laj yilic ti lic c'opojicuc ti uma'e, ti lic lecubic ti tuncoe, ti lic xanavicuc ti coxove, ti lic jamuc sat ti ma'sate. Jech o xal scotolic lic lequil-c'opojicuc ta stojol ti Dios yu'un ti Israele.

Ti Jesuse ta xac' ve'uc chanmil viniquetic
(Mr 8:1-10)
32 Ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Jech lic yalbe:
—C'ux ta co'nton ti cristianoetique. Yu'un oy xa ta yoxibal c'ac'al ti li' tsobolic ta jtojole. Mu'yuc xa c'usi ta slajesic. Jech o xal mu jc'an ta jtac batel ta snaic c'alal mu'yuc ve'emique. Ti mi ta jtac batele, xu' ta slubtsajic ta be —xi.
33 Ti yajchanc'optaque jech laj yalic:
—¿C'usi ta xcutcutic ti ta jtabecutic sve'el ti epal cristianoetic li'e? Yu'un ti bu oyotique mi ja'uc jnaclejetic oy —xiic.
34 Ti Jesuse jech laj sjac':
—¿Jayib pan oy avu'unic? —xi.
Jech laj staq'uic:
—Ja' no'ox vucub pan schi'uc jaycot choy —xiic.
35 Jech ti Jesuse laj yal mantal ti ac'o chotlicuc scotolic ta lumtique. 36 C'alal jech laj chotlicuque, ja' o lic stsac ti vucub pane schi'uc ti jaycot choye. Tey laj yalbe vocol ti Diose. Ts'acal to un, lic xet ti pane schi'uc ti choye. Laj yac'be jelavel ti yajchanc'optaque. Jech ti yajchanc'optaque tey laj spucbeic ti epal cristianoetique. 37 Ive'ic scotolic. Nojic lec. Ts'acal to un, tey laj stsobic vucub moch scomelal ti sve'elique. 38 Ti ve'ique, oy nan chanmil viniquetic. Parte ti ololetique schi'uc ti antsetique. 39 Ts'acal to un, ti Jesuse laj sc'opon comel ti cristianoetique. Tey i'och bal ta barco. Bat c'alal to jteclum Magdala.

16

Ti jfariseoetique schi'uc ti jsaduceoetique laj sc'anbeic ti Jesuse ti ac'o yac' iluc ti smuc'ul stsatsale
(Mr 8:11-13; Lc 12:54-56)
1 Ti jfariseoetique schi'uc ti jsaduceoetique bat sq'uelic ti Jesuse yo' jech ta sbajesic ta c'oc'. Laj sc'anbeic ti ac'o yac' iluc smuc'ul stsatsal ti ta xlic talel ta vinajele.
2 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Mi ta xavilic ti lec tsoj ti vinajel ti c'alal mal xa bal ti c'ac'ale, jech ta xavalic: “Toj lec ti c'ac'al oc'ome”, xachiic. 3 Yan ti mi ta xavilic ta sob ic'luman tsoj schi'uc but'ul ti vinajel

ta sloq'ueb c'ac'ale, jech ta xavalic: “Mu'yuc lec ti c'ac'al tanae”, xachiic. Toj ven xapac'ta abaic. Lec xana'ic sq'uelel ti c'u s'elan xlaj ech'uc ti jujun c'ac'ale. Pero mu xana'ic sq'uelel, mu xava'ibeic smelol ti c'usi ta jpas li' ta atojolique. [4] Ti chopol cristianoetique, ti mu'yuc tuc' yo'ntonique, ta sc'an ya'iic ta sq'uelic ti jmuc'ul jtsatsale. Pero mu x'ac'bat yilic. Ja' no'ox jech yepal ta x'ac'bat yilic señail jech chac c'u cha'al ic'ot ta pasel ta stojol ti Jonase —xi.

C'alal jech laj yale, laj yicta comel, ibat.

Ti spajubtasobil span ti jfariseoetique
(Mr 8:14-21)

[5] C'alal ijelavic batel ta jot sti'il nab ti yajchanc'optaque, ich'ay ta yo'ntonic ta yich'el bal ti spanique. [6] Ti Jesuse jech laj yalbe:

—Bijanic me yu'un ti spajubtasobil spanic ti jfariseoetique, ti jsaduceoetique —xi.

[7] Ti yajchanc'optaque jech lic yalbe sbaic:

—Ti jech ta xal taje, ja' ti ich'ay ta co'ntontic ta yich'el tal ti jpantique —xiic.

[8] Ti Jesuse laj yil ti jech ta snopique. Jech laj yalbe:

—¿C'u cha'al ta xavalic ti ch'abal apanique? Mu xach'unic ti xu' cu'une. [9] ¿Mi mu to ta xc'ot ta avo'ntonic? ¿Mi yu'un ich'ay xa ta avo'ntonic ti ta vo'ob no'ox pan laj jmalq'uin vo'ob mil viniquetic? Ja' jech xtoc, ¿jayib moch laj atsobic ti scomelale? [10] ¿Mi yu'un ich'ay xa ta avo'ntonic xtoc ti ta vucbej pan laj jmalq'uin ti chanmil viniquetique? Ja' jech xtoc, ¿jayib moch laj atsobic ti scomelale? [11] Ti c'alal laj calboxuc ava'iic ti bijanic me yu'un ti spajubtasobil spanic ti jfariseoetique, ti jsaduceoetique ti xacutique, ¿c'u cha'al ti mu'yuc bu laj ava'ibeic smelol ti ma'uc sc'oplal pan ta xcale? —xi ti Jesuse.

[12] C'alal jech laj yale, jech ti yajchanc'optaque ja' o tey ivul ta yo'ntonic ti ma'uc spajubtasobil ti pane. Ja' to laj sna'ic ti ja' smelol ti c'u s'elan ta xchanubtasvanic ti jfariseoetique schi'uc ti jsaduceoetique.

Ti Pedroe jamal laj yal ti ja' Cristo ti Jesuse
(Mr 8:27-30; Lc 9:18-21)

[13] C'alal ic'ot ta jteclum Cesarea Filipo ti Jesuse, tey laj sjac'be ti yajchanc'optaque:

—¿Buch'uun ta xalic ti cristianoetic ti vu'un co'ol j'elantique? —xi.

[14] Ti stuquique jech laj staq'uic:

—Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Elíase. Ta xalic jlom xtoc ti vo'ot la ti Jeremíase. Mi mo'oje, ja' la jun j'alc'opot —xutic.

[15] Ti Jesuse jech laj yal:

—Ti vo'oxuque, ¿buch'uun ti ta xavalique? —xi.

[16] Ti Simón Pedroe jech laj yal:

—Vo'ot ti Cristoe, Snich'on ti cuxul Diose —xi.

[17] Ti Jesuse jech laj stac':

—Toj yan avutsil ti vo'ote, Simón, snich'on Jonás. Ti va'i s'elan ta xana' ti Buch'uune, ma'uc jun vinic laj yac'bot ana'. Ja' laj yac'bot ana' ti Jtot ti oy ta vinajele. [18] Vu'un ta xcalbot ava'i ti Pedroote. Vo'ot ta aventa ta xlic boluc ti jch'unolajeletique. Mi ja'uc ta xmacatic ta be yu'un yip stsatsal ti lajebale. [19] Ta xcac'bot sllavial ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele. Ti mi chuculot xavut li' ta banomile, ja' jech chucul ta x'ilat yu'un ti Dios ti oy ta vinajele. Ti mi colemot xavut li' ta banomile, ja' jech colem ta x'ilat yu'un ti Dios ti oy ta vinajele —xi.

[20] Jech ti Jesuse laj yalbe ti yajchanc'optaque ti mu me buch'u xalbe ya'i ti ja' Cristo ti stuque.

Ti Jesuse ta xal ti ta xchame
(Mr 8:31-9:1; Lc 9:22-27)

[21] Ti Jesuse ja' o tey lic yalbe ya'iic ti yajchanc'optaque:

—Ti vu'une persa ta xibat ta Jerusalén. Tey ep ta xquich' jvocol yu'un ti moletique, ti banquilal paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Ta xiyaq'uic ta milel. Pero ta xicha'cuxi ta yoxibal c'ac'al —xi.

22 Jech ti Pedroe laj yic' loq'uel ti Jesús ti bu oyique. Jech tsots laj yal:

—Mu jechuc sc'an Dios, Cajval. Mu me xc'ot ta atojol jech taje —xut.

23 Pero ti Jesuse tey ijoybij. Jech laj yalbe ti Pedroe:

—Ch'aco aba ta jtojol, Pucuj. Yu'un ta xamacun ta be. Yu'un ma'uc ta xanop jech chac c'u cha'al ta snop ti Diose. Yu'un ja' no'ox ta xanop jech chac c'u cha'al ta snop ti viniquetique —xi.

24 Ts'acal to un, ti Jesuse jech lic yalbe ya'iic ti yajchanc'optaque:

—Mi oy buch'u ta sc'an ta xists'acliun batele, ac'o me xtuch' ta yo'nton ti scuxlejal stuque manchuc mi ta xich' svocol. 25 Yu'un ti buch'u tsots sc'oplal ta xa'i ti scuxlejale, ja' ta xch'ay. Pero ti buch'u mu tsotsuc ta xa'i ti scuxlejal ta jventae, ja' ta sta. 26 ¿C'usi bal o ti vinique ti mi ja' no'ox ta xyu'unin scotol ti sba banomile ti mi ch'ayel ta xbat ti sch'ulele? ¿C'usi xa ta xut ta sman loq'uel ti sch'ulele? 27 Yu'un ti vu'un co'ol j'elantique ta xicha'sut talel. Ta xquich'be talel yutsilal slequilal ti Jtote schi'uc ti yaj'ángeltaque, yo' jech chtal cac'be yich' stojol ti cristianoetic ti c'usi laj xa spasic ta jujun tale. 28 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, oy jlomoxuc li'e oy ti mu to ta xachamique ja' to mi laj avilic ti ta xital ventainvancun ti vu'un co'ol j'elantique —xi.

17

Iyac' xojobal ti Jesuse
(Mr 9:2-13; Lc 9:28-36)

1 Ech'em xa ox vaquib c'ac'al c'alal ibatic ta sjol jun muc' ta vits ti Jesuse schi'uc ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, ti ja' yits'in ti Jacoboe. 2 Ti ta jol vitse, iyanij ti c'u s'elan to ox ti Jesuse tey ta stojol ti oxvo' yajchanc'optaque. Lic ayanuc xojobal ti sate co'ol s'elan jech chac c'u cha'al xojobal c'ac'al. Ti sc'u'e isacub ta jmec jech chac c'u cha'al ti luze. 3 Ti oxib yajchanc'optaque ja' o tey laj yilic ti ta xlo'ilajic ti Jesuse schi'uc ti Moisese, schi'uc ti Elíase. 4 Jech ti Pedroe jech laj yalbe ya'i ti Jesuse:

—Cajval, toj lec ti li' oyotique. Ti mi ta xac'ane, ta jpascutic oxib axibal na, jun avu'un, jun yu'un ti Moisese, jun yu'un ti Elíase —xi.

5 C'alal jech yacal ta xc'opoj ti Pedroe, ja' o ital voliaticuc ta saquil toc. Tey laj ya'iic ti oy Buch'u ta xc'opoj talele:

—Ja' ti jc'uxubinbil Nich'on li'e, ti ximuyubaj xa yu'une. A'ibeic lec ti sc'ope —xi.

6 C'alal jech laj ya'iic ti oxib yajchanc'optaque, ta xi'el lic snijan sbaic ta lum. 7 Jech ti Jesuse bat stij ti yajchanc'optaque. Jech lic yalbe:

—Licanic. Mu xaxi'ic —xi.

8 C'alal lic stoy ti satique, mu'yuc xa buch'u laj yilic. Ja' xa no'ox stuc ti Jesuse.

9 C'alal ta xa xyalic tal ti ta vitse, ti Jesuse jech laj yal:

—Mu me buch'u xavalbe ya'i ti laj xa avilicun ti liyanije. Ja' to xu' xavinajesic ti c'alal ta xicha'cuxi ti vu'un co'ol j'elantique —xi.

10 Ti yajchanc'optaque tey lic sjac'beic ti Jesuse:

—¿C'u cha'al ta xalic ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti ja' ba'yel ta xtal ti Elíase? —xutic.

11 Ti Jesuse jech itac'av:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ta xal ti sc'op Diose ti ba'yel ta xtal ti Elíase, yo' ta xchapan scotol. 12 Pero vu'un ta xcalboxuc ava'iic, ti Elíase ay xa. Pero ti cristianoetique mu'yuc laj yojtiquinic. Jech o xal laj spasic ti c'usitic ta sc'an yo'ntonic ta stojol ti Elíase. Ja' jech ta spasic ta jtojol ec ti vu'un co'ol j'elantique —xi.

13 Jech o xal ti yajchanc'optaque lic ya'ibeic smelol ti ja' sc'oplal Juan j'ac'-ich'-vo' ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse.

Ti Jesuse laj scolta jun jtub-ic' querem
(Mr 9:14-29; Lc 9:37-43)

14 C'alal ic'otic ti bu oy ti cristianoetique, tey inopaj talel jun vinic, vul squejan sba ta
stojol ti Jesuse. Jech laj yal:
15 —Cajval, c'uxubinbun ti jnich'one. Yu'un tsacbil ta tub ic'. Toj tsots ta xich' svocol. Ep
ta velta ta sjip sba ta c'oc', ta sjip sba ta vo'. 16 Laj quic' talel ta stojol ti avajchanc'optaque,
pero mu'yuc xu' yu'unic scoltael —xi.
17 Ti Jesuse jech itac'av:
—Jeche'oxuc. Mu'yuc atuq'uilic. Ep xa c'ac'al li' oyun ta atojolique. Ep xa c'ac'al li'
jts'icojboxuque. Ic'bun talel ti anich'one —xi.
18 Jech o xal ti Jesuse laj yut loq'uel ti pucuj ti oy ta yo'nton ti quereme. Colem icom ta
ora.
19 C'alal stuquic xa ti Jesús schi'uc ti yajchanc'optaque, tey laj sjac'beic:
—¿C'u cha'al mu'yuc xu' cu'uncutic sloq'uesel ti chopol pucuje? —xutic.
20 Ti Jesuse jech itac'av:
—Yu'un ti vo'oxuque mu'yuc lec ach'unojic ti xu' yu'un ti Diose. Ta melel ta xcalboxuc
ava'iic, manchuc mi co'ol s'elan smuc'ul jbej bec' mostaza ti ach'unojic ti xu' yu'un ti Diose,
xu' ta xavalbeic ti vits li'e: "Loc'an batel, batan ta yan", ti mi xavutique, ta xch'unboxuc.
Mu'yuc c'usi ti mu xc'ot ta pasel ti mi ach'unojic leque. 21 Ti pucuj ti vi s'elane, ja' no'ox
xu' ta xloc' ti mi ta jtatic ta c'oponel ti Diose schi'uc ti ta jcomtsan ti cotique —xi.

Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame
(Mr 9:30-32; Lc 9:43-45)

22 C'alal yacal ta xanavic batel ta Galilea banomile, ti Jesuse jech lic yalbe ya'iic ti
yajchanc'optaque:
—Ti vu'un co'ol j'elantique ta xquich' aq'uel ta yoc ta sc'ob ti viniquetique. 23 Ta
xiyilbajinicun. Ta xismilicun. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.
Ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, toj ep laj yat yo'ntonic.

Ti patan taq'uin yu'un ti temploe

24 C'alal ic'otic ta jteclum Capernaum ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque, ja' o tey italic
ti buch'utic ta sc'anic ti patan taq'uin yu'un ti temploe. Tey ibatic ta stojol ti Pedroe ti jech
laj sjaq'uique:
—Ti jchanubtasvanej avu'unique, ¿mi mu'yuc van ta stoj ti patan taq'uin yu'un ti
temploe? —xiic.
25 Ti Pedroe jech itac'av:
—Ta stoj —xut.
C'alal i'och bal ta na ti Pedroe, ja' ba'yel lic c'opojuc ti Jesuse ti jech laj yale:
—¿C'usi ta xanop ti vo'ote, Simón? Ti ajvaliletic li' ta banomil ti ta sc'anic ti patan
taq'uine, ¿bu ta xba sc'anic? ¿Mi ja' chba sc'anbe ti snich'nabique? ¿Mi ja' ta sc'anbe ti
yan cristianoetique? —xi.
26 Ti Pedroe jech laj stac':
—Ja' ta sc'anbe ti yan cristianoetique —xi.
Ti Jesuse jech laj yal:
—Jech xaval ava'uc. Ma'uc ta stojic patan taq'uin snich'nab ti ajvalile. 27 Pero yo' jech
mu junuc ta jsoquesbe ti yo'ntonique, batan ta nab, jipo ochel ti stsacobil choye. Tsaco
loq'uel ti choy ti ba'yel ta stsac ti stsacobile. Jach'bo ti yee. Tey ta xata jsep taq'uin ti lec
ta xloc' o ti jpatantaq'uintique. Ich'o batel. Tojbo —x'utat.

18

Buch'u ti más banquilale
(Mr 9:33-37; Lc 9:46-48)

1 Tey inopajic talel ta stojol Jesús ti yajchanc'optaque. Jech laj sjac'beic:

—C'alal ta xlic ventainvane, albun ca'icutic, ¿buch'u ti más banquilal ta xc'ot cu'uncutique? —xiic.
2 Ti Jesuse tey laj yic' talel jun olol. Laj sva'an ta o'lol. 3 Jech lic yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti mi mu xajelta avo'ntonique, ti mi mu jechuc avo'ntonic jech chac c'u cha'al ti olol li'e, mu xu' xa'ochic ti bu ta xventainvan ti Dios ti oy ta vinajele. 4 Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u más banquilal ta xc'ot ti bu ta xventainvan ti Diose, ja' no'ox ti buch'u ta sbic'tajes sba jech chac c'u cha'al ti olol li'e.
5 Buch'uuc no'ox ti ta jventa vu'un ta xich' ta muc' jun olol jech chac c'u cha'al ti olol li'e, vu'un ta xiyich'icun ta muc' ec.

Xi'bal sba ti bajel ta mulile
(Mr 9:42-48; Lc 17:1-2)

6 'Buch'uuc no'ox ti ta xchanubtas ta sa' mulil jun olol ti ta xich'un ta muq'ue, ja' lec ti chuc xi cho' ta snuc', jip xi yalel ta nab. 7 Toj abol sbaic ti cristianoetic li' ta banomile ti oy c'usi ta sta ti smulic yu'une. Oy ono'ox. Pero ja' toj abol sba ti buch'u ti ja' ta scoj ti ta xac'be sta smul yu'un ti yane. 8 Jech o xal ti mi ja' ac'ob mi avoc ta xata o amul yu'une, ja' lec seto loq'uel. Jipo batel ta nom. Yu'un ja' más lec mi ta xa'och batel ta lequilale ac'o mi jun avoc mi jun ac'ob. Ja' toj vocol ti ta xajipat ochel ta c'oc' sbatel osil schi'uc schibal ti avoc ac'obe. 9 Ja' jech xtoc ti mi ja' asat ta xata o amul yu'une, pitso loq'uel. Jipo batel ta nom. Ja' más lec mi ta xa'och ta lequilale ac'o mi jbej xa ti asate. Ja' toj vocol ti ta xajipat ochel ta c'oc' schi'uc scha'bejal ti asate.

Ti jch'ayel-chij ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Lc 15:3-7)

10 'Mu me xabajic mi junuc ti ololetic li'e. Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, ventainbilic yu'un ti ángeletic ti tey ta stojol ti Jtot ti oy ta vinajele. 11 Yu'un ti vu'un co'ol j'elantique ja' tal jcolta ti buch'utic ch'ayemique.
12 '¿C'usi ta xanopic? Mi oy jun vinic ti oy vo'vinic (100) ta cot ti schije, pero mi ta xch'ay jcote, ¿mi mu van teyuc lamal ta scomtsan ta vits ti yane, yo' chba sa' talel ti jcot ti ich'aye?
13 Mi laj sta ta sa'el ti jcot schije, jech o xal ti vinique xmuyubaj xa ti laj sta ti jcote. 14 Ja' jech yo'nton ti Jtotic ti oy ta vinajele. Mu sc'an mi junuc ch'ayel ta xbat ti ololetic li'e.

Sc'oplal ti perdone
(Lc 17:3)

15 'Mi oy jun achi'il ti oy c'usi chopol ta spasbote, batan, ba c'opono stuc. Albo ya'i ti oy c'usi chopol laj spase. Ti mi ta xich'bot ta muc' ti ac'ope, ta xacomic ta lec schi'uc. 16 Pero ti mi mu ta xich' ta muc' ti ac'ope, ic'o batel jun chibuc achi'il, yo' jech ta xa'iic ti ac'ope.
17 Mi mu x'ich'bat ta muc' ti sc'opique, ba vinajesbo smul ta stojol ti jch'unolajeletique. Mi mu x'ich'bat ta muc' sc'opic ti jch'unolajeletique, tey ac'o comuc jech chac c'u cha'al jun vinic ti mu xich' ta muc' ti Diose.
18 'Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, chuculot mi xavutic li' ta banomile, ja' jech chucul ta x'ilat yu'un ti Dios ti oy ta vinajele. Colemot mi xavutic li' ta banomile, ja' jech colem ta x'ilat yu'un ti Dios ti oy ta vinajele.
19 'Ja' jech xtoc ta xcalboxuc ava'iic, mi oy chiboxuc li' ta sba banomile ti jmoj avo'ntonic ti oy c'usi ta xac'anbeic ti Diose, jech ti Jtot ti oy ta vinajele ta xayac'boxuc. 20 Yu'un ti bu tsoboloxuc ta jventae, manchuc mi chib oxiboxuc, tey oyun ta atojolic —xi.
21 Jech ti Pedroe bat sjac'be ti Jesuse:
—Cajval, albun ca'i, ¿jayib velta ta xcac'be perdón ti jchi'il ti buch'u ti oy c'usi chopol ta spasbune? ¿Mi xu' ta vucub velta? —xi.
22 Ti Jesuse jech itac'av:
—Ta xcalbot ava'i, ma'uc no'ox vucub velta ti ta xavac' perdone. Mu'yuc spajeb.

Ti j'abtel ti mu'yuc xac'be perdón ti schi'ile

23 'Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun ajvalil ti ta sc'an ta xchapanbe yil ti svinictaque. 24 C'alal naca to lic xchapanbe yil ti svinictaque, ja'

o ic'bil tal jun svinic ti toj ep ta jmec ti yile. 25 Ti yaj'abtel ti ajvalile mu xa xtoj yu'un ti yile.
Jech o xal ti ajvalile laj yal mantal ti ac'o yich' chonel batel ta yan ajvalil schi'uc yajnil,
schi'uc snich'nabtac, schi'uc scotol ti c'usitic oy yu'une, yo' jech ta xtoj ti yile. 26 Jech ti
j'abtele laj squejan sba ta stojol ti yajvale. Jech lic yal: "Cajval, c'uxubinun. Ta naca sta ta
jtojbot scotol ti quile", xi. 27 Ti ajvalile ic'uxubaj yo'nton yu'un ti yaj'abtele. Laj xch'aybe ti
yile. Colem icom ti vinique. 28 C'alal iloc' batel ti vinique, tey laj snup sbaic ta be jun schi'il
ti oy juteb yil yu'une. Ti jun vinic ti buch'u ich'aybat scotol ti yile, ta ora ba smich'be snuc'
ti schi'il ti buch'u oy juteb yil yu'une. Jutuc xa mu icham yu'un. C'alal smich'ojbe xa ti
snuq'ue, jech laj yalbe: "Tojbun talel ti avile", xut. 29 Jech o xal ti vinic ti oy juteb ti yile
lic squejan sba ta stojol. Jech lic yalbe: "C'uxubinun, ta naca sta ta jtojbot ti quile", xi.
30 Pero ti vinique mu xa'ibe schiquinal. Ja' no'ox tey ba stic' ta chuquel ti schi'ile ja' to ti mi
itojbate. 31 Pero i'ilat yu'un yan schi'iltac ta abtel ti jech ta spase. Jech o xal ti schi'iltaque
toj c'ux laj ya'iic. Jech o xal ba yalbeic ya'i ti yajvalique. 32 C'alal jech laj ya'i ti ajvalile,
lic sta ta iq'uel ti vinique. Jech ti ajvalile jech laj yalbe: "Chopol j'abtelot. Q'uel avil, ti
vu'une laj jtub ti avile ja' ti laj ac'anbun vocole. 33 Jech laj apas jechuc ec yu'un ti achi'ile
ti jech chac c'u cha'al ti vu'un ic'uxubaj co'nton ta atojole", xi. 34 Ti ajvalile tey icap sjol.
Laj yal mantal ti ac'o yich' ep castigo ti yaj'abtele, ti ac'o stoj scotol ti yil eque. 35 Ja' jech ta
spas ta atojolic ti Jtot ti oy ta vinajele ti mi mu xavac'be abaic perdón ta jujun tal ta sjunul
avo'ntonic ti achi'il abaique —xi ti Jesuse.

19

Ti Jesuse ta xalbe smelol ti bajbaile
(Mr 10:1-12; Lc 16:18)

1 C'alal laj yo'nton ta chanubtasvanej ti Jesuse, iloc' batel ta Galilea banomil. Ibat
c'alal ta Judea banomil. Ijelav batel ta jot uc'um Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale. 2 Ep ti
cristianoetique sts'acliojic batel ti Jesuse. Jech xtoc laj scolta ep ti jchameletique.
3 Oy jun chib jfariseoetic ti inopajic batel ta stojol ti Jesuse yo' ta sbajesic ya'i ta c'oc' ti
yalojique. Jech lic sjac'beic:
—Albun ca'icutic, ¿mi xu' ta jbaj ti cajnilcutic ta scoj ti c'usiuc no'ox ti spaltae? —xiic.
4 Ti Jesuse jech itac'av:
—¿Mi mu'yuc avilojic ti jech ta xal ti sc'op Diose: "Ti ta sliquebal banomile, jun vinic,
jun ants, laj smeltsan ti Diose", xi? 5 Ja' jech xtoc jech ta xal ti sc'op Dios xtoque: "Ti vinique
ta scomtsan stot sme' yo' jech chba yic' ti yajnile. Jech ta xcomic ta jun", xi. 6 Jech o xal ti
vinic schi'uc ti antse mu xa yu'unuc cha'vo'icuc. Jun ta xc'otic. Jech o xal ti vinique mu
xu' ta xch'ac sbaic schi'uc ti yajnile ti c'alal ipasatic ta jun yu'un ti Diose —xi.
7 Ti jfariseoetique jech laj sjaq'uic:
—¿C'u cha'al laj yal ti Moisese ti xu' ta jpasbecutic svunal sventa ti ch'acobbaile yo' jech
ta jbaj jbacutic? —xiic.
8 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta scoj ti toj yij ti avo'ntonique. Jech o xal laj yalboxuc ti mantale ti xu' ta xach'ac
abaic schi'uc ti avajnilique. Pero ti ta sliquebale, mu jechuc. 9 Vu'un ta xcalboxuc ava'iic,
buch'uuc no'ox ti viniquetique ti ta sbaj sbaic schi'uc ti yajnile, ti mu ta scojuc ti ants ti laj
sc'upin yan vinique, ti mi chba yic' yan antse, laj xa sta smul. Ja' jech xtoc buch'uuc no'ox
ti viniquetique ti mi ta xic' ti ants ti buch'u laj sc'upin yan vinique, laj xa sta smul —xi.
10 Jech ti yajchanc'optaque jech laj yalic:
—Ti mi ja' jech sc'oplal ti viniquetic schi'uc ti yajnilique, ja' más lec ti mu sa' ti
yajnilique —xiic.
11 Ti Jesuse jech laj yal:
—Mu scotolicuc xu' yu'unic. Ja' no'ox ti buch'utic jech ta x'ac'batic sna'ic yu'un ti Diose.
12 Oy smelol ti c'u cha'al mu sa' yajnilic ti jlom viniquetique. Oy jlom viniquetic ti stalelic
o ti jech voq'uemique. Oy jlom viniquetic ti pasbilic ta capone. Oy jlom mu sa' yajnilic ta
sventa yo' jech ta xtun yu'un ti Diose. Ti buch'u jech ta x'ac'bat sna'e, ac'o spas —xi.

Ti Jesuse ta xac'be bendición ti ololetique
(Mr 10:13-16; Lc 18:15-17)

13 Ic'bat tal jayibuc ololetic ta stojol ti Jesuse yo' jech ta scajan sc'ob ta stojolic, yo' ta
stabe ta c'oponel Dios ta stojolic. Pero ti yajchanc'optaque lic spajtsanic ti buch'utic ta
xiq'uic talel ti ololetique. 14 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Mu xapajtsanic ti ololetic ti jech ta xtal ta jtojole. Yu'un ti buch'utic ventainbilic
yu'un ti Diose, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti ololetic li'e —xi.
15 Jech ti Jesuse laj scajan sc'ob ta stojol ti ololetique. Ts'acal to iloc' batel ti bu oye.

Ti jc'ulej vinic ti laj sc'opon ti Jesuse
(Mr 10:17-31; Lc 18:18-30)

16 Oy jun querem vinic ibat ta stojol ti Jesuse. Jech c'ot sjac'be:
—Lequil jchanubtasvanej, albun ca'i, ¿c'usi lec sc'an ta jpas yo' jech ta jta ti jcuxlejal
sbatel osile? —xi.
17 Ti Jesuse jech laj stac':
—¿C'u cha'al ta xavalbun ti lecune? Mu'yuc buch'u junucal lec. Ja' no'ox lec ti Diose.
Pero ti mi ta xac'an ta xata acuxlejale, ch'uno ti mantaletique —xut.
18 Ti querem vinique jech laj sjac':
—¿C'usi mantalil? —xi.
Ti Jesuse jech laj yal:
—Mu xamilvan. Mu xasa' avants. Mu xa'elc'aj. Mu xajutbe smul achi'iltac. 19 Ich'o
ta muc' atot ame'. C'uxubino achi'iltac jech chac c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuque
—x'utat.
20 Ti querem vinique jech laj yal:
—Scotol taje pasbil ono'ox talel cu'un ta jbic'tal. ¿C'usi xa yan sc'an ta jpas? —xi.
21 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti mi ta xac'an ti lec oyote, batan, chono scotol ti c'usitic oy avu'une. Ti stojole, ac'bo
ti me'onetique. Ti mi jech ta xapase, oy ac'ulejal tey ta vinajel. Ts'acal to, la' ts'acliun
batel —x'utat.
22 C'alal jech laj ya'i ti querem vinique, at o'nton xa iloc' batel, yu'un toj c'ulej.
23 Jech ti Jesuse tey lic yalbe ya'iic ti yajchanc'optaque:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u jc'ulejetique toj vocol ta x'ochic ti bu ta
xventainvan ti Dios ti oy ta vinajele. 24 Ta jcha'alboxuc, ti buch'u jc'uleje toj vocol ta x'och
ti bu ta xventainvan ti Diose. Ja' más to xu' ta xjelav ta sat acuxa ti jun muc' ta camelloe
—xi.
25 C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque, ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Jech o xal jech lic
sjac'be sbaic:
—Ti mi jech taje, ¿buch'u xa ono'ox xu' ta xcol? —xiic.
26 Ti Jesuse tey laj sq'uel ti yajchanc'optaque. Jech lic yalbe:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti viniquetique mu xu' yu'unic ta stuquic no'ox. Pero ti
Diose xu' ta spas scotol —xi.
27 Jech o xal ti Pedroe jech laj yal:
—Cajval, ti vu'uncutique laj xa quictacutic comel scotol ti c'usitic oy cu'uncutique yo'
jech ta jts'acliotcutic batel. Jech o xal, ¿c'usi ta jtacutic? —xutic.
28 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti c'alal ta sta sc'ac'alil ti ta xcom ta ach' scotole, tey
chvul chotlucun ta jpas mantal ti yan yutsil ti vu'un co'ol j'elantique. Ja' jech ti vo'oxuc ti
laj ats'acliune tey ta xachotiic ec yo' jech ta xapasic ta mantal ti lajcha'chop snitilultac ti
Israele. 29 Buch'uuc no'ox ti laj xa yictaic ti snaique, ti schi'ilic ta voq'uele, ti stot sme'ique,
ti yajnil o mi smalalique, ti yalab snich'nabique, ti yosilique ta sventa ti ta xists'acliune,
ta xich'be sq'uexol vo'vinic (100) más. Ja' jech xtoc ta xich'ic ti ach' cuxlejal sbatel osile.
30 Pero ep ti buch'utic ich'bilic ta muc' avi li'e, pero ja' mu'yuc ich'biluc ta muc' ta xc'otic.
Ep ti buch'utic mu'yuc ich'biluc ta muc' avi li'e, pero ja' ich'bilic ta muc' ta xc'otic —xi.

20

Ti j'abteletic ti laj sbabac'opta ti Jesuse

1 Ti Jesuse jech lic yal xtoc: —Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan
jech chac c'u cha'al jun yajval pinca ti sob iloc' batele, ba sa' talel svinictac, yo' jech ta
xtuch'ic ti uvae. 2 Ti ajvalile ti c'alal laj xa sta ti yaj'abteltaque, laj yalbe ti ta stoj jun denario
taq'uin ta c'ac'ale. Ts'acal to un, laj stac batel ta yosil, ba abtejicuc. 3 Ts'acal to un, nopol
xa batel baluneb ora ic'luman, iloc' batel. Ja' o laj yil ta ch'ivit ti oy viniquetic ti ch'abal
yabtelique. 4 Jech lic yalbe: "Batanic ta cabtel ta stuch'el ti uvae. Ta jtojoxuc ti c'uxi lec
ta xava'iique", xut. Jech ti viniquetique bat abtejicuc. 5 Yan to velta, nopol xa batel o'lol
c'ac'al, iloc' batel ti ajvalile. Ja' o laj sta xtoc viniquetic ti ch'abal yabtelique. Laj stac
batel ta yabtel xtoc. Yan to velta ta oxib ora mal c'ac'al iloc' batel. Ja' o laj sta xtoc ti
viniquetic ti ch'abal yabtelique. Laj stac batel ta yabtel xtoc. 6 Nopol xa bal vo'ob ora
mal c'ac'al iloc' batel ta ch'ivit yan velta ti ajvalile. Ja' o tey laj sta viniquetic ti ch'abal ti
yabtelique. Jech lic yalbe: "¿C'u cha'al li' oyoxuc sjunul c'ac'al ti mu'yuc ta xa'abtejique?"
xi. 7 Ti viniquetique jech itac'avic: "Yu'un mu'yuc buch'u sc'an ta xiyic'uncutic ta yabtel",
xiic. Ti ajvalile jech lic yalbe: "Batanic, ba abtejanic ta cosil. Ta jtojoxuc ti c'uxi lec ta
xava'iique", xut. 8 C'alal mal xa ti c'ac'ale, ti ajvalile laj yalbe ya'i ti buch'u yich'oj ta sventa
ti abtele: "Ic'o talel scotol ti caj'abteltaque. Tojo. Ja' ba'yel xlic atoj ti buch'u ts'acal xa
och ta abtele. Ja' jech s'elan xcholet ta xatoj bal ti caj'abteltaque, yo' jech slajeb xa ta xich'
stojolic ti buch'utic ba'yel i'ochic ta abtele", xi. 9 Jech o xal ti viniquetic ti nopol xa vo'ob
ora mal c'ac'al ti i'ochic ta abtele, tal yich' stojolic. Tey itojatic ts'acal jun denario taq'uin.
10 C'alal laj yich' stojolic ti viniquetic ti ba'yel i'ochic ta abtele, laj snopic ti más to ep ta
xtojatic ti stuquique. Pero mu'yuc bu itojatic más. Ja' no'ox jun denario taq'uin i'ac'bat ec.
11 C'alal laj yich' ti stojolique, mu lecuc laj ya'iic ti co'ol itojatique. Jech o xal bat sc'anbeic
parte ti ajvalile. 12 Jech laj yalic: "Ti viniquetic ti ts'acal i'ochique, ti c'ajomal no'ox jun ora
i'abtejique, pero ta xquilcutic ti co'ol laj atojuncutique, c'alal ti vu'uncutique sjunul c'ac'al
jts'icojcutic ti c'ac'ale", xiic. 13 Ti ajvalile jech laj stac'be: "Chi'iltic, mu'yuc c'usi chopol ta
jpasboxuc. Mu'yuc bu ta xquelc'anbot ti ac'ac'ale. ¿Mi mu laj jchapantic ti jun denario ta
jtojot ti c'ac'ale? 14 Jech o xal tsaco ti atojole. Batan. Yu'un jech ta jc'an ta jtoj ti buch'u
ts'acal i'och ta abtele jech chac c'u cha'al ti laj jtojoxuque. 15 Mu'yuc buch'u sventa ti c'usi ta
jpas schi'uc ti jtaq'uine. ¿Mi yu'un van toj it'ix ta xava'i ti oy slequilal co'ntone?" x'utatic.
16 Ati va'i s'elan laj calboxuc taje, ja' jech ta xc'ot ta stojol ti cristianoetic ti buch'utic ep
i'abtejic ta jtojol ti yalojique. Ja' peq'uel ta xcom sc'oplalic. Yan ti buch'utic ti mu epuc
i'abtejic ta jtojol ti laj ya'iique, ja' cajal sc'oplal ta xcom. Yu'un ep ti buch'u ic'bilique. Pero
jun chib no'ox ti buch'u t'ujbilique —xi.

Ti Jesuse ta xal yan velta ti ta xchame
(Mr 10:32-34; Lc 18:31-34)

17 C'alal ta xanavic batel ta sbeilal Jerusalene, ti Jesuse laj yic' loq'uel ti lajcha'vo'
yajchanc'ope. Jech lic yalbe:
18 —Q'uel avilic, li' ta xijmuyotic batel ta Jerusalene. Ti vu'un co'ol j'elantique ta xi'ac'at
batel ta yoc ta sc'ob ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale.
Ta xiyaq'uicun ta milel. 19 Tey ta xiyaq'uicun batel ta stojol ti jyanlum cristianoetique
yo' jech ta xislabanicun, ta xismajicun, ta xisjoc'anicun ta cruz. Pero ta yoxibal c'ac'al
ta xicha'cuxi —xi.

Sme' ti Jacoboe, ti Juane oy c'usi ta sc'anbe ti Jesuse
(Mr 10:35-45)

20 C'alal ta xanavic batel ta Jerusalene, ja' o tey inopaj batel ta stojol Jesús sme' ti Jacoboe,
ti Juane, ja' ti snich'nab ti Zebedeoe. Jech ti sme'ique c'ot squejan sba ta stojol ti Jesuse
yo' jech ta sc'anbe vocol. 21 Ti Jesuse laj sjac'be ti antse:
—¿C'usi ta xac'an? —xut.
Ti antse jech laj yal:

—C'alal ta sta sc'ac'alil ti ta xapas mantale, ac'o ave ti jmoj ta xapasic mantal schi'uc ti cha'vo' jquerem li'e, jun ta abats'i c'ob, jun ta ats'et c'ob —xi.
22 Ti Jesuse jech itac'av:
—Ti vo'oxuque mu xana' ti c'usi ta xac'anique. ¿Mi ta xcuch avu'unic ta yich'el ti vocole jech chac c'u cha'al ta xquich' ti vu'une? —x'utatic.
Jech itac'avic:
—Ta xcuch cu'uncutic —xiic.
23 Ti Jesuse jech laj yal:
—Melel, ta xavich' avocolic jech chac c'u cha'al ta xquich'e. Pero ti jech ta xavalic ti ta jchotanoxuc jun ta jbats'i c'ob, jun ta jts'eb c'obe, ma'uc cabtel ta xcac' taje. Ja' ta x'ac'batic ti buch'utic jech chapanbil sc'oplalic yu'un ti Jtote —xi.
24 C'alal jech laj ya'iic ti yan lajunvo' yajchanc'optac ti jech laj sc'anique, tey lic ilinicuc ta stojol ti cha'vo'ique. 25 Pero ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Jech laj yalbe:
—Ti vo'oxuque xana'ic lec ti ajvaliletique tsots ta spas ta mantal ti cristianoetique. Jech xtoc ti buch'u tsots yabtel yich'ojique, cajal ta spasvan ta mantal. 26 Ti vo'oxuque mu jechuc xapasic. Mi ta xac'anic ti ich'biloxuc ta muc' ta xac'otique, ac'o abaic ta tunel yu'un ti yane. 27 Buch'uuc no'ox ti ta sc'an ti cajal ta xc'ote, ac'o yac' sba ta tunel yu'un ti yane. 28 Ja' jech ti vu'un ti co'ol j'elantique mu yu'unuc lital yo' ta jmosovin ti cristianoetique. Tal cac' jba ta tunel yu'unic. Yu'un lital cac' jba ta milel, yo' jech ta jtojbe scolelic ti epal cristianoetique —xi.

Ti Jesuse laj sjambe sat cha'vo' ma'sat
(Mr 10:46-52; Lc 18:35-43)

29 C'alal ta xa xloq'uic batel ta jteclum Jericoe, ep ti cristianoetic ti sts'acliojic batel ti Jesuse. 30 Ti ta be ti bu ta x'ech'ique, tey chotajtic ta ti' be cha'vo' ma'satetic. C'alal laj ya'iic ti tey ta x'ech' ti Jesuse, i'avanic:
—Cajval, Snich'on David, c'uxubinuncutic —xiic.
31 Ti cristianoetique laj yalbeic ti ac'o ch'aniicuque. Pero ti stuquique más to tsots i'avanic:
—Cajval, Snich'on David, c'uxubinuncutic —xiic.
32 Jech o xal ti Jesuse tey iva'i, laj yic' talel ti ma'satetique. Jech laj sjac'be:
—¿C'usi ta xac'anic ti ta jpase? —xut.
33 Ti stuquique jech itac'avic:
—Cajval, ta jc'ancutic ti jamuc ti jsatcutique —xiic.
34 Ti Jesuse ic'uxubaj yo'nton yu'un. Jech o xal laj spicbe ti satique. C'alal jech laj spase, ta ora no'ox ijam ti satique. Tey laj xchi'inic batel ti Jesuse.

21

Ti Jesuse ta x'och batel ta Jerusalén
(Mr 11:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta Jerusalén ti Jesús schi'uc ti yajchanc'optaque, ic'otic ta jteclum Betfagé ti ta sts'el svitsal Olivose. Ti Jesuse laj stac jelavel cha'vo' yajchanc'op. 2 Jech laj yalbe:
—Batanic ta biq'uit jteclum le'e. Tey chucul ta xataic jun burro schi'uc jcot yol. Jitunic, ic'beicun talel. 3 Ti mi oy buch'u c'usi ta xayalboxuque, albo ya'iic: "Ja' ta xtun yu'un ti Cajvale. Ta jsutesbot no'ox talel", utic —xi.
4 Ti jech taje, ja' ta sventa yo' ta xc'ot ta pasel ti jech laj sts'iba comel ti j'alc'ope:
5 Albeic ya'i ti buch'utic nacajtic ta jteclum Sione: "Q'uel avilic, ti Ajvalil avu'unique li' ta xtal ta atojolique.
Mu sna' stoy sba.
Cajal ta xtal ta burro, yol jun animal ti ja' jcuch-icatsile",
xi.

[6] Jech ti cha'vo' yajchanc'optaque ibatic. Jech laj spasic jech chac c'u cha'al i'albatic
yu'un ti Jesuse. [7] Laj yiq'uic talel ti me' burro schi'uc ti yole. Tey laj scajanic sc'u'ic ta sba.
Jech ti Jesuse icaji batel. [8] Ti epal cristianoetique, oy jlom tey lic sq'ui'ananic ti sc'u'ic ta
be ti bu ta x'ech' ti Jesuse. Oy jlom laj sbojic c'ob te'. Laj slamanic ta be. [9] Ti buch'utic
jelavemic batele schi'uc ti comemic ta patile, tsots lic avanicuc:
—Yan yutsil ti snich'on ti ajvalil Davide. Toj lec ti buch'u tacbil talel yu'un ti Diose. Jun
yutsil ti Diose —xiic.
[10] C'alal i'och batel ta Jerusalén ti Jesuse, scotol ti cristianoetic ti tey ta Jerusalene tey
xvochlajetic snet'-net' sbaic ta jmec. Jech ta sjac'olanbe sbaic:
—¿Buch'u le'e? —xiic.
[11] Ti cristianoetique jech ta xalic:
—Ja' ti j'alc'op Jesuse ti liquem talel ta Nazaret ti oy ta Galilea banomile —xiic.

Ti Jesuse bat xch'uba loq'uel ti temploe
(Mr 11:15-19; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)

[12] Ts'acal to ti Jesuse ibat ta templo yu'un ti Diose. Tey laj snuts loq'uel scotol ti buch'utic
ta xchonilajique, ti ta xmanolajique. Ja' jech xtoc laj svalc'unbe smexaic ti jeltaq'uinetique
schi'uc xilaic ti jchonpalomaetique. [13] Jech lic yal:
—Ta xal ti Dios ti ts'ibabil ta sc'ope: "Ti jnae ja' jtaobil ta c'oponel", xi. Pero ti vo'oxuque
laj xa ajoybinic ta snail ch'en j'eleq'uetic —xi.
[14] Ti tey ta temploe inopajic talel ta stojol Jesús jun chib ma'satetic schi'uc coxovetic.
Tey laj scoles. [15] Ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale laj
yilic ti smuc'ul stsatsale. Laj ya'iic xtoc ti jech tsots ta x'avanic ta templo ti ololetique:
"Jun yutsil ti snich'on ajvalil Davide", ti xiique. Jech o xal ti stuquique isoc sjolic. [16] Jech
laj yalbeic ti Jesuse:
—¿Mi xava'i ti va'i s'elan ta xalique? —xiic.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta xca'i. Pero, ¿mi mu'yuc aq'uelojic ta sc'op Dios ti jech ono'ox ta xale?:
Pasbil avu'un ti jun yutsil ta xq'uejinic ti ololetique, ti jchu'nel-ololetique,
xi ono'ox ti ts'ibabile —xi ti Jesuse.
[17] Tey laj yicta comel. Bat ta jteclum Betania. Tey i'ech' yu'un ti ac'obaltique.

Ti Jesuse ta xut ti icuxe
(Mr 11:12-14, 20-26)

[18] Sob xa ta yoc'lomal ti c'alal ta xcha'sut batel ta Jerusalén ti Jesuse, lic ya'i vi'nal. [19] Tey
laj yil jpets icux ti teq'uel ta ti' bee. Inopaj bal ta stsel. Ba sq'uel mi oy sat. Pero mu'yuc
laj sta. Yanal no'ox. Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti icuxe:
—Staojuc o yav ti jech ch'abal asat ta xacome —xut.
Ta ora no'ox lic taquijuc ti icuxe.
[20] C'alal jech laj yilic ti yajchanc'optaque, ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Tey lic sjac'beic ti
Jesuse:
—Albun ca'icutic, ¿c'u cha'al ti jech itaquij ta ora ti icuxe? —xutic.
[21] Ti Jesuse jech itac'av:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti mi ach'unojic ti xu' yu'un ti Diose, ti mi mu
xana'eticuque, ma'uc no'ox jech ta xapasic jech chac c'u cha'al laj jpasbe ti icuxe. Xu' ta
xavalbeic ti vits li'e: "Loc'an batel, ba jipo aba ta nab", mi xavutique, jech ta xbat. [22] Scotol
ti c'usitic ta xac'anbeic ti Diose, ti mi ta xach'unic ti ta xa'ac'batique, ta xavich'ic —xi.

Yabtel ti Jesuse
(Mr 11:27-33; Lc 20:1-8)

[23] Ts'acal to ti Jesuse i'och bal ta templo. Ti c'alal tey ta xchanubtasvane, ja' o tey inopajic
batel ti banquilal paleetique schi'uc ti moletic yu'un ti j'israeletique. Jech c'ot sjac'beic:
—Albun ca'icutic, ¿c'usi avabtel ti vi s'elan ta xapase? ¿Buch'u laj yac'bot avabtel?
—xiic.
[24] Ti Jesuse jech laj stac':

—Ja' jech ti vu'un eque, oy c'usi ta jc'an ta jac'boxuc ec. Ti mi xtac' avu'unique, ja' jechun ec ta xcalboxuc ava'iic ti buch'u laj yac'bun ti cabtele. [25] Albun ca'i, ti Juan j'ac'-ich'-vo'e, ¿buch'u laj stac talel ti tal yac' ich' vo'e? ¿Mi tacbil tal yu'un ti Diose? ¿Mi tacbil tal yu'un ti cristianoetique? —xi.

Jech ti stuquique lic sjac'olanbe sbaic ti c'usi xu' ta xalique:

—Ti mi ta xcalbetic ti ja' tacbil tal yu'un Dios mi xijchiotique, jech ti Jesuse ta xistac'botic talel: "¿C'u cha'al mu'yuc bu laj avich'ic ta muc'?" xiyutotic. [26] Pero ti mi ta xcalbetic ti ja' tacbil tal yu'un ti viniquetic mi xijchiotique, toj xi'bal sba. Yu'un scotol ti cristianoetique xch'unojic ti ja' ic'opoj ta sventa Dios ti Juane —xiic.

[27] Jech o xal jech laj yalbeic ti Jesuse:

—Mu jna'cutic —xiic.

Ti Jesuse jech laj yal:

—Ja' jech ti vu'un eque, mi ja'uc ta xcalboxuc ava'iic buch'u laj yac'bun cabtel ti vi s'elan ta jpase —x'utatic.

Ti cha'vo' nich'onil ti laj sbabac'opta ti Jesuse

[28] Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—¿C'usi ta xanopic? Oy jun vinic ti oy chavo' snich'one. Ti vinique jech laj yalbe ti jun snich'one: "Nich'on, ti c'ac'al li'e, batan ta cosil, ba tuch'o ti uvae", xut. [29] Ti nich'onile jech itac'av: "Mu jc'an xibat", xi. Pero ts'acal to lic snop ti ja' lec ti ta xbat ta abtele. Jech o xal ibat. [30] Ts'acal to ti totile jech lic yalbe ti jun snich'on xtoque: "Nich'on, ti c'ac'al li'e, batan ta cosil, ba tuch'o ti uvae", xut. Ti nich'onile jech itac'av: "Lec oy, Tot, ta xibat", xi. Pero mu'yuc ibat. [31] Albun ca'i ti vo'oxuque, ¿buch'u junucal ti laj spas ti c'usi laj sc'an ti stotique? —xi ti Jesuse.

Ti stuquique jech itac'avic:

—Ja' ti ba'yel nich'onile —xiic.

Ti Jesuse jech laj yal:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti jc'anpatantaq'uinetique schi'uc ti jsa'mulil antsetique, ja' ba'yel ta xac' sbaic ta ventainel yu'un ti Diose. [32] Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e tal xchanubtasoxuc ti c'usi ta xapasic yo' lec oyoxuque. Pero ti vo'oxuque mu'yuc laj ach'unic. Yan ti jc'anpatantaq'uinetique schi'uc ti jsa'mulil antsetique laj xch'unic. Manchuc mi jech laj avilic, pero mu'yuc bu laj ajelta ti chopol avo'ntonique yo' jech ta xach'unicun —xi.

Ti chopol jch'om-osiletic ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Mr 12:1-12; Lc 20:9-19)

[33] Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—A'yio ava'iic ti yan babac'op li'e. Oy jun yajval pinca ti lic sts'un ti uvae. Lic smac ta moc ti yosile. Ja' jech xtoc laj spasbe yavil yo' bu ta xich' pits'el ti uvae schi'uc jun natil luchlebal yo' ta sq'uel scotol. Ts'acal to un, laj yac' comel ta ch'om ti yosil ta stojol j'abteletic. Ibat ta nom. [34] C'alal sta xa sc'ac'alil ti ta xich' tuch'el ti sat uvae, laj stac batel jun chib yaj'abtel yo' jech chba sc'anic ti c'u yepal ta xich' ti stuque. [35] Pero ti jch'om-osiletique laj stsaquic ti buch'utic tacbilic talele. Ti june laj smajic. Ti june laj smilic. Ti june laj yac'beic ton. [36] Pero ti yajval osile yan to velta laj stac talel yaj'abteltac jech chac c'u cha'al ti ta ba'yele. Pero ti jch'om-osiletique ja' no'ox jech laj spasic jech chac c'u cha'al laj spasic ti ta ba'yele.

[37] 'Ta slajeb xa laj stac batel snich'on stuc. Jech laj snop: "Ja' van ta xiyich'beicun ta muc' ti jnich'one", xi. [38] Pero ti jch'om-osiletique, c'alal laj yilic ti ja' snich'on ti ajvalile, jech lic yalbe sbaic: "Le' xtal ti buch'u ta xich' comel ti osile. La' jmiltic yo' jech ta xcom ta cu'untic ti osile", xut sbaic. [39] Jech o xal ti jch'om-osiletique laj stsaquic, laj xjochic loq'uel, laj smilic —xi ti Jesuse.

[40] Ti Jesuse jech lic sjac'be ti cristianoetique:

—C'alal ta sut talel ti yajval osile, ¿c'usi ta spasbe ti j'abteletic taje? —xi.

[41] Ti stuquique jech itac'avic:

—Ta smil scotol ti jmilvanej j'abteletique. Mi ja'uc juteb ta xc'uxubaj yo'nton yu'un. Ja' jech xtoc ti yajval osile ta xlic sa' yan j'abteletic yo' ta xac' ta ch'om ti yosile, yo' jech ta xac'beic ti c'u yepal ta xich' sloc' ti yosile —xiic.

42 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ti vo'oxuque, ¿mi mu'yuc aq'uelojic ti sc'op Dios ti jech ta xale?:

Ti ton ti bajbil yu'un ti j'abteletique, ts'acal to ja' jtunel icom ta sventa sliqueb ti nae.
Ja' yabtel stuc ti Cajvaltic Diose.
Jun yutsil ta xc'ot ta jtojoltic,
xi. 43 Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta atojolique, ta xbat ta yan. Ta xbat ta stojolic ti buch'utic sna' xaq'uic ti sloq'ue. 44 Buch'uuc no'ox ti ta xbajic ta sba ti tone, lilijem ta xc'otic. Mi cajal ta xc'ot ta sbaic ti tone, polvo ta xc'otic —xi.

45 C'alal jech laj ya'iic ti banquilal paleetique, ti jfariseoetique ivul ta yo'ntonic ti ja' sc'oplal stuquic ti jech i'albatic yu'un ti Jesuse. 46 Jech o xal ta sc'an ta stsaquic ox ya'iic. Pero ixi'ic yu'un ti cristianoetique. Yu'un scotol xch'unojic ti ta xc'opoj ta sventa Dios ti Jesuse.

22

Ti nupunel ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Lc 14:15-24)

1 Yan to velta ti Jesuse jech lic yal ta babac'op:

2 —Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun ajvalil ti laj spas q'uin sventa ti ta xnupun ti snich'one. 3 Ti ajvalile laj stac batel yaj'abteltac ta stojolic ti buch'utic ic'bilic yu'une. Pero ti buch'utic ic'bilique mu sc'an xtalic. 4 Yan to velta ti ajvalile laj stac batel yan yaj'abteltac ta stojolic ti buch'utic ic'bilic yu'une. Jech laj yalbe batel: "Batanic, ba albeic ya'i ti buch'utic ic'bilic cu'une ti chapal xa cu'un ti ve'lile. Laj xa jmil ti vacaxe schi'uc ti yan animaletic ti lec jubemique. Chapal xa scotol ti c'usitic ta xtune. Jech o xal ac'o talicuc ta ora", xi. 5 Pero ti buch'utic ic'bilique mu'yuc bu laj yich'beic ta muc' ti sc'op ti yaj'abtel ti ajvalile. Oy jlom bat abtejicuc ta yosilic. Oy jlom batic ta chonolajel. 6 Ti jlom xtoque laj stsacbeic ta majel, laj smilic ti yaj'abteltac ti ajvalile. 7 Jech ti ajvalile toj ech'em isoc sjol. Tey laj yalbe mantal ti yajsoldadotaque ti ac'o ba smilic ti jmilvanejetique schi'uc ti ac'o yich' chic'bel ti slumalique. 8 Ts'acal to ti ajvalile lic yalbe ti yaj'abteltaque: "Chapajem xa scotol cu'un sventa ti q'uine. Pero ti buch'utic ic'bilic cu'une, ma'uc ic'bil cu'un jna'. 9 Jech o xal batanic ti bu más ep ta x'ech'ic ti jbeinel ta callee. Ba iq'uic talel ta q'uin ti c'u yepal ti tey ta xataique", xi. 10 Jech o xal ti yaj'abteltaque iloq'uic batel ta calletic. Laj yiq'uic tal scotol ti jbeineletic ti c'u yepal laj staique. Mu t'ujbiluc laj spasic. Jech ti sna ti ajvalile noj icom.

11 'Jech o xal ti ajvalile i'och batel ta yut sna. Tey ba sq'uel ti buch'utic ic'bilic talel yu'une. Pero ti tey ta yut snae oy jun vinic ti mu'yuc bu slapoj sc'u' sventa ti nupunele. 12 Jech laj yalbe: "Chi'iltic, ¿c'usi laj avut ti la'och talel li'e ti c'alal mu'yuc alapoj ti ac'u' sventa ti nupunele?" xut. Pero ti vinique ts'ijil icom. 13 Jech o xal ti ajvalile laj yalbe ya'i ti buch'utic ta xac' ti ve'lile: "Chucbeic yoc sc'ob ti vinic li'e. Jipic batel ta ic'al osil ti bu ta x'oq'ue, ti bu xc'uxuxet ti yee", xi. 14 Yu'un ep ti buch'u ic'bilique. Jun chib ti buch'u t'ujbilique —xi ti Jesuse.

Sc'oplal ti patane
(Mr 12:13-17; Lc 20:20-26)

15 Jech ti jfariseoetique bat scomonopic yo' jech oy c'usi ta sjac'beic ti Jesuse, yo' jech mi oy c'usi chopol ta xal, yo' jech ta stabeic smul. 16 Jech ti jfariseoetique laj staquic batel jun chib svinictac schi'uc jun chib svinictac ti ajvalil Herodese, ti jech laj yalic ta stojol ti Jesuse:

—Jchanubtasvanej, jna'ojcutic lec ti ja' melel ti c'usi ta xavale. Jamal ta xavalbuncutic ti c'usi ta sc'an Dios ti ta jpascutique. Mu labluc xava'i ti c'usitic ta xayalbe ti cristianoetique.

Yu'un mu t'ujbiluc xana' xapas. [17] Jech o xal albun ca'icutic c'usi ta xanop. ¿Mi lec ti ta
jtojtic ti patan taq'uin ti ta xich' ti ajvalil romanoe? ¿Mi mu lecuc? —xutic.
[18] Ti Jesuse laj yilbe yo'ntonic ti jech chopol ta snopique. Jech o xal jech laj yal:
—Ta xapac'ta abaic. ¿C'u cha'al ta xac'an ta xabajesicun ta c'oc'? [19] Ac'bun quil jsep
taq'uin ti ja' stojobil ti patane —xi.
Tey laj yich'ic talel jsep denario taq'uin. [20] C'alal laj sq'uel ti Jesuse, jech laj sjac'be:
—¿Buch'u sat, buch'u sbi li' tsacale? —xi.
[21] Ti stuquique jech laj staq'uic:
—Ja' ti ajvalile —xiic.
Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—Ac'beic ti c'usi ja' yu'un ti ajvalile. Ja' jech xtoc ac'beic ti c'usi ja' yu'un ti Diose —xi.
[22] C'alal jech laj ya'iique, jech ti stuquique ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Tey laj yictaic comel
ti Jesuse. Ibatic.

Ta xjac'bat sc'oplal cha'cuxiel ti Jesuse
(Mr 12:18-27; Lc 20:27-40)

[23] Ja' ono'ox jun sc'ac'alil taje, oy jlom jsaduceoetic ibatic ta stojol ti Jesuse. Ti
jsaduceoetique xch'unojic ti mu'yuc cha'cuxiel yu'un ti animaetique. Jech o xal jech laj
yalic:
[24] —Jchanubtasvanej, ti Moisese jech laj yal: "Mi oy jun vinic ti ta xic' ti yajnile, ti mi
chame, ti mi ch'abal snich'on icome, jech o xal ti yits'ine ta sc'an ti ac'o yic' ti me'unal
antse, yo' mu xch'ay sts'unobal ti anima sbanquile", xi. [25] Lec oy. Oy jchi'ilcutic ti vucubic
ta voq'uele. Ti sba banquilale laj sa' yajnil. Icham. Mu'yuc snich'on icom. Ts'acal to,
yits'in ti animae laj yic'be yajnil ti anima sbanquile. [26] Pero ti its'inale icham xtoc. Mu'yuc
snich'on icom. Ts'acal to ti yoxibal its'inale laj yic' xtoc. Pero icham. Mu'yuc snich'on
icom. Ja' jech ic'ot ta pasel yucubalic. [27] Ts'acal to icham ti ants xtoque. [28] C'alal ta sta
sc'ac'alil ti ta xcha'cuxiic ti animaetique, ¿buch'u junucal ta xajnilanic ti antse c'alal laj
smalalin ti vucub viniquetique? —xiic.
[29] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ch'ayemoxuc ti jech ta xavalique. Yu'un mu xana'ic c'usi ta xal ti sc'op Diose, ti
smuc'ul stsatsal ti Diose. [30] Ti c'alal ta xcha'cuxiic ti animaetique, mu xa ta xic'an sbaic.
Ja' jech xtoc mu'yuc xa ta xaq'uic ta nupunel ti yalab snich'nabique. Jech ta xc'otic jech
chac c'u cha'al yaj'ángeltac ti Dios ti oy ta vinajele. [31] Ti jech ta xcha'cuxiic ti animaetique,
¿mi mu avilojicuc ti jech ta xal stuc ti Dios ti ts'ibabil ta sc'ope?: [32] "Vu'un Diosun yu'un
ti Abrahame, ti Isaaque, ti Jacobe", xi. Ta stojol ti Diose mu'yuc buch'u chamem. Scotolic
cuxulic —xi ti Jesuse.
[33] C'alal jech laj ya'iique, ch'ayal ic'ot yo'ntonic yu'un ti jech ichanubtasvan ti Jesuse.

Ti mantal ti más tsots sc'oplale
(Mr 12:28-34)

[34] C'alal jech laj ya'iic ti jfariseoetic ti jech ts'ijajtic icomic ti jsaduceoetique, lic stsob
sbaic. [35] Oy jun ta scotolic ti ja' jchanubtasvanej yu'un ti mantale ti ta sc'an ta slajeltsabe
yo'nton ti Jesuse. Jech c'ot sjac':
[36] —Jchanubtasvanej, ¿c'usi mantalil ti más tsots sc'oplale? —xi.
[37] Ti Jesuse jech itac'av:
—"C'ano ti Dios avu'une ta sjunul avo'nton, ta sjunul ach'ulel, ta sjunul snopobil
avu'un", xi. [38] Ja' ti mantal ti más tsots sc'oplal taje. [39] Ti yan mantal ti jutuc mu co'oluc
schi'uque, ja' li'e: "C'uxubino ti achi'iltaque jech chac c'u cha'al ti ta xac'uxubin aba
atuque", xi. [40] Ti chib mantal li'e tey xa stsoboj sba scotol smantal ti Moisese schi'uc ti
c'u s'elan ichanubtasvan ti j'alc'optaque —xi.

¿Buch'u snitilul ti Cristoe?
(Mr 12:35-37; Lc 20:41-44)

[41] C'alal tey to tsobolic ti jfariseoetique, ti Jesuse jech laj sjac'be:

42 —¿C'usi ta xanopic ta stojol ti Cristoe? ¿Buch'u snitilul? —xi.
Jech itac'avic:
—Ja' snitilul ti Davide —xiic.
43 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti mi ja' snitilul ti Davide, ¿c'u cha'al ti Cajval xi ti David ta stojol ti Cristoe? Yu'un ti Davide, ta sventa ti ventainbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espíritue, jech laj yal:
44 Ti Diose jech laj yalbe ti Cajvale:
"La' chotlan ta jbats'i c'ob, ja' to mi sta yorail ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob ti avajcrontae",
x'utat ti Cristoe, xi.
45 ¿C'u cha'al taje ti Cristoe ti ja' snitilul ti Davide, c'alal ti David xtoque Cajval ti xute?
—xi ti Jesuse.
46 Ti jech laj yale, mu'yuc buch'u itac' yu'unic jbeluc ti c'ope. Ja' o tey laj yicta sbaic ti mu xa c'usi laj sjac'beic ti Jesuse.

23

Ti Jesuse laj svinajesbe smul ti jfariseoetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale (Mr 12:38-40; Lc 11:37-54; 20:45-47)

1 Jech ti Jesuse jech laj yalbe ya'iic ti cristianoetque schi'uc ti yajchanc'optaque:
2 —Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale schi'uc ti jfariseoetique sva'anoj sbaic ta yalel smelol smantal ti Moisese. 3 Jech o xal, ch'unbeic, pasic ti c'usi ta xalique. Pero mu xachanbeic ti stalelique. Yu'un ti stuquique mu'yuc ta spasic ti c'usi ta xalique. 4 Q'uel avil, ti stuquique ta xac'beic ep yicatsic ti cristianoetic ti mu xa xlic yu'unique. Yu'un ta sujic ta xcuchel ti icatsile. Pero ti stuquique mi ja'uc juteb ta stic' sni' sc'obic ta yiquel ti icatsile. 5 Jech ta spasic scotol yo' lec ta x'ilatic. Yu'un ti stuquique lec ta xa'iic ti chucajtic ta sti'baic ta sc'obic ti smantal Dios ti ts'ibabil ta jamal poq'ue. Jech xtoc toj lec ta xa'iic ti más to nat ta slap ti sc'u'ique, ti oy lec ti stsitsimaltaque. 6 Ta sc'anic ti más lec t'ujbil schotlebic ti bu ta xve'ique schi'uc ti chotlebal ich'bil ta muc' ta jujun ch'ul nae. 7 Ta sc'anic ti nupbilique, ti ich'bilic ta muq'ue, ti jchanubtasvanej ti x'utatic ta callee.
8 'Pero ti vo'oxuque ma'uc avabtelic ti ta xa'albatic jchanubtasvanej ti xa'utatique. Yu'un ti vo'oxuque achi'il no'ox abaic. Yu'un jun no'ox ti jchanubtasvanej avu'unique, ja' ti Cristoe. 9 Mu'yuc buch'u xabis ta totil li' ta sba banomile. Yu'un jun no'ox Atotic ti oy ta vinajele. 10 Ma'uc avabtel ti ta xac'anic biiltasel ti banquilal, xa'utatique. Yu'un ti banquilal avu'unique, ja' ti Cristoe. 11 Ti buch'u ti ta xac' sba ta tunel ta stojol ti yane, ja' ti buch'u más cajal ta atojolique. 12 Yan ti buch'u cajal ta xac' sba ta stojol ti yane, ta spec'tsanat. Yan ti buch'u ta sbic'tajes sba ta stojol ti yane, ja' ta x'ac'at ta ich'el ta muc'.
13 'Jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic, toj abol abaic. Ja' no'ox ta xapac'ta abaic. Yu'un ta xamac'beic sti' ti bu ta xventainvan ti Dios ti oy ta vinajele, yo' jech mu x'och avu'unic ti yane. Yu'un ti vo'oxuque mu xac'an xa'ochic. Mi ja'uc xavac' ochicuc ti buch'utic ta sc'an ta x'och ya'iique.
14 'Jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic, toj abol abaic. Ja' no'ox ta xapac'ta abaic. Ta xapojbeic snaic ti me'unal antsetique. Ts'acal to yo' jech mu xvinaj ti c'usi chopol ta xapasique, jech o xal un, jal ta xataic ta c'oponel ti Diose. Ti jech ta xapasique, tsots castigo ta xavich'ic.
15 'Jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic, toj abol abaic. Ja' no'ox ta xapac'ta abaic. Avac'ojic persa ta sa'el mi oy bu jun vinic ta xchanubtasel jech chac c'u cha'al ti ach'unojique. Mi laj xa xch'un avu'unique, jech ti vinique chib to velta ta xjelav spucujil. Ja' mu sta ti vo'oxuque.
16 'Toj abol abaic ti vo'oxuque, ma'sat jnitvanejoxuc. Jech ta xavalic: "Ti buch'u ta sva'an ta rextigo ti temploe, mu persauc ta xc'ot ta pasel ti c'usi laj yale. Pero ti buch'u ta sva'an ta rextigo ti oro yu'un ti temploe, ja' persa ta xc'ot ta pasel", xachiic. 17 Toj bolibemoxuc, ma'satoxuc. ¿C'usi ti más tsots sc'oplale? ¿Mi ja' ti oroe? ¿Mi ja' ti templo ti ta stunes ti oroe? 18 Jech ta xavalic xtoc: "Ti buch'u ta sva'an ta rextigo ti altare, mu persauc ta

xc'ot ta pasel ti c'usi laj yale. Pero ti mi ta sva'an ta rextigo ti smoton Dios ti tey cajal ta
altare, ja' persa ta xc'ot ta pasel", xachiic. [19] Toj bolibemoxuc, ma'satoxuc. ¿C'usi ti más
tsots sc'oplale? ¿Mi ja' ti smoton Diose? ¿Mi ja' ti altar ti ta stunes ti smoton Diose? [20] Ti
buch'u ta sva'an ta rextigo ti altare, ma'uc no'ox ti jech ta sva'an ta rextigo ti altare. Laj xa
sva'an ta rextigo xtoc ti smoton Dios ti tey cajal ta altare. [21] Ti buch'u ta sva'an ta rextigo ti
temploe, ma'uc no'ox ta sva'an ta rextigo ti temploe. Ja' jech xtoc laj xa sva'an ta rextigo
ti Diose yu'un tey sventainoj ti temploe. [22] Ti buch'u ta sva'an ta rextigo ti vinajele, laj xa
sva'an ta rextigo ti Diose, ti ja' tey chotol sventainoj ti vinajele.

[23] 'Jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic, toj abol abaic. Ja' no'ox ta xapac'ta
abaic. Ti vo'oxuque ja' no'ox tsots sc'oplal ta xava'iic ti ta xaloq'uesic jujun lajlajuneb ti
tul nichime, ti culantue, ti cominoe, yo' jech ta xavac'beic smotonin ti Diose. Pero mu
xavich'ic ta muc' ti bu más tsots sc'oplal ta xchanubtasvan ti mantale jech chac c'u cha'al
ti stuq'uil o'ntonale, ti sc'uxul o'ntonale, ti yich'el ta muc' ti Diose. Ja' tsots sc'oplal ti ta
xapasic le'e. Pero mu me xavictaic ta yaq'uel ti lajlajunebe. [24] Ma'sat jnitvanejoxuc. Ti
vo'oxuque mu xac'an xabiq'uic ti nene use. Pero lec xava'iic sbiq'uel ti muc' ta camelloe.

[25] 'Jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic, toj abol abaic. Ja' no'ox ta xapac'ta
abaic. Ti vo'oxuque ja' jech a'elanic jech chac c'u cha'al ti vasoe, ti platoe, ti lec ta xapoquic
ti spate. Pero ti yut avo'ntonique nojem ta yu'uninel, ta yelc'anel ti c'usi oy yu'un ta
achi'iltaque. [26] Ma'sat jfariseo, poco ba'yel ti yut vasoe, ti yut platoe, yo' jech lec ta xcom
ti yute schi'uc ti spate.

[27] 'Jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic, toj abol abaic. Ja' no'ox ta xapac'ta
abaic. Ti vo'oxuque co'ol a'elanic jech chac c'u cha'al ti sna anima ti ta ba muquinale, ti
lec saque, ti c'upil sba ta q'uelel ti spate. Pero ti ta yute, noj ta sbaquil anima ti ep ta tos
ti c'usitic chopol teye. [28] Ja' jech a'elanic ti vo'oxuque. Ti apat axoconique lec ta xilic ti
cristianoetique. Pero ti ta yut avo'ntonique, noj ta mulil, ja' no'ox ta xapac'ta abaic.

[29] 'Jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic, toj abol abaic. Ja' no'ox ta xapac'ta
abaic. Ta xameltsanbeic lec sba smuquinal ti j'alc'opetique. Jech xtoc lec nichimtic xa ta
xapasbeic ti sba smucobbail ti buch'u lec i'ech'ic li' ta sba banomile. [30] Pero ts'acal to un, ta
xavalic: "Ti oyucotic xa ox c'alal cuxulic to ox ti jmolmuc'tique, mu'yuc bu laj jtic' jbatic
ta smilel j'alc'opetic ti jechuque", xachiic. [31] Ti jech ta xavalique, laj xavinajes abaic ti ja'
snitiluloxuc ti buch'utic laj smilic ti j'alc'optaque. [32] Tsutsesic yabtel ti amolmuc'totique ti
c'u s'elan laj sliquesique.

[33] 'Jti'val chon, ¿c'usi xavut ta xapoj abaic ta castigo yu'un ti tojob mulile? [34] Jech o xal
ta jtac talel ta atojolic j'alc'opetic, jchanubtasvanejetic, bijil viniquetic. Pero ti vo'oxuque
ta xamilic jlom. Ta xajoc'anic ta cruz jlom. Jlom ta xamajic ta jujun ch'ul na avu'unic. Ta
xanutsic loq'uel ta jujun jteclum. [35] Jech o xal cajal ta xc'ot ta abaic ti laj lajuc ta milel scotol
ti lequil viniquetique, ti lic ono'ox talel ta stojol ti lequil Abele, ti ivul c'alal ta Zacaríase,
ja' snich'on ti Berequíase, ti vo'oxuc laj amilic ta yut templo ti ta sts'el ti altare. [36] Ta melel
ta xcalboxuc ava'iic, ti jech ilajic ta milel ti lequil viniquetique, scotol ta xcom ta abaic avi
tana li'e.

Ti Jesuse ta x'oc' yu'un ti jteclum Jerusalene
(Lc 13:34-35)

[37] 'Jerusalén, Jerusalén, ti vo'oxuque ta xamilic ti j'alc'opetique. Ta xapujbeic ton ti
buch'utic tacbilic tal yu'un ti Diose. Ep ta velta ta jc'an ta jtsoboxuc jech chac c'u cha'al ti
me' alac' ti ta stsob ti yalab ta yolon xiq'ue. Pero mu xac'anic. [38] Q'uel avilic, ti vo'oxuque
jipbil ta xcom ti anaique. [39] Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, mu xa bu ta xavilbeicun ti jsate,
ja' to ti mi ta sta yorail ti ta xavalique: "Toj yan no'ox yutsil ti Buch'u tacbil tal yu'un ti
Cajvaltic Diose", ti mi xachiique —xi ta x'oc' ti Jesuse.

24

Ti Jesuse ta xal ti ta sta yorail ti ta xlilij ti temploe
(Mr 13:1-2; Lc 21:5-6)

1 C'alal iloc' batel ta templo ti Jesuse, ti tey xa ta xanav batele, inopaj batel ti
yajchanc'optaque. Laj yac'beic yil ti temploe. 2 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti jech ta xavilic scotol li'e, ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ta sta yorail ti mu jbejuc ton
ti cajal ta xcom ta sba ti yan tone. Ta xlilij scotol —xi.

Svinajeb ti slajeb c'ac'ale
(Mr 13:3-23; Lc 21:7-24; 17:22-24)

3 Ts'acal to tey ibatic ta vits Olivos. C'alal tey xa chotol ti Jesuse, ti yajchanc'optaque
jech laj sjac'beic ta mucul:
—Albun ca'icutic, ¿c'usi ora ta xc'ot ta pasel taje? ¿C'usi señail ti ta xacha'sut talele?
¿C'usi señail ti slajeb c'ac'ale? —xiic.
4 Ti Jesuse jech laj yal:
—Bijanic me, mu me buch'u xaslo'laoxuc. 5 Yu'un ep ti buch'utic sbiinojic ti jbi ti jech
ta xalique: "Vu'unun ti Cristo", ti xie. Jech o xal ep ti buch'u ta slo'lae. 6 Ti vo'oxuque
ta xava'ibeic sc'oplal ti oy la leto le'e, ti oy la leto taj toe, ti xie. Pero mu xaxi'ic. Yu'un
jech ono'ox ta xc'ot ta pasel. Pero ma'uc to slajebal c'ac'al. 7 Ti jun muc' ta lume ta xlic
scrontain sbaic schi'uc yan muc' ta lum. Ja' jech xtoc ti jun ajvalile ta xlic scrontain sbaic
schi'uc ti yan ajvalile. Ta xtal vi'nal. Ta xtal chamel. Bu'yuc no'ox oy niquel. 8 Ti va'i s'elan
taje, sliquebal to ti vocole.
9 'Jech ti vo'oxuque ta xa'ac'atic ta c'abal. Ta xavich'ic ilbajinel. Ta xavich'ic milel. Scotol
cristianoetic xti'et sjolic ta atojolic ta jventa. 10 Ti jech taje, ep ti buch'utic ta xch'ay ta
yo'ntonic ta yich'el ta muc' ti Diose. Jech xtoc ta scrontain sbaic. Ta xac'an sbaic ta milel.
11 Jech xtoc ep jlo'lavanejetic ta xvul ta loq'uel ti ta xc'opojic ta sventa Dios ta xalique. Ep
ta slo'laic ti cristianoetique. 12 Ta x'ayan ep ta tos ti mulile. Jech o xal ep ti buch'utic ta
xictaic ti c'ux ta xa'i sbaique. 13 Pero ti buch'u staoj o yav yo'nton xcham xlaje, ja' ta xcol.
14 Ti lequil ach' c'op ti ja' ventainel yu'un ti Diose ta xich' puquel ta sbejel banomil, yo' jech
ta sna'ic scotolic ti oy coltaele. Mi jech laj taje, ja' o xa slajebal c'ac'al.
15-16 'Ti j'alc'op Daniele laj sts'iba comel sc'oplal ti jsoquesvanej ti ta xch'ayvane. (Ti
buch'u ta sq'uel li'e, ac'o ya'i lec ti c'usi ta xale.) C'alal ta xavilic ti ta xc'ot va'luc ta
temploe, ac'o jatavicuc batel ta vitstic ti buch'utic nacalic ta Judea banomile. 17 Jech xtoc
ti buch'u oy ta scha'cojal snae, mu me xyal talel ta sloq'uesel ti c'usi ta xtun yu'une. 18 Jech
xtoc ti buch'u oy ta yosile, mu me sut talel ta stamel ti sc'u'e. 19 Ti jech c'ac'al taje, abol
sba ti antsetic ti buch'utic schi'uc ti yolique schi'uc ti buch'utic ta to xchu'un ti yolique.
20 Ti vo'oxuque, c'anbeic me ti Diose ti ma'ucuc me ta yorail sictic ti ta xajatavic batele,
ti ma'ucuc me ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. 21 Yu'un mu no'ox albajuc ti vocol ta xtale.
Sba to velta ti jech ta xich' svocolic ti cristianoetique. Ja' mu sta ti ta sliquebal banomile.
C'alal mi ech'e, mu xa sta jech. 22 Ti manchucuc ta sbic'tajes vocol ti Diose, mu'yuc buch'u
junucal ta xcolic. Pero ta sbic'tajes ti vocole ta sventa sc'uxul yo'nton yu'un ti buch'u
t'ujbilique.
23 'Mi oy buch'u ta xalboxuque: "Q'uel avilic, li' xa oy ti Cristoe", mi mo'oje: "Le' xa oy",
mi xayutique, mu xach'unic. 24 Yu'un toj ep ti jlo'lavanejetic ti ta xtal li' ta sba banomile, ti
ta sbis sbaic ta Cristoe. Mi mo'oje, ta xalic ti ja' viniquetic ti ventainbilic yu'un ti Diose. Ep
ta xaq'uic ta ilel señail ti tsots xu' yu'unique, yo' ta slo'laic ya'iic ti buch'u t'ujbilic yu'un
ti Dios ti xu'uque. 25 Laj xa jpoco'alboxuc ava'iic ti jech ta xc'ot ta pasele. 26 Jech o xal mi oy
buch'u ta xalboxuc: "Q'uel avilic, le' xa oy ta xocol banomil", mi xayutique, mu xabat tey.
Mi ta xalboxuc: "Li' xa oy ta jun na", mi xayutique, mu xach'unic. 27 Yu'un ti c'alal ta sta
yorail ti ta xicha'sut talele ti vu'un co'ol j'elantique, scotol ta xilic ti co'ol s'elan sactsel ti
xvinaj ti xnoplajet xa ta vinajel ta sloq'ueb c'ac'ale, ta smaleb c'ac'ale. 28 Ti bu oy ti animae
tey chba stsob sbaic ti xulemetique.

Ti c'u s'elan ta xtal ti Cajvaltique
(Mr 13:24-37; Lc 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'C'alal mi ech' xa yorail ti vocole, ta x'ic'ub ti c'ac'ale. Ti ue mu xa xac' ti xojobale. Ti
c'analetique xlaj bajicuc yalel tal ta vinajel. Scotol ti c'usitic oy ta vinajele xlaj nicanuc.
30 Ja' o yorail ta xvinaj ta vinajel ti ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique. Scotol ti
cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomile ta x'oq'uic. Yu'un ta xiyilicun ti ta xital ta ba
toc schi'uc jmuc'ul jlequilal ti vu'un co'ol j'elantique. 31 Ja' o tey ta jpas ta mantal ti
caj'ángeltaque ti tsots ac'o yoq'uisanic ti cornetae yo' ta stsobic tal ti calab jnich'nab ti
t'ujbil cu'une, ti bu'yuc no'ox oyic ta sjoylejal banomile.
32 'C'alal ta xavilic ti ta x'uninaj sc'obtac, ta sjelta yanal ti icuxe, xana'ic lec ti ja' o xa
yorail ti ta xtal ti vo'e. 33 Jech xtoc, c'alal ta xavilic ti jech ta xc'ot ta pasel scotole, na'ic
me lec ti nopolun xa talel ta ti' nae. 34 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, scotol ta xc'ot ta pasel
c'alal mu to ta xchamic ti cristianoetic li'e. 35 Ti vinajele, ti banomile ta xlaj sc'oplal. Pero
ti jc'ope mu sts'elbuj sc'oplal.
36 'Ti sc'ac'alil yorail ti ta xitale, mu'yuc buch'u sna'. Mi ja'uc sna' ti ángeletic ti oyic
ta vinajele. Mi ja'uc jna' ti vu'un Snich'onun ti Diose. Ja' no'ox sna'oj stuc ti Totil Diose.
37 Jech chac c'u cha'al ic'ot ta pasel ti c'alal cuxul to ox ti Noee, ja' no'ox jech ta xc'ot ta
pasel ti c'alal ta xicha'sut tal ti vu'un co'ol j'elantique. 38 C'alal mu to ox xtal ti nojel ta
vo'e, ti cristianoetique ja' no'ox batem ta yo'ntonic ti ve'el uch' vo'e, ti ta xic'an sbaique,
ti ta xac' ta nupunel ti yalab snich'nabique. Ja' jech laj spasolanic o ja' to ti c'alal i'och bal
ta barco ti Noee. 39 Mu'yuc ono'ox xa'iic c'uxi ital ti nojel ta vo'e. Ja' to laj ya'iic ti ta xnojic
xa ta vo' scotolique. Tey ilaj scotolic. Ja' jech s'elan ta xc'ot ta pasel ti c'alal ta xicha'sut
talel ti vu'un co'ol j'elantique. 40 Ti jech ora taje, oy chib viniquetic ti jmoj ta x'abtejic ta
yosilique. Jun ta x'ic'at batel. Jun ta scomtsanat. 41 Ja' jech xtoc oy chib antsetic ti jmoj ta
xjuchnajique. Jun ta x'ic'at batel. Jun ta scomtsanat. 42 Jech o xal ti vo'oxuque viq'uiluc
me asatic. Yu'un mu xana'ic ti c'usi ora ta xital ti Ajvalilune. 43 Na'ic me lec, ti sna'uc ti jun
yajval na ti c'usi ora ta x'och talel ti j'eleq'ue, mu'yuc ta xvay ti jechuque. Tey julavem o
yo' mu xjambat sna yu'un ti j'eleque. 44 Ja' jech ti vo'oxuc eque, chapalucoxuc me. Yu'un
mu xana'ic ti c'usi ora ta xicha'sut talele. Ti vu'un co'ol j'elantique yic'al ja' o ta xivul
c'alal ma'uc yorail ti ta xanopique.

Ti lequil j'abtele, ti chopol j'abtele
(Lc 12:41-48)

45 'Ti buch'u lequil j'abtele, ti oy sbijile, ta x'ac'bat sventain comel sna ti yajvale, yo' jech
ta xac'be sve'el ti schi'iltac ta abtel ti c'alal ta sta yorail ti ta xve'ique. 46 Xmuyubaj no'ox ti
j'abtele ti c'alal yacal ta spas yabtel ta xvul taatuc yu'un ti yajvale. 47 Ta melel ta xcalboxuc
ava'iic, ti yajvale ta xac'be sventain ti yaj'abtele scotol ti c'usitic oy yu'une. 48 Pero mi
ja' jun chopol j'abtele, ta snop ti jal to sc'an xtal ti yajvale. 49 Jech o xal ta xlic yilbajin ti
schi'iltac ta abtele. Tey chotol ta ve'el, ta uch' vo' schi'uc jyacubeletic. 50 Ja' yu'un un, ti
chopol j'abtele ch'ayal yo'nton ta xvul taatuc yu'un ti yajvale, ja' ti mu sna' c'usi ora ta
xvule. 51 Jech ti ajvalile ta xac'be yich' tsots castigo ti chopol j'abtele. Jech ta xich' castigo
jech chac c'u cha'al ta xich'ic ti buch'utic ta spac'ta sbaique. Jech o xal umbi, tey ta x'oc',
tey xc'uxuxet ye —xi.

25

Ti lajuneb tsebetic ti laj sbabac'opta ti Jesuse

1 Ti Jesuse jech laj yal xtoc: —Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan
jech chac c'u cha'al lajuneb tsebetic ti yich'ojic batel ti slamparaic ti chba snupic ta be
ti jnupunel vinique. 2 Oy vo'ob ti mu'yuc sbijilique. Oy vo'ob ti oy sbijilique. 3 Ti vo'ob
ti mu'yuc sbijilique, ti c'alal laj yich'ic batel ti slamparaique, mu xa bu laj yich'ic batel
yan aceite yo' ta snojesic yan velta. 4 Pero ti vo'ob bijique, ti c'alal laj yich'ic batel ti
slamparaique, laj to yich'ic batel yan aceite ta limite. 5 Ti jnupunel vinique ijalij. Jech
o xal itsacatic ta vayel scotolic. Jech ivayic. 6 Nopol xa van o'lol ac'obal ti c'alal ja' o oy

buch'u tsots i'avan ti jech laj yale: “Tal xa ti jnupunel vinique. Loc'anic talel. La' nupic
ta be”, xi. 7 Scotol ti tsebetique iliquic, lic xchapanic ti slamparaique. 8 Pero ti vo'ob ti
mu'yuc sbijilique jech laj yalbeic ti vo'ob bije: “Ac'buncutic jutebuc avaceiteic. Yu'un ti
jlamparacutique ta xa sc'an ta xtub”, xiic. 9 Pero ti bijil tsebetique jech laj staq'uic: “Mu
stac'. Ti mi ta xcac'cutique, mu xloc' o cu'uncutic. Ja' jech xtoc mu xloc' o avu'unic ec.
Ja' lec, batanic ti bu ta xchone. Manic ti ta xtun avu'unique”, xiic. 10 C'alal jech batemic
ta smanel ti yaceiteic ti bolat tsebetique, ja' o ivul ti jnupunele. Yan ti bijil tsebetique,
ti xchapanoj ono'ox sbaique, i'ochic batel schi'uc ti jnupunele. Imac ti ti' nae. 11 Ts'acal
to italic ti yan tsebetique. Jech laj yalic: “Cajval, Cajval, jambuncutic”, xiic. 12 Pero ti
jnupunele jech laj stac': “Ta melel mu xacojtiquinic”, x'utatic —xi ti Jesuse.
13 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti vo'oxuque vic'luc me asatic. Yu'un mu xana'ic ti c'usi ora, c'usi c'ac'alil ta xital ti
vu'un co'ol j'elantique —xi.

Ti j'abteletic ti laj yich'ic ti taq'uine ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Lc 19:11-27)

14 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—Ti ventainel yu'un ti Dios ti oy ta vinajele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun vinic
ti c'alal ta xa xloc' batel ta yan lume, laj sta ta iq'uel ti yaj'abteltaque ti ta xac'be comel
sventain ti staq'uine.
15 'Ti jun yaj'abtele i'ac'bat comel vo'ob mil taq'uin. Ti jun xtoque i'ac'bat comel cha'mil.
Ti jun xtoque i'ac'bat comel jmil. Jech laj spas, ja' ti c'u s'elan xtojobic ta spiquele. Jech ti
ajvalile ibat. 16 Ti j'abtel ti buch'u laj yich' comel ti vo'ob mil taq'uine, lic abtejuc schi'uc.
Tey ijolin yu'un vo'ob mil. 17 Ja' jech xtoc ti jun j'abtel ti buch'u laj yich' comel ti cha'mile,
lic abtejuc schi'uc. Tey ijolin yu'un cha'mil. 18 Pero ti j'abtel ti buch'u laj yich' comel ti
jmile, ja' no'ox bat sjom ch'en ta banomil. Laj snac'be staq'uin ti yajvale.
19 'Ta sjalil to un, isut talel ti ajvalile. Tey lic xchapan cuenta schi'uc ti yaj'abteltaque.
20 Ja' ic'ot ba'yel ti buch'u laj yich' ti vo'ob mil taq'uine. Jech laj yal: “Cajval, li' oy ti ataq'uin
ti laj avac'bun comel ti vo'ob mile. Ja' jech xtoc li' oy vo'ob mil ti ijolin talel cu'une”, xi. 21 Ti
ajvalile jech laj yal: “Lec oy. Lequil j'abtelot. Lec laj aventain ti juteb laj cac'bot comele.
Jech o xal más to ep ta xcac'bot aventain. Muyuban, ochan talel ta jtojol”, xi. 22 Ts'acal to
ic'ot ti buch'u laj yich' comel ti cha'mil taq'uine. Jech laj yal: “Cajval, li' oy ti cha'mil ti laj
avac'bun comele. Ja' jech xtoc li' oy cha'mil ti ijolin cu'une”, xi. 23 Ti ajvalile jech laj yal:
“Lec oy. Lequil j'abtelot. Lec laj aventain ti juteb ti laj cac'bot comele. Jech o xal más to
ep ta xcac'bot aventain. Muyubajan. Ochan talel ta jtojol”, xi. 24 C'alal ic'ot ti buch'u laj
yich' ti jmil taq'uine, jech laj yalbe ti yajvale: “Cajval, jna' lec ti tsots vinicote. Ta xatsob
ti ts'unobal ti bu mo'cot laj ats'une. Jech xtoc ta xatsob ti ts'unobal ti bu mo'cot laj avije.
25 Jech o xal lixi', libat jnac' ta lum ti ataq'uine. Li' oy ti ja' avu'une”, xi. 26 Ti ajvalile jech laj
yal: “Ch'ajil j'abtel. Chopol j'abtel. ¿Mi xana' xa ono'ox lec cac'tic ti ta jtsob ti bu mo'cun
laj jts'une, ti ta jtsob ti bu mo'cun laj jvije? 27 Mi jeche, ja' lec ti batuc atic' ta banco ti
jtaq'uine, yo' oy xa sjol ti jtaq'uin ta xquich' ti c'alal ta xivule”, xi. 28 Jech o xal ti ajvalile
jech laj yalbe ti buch'utic tey oyique: “Pojbeic tal ti jmil taq'uin ti yich'oje. Ba ac'beic
ti buch'u yich'oj ti lajunmile. 29 Yu'un ti buch'u oy yu'une, ta x'ac'bat más yo' oy sobrail
yu'un. Pero ti buch'u mu x'abtej schi'uc ti juteb i'ac'bate, ta xpojbat sutel ti juteb ti ac'bile.
30 Ti chopol j'abtel li'e jipic batel ta ic'al osil ti bu ta xoq'uita sbae, ti bu xc'uxuxet ti yee”,
xi ti ajvalile —xi.

Ta xich' chapanel ti cristianoetique

31 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—C'alal xtal ochcun ta Ajvalil ti vu'un co'ol j'elantique, joyolic ti caj'ángeltac ta xichoti
ta lequil chotlebal ti yan yutsile. 32 Ta stsob sbaic tal ta jtojol scotol ti cristianoetic ti oyic
ta jujun lume. Ta jch'ac loq'uel ti cristianoetique jech chac c'u cha'al ta spas ti jq'uelchije
ti ta xch'ac loq'uel ti schij ti capal schi'uc ti schivoe. 33 Ti chije ta xcac' ta jbats'i c'ob. Yan
ti chivoe ta xcac' ta jts'et c'ob. 34 Jech ti vu'un Ajvalilune jech ta xcalbe ya'i ti buch'u oyic

ta jbats'i c'obe: “La'ic ta jtojol ti vo'oxuc ti la'ich'atic ta c'ux yu'un ti Jtote. Ochanic ti bu
ta xventainvan ti Jtote. Yu'un jech ono'ox chapanbil ac'oplalic ti c'alal mu'yuc to ox bu
meltsajem ti banomile. 35 Yu'un ti c'alal laj ca'i ti vi'nale, laj amalq'uinicun. C'alal laj ca'i ti
taqui ti'ile, laj avac'beicun vo' cuch'. C'alal laj avilicun ti jcotcovilune, laj aviq'uicun ochel
ta anaic. 36 C'alal laj avilicun ti ch'abal jc'u'e, laj avac'beicun. C'alal laj ava'iic ti jchamelune,
ay aq'uelicun. C'alal tiq'uilun ta chuquele, ay aq'uelicun”, xichi ta stojolic. 37 Jech o xal ti
buch'utic lec xa x'ilatic yu'un ti Diose jech xlic yalic: “Cajval, ¿bu laj jmalq'uinotcutic ti
c'alal laj ava'i vi'nale? ¿Bu laj cac'botcutic avuch' vo' ti c'alal laj ava'i taqui ti'ile? 38 ¿Bu
laj quilotcutic ti jcotcovilote, ti laj quic'otcutic ochel ta jnacutique? ¿Bu laj cac'botcutic
ac'u' c'alal ch'abal ac'u'e? 39 ¿Bu ay jq'uelotcutic ti c'alal ip ta xava'ie? ¿Bu ay jq'uelotcutic
ti c'alal tiq'uilot ta chuquele?” xiic ta jtojol. 40 Ti vu'un Ajvalilune jech ta jtac'beic: “Ta
melel ta xcalboxuc ava'iic, ta sventa ti jech laj ac'uxubinic ti jun jchi'ile, ac'o mi peq'uel ti
sc'oplale, ja' laj ac'uxubinicun”, xichi ta stojolic.

41 ’Ti vu'un Ajvalilune jech ta xcalbe ti buch'u oyic ta jts'et c'obe: “Ch'aco abaic ta
jtojol ti vo'oxuc chopol ac'oplalique. Batanic ta c'oc' sbatel osil ti bu meltsanbil ti ja'
sventa ti pucuje schi'uc ti yaj'ángeltaque. 42 Yu'un c'alal laj ca'i vi'nale, mu'yuc bu laj
amalq'uinicun. C'alal laj ca'i taqui ti'ile, mu'yuc bu laj avac'beicun vo' cuch'. 43 C'alal
jcotcovilune, mu'yuc bu laj aviq'uicun ochel ta anaic. C'alal ch'abal ti jc'u'e, mu'yuc bu
laj avac'beicun. C'alal ipune, tiq'uilun ta chuquele, mu'yuc bu ay aq'uelicun”, xichi ta
stojolic. 44 Jech ti stuquique jech ta xalic: “Cajval, ¿bu laj quilot ti ta xava'i ti vi'nale, ti ta
xava'i ti taqui ti'ile, ti jcotcovilote, ti ch'abal ac'u'e, ti ip ta xava'ie, ti tiq'uilot ta chuquele,
ti mu'yuc laj jcoltaotcutic ti ta xavale?” xiic. 45 Ti vu'un Ajvalilune jech ta jtac'beic: “Ta
melel ta xcalboxuc ava'iic, ta sventa ti mu'yuc laj ac'uxubinic ti achi'ilique, ac'o mi peq'uel
ti sc'oplale, ja' vu'un ti mu'yuc laj ac'uxubinicune”, xichi ta stojol. 46 Ts'acal to ti buch'utic
chopolique ta xbatic ta tojob mulil sbatel osil. Yan ti buch'utic lec xa x'ilatic yu'un ti Jtote
ta xbatic ta sventa cuxlejal sbatel osil —xi ti Jesuse.

26

Chapanbil xa sc'oplal ti ta xich' tsaquel ti Jesuse
(Mr 14:1-2; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)

1 C'alal jech laj yal ti Jesuse, tey lic yalbe ti yajchanc'optaque:
2 —Ti vo'oxuque xana'ic ti chib xa c'ac'al sc'an ti q'uin Colele. Jech ti vu'un ti co'ol
j'elantique ta xiyaq'uic ta c'abal yo' ta xisjipanic ta cruz —xi.
3 Ti banquilal paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, ti moletic yu'un
ti j'israeletique ta stsob sbaic ec ta yamaq'uil sna ti Caifase, ja' ti banquilal yu'un ti
paleetique. 4 C'alal tey xa tsobolique, lic scomonopic c'u s'elan ta mucul ta stsaquic ti
Jesuse, yo' ta xaq'uic ta milel. 5 Jech lic yalbe sbaic:
—Ma'uc ta yorail q'uin ta jtsactic yo' jech mu xlic c'op yu'un ti epal cristianoetique
—xut sbaic.

Ti ants ti laj smal perfume ta sjol ti Jesuse
(Mr 14:3-9; Jn 12:1-8)

6 Ti Jesuse tey oy ta jteclum Betania ta sna ti Simone, ja' ti jc'a'emal-chamel sbiinoje.
7 Tey inopaj batel jun ants ti yich'oj batel sjarro ti meltsanbil ta alabastro tone. Noj ta
aceite ti mu ta perfumee ti toyol stojole. C'alal chotol ta mexa ti Jesuse, ti antse ba smalbe
ta sjol ti aceitee. 8 C'alal laj yilic ti yajchanc'optaque, chopol laj ya'iic. Jech lic yalbe sbaic:
—¿C'u cha'al laj yixlan ti mu'il perfumee? 9 Xu' ta xich' chonel ta toyol stojol ti jechuque,
yo' jech ta xich' coltael ti buch'u abol sbaique —xiic.
10 Ti Jesuse laj ya'i. Jech o xal jech laj yalbe:
—¿C'u cha'al ta xavaq'uic ta at o'nton ti ants li'e? Yu'un toj lec ti c'usi laj xa spasbune.
11 Ti buch'utic abol sbaique li' ono'ox oy ta atojolique. Yan ti vu'une mu scotoluc c'ac'al li'
oyun ta atojolique. 12 Ti jech laj smalbun ta jba ti aceitee, ja' sventa jmucobbail. 13 Ta melel

ta xcalboxuc ava'iic, bu'yuc no'ox ti ta xich' alel ti lequil ach' c'op ta sjoylej banomile, tey xvinajesbat sc'oplal ti ants ti jech laj spas ta jtojole, yo' jech mu xch'ay sc'oplal —xi.

Ti Judase ta xac' ta c'abal ti Jesuse
(Mr 14:10-11; Lc 22:3-6)

14 Oy jun ta slajcha'vo'al ti yajchanc'optac ti sbiinoj Judas Iscariotee, bat sc'opon sbaic
schi'uc ti banquilal paleetique. 15 Jech laj yal:
—¿C'u yepal ta xavac'bun yo' ta xcac' ta ac'obic ti Jesuse? —xi.
Jech o xal ti stuquique laj yaq'uic lajuneb scha'vinic (30) ta sep saquil taq'uin.
16 C'alal yich'oj xa taq'uin ti Judase, ja' o lic snopilan c'usi ta xut yo' jech ta xac' ta cabal
ti Jesuse.

Sna'obil ti Cajvaltique
(Mr 14:12-25; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

17 Ti sliquebal c'ac'al ti q'uin ti c'alal ta sve'ic ti pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile,
jech ti yajchanc'optaque inopajic batel ta stojol ti Jesuse. Jech lic sjac'beic:
—Albun ca'icutic, ¿bu ta xac'an ti chba jpascutic ti ve'lil yo' jech ta xave' sventa ti q'uin
Colele? —xutic.
18 Ti Jesuse jech itac'av:
—Batanic ta sna jun vinic ti le' ta jteclume. Albeic ya'i: "Jech ta xal ti Jchanubtasvaneje:
Nopol xa corail. Li' ta ana ta xive'cutic sventa ti q'uin Colele schi'uc ti cajchanc'optaque,
xi ti Cajvale", xavutic —xi ti Jesuse.
19 Ti yajchanc'optaque jech laj spasic jech chac c'u cha'al i'albatic yu'un ti Jesuse. Tey
laj xchapanic ti ve'lil sventa ti q'uin Colele.
20 C'alal i'och xa ti ac'obale, ti Jesuse tey chotolic ta mexa schi'uc ti lajcheb yajchanc'op-
taque. 21 C'alal xyaquetic ta ve'ele, ti Jesuse jech lic yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, oy jun avu'unic ti vo'oxuque ti ta xavaq'uicun ta c'abale
—xi.
22 C'alal jech laj ya'iique, ochic ta at o'nton. Tey lic yalic ta stojol ti Jesuse:
—Cajval, ¿mi ja' van li' vu'une? xiic ta jujun tal.
23 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ti buch'u ta xiyac' ta c'abale, ja' ti buch'u jun jsets' ta xive'cutique. 24 Ti vu'un co'ol
j'elantique jech ono'ox ta xc'ot ta jtojol jech chac c'u cha'al ti ts'ibabil ta sc'op Diose. Pero
toj abol sba ti vinic ti buch'u jech ta xiyac'un ta c'abale. Ja' lec ti manchucuc ivoq'ue —xi.
25 Jech ti Judase ti j'ac'vanej ta c'abale, jech lic yal:
—Jchanubtasvanej, ¿mi ja' van ti vu'une? —xi.
Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ja' ti vo'ote —xut.
26 C'alal xyaquet ta xve'ique, ti Jesuse lic stsac ti pane. Laj yalbe vocol ti Diose. Ts'acal
to laj xet. Laj yac'be ti yajchanc'optaque. Jech lic yal:
—Ve'anic ti pan li'e, ja' ti jbec'tale —xi.
27 Ts'acal to ti Jesuse lic stsac ti yavil ya'lel uvae. Laj yalbe vocol ti Diose. Ts'acal to laj
yac'be ti yajchanc'optaque. Jech laj yal:
—Uch'an acotolic ti ya'lel uva li'e. 28 Yu'un ti ya'lel uva li'e, ja' xa ti c'ot xa ta spasel ti
ach' trate ta sventa ti ta xmal ti jch'ich'ele, ti ja' sventa ta staic perdón yu'un smulic scotol
ti cristianoetique. 29 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, slajeb velta ti jech ta xcuch' ti ya'lel
uvae. Ja' to jmoj ta xcuch'tic ach' ya'lel uva ti c'alal ta jtsob jbatic ti bu ta xventainvan ti
Jtote —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xalbe ti Pedroe ti ta xmucat ta yo'ntone
(Mr 14:26-31; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)

30 C'alal laj yo'ntonic ta sq'uejintael jun q'uejoje, tey ibatic ta vits Olivos. 31 Ja' yu'un ti
Jesuse jech laj yal:
—Acotolic ti vo'oxuque ta xchibaj avo'ntonic ta jtojol ti ac'obaltic li'e. Yu'un jech ta xal
ti ts'ibabil ta sc'op Diose: "Ta xcac' ta milel ti jq'uelchije. Jech ti chije tan puc ta xbat", ti

xie. [32] C'alal ta xicha'cuxie, vu'un ta xijelav batel ta Galilea banomil. Ts'acal to ta xac'otic
ti vo'oxuque —xi.
[33] Ti Pedroe jech laj yal:
—Manchuc mi ta xchibaj yo'ntonic ti yane, ti vu'une mu xchibaj co'nton —xi.
[34] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ta melel ta xcalbot ava'i, Pedro, ti ac'obaltic li'e c'alal mu to xlic oc'uc ti cotse, oxib
xa ox velta ta xaval ti mu xavojtiquinune —x'utat.
[35] Pero ti Pedroe jech laj stac'be ti Jesuse:
—Ta jamal ta xcalbot ava'i, manchuc mi jmoj ta xijlajotic ta milel, mi ja'uc ta xcal ti mu
xacojtiquine —xi.
Pero ma'uc no'ox jech laj yal ti Pedroe. Ja' jech laj yalic ti yan xtoque.

Ti Jesuse ta sc'opon Dios ta ts'unobaltic Getsemaní
(Mr 14:32-42; Lc 22:39-46)

[36] C'alal ic'otic ta ts'unobaltic ti ja' Getsemaní sbie, ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'op-
taque:
—Chotlanic to comel li'e. Vu'une chba jta ta c'oponel ti Dios le' ta jote —xi.
[37] Ti Jesuse yic'oj bal ti Pedroe schi'uc ti cha'vo' snich'on ti Zebedeoe. Ti Jesuse lic ya'i
ta yo'nton ti mu xa jayloq'ueluc x'ech' ta xa'i ti vocole. [38] Jech o xal jech laj yal:
—Ta xicham ta at o'nton xca'i. Comanic to li'e. Mu xavayic. Vic'o me asatic —xut.
[39] Jech ti Jesuse jech snatil ibat. Tey laj spatan sba ta lum. Laj sta ta c'oponel ti Diose ti
jech laj yale:
—Tot, ti xu'uc ti mu xquich' ti jvocole, coltaun yo' mu xc'ot ta jtojol. Pero ma'ucuc me
ta xc'ot ta pasel ti c'usi ta jc'an jtuque. Ja' ac'o c'otuc ta pasel ti c'usi ta xac'an atuque
—xut.
[40] Ti Jesuse isut batel ti bu icomic ti yajchanc'ope. Pero vayemic c'ot sta. Jech o xal ti
Jesuse jech laj yalbe ti Pedroe:
—¿Mi mu xu' avu'unic ta xachi'inicun ti vic'luc asatic junuc orae? [41] Vic'luc me asatic.
Taic me ta c'oponel ti Diose yo' jech mu xastsaloxuc ti pucuje. Ta melel, oy yip ti
avo'ntonique. Pero mu'yuc yip ti abec'talique —xi.
[42] Ti Jesuse icha'sut batel schibal velta ti bu ta sta ta c'oponel ti Diose. Jech lic yal:
—Tot, mi mu xac'an ta xavet'esbun ti jvocole, ac'o c'otuc ta pasel ti c'usi ta sc'an
avo'ntone —xut.
[43] Ts'acal to un, isut tal ti Jesuse. Pero vayemic vul sta yan velta ti yajchanc'ope, ja' ti
ta smuts'bat satic yu'un ti vayele. [44] Ti Jesuse tey laj yicta comel. Tey ba sta ta c'oponel ti
Dios ta yoxibal xa veltae. Ti c'u s'elan laj yal ta ba'yele, ja' no'ox jech laj yal xtoc. [45] Ts'acal
to isut batel ti bu comemic ti yajchanc'ope. Jech lic yal:
—Vayanic. Cuxo avo'ntonic. Q'uel avil, sta xa yorail ti ta xi'ac'at ta sc'ob ti
jsa'muliletique, ti vu'un co'ol j'elantique. [46] Licanic, batic. Yu'un tal xa ti buch'u ta xiyac'
ta c'abale —xi.

Tsacbil bal ti Jesuse
(Mr 14:43-50; Lc 22:47-53; Jn 18:2-11)

[47] Ti Jesuse yacal to ta xc'opoj c'alal ja' o ic'ot ti Judase ti ja' jun ta slajchebal ti
yajchanc'optaque. Schi'uc talel epal cristianoetic schi'uc yespadaic schi'uc ste'ic ti ja'
tacbilic talel yu'un ti banquilal paleetique schi'uc ti moletic yu'un ti j'israeletique. [48] Ti
Judase, ti j'ac'vanej ta c'abale, spoco'alojbe xa ono'ox ti jtsacvanejetique:
—Ti buch'u ta jbuts' ta xavilique, ja' me umbi. Tsaquic batel —xi.
[49] C'alal c'ot ti Judas ti bu oy ti Jesuse, jech laj yal:
—¿Mi li' oyote, Jchanubtasvanej? —xut.
Ja' o tey lic sbuts'.
[50] Ti Jesuse jech laj yal:
—Chi'iltic, ¿c'usi tal apas? —x'utat.
C'alal jech laj yilique, ja' o tey tal stsaquic ti Jesuse. Laj xchuquic batel.

51 Oy jun schi'ilic ti Jesuse laj sloq'ues ti yespadae. Laj sbojbe schiquin smosov ti
banquilal palee. 52 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Tic'o ochel ta sna ti avespadae. Yu'un ti buch'u ta xmilvan ta espadae, ta espada ta
xcham ec. 53 ¿Mi mu xana' ti xu' ta jc'anbe ti Jtote ti ac'o stacbun talel más ta oxvinic ta mil
(60,000) ti ángeletique? 54 Ti mi jech ta jpase, ¿c'u s'elan ta xc'ot ta pasel ti c'usi ts'ibabil ta
sc'op Dios ti ta xal ti ta ono'ox xc'ot ta pasele? —xut.
55 Ti Jesuse jech laj yalbe ti jtsacvanejetique:
—Ti vo'oxuque latalic schi'uc avespadaic schi'uc ate'ic. Tal atsaquicun co'ol s'elan jun
j'elec' c'alal scotol c'ac'al tey oyun ta atojolic laj jchanubtasoxuc ti ta temploe. Pero mi
ja'uc laj atsaquicun. 56 Ti jech ta xapasique, ja' ta sventa yo' ta xc'ot ta pasel ti c'usi ts'ibabil
ta sc'op Dios ti laj yalic ti j'alc'opetique —xi.
Jech ti yajchanc'optaque laj yictaic comel stuc ti Jesuse. Ijatavic batel scotolic.

Ti Jesuse oy ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique
(Mr 14:53-65; Lc 22:54-55, 63-71; Jn 18:12-14, 19-24)

57 Ti jtsacvanejetique tey laj yiq'uic batel ti Jesús ta stojol ti Caifase, ja' ti banquilal pale
yu'un ti paleetique. Tey ta sna ti Caifase stsoboj sbaic ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale
schi'uc ti moletic ti ich'bil yeique. 58 Ti Pedroe nomtic tijil batel. I'och batel c'alal to
yamaq'uil sna ti banquilal palee. Tey chotol schi'uc ti mayoletique yo' ta sq'uel ti c'usi
ta xc'ot ta stojol ti Jesuse.
59 Ti banquilal paleetique, ti moletique, ti banquilal jchapanvanejetique ta sa'olanic
c'u s'elan ta stabeic smul ti Jesuse, manchuc mi jutbil, yo' jech xu' ta xaq'uic ta milel.
60 Manchuc mi oy ep ti cristianoetic ti buch'utic laj sva'an sbaic ta rextigo yo' jech ta sa'beic
smul ti Jesuse, pero mi ja'uc juteb oy bu laj stabeic ti smule. Ts'acal to tey ital cha'vo'
jutc'op rextigoetic. 61 Jech laj yalic:
—Ti vinic li'e, laj ca'icutic ti jech laj yale: "Ti vu'une xu' ta jlilin ti templo yu'un ti Diose.
Ts'acal to ta jcha'va'an ta oxib c'ac'al jun ach'", xi laj ca'icutic —xiic.
62 Tey iva'i ti banquilal palee. Jech lic sjac'be ti Jesuse:
—¿C'u cha'al ti mu xapac ti ac'oplale? ¿C'u cha'al ti va'i s'elan ta xa'albat ti amule?
—xut.
63 Pero ti Jesuse ts'ijil icom. Jech o xal ti banquilal palee jech laj yal:
—Ta sba ta sat ti cuxul Diose, jamal albun ca'icutic, ¿mi vo'ot ti Cristo Snich'on ti Diose?
—xut.
64 Ti Jesuse jech itac'av:
—Vu'un, jech chac c'u cha'al ta xavale. Jech xtoc ta xcalboxuc ava'iic ti ta xavilicun
ti co'ol j'elantique ti ta xichoti ta sbats'i c'ob ti Dios ti scotol xu' yu'une. Jech xtoc ta
xavilicun ti ta xital ta ba toque —xi.
65 Jech o xal ti banquilal palee lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e, svinajeb ti toj chopol laj ya'ie.
Jech o xal jech laj yal:
—Ti vinic li'e laj xa xchopol-c'opta ti Diose. Mu xa persauc ta jc'antic yan rextigo. Ti
vo'oxuque laj xa ava'iic ti toj chopol ta xc'opoje. 66 ¿C'u s'elan ta xc'ot ta avo'ntonic taje?
—xi.
Ti stuquique jech laj yalic:
—Oy smul. Ac'o chamuc —xiic.
67 Jech o xal ti jchapanvanejetique lic stubtabeic sat, lic smajic ti Jesuse. Oy jlom laj
st'axbeic ta majel ti sate. 68 Jech laj yalic:
—Ti mi vo'ot ti Cristoe, jech o xal na'o ca'tic ti buch'u laj smajote —xutic.

Ti Pedroe ta smuc ta yo'nton ti Jesuse
(Mr 14:66-72; Lc 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-27)

69 C'alal jech ta spasique, jech ti Pedroe chotol ta yamaq'uil na. Ja' o tey ital jun mosovil
ants ti jech laj yale:
—Ti vo'ot eque ja' achi'il ta xanobal ti Jesús ti liquem talel ta Galileae —x'utat.
70 Ti Pedroe mu jamaluc laj yal sba. Jech laj stac':

—Mu jna' buch'u ti ta xavalbun taje —xi.
[71] Ti Pedroe ta xa ox xloc' batel ta ti' moc c'alal ja' o i'ilat yu'un yan mosovil ants. Ti antse jech laj yalbe ti buch'u tey tsobolique:
—Ti vinic le'e ja' schi'il ta xanobal ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete —xi.
[72] Ti Pedroe yan to velta laj smuc ta yo'nton ti Jesuse. Jech laj yal:
—Xil Dios, mu xcojtiquin buch'u ti vinic le'e —xi.
[73] Lec xa ox jliquel yech'el, ti buch'utic tey stsoboj sbaique tey inopajic batel ta sts'el ti Pedroe. Jech laj yalbeic:
—Ta melel, ti vo'ote ja' jun schi'ilot ti Jesuse. Yu'un lec xvinaj c'u s'elan ti ac'opojele —xutic.
[74] Ti Pedroe lic chopol-c'opojuc. Jech lic yal xtoc:
—Xil Dios, bats'i mu xcojtiquin buch'u ti vinic le'e —xi.
C'alal jech laj yal ti Pedroe, ja' o i'oc' ti cotse.
[75] Jech o xal ti Pedroe tey ivul ta yo'nton ti jech ono'ox i'albat yu'un ti Jesuse: "C'alal mu'yuc to ta x'oc' ti cotse, ti vo'ote, oxib velta laj xa ox amucun ta avo'nton", ti x'utate. Jech o xal ti Pedroe tey iloc' batel. Tey bat smil sba ta oq'uel.

27

Ti Jesuse i'ac'at batel ta stojol ti Poncio Pilatoe
(Mr 15:1; Lc 23:1-2; Jn 18:28-32)
[1] C'alal sacub xa ti osile, scotol ti banquilal paleetique schi'uc ti moletic yu'un ti j'israeletique laj scomonopic c'usi xu' ta spasic yo' ta xaq'uic ta milel ti Jesuse. [2] Jech o xal ti stuquique chucul sc'ob yic'ojic batel ti Jesuse ta stojol ti ajvalil Poncio Pilatoe.

Ti c'u s'elan icham ti Judase
[3] C'alal tey chucbil xa batel ti Jesuse, ti Judase, ja' ti j'ac'vanej ta c'abale, c'alal laj yil ti chapal xa sc'oplal ti ta xich' milel ti Jesuse, jech ti Judase yo'ntonuc xa c'usi yut sba ya'i. Jech o xal ba sutes ti lajuneb scha'vinic (30) ta sep taq'uin ta stojol ti banquilal paleetique schi'uc ti moletique. [4] Jech c'ot yal:
—Laj xa jta jmul. Laj xa cac' ta c'abal jun vinic ti ch'abal smule —xi.
Pero ti stuquique jech laj staq'uic:
—¿C'usi jventacutic? Ja' aventa atuc —x'utat.
[5] Jech o xal ti Judase laj sjip comel ti taq'uin ta yut ti temploe. Bat, ba xchuc snuc'. Tey joc'ol icham.
[6] Ti banquilal paleetique laj stsobic ti taq'uine. Jech laj yalic:
—Ti taq'uin li'e, mu xa xu' chba jtic'tic ta scaxail ti smoton ti Diose. Yu'un ja' stojol ch'ich' —xut sbaic.
[7] Ti taq'uin ti laj stamique, co'ol laj scomonopic ti ta smanbeic ti sloq'uesoblumic ti jpatbinetique, yo' jech ta xcom ta smucobbail ti jyanlumetique. [8] Jech o xal ti banomil ti laj smanique, ja' sbiinoj o icom "Yosilal ch'ich'." [9] Ti jech laj smanic ti osile, ja' ic'ot ta pasel ti jech laj sts'iba comel ti j'alc'op Jeremíase: "Tey laj stsaquic ti lajuneb scha'vinic (30) ta sep taq'uine. Ja' stojol ti jun jchi'iltic ti jech yepal laj yaq'uic ti j'israeletique. [10] Ti taq'uine, ja' laj smanic o yosil ti jpatbinetique jech chac c'u cha'al yalojbun ono'ox ti Cajvaltic Diose", xi.

Ti Jesuse oy ta stojol ti Pilatoe
(Mr 15:2-5; Lc 23:3-5; Jn 18:33-38)
[11] Ti Jesuse ic'bil batel ta stojol ti ajvalile. Jech laj sjac'be:
—¿Mi vo'ot ti ajvalil yu'un ti j'israeletique? —xut.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ja' jech, jech chac c'u cha'al ta xavale —xi.
[12] Jech xtoc ti banquilal paleetique schi'uc ti moletique ta sa'beic smul ti Jesuse. Pero ti Jesuse mu xtac'av. [13] Jech o xal ti Pilatoe jech lic yalbe:
—¿Mi mu xava'i ti va'i s'elan ta sa'ic ti amule? —xut.

14 Pero ti Jesuse mi ja'uc itac'av. Jech o xal ti ajvalile ch'ayal c'ot yo'nton. Labal laj ya'i.

Ti Jesuse chapal xa sc'oplal ti ta xich' milele
(Mr 15:6-20; Lc 23:13-25; Jn 18:38-19:16)

15 Ti ajvalile jech ono'ox stalel ti ta scolta batel jun jchuquel c'alal yorail ti q'uine, ti ja' ta st'uj stuquic ti j'israeletique. 16 Oy tey tiq'uil ta chuquel jun vinic, Barrabás sbi, ti a'yinbil sc'oplal ti toj chopole. 17 C'alal tsobol scotolique, jech ti Pilatoe jech lic sjac':
—¿Buch'u ta xac'anic ti ta jcolta batele? ¿Mi ja' ti Jesús Barrabase, o mi ja' ti Jesús ti sbiinoj Cristoe? —xi.
18 Jech laj sjac' ti Pilatoe, ja' ti laj yil ti ta yit'ixal yo'ntonic tal ac'batuque.
19 C'alal tey chotol ti ajvalil ti bu ta xchapanvane, jech ti yajnile laj stac talel mantal ti jech ta xale: "Mu xatic' aba ta smilel ti jun lequil vinique. Yu'un ti ta ac'obaltique livaychinaj ti toj ech'em chopol ta sventa ti vinique", xi.
20 Ti banquilal paleetique schi'uc ti moletique laj sbijubtasic ti cristianoetique ti ja' ac'o coluc ti Barrabase, ti ja' ac'o yich' milel ti Jesuse. 21 Ti ajvalile tey lic c'opojuc yan velta. Jech laj sjac':
—¿Buch'u junucal ti ta xac'anic ti ta jcolta batele? —xi.
Pero ti stuquique jech laj yalic:
—Ja' ti Barrabase —xiic.
22 Ti Pilatoe jech lic sjac':
—¿C'usi ta xcut ti Jesús ti ja' sbiinoj ti Cristoe? —xi.
Scotolic jech laj staq'uic:
—Jipano ta cruz —xiic.
23 Jech ti Pilatoe jech lic yal:
—¿C'usi chopol laj spas ti vinic li'e? —xi.
Pero ti stuquique lic cha'avanicuc yan velta:
—Jipano ta cruz —xiic.
24 C'alal laj yil ti Pilatoe ti mu'yuc c'usi stac' spase, ti c'ajomal xvochvunic ta jmeque, lic stac ta c'anel jun boch vo' yo' ta spoc sc'ob ta sba satic ti cristianoetique. Jech lic yal:
—Ma'uc ta xcom ta jba ti ta xcham ti vinic li'e ti ch'abal smule. Ta xcom ta abaic —x'utatic.
25 Scotolic jech itac'avic:
—Cajluc comuc ta jbacutic schi'uc ti calab jnich'nabcutic ti jech ta xchame —xutic.
26 Jech o xal ti Pilatoe laj scolta batel ti Barrabase. Laj yal mantal ti ac'o yich' nucul ti Jesuse. Ts'acal to laj yal mantal ti ac'o yich' jipanel ta cruze.
27 Ti yajsoldadotaque yic'ojic batel ti Jesús ta cabiltoe. Tey laj stsob sbaic scotolic ti soldadoetic ta stojol ti Jesuse. 28 Tey lic sloc'beic ti sc'u'e. Laj yac'beic slap tsajal c'u'il. 29 Tey lic xotic jun corona ch'ix ti laj xojbeic ta sjol ti Jesuse. Tey laj yac'beic xq'uech jun jich'il te' ta sbats'i c'ob. Jech lic squejan sbaic ta stojol yo' ta slabanic ti jech laj yalique:
—Jun avutsil ti ajvalilot yu'un ti j'israeletique —xutic.
30 Ja' jech xtoc laj stubtabeic sat. Tey laj stsacbeic ti sjich'il te'e. Laj sjisbeic ta sjol. 31 C'alal laj yo'ntonic ta slabanele, tey laj sloc'beic ti stsajal c'u'e. Tey laj yac'beic slap ti sc'u' ono'oxe. Ts'acal to un, laj yiq'uic batel yo' ta sjipanic ta cruz.

Ti jipanel ta cruze
(Mr 15:21-32; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

32 C'alal ta xloq'uic xa batel yo' ta sjipanic ta cruz ti Jesuse, ja' o tey laj snupic ta be jun vinic ti liquem talel ta Cirene banomile, ti ja' Simón sbie. Tey laj sujic ta xcuchel batel scruzal ti Jesuse.
33 Tey ic'otic ta jun vits, Gólgota sbi. Ti smelole, ja' yavil ti sbaquil jolale. 34 C'alal tey xa oyique, tey laj yac'beic yuch' ti Jesuse jun ch'ail pox ti capal ta hiele. C'alal laj spas preva ti Jesuse, mu'yuc bu laj yuch'.
35 C'alal laj xa sjipanic ta cruz ti Jesuse, ti soldadoetique lic sq'uelic buch'u oy suerte yu'unic yo' ta xvinaj buch'u junucal ta xich'beic sc'u' ti Jesuse. Ti jech laj spasique, ja'

ic'ot ta pasel ti jech laj sts'iba comel ti jun j'alc'ope: "Laj xch'acbe sbaic ti jc'u'e ti buch'u
ic'ot yorail yu'unic junucal", ti xie. 36 Ts'acal to un, ti soldadoetique lic chotiicuc yo' ta
xchabiic ti Jesuse. 37 Tey laj yac'beic sletrail sjol scruzal ti ta xal ti c'u cha'al laj yich' milele.
Ti letrae jech ta xal: "Ti Jesús li'e, ja' ti ajvalil yu'un ti j'israeletique", xi.
38 Ja' jech xtoc laj yich' jipanel ta cruz cha'vo' j'eleq'uetic, jun ta sbats'i c'ob, jun ta sts'et
c'ob ti Jesuse. 39 Ti buch'utic ti tey xlaj ech'icuque sjimolan xa sjolic ta xlabanvanic ti jech
ta xalique:
40 —Ti vo'ot ti ta xalilin ti temploe, ti ta yoxibal c'ac'al ta xacha'va'ane, coltao quic aba
atuc un. Mi vo'ot Snich'onot ti Diose, yalan talel ta cruz —xutic.
41 Ja' jech ta xlabanvanic ec ti banquilal paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti
mantale, ti jfariseoetique, ti moletique. Jech ta xalbe sbaic:
42 —Laj scoltaan ti yane, pero ti stuque mu xu' yu'un scoltael sba. Ti mi ja' ajvalil yu'un ti
j'israeletique, ac'o yaluc talel ta cruz yo' jech ta jch'untic. 43 Yu'un xch'unoj ti ja' jpojvanej
yu'un ti Diose. Jech o xal, ac'o coltaatuc yu'un ti Dios ti mi ta melel c'anbile. Yu'un laj xa
yalbotic ti ja' Snich'on ti Diose —xiic.
44 Ja' jech xtoc ti cha'vo' j'elec' ti jipilic ta cruze ta xlabanvanic ec.

Ja' jech icham ti Jesuse
(Mr 15:33-41; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

45 C'alal laj sta ti o'lol c'ac'ale, scotol ti banomile ic' icom. Ta oxib to ora mal c'ac'al,
isacub. 46 C'alal jech ista ti oxib ora mal c'ac'ale, ja' o tsots i'avan ti Jesuse:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —xi. "Dios cu'un, Dios cu'un, ¿c'u cha'al ti laj xa avictaun
comel?" xi ti smelole.
47 Oy jlom ti tey oyique laj ya'iic ti jech i'avan ti Jesuse. Jech lic yalic:
—Ta xic' talel ti j'alc'op Elíase —xiic.
48 Oy jun ta scotolic ibat ta anil. Ba sts'aj ta ch'ail pox ti esponjae. Ts'acal to laj xchuc
ta ni' jich'el te' ti esponjae. Tey laj stuch muyel yo' ta xac'be sts'uts' ti Jesuse. Pero jech
i'albat yu'un ti yane:
49 —Ch'an uto. La' jqueltic quic mi chtal coltaatuc yu'un ti Elíase —xiic.
50 Yan to velta tsots lic avanuc ti Jesuse. Ja' o tey icham. 51 Ti muc' ta cortina ti oy ta
temploe ijat. Lic tal sjatemal ta sjol c'alal to yoc. Cha'lic icom. Inic ti banomile. Laj javuc
ti ch'enetique. 52 Ijam ti muquinaletique. Ja' jech xtoc icha'cuxiic ep ti buch'utic xch'unojic
Dios ti c'alal ichamique. 53 Ti buch'u icha'cuxiique iloq'uic ta smuquinalic. Pero mu'yuc bu
i'ochic ta ora ta ch'ul jteclum Jerusalén. Ja' to tey i'ochic batel ti c'alal icha'cuxi xa ox ti
Jesuse. Ep buch'utic laj yilic.
54 Ti banquilal soldadoe schi'uc ti soldadoetic ti ta schabiic ti Jesuse, c'alal laj yilic ti inic
ti banomile, ti toj xi'bal sba ti c'usitic ic'ot ta pasele, ixi'ic. Jech laj yalic:
—Melel, ti vinic li'e ja' Snich'on Dios —xiic.
55 Oy ep antsetic ti ta nom va'ajtic ta sq'uelic ti icham ti Jesuse. Ja'ic ti buch'utic
sts'acliojic batel schi'uc laj scoltaic ti Jesús c'alal ixanav to ox ta Galilea banomile. 56 Ti
ta scotol ti antsetique, tey oy ti María Magdalenae, schi'uc ti María ti ja' sme' ti Jacoboe
schi'uc ti Josee, schi'uc sme' ti snich'nabtac Zebedeoe.

Ti Jesuse laj yich' muquel
(Mr 15:42-47; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

57 C'alal ta xa x'ic'ube, ja' o tal jun jc'ulej vinic ti José sbie, ti liquem talel ta jteclum
Arimateae. Ja' jun vinic ti xch'unoj ti Jesús eque. 58 Ti Josee ibat ta stojol ti Pilatoe yo' ta
sc'anbe sbec'tal ti Jesuse. Ti Pilatoe laj yac' ye ti xu' ta xich'e. 59 Jech o xal laj syales ta cruz
ti Jesuse. Tey laj spix ta jun saquil poc'. 60 Ts'acal to un, ba stic' ta ach' muquinal yu'un stuc
ti Josee ti sjomoj ta tone. Ts'acal to tey laj smacbe comel ta jun muc' ta ton ti ochebal sti'
ti muquinale. 61 Ja' jech xtoc tey chotolic ta nopol sti' ch'en ti María Magdalenae schi'uc ti
yan Maríae.

Chabibil sti' smucobbail ti Jesuse

62 C'alal ech' xa sc'ac'alil ta xchapan sbaic ta sventa ti cuxob o'ntonale, ti banquilal
paleetique schi'uc ti jfariseoetique bat sc'oponic ti Pilatoe. 63 Jech c'ot yalbeic:
—Ajvalil, ivul ta co'ntoncutic ti jech laj yal ti jutc'op vinic ti c'alal cuxul to oxe ti
ta la xcha'cuxi ta yoxibal c'ac'ale. 64 Jech o xal tal calbotcutic ti ac'o ba yich' chabiel
lec oxib c'ac'al ti ch'ene, yo' jech mu xtal yelc'anbeic loq'uel sbec'tal ta ac'obaltic ti
yajchanc'optaque. Yan ti mi laj yelc'anic loq'uele, xu' ta xalbeic ti cristianoetique ti
icha'cuxi xae. Ti mi jech ta xc'ot ta pasele, ja' to más ep ta xlaj ta lo'lael ti cristianoetique.
Ja' mu sta ti ta ba'yel to oxe —xutic.
65 Ti Pilatoe jech laj yal:
—Lec oy. Li' oy cajsoldadotaque. Iq'uic batel. Ac'o ba xchabiic lec ti ti' ch'en ti c'u yepal
xu' avu'unique —xi.
66 Jech o xal tey ibatic, ba smacbe lec sti' ti ch'ene. Tey laj yac'beic señail ta smac ti sti'
ch'ene. Ja' jech xtoc tey com xchabiic ti soldadoetique.

28

Icha'cuxi ti Jesuse
(Mr 16:1-8; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 C'alal ech' xa sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti jutuc xa sc'an sacub ti osil ti sliquebal
c'ac'al ti xemunae, jech ti María Magdalenae schi'uc ti yan Maríae bat sq'uelic ti
muquinale. 2 Ta ora no'ox inic ti banomile. Yu'un ja' o iyal tal ta vinajel jun yaj'ángel
ti Diose. C'alal ivul ti bu mucul ti Jesuse, laj sloq'ues ti muc' ta ton ti ja' smac ti ti'
ch'ene. C'alal iloc' yu'une, tey ichoti ta sba. 3 Ti ángele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
jun sactselavel ti xjaplajet ti xojobale. Ti sc'u'e sac ta jmec jech chac c'u cha'al ti saquil
bote. 4 C'alal laj yilic ti soldadoetique, lic niquicuc ta xi'el, co'ol s'elan chamem icomic.
5 Jech ti ángele jech laj yalbe ti antsetique:
—Mu xaxi'ic. Jna' ti ja' ta xasa'ic ti Jesuse ti jipil icham ta cruze. 6 Mu'yuc xa li'e. Yu'un
icha'cuxi xa jech chac c'u cha'al ti laj yalboxuc ono'oxe. La' q'uelo avilic ti yavil ti bu to ox
laj yaq'uic comele. 7 Jech tal cal ava'iic li'e. Batanic ta ora, ba albeic ti yajchanc'optaque:
"Ti Jesús ti ichame, cha'cuxi xa. Tey ta xavilic ta Galilea. Yu'un ba'yel ta xc'ot. Ts'acal to
ta xac'otic ti vo'oxuque", xavut —xi.
8 Jech ti antsetique ta xi'el iloq'uic batel ta anil ta muquinal. Pero xmuyubajic xa xtoc.
Ta ora bat yalbeic ya'i ti yajchanc'optaque ti c'usi ic'ot ta pasele. 9 Ta jech to yepal laj
yac' sba iluc ti Jesuse ta stojol ti antsetique. Tey c'ot c'oponaticuc ti antsetique. Jech ti
stuquique inopajic batel ta stojol ti Jesuse. Tey laj squejan sbaic. Laj smeybeic ti yoque.
10 Jech ti Jesuse jech laj yal:
—Mu xaxi'ic. Ba albeic ya'i ti quermanotaque ti ac'o baticuc ta Galilea banomile. Tey
ta xiyilicun —xi.

Ti c'usi laj yalic ti soldadoetique

11 C'alal jech ta xanavic batel ti cha'vo' antsetique, oy jun chib ti soldadoetique ibatic
ta jteclum. Ba yalbeic ya'i ti banquilal paleetique scotol ti c'usi ic'ot ta pasele. 12 Jech
ti banquilal paleetique bat xchi'in ta lo'il ti moletique yo' ta scomonopic ti c'usi xu' ta
spasique. Jech o xal laj yac'beic ep taq'uin ti soldadoetique. 13 Jech xtoc jech laj yalbeic:
—Ti vo'oxuque ja' me albeic ya'i ti cristianoetique: "Ti ta ac'obaltique livaycutic.
Mu'yuc xca'icutic ti tal ti yajchanc'optaque, tal sloq'uesbeic sbec'tal ti Jesuse", chianic,
xutic. 14 Ti mi laj ya'i ti ajvalil Pilatoe ti lavayique, mu xaxi'ic. Vu'uncutic ta jpac ac'oplalic
yo' jech mu xata avocolic —xutic.
15 Jech o xal ti soldadoetique laj yich'ic ti taq'uine. Jech bat yalic jech chac c'u cha'al ti
ibijubtasatique. Ja' jech ta xalolanic o ti j'israeletic hasta ora li'e.

Ti Jesuse ta xac'be yabtel ti yajchanc'optaque
(Mr 16:14-18; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)

16 Ja' jech ti buluchvo' yajchanc'optaque tey ibatic ta Galilea banomil ta vits ti bu yaloj
ono'ox ti Jesuse. 17 C'alal laj yilic ti Jesuse, tey lic squejan sbaic ta stojol. Laj yich'ic ta muc',
manchuc mi oy jun chib ti xna'etique. 18 Jech ti Jesuse inopaj talel ta stojolic ti jech laj yale:
—Ti vu'une li'ac'bat xa ta coc ta jc'ob scotol ti c'usitic oy ta vinajele, ti c'usitic oy ta
banomile. 19 Jech o xal, batanic ta stojol scotol ti cristianoetic ti oyic ta jujun lum ti ta
sjoylej banomile. Ba pasic ta cajchanc'optac. Ac'beic yich' vo' ta sventa ti Jtotic Diose, ta
jventa vu'un ti Snich'onilune, ta sventa ti Ch'ul Espíritue. 20 Chanubtasic ta spasel scotol
ti c'usi laj xa calboxuc ava'iique. Na'ic me lec ti tey jchi'inojoxuc scotol c'ac'al c'alal to
slajebal c'ac'ale —xi ti Jesuse. Jechuc.

San Marcos

Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ta xal ti lequil ach' c'op ta xocol banomile
(Mt 3:1-12; Lc 3:1-9, 15-17; Jn 1:19-28)

1 Ja' jech s'elan ilic talel ti lequil ach' c'op yu'un ti Jesucristoe, Snich'on ti Diose. 2 Ti
j'alc'op Isaíase jech laj sts'iba:
Ba'yel ta jtac jelavel ti caj'alc'op ta atojole yo' jech ta smeltsan batel ti abee,
xut Snich'on ti Diose.
3 Oy buch'u tsots ta x'avan ta xocol banomil ti jech ta xale:
"Meltsanbeic sbe ti Cajvaltique. Jambeic jun tuq'uil be",
ti xie, xi laj sts'iba ti Isaíase. 4 Jech o xal ital ti Juane. Tey ta xocol banomil ta xac'be yich'ic
vo' ti cristianoetique. Ta xalbe ti ac'o yictaic ti chopol yo'ntonique, ti ac'o yich'ic vo'e, yo'
jech ta staic perdón yu'un ti smulique. 5 Ti cristianoetic ti oyic ta Judea banomile, ti oyic
ta Jerusalene ibatic, ba ya'ibeic sc'op ti Juane. Ti buch'utic ta xal ti smulique ta x'ac'bat
yich'ic vo' yu'un ti Juan ti tey ta uc'um Jordane.
6 Sc'u' ti Juane meltsanbil ta stsotsil camello. Nucul ti schuque. Ti sve'ele, te'etical
ajapom schi'uc c'ulub. 7 Ti Juane jech ta xalbe ti cristianoetique:
—Oy Buch'u ts'acal to ta xtal ta jtojol ti ja' más to xu' yu'une. Ja' mu sta ti vu'une.
Mi ja'uc xu' ta jcujan jba ta sjitunbel ti yaq'uil xonobe. Mu'yuc jlequilal ta stojol. 8 Ti
vu'une vo' no'ox ta xcac' avich'ic. Pero ti Buch'u ta to xtale ja' ta xac'boxuc avich'ic ti
Ch'ul Espíritue —xi.

Ta xich' vo' ti Jesuse
(Mt 3:13-17; Lc 3:21-22)

9 Ti jech yorail taje, ja' o iloc' talel ti Jesús ti ta jteclum Nazaret ti oy ta Galilea banomile.
Tey i'ac'bat yich' vo' yu'un ti Juan ti ta uc'um Jordane. 10 C'alal iloc' ta vo' ti Jesuse, laj yil ti
jamal ti vinajele. Ti Ch'ul Espíritue tey iyal tal ta stojol co'ol s'elan jcot paloma. 11 Ja' jech
xtoc oy Buch'u ic'opoj talel ta vinajel ti jech ta xale:
—Vo'ot ti jc'uxubinbil Nich'onote. Ximuyubaj xa ta atojol —xi.

Ti Jesuse ta xich' lajeltsabel yo'nton
(Mt 4:1-11; Lc 4:1-13)

12 Ts'acal to un, ic'bil ibat yu'un Ch'ul Espíritu ta xocol banomil. 13 Ti Jesuse tey oy
cha'vinic (40) c'ac'al, cha'vinic (40) ac'obal ti ta xocol banomile. Ja' no'ox chonetic tey
oy. Ti pucuje tal slajeltsabe yo'nton. Pero ital coltaatuc yu'un ti yaj'ángeltac ti Diose.

Ti Jesuse ta sliques yabtel ta Galilea banomil
(Mt 4:12-17; Lc 4:14-15)

14 C'alal tiq'uil xa ta chuquel ti Juane, jech ti Jesuse ibat ta Galilea banomil ta yalel ti
lequil ach' c'op yu'un ti Diose. 15 Ti Jesuse jech ta xal:
—Sta xa yorail ti ta xventainvan ti Diose. Ictaic ti chopol avo'ntonique. Ch'unic ti lequil
ach' c'op ti ja' colebale —xi.

Ti Jesuse ta xic' batel chanvo' jtsac-choyetic
(Mt 4:18-22; Lc 5:1-11)

16 Ti Jesuse c'alal jech ta xanav batel ta sti'il nab Galileae, ja' o laj yil ti Simone schi'uc ti
yits'in ti ja' Andrese. Ja' yabtelic ti tsac choye. Tey ta sjipic ochel ta vo' ti stsacobil schoye.
17 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Batic, chi'inicun batel. Ta xcac'boxuc yan avabtelic. Ja' ta xaviq'uic talel ti
cristianoetique —xi.
18 Ta ora no'ox laj yictaic comel ti stsacobil schoyique. Ibatic schi'uc ti Jesuse.
19 Ixanav batel jutuc ti Jesuse. Tey laj yil ti Jacoboe schi'uc ti Juane, ti ja' snich'nab ti
Zebedeoe. Tey oyic ta barco ta sts'isic ti stsacobil schoyique.

[20] —La'ic —xut.
Jech ti stuquique laj yictaic comel ti stotic Zebedeo ta barcoe schi'uc ti svinictaque. Ibatic schi'uc ti Jesuse.

Ti vinic ti uninbil yu'un ti pucuje
(Lc 4:31-37)

[21] Tey ic'otic ta jteclum Capernaum. C'alal sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti Jesuse i'och batel ta ch'ul na. Tey lic chanubtasvanuc. [22] Ti cristianoetique elom ta xa'iic ti c'u s'elan ta xchanubtasvane. Yu'un ta xac' ta ilel ti tsots yabtel yich'oje. Mu xco'olaj schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. [23] Ti tey ta ch'ul na ti oy ta jteclume, oy jun vinic ti uninbil yu'un ti pucuje. Tey tsots lic avanuc:
[24] —¿C'u cha'al ta xatic' aba ta jtojolcutic, Jesús, ti liquemot tal ta Nazarete? ¿Mi yu'un tal xa avac'buncutic vocol? Yu'un xacojtiquinot. Jna'oj lec ti t'ujbilot yu'un ti Diose —xiic.
[25] Ti Jesuse jech laj stac':
—Ch'an chan. Ictao comel ti vinic li'e —xut.
[26] Jech ti pucuje laj sjip ta lum ti vinique jech chac c'u cha'al junuc jtub-ic'. Tsots i'avan. Tey iloc' batel ti pucuje. [27] Scotolic ixi'ic. Jech lic sjac'be sbaic:
—¿C'usi le'e? Sba to velta laj quiltic. Ti vinic le'e oy yabtel ta spas ta mantal ti pucuje. Ta xch'unbat ti sc'ope —xiic.
[28] Ta ora no'ox ivinaj sc'oplal ti Jesús ta sjunul Galilea banomile.

Ti Jesuse laj scoltabe sme'ni' ti Pedroe
(Mt 8:14-15; Lc 4:38-39)

[29] C'alal iloq'uic batel ta ch'ul nae, jech ti Jesuse ibat schi'uc ti Juane schi'uc ti Jacoboe ta snaic ti Simone schi'uc ti Andrese. [30] Ti sme'ni' ti Simone puch'ul ta tem ta xa'i c'oc'. Laj yalbeic ya'i ti Jesuse ti ip ta xa'ie. [31] Jech o xal ti Jesuse ibat ti bu puch'ul ti jchamele. Bat snitbe liquel sc'ob yo' ac'o va'iuc. Ta jech to yepal i'ech' ti sc'ac'ale. Jech ti stuque lic smeltsan ve'lil.

Ti Jesuse laj scolta ep jchameletic
(Mt 8:16-17; Lc 4:40-41)

[32] C'alal ta xa xch'ay ti c'ac'ale, tey laj yiq'uic talel ta stojol Jesús scotol ti jchameletique schi'uc ti buch'utic uninbilic yu'un ti pucuje. [33] Scotolic laj stsob sbaic ta ti' na. [34] Ti Jesuse laj scoles ep jchameletic ti c'usiuc no'ox chamelal ta xa'iique. Ja' jech xtoc laj stac loq'uel ti pucujetique. Ti Jesuse mu xac' c'opojuc ti pucujetique, yu'un sna'ic ti Buch'u ti stuque.

Ti Jesuse ta xal ti lequil ach' c'op ta Galileae
(Lc 4:42-44)

[35] Yamal osil to iloc' batel ta sti'il jteclum ti Jesuse. Bat ti bu sts'ijlan ti banomile yo' jech ta sta ta c'oponel ti Diose. [36] Ti Simone schi'uc ti schi'iltaque bat sa'ic. [37] C'alal laj staique, jech laj yalbeic:
—Scotolic ta xasa'ot —xutic.
[38] Ti Jesuse jech laj stac':
—Batic ta jujun jteclum ti li' nopole. Ba caltic ti lequil ach' c'op tey xtoque. Yu'un ja' cabtel lital —xi.
[39] Jech o xal ti Jesuse lic xanavuc ta sjunul banomil Galilea. Ta xalolan ti lequil ach' c'op ta jujun ch'ul nae. Ja' jech xtoc ta stacan loq'uel ti pucujetique.

Ti Jesuse laj scolta jun jc'a'emal-chamel
(Mt 8:1-4; Lc 5:12-16)

[40] Tey inopaj bal ta stojol Jesús jun vinic ti tsacbil ta c'a'emal chamele. Tey laj squejan sba. Jech laj yal:
—Ti xac'anuque, xu' ta xcol avu'un ti jchamele —xi.
[41] Ti Jesuse ic'uxubaj yo'nton. Laj scajan sc'ob ta sba ti jchamele. Jech laj yal:
—Ta jc'an ta xacol —xi.

42 C'alal jech laj yale, mu'yuc xvinaj bu ibat ti c'a'emal chamele. Lec icom. 43 Ti Jesuse
jech laj yalbe:
—Lec oy. Batan. 44 Pero ta jc'ubanbot ti mu me buch'u xavalbe ya'ie. Ja' no'ox ba ac'o
aba iluc ta stojol ti palee. Ac'bo me smoton ti Diose ti jech lacol xae jech chac c'u cha'al laj
yal ti Moisese, yo' jech scotolic ta sna'ic ti col xa ti achamele —xut.
45 Pero ti vinique ibat. Lic yalolan ti c'u s'elan icole. Jech o xal ti Jesuse mu xu' x'och
batel ta jujun jteclum ta sba ta sat ti cristianoetique. Ja' no'ox xu' ta xanav ti bu ch'abale.
Pero ta xtal q'uelatuc yu'un ti cristianoetic ti bu'yuc no'ox ta xlic talele.

2

Ti Jesuse laj scolta jun vinic ti pasem ta moch'e
(Mt 9:1-8; Lc 5:17-26)

1 C'alal i'ech' chib oxib c'ac'ale, tey icha'sut batel yan velta xtoc ta Capernaum jteclum
ti Jesuse. Ivinaj sc'oplal ti tey oy ta jun nae. 2 Ta ora no'ox laj stsob sbaic ti epal
cristianoetique. Mi ja'uc xa xu' x'ochic ta ti' na. Ti Jesuse tey ta xal ti lequil ach' c'op
yu'un ti Diose. 3 Tey ibatic chanvo' viniquetic ti spoyojic batel jun jchamel vinic ti pasem
ta moch'e. 4 Ta scoj ti mu xjelavic ochel ti bu oy ti Jesuse, jech o xal ti chanib viniquetique
tey imuyic batel ta jol na. Laj sjomic juteb jol na yo' bu stuq'uil ti Jesuse. Laj xchechic
yalel ta ch'ojon schi'uc svayeb ti jchamele. 5 Ti Jesuse c'alal laj yil ti xch'unojic ti xu' ta
xcoltavane, jech laj yalbe ti jchamele:
—Nich'on, ch'aybil amul —xut.
6 Oy tey chotolic jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Jech lic snop ta
yo'ntonic: 7 "¿C'u cha'al jech ta xal ti vinic li'e? Ta xchopol-c'opta ti Diose. Yu'un mu'yuc
buch'u junucal ti ta xac' perdón yu'un ti mulile. Ja' no'ox Dios xu' ta xac' ti perdone", xiic.
8 Ti Jesuse sna'oj ti jech ta snopique. Jech lic yal:
—¿C'u cha'al ti jech ta xanopique? 9 ¿C'usi ti más lec ta alele? ¿Mi ja' ti ch'aybil amul
ti xie? ¿Mi ja' ti lican, va'lan, ich'o batel ti atem ti xie? 10 Lec oy, ti vu'un co'ol j'elantique
ta xcac'boxuc avilic ti quich'oj cabtel li' ta banomile ti xu' ta xcac' perdón yu'un ti mulile
—xi.
11 Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti jchamel vinique:
—Ti vo'ote ta xcalbot ava'i, lican, va'lan. Balo batel atem. Batan ta ana —xut.
12 C'alal jech laj yal ti Jesuse, ta ora no'ox iva'i ti jchamel vinique. Laj sbal ti steme.
Iloc' batel ta sba ta sat scotolic. Jech o xal ti cristianoetique toj elom laj ya'iic. Lic lequil
c'opojicuc ta stojol ti Diose. Jech laj yalic:
—Mu bac'niuc xquiltic jech li'e —xiic.

Ti Jesuse ta xic' talel ti Levie, ja' ti Mateoe
(Mt 9:9-13; Lc 5:27-32)

13 Ts'acal to ti Jesuse bat yan velta ta sti'il nab. C'alal ep ic'ot ti cristianoetic ta stojole,
tey lic xchanubtas. 14 C'alal ixanav batel ti Jesuse, tey laj yil ti Levie, ti ja' snich'on ti Alfeoe.
Tey chotol ti bu ti tojob patane. Ti Jesuse jech laj yal:
—Batic —xut.
Jech ti Levie iva'i, laj xchi'in batel ti Jesuse.
15 Ts'acal to ti Jesuse tey bat ve'uc ta sna ti Levie. Ep ti jc'anpatantaq'uinetique schi'uc ti
jsa'muliletique jmoj chotolic ta mexa ta xve'ic schi'uc ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque.
Yu'un ep ta jmec ti buch'utic ti ts'acliic batele. 16 Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
schi'uc ti jfariseoetique, c'alal laj yilic ti Jesús ti jmoj ta xve'ic schi'uc ti jsa'muliletique,
jech lic yalbeic ti yajchanc'optaque:
—¿C'u cha'al ti jmoj ta xve'ic ti jchanubtasvanej avu'unique schi'uc ti jc'anpatanta-
q'uinetique schi'uc ti jsa'muliletique? —x'utatic.
17 C'alal jech laj ya'i ti Jesuse, jech laj yal:

—Ti buch'utic mu'yuc schamelique mu sc'anic jpoxtavanej. Pero ti buch'utic oy schamelique ta sc'anic ti jpoxtavaneje. Ti vu'une ma'uc tal jsa' ti buch'u lequique. Ja' tal jsa' ti buch'u jsa'muliletique —xi.

Ti Jesuse ta xjac'bat sc'oplal ti ictaej vaje
(Mt 9:14-17; Lc 5:33-39)

18 Oy bu laj yicta yotic ti yajchanc'optac ti Juane schi'uc ti yajchanc'optac ti jfariseoetique. Jech o xal oy jun chib viniquetic ibatic ta stojol ti Jesuse ti jech laj sjac'beique:

—¿C'u cha'al ta xicta yotic ti yajchanc'optac ti Juane schi'uc ti yajchanc'optac ti jfariseoetique, pero ti avajchanc'optaque mu'yuc ta xicta yotic? —xiic.

19 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—C'alal ic'bilic ta sq'uelic ti nupunele, ¿mi xu' van ta xicta yotic c'alal tey schi'uquic ti jnupunele? 20 Pero oy bu ta sta sc'ac'alil ti ta x'ic'at batel ti jnupunele. Ja' to ta xlic yicta ti yotique.

21 Ja' jech xtoc mu'yuc buch'u ta spac'an ta ach' manta ti poco' c'u'ile. Yan ti mi jech ta spasique, c'alal ta smuts ti ach' mantae, yantic xjatolaj bal ti poco' c'u'ile. Ta xmuq'uib más ti sjatemale. 22 Ja' jech xtoc ti ach' ya'lel uvae, mu'yuc buch'u ta stic' ta spoco'-avil. Yan ti mi jech ta spasique, c'alal xlic pajubuc ti ya'lel uvae, jech xlic st'omes ti spoco'-avile. Tey ta xch'ay ti ya'lel uvae. Ta xch'ay ti yavil xtoque. Ti ach' ya'lel uvae ta xich' tiq'uel ta jun ach' yavil —xi.

Ti yajchanc'optac ti Jesuse ta sju'ic trigo ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal
(Mt 12:1-8; Lc 6:1-5)

23 C'alal ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Jesuse tey ixanav batel schi'uc ti yajchanc'optaque ti bu ts'unul ti trigoe. Ti yajchanc'optaque tey laj stoquic batel ti trigoe, yo' ta sju' xc'uxic. 24 Jech ti jfariseoetique jech laj yalbeic:

—¿C'u cha'al ta x'abtejic ti avajchanc'optaque ti c'alal mu xu' jech ta jpastic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale? —xiic.

25 Ti Jesuse jech laj yal:

—¿Mi yu'un mu'yuc avilojic ti sc'op Diose ti c'usi laj spas ti Davide schi'uc ti schi'iltac c'alal ta xlajic xa ta vi'nale? 26 Ti Davide och batel ta templo yu'un ti Diose c'alal ja' o ochem ta banquilal pale ti Abiatare. Jech ti Davide laj stsac ti ch'ul pane yo' jech ta sve' schi'uc ti svinictaque, ti c'alal ja' no'ox xu' ta sve'ic ti paleetique —xi.

27 Jech xtoc ti Jesuse jech laj yal:

—Ti cuxob o'ntonale, ma'uc nopbil yu'un Dios ti ta xchuc sba ti vinic yu'un ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale. 28 Ja' jech xtoc ti vu'un co'ol j'elantique quich'oj cabtel ti xu' ta xcal ti c'usi stac' pasel ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale —xi.

3

Ti jun vinic ti pasem ta moch' ti jun sc'obe
(Mt 12:9-14; Lc 6:6-11)

1 Ti Jesuse i'och bal yan velta ta ch'ul na. Tey oy jun vinic ti pasem ta moch' ti jun sc'obe. 2 Ti jfariseoetique spa'iojic ti mi ta scolta ti jchameletic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, yo' jech ta sa'beic ti smule. 3 Ti Jesuse jech laj yalbe ti pasem ta moch' ti sc'obe:

—Lican. La' va'an aba ta o'lol —xut.

4 Ti Jesuse tey lic sjac'be ti jfariseoetique:

—¿C'usi xu' ta jpastic ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale? ¿Mi ja' ti leque? ¿Mi ja' ti chopole? ¿Mi ja' lec ti ta xijcoltavane? ¿Mi ja' lec ti ta xijmilvane? —xi.

Pero ti stuquique ts'ijil icomic. 5 Ti Jesuse ta il laj sq'uelbe batel sat ti jfariseoetique. Ja' jech xtoc i'och ta at o'nton ta scoj ti mu xa'ibeic schiquinale. Jech laj yalbe ti vinique:

—Xach'o tal ti ac'obe —xi.

C'alal laj xach' ti sc'obe, lec icom.

[6] Jech ti jfariesoetique iloq'uic batel, bat scomonopic schi'uc svinictac ti Herodese ti c'uxi xu' ta smilic ti Jesuse.

Ep cristianoetic ta ti' nab

[7] Pero ti Jesuse tey ibat schi'uc ti yajchanc'optac ta sti'il nab Galilea. Jech xtoc ep cristianoetic tijilic batel ta spat. [8] C'alal laj ya'iic ti tsots xu' yu'un ti Jesuse, ep laj talicuc yo' jech ta sq'uelic. Oy buch'utic ti liquemic tal ta Judea banomile, ti liquemic tal ta Jerusalene, ti liquemic tal ta Idumea banomile, ti liquemic tal ta sloq'ueb c'ac'al ti ta jot uc'um Jordane, ti liquemic tal ta Tiro schi'uc ti Sidone. [9] Jech o xal ti Jesuse laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque ti ac'o xchapanic jun barco yo' ta x'och batel ti Jesuse, yo' jech mu xnet'at yu'un ti cristianoetique. [10] C'alal laj xa scolta ti epal jchameletique, pero yac to ta talel yan yo' jech ta spiquic ti Jesuse. [11] Jech ti pucujetic ti yu'ninoj ti cristianoetique, ti c'alal ta xilic ti Jesuse, ta squejan sbaic ta stojol. Jech ta x'avanic:

—Vo'ot Snich'onot ti Diose —xiic.

[12] Ti Jesuse tsots laj yalbe ti pucujetique ti mu me xalic ti ja' Snich'on Dios ti stuque.

Ti Jesuse ta st'uj lajcheb yajchanc'optac
(Mt 10:1-4; Lc 6:12-16)

[13] Ts'acal to tey imuy batel ta vits ti Jesuse. Laj yic' batel ti buch'utic ta sc'an ta st'uj stuque. Jech italic ta stojol. [14] Ja' o laj sva'an lajcha'vo' yo' ta stac batel ta yalel ti lequil ach' c'ope. [15] Ti Jesuse laj yac'be yabtelic ta scolesel ti jchameletique schi'uc ta sloq'uesel ti pucujetique. [16] Ti lajcha'vo'ique ja' jech ti sbiique:

Ti Simone (Pedro i'ac'bat sbi yu'un ti Jesuse.)
[17] Ti Jacoboe, ti Juane (Ja' snich'nab ti Zebedeoe. Boanerges i'ac'batic sbiic. Jbel xc'opojic, xi ti smelole.)
[18] Ti Andrese
Ti Felipee
Ti Bartolomee
Ti Mateoe
Ti Tomase
Ti Jacoboe (Ja' snich'on ti Alfeoe.)
Ti Tadeoe
Ti Simone (Ja' ti ochem to ox ta partido cananista.)
[19] Ti Judas Iscariotee (Ja' ti buch'u ts'acal to laj yac' ta c'abal ti Jesuse.)

Ta x'albat ti Jesuse ti yich'ojbe stsatsal ti pucuje
(Mt 12:22-32; Lc 11:14-23; 12:10)

Ts'acal to ti Jesuse och batel ta jun na schi'uc ti yajchanc'optaque. [20] Yan velta xtoc ep laj stsob sbaic ti cristianoetic ti bu oye. Mu xa xu' x'ac'at ve'icuc. [21] C'alal laj ya'iic ti yuts' yalaltac ti Jesuse, italic yo' ta xiq'uic batel. Yu'un laj snopic ti pas xa ta chuvaje.

[22] Ja' jech xtoc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti liquemic tal ta Jerusalene, jech ta xalic:

—Ti vinic le'e yich'ojbe stsatsal ti Beelzebue, ti ja' banquilal yu'unic ti pucujetique. Jech o xal ta stsatsal Beelzebu ta sloq'ues ti pucujetique —xiic.

[23] Ti Jesuse lic yic' talel ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Jech lic yal jun babac'op:

—¿C'usi xut ta sloq'ues sbaic ti schi'il sbaic ta pucujale? [24] Ti mi ta scrontain sbaic jun ajvalil schi'uc ti schi'iltac ta abtele, mu xu' jal ta spasic mantal. Tey ta soquic o. [25] Ja' jech xtoc ti mi ta scrontain sbaic ti yajvaltac jun nae, tey ta soquic ti yajval nae. [26] Ja' jech xtoc ti mi ta scrontain sba stuquic ti pucujetique, mu xu' jal ta spasic mantal. Ja' no'ox ta slilin sba stuquic.

[27] 'Yo' jech xu' ta xpojbat ti c'usi oy ta sna ti jun tsatsal vinique, ja' no'ox ti mi ba'yel ta xchucbat yoc sc'obe. Jech xu' ta xpojbat batel ti c'usi oy yu'une.

[28] 'Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'utic chopol ti c'usi ta spasique schi'uc ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti Diose, xu' ta x'ac'batic perdón. [29] Pero ti buch'utic ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti Ch'ul Espíritue, mu xa ta x'ac'batic perdón. Oy o smul sbatel osil —xi.

30 Ja' jech laj yal ti Jesuse, ja' ti ta x'albat ti yich'ojbe stsatsal ti pucuje.

Sme' schi'uc yits'inabtac ti Jesuse
(Mt 12:46-50; Lc 8:19-21)

31 Ts'acal to tey ic'otic ti sme'e schi'uc ti yits'inabtaque ti bu oy ti Jesuse. Pero tey icomic
ta pana. Tey laj staic ta iq'uel ti Jesuse. 32 Ti buch'utic jmoj chotajtic schi'uc ti Jesuse jech
lic yalic:
—Ti ame'e schi'uc ti avits'inabtaque tey oy ta pana. Ta sa'ot —xiic.
33 Pero ti Jesuse jech laj stac':
—¿Buch'u ti jme'e? ¿Buch'u ti quits'inabe? —xut.
34 Ti Jesuse xcholet laj sq'uel batel ti buch'u tey chotolique. Jech lic yal:
—Ti jme'e, ti quits'inabe, ja'ic ti buch'utic li' chotajtique. 35 Yu'un buch'uuc no'ox ti ta
spasic ti c'usi sc'an ti Diose, ja' jme', ja' jvixobtac, ja' quits'inabtac —xi.

4

Ti jts'unobajel vinic ti laj yich' babac'optaele
(Mt 13:1-9; Lc 8:4-8)

1 Yan velta lic chanubtasvanuc ta ti' nab ti Jesuse. Ep ti cristianoetic laj stsob sbaic batel
ti bu oye. Ti jech ep ta jmec ti cristianoetique, jech o xal ti Jesuse i'och bal ta barco ti tey
ono'ox oy ta ti' nabe. Tey ichoti. Ti epal cristianoetique icomic ta sti'il nab. 2 Ep ta tos ti
c'usi ichanubtasvan ta babac'ope. Jech lic yal:
3 —A'yio ava'iic li'e. Iloc' batel jun jts'unobajel vinic, bat ts'unubajuc. 4 C'alal yacal ta
sts'unubaj batele, oy jlom ts'unobal ic'ot ta be. Tey ital ti mutetique. Laj stamic. 5 Oy jlom
cajal ic'ot ta ba tontic ti bu joy ti slumale. Ti ts'unobale ta ora no'ox ivoc'. Ja' ti mu'yuc
nat mucule. 6 C'alal iq'uixnaj tal ti c'ac'ale, lic nucultajuc. Ta scoj ti ch'abal lec sts'unoj ti
yibele, tey itaquij. 7 Oy jlom ic'ot ta yoc ch'ixtic. C'alal ich'i talel ti ch'ixe, laj snet' comel ti
ts'unobale. Mu'yuc isatin. 8 Oy jlom ic'ot ta lequil banomil. Tey ivoc' talel. Lic ch'iuc. Lec
laj yac' sat. Oy jlom laj yac' lajuneb scha'vinic (30) ta bej ti sate. Oy jlom laj yac' oxvinic
(60) ta bej ti sate. Oy jlom laj yac' vo'vinic (100) ta bej ti sate —xi.
9 Jech laj yal xtoc ti Jesuse:
—Ti buch'u oy schiquine, ac'o me ya'ibeic lec smelol —xi.

Smelol ti babac'ope
(Mt 13:10-17; Lc 8:9-10)

10 C'alal stuc xa com ti Jesús schi'uc ti lajcheb yajchanc'optaque schi'uc ti buch'utic
scotol c'ac'al ta xchi'invanique, lic sjaq'uic ti c'usi ta xac' ta na'el ti babac'ope.
11 Ti Jesuse jech laj yal:
—Dios ta xac'boxuc ana'ic smelol ti ventainel ti mucul to oxe. Yan ti buch'utic ta sbajic
ti ventainele, ta babac'op no'ox ta x'albatic, 12 yo' jech mu xilic ti c'alal ta xilique, yo' jech
mu xa'iic ti c'alal ta xa'iique, yo' jech staoj yav ti chopol yo'ntonique yo' jech mu staic
perdón yu'un ti smulique —xi.

Ti Jesuse ta xalbe smelol ti jts'unobajel vinic ti laj yich' babac'optaele
(Mt 13:18-23; Lc 8:11-15)

13 Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Mi mu xava'ibeic smelol ti va'i s'elan laj jbaba'ale, ¿c'usi ta xavutic ta xava'ibeic
smelol ti yan c'op ti ta jbaba'ale? 14 Ti jts'unobajel vinique co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
ti buch'u ta xal ti lequil ach' c'ope. 15 Oy jlom cristianoetic co'ol s'elanic jech chac c'u cha'al
ti ts'unobal ti ic'ot ta bee. Ta xa'iic ti lequil ach' c'ope. Pero ta xtal ta stojolic ti pucuje.
Ta xch'aybat ta yo'ntonic ti lequil ach' c'ope. 16 Oy jlom cristianoetic co'ol s'elanic jech
chac c'u cha'al ti ts'unobal ti ic'ot ta ba tontique. Ta xa'iic ti lequil ach' c'ope. Xmuyubajic
xa ta xch'unic. 17 Pero mu'yuc yip yo'ntonic. Jech o xal un, c'alal ta xc'ot ta stojolic ti
lajeltsaele, ti ilbajinel ta sventa ti sc'op Diose, ta xchibaj yo'ntonic. 18 Oy jlom cristianoetic
co'ol s'elanic jech chac c'u cha'al ti ts'unobal ti ic'ot ta yoc ch'ixtique. Ta xa'iic ti lequil

ach' c'ope. [19] Pero ta xbat yo'ntonic yu'un ti c'usitic ta sc'anic li' ta banomile. Ta xlo'labat
yo'ntonic yu'un ti c'ulejale. Ta xlic sc'anic ti c'usiuc no'ox oy li' ta sba banomile. Jech o
xal un, ta xch'ay ta yo'ntonic ti lequil ach' c'op ti c'u xa ox yepal laj ya'iique. [20] Oy jlom
cristianoetic co'ol s'elanic jech chac c'u cha'al ti ts'unobal ti ic'ot ta lequil banomile. Ti
jlome ta sjunul yo'ntonic ta xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope. Ti cristianoetic taje co'ol
s'elanic jech chac c'u cha'al ti ts'unobal ti oy bu laj yac' sat ta lajuneb scha'vinic (30), ta
oxvinic (60), ta vo'vinic (100) ta bej sat ti jujupets ti ts'unobale —xi.

Ti lampara ti laj yich' babac'optaele
(Lc 8:16-18)

[21] Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Mu'yuc buch'u ta stsan jun lampara yo' chba snac' ta yolon cajon, o mi ta yolon tem.
Mo'oj, c'alal mi laj stsan ti lamparae, ta scajan ta toyol yo' jech ta xac' xojobal. [22] Ti c'usi
nac'al to oxe, mu yu'unuc jech nac'al ta xcom o. Ta xich' vinajesel. Ti c'usi macal to oxe,
mu jechuc macal ta xcom o. Ta xich' a'ibel smelol. [23] Ti vo'oxuc ti oy achiquinique, a'yic
lec —xi.

[24] Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Ti vo'oxuque ts'etano achiquinic ta ya'yiel ti c'usi ta xava'iique. Ti c'u s'elan ta
xava'iique, ja' jech yepal ta xataic. Pero ma'uc no'ox. Ta to xa'ac'batic más yu'un ti Dios
ti c'usi ta xava'iique. [25] Yu'un ti buch'u ta sjunul yo'nton ta xa'ie, ta x'ac'bat más. Pero ti
buch'u mu sjunuluc yo'nton ta xa'ie, ta xpojbat ti juteb xch'unoje —xi.

Ti ts'unobal ti yacal ta xch'i ti laj yich' babac'optaele

[26] Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Ti ventainel yu'un ti Diose co'ol s'elan jech chac c'u cha'al c'alal ta sts'unobaj ti
vinique. [27] Chbat vayuc. Ts'acal to ta xlic. Ja' jech ta x'ech'olaj ti c'ac'al ac'obal yu'une.
Jech ti ts'unobale ta xvoc' talel. Ta xch'i. Pero ti stuque mu sna' c'u s'elan ta xch'i talel.
[28] Ja' yabtel stuc ti banomile. Jech o xal un, ba'yel ta xloc' talel ti yanale. Ts'acal to un, ta
xac' sat. Ts'acal to ta xyijub. [29] C'alal mi yijub ti ts'unobale, ja' o ta xloc' batel stsobel. Ja'
ti sta xa yorail ti ta xich' tsobele —xi.

Ti sbec' mostaza ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Mt 13:31-32; Lc 13:18-19)

[30] Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—¿C'u s'elan ta jco'oltastic ti ventainel yu'un ti Diose? ¿C'usi babac'opal ta jco'oltastic
o? [31] Co'ol s'elan jbej ta uni bec' mostaza ti ta xich' ts'unele. Ti uni bec' mostazae, ja' ti más
biq'uit ta scotol ti ts'unobal ti oy ta banomile. [32] Mi laj yich' ts'unele, ta xch'i talel. Más to
muc' ta xbat. Ja' mu sta ti yan ts'unobale. Ja' jech xtoc muc'tic ta xbat ti sc'obtaque. Jech
o xal ti mutetique xu' ta xluchi ta sc'obtac yo' ta xcux yo'ntonic ta yaxinal —xi.

Ti c'u cha'al ta babac'op ic'opoj ti Jesuse
(Mt 13:34-35)

[33] Ti Jesuse ta babac'op no'ox ta xchanubtas ti cristianoetique. Pero ja' no'ox laj yal ti
bu c'alal xu' ta xa'ibeic ti smelole. [34] Ti c'alal ta xchanubtasvane, puro no'ox ta babac'op ta
xal. Ti c'alal stuquic xa schi'uc ti yajchanc'optaque, tey ta xalbe scotol smelol ti babac'ope.

Ti Jesuse, paj yu'un ti iq'ue, ti nabe
(Mt 8:23-27; Lc 8:22-25)

[35] C'alal i'och ac'obal ti jech c'ac'al taje, ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Batic ta jot sti'il nab —xut.

[36] Jech o xal ti yajchanc'optaque laj yictaic comel ti cristianoetic ti oyic ta sti'il nabe.
I'ochic batel ta barco ti yo' bu chotol ono'ox ti Jesuse. Tey jmoj ibatic schi'uc yan barcoetic.
[37] Ja' o tey ital tsots ic'. Ti syuc'benal ti vo'e chlaj ochanuc ta barco. Ta xa xnoj ta vo'
ti barcoe. [38] Ti Jesuse sjunul yo'nton tey vayal batel tey ta patil yac'oj lec xoncol. Ti
yajchanc'optaque bat stijic talel. Jech laj yalic:
—Jchanubtasvanej, ¿mi mu aventauc ti ta xijmut'ijotique? —xutic.

[39] Jech ti Jesuse ilic. Jech laj yal:
—Ts'ijlan —xut ti iq'ue. —Ch'an chan, ts'ijlan —xut ti nabe.
Tey paj ti iq'ue. Sts'ijlan icom scotol. [40] Jech ti Jesuse tey lic yalbe ti yajchanc'optaque:
—¿C'u cha'al ep ta xaxi'ic? ¿C'u cha'al ti mu xach'unicun? —xi.
[41] Ti stuquique ochem xi'el ta yo'ntonic. Tey lic sjac'be sbaic ta jujun tal:
—¿Buch'u li'e ti ta xch'unbat sc'op yu'un ti iq'ue, yu'un ti nabe? —xiic.

5

Ti jgadara vinic ti uninbil yu'un ti pucuje
(Mt 8:28-34; Lc 8:26-39)

[1] Ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque tey ic'otic ta jot sti'il nab ta yosilal Gadara. [2] C'alal jech iloc' batel ta barco ti Jesuse, ital ta stojol jun vinic ti uninbil yu'un ti pucuje, ti iloc' tal ta ba muquinale. [3] Yu'un ti vinic taje ja' snainoj ti ba muqinale. Mu'yuc buch'u junuc ti xu' ta stsac yu'unique, manchuc mi ta xchuquic ta cadena. [4] Oy bu ep ta velta ti laj xchucbeic ta cadena taq'uin ti yoc sc'obe, pero naca xtuch'el yu'un. Mu'yuc buch'u xu' ta stsalat. [5] C'ac'al ac'obal x'avet ta xanav ti ta vitsetique, ti tey ta muquinale. Ta syayijes sba ta tontic. [6] C'alal laj yil ta nom ti Jesuse, ta anil ibat squejan sba ta stojol. [7] Tey lic yavta:
—Jesús, Snich'onot ti Dios ti oy ta cajale, mu xatic' aba ta jtojol. Avocoluc, yu'unuc ti Diose, mu xavac'bun quich' jvocol —xi.
[8] Ja' jech laj yal ti vinic ta stojol ti Jesuse, ja' ti laj xa ono'ox spoco'al ti Jesuse: "Chopol pucuj, ictao ta yilbajinel ti vinic li'e", ti xute. [9] Ti Jesuse jech lic sjac'be:
—¿C'usi abi? —xut.
Jech itac'av:
—Legión ti jbie. Yu'un toj epuncutic —xi.
[10] Ep laj sc'anbe vocol ti Jesuse, ti mu me xtac'atic batel ta yan banomil ti pucujetique. [11] Oy tey ep xlamet chitometic ti ta xve'ic ta yoc vitse. [12] Ti pucujetique jech lic sc'anbe vocol ti Jesuse:
—Ac'o ave ti ac'o ochcuncutic ta chitometique —xiic.
[13] Jech ti Jesuse laj yac' ye. Jech ti pucujetique iloq'uic batel ta stojol ti vinique. Ochic batel ta chitometic. Oy nopol cha'miluc ti chitometique. Tey ba sjip sbaic ta barranco. Ts'ajajtic ic'ot ta nab. Ijic'av scotolic.
[14] Ti jq'uel-chitometique ta xi'el ibatic ta anil. Bat yalic slo'ilic ta jteclum schi'uc ta sti'il jteclum. Jech o xal scotol ti jnaclejetique tal sq'uelic ti c'usi ic'ot ta pasele. [15] C'alal ic'otic bu oy ti Jesuse, laj yilic ti vinic ti uninbil to ox yu'un ti pucuje. Jun xa yo'nton chotol. Slapoj lec sc'u'. Tuq'uineb xa sjol. C'alal laj yilique, ixi'ic. [16] Ti buch'utic laj yilique lic yalic ti c'usi ic'ot ta pasel ta stojol ti vinic ti uninbil to ox yu'un ti pucuje jech chac c'u cha'al ti chitometic xtoque. [17] Jech o xal ti cristianoetique lic sc'anbe vocol ti Jesuse ti ac'o loc'uc batel ta slumalique.
[18] C'alal i'och xa bal ta barco ti Jesuse, jech ti vinic ti uninbil to ox yu'un ti pucuje laj sc'anbe vocol ti ac'o ic'atuc batele. [19] Ti Jesuse mu'yuc xac' ye. Jech o xal jech laj yal:
—Batan ta ana schi'uc ti avuts' avalaltaque. Ba albo ya'iic ti c'usi laj spas ti Dios ta atojole, ti laj xc'uxubinote —xut.
[20] Jech ti vinique ibat, lic yalolan ta steclumaltac Decápolis scotol ti c'usi ic'ot ta pasel ta stojol yu'un ti Jesuse. Ch'ayal yo'ntonic ic'ot scotolic.

Ti yantsil nich'on ti Jairoe schi'uc ti ants ti bat spicbe sc'u' ti Jesuse
(Mt 9:18-26; Lc 8:40-56)

[21] C'alal isut batel ta barco ta jot sti'il nab ti Jesuse, ep cristianoetic tal ta stojol. Ti Jesuse tey icom ta sti'il nab. [22] Tey ital ta stojol jun vinic ti Jairo sbie, ti ja' banquilal jpasmantal ta ch'ul nae. C'alal laj yil ti Jesuse, tey laj squejan sba ta yoc. [23] Laj sc'anbe ep vocol ti Jesuse, ti jech laj yale:
—Ti jtsebe ta xa xcham. Avocoluc, la' cajano ac'ob ta sba yo' jech ta xcol, yo' jech ta xcuxi —xi.

[24] Ti Jesuse tey ibat schi'uc. Pero ep cristianoetic snet'net' xa sbaic batel. [25] Ti ta scotol ti
tijilic batele, tey oy jun ants ti slajchebal xa jabil mu xmac ti ya'lele. [26] Ep laj xa yich' svocol
yu'un epal jpoxtavanejetic. Laj xa slajes scotol ti c'usitic oy yu'une. Mu'yuc c'usi itun o.
C'ajomal yantic ta x'ipaj batel yu'un ti schamele. [27] C'alal laj ya'ibe sc'oplal ti Jesuse, jech o
xal ti antse laj sch'ic sba ochel ta sc'al ti cristianoetique. Laj spicbe sc'u' ti Jesuse. [28] Yu'un
ti antse jech ta xal ta yo'nton: "Ti mi ta jta ta picbel jutebuc sc'u'e, colem ta xicom yu'un",
xi. [29] C'alal jech laj spas ti antse, ja' o tey imac ti ya'lele. Laj ya'i ti lec xa oy ti sbec'tale.
Colem xa ti schamele. [30] Ti Jesuse laj ya'i ti oy buch'u laj scolta ta sventa ti smuc'ule. Joybij
ta svalopat. Tey laj sq'uel scotol ti cristianoetique:

—¿Buch'u laj spicbun ti jc'u'e? —xi.

[31] Ti yajchanc'optaque jech laj yalic:

—¿C'u yu'un ta xajac' ti buch'u laj spicun ti xachie? ¿Mi mu xavil ti ta xasnet'ot ti
cristianoetique? —xiic.

[32] Pero ti Jesuse tey xjoyet sjol ta sq'uel ti buch'u ay picvanuque. [33] Jech ti antse tey
xnicnun xa ta xi'el ibat quejiuc ta stojol ti Jesuse. Ja' ti sna'oj xa ti c'usi ic'ot ta pasel ta
stojole. Jech o xal jamal laj yal.

[34] Ti Jesuse jech lic yal:

—Tseb, lacol xa. Ja' ti laj ach'un ti xu' cu'une. Junuc avo'nton batan. Colem xa ti
achamele —x'utat.

[35] C'alal tey to ta xlo'ilaj ti Jesuse, ja' o italic viniquetic ti lic talel ta sna ti Jairoe. Vul
yalbeic stot ti tsebe:

—Ti atsebe cham xa. Jeche' xa ta xavac'be svocol ti jchanubtasvaneje —xiic.

[36] Ti Jesuse mu'yuc xich' ta muc' ti jech laj yalique. Ja' no'ox jech laj yalbe ti Jairoe:

—Mu xaxi'. Ch'unun no'ox —xut.

[37] Ti Jesuse ja' no'ox laj yic' batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, ti ja' yits'in ti Jacoboe.
[38] C'alal ic'ot ti Jesús ta sna ti Jairoe, laj yil ti xvochlajetic x'avlajetic xa ta oq'uel ti
jmuclumaletique. [39] Ti Jesuse i'och batel ta na. Jech laj yal:

—¿C'u cha'al ti xavochlajetic ta oq'uele? Yu'un ti tseb li'e mu'yuc chamem. Ja' no'ox ta
xvay —xi.

[40] Scotolic laj stse'intaic ti Jesuse. Jech ti Jesuse laj stac loq'uel scotol. Ja' no'ox icomic ti
stot sme' ti tsebe schi'uc ti oxvo' yajchanc'optaque. I'ochic bal ti bu oy ti tsebe. [41] Ti Jesuse
laj snitbe sc'ob. Jech laj yal:

—Talita cumi —xi. Ta xcalbot ava'i, Tseb, lican, xi ti smelole.

[42] Ti tseb ti yich'oj lajcheb jabile, ta ora no'ox ilic, lic xanavuc. Ch'ayal ic'ot yo'nton
scotolic. [43] Ti Jesuse tsots laj yal ti mu me buch'u xalbeic ya'i ti c'usi laj yilique. Ja' jech
xtoc laj yal ti ac'o yaq'uic ve'uc ti tsebe.

6

Ti Jesuse oy ta Nazaret
(Mt 13:53-58; Lc 4:16-30)

[1] Ti Jesuse iloc' batel ti bu to ox oye. Ibatic c'alal to slumal stuc schi'uc ti yajchanc'op-
taque. [2] C'alal ic'ot sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti Jesuse lic chanubtasvanuc ta ch'ul na.
Ep ti cristianoetique ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Jech lic yalbe sbaic:

—¿Bu laj xchan talel scotol ti vinic le'e? ¿Buch'u i'ac'bat ti sbijile, ti ep c'usi ta xac' ta
ilele? [3] Yu'un ti vinic le'e ja' ti carpinteroe. Ja' squerem ol ti Maríae. Ja' schi'il ta voq'uel ti
Jacoboe, ti Josee, ti Judase, ti Simone. Ja' jech xtoc li' oy jchi'uctic ta naclej ti yixleltaque
—xiic.

Jech o xal mu'yuc x'ich'at ta muc' tey. [4] Pero ti Jesuse jech lic yalbe ti cristianoetique:

—Scotolic ta xich'ic ta muc' ti j'alc'op ti nom ta xlic talele. Pero ti ta slumal stuque, ti
yuts' yalaltaque, ti buch'utic jmojic ta yut nae, mu x'ich'at ta muc' yu'un —xi.

[5] Jech o xal ti Jesuse mu'yuc bu más laj yac' ta ilel ti xu' yu'un ti ta slumal stuque. Jun
chib no'ox laj scajan sc'ob ta sba ti jchameletic ti icol yu'une. [6] Ti Jesuse labal laj ya'i ti

mu x'ich'at ta muc' yu'un ti slumale. Ts'acal to un, ti Jesuse ech' chanubtasvanuc ta spat xocon ti jteclum Nazarete.

Ti Jesuse laj stac batel ti yajchanc'optac ta yalel ti lequil ach' c'ope
(Mt 10:5-15; Lc 9:1-6)

7 Ti Jesuse laj yic' talel ti lajcheb yajchanc'optaque. Tey lic stacan batel ta cha'cha'vo'.
Laj yac'anbe batel yabtelic ta sloq'uesel ti pucujetique. 8 Laj yalbe ti mu me c'usi xich'ic
batel ti ta bee. Ja' no'ox ac'o yich'ic batel ti snamte'ique. Mu me xich'ic batel sve'elic,
smoralic, staq'uinic. 9 Laj yalbe batel ti ja' no'ox ac'o slapic ti xonobique, ti mu me xich'ic
batel yan sc'u'ique, jchop no'ox. 10 Jech lic yal xtoc:
—Ti vo'oxuque, ti bu ta xa'ochic ta jun nae, tey comanic o ja' to mi ta xaloq'uic batel ti
bu oyoxuque. 11 Mi oy bu ti mu xayich'ic ta muq'ue, mi mu sc'an xa'iic ti c'usi ta xavalique,
loc'anic batel. Lilino comel ti spucuquil avoquique. Ja' señail ti laj xa stoy sbaique. Ta
melel ta xcalboxuc ava'iic, c'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele, ja' más to tsots castigo ta
xich'ic. Ja' mu sta ti buch'utic nacalic to ox ta Sodoma schi'uc Gomorra jteclume —xi.
12 Jech o xal ti yajchanc'optaque iloq'uic batel ta cha'cha'vo' ta yalel ti ac'o yictaic ti
chopol yo'ntonique. 13 Ja' jech xtoc ep laj sloq'uesic ti pucujetique. Laj yac'beic aceite ta
sba ep ti jchameletique, icolic yu'unic.

Icham ti Juan j'ac'-ich'-vo'e
(Mt 14:1-12; Lc 9:7-9)

14 Ti ajvalil Herodese laj ya'ibe sc'oplal ti c'u s'elan ta spas ti Jesuse. Yu'un ya'binojic
scotolic ti xu' yu'une. Jech o xal ti ajvalile jech lic yal:
—Ja' icha'cuxi ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Jech o xal tsots xu' yu'un —xi.
15 Pero ti yane jech ta xalic:
—Ja' ti j'alc'op Elíase —xiic.
Ti yan xtoque jech ta xalic:
—Ja' jun j'alc'op jech chac c'u cha'al ti j'alc'op ta vo'nee —xiic.
16 C'alal laj ya'i ti ajvalil Herodes ti jech taje, jech lic yal:
—Taje, ja' ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ti vu'un laj cal ti ac'o yich' c'ocbel ti sjole. Ja' icha'cuxi
tal —xi.
17 Ti va'i s'elan ta xal ti ajvalil Herodese, ja' ti laj yal mantal ti ac'o yich' chuquel ta
cadena taq'uin ta chuquinabe ta scoj ti Herodíase, ti ja' yajnil to ox ti Felipee, ti ja' yits'in
ti Herodese. Yu'un ti ajvalil Herodese laj spojbe yajnil ti yits'ine yo' ta xajnilan. 18 Ti Juan
j'ac'-ich'-vo'e jech ono'ox laj yal ta stojol ti ajvalil Herodese:
—Mu xu' xavajnilanbe yajnil ti avits'ine —xut.
19 Jech o xal ti ants Herodíase xti'et sjol ta stojol ti Juane. Ja' no'ox oy ta yo'nton ti ac'o
yich' milele. Pero mu'yuc c'usi xut. 20 Yu'un ti ajvalil Herodese sna'oj lec ti ja' tuq'uil vinic
ti Juane. Jech o xal ta xchabi yo' mu'yuc c'usi ta spasbat yu'un ti ants Herodíase. Manchuc
mi mu xa'ibe lec smelol ti c'usi ta xale, pero ti ajvalil Herodese sjunul yo'nton ts'etel lec
schiquin ta xa'ibe sc'op ti Juane.
21 Pero ti ants Herodíase oy bu jamal laj sta ti bee. Ja' o ti sc'ac'alil laj spas sq'uinal
sjabilal ti ajvalil Herodese. Jech ti ajvalil Herodese laj stsob talel ti jpasmantaletic yu'une,
ti jpasmantaletic yu'un ti soldadoetique, schi'uc ti cajal j'abteletic ti tey ta Galileae. 22 Ti
yantsil ol ti Herodíase tey i'och bal ac'otajuc ti bu tsobol ta xve'ic ta q'uine. Scotolic c'upil
sba laj yilic ta jmec ti c'u s'elan i'ac'otaj ti tsebe. Jech o xal ti ajvalil Herodese jech laj yalbe
ti tsebe:
—C'anbun ti c'usi ta xac'ane, ta xacac'bot. 23 Manchuc mi ta xac'anbun o'lol ti bu c'alal
jventainoje, ta xacac'bot, xil Dios —xi.
24 Jech ti tsebe iloc' batel. Bat yalbe ya'i ti sme'e:
—¿C'usi ta jc'anbe xana' ti ajvalile? —xi.
Ti sme'e jech laj stac':
—C'anbo sjol ti Juan j'ac'-ich'-vo'e —xut.
25 Jech o xal ti tsebe i'och batel ta anil ti bu oy ti Herodese. Jech c'ot yal:

—Ja' ta jc'anbot ta ora ti ta xavac'bun talel ta ba plato sjol ti Juan j'ac'-ich'-vo'e —xi.
26 C'alal jech laj ya'i ti ajvalil Herodese, tey i'och ta at o'nton. Pero mu xa xu' ta sutes ye,
yu'un ti c'usi laj yale, laj xa ya'iic ti buch'u ic'bilic yu'une. 27 Jech o xal ti ajvalil Herodese
ta ora no'ox laj yalbe mantal jun yajsoldado ti ac'o ba sc'ocbe talel sjol ti Juane. 28 Jech ti
soldadoe bat ta chuquinab. Laj sc'ocbe sjol ti Juane. Laj yich' talel ta jun plato. Tey tal
yac'be ti tsebe. Jech ti tsebe bat yac'be ti sme'e.
29 C'alal laj ya'iic ti yajchanc'optac ti Juane, tey ba yich'beic loq'uel talel ti sbec'tale yo'
ta smuquic.

Ti Jesuse ta xac' ve'uc vo'mil viniquetic
(Mt. 14:13-21; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)

30 Ts'acal to un, ti yajchanc'optaque lic stsob sbaic schi'uc ti Jesuse. Vul yalbeic ya'i
scotol ti c'usi laj spasique schi'uc ti c'u s'elan ichanubtasvanique. 31 Ti Jesuse jech lic yalbe:
—La'ic, batic, ba jcux co'ntontic jliqueluc ti bu q'uejeltique —xi.
Ti jech laj yale, ja' ti toj ep ta xtal ti cristianoetique, ja' ti mu xa xu' x'ac'at ve'icuque.
32 Jech o xal ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque tey ibat stuquic ta barco ti bu sts'ijlane.
33 Pero ep laj yilic ti ibate. Laj yojtiquinic ti ja' ti Jesuse. Jech o xal ti liquemic tal ta jujun
jteclume ibatic ta anil ti bu ta xc'otique. Ti stuquique ba'yel ic'otic. 34 C'alal iloc' ta barco ti
Jesuse, tey laj yil ti epal cristianoetique. Jech o xal icuxubaj yo'nton ta stojolic, ja' ti co'ol
s'elan tanijemal chij ti ch'abal yaval ta xq'uelate. Jech o xal ti Jesuse ep ta tos ti c'u s'elan
lic chanubtasvanuque. 35 C'alal mal xa ti c'ac'ale, jech ti yajchanc'optaque jech laj yalbeic
ti Jesuse:
—Mal xa ti c'ac'ale. Ja' jech xtoc ch'abal jnaclejetic li'e. 36 Jech o xal taco batel ti
cristianoetique. Ac'o baticuc ta jbic'tal jteclum ti li' nopol no'oxe yo' ta sman ti sve'elique.
Yu'un mu'yuc ti sve'elic li'e —xiic.
37 Pero ti Jesuse jech laj stac':
—Ac'bo sve'elic ti vo'oxuque —xi.
Ti stuquique jech laj yalic:
—¿C'usi ta xcutcutic? ¿Bu ta jtacutic chib ciento denario taq'uin yo' ta jmanbecutic ti
sve'elique? —xiic.
38 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ba q'uelic quic jayib pan oy avu'unic —xi.
C'alal laj sna'ique, jech laj yalic:
—C'ajomal no'ox oy vo'ob pan schi'uc cha'cot choy —xutic.
39 Jech o xal ti Jesuse laj yal mantal ti ac'o choticuc ta jujutsop ti ta yaxaltique. 40 Tey
ichotiic. Oy ta vo'vinic (100), oy ta lajuneb yoxvinic (50) ti jujutsope. 41 Jech ti Jesuse
laj stsac ti vo'ob pane schi'uc ti cha'cot choye. Laj stoy muyel sat ta vinajel. Laj yalbe
vocol ti Diose. Tey lic xet' ti pane. Laj yac'be ti yajchanc'optaque yo' jech ta xch'acbeic ti
cristianoetique. Ja' jech xtoc ti Jesuse laj xet' ti cha'cot choye yo' jech ac'o staic scotolic.
42 Scotolic ive'ic. Lec inojic. 43 Ts'acal to un, lic stsobeic scomelal ti pane, ti choye. Inoj
lajcheb moch ti scomelale. 44 Scotolic ti c'u yepal ive'ique, ja' vo'ob mil viniquetic.

Ti Jesuse ta xanav ta ba vo'
(Mt 14:22-27; Jn 6:16-21)

45 Ts'acal to un, ti Jesuse laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque ti ac'o ochicuc batel ta barco
yo' ta xjelavic batel stuquic ta jteclum Betsaida. Ti stuque com to ta sc'opon comel ti
cristianoetique. 46 C'alal jech laj xa sc'opon comele, imuy batel ta vits, ba sc'opon ti Diose.
47 C'alal i'och ti ac'obale, o'lol xa nab xcajet batel ti barcoe. Ti Jesuse tey to oy ta banomil.
48 Pero ti Jesuse laj yil ti toj vocol ta xanav batel ti barcoe. Yu'un ta xmacat yu'un ti tsots
iq'ue. C'alal ta xa sacube, ti Jesuse inopaj batel ta stojolic. Ta xanav batel ta ba vo'. Tuc'
xa ox ta xjelav batel yilel. 49 C'alal laj yilic ti jech ta xanav talel ta ba vo'e, jech o xal ti
yajchanc'optaque laj snopic ti ja' sbel-banomile. Tey i'avanic. 50 Yu'un scotolic laj yilic.
Jech o xal ixi'ic. Pero ti Jesuse lic c'opojuc ti jech laj yale:
—Tsotsanic me. Vu'unun. Mu xaxi'ic —xi.

51 Jech ti Jesuse i'och ta barco ti bu oyique. Tey paj ti iq'ue. Jech ti yajchanc'optaque elom
laj ya'iic, ch'ayal ic'ot yo'ntonic. 52 Ti stuquique mu xc'ot ta yo'ntonic smuc'ul stsatsal ti
Jesuse ti laj sboles ti pane, ja' ta scoj ti yijuneb ti yo'ntonique.

Ti Jesuse laj scolta ti jchameletic ti ta Genesarete
(Mt 14:34-36)

53 Tey ech' stuch'ic ti nabe. Ic'otic ta Genesaret banomil. Tey laj xchuquic comel ti
barco ta ti' nabe. 54 C'alal naca to ta xloq'uic ta barcoe, ti cristianoetique ta ora no'ox
laj yojtiquinic ti Jesuse. 55 Ibatic ta anil ta jujujot ti ta slumalique. Jech o xal un, tey laj
spoyanic talel ti yajchamelic ti bu oy ti Jesuse. 56 Bu'yuc no'ox ta x'och batel, mi ta biq'uit
jteclum, mi ta jteclum, mi ta naetic, tey laj yiq'uic talel ta be ti yajchamelique. Ta sc'anbeic
vocol ti Jesuse ti ac'o yac' ta piquel jutebuc ti sti'il sc'u'e. Scotolic ti buch'utic laj staic ta
piquele colem icomic.

7

Ti c'usi ta soquesatic o ti vinique
(Mt 15:1-20)

1 Ts'acal to un, inopajic batel ta stojol Jesús jun chib jfariseoetic schi'uc jun chib
jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti liquemic tal ta Jerusalene. 2 Tey laj yilic ti mu'yuc
ta spoc sc'obic ti ta xve'ic jlom yajchanc'optac ti Jesuse. Yu'un laj yilic ti mu'yuc ta spasic
ti c'u s'elan liquem yu'unic ti mantal yu'un ti pocob c'obale. Jech o xal tey na'levanic.
3 Yu'un ti jfariseoetique schi'uc ti j'israeletique staoj yav xch'unojic stalel ti stot sme'ique,
ti tsots sc'oplal ti ep ta velta ta spoc sc'obic ti c'alal mu to ta xve'ique. 4 Ti stuquique c'alal
mi ta sutic talel ta ch'ivite, mu xu' ta xve'ic ti mi mu'yuc ta xvul spoquic ep ta velta ti
sc'obique. Pero ma'uc no'ox jech yepal taje. Oy to yan ti stalel ta spasique. Ta suq'uic
lec ti svasuique, ti sjarroique, ti pocob-c'obal ti pasbil ta taq'uine, schi'uc ti stemique. 5 Ja'
yu'un un, ti jfariseoetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale jech lic sjac'beic
ti Jesuse:

—Q'uel avil ti avajchanc'optaque, ¿c'u cha'al mu jechuc ta spasic jech chac c'u cha'al
liquem yu'unic ti jtot jme'tique? Ti stuquique ta xve'ic schi'uc ti yic'obal sc'obique —xiic.

6 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Jech ono'ox albil ac'oplalic ti toj toyol xapac'ta abaique jech chac c'u cha'al laj sts'iba
comel ti j'alc'op Isaíase:

Ti cristianoetic li'e jun yutsil ti ye ta xiyich'icun ta muq'ue.
Pero ti yo'ntonique nom oy ta jtojol.
7 Mu'yuc c'usi bal o ti jech nijil chimilique.
Yu'un ti c'usi ta xchanubtasvanique smantal no'ox viniquetic,
xi ti Diose, ti xie. 8 Yu'un ti vo'oxuque ta xavictaic comel smantal ti Diose yo' jech staoj yav
ta xapasic stalel ti cristianoetique, ti ja' no'ox ta xasuq'uic ti ajarroique, ti avuch'ob-vo'-
vasuique, ti oy to yan ti jech ta xapasique —xi.

9 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—Ti jech staoj yav ta xapasic ti c'usi sc'an ti avo'ntonique, ja' laj xa ajipic comel ta apat
ta axoconic smantal ti Diose. 10 Yu'un ti Moisese jech laj yal: "Ich'o ta muc' atot ame'. Ti
buch'u chopol ta xc'opoj ta stojol ti stot sme'e, ac'o chamuc", ti xie. 11 Jech ta xalbe stot
sme'ic ti viniquetic ti chanubtasbil avu'unique: "Mu xa xu' ta jcoltaot. Yu'un scotol ti c'usi
oy cu'une, laj xa cac'be smotonin ti Diose, ti sbiinoj corbane", xi avu'unic. 12 Ti jech ta xal
avu'unique, ja' svinajeb ti lec ta xava'iic ti mu'yuc ta scolta ti stot sme'ique. 13 Ja' yu'un
un, laj xa avalopatinic comel smantal ti Diose yo' jech staoj yav ta xapasic ti stalel atot
ame'ique. Oy to yan ti xco'olaj ta xapasique —xi.

14 Yan to velta ti Jesuse laj yic' talel ti cristianoetique. Jech laj yal:

—A'yibeicun, ts'etano achiquinic. 15 C'usiuc no'ox ti ta slajes ti vinique, ma'uc ta sta o
smul. Ti bu ta sta o smul ti vinique, ja' ti c'usi chopol ti ta x'ayan talel ta yo'ntone. 16 Ti
vo'oxuc ti oy achiquinique, a'yic me lec —xi.

17 C'alal laj yicta comel cristianoetic ti Jesuse, i'och batel ta na. Ti yajchanc'optaque tey
lic sjaq'uic smelol ti babac'ope. 18 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti vo'oxuque, ¿mi mu'yuc xava'ibeic smelol ec? ¿Mi mu xana'ic xtoc ti c'usi ta slajes
ti vinique, mu sta o smul? 19 Yu'un mu ta yo'ntonuc ta xc'ot. Ta sch'ut no'ox ta xc'ot. Tuc'
ta xjelav. Ts'acal to ta xloc' batel —xi.
Ti jech laj yal ti Jesuse, ja' smelol ti lec scotol ti ve'liletique.
20 Jech laj yal xtoc ti Jesuse:
—Scotol ti c'usi chopol ta x'ayan ta yo'nton ti vinique, ja' ta sta o smul. 21 Yu'un ta
yut yo'nton ta xlic ti c'usi chopol ta snopilane, ti ta xc'upinvane, ti ta xmulivaje, ti ta
xmilvane, 22 ti ta x'elc'aje, ti ta xyu'ninbe ya'i c'usi oy yu'un ti schi'ile, ti mu'yuc stuq'uile,
ti ta xlo'lavane, ti mu'yuc sq'uexlale, ti it'ix o'ntone, ti c'usiuc no'ox sbol ale, ti toyobbae,
ti ch'abal snopobil yu'une. 23 Scotol ti chopol taje, ta xloc' talel ta yut yo'nton. Ta melel
une, ja' ta soquesat o ti vinique —xi.

Ti jyanlum ants ti laj xch'un ti Jesuse
(Mt 15:21-28)

24 Ti Jesuse iloc' batel, bat ta yosilal ti jteclum Tiroe schi'uc ti Sidone. Tey i'och ta jun
na. Yu'un mu sc'an ti oy buch'u ta x'a'iate. Pero muc xu' snac' sba. 25 Ta ora no'ox i'a'ibat
sc'oplal yu'un jun ants ti ta x'ilbajinat yu'un pucuj ti yantsil ole. Jech ti antse tal squejan
sba ta yoc ti Jesuse. 26 Pero ti antse, ja' jun jyanlum, liquem tal ta Sirofenicia banomil. Tal
sc'anbe vocol ti ac'o loq'uesbatuc ti pucuj ti oy ta stojol ti stsebe. 27 Ti Jesuse jech laj yal:
—Malao, ac'o ve'icuc ba'yel ti alab nich'nabetique. Yu'un mu lecuc mi ta jpojbetic sve'el
ti alab nich'nabetique yo' ta xcac'betic sve' ts'i'etic —xi.
28 Ti antse jech laj stac':
—Jech xaval ava'uc, Cajval. Pero ti bu ta xbaj ta yolon mexa sch'uch'ulil sve'elic ti alab
nich'nabetique, ta stam sve' ti ts'i'etique —xi.
29 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—Lec ti c'usi laj avale. Xu' xabat. Ti pucuj ti ta xilbajin ti atsebe, loc' xa batel —xut.
30 C'alal ic'ot ta sna ti antse, tey laj yil ti puch'ul ta stem ti stsebe. Loq'uem xa ti pucuje.

Ti Jesuse laj scolta jun vinic ti jmacal-chiquin-uma'e

31 Ti Jesuse iloc' batel ta yosilal ti jteclum Tiroe. Tey i'ech' ta jteclum Sidón schi'uc ti
yosilal ti Decápolise. Tey c'ot ta ti'il nab Galilea. 32 Ja' o tey ic'bat talel jun vinic ti macal
ti schiquine, ti ja' uma' xtoque. Tal c'anbatuc vocol ti Jesuse ti ac'o scajan sc'ob ta sba ti
vinique. 33 Ti Jesuse laj yic' loq'uel ti bu tsobolic ti cristianoetique. Tey laj stic'be ochel
sni' sc'ob ta schiquin ti vinique. Ts'acal to laj stubta sni' sc'ob. Laj spicbe yoc' ti vinique.
34 Ts'acal to un, laj sq'uel muyel ti vinajele. Laj sjic' yo'nton. Jech laj yal:
—Efata —xi. Jaman, xi ti smelole.
35 Ti jech laj yal taje, jam ti schiquine, jam ti yee. Lec xa xu' ta xc'opoj. 36 Ti Jesuse laj
yalbe ti mu me buch'u xalbe ya'iique. Manchuc mi jech laj yich'ic albel, más to laj yal batel.
37 Yu'un toj ch'ayal c'ot yo'ntonic ti cristianoetique. Jech ta xalic:
—Lec scotol ti c'usi ta spase. Ac'o mi macal schiquin, ta xjam. Ac'o mi uma', ta xc'opoj
yu'un —xiic.

8

Ti Jesuse ta xac' ve'uc chanmil viniquetic
(Mt 15:32-39)

1 Oy bu jun c'ac'al ti ep laj stsob sbaic ti cristianoetique. Mu'yuc xa sve'elic ta slajesic.
Jech o xal ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Jech lic yalbe:
2 —C'ux ta co'nton scotol ti cristianoetique. Yu'un oy xa yoxibal c'ac'al ti li' oy ta jtojole,
pero ch'abal ti sve'elique. 3 Ti mi ta jtac sutel ta snaique, xu' ta xlubtsajic ta be. Yu'un oy
jlom ti toj nom talemique —xi.
4 Ti yajchanc'optaque jech itac'avic:

—¿C'usi ta xcutic ta xcac'betic sve'el ti c'alal ch'abal buch'u nopol nacal li'e? —xiic.
5 Ti Jesuse jech lic sjac':
—¿Jayib pan oy avu'unic? —xi.
Jech itac'avic:
—Vucub —xiic.
6 Jech ti Jesuse laj yal ti ac'o chotliicuc ta lumtique. Ts'acal to laj stsac ti vucub pane.
Laj yalbe vocol ti Diose. Ts'acal to laj xet' ti pane. Laj yac'be ti yajchanc'optaque. Jech ti
stuquique laj xch'acbeic ti cristianoetique. 7 Oy jaycotuc yuni choyic xtoc. Jech ti Jesuse
laj yalbe vocol ti Diose. Laj yalbe ti yajchanc'optaque ti ac'o xch'aquique. 8 Tey ive'ic
scotolic. Noj lec sch'utic. Ts'acal to un, inoj vucub moch scomelal ti ve'lil ti laj stsobique.
9 Ti c'u yepal ive'ique, nopol van chanmil cristianoetic. Jech ti Jesuse laj sc'opon comel ti
cristianoetique.
10 Tey i'och bal ta barco schi'uc ti yajchanc'optaque. Ibatic ta Dalmanuta banomil.

Ti jfariseoetique laj sc'anbeic ti ac'o yac' iluc ti tsots xu' yu'un ti Jesuse
(Mt 16:1-4; Lc 12:54-56)

11 Ti jfariseoetique italic, lic svulic ti Jesuse yo' jech ta sbajesic ta c'oc'. Jech o xal laj
sc'anic ti ac'o yac' ta ilel smuc'ul stsatsal ti xlic talel ta vinajele. 12 Ti Jesuse tsots laj sjic'
yo'nton. Jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti cristianoetic ti ta sc'anic ta sq'uel ya'i ti jmuc'ul jtsatsale? Ta melel ta
xcalboxuc ava'iic, ti mu'yuc xa c'usi yan señail ta xa'ac'bat avilique —xi.
13 Ti Jesuse laj yicta comel. Cha'och batel ta barco. Ibat ta jot sti'il nab.

Ti spajubtasobil span ti jfariseoetique
(Mt 16:5-12)

14 Ti yajchanc'optaque ch'ay yo'ntonic ta yich'el batel ti sve'elique. C'ajomal jun
pan yich'ojic batel c'alal ta xanavic batel ta barcoe. 15 Ti Jesuse jech laj yalbe ti
yajchanc'optaque:
—Ti vo'oxuque bijanic me yu'un ti spajubtasobil spanic ti jfariseoetique schi'uc
spajubtasobil span ti Herodese —xut.
16 Ti stuquique jech lic yalolanbe sbaic:
—Ti jech ta xijyalbotique, ja' ti ch'abal quich'ojtic talel ti jpantique —xiic.
17 Ti Jesuse laj sna' ti jech ta xalbe sbaique. Jech laj yal:
—¿C'u cha'al ta xavalbe abaic ti ch'abal ti apanique? ¿Mi mu xava'iic lec smelol? ¿Mi
macal achiquinic? ¿Mi toj yij avo'ntonic? 18 ¿Mi mu xavil ta asatic? ¿Mi mu xava'i? ¿Mi
ch'ay xa ta avo'ntonic? 19 C'alal laj jxet' ti vo'ob pan ta stojol ti vo'ob mil viniquetique,
¿jayib moch laj atsobic ti scomelale? —xi.
Ti stuquique jech laj yalic:
—Lajcheb —xiic.
20 Ti Jesuse jech laj yal:
—C'alal laj jxet' ti vucub pan ta stojol ti chanmil cristianoetique, ¿jayib moch laj atsobic
ti scomelale? —xi.
Jech laj staq'uic:
—Vucub —xiic.
21 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—¿Mi xana'etic to un cha'e? —xi.

Ti Jesuse laj scolta jun ma'sat ti ta Betsaida jteclume

22 Ts'acal to ic'otic ta jteclum Betsaida. Tey ic'bil tal ta stojol Jesús jun vinic ti ma'sate.
Laj sc'anbeic vocol ti ac'o scajan sc'ob ta sbae. 23 Jech o xal laj snitbe batel sc'ob ti ma'sate.
Laj yic' loq'uel ta sti'il jteclum. Tey laj xjaxbe stub ta sat. Laj scajan sc'ob ta sba. Tey lic
sjac'be mi xil xa jutuc ti saquilal osile. 24 Ti ma'sate lic stoy sat. Jech laj yal:
—Ta xquil ti xva'lajet ti viniquetique, pero co'ol s'elan te'etic. Pero ta xanav —xi.

[25] Jech o xal ti Jesuse lic xcha'picbe sat ti ma'sate. Jech ti ma'sate más to lic sq'uel ti c'usi
ta xile. Jamal icom ti sate. Laj yil scotol. [26] Jech o xal ti Jesuse laj stac batel ta sna. Jech laj
yal:
—Mu xa'och batel ta jteclum. Mu'yuc buch'u xavalbe ya'i ti jam ti asate —xut.

Ti Pedroe ta xal ti ja' Cristo ti Jesuse
(Mt 16:13-20; Lc 9:18-21)

[27] Ts'acal to un, ti Jesuse ibatic schi'uc ti yajchanc'optaque ta bic'tal lum ti oy ta Cesarea
Filipo banomile. C'alal tey oyic ta bee, tey lic sjac'be ti yajchanc'optaque:
—¿Buch'uun ta xalic ti cristianoetique? —xi.
[28] Ti yajchanc'optaque jech laj staq'uic:
—Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ta Juan j'ac'-ich'-vo'e. Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Elíase.
Ti jlom xtoque ta xalic ti vo'ot la jun j'alc'opote —xutic.
[29] Ti Jesuse jech laj sjac':
—Ti vo'oxuque, ¿buch'uun ta xanopic? —xi.
Ti Pedroe jech laj yal:
—Vo'ot ti Cristoe —xut.
[30] Ti Jesuse laj yalbe ti mu me buch'u xalbe ya'ique.

Ti Jesuse ta xal ti ta xich' milele
(Mt 16:21-28; Lc 9:22-27)

[31] Jech ti Jesuse jech lic yalbe ti yajchanc'optaque:
—Ti vu'un co'ol j'elantique mu no'ox albajuc xlic quich' jvocol yu'un ti moletique, yu'un
ti banquilal paleetique, yu'un ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Ta xisbajicun. Ta
xiyaq'uic ta milel. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.
[32] C'alal jech laj ya'iique, ti Pedroe jech snatil laj yic' batel ti Jesuse. Lic jajantavanuc.
[33] Ti Jesuse ijoybij, laj sq'uel ti yajchanc'optaque. Jech laj yalbe ti Pedroe:
—Ch'ac aba ta jtojol, Pucuj. Yu'un ti vo'ote ma'uc ta xanop ti c'usi ta sc'an ti Diose. Ja'
no'ox ta xanop jech chac c'u cha'al ti viniquetique —xut.
[34] Jech ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque schi'uc ti cristianoetique. Jech lic yal:
—Mi oy buch'u ta sc'an ta xists'acliun batele, ac'o xch'ay ta yo'nton ti scuxlejal stuque,
manchuc mi ta xich' svocol. [35] Ti buch'u ta xc'uxubin sbae, ja' ta xch'ay ti scuxlejale. Yan ti
buch'u ta xch'ay ti scuxlejal ta jventae, ta sventa ti lequil ach' c'op xtoque, ta sta scuxlejal.
[36] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu'yuc c'usi bal o jun vinic mi ta xyu'unin scotol ti sba
banomile, ti mi ch'ayel ta xbat ti sch'ulele. [37] ¿C'usi xa xut ta sman loq'uel talel ti sch'ulel
ti ch'ayel ta xbate? [38] Mi oy buch'u ti ta xq'uexavic ta jtojole schi'uc mi ta xq'uexavic ta
xch'unel ti jc'op ta stojol ti jsa'muliletique, ja' jechun ti vu'un co'ol j'elantique ta xiq'uexav
ta stojolic ec c'alal ta xicha'sut talel schi'uc yutsilal ti Jtote schi'uc ti ch'ul ángeletique —xi.

9

[1] Ti Jesuse jech lic yal xtoc:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, oy jlomoxuc li'e ti mu to bu ta xachamique ja' to mi laj
avilic yutsilal smuc'ul ti Dios ti ta xventainvane —xi.

Iyac' xojobal ti Jesuse
(Mt 17:1-13; Lc 9:28-36)

[2] C'alal ech'em xa ox vaquib c'ac'ale, ti Jesuse ibat ta jun toyol vits. Ja' no'ox laj yic' batel
ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane. Tey iyanij ta stojol ti oxib yajchanc'optaque. [3] Ti sc'u'e tey
lic yac' xojobal. Toj sac ta jmec jech chac c'u cha'al ti bote. Mi ja'uc junuc buch'u jech sna'
xchuc' sc'u'. [4] Ti oxibique laj yilic ti tey ta xlo'ilaj schi'uc ti Elíase schi'uc ti Moisese. [5] Jech
o xal ti Pedroe jech lic yalbe ti Jesuse:
—Jchanubtasvanej, toj lec ti li' oyotique. Ja' lec ta jpascutic oxib axibal na, jun avu'un,
jun yu'un Elías, jun yu'un Moisés —xut.

6 Yu'un ti yajchanc'optaque oyic ta xi'el, jech o xal ti Pedroe mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi
ta xal. 7 Ts'acal to tey yal talel toc ta sbaic. Vul voliaticuc. Ti ta toque laj ya'iic ti oy Buch'u
ta xc'opoj ti jech ta xale:
—Ja' ti jc'uxubinbil Nich'on li'e. A'yic me ti sc'ope —xi.
8 C'alal jech laj ya'iique, jech ti stuquique lic sq'uelic ta jujot. Pero mu'yuc xa buch'u laj
yilic. Ja' xa no'ox stuc ti Jesuse.
9 C'alal ta xa xyalic talel ta vitse, ti Jesuse tsots laj yalbe ya'iic ti oxvo'ique:
—Mu me buch'u xavalbe ya'iic. Ja' to xu' ta xavalic ti c'alal ta xicha'cuxi ti vu'un co'ol
j'elantique —xi.
10 Jech o xal ti oxvo'ique yo'ntonic no'ox sna'ic. Pero ta sjac'olanbe sbaic c'u cha'al ti
jech ta xcha'cuxi ti Jesuse. 11 Jech o xal ti yajchanc'optaque lic sjac'beic ti Jesuse:
—¿C'u cha'al ta xalic ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti ja' ba'yel ta xvul ta
loq'uel ti Elíase? —xutic.
12 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta melel, jech ts'ibabil ta sc'op Dios ti ja' ba'yel ta xvul ta loq'uel ti Elíase yo' jech ta
xchapan scotol. Pero ta xal xtoc ti jc'oplal ti ts'ibabil ta sc'op Diose ti ta xquich' jvocole,
ti ta xquich' bajel ti vu'un co'ol j'elantique. 13 Ta xcalboxuc ava'iic, ay xa ti Elíase. Tey
ipasbat ta stojol ti c'usi ta sc'an ti cristianoetique jech chac c'u cha'al ta xal ti sc'op Dios ti
ta ono'ox xc'ot ta pasele —xi.

Ti Jesuse laj scolta jun querem ti uninbil yu'un ti pucuje
(Mt 17:14-21; Lc 9:37-43)

14 Ts'acal to un, isutic talel ti bu oy ti yan yajchanc'optaque. Laj yilic ti joyobtabilic ta
epal cristianoetique. Tey oy jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti ta stsacolan
sbaic ta c'op schi'uc ti yajchanc'optaque. 15 C'alal laj yilic ti ital ti Jesuse, ch'ayal ic'ot
yo'nton scotolic. Bat sc'oponic ta anil. 16 Jech ti Jesuse laj sjac'be ti cristianoetique:
—¿C'usi palta ti jech xavochlajetic xae? —xi.
17 Oy jun ta scotolic ti jech laj staq'ue:
—Jchanubtasvanej, li' quic'ojbot talel ti jnich'one. Yu'un ta x'ilbajinat yu'un ti pucuje.
Ta xmacbat ye. 18 Bu'yuc no'ox ta xjipat ta lum yu'un ti pucuje. C'alal jech ta xyal
ta lume, xvocan xa ye, xc'uxuxet ye. Yantic xa xlubtsaj batel. Laj xa jc'anbe vocol ti
avajchanc'optaque ti ac'o sloq'uesic ti pucuje. Pero mu'yuc xu' yu'unic —xi.
19 Ti Jesuse jech laj stac':
—Jeche' cristianooxuc, mu c'usi ach'unojic. Ep xa c'ac'al li' oyun ta atojolique. Ep xa
c'ac'al li' jts'icojboxuque. Iq'uic talel ti quereme —xut.
20 Tey laj yiq'uic talel. Ti pucuje, c'alal laj yil ti Jesuse, laj stubbe yic' ti quereme. Iyal ta
lum. Xbalalij xa. Xvocan xa ye. 21 Ti Jesuse laj sjac'be stot ti quereme:
—¿C'u xa sjalil ti jech oye? —xut.
Ti stote jech laj yal:
—Ta sbic'tal ono'ox tsacbil talel. 22 Ti pucuje ep ta velta laj xa sjipbun ta c'oc', ta vo',
yo' ta smil ya'i ti jnich'one. Jech o xal un, mi oy c'usi xavut, coltauncutic, c'uxubinuncutic
—xi.
23 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti mi ta xach'une, scotol xu' ta xc'ot ta pasel ta stojol ti buch'u ta xch'une —xi.
24 Jech o xal stot ti quereme tsots i'avan:
—Ta jch'un. Coltaun xa más ta xch'unel —xi.
25 C'alal laj yil ti Jesús ti yantic ta stsob sba talel ti cristianoetique, jech laj yut ti pucuje:
—Uma' pucuj, Jmacal chiquin, ta xcalbot, loc'an. Ictao comel ti quereme. Mu xa
xacha'och ta stojol —xut.
26 Jech ti pucuje tsots i'avan. Laj sjip ta lum, laj stubbe yic'. Tey iloc' batel. Chamem xa
s'elan laj yicta comel ti quereme. Ep laj yalic ti chamem xa ti quereme. 27 Pero ti Jesuse laj
snitbe liquel sc'ob. Jech ti quereme iva'i.

[28] Jech ti Jesuse i'och batel ta jun na schi'uc ti yajchanc'optaque. Jech ti yajchanc'optaque jech laj sjac'beic ta mucul:
—¿C'u cha'al mu'yuc xu' cu'uncutic ta sloq'uesel ti pucuje? —xutic.
[29] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti jech pucuj le'e, ja' no'ox xu' ta xloc' batel ta sventa ti ta jc'opontic ti Diose, ti ta jcomtsan ti cotique —x'utatic.

Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame
(Mt 17:22-23; Lc 9:43-45)

[30] C'alal iloq'uic batel ti bu oyic to oxe, tey i'ech'ic ta Galilea banomil. Ti Jesuse mu sc'an ti ta x'a'iate. [31] Yu'un ja' jech ta xchanubtas ti yajchanc'optaque:
—Ti vu'un co'ol j'elantique ta xi'ac'at batel ta yoc ta sc'ob ti viniquetique, yo' jech ta xismilicun. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.
[32] Ti stuquique mu'yuc laj ya'ibeic smelol ti va'i s'elan laj yale. Yu'un ta xi'ic ta sjac'bel ti smelole.

Ti Buch'u ti más banquilale
(Mt 18:1-5; Lc 9:46-48)

[33] Tey ic'otic ta jteclum Capernaum. C'alal oyic xa ta nae, ti Jesuse lic sjac'be ti yajchanc'optaque:
—¿C'usi ti ta xavalolanic talel ti c'alal lijtal ta bee? —xi.
[34] Pero ti stuquique ts'ijil icomic. Ja' ti tey laj sjac'olanbe sbaic talel ta be buch'u ti más banquilal yu'unique. [35] Jech o xal ti Jesuse ichoti. Laj yic' talel ti lajcheb yajchanc'optaque. Jech laj yalbe:
—Mi oy buch'u ta sc'an ti banquilal ta xc'ote, biq'uit ac'o yac' sba, ac'o yac' sba ta tunel —xi.
[36] Ts'acal to un, ti Jesuse laj snit talel jun olol. Tey laj sva'an ta o'lol ti bu oyique. Ti Jesuse lic spet ti olole. Jech laj yal:
[37] —Buch'uuc no'ox ti ta xich' ta muc' jun olol ta jventa vu'un jech chac c'u cha'al ti olol li'e, ja' ta xiyich' ta muc'. Buch'uuc no'ox ti ta xiyich' ta muq'ue, ma'uc no'ox ta xiyich' ta muc'. Ja' ta xich' ta muc' ti Buch'u laj stacun talele —xi.

Buch'uuc no'ox ti mu scrontainotique, ja' jchi'iltic ta abtel
(Mt 10:42; Lc 9:49-50)

[38] Ti Juane jech laj yalbe ti Jesuse:
—Jchanubtasvanej, laj quilcutic jun vinic ti ta sloq'ues pucuj ta abie. Ta scoj ti mu jmojuc ta xixanav jchi'uctique, jech o xal laj jpajtsancutic —xiic.
[39] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ch'an uto. Mu xapajtsanic. Yu'un ti buch'u tsots xu' yu'un ta jventae, ma'uc jun vinic ti chopol ta xc'opoj ta jtojole. [40] Yu'un ti buch'u mu xiscrontainotique, ja' jchi'iltic ta abtel. [41] Buch'uuc no'ox ti ta jventa vu'un ta xac'boxuc ac'o mi jun vaso vo' ta sventa ti vo'oxuc cu'unoxuque, ta melel umbi, ta sta ti smotonique —xi.

Xi'bal sba ti bajel ta mulile
(Mt 18:6-9; Lc 17:1-2)

[42] Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—Buch'uuc no'ox ti ta xchanubtas ta sa' mulil junuc ti ololetic ti ta xiyich' ta muq'ue, ja' lec ti chuc xi cho' ta snuq'ue, jip xi yalel ta nab. [43] Mi ta scoj no'ox ac'ob ta xata o amul yu'une, ja' lec seto loq'uel. Yu'un ja' más lec mi ta xa'och batel ta cuxlejale ac'o mi jun xa ac'ob. Ja' mu lecuc mi schibal ac'obic ta xabat ta tojob mulile ti bu mu xtub o ti c'oq'ue. [44] Ti tey ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvite. Mu xtub o ti c'oq'ue. [45] Mi ta scoj no'ox avacan ta xata o amul yu'une, ja' lec seto loq'uel xtoc. Yu'un ja' más lec mi ta xa'och batel ta cuxlejale ac'o mi jun xa avacan. Ja' mu lecuc ti mi schibal avacan ta xajipat ochel ta tojob mulile ti bu mu xtub o ti c'oq'ue. [46] Ti tey ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvite. Mu xtub o ti c'oq'ue. [47] Mi ta scoj no'ox asat ta xata o amul yu'une, ja' lec pitso loq'uel jbejuc. Yu'un ja' más lec mi ta

xa'och batel ti bu ta xventainvan ti Diose ac'o mi jbej xa asat. Ja' mu lecuc mi schibal sbec
asatic ta xajipat ochel ta tojob mulile. [48] Ti tey ta c'oq'ue, cuxul o ti xuvite. Mu xtub o ti
c'oq'ue.
[49] 'Scotolic ta c'oc' ta vocol ta xmeltsaj jech chac c'u cha'al ta xich' ac'bel yats'mil ti
smoton Dios ti ta xich' chic'bele. [50] Ti ats'ame, toj tunel. Pero mi ta xch'ay ti schi'ile,
mu'yuc xa c'usi xtun o. Jech ti vo'oxuque, oyuc yutsilal avo'ntonic. Jmojuc me avo'ntonic
acotolic —xi.

10

Ti Jesuse ta xal ti bajobbaile
(Mt 19:1-12; Lc 16:18)

[1] Ti Jesuse iloc' batel ta jteclum Capernaum. Ibat ta Judea banomil schi'uc ti ta jot uc'um
Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale. C'alal jech tey oy ti Jesuse, ti cristianoetique tey lic stsob
sbaic yan velta ti bu oye. Jech ti Jesuse tey lic chanubtasvanuc jech chac c'u cha'al ta spas
ono'ox. [2] Tey inopajic batel jun chib jfariseoetic yo' jech ta sbajesic ta c'oc' ti Jesuse. Jech
o xal lic sjaq'uic mi xu' ta sbaj sbaic jun vinic schi'uc ti yajnile. [3] Ti Jesuse jech laj stac':
—Albun ca'i, ¿c'u s'elan laj yalboxuc ti Moisese? —xi.
[4] Ti stuquique jech laj yalic:
—Ti Moisese ta xal ti xu' ta jbaj jbacutic. Ti mi ta xich' meltsanel svunal ti bajobbaile,
jech ti vinique xu' ta scomtsan ti yajnile —xiic.
[5] Ti Jesuse jech laj stac':
—Ti Moisese jech laj yalboxuc ta scoj ti toj yij avo'ntonique. [6] Pero ti ta sliquebale, ti
c'alal lic smeltsan scotol ti Diose, laj spas jun vinic, jun ants. [7] Jech o xal ti vinique ta
scomtsan stot sme' yo' jech ta xic' ti antse. [8] Jech ta spas ta jun ti cha'vo'ique. Jech o xal
ti vinic schi'uc ti antse mu xa yu'unuc cha'vo'icuc. Comic xa ta jun. [9] Jech o xal ti vinique
mu xu' ta xch'ac sbaic ti c'alal pasbilic ta jun yu'un ti Diose —xi.
[10] C'alal oyic ta nae, ti yajchanc'optaque lic sjac'beic sc'oplal ti jech taje. [11] Ti Jesuse jech
laj yalbe:
—Buch'uuc no'ox ti viniquetic ti ta sbaj ti yajnile, ti ta xic' yan antse, laj xa sta smul ta
scoj ti laj sbaj ti sba'yel ajnile. [12] Ja' jech ti ants xtoque, mi ta sjip comel ti smalele, ti chba
yic' yan vinique, laj sta smul ec —xi.

Ti Jesuse ta xac'be bendición ti ololetique
(Mt 19:13-15; Lc 18:15-17)

[13] Oy jlom cristianoetic ti yic'ojic talel ololetic ta stojol ti Jesuse yo' jech ta scajan sc'ob
ta sba. Pero ti yajchanc'optaque laj spajtsanic ti buch'utic ta xiq'uic talel ti ololetique.
[14] C'alal jech laj yil ti Jesuse, vocol laj ya'i. Jech o xal jech laj yal:
—Ac'o talicuc ta jtojol ti ololetique. Mu xamac ta be. Yu'un ti buch'utic co'ol s'elan
yo'ntonic jech chac c'u cha'al ti ololetic li'e, ja' ventainbilic yu'un ti Diose. [15] Ta melel ta
xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti mu jechuc yo'ntonic jech chac c'u cha'al ti ololetic
li'e, mu xu' ta x'ochic batel ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.
[16] Jech ti Jesuse laj spet ti ololetique. Laj scajan sc'ob ta sba yo' jech ta xac'be bendición.

Ti jc'ulej vinique ta sc'opon ti Jesuse
(Mt 19:16-30; Lc 18:18-30)

[17] C'alal iloc' xa bal ta xanobal ti Jesuse, tey ital ta anil jun vinic. Tey laj squejan sba ta
stojol. Jech lic yalbe:
—Lequil Jchanubtasvanej, ¿c'usi ta sc'an ta jpas yo' ta jta ti jcuxlejal sventa sbatel osile?
—xi.
[18] Ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'u cha'al jech ta xavalbun ti lequil vinicune? Ti buch'u leque, ja' no'ox ti Diose. [19] Ti
vo'ote xana' lec ti mantaletique: "Mu xasa' avants. Mu xamilvan. Mu xa'elc'aj. Mu xajut
c'op. Mu xalo'lavan. Ich'o ta muc' atot ame'", —xi.
[20] Ti vinique jech laj stac':

—Jchanubtasvanej, scotol taje ta jbic'tal ono'ox jch'unoj talel —xi.
21 Ti Jesuse c'uxubaj yo'nton laj sq'uel batel ti vinique. Jech laj yal:
—Jun xa no'ox sc'an ti ta xapase. Batan, ba chono scotol ti c'usitic x'ayan avu'une. Jech
ti stojole, ac'bo ti buch'utic me'onetique. Ti mi jech ta xapase, ja' jech umbi, oy ac'ulejal
ta vinajel. Ts'acal to un, la' me. Manchuc mi ta xavich' avocol, ts'acliun batel —xut.
22 C'alal jech laj ya'i ti vinique, lic svul yo'nton. Ta at o'nton xa ibat. Yu'un toj jc'ulej.
23 Jech o xal ti Jesuse lic sq'uel spat xocon. Jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Bats'i toj vocol ta x'och ti jc'ulejetic ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.
24 Ti yajchanc'optaque toj ch'ayal c'ot yo'ntonic yu'un ti c'op taje. Pero ti Jesuse jech lic
xcha'al:
—Jnich'nab, toj vocol ta x'och ti bu ta xventainvan ti Diose ti buch'utic ja' no'ox spatoj
yo'ntonic yu'un ti sc'ulejalique. 25 Ja' más to xu' ta xjelav ta sat acuxa ti jcot comelloe. Ti
buch'u jc'uleje toj vocol ta x'och ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.
26 C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque, ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Jech lic sjac'olanbe
sbaic:
—Ti mi ja' jech taje, ¿buch'u xa ono'ox ta xcol? —xiic.
27 Ti Jesuse laj sq'uel batel. Jech laj yalbe:
—Ta melel, ti viniquetique mu xu' ta scolta sba stuquic. Pero ti Diose xu' yu'un. Yu'un
ti Diose mu'yuc c'usi ti mu xu' yu'une —xi.
28 Ti Pedroe jech lic yal:
—Cajval, ti vu'uncutique laj xa jcomtsancutic ti c'usitic x'ayan cu'uncutique. Li' xa
jchi'inojotcutique —xi.
29 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti ta xtuch' ta yo'nton ti snae, ti
schi'iltac ta voq'uele, ti stot sme'e, ti yajnile, ti snich'nabe, ti yosile, ta jventa vu'un, ta
sventa ti lequil ach' c'op ti ja' colebale, toj lec ti jech taje. 30 Yu'un li' no'ox ta banomile ta
stabeic vo'vinic (100) sq'uexol más ti snae, ti schi'iltac ta voq'uele, ti sme'e, ti snich'nabe,
ti yosile, ac'o mi ta xich' ilbajinel xtoc. Ts'acal to ta sta ti scuxlejal sbatel osile. 31 Oy ep
ti buch'utic ich'bilic ta muc' avi li'e, pero oy bu ta sta yorail ti mu'yuc ich'bilic ta muc' ta
xc'otique. Oy ep ti buch'utic mu'yuc ich'bilic ta muc' avi li'e, pero ta sta yorail ti ich'bilic
ta muc' ta xc'otique —xi.

Ti Jesuse yan velta ta xal ti ta xchame
(Mt 20:17-19; Lc 18:31-34)

32 Ti Jesuse, tijil batel ta spat ti yajchanc'optac ti c'alal ta xa xmuyic batel ta sbelel
Jerusalene. Jech ti stuquique tey ch'ayal yo'ntonic ti c'usi laj ya'iique. Xi'eluc xa xtoc
ti tey ts'acalic batele. Ti Jesuse laj xch'ac loq'uel ti lajcha'vo' yajchanc'optaque. Tey lic
yalbe ya'i ti c'usi ta xc'ot ta pasele:
33 —Ti vo'oxuque ta xavilic ti ta xijmuy batel ta Jerusalene. Ti vu'un ti co'ol j'elantique
tey ta xi'ac'at ta c'abal ta stojol ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un
ti mantale. Ta xac' yeic yo' ta xquich' milel. Tey ta xiyaq'uicun ta stojol ti jyanlum
cristianoetique. 34 Tey ta xislabanicun. Ta xismajicun. Ta xistubtaicun. Ts'acal to un,
ta xismilicun. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.

Ti Jacoboe schi'uc ti Juane ta sc'anbe vocol ti Jesuse.
(Mt 20:20-28)

35 Ti Jacoboe schi'uc ti Juane, ti ja' snich'nab ti Zebedeoe, inopajic batel ta stojol ti Jesuse.
Jech laj yalic:
—Jchanubtasvanej, ta jc'anbotcutic vocol —xiic.
36 Ti Jesuse tey laj stac':
—¿C'usi ta xac'an ti ta jpasboxuque? —xi.
37 Ti stuquique jech laj yalic:
—C'alal ta sta yorail ti ta xapas mantale, ac'o ave ti ta xichoticutic jun ta abats'i c'ob,
jun ta ats'et c'ob —xiic.

38 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ti vo'oxuque mu xana' ti c'usi ta xac'anique. ¿Mi ta xcuch avu'unic ta yich'el ti vocole
jech chac c'u cha'al ti vu'une? —xi.
39 Ti stuquique jech laj staq'uic:
—Ta xcuch cu'uncutic —xiic.
Ti Jesuse jech laj yal:
—Jech melel, jech ono'ox ta xataic ti vocole jech chac c'u cha'al ta jta ti vu'une. 40 Pero ti
jech ta xac'anic ti ta xachotiic jun ta jbats'i c'obe, ti jun ta jts'eb c'obe, ma'uc cabtel ta xcac'.
Ti buch'u ta xchoti ta jxocone, ja' no'ox ta x'ac'batic ti buch'utic jech albil sc'oplalique
—xi.
41 C'alal jech laj ya'iic ti lajunvo' yajchanc'optaque, mu lecuc laj ya'iic. Laj yiltaic ti
Jacoboe, ti Juane. 42 Ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Jech laj yal:
—Ti vo'oxuque xana'ic lec, ti ajvaliletic li' ta banomile stoyoj sbaic ti jech oy yabtelique.
Ti buch'u cajale ta xac' ta ilel ti tsots ti yabtele yich'oje. 43 Mu me jechuc xapasic ti
vo'oxuque. Ti buch'u ta sc'an ich'bil ta muc' ta xc'ot ta atojolique, ja' ta sc'an ti ac'o yac'
sba ta mosovinel yu'un ti yane. 44 Ti buch'u ta sc'an ti ich'bil ta muq'ue, ja' ta sc'an ti
ta xac' sba ta mosovinel yu'un ti schi'iltaque. 45 Ti vu'un ti co'ol j'elantique ma'uc lital
mosovinvancun. Ja' tal cac' jba ta tunel, tal cac' jba ta milel ta sventa stojol scolel ti epal
cristianoetique —xi.

Ti Jesuse laj scolta ti ma'sat Bartimeoe
(Mt 20:29-34; Lc 18:35-43)

46 Ic'otic ta jteclum Jericó. Tey ta xa xloc' batel ta sti'il jteclum ti Jesuse schi'uc ti
yajchanc'optaque, schi'uc ti epal cristianoetique. Tey chotol ta ti' be ta sc'an limoxna
oy jun ma'sat, Bartimeo sbi, ti ja' snich'on ti Timeoe. 47 C'alal laj ya'i ti ta xa xnopaj tal ti
Jesús ti liquem tal ta Nazarete, tey lic avanuc ti ma'sate:
—Jesús, Snich'on David, c'uxubinun —xi.
48 Oy ep buch'u ipajtsanvanic yo' ac'o ch'aniuc. Pero ti ma'sate más to tsots lic avanuc:
—Jesús, Snich'on David, c'uxubinun —xi.
49 Jech ti Jesuse tey iva'i. Jech laj yal:
—Iq'uic talel —xi.
Jech o xal ti cristianoetique jech laj yalbeic:
—Tsotsan, va'lan. Yu'un ta xic'ot —xutic.
50 Jech ti ma'sate ta ora no'ox laj sjip comel ti smochib c'u'e. Ibit liquel ta anil. Inopaj
batel ta stojol ti Jesuse. 51 Ti Jesuse jech laj sjac'be:
—¿C'usi ta xac'an ta jpasbot? —xut.
Ti ma'sate jech itac'av:
—Jchanubtasvanej, ta jc'an ti ta xajambun ti jsate —xi.
52 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Xu' xabat. Jam xa ti asate ta sventa ti laj ach'unune —xi.
C'alal jech laj yal ti Jesuse, ta ora no'ox ijam ti sate. Tey laj xchi'in batel ta be.

11

Ti Jesuse ta x'och bal ta Jerusalén
(Mt 21:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)

1 C'alal ic'otic nopol xa Jerusalene ti bu oy ti chib jteclum Betfagee schi'uc ti Betaniae,
ti oy ta yelobal ti vits Olivose, ti Jesuse laj stac jelavel cha'vo' yajchanc'op. 2 Jech laj yalbe:
—Batanic ta uni jteclum ti le' xjelav batele. C'alal mi lac'otique, tey ta xataic jun burro
chucul, ti mu'yuc to bu cajlebinbile. Jitunic, nitic talel li'e. 3 Mi oy buch'u ta xalboxuc:
"¿C'u cha'al jech ta xapasic?" mi xayutique, albeic ya'i: "Ja' ta xtun yu'un ti Cajvaltique.
Ts'acal to ta sutesbot talel", xavutic —xi.
4 Jech o xal ti cha'vo'ique ibatic. Tey chucul laj staic ti uni burroe nopol ta ti' na ti oy ta
ti' bee. Tey laj sjitunic talel.

5 Oy jlom ti buch'u tey oyique, jech laj yalic:
—¿C'usi ta xapasic? ¿C'u cha'al ta xajitunic ti burroe? —xiic.
6 Ti cha'vo'ique jech laj stac'beic jech chac c'u cha'al i'albatic yu'un ti Jesuse. Jech o xal
mu'yuc c'usi i'albatic. 7 Tey laj snitic batel ti burro ti bu icom ti Jesuse. Ti stuquique lic
scajan sc'u'ic ta sba ti burroe. Jech ti Jesuse tey icaji batel. 8 Ep ti buch'utic laj sq'uiananic
ta banomil ti sc'u'ique. Oy yan xtoc laj sbojic yanal te'. Laj yaq'uic ta be.
9 Ti buch'u jba'beic batele, ti buch'u jts'ac patic talele, jech lic avanicuc:
—Yan yutsil ti Buch'u tacbil talel yu'un ti Diose. 10 Yan yutsil ti jventainvanej ta xtale
jech chac c'u cha'al iventainvan ti jtotic Davide. Jun yutsil ti Diose —xiic.
11 Ja' jech i'och batel ta Jerusalén ti Jesuse. Ja' jech xtoc i'och batel ta templo. C'alal
laj sq'uel ti c'u s'elan scotol ta jujot ti temploe, tey iloc' batel. Ibat ta Betania schi'uc ti
lajcha'vo' yajchanc'optaque. Yu'un mal xa c'ac'al.

Ti Jesuse laj yut ti icuxe
(Mt. 21:18-19)

12 Ta yoc'lomal, c'alal iloq'uic batel ta Betaniae, ti Jesuse lic ya'i vi'nal. 13 Tey laj yil ta
nom jpets icux ti oy yanale. Jech o xal bat sq'uel mi oy ti sate. Pero mu'yuc sat laj sta. Ja'
no'ox yanal, yu'un ma'uc to yorail ta satin. 14 Jech ti Jesuse jech laj yalbe ti icuxe:
—Mu'yucuc buch'u slo'bot o asat —xut.
Ti yajchanc'optaque laj ya'iic.

Ti Jesuse ta xch'uba ti temploe
(Mt 21:12-17; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)

15 Ts'acal to un, ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque ic'otic ta Jerusalén. C'alal i'och batel
ta templo ti Jesuse, lic snutsan loq'uel scotol ti buch'u ta xchonilajic ta smanolajic teye.
Laj svalc'unbe smexaic ti jeltaq'uinetique. Laj svalc'unbe xilaic ti jchonpalomaetique.
16 Mi ja'uc jun ta xac' ochuc ti oy c'usi xcuchojic ochel ta temploe. 17 Ti Jesuse jech lic
chanubtasvanuc:
—Jech ta xal ti Dios ti ts'ibabil ta sc'ope: "Ti templo cu'une ja' jtaobil ta c'oponel yu'un
ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomile", xi ti Diose. Pero ti vo'oxuque joybij avu'unic
ta snail ch'en j'eleq'uetic —xi.
18 Ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, laj ya'iic ti jech
laj spas ti Jesuse. Jech o xal ti stuquique lic snopic c'usi ta xutic yo' ta xaq'uic ta milel. Ja'
ti laj yilic ti toj lec laj ya'iic ti cristianoetic ti c'u s'elan ichanubtasvane. Jech o xal ixi'ic.
19 C'alal i'och ti ac'obale, ti Jesuse iloc' batel ti ta jteclum Jerusalene.

Itaquij ti icuxe
(Mt 21:20-22)

20 Sob xa ta yoc'lomal, i'ech'ic yan velta ti bu teq'uel ti icuxe. Jech ti yajchanc'optaque
laj yilic ti taquijem xa schi'uc ti yibele. 21 Ti Pedroe ivul ta yo'nton. Jech lic yalbe ti Jesuse:
—Jchanubtasvanej, q'uel avil ti icux ti laj avute, taquijem xa —xi.
22 Ti Jesuse jech itac'av:
—Ch'unic ti xu' yu'un ti Diose. 23 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti ta
xalbe ya'i ti vits li'e: "Locan, batel li'e, ba jipo aba ta nab", mi xute, ti mi mu xna'etuc ti
yo'ntone, ti mi ta xch'un ti ta xc'ot ta pasel ti c'usi laj yale, ta ono'ox xc'ot ta pasel. 24 Jech
o xal ta xcalboxuc, scotol ti c'usi ta xac'anbe ti Dios ti c'alal ta xataic ta c'oponele, ti mi ta
xach'un ti la'ac'bat xae, jech ono'ox laj xa ataic. 25 Mi oy buch'u aq'uelojbe smul c'alal ta
xataic ta c'oponel ti Diose, ac'bo perdón, yo' jech ti Atotic ti oy ta vinajele, ta xac'boxuc
perdón yu'un ti amulique. 26 Pero mi mu xavaq'uic perdone, jech ti Atotic ti oy ta vinajele,
mu xac'boxuc perdón yu'un ti amulique —xi.

Ti yabtel yich'oj ti Jesuse
(Mt 21:23-27; Lc 20:1-8)

[27] Ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque icha'sutic batel ta Jerusalén. C'alal tey och batel
ta temploe, inopajic talel ta stojol ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale, schi'uc ti moletique. [28] Ti stuquique jech lic sjac'beic ti Jesuse:
—¿C'usi avabtel avich'oj? ¿Buch'u laj yac'bot avabtel ti vi s'elan ta xapase? —xutic.
[29] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ja' jechun ec, ta jc'an ta jac'boxuc jbel c'op. Ti mi xu' ta xatac'beicune, ta xcalboxuc
ava'iic buch'u yac'ojbun cabtel ti jech ta jpase. [30] Albun ca'i, ¿buch'u laj stac talel ti Juane
yo' jech ta xac' ich' vo'? ¿Mi tacbil talel yu'un ti Diose? ¿Mi tacbil talel yu'un viniquetic
no'ox? Tac'beicun —xi.
[31] Ti stuquique jech lic yalolanbe sbaic:
—Ti mi ta xcaltic ti ja' tacbil talel yu'un ti Diose, ti stuque xu' ta xistac'botic: "¿C'u cha'al
ti mu'yuc laj avich'ic ta muc'?" xijyut. [32] Ti mi ta xcaltic ti ja' tacbil yu'un ti viniquetic ti mi
xcutique, melel, toj xi'bal sba. Yu'un scotolic sna'ojic ti ja' tacbil talel yu'un Dios ti Juane
—xut sbaic.
[33] Jech o xal ti stuquique jech laj yalbeic ti Jesuse:
—Mu jna'cutic —xutic.
Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—Ja' jechun ec, mi ja'uc ta xcalboxuc ava'iic buch'u yac'ojbun cabtel ti jech ta jpase
—xi.

12

Ti chopol j'abteletic ti laj yich' babac'optaele
(Mt 21:33-46; Lc 20:9-19)

[1] Ti Jesuse jech lic yal ta babac'op: —Oy jun vinic ti ep laj sts'un uva ti ta yosile. Laj
smac lec ta moc. Laj spasbe jun yavil ti bu ta xich' pits'el ti sat uvae. Laj smeltsan jun
toyol luchlebal yo' jech ta xich' chabiel scotol. Ts'acal to un, laj yac' ta ch'om ti yosil ta
stojol ti j'abteletique. Ibat ta nom ti vinique. [2] C'alal sta xa yorail ti ta xich' tuch'el ti
uvae, laj stac talel jun yaj'abtel yo' ta sc'an ti c'u yepal ta xich'e. [3] Pero ti j'abteletique laj
stsaquic. Laj smajic. Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel. [4] Ts'acal to un, ti yajval banomile lic
xcha'tac batel yan yaj'abtel. Pero ja' jech xtoc ti j'abteletique laj yutic, laj yac'beic ton,
laj syayijesbeic sjol. [5] Ti yajval banomile laj to xcha'tac batel yan yaj'abtel. Pero laj smilic
xtoc. Ts'acal to ti yajval banomile laj stac batel ep yaj'abteltac. Pero ja' no'ox jech xtoc,
oy jlom ilajic ta milel, oy jlom ilajic ta majel.
[6] 'Oy to jun snich'on xtoc ti c'ux ta xa'ie. Slajeb xa laj stac batel ti jech laj snop ta
yo'ntone: "Ta xiyich'beicun ta muc' ti jnich'one", xi. [7] Pero ti j'abteletique jech laj yalbe
sbaic: "Ti vinic le'e, ja' ti buch'u ta xich' comel ti osile. La' jmiltic yo' jech ta xcu'unintic ti
osile", xiic. [8] Jech o xal laj stsaquic, laj smilic. Laj xjochic loq'uel ta spat ti ts'unobaltique
—xi.
[9] Jech o xal ti Jesuse tey lic sjac':
—¿C'usi ta spas ti yajval banomil ti jech taje? Ta xtal smil ti j'abteletique. Jech ti yosile
ta xac' ta ch'om ta yan.
[10] 'Ti vo'oxuque, ¿mi mu'yuc avilojic ta sc'op Dios ti jech ta xale?
Ti ton ti bajbil yu'un ti j'abteletique, ts'acal to ja' jtunel icom sventa sliqueb ti nae.
[11] Ja' yabtel stuc ti Diose. Jun yutsil ta xc'ot ta jtojoltic,
ti xie —xi ti Jesuse.
[12] Ti stuquique ta sc'an xa ox ta stsaquic ta chuquel ti Jesuse. Yu'un laj ya'iic lec ti ja'
sc'oplal stuquic ti jech laj sbabac'opta ti Jesuse. Pero mu'yuc laj stsaquic, yu'un ixi'ic yu'un
ti cristianoetique. Jech o xal un, laj yictaic comel ti Jesuse. Ibatic.

Scoplal ti patane
(Mt 22:15-22; Lc 20:20-26)

[13] Ts'acal to un, ti stuquique laj staquic batel ta stojol Jesús jun chib jfariseoetic schi'uc
jun chib svinictac ti Herodese yo' jech mi oy c'usi chopol ta xloc' ta ye, yo' jech ta xbaj ta
c'oc' yu'unic. [14] Jech o xal ti stuquique italic, jech lic yalic:
—Jchanubtasvanej, ti vu'uncutique jna'ojcutic lec ti tuc' ta xachanubtasvane. Ma'uc
ta xac'an ti lec ac'oplal yu'un ti cristianoetique. Jech o xal un, mu xajel ti c'u s'elan ta
xachanubtasvane. Ja' no'ox oy ta avo'nton ti ta xachanubtasvan ti c'u s'elan ta jtacutic
slequilal ti Diose. Jech o xal un, ti patan taq'uin yu'un ti ajvalil romanoe, ¿mi lec ti ta
jtojtique? ¿Mi mu lecuc ti ta jtojtique? —xiic.
[15] Ti Jesuse sna'oj xa ono'ox ti jeche' ono'ox ta xlo'lavanique. Jech o xal jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti ta xayalesicun ava'i ta c'oq'ue? Ac'bun quil jsepuc taq'uin —xi.
[16] Ti stuquique laj yich'ic talel ti taq'uine. C'alal laj sq'uel ti Jesuse, tey laj sjac':
—¿Buch'u sat, buch'u sbi ti li' tsacale? —xi.
Ti stuquique jech laj staq'uic:
—Ja' ti ajvalile —xiic.
[17] Jech ti Jesuse jech laj yal:
—Ac'beic ti ajvalil romano ti c'usi ja' yu'une. Ja' jech xtoc, ac'beic ti Dios ti c'usi ja'
yu'une —xi.
Ti stuquique ch'ayal ic'ot yo'ntonic ti jech itac'batique.

Ta xjac'bat c'u s'elan ti cha'cuxiele
(Mt 22:23-33; Lc 20:27-40)

[18] Jech xtoc un, bat sq'uelic Jesús jun chib jsaduceoetic. Ti jsaduceoetique xch'unojic ti
mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique. Jech o xal jech laj yalic:
[19] —Jchanubtasvanej, ti Moisese laj sts'ibabuncutic comel ti mi oy buch'u ta xcham jun
vinic ti ch'abal yol ta xicta comel ti yajnile, jech o xal ti yits'ine, ac'o yic'be yajnil ti animae,
yo' jech mu xch'ay sts'unobal ti sbanquile. [20] Q'uel avil, oy viniquetic ti vucubic ta voq'uele
ti jech ic'ot ta pasele. Ti sba banquilale laj yic' yajnil. Pero icham. Ch'abal snich'on icom.
[21] Ts'acal to un, ti scha'vo'al its'inale laj yic'be yajnil ti animae. Jech xtoc icham. Ch'abal
snich'on icom. Ja' jech laj spas xtoc ti yoxibal its'inale. [22] Ja' jech laj yiq'uic ti jun ants ti
yucubalique. Icham scotolic. Mi ja'uc junuc yu'unic ti oy snich'on icome. Ts'acal to icham
ec ti antse. [23] Jech o xal c'alal ta sta yorail ti ta xcha'cuxi ti animaetique, albun ca'icutic,
¿buch'u junucal yu'unic ti yajnil ta xcome c'alal ti vucub viniquetic laj yajnilanic ti antse?
—xiic.
[24] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Toj ch'ayemoxuc ta j'ech'el. Yu'un mu xava'iic ti sc'op Diose, mi ja'uc ti smuc'ul
stsatsal ti Diose. [25] C'alal sta yorail ti ta xcha'cuxiic ti animaetique, laj sc'oplal ti jech ta sa'
ti snup schi'ilique. Laj sc'oplal ti jech ta xac' ta nupunel ti yants'il nich'onique. Yu'un ta
xc'otic jech chac c'u cha'al ti ángeletic ti oy ta vinajele. [26] ¿C'u cha'al ta xanopic ti mu'yuc
ta xcha'cuxi ti animaetique? ¿Mi yu'un mu'yuc aq'uelojic ti c'u s'elan ts'ibabil ta sc'op
Dios yu'un ti Moisése, ti c'alal ic'opoj ti Dios ta stojol ti co'ol s'elan ta xc'ac' ti jpets uni
te'e? Jech laj yal: "Diosun yu'un ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Jacobe", ti xie.
[27] Ta stojol ti Diose, mu'yuc buch'u chamem. Scotolic cuxulic. Jech o xal ti vo'oxuque toj
ch'ayemoxuc —xi.

Ti mantal ti más tsots sc'oplale
(Mt 22:34-40)

[28] Ja' jech xtoc inopaj talel ta stojol Jesús jun jchanubtasvanej yu'un ti mantale, yu'un laj
ya'i ti laj stsac sbaic ta c'op ti Jesús schi'uc ti jsaduceoetique. Laj ya'i ti lec tuc' laj stac' ti
Jesuse. Jech o xal jech laj sjac':
—¿C'usi junucal mantal ti más tsots sc'oplal ta scotole? —xi.
[29] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti mantal ti más tsots sc'oplale, ja' li'e: "A'yio ava'iic, Israel, ti Cajvaltic Dios
cu'untique, ja' no'ox stuc Ajvalil. [30] Jech o xal un, c'ano ti Cajvaltic Diose ta sjunul avo'nton,

ta sjunul ach'ich'el, ta sjunul avip, ta sjunul snopobil avu'un", ti xie. Ja' ti mantal ti más
tsots sc'oplale. [31] Ti yan ti jutuc mu co'oluque, ja' li'e: "C'uxubino ti achi'ile jech chac c'u
cha'al ta xac'uxubin aba atuc", ti xie. Ti chib mantal li'e ja' ti más tsots sc'oplale —xi.
[32] Ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale jech laj yal:
—Lec ti jech laj aval, Jchanubtasvanej. Melel ti c'usi laj avale. Jun no'ox ti Diose. Mu'yuc
xa yan jech chac c'u cha'al ti Diose. [33] Ti jech ta jc'antic ti Diose ta sjunul co'ntontic,
ta sjunul snopobil cu'untic, ta sjunul jch'ich'eltic, ta sjunul quiptic, ti ta jc'uxubintic ti
jchi'iltic jech chac c'u cha'al ta jc'uxubin jba jtuctique, ja' ti más tsots sc'oplal taje. Ja' mu
sta sc'oplal ti smoton Dios ti ta jmiltique, ti ta jchic'betic ta altare —xi.
[34] C'alal laj yil ti Jesús ti lec tuc' laj staq'ue, jech laj yal:
—Mu xa nomuc oyot ta stojol ti ventainel yu'un ti Diose —xi.
C'alal jech laj ya'iique, mu'yuc xa c'usi laj sjac'olanbeic ti Jesuse.

¿Buch'u snich'on ti Cristoe?
(Mt 22:41-46; Lc 20:41-44)

[35-36] Ti Jesuse tey ta xchanubtasvan ta templo ti jech ta xale:
—Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, ¿c'u cha'al ta xalic ti ja' snitilul David ti
Cristoe, c'alal ti Davide, ta sventa ti ventainbil yu'un ti Ch'ul Espíritue, jech laj yal?
Ti Diose jech laj yalbe ti Cajvale:
"La' chotlan ta jbats'i c'ob,
ja' to mi ta xcac' ta avoc ta ac'ob ti avajcrontae",
x'utat, xi ti Davide. [37] ¿C'usi xut ti Cristo ti ja' snitilul ti Davide c'alal ti David Cajval ti xute?
—xi ti Jesuse.
Ti epal cristianoetique sjunul yo'ntonic ta xa'ibeic sc'op ti Jesuse.

Ti Jesuse laj svinajesbe smul ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
(Mt 23:1-36; Lc 11:37-54; 20:45-47)

[38] Ti Jesuse jech ta xchanubtas ti cristianoetique:
—Bijanic me yu'un ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Yu'un ti stuquique toj lec ta
xa'iic ti nat sc'u' slapojique. Toj lec ta xa'iic ti ich'bilic ta muc' ti bu'yuc no'ox ta xanavique.
[39] Ti stuquique ta sa'ic ti chotlebal ti bu ich'bil ta muc' tey ta ch'ul nae. Ja' jech xtoc ta
sa'ic ti chotlebal ti bu ich'bil ta muc' ti c'alal ta x'ic'atic ta ve'ele. [40] Ta spojbe sna ti me'onal
antsetique. Pero yo' jech mu xac' ta ilel ti c'usi ta spojique, jal ta xa sc'oponic ti Diose. Jech
o xal ti stuquique ja' más tsots castigo ta xich'ic —xi.

Ti me'on antse laj yac'be smoton ti Diose
(Lc 21:1-4)

[41] Oy bu jun velta ti Jesuse tey chotol ta yut templo ta yeloval scaxail smoton ti Diose. Laj
yil ti ta xaq'uic comel ti taq'uin sventa smoton ti Diose. Ep ti jc'ulejetique ta xaq'uic comel
ep ti staq'uinique. [42] C'alal jech ta spasique, ja' o ic'ot jun me'on ants ti laj stic' ochel ta caxa
chib biq'uit taq'uin ti jutuc ti stojole. [43] Jech o xal ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque.
Jech laj yalbe:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti me'on ants le'e, ja' más ep laj yac' ta xil ti Diose. Ja'
mu sta ti yan ti buch'utic ep laj yaq'uique. [44] Yu'un ti buch'u ep laj yaq'uique, sobrail xa
no'ox. Pero ti me'on ants le'e laj yac' comel scotol ti c'ajomal ja' ta xtun yu'une —xi.

13

Ti Jesuse ta xal ti ta xlilij ti temploe
(Mt 24:1-2; Lc 21:5-6)

[1] C'alal tey xa ta xloq'uic batel ta temploe, oy jun yajchanc'op ti jech lic yale:
—Jchanubtasvanej, q'uel avil yutsiquil ti tone. Toj lec meltsanbil ti templo li'e —xi.
[2] Ti Jesuse jech laj stac':
—Jech xaval ava'uc ti jun yutsiquil meltsanbile. Pero oy bu ta sta sc'ac'alil ti ta xlilije.
Mi ja'uc jbej ton ti cajal ta xcom ta sba ti yan tone. Scotol lilijem ta xcom —xi.

Svinajeb ti c'alal po'ot xa sta ti slajeb c'ac'ale
(Mt 24:3-28; Lc 21:7-24; 17:22-24)

3 Jech ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque ibatic ta vits Olivos ta yeloval ti temploe.
C'alal tey chotol ti Jesuse, jech ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, ti Andrese tal sjaq'uic ta
mucul:
4 —Ta jc'an ti ta xavalbun ca'icutic, ¿c'usi ora ta xc'ot ta pasel ti jech taje? ¿C'usi svinajeb
ti c'alal po'ot xa sta yorail ti jech ta xc'ot ta pasele? —xiic.
5 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Bijanic me. Mu me xataic lo'lael. 6 Yu'un ep ti buch'utic sbiinoj ti jbi ti jech ta xalique:
"Vu'un Cristoun", ti xiique. Ep ta xlajic ta lo'lael.
7 'Ti vo'oxuque, c'alal ta xava'ibeic sc'oplal ti oy xa leto li'e, ti oy xa leto le'e, ti xiique, mu
me xaxi'ic. Yu'un jech ono'ox ta xc'ot ta pasel. Pero ma'uc to slajebal ti c'ac'ale. 8 Ba'yel ta
xlic scrontain sbaic ti muc'tic lumetique, ta scrontain sbaic ti ajvaliletique. Bu'yuc no'ox
oy niquel, oy vi'nal. Bu'yuc no'ox xvochlajet ti cristianoetique. Ti va'i s'elan ta xc'ot ta
pasele, ja' sliquebal to ti vocole.
9 'Jech ti vo'oxuque q'uelo me abaic. Yu'un ta xa'ac'atic batel ta entregal ta stojol ti
ajvaliletique. Ta xavich'ic majel ta ch'ul na. Ti vo'oxuque ta jventa vu'un ti jech ta xava'an
abaic ta stojol ti ajvaliletique, ti reyetique, yo' jech tey ta xavalbe ya'iic ti jc'oplale. 10 C'alal
mu to ta sta yorail ti slajebal c'ac'ale, tsots sc'oplal ti ta xich' alel ti colebal ta sjoylej ti
banomile. 11 C'alal ta xa'ac'atic batel ta stojol ti ajvaliletique, mu xavat avo'ntonic, mu
xapoco'nopic ti c'usi ta xc'ot avalique. Alic ti c'usi ta xac'boxuc ana'ic ti Dios c'alal tey
oyoxuc ta stojolique. Yu'un ma'uc ti vo'oxuc ti ta xac'opojique, ja' ti Ch'ul Espíritue. 12 Ti
viniquetique ta xac' ta entregal ti schi'il ta voq'uele yo' ac'o yich' milel. Ti totiletique ta
xac' ta entregal ti snich'onique yo' ac'o yich' milel. Ti nich'oniletique ta xac' ta entregal
ti stotique yo' ac'o chamuc. 13 Ta jventa vu'un ti jech ta xayich'ic ta cronta scotol ti
cristianoetique. Mu lecuc ta xayilic. Pero buch'uuc no'ox ti staoj yav yo'ntonic xcham
xlaje, ja' ta xcolic.
14 'Ti j'alc'op Daniele laj sts'iba comel sc'oplal ti jsoquesvanej ti ta xch'ayvane. (Ti buch'u
ta sq'uel li'e, ac'o ya'i lec ti c'usi ta xale.) C'alal ta xavilic ti tey xa oy ti bu ma'uc sventae,
ac'o jatavicuc batel ta vitstic ti buch'utic nacalic ta Judea banomile. 15 Ja' jech xtoc ti
buch'utic muyemic batel ta scha'cojal sna ti jech c'ac'al taje, mu xa me xyal batel ta stamel
ti c'usi ta xtun yu'une. 16 Ja' jech xtoc ti buch'utic oyic ta osiltique, mu xa me xtal ta sna ta
stamel ti sc'u'ique. 17 Ja' toj abol sbaic ti antsetic ti buch'utic schi'uc to ti yolique, schi'uc
ti buch'utic ta to xchu'un ti yolic ti jech c'ac'al taje. 18 Ti vo'oxuque, taic me ta c'oponel
ti Diose ti ma'ucuc me ta yorail sictic ti ta xajatavic batele. 19 Yu'un mu no'ox albajuc ti
vocol ta xtale. Sba to velta ti jech ta xich' svocolic ti cristianoetique. Ja' mu sta ti laj yich'
tal svocolic ti cristianoetic ti sliquebal banomile. C'alal mi ech'e, mu'yuc xa jech ta xtal ti
vocole. 20 Ti manchucuc ta sbic'tajes vocol ti Cajvaltique, mu'yuc buch'u junuc ta xcol ti
jechuque. Pero ta sbic'tajes ta sventa ti c'ux ta xa'i ti buch'u t'ujbilic yu'une.
21 'Mi oy buch'u ta xalboxuc: "Q'uel avilic, li' xa oy ti Cristoe", o mi mo'oje: "Le' xa
oy", mi xayutique, mu xach'unic. 22 Yu'un toj ep jlo'lavanejetic ta xtal ti ta sbis sbaic ta
Cristoe. O mi mo'oje, ta xalic ti ta xc'opojic ta sventa ti Diose. Ti jlo'lavanejetique ep ta
xaq'uic iluc ti tsots xu' yu'unique yo' jech ta xlo'lavanic. Ti xu'uc yu'unique, ta slo'laic ti
buch'utic t'ujbilic xa yu'un ti Diose. 23 Laj xa jpoco'alboxuc ti jech ono'ox ta xc'ot ta pasele.
Q'uelo me abaic.

Ti c'u s'elan ta xtal ti Cajvaltique
(Mt 24:29-35,42,44; Lc 21:25-36)

24 'C'alal mi ech' xa yorail ti vocole, ti c'ac'ale ta x'ic'ub. Ti ue mu xa xac' ti xojobale. 25 Ti
c'analetique ta xbajuc yal tal ti oy ta vinajele. Scotol ti c'usitic oy ta vinajele xlaj nicanuc.
26 Jech o xal un, ja' o yorail ti ta xiyilicun ti tey ta xital ta ba toc schi'uc jmuc'ul jlequilal ti
vu'un co'ol j'elantique. 27 Ja' o ta xcalbe mantal ti cajángeltaque yo' ta stsobic talel ti calab
jnich'nab ti t'ujbilic cu'une, ti bu'yuc no'ox oyic ta sjoylej banomile.

28 ’Ti vo'oxuque, vuleso me ta avo'ntonic ti c'alal ta xavilic ti ta x'uninaj sc'obtac ti ta
sjelta yanal ti icuxe, xana'ic lec ti ja' o xa yorail ti ta xtal ti vo'e. 29 Ja' jech s'elan xtoc ti
c'alal ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan laj calboxuque, na'ic me lec ti nopolun xa talel ta ti'
nae. 30 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti va'i s'elan laj cal taje, oy to cuxajtic ti cristianoetic
c'alal ta x'ech' scotol ti vocol taje. 31 Ti vinajele, ti banomile ta xlaj sc'oplal. Pero ti jc'ope
mu stselbuj.
32 ’Ti sc'ac'alil yorail ti ta xicha'sut talele, mu'yuc buch'u sna'. Mu sna'ic ti ángeletic ti
oyic ta vinajele. Mi ja'uc jna' ti vu'un Snich'onun ti Diose. Ja' no'ox sna' stuc ti Jtote.
33 ’Jech o xal un, viq'uiluc me asatic. Tuc'ulano me abaic. C'oponic me ti Diose. Yu'un
mu xana'ic c'usi ora ti ta xc'ot ta pasele. 34 Ti c'alal ta xicha'sut talele, co'ol s'elan jech chac
c'u cha'al jun vinic ti ta xbat ta nome. Pero c'alal mu to ta xloc' batele, ta xac'be comel
sventain sna ti yaj'abtele. Ta xac'be comel yabtel ta jujun. Jun ta xalbe comel ti ac'o xchabi
lec ti ti' nae. 35 Jech o xal ti vo'oxuque viq'uiluc me asatic. Yu'un mu xana'ic c'usi ora ta
xvul ti yajval nae. Mi naca ta x'och ac'obal, mi ta o'lol ac'obal, mi naca sba oq'uel cots,
mi ta sob ic'loman, mu xana'ic. 36 Jech o xal un, ti vo'oxuque mu me vayemucoxuc chvul
staoxuc. 37 Ti c'usi ta xcalboxuc ti vo'oxuque, ja' jech ta xcalbe ya'i ti yane ti viq'uiluc me
ti satique —xi ti Jesuse.

14

Laj snopic ti ta stsaquic ti Jesuse
(Mt 26:1-5; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)

1 Chib xa c'ac'al sc'an ta xlic ti q'uin Colel ti c'alal ja' o ta sve'ic ti pan ti mu'yuc
yich'oj ti spajubtasobile. Jech ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un
ti mantale, ta sa'beic smelol ti c'u s'elan ta slo'laic yo' jech ta xaq'uic ta milel ti Jesuse.
2 Pero jech ta xalic xtoc:
—Ti c'alal jech ta xich' tsaquele, ma'uc ti c'alal syaquil ti q'uine, yo' jech mu xlic epal
c'op yu'unic ti cristianoetique —xiic.

Ti ants ti laj smal ti aceite ta sjol ti Jesuse
(Mt 26:6-13; Jn 12:1-8)

3 Ti Jesuse tey oy ta Betania jteclum ta sna Simón ti sbiinoj ti jc'a'emal-chamele. C'alal
jech chotol ta mexa ti Jesuse, ja' o ital jun ants ti yich'oj talel jun jaru ti meltsanbil ta
alabastro tone, ti noj ta aceite ti capbil ta nardo ti toj toyol ti stojole. Ti antse laj svoc'
ti jarue. Laj smalbe ti aceite ta sjol ti Jesuse. 4 C'alal jech laj spase, oy jlom ti buch'u tey
oyique isoc sjolic ti jech laj spas ti antse. Jech o xal tey lic yalbe sbaic:
—¿C'u cha'al ti jech laj yixlan ti aceite ti capal ta nardoe? 5 Ja' lec ti lajuc yich' chonel
ti más ta oxib ciento denario taq'uine yo' jech ta xich' coltael ti buch'utic abol sbaique
—xiic.
Jech o xal chopol laj ya'iic ti jech laj spas ti antse.
6 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Ch'an utic, ¿c'u cha'al ta xavaq'uic ta vul o'nton ti antse? Toj yan no'ox yutsil ti jech
laj spas ta jtojole. 7 Yu'un ti buch'utic abol sbaique li' ono'ox oy ta atojolique. Xu' xacoltaic
ti c'usiuc ora ta xac'anique. Yan ti vu'une mu li'uc jchi'inojoxuc oe. 8 Q'uel avil ti ants li'e,
laj xa spas ti c'u yepal xu' yu'une. Laj xa smuibtasbun ti jbec'tale yo' ta xquich' muquel.
9 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, bu'yuc no'ox ti ta xich' alel ti lequil ach' c'op ta sjoylej
banomile, ja' jech xtoc ta xvinajesbat sc'oplal ti ants li'e, yo' jech mu xch'ay ta yo'nton ti
cristainoetic sc'oplal ti ants li'e —xi.

Ti Judase ta xac' ta c'abal ti Jesuse
(Mt 26:14-16; Lc 22:3-6)

10 Jech ti Judas Iscariotee, ti ja' jun ta slajcha'vo'al ti yajchanc'optaque, iloc' batel. Bat ta
stojol ti banquilal paleetique yo' ta spasic jun trate, yo' ta xac' ta c'abal ti Jesuse. 11 C'alal laj
ya'iic ti banquilal paleetique, jun to yutsil laj ya'iic. Tey laj yalic ti ta xac'beic ti taq'uine.
Jech o xal ti Judase lic sa'olan c'usi ta xut yo' ta xac' ta c'abal ti Jesuse.

Sna'obil ti Jesuse
(Mt 26:17-29; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; I Co 11:23-26)

12 Ti sba c'ac'al sliqueb ti q'uine, ti c'alal ja' o ta sve'ic ti pan ti ch'abal yich'oj ti
spajubtasobile, c'alal ja' o yorail xtoc ti ta xich' milel ti chij sventa ti q'uin Colele, jech
ti yajchanc'optaque jech lic sjac'beic ti Jesuse:
—¿Bu ta xac'an ti chba jpascutic ti ve'lil yo' jech ta xave' ta sventa ti q'uin Colele?
—xutic.
13 Ti Jesuse laj stac batel chib yajchanc'op ti jech laj yalbee:
—Batanic le' ta jteclume. Tey ta xataic jun vinic ti xcuchoj batel jun q'uib vo'e.
Nablanic batel ta spat. 14 Ti bu ta x'och ta nae, albeic ya'i ti yajval nae: "Jech laj yal ti
Jchanubtasvaneje: ¿Bu oy ti cuarto ti ta xive' schi'uc ti cajchanc'optac ta sventa ti q'uin
Colele? xi laj yal talel", xavutic. 15 Jech ti yajval nae ta xac'boxuc avilic jun muc' ta cuarto
ti oy ta scha'cojal na ti meltsajem xae. Tey ta xameltsanic ti jve'eltique —xi.
16 Jech ti cha'vo' yajchanc'ope iloq'uic batel. Tey ic'otic ta jteclum. Tey laj staic jech
chac c'u cha'al i'albatic yu'un ti Jesuse. Jech o xal tey lic smeltsanic ti ve'lil sventa ti q'uin
Colele.
17 C'alal i'och ti ac'obale, tey ic'otic schi'uc ti lajcha'vo' yajchanc'optaque. 18 C'alal tey xa
ta xve'ic ta mexae, ti Jesuse jech lic yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, oy jun avu'unic li' jchi'inoj ta ve'ele ti ta xiyac'un ta
c'abale —xi.
19 C'alal jech laj ya'iique, ochic ta at o'nton. Jech lic sjac'beic ta jujun tal ti Jesuse:
—¿Mi ja' li vu'une? ¿Mi ja' li vu'une? —xiic.
20 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ja' jun ta alajchebalic ti ta jun jsets'cutic ta xive' schi'uque. 21 Ti vu'un co'ol j'elantique
jech ono'ox ta xc'ot ta jtojol jech chac c'u cha'al ti ts'ibabil ta sc'op Diose. Pero toj abol
sba ti vinic ti buch'u jech ta xiyac' ta c'abale. Ja' lec ti manchucuc ivoc' talele —xi.
22 C'alal xyaquet ta xve'ique, ti Jesuse lic stsac ti pane. Laj yalbe vocol ti Diose. Ts'acal
to laj xet' ti pane. Laj yac'be batel ti yajchanc'optaque. Jech lic yal:
—Ve'anic ti pan li'e, ja' ti jbec'tale —xi.
23 Ts'acal to ti Jesuse laj stsac ti sbisol ya'lel uvae. C'alal laj yalbe vocol ti Diose, laj yac'be
batel ti yajchanc'optaque. Scotolic laj yuch'ic ti ya'lel uvae. 24 Ti Jesuse jech lic yal:
—Ti ya'lel uva ti laj avuch'ique, ja' xa ic'ot ta pasel ti ach' trate ta sventa ti ta xmal ti
jch'ich'ele ta sventa slequilal ti epal cristianoetique. 25 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, slajeb
velta ti jech ta xcuch' ti ya'lel uvae. Ja' to ta xcuch'tic yan velta ti ach' ya'lel uvae ti c'alal
ta jtsob jbatic ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.

Ti Jesuse ta xalbe ti Pedroe ti ta xmucat ta yo'ntone
(Mt 26:30-35; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)

26 C'alal laj yo'ntonic ta sq'uejintael jun q'uejoje, tey ibatic ta vits Olivos. 27 Jech o xal ti
Jesuse jech laj yal:
—Acotolic ti vo'oxuque ta xchibaj avo'ntonic ta jtojol ti ac'obal li'e. Yu'un jech ta xal
ti ts'ibabil ta sc'op Diose: "Ta xcac' ta milel ti jq'uelchije. Jech ti chije tan puc ta xbat", ti
xie. 28 C'alal ta xicha'cuxie, vu'un ta xijelav batel ta Galilea banomil. Ts'acal to ta xac'otic
ti vo'oxuque —xi.
29 Ti Pedroe jech laj yal:
—Manchuc mi ta xchibaj yo'ntonic ti yane, pero ti vu'une mu xchibaj co'nton —xi.
30 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta melel ta xcalbot ava'i, Pedro, ti ac'obal tana li'e ti c'alal mu to xlic oc'uc schibal
velta ti cotse, oxib xa ox velta laj aval ti mu xavojtiquinune —x'utat.
31 Pero ti Pedroe jech laj stac'be ti Jesuse:
—¡Bu xata ti jech ta xcale! Manchuc mi jmoj ta xijlajotic ta milel, mi ja'uc ta xcal ti mu
xacojtiquine —xi.
Pero ma'uc no'ox stuc. Jech laj yal scotolic.

Ti Jesuse ta sc'opon Dios ta ts'unobaltic Getsemaní
(Mt 26:36-46; Lc 22:39-46)

32 Ts'acal to ic'otic ta ts'unobaltic ti ja' Getsemaní sbie. Ti Jesuse jech laj yalbe ti
yajchanc'optaque:
—Chotlanic to comel li'e. Vu'une chba jta ta c'oponel ti Dios le' ta jote —x'utatic.
33 Ti Jesuse yic'oj batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane. Ti Jesuse tey lic ya'i ta yo'nton ti
mu xa jayloq'ueluc x'ech' ta xa'i ti vocole. 34 Jech o xal jech laj yal:
—Mu no'ox albajuc ta xcat co'nton. Xu' ta xicham o ta xca'i. Ti vo'oxuque li' to
comanique. Mu me xavayic —xi.
35 Jech ti Jesuse jech snatil ibat. Lic spatan sba ta banomil. Laj sc'anbe ti Diose ti xu'uc ta
xq'uejbat batel ti svocole, yo' jech mu xc'ot ta stojol. 36 Ti c'alal laj sta ta c'oponel ti Diose,
jech laj yal:
—Tot, ti vo'ote scotol xu' avu'un. Coltaun yo' mu xc'ot ta jtojol ti jvocole. Pero ma'uc
ta jc'an jech chac c'u cha'al ta jc'an jtuc. Ja'uc me ti c'usi ta xac'an ti vo'ote —xut.
37 Ti Jesuse isut batel ti bu icomic ti oxib yajchanc'ope. Pero vayemic c'ot sta. Jech o xal
jech laj yalbe ti Pedroe:
—Simón, ¿mi ta xavay? ¿Mi mu xu' avu'un ti vicluc asat junuc orae? 38 Vic'o me asatic.
Taic me ta c'oponel ti Diose yo' jech mu xayu'uninic ti pucuje. Ta melel, tsots avo'ntonic.
Pero mu'yuc yip ti abec'talique —xi.
39 Jech ti Jesuse icha'sut batel yan velta ti bu ta sta ta c'oponel ti Diose. Mu yanuc ti
sc'ope. Co'ol jech chac c'u cha'al ti laj yal ta ba'yele. 40 Ts'acal to un, isut talel. Pero vayemic
vul sta ti yajchanc'optaque. Ja' ti mu cha'bel xvic' ti satique. Ja' ti ta smutsbat satic yu'un ti
vayele. Mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi xu' ta stac'beic ti Jesuse. 41 C'alal isut talel ta yoxibal
veltae, jech laj yal:
—Vayanic xa. Cux avo'ntonic. Yu'un sta xa yorail ti ta xi'ac'at bal ta c'abal yu'un ti
jsa'muliletique ti vu'un co'ol j'elantique. 42 Va'lanic, batic. Yu'un tal xa ti buch'u ta xiyac'
ta c'abale —xi.

Chucbil batel ti Jesuse
(Mt 26:47-56; Lc 22:47-53; Jn 18:2-11)

43 Ti Jesuse, yacal to ta xc'opoj c'alal ja' o ic'ot ti Judase, ti ja' jun ta slajcha'vo'al ti
yajchanc'optaque. Ti stuque tal schi'uc epal cristianoetic, schi'uc yespadaic, schi'uc ste'ic
ti ja' tacbilic talel yu'un ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti
mantale, schi'uc ti moletique. 44 Ti j'ac'vanej ta c'abal Judase, spoco'alojbe xa ono'ox señail
ti c'u s'elan ta spas ti jech laj yale:
—Ti buch'u ta jbuts' ta xavilique, ja' me umbi. Tsaquic me, chuquic me lec —xi.
45 Jech o xal un, c'alal ic'ot ti Judas ti bu oy ti Jesuse, jech c'ot yalbe:
—Jchanubtasvanej, Jchanubtasvanej —xi.
Ja' o laj sbuts'. 46 Ta jech to yepal laj stsaquic ti Jesuse. Laj xchuquic batel.
47 Oy jun ti buch'u tey oye laj sloq'ues ti yespadae. Laj sbojbe schiquin ti yaj'abtel ti
banquilal palee. 48 Ti Jesuse jech laj yalbe ti jtsacvanejetique:
—Latalic schi'uc avespadaic schi'uc ate'ic yo' ta xachuquicun batel co'ol s'elan jun
j'elec'un yilel. 49 Scotol c'ac'al tey oyun ta atojolic laj jchanubtasoxuc ti ta temploe. Pero
mi ja'uc laj atsaquicun. Ti jech ta xapasic avi tana li'e, ja' ta sventa yo' ta xc'ot ta pasel ti
c'usi ts'ibabil ta sc'op Diose —xi.
50 Jech ti yajchanc'optaque laj yictaic comel stuc ti Jesuse. Ijatavic batel.

Ti querem vinic ti ijatave

51 Oy jun querem vinic spixoj sba ta saquil poc' ti tey nabal ibat ta spat ti Jesuse. Tey
itsacat ec. 52 Pero ti querem vinique laj yicta comel ti saquil poq'ue. T'anal ijatav batel ta
anil.

Ti Jesuse oy ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique
(Mt 26:57-68; Lc 22:54-55, 63-71; Jn 18:12-14, 19-24)

53 Jech ti Jesuse ic'bil batel ta stojol ti banquilal palee. Tey lic stsob sbaic scotol ti
banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc ti moletique.
54 Ti Pedroe nomtic tijil batel ta spat ti Jesuse. I'och batel c'alal to yamaq'uil sna ti banquilal
palee. Tey chotol icom ta c'atimol schi'uc ti mayoletique.
55 Ti banquilal paleetique schi'uc ti banquilal jchapanvanejetique lic sa'beic smul ti
Jesuse yo' xu' ta xaq'uic ta milel. Pero mu'yuc bu laj stabeic ti smule. 56 Ep ti buch'utic
ta sjutbeic smul ti Jesuse, pero mu jmojuc ti sc'opique. 57 Oy jlom ta jeche' laj sva'an sbaic
ta rextigo ti jech lic yalique:
58 —Q'uel avil, ti vu'uncutique laj ca'icutic ti jech laj yal ti vinic li'e: "Vu'un ta jlilin
ti templo ti meltsanbil yu'un ti cristianoetique. Pero ta oxib c'ac'al ta jva'an yan ach' ti
ma'uc meltsanbil yu'un ti cristianoetique", xi laj ca'icutic —xiic.
59 Manchuc mi jech laj yalic ti jutc'op rextigoetique, pero mu jmojuc ti sc'opique.
60 Jech o xal ti banquilal palee tey lic va'iuc ta stojol ti jchapanvanejetique. Jech lic sjac'be
ti Jesuse:
—¿C'u cha'al mu xapac ti ac'oplale? ¿C'usi taje ti va'i s'elan ti amule? —xut.
61 Pero ti Jesuse mu'yuc laj stac', tsijil icom. Jech o xal ti banquilal palee jech lic
xcha'jac'be yan velta:
—¿Mi vo'ot ti Cristoe, Snich'onot ti lequil Diose? —xi.
62 Ti Jesuse jech laj yal:
—Melel, Vu'unun. Ti vo'oxuque ta xavilicun ti co'ol j'elantique ti ta xichoti ta sbats'i
c'ob ti Dios ti scotol xu' yu'une. Ja' jech xtoc ta xavilicun ti ta xicha'sut talel ta ba toque
—xi.
63 Jech o xal ti banquilal palee lic xch'i' ta jatel ti sc'u'e, svinajeb ti toj ech'em chopol ti
jech laj ya'i c'usi laj yal ti Jesuse. Jech ti stuque jech lic yal:
—Mu xa persauc ta jc'antic yan rextigo. 64 Ti vo'oxuque laj xa ava'iic ti ta xchopol-c'opta
ti Diose. Jech o xal, ¿c'u xachiic xana'? —xi.
Scotol laj yalic:
—Chamuc —xiic.
65 Jech o xal oy jlom lic stubtabeic sat. Oy jlom lic smacbeic ti sate yo' jech ta xac'beic
majel. Jech ta xalbeic:
—Na'o ca'icutic ti buch'u laj smajote —xutic.
Ti mayoletique laj smajbeic ti sate.

Ti Pedroe ta smuc ta yo'nton ti Jesuse
(Mt 26:69-75; Lc 22:56-62; Jn 18:15-18, 25-29)

66 Ti Pedroe tey oy ta yamaquil sna ti banquilal palee. Tey ic'ot jun ants ti ja' yaj'abtel ti
banquilal palee. 67 Ti antse ti c'alal laj yil ti Pedro ti tey chotol ta xc'atin ta ti' c'oq'ue, tey
laj sq'uelbe sat. Jech lic yalbe:
—Ti vo'ot eque ja' achi'il ta xanobal ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete —x'utat.
68 Ti Pedroe laj smuc ta yo'nton. Jech laj yal:
—Mu xcojtiquin. Mu jna' buch'u ti va'i s'elan ta xavale —xi.
Tey iloc' batel ta spat ti ti' moque. Ja' o tey lic oc'uc ti cotse.
69 Ti antse lic sq'uelbe batel sat yan velta ti Pedroe. Tey lic yal ta stojol ti buch'utic
chotolic ta xc'atinique:
—Ti vinic le'e ja' jun schi'il ti Jesuse —xi.
70 Pero ti Pedroe laj xcha'muc ta yo'nton yan velta ti Jesuse. C'alal naca to jech laj yal ti
antse, ja' o tey laj yalic xtoc ti buch'utic tey chotolic ta xc'atinique:
—Ta melel, ti vo'ote ja' achi'il abaic. Yu'un liquemot tal ta Galilea. Yu'un co'ol s'elan
ac'opojelic —xutic.
71 Ti Pedroe lic chopol-c'opojuc. Jech laj yal xtoc:
—Xil Dios, bats'i mu xcojtiquin buch'u ti vinic ti ta xavlic taje —xi.
72 Naca to jech laj yal ti Pedroe, c'alal ja' o lic oc'uc scha'oq'uelal ti cotse. Ja' o ivul ta
yo'nton ti Pedroe ti jech ono'ox i'albat yu'un ti Jesuse: "C'alal mu'yuc to ox ta x'oc' ti

scha'oq'uelal ti cotse, oxib xa ox velta ta xaval ti mu xavojtiquinune", ti x'utat ono'oxe.
C'alal jech laj sna'e, ja' o tey lic yoq'uita sba ti Pedroe.

15

Ti Jesuse oy ta stojol ti Pilatoe
(Mt 27:1-2, 11-14; Lc 23:1-5; Jn 18:28-38)

1 C'alal sacub xa ti osile, ti banquilal paleetique bat stsob sbaic schi'uc ti moletique
schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc scotol ti banquilal jchapanvanejetique. Scotolic ti va'i yepal taje xchucojic batel ti Jesús ta stojol ti Pilatoe. 2 Ti Pilatoe jech
laj sjac':
—¿Mi vo'ot ti ajvalilot yu'un ti j'israeletique? —xut.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ja' jech, jech chac c'u cha'al ta xaval —xi.
3 Ti banquilal paleetique ep ta tos ti c'usitic lic sa'beic ti smule. 4 Jech o xal ti Pilatoe lic
xcha'jac':
—¿C'u cha'al ti mu xapac ac'oplale? Q'uel avil ti c'u s'elan ta sa'ic ti amule —xi.
5 Pero ti Jesuse tsijil icom. Jech o xal ti Pilatoe mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi xu' ta snop.

Ti Jeeuse, chapal xa sc'oplal ti ta xich' milele
(Mt 27:15-31; Lc 23:13-25; Jn 18:38-19:16)

6 Ti Pilatoe jech ono'ox stalel ti ta scolta batel jun jchuquel c'alal yorail ti q'uine, ja' ti
buch'u ta sc'an ta st'ujic ti j'israeletique. 7 Ti ta chuquinabe, oy jun jchuquel, Barrabás
sbi, schi'uc yan jchuqueletic ti ja' imilvanic ti c'alal ta ox spojbeic yabtel ti ajvalile. 8 Ti
j'israeletique tal sc'anbeic ti Pilatoe ti ac'o scolta batel jun jchuquel jech chac c'u cha'al
liquem ono'ox yu'unique. 9 Ti Pilatoe jech laj stac':
—¿Mi ja' ta xac'anic ti ta jcolta batel ti ajvalil yu'un ti Israele? —xi.
10 Ja' jech laj yal ti Pilatoe, yu'un laj yil ti ta yit'ixal yo'ntonic ti banquilal paleetique ti tal
ac'batuc ta stojol ti Jesuse. 11 Pero ti banquilal paleetique lic sliquesbe sjol ti cristianoetique
yo' ac'o yalic scotolic ti coluc batel ti Barrabase. 12 Ti Pilatoe jech lic sjac':
—¿C'usi ta xac'anic ta jpasbe ti ajvalil yu'un Israel ta xavalique? —xi.
13 Ti stuquique x'avlajetic xa lic tac'avicuc:
—¡Jipano ta cruz! —xiic.
14 Ti Pilatoe jech laj yal:
—¿C'usi chopol laj spas? —xi.
Pero ti stuquique lic cha'avanicuc:
—¡Jipano ta cruz! —xiic.
15 Ti Pilatoe ta sc'an ti lec ta x'ilat yu'un ti cristianoetique. Jech o xal laj scolta loq'uel ti
Barrabase. Laj yal mantal ti ac'o yich' tsitsel ta nucul ti Jesuse. Ts'acal to laj yac' batel yo'
ta xich' jipanel ta cruz.
16 Jech ti soldadoetique laj yiq'uic batel ta yamaq'uil cabilto ti Jesuse. Tey laj stsob sbaic
scotol ti yan soldadoetique. 17 Laj yac'beic slap c'u'il ti ic'ic' losantic sba stsajale. Laj xojbeic
xotbil ch'ix ta sjol. 18 C'alal jech laj spasique, lic avanicuc ta na'levanej:
—Jun avutsil ti ajvalilot yu'un ti Israele —xutic.
19 Tey lic smajbeic sjol ta jun jich'il te'. Laj stubtaic. Xquejeletic xa ta spas sbaic ta yich'el
ta muc' yilel. 20 C'alal laj yo'ntonic ta sna'leele, ja' o tey lic sloq'uesbeic ti c'u'il ti ic'ic'
losantic sba stsajale. Laj yac'beic slap ti sc'u' ono'oxe. Ts'acal to un, ti soldadoetique laj
yiq'uic loq'uel yo' chba sjipanic ta cruz.

Laj yich' jipanel ta cruz ti Jesuse
(Mt 27:32-44; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)

21 Ja' o tey tal jun vinic ti liquem talel ta Cirene banomile ti Simón sbie, ja' stotic ti
Alejandroe, ti Rufoe. C'alal tey i'ech'e, tey laj sujic ta xcuchel batel scruzal ti Jesuse.

22 Tey ic'bil ibat ti Jesuse ta jun vits ti ja' Gólgota sbie. Ja' yavil sbaquil jolal, xi ti smelole.
23 Tey laj yac'beic yuch' ti Jesuse jun ch'ail pox ti capal ta mirrae. Pero ti Jesuse mu'yuc laj
yuch'. 24 Tey laj sjipanic ta cruz. Ti soldadoetique laj sq'uelic buch'u oy suerte yu'unic yo'
ta xvinaj buch'u junucal ta xich'beic sc'u' ti Jesuse.
25 C'alal laj sjipanic ta cruz ti Jesuse, baluneb ora ic'luman. 26 Ti sletrail sjol scruzal ti
Jesuse ta xal c'u cha'al ti laj yich' milele, ja' jech ta xal: "Ti ajvalil yu'un Israele", xi. 27 Ja'
jech xtoc laj yich' jipanel ta cruz cha'vo' j'eleq'uetic, jun ta sbats'i c'ob, jun ta sts'et c'ob.
28 Ti jech taje, ja' jech ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ti ts'ibabil ta sc'op Diose: "Jun to
chopol vinic ta x'ilat ec", ti xie.
29 Ti buch'utic ta x'ech'ic teye, sjimolan xa sjolic ta xlabanvanic ti jech ta xalique:
—¿Bu ibat avu'un ti ta xaval ti ta xalilin ti temploe, ti ta oxib c'ac'al ta xava'an ta ach'e?
30 Colta aba quic atuc. Yalan talel ti jech jipilot ta cruze —xutic.
31 Ma'uc no'ox taje. Ja' jech xtoc ti banquilal paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti
mantale ta xlabanvanic ti jech ta xalbe sbaique:
—Laj scolta ti yane. Pero ti stuque mu xu' ta scolta sba. 32 Mi melel ja' ti Cristoe, ti Ajvalil
yu'un ti Israele, ti mi ta xquiltic ti ta syales sba ta cruze, ta melel umbi, ta jch'untic —xiic.
Ja' jech ta xna'levanic xtoc ti cha'vo' ti jipilic ta cruze.

Ja' jech icham ti Jesuse
(Mt 27:45-56; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30)

33 C'alal laj sta ti o'lol c'ac'ale, scotol ti banomile ic' icom. Ta oxib to ora mal c'ac'al
isacub. 34 Ti jech ora taje, ja' o tsots i'avan ti Jesuse:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —xi. Dios cu'un, Dios cu'un, ¿c'u cha'al laj avictaun
comel? xi ti smelole.
35 Oy jlom ti tey oyique laj ya'iic ti jech i'avan ti Jesuse. Jech lic yalic:
—A'yio ava'iic, ta xavta talel ti j'alc'op Elíase —xiic.
36 Oy jun ta scotolic ibat ta anil. Laj sts'aj ta ch'ail pox ti esponjae. Ts'acal to laj xchuc
ta ni' jich'il te' ti esponjae. Tey laj stuchbe muyel yo' ta xac'be sts'uts' ti Jesuse. Pero jech
i'albat yu'un ti yane:
—Ch'an uto. La' jq'ueltic quic mi ta xtal yalesatuc yu'un ti Elíase —xiic.
37 Jech ti Jesuse ja' o tsots i'avan. Tey icham. 38 Ti muc' ta cortina ti oy ta temploe, ijat.
Lic tal sjatemal ta sjol c'alal to yoc. cha'lic icom. 39 Ti banquilal soldado romano ti nopol
va'al ti bu oy ti Jesuse, c'alal jech laj ya'i ti c'u s'elan i'avane, ti c'u s'elan ichame, jech laj
yal:
—Ta melel, ti vinic le'e ja' Snich'on ti Diose —xi.
40 Ja' jech xtoc oy jun chib antsetic ti nom va'ajtic ta sq'uelic ti Jesuse. Ti bu oy ti
antsetique, tey oy ti María Magdalenae, ti Salomee, ti María ti ja' sme' ti Jacoboe schi'uc
ti Josee. 41 Ti antsetic taje ja'ic ti buch'utic laj sts'acliic batele schi'uc laj scoltaic ti Jesús
c'alal ixanav to ox ta Galilea banomile. Pero ma'uc no'ox jech yepal ti antsetic taje. Oy to
tey yan antsetic ti laj xchi'inic talel ti Jesús c'alal ital ta Jerusalene.

Ti Jesuse laj yich' muquel
(Mt 27:57-61; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42)

42 C'alal po'ot xa x'ic'ube, ja' o xa yorail ti ta xchapan sbaic ti j'israeletic sventa ti cuxob
o'ntonale. 43 Tey ital jun vinic ti José sbie, ti liquem talel ta jteclum Arimateae, ti ja' jun
vinic ti yich'oj tsots yabtel sventa ti banquilal jchapanvanejetique. Ja' jun vinic ti smalaoj
ono'ox ti ta xventainvan ti Diose. Tsots yo'nton i'och batel ta stojol ti Pilatoe. Bat sc'anbe
sbec'tal ti Jesuse yo' ta smuc. 44 Ti Pilatoe ch'ayal ic'ot yo'nton ti jech icham xa ti Jesuse.
Jech o xal laj sta ta iq'uel ti banquilal soldado yu'une yo' ta sjac'be mi jech ta melel ti icham
xa ti Jesuse. 45 C'alal laj yal ti banquilal soldado ti jeche, jech o xal ti Pilatoe laj yac' ye ti ac'o
ba mucbatuc sbec'tal yu'un ti Josee. 46 Jech o xal ti Josee laj sman jlic lequil muc' ta saquil
poc'. Tey bat syalesbe sbec'tal ti Jesuse. Laj spix ta poc'. Ts'acal to bat stic' ta muquinal ti

jombil ta tone. Laj smac ta ton sti' ti muquinale. 47 Ti María Magdalenae schi'uc ti María,
sme' ti Josee, laj yilic ti bu laj yich' muquele.

16

Cha'cuxi ti Jesuse
(Mt 28:1-10; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10)

1 C'alal i'ech' xa ti sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti Maríae Magdalenae schi'uc ti Salomee,
schi'uc ti María, sme' ti Jacoboe, lic smanic perfume yo' chba smalic ta sba sbec'tal ti
Jesuse. 2 Sob xa ta sliquebal c'ac'al ti xemunae, tey ic'otic ti bu mucule. Loq'uem xa tal
ti c'ac'ale. 3 C'alal jech ta xanavic batel ti antsetique, jech lic yalbe sbaic:
—¿Buch'u xu' ta sloq'uesbotic smac sti' ti muquinale? —xiic.
4 Pero c'alal ic'otique, laj yilic ti mu'yuc xa macal ta muc' ta ton sti' ti muquinale. 5 Tey
i'ochic batel ta yut. Ja' o tey laj yilic chotol ta stuq'uil bats'i c'obal jun querem vinic ti
slapoj nat saquil c'u'ile. Ixi'ic ti antsetique. 6 Pero ti stuque jech laj yal:
—Mu xaxi'ic. Ti vo'oxuque ta xasa'ic ti Jesús ti Buch'u liquem talel ta Nazarete, ti laj
yich' jipanel ta cruze. Pero icha'cuxi xa. Mu'yuc xa li' oye. Q'uel avil ti yav ti bu laj
yaq'uique. 7 Batanic, ba albeic ya'i ti yajchanc'optaque schi'uc ti Pedroe ti ja' ba'yel ta
xc'ot ta Galilea banomil ti stuque. Ts'acal to ta xac'otic ti vo'oxuque. Tey ta xavilic jech
chac c'u cha'al ti laj yalboxuc ono'oxe —xi.
8 Jech ti antsetique jatvil iloq'uic ta muquinal, yu'un xniclajetic xa ta xi'el. Mu'yuc
buch'u laj yalbeic, yu'un ta xi'ic.

Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti María Magdalenae
(Jn 20:11-18)

9 C'alal icha'cuxi ti Jesuse sob ta sliqueb c'ac'al ti xemunae, ba'yel laj yac' sba iluc ta stojol
ti María Magdalenae, ja' ti buch'u iloq'uesbat ti vucub pucuje. 10 Ti stuque ja' bat yalbe
ya'i ti icha'cuxi ti Jesuse ta stojol ti buch'utic jmoj ixanavic to ox schi'uque, ti buch'utic
ta x'oq'uic yu'un ti at o'ntone. 11 C'alal laj ya'iic ti cuxul ti Jesuse, ti laj yil xa ti María
Magdalenae, mu'yuc laj xch'unic.

Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol cha'vo' yajchanc'op
(Lc 24:13-35)

12 Ts'acal to ti Jesuse yan o c'u s'elan laj yac' sba ta ilel ta stojol ti cha'vo' yajchanc'op
ti c'alal ta xanavic batel ta bee. 13 C'alal laj yilic ti cha'vo'ique, bat yalbeic ya'i ti yan
yajchanc'optaque. Pero mu'yuc bu laj xch'unic xtoc.

Ti Jesuse ta xac'be yabtel ti yajchanc'optaque
(Mt 28:16-20; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)

14 Ts'acal to ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti buluchvo' yajchanc'optaque ti c'alal
tey chotolic ta mexae. Laj sjajanta ta scoj ti mu xch'unic ti jech icha'cuxie, ti toj yij ti
yo'ntonique. Ja' ti mu'yuc laj yich'beic ta muc' sc'op ti buch'utic laj yilic ti cha'cuxiem
xae. 15 Ti stuque jech lic yal:
—Ti vo'oxuque, batanic ta scotol banomil. Ba alic ti lequil ach' c'ope. 16 Ti buch'utic
ta xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope, ti ta xich'ic vo' xtoque, ta staic coltael. Pero ti
buch'utic mu xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope, ta ono'ox stoj ti smulique. 17 Ti buch'utic
ta xiyich'icun ta muq'ue, ja' jech ti señail ta q'uelele: Ta jventa vu'un ta sloq'uesic
ti pucujetique. Ta xc'opojic ta ach' c'opetic. 18 Manchuc mi ta stsaquic ta sc'obic ti
chonetique, manchuc mi ta xuch'ic c'usiuc venenoal, mu'yuc c'usi ta spasbatic. Ja' jech
xtoc c'alal ta scajan sc'obic ta sba ti jchameletique, ta xcol yu'unic —xi.

Ti Jesuse muy batel ta vinajel
(Lc 24:50-53)

19 C'alal laj yo'nton ta sc'oponel ti yajchanc'optaque, jech ti Cajvaltic Jesuse i'ic'at muyel
ta vinajel. Bat chotluc ta sbats'i c'ob ti Diose. 20 Jech ti yajchanc'optaque iloq'uic batel ta
yalel ta scotol banomil ti lequil ach' c'op ti ja' colebale. Ja' stuc ti Cajvaltique laj xchi'in

batel ti yajchanc'optaque. Jech xtoc i'ac'batic smuc'ul stsatsal yo' jech ta xvinaj ti ja' sc'op Dios ta spuquic ti yajchanc'optaque. Jechuc.

San Lucas

Ti sliquebe

1-2 Ep ti buch'utic laj yaq'uic persa ta ts'ibael sc'oplal ti c'usitic ic'ot ta pasel ta jtojoltique
jech chac c'u cha'al laj xchanubtasotic ti buch'utic laj yilic ta sliquebale, ti laj scolta sbaic
ta yalel ti lequil ach' c'ope. 3-4 Ja' jech ti vu'un eque, naca sta xcholet laj jac' lec talel scotol
sc'oplal ti c'u s'elan ilic talel ta sliquebe. Jech o xal un, Teófilo, ti lec xquil jbatique, lec ta
xca'i ti xcholet ta jts'ibabot tal ti c'usitic laj yich' pasele, yo jech ta xana' lec ti ja' melel ti
c'u s'elan laj xa avich' chanubtasele.

Jun ángel laj yal ti ta xvoc' ti Juan j'ac'-ich'-vo'e

5 C'alal tiq'uil to ox ta ajvalil ti Herodes ti ta Judea banomile, tey nacal jun pale, Zacarías
ti sbie. Ja' jmoj ta x'abtej schi'uc ti jvoc' Abías sbie. Ti yajnile, ja' sbiinoj Elisabet. Ja'
snitilulic talel ti pale Aarone. 6 Ti schibalique lec x'ilatic yu'un ti Diose. Ja' ti laj spasbeic
smantal ti Cajvaltic Diose. Jech o xal mu xu' ta sa'bat smulic yu'un ti yane. 7 Pero ch'abal
ti yalab snich'nabique. Yu'un mu sna' x'alaj ti Elisabete. Ja' jech xtoc me'el molic xa.
8 Ti pale Zacaríase, oy jun c'ac'al ti ja' ic'ot yorail ti ta xich' ta sventa ti yabtele schi'uc
ti schi'iltaque ti ta xtunic yu'un ti Diose. 9 Ti c'alal jech ta sq'uel yorailic ti paleetique,
ja' ic'ot ta stojol ti Zacaríase ti ta xchic' pom ta templo yu'un ti Cajvaltic Diose ti ja' jech
ono'ox liquem yu'unique. 10 C'alal yacal ta xchic' ti pome, scotolic ti cristianoetique tey ta
sc'oponic Dios ta yamaq'uil ti temploe. 11 Ja' o tey laj yil ti Zacaríase, va'al jun yaj'ángel ti
Cajvaltique tey ta xocon altar chic'obil pom ti oy ta bats'i c'obe. 12 Ti Zacaríase c'alal laj yil
ti ángele, mu stac' a'yeluc c'usi ta spas. Yu'un toj ech'em ixi' ta jmec. 13 Ti ángele jech laj
yal:

—Zacarías, mu xaxi'. Yu'un ti Diose laj xa ya'i ti ac'ope. Ti avajnil Elisabete xlic xchi'in
yol. Ta xavac'be sbiin Juan. 14 Toj ech'em no'ox xamuyubaj yu'un. Xpatet avo'nton yu'un
ti jech ta xvoq'ue. Ja' jech xtoc ep ti cristianoetique xmuyubajic ec ti c'alal ta xvoq'ue.
15 Yu'un ti anich'one ep ta xtun ta stojol ti Diose. C'alal mu to bu ta xvoq'ue, ventainbil
ono'ox yu'un ti Ch'ul Espíritue. Mu sna' xuch' ya'lel uva ti pajuneb xae, mi ja'uc pox. 16 Ta
sventa ti stuque, ep ti j'israeletique ta sutic talel ta stojol ti Dios yu'unique. 17 Ti Juan taje,
ja' jba'yej be yu'un ti Cajvaltique. Co'ol yo'ntonic, co'ol xu' yu'unic jech chac c'u cha'al
ti j'alc'op Elíase. Ta sco'oltasbe yo'ntonic ti totiletique schi'uc ti snich'nabique. Ja' jech
xtoc ta xchanubtas ta spasel c'usi lec ti buch'utic toyobbaique. Ja' jech ta stuq'uibtasbe
yo'ntonic ti cristianoetique yo' jech ta xich'ic ta muc' ti Cajvaltic ti c'alal ta xtale —xi ti
ángele.
18 Ti Zacaríase jech laj sjac'be ti ángele:

—¿C'usi xcut ta jna' mi melel ti jech ta xc'ot ta jtojole? Yu'un ti vu'une toj molun xa.
Ja' jech ti cajnil eque —xi.
19 Ti ángele jech laj stac':

—Vu'un Gabrielun. Yajtunelun ti Diose. Ja' laj stacun talel yo' tal calbot ava'i ti lequil
a'yeje. 20 Pero ta scoj ti mu xach'un ti c'usi laj calbote, macal ta xcom ave. Mu xu' ta
xac'opoj. Scotol ti va'i s'elan laj calbot li'e, ta ono'ox xc'ot ta pasel ti c'usi ora yoraile
—xi.
21 Ja' jech xtoc ti cristianoetique va'ajtic ta smalaic ti c'usi ora ta xloc' talel ti Zacaríase.
Ja' jech xtoc labal ta xa'iic ti jalij xa ta jmec ti mu xloc' talel ta temploe. 22 C'alal iloc' talel
ti Zacaríase, mu xa xu' xc'opoj. Jech o xal ja' o laj sna'ic ti oy c'usi i'ac'bat yil yu'un Dios ti
ta temploe. Yu'un ja' no'ox ta spasolan señail ta sc'ob. Yu'un uma' xa iloc' talel.
23 C'alal ech' sc'ac'alil ti c'u sjalil xtunilan ta templo ti Zacaríase, tey ibat ta sna. 24 Ts'acal
to ti Elisabete lic xchi'in yol. Mu'yuc xloc' ta sna vo'ob u. Tey ta snopilan ta yo'nton:
25 "Ti jech laj spasbun ti Cajvaltic avi tana li'e, yo' jech mu xa ta xilabanat yu'un ti
cristianoetique", xi.

Jun ángel ta xal ti ta xvoc' ti Jesuse

26 C'alal ech' xa ox vaquib ue, ti Diose laj stac batel ti ángel Gabriel ta jteclum Nazaret ti
oy ta Galilea banomile. 27 Ti ángele itacat batel ta stojol jun tojol tseb ti ja' María sbie. Ti
stuque jac'bil xa yu'un jun vinic, José sbi, ti ja' snitilul ti ajvalil Davide. 28 Ti ángele i'och
batel ti bu oye. Jech c'ot yalbe:

—¿Mi li' oyote ti vo'ot t'ujbilot yu'un ti Diose, ti chi'inbilot yu'un ti Cajvaltic Diose? Toj
ech'em laj xa xc'uxubinot ti Diose. Ja' mu sta ti yan antsetique —xi.

29 C'alal jech laj yil ti ángele, ch'ayal ic'ot yo'nton yu'un ti sc'opojele. Tey lic sjac'be c'usi
smelol ti jech i'albate. 30 Ti ángele jech itac'av:

—María, mu xaxi'. Ti vo'ote laj xa ata ti lec xa'ilat yu'un ti Diose. 31 Ti li'e xlic achi'in avol.
Ta x'ayan jun aquerem. Ta xavac'be sbi Jesús. 32 Tsots yabtel ta xich'. Yu'un ja' Snich'on
ti cuxul Dios ta vinajele. Ti Cajvaltic Diose ta xac'be yabtel yo' ta xcom ta Ajvalil jech
chac c'u cha'al ti amolmuc'totic David ta vo'nee. 33 Mu'yuc spajeb ti yabtel ti ta sventain ti
j'israeletique. Staoj o yav sbatel osil —xi.

34 Jech o xal ti Maríae jech lic sjac'be ti ángele:

—¿C'usi ta xcut ta xc'ot ta pasel taje ti c'alal mu'yuc to jmalale? —xi.

35 Ti ángele jech itac'av:

—Ti Ch'ul Espíritue ta xtal ta atojol. Ti smuc'ul stsatsal ti Dios ti oy ta vinajele, ta svoliot
jech chac c'u cha'al junuc toc. Jech o xal ti avol ti ta xavoq'uese ch'ul olol. Bisbil ta xc'ot
ta Snich'on ti Diose. 36 Ja' jech ti avuts' avalal, Elisabete, ta svoq'ues yol ec. Manchuc mi
me'el xa, manchuc mi oy bu i'albat sc'oplal ti mu sna' x'alaje, pero oy xa svaquibal yual
schi'uc ti yole. 37 Yu'un ti Diose, mu'yuc c'usi ti mu xu' yu'une —xi.

38 Jech o xal ti Maríae jech itac'av:

—Jechuc. Ac'o smosovinun ti Cajvale. Ac'o spasbun ti Diose jech chac c'u cha'al ti laj
avalbune —xi.

Ja' o tey ibat ti ángele.

Ti Maríae bat svu'lan ti Elisabete

39 Ti jech c'ac'al taje, ti Maríae ibat ta anil ta jun jteclum ti oy ta svitsal Judea banomile.
40 Tey i'och bal ta sna ti Zacaríase. C'ot sc'opon ti Elisabete. 41 C'alal ic'oponat ti Elisabete,
tey lic bacuc ti olol ta sch'ute. Ti stuque iventainat yu'un ti Ch'ul Espíritue. 42 Jech o xal
un, tsots jech laj yal:

—Ti Diose toj ech'em laj xc'uxubinot. Ja' mu sta ti yan antsetique. Ti avole toj ech'em
yich'oj bendición. 43 ¿Buch'uun ti vu'une yo' jech tal svu'lanun sme' ti Cajvale? 44 Xmuyubaj
no'ox lic bacuc ti col ta jch'ut ti c'alal vul ac'oponune. 45 Toj yan no'ox yutsil ti jech laj
ach'une. Yu'un ta ono'ox xc'ot ta pasel ti c'usi laj yalbot ti Cajvaltic Diose —xi.

46 Jech o xal ti Maríae jech laj yal: Xmuyubaj xa co'nton yu'un ti Cajvaltic Dios ta xca'ie.
47 Xmuyubaj no'ox co'nton ta stojol ti Diose, ti Cajcoltavaneje.
48 Yu'un ti Diose laj yich'un ta venta ti pobre yajmosovune.
Scotol ti cristianoetic ti c'u yepal ti ta x'ech'ic li' ta sba banomile ta xalic ti jc'oplal ti
ximuyubaje.
49 Yu'un ti Diose, ti scotol xu' yu'une, toj ech'em lec ti c'usitic laj spasbune.
Yu'un ja' Ch'ul Dios.
50 Staoj yav ta xc'uxubin scotol ti buch'utic ta xi'taique.
51 Laj xa yac' ta ilel ti yabtel ti tsots xu' yu'une.
Laj xa stsal ti buch'utic toj toyobbaique.
52 Laj xa spec'tsan ti buch'utic cajal xa'i sbaique.
Yan ti buch'utic ta snijan sbaique toyesatic xa.
53 Ti buch'utic ta xvi'najique ac'batic ti c'usitic xtun yu'unique.
Yan ti buch'utic jc'ulejetique smeyoj sc'obic iloq'uic batel.
54 Laj scolta ti slumal Israele, ti ja' yajtunele.
Mu'yuc laj xch'ay ta yo'nton ti jech c'ux ta xa'ie.
55 Yu'un jech ono'ox yaloj ta stojol ti jtot jme'tique,

ta stojol ti Abrahame schi'uc ti yalab snich'nabtaque ti c'ux ta xa'ivan sbatel osile,
xi ti Maríae.
56 Ti Maríae nopol van oxibuc u ijoc'tsaj ta sna ti Elisabete. Ts'acal to un, isut batel ta
sna stuc.

Ivoc' ti Juan j'ac'-ich'-vo'e

57 Ts'acal to un, ista sc'ac'alil ti ta svoq'ues yol ti Elisabete. I'ayan jun querem. 58 C'alal
laj ya'i ti slac'nataque schi'uc ti yuts' yalaltac ti Elisabete, bat spatbeic yo'nton. Yu'un
laj ya'iic ti ic'uxubinat yu'un ti Cajvaltic Diose. 59 C'alal yich'oj xa svaxaquibal c'ac'ale, bat
yac'beic yich' circuncisión ti olole. Ti yuts' yalaltaque ta sc'anic ox ta xac'be sbiin Zacarías
jech chac c'u cha'al ti stote. 60 Pero ti sme'e jech laj yal:
—Mo'oj, ta sbiin Juan —xi.
61 Pero ti stuquique jech laj yalic:
—¿C'u cha'al? Yu'un mu'yuc jech abiic taje —xiic.
62 Jech o xal ti stuquique laj spasic señail ta stojol ti stot ti olole yo' jech ta sna'ic c'usi ta
xac'be sbiin. 63 Ti totile laj sc'an uni tenelte' ti jech laj sts'ibae: "Juan ta sbiin", xi. Scotolic
labal laj ya'iic ti jech taje. 64 Ta jech to yepal ijam ye ti Zacaríase. Tey lic yalbe slequilal
ti Diose. 65 Ti jech taje, más to ch'ayal ic'ot yo'ntonic scotol ti slac'nataque. Ja' jech xtoc
scotol ti jnaclejetic ti ta svitsal Judea banomile, ja' ta xalic ti c'usi ic'ot ta pasele. 66 Scotol
ti buch'utic laj ya'iique ta snopilan ta sjac'olanbe sbaic ta jujun tal:
—¿C'usi ta xlic spas ti olol taje? —xiic.
Yu'un laj ya'iic ti ta melel ac'bil bendición yu'un ti Cajvaltic Diose.

Sq'uejimol ti Zacaríase

67 Ti stot ti nene'e, ja' ti Zacaríase, noj ta yo'nton ti Ch'ul Espíritue. Jech lic c'opojuc ti
c'u s'elan i'ac'bat sna' yu'un ti Diose:
68 Jun yutsil ti Dios yu'un ti j'israeletique.
Yu'un tal xa ta jtojoltic ti vo'otic yalab snich'nabotique. Laj xa scoltaotic.
69 Yu'un ti Diose laj xa yac'botic jun muc'ul
Jcoltavanej ti i'ayan tal ta jun snitilul ti ajvalil Davide, ti ja' yajtunel to oxe.
70 Yu'un jech ono'ox yaloj ta sventa ti ch'ul j'alc'optac ta vo'nee:
71 Ja' ta xispojotic ta yoc ta sc'ob ti cajcrontatic ti xti'et sjolic ta jtojoltique.
72 Yaloj xtoc ti ta xc'uxubin ti jmolmuc'totique,
ti mu'yuc ta xch'ay ta yo'nton ti sch'ul trate ti laj spase.
73 Ti jech li'e, ja' ic'ot ta pasel ti trate ti jech ono'ox albil ti jmolmuc'totic Abraham yu'un
ti Diose, ti
74 ta ono'ox xiscoltaotic loq'uel ta sc'ob
ti cajcrontatique, yo' jech mu ta xi'eluc ta xcac' jbatic ta tunel.
75 Yu'un lecubtasbilotic, tuq'uibtasbilotic ta stojol ti jayib c'ac'al cuxulotique.
76 Ti vo'ote, Nich'on, yaj'alc'op ti cajal Dios ta xabiine.
Yu'un ti vo'ote, jba'yej be ta xabat yu'un ti Cajvaltique. Ta xameltsanbe batel beetic yu'un.
77 Ta xavac'be sna' ti yalab snich'nabe ti ta staic perdón yu'un ti smulique,
yo' jech ta staic ti coltaele.
78-79 Ta sventa ti oy sc'uxul yutsil yo'nton ti Dios cu'untique,
jech o xal un, ta xac'botic talel c'alal to toyol jun xojobal ach' c'ac'al,
yo' ta x'ac'bat saquilal osil ti buch'utic oyic ta ic'al osile,
ti oyic ta sq'ueoval ti lajebale,
yo' ta xijyac'botic quiltic batel sbelal ti lamajem co'ntontique,
xi ti Zecaríase.
80 Jech ti olole yantic xch'i batel. Ja' jech xtoc yantic ta x'ac'bat yip yo'nton yu'un ti Ch'ul
Espíritue. Tey ibat nacluc ta xocol banomil. Ts'acal to un, laj yac' sba ta ojtiquinel ta stojol
ti j'israeletique.

2

Ivoc' ti Jesuse
(Mt 1:18-25)

1 C'alal ja' o tiq'uil ta banquilal ajvalil ti Augusto Cesare, laj yal mantal ti ac'o yich' tsacbel
sbiic ti cristianoetic ti c'u yepal oy ta sjoylej banomile. 2 Sba to velta ti jech lic ti tsacob
biile. Ja' o ic'ot ta pasel ti c'alal tiq'uil ta gobernador ti Cirenio ti oy ta Siriae. 3 Scotolic
tsots sc'oplal chba yac' ta tsaquel sbiic ti bu oy ti steclumalique. 4 Jech o xal ti Josee iloc'
batel ti ta jteclum Nazaret ti oy ta Galileae. Ibat ta jteclum Belén ti bu ivoc' ti Davide ti oy
ta Judeae. Yu'un ti Josee ja' snitilul ti Davide. 5 Tey ibat ta Belén, ba yac' ta tsaquel sbiic
schi'uc ti Maríae, ja' ti chapal xa sc'oplal ti ta xic' sbaique. Pero schi'uc xa ox ti yole. 6 Ti
c'alal tey xa oyic ta jteclum Belene, ja' o ista sc'ac'alil ti ta xvoc' yol ti Maríae. 7 Tey ivoc' ti
sba yole. Laj svol ta uni poc'. Tey ba xpuch'an ta yav sve'eb vacax. Ja' ti mu'yuc xocol laj
staic ti bu ta xch'amunic ti nae.

Ti ángeletique schi'uc ti jchabiejchijetique

8 Ti tey nopol ta Belene, oy jun chib jq'uelchijetic ti tey ta x'ech' yu'unic ti ac'obale yo'
ta xchabi ti schijic ta osiltique. 9 Ta ora no'ox laj yilic yaj'ángel ti Cajvaltique. Ti stuquique
joyobtabilic ic'otic ta yutsilal xojobal ti Cajvaltique. Ep ixi'ic. 10 Pero ti ángele jech laj yal:
—Mu xaxi'ic. Yu'un oy c'usi lec ach' tal calboxuc ava'iic, ti ja' ta staic o smuyubajel
yo'nton scotolique. 11 Yu'un ti li'e ivoc' xa jun Jcoltavanej avu'unic ta steclumal ti Davide,
ja' ti Cajvaltic Cristoe. 12 Ti señail ti ta xataic ti nene'e, tey volbil ta poc', puch'ul ta sve'eb
vacax —xi.
13 Ta jliquel no'ox ja' o ivinaj talel ta vinajel ep yan schi'iltac ti ángele. Ti epal ángeletique
jech ta xalbeic slequilal ti Diose:
14 —Jun yutsil ti Dios ti oy ta vinajele.
Ac'o ac'batuc jun yo'nton ti cristianoetic li' ta sba banomil ti buch'utic xmuyubajic ta
stojole
—xiic.
15 Jech o xal un, c'alal sutic muyel ta vinajel ti ángeletique, ti jchabiejchijetique tey lic
yalbe sbaic ta jujun tal:
—Batic un cha'e, ba jq'ueltic ta Belén ti c'usi ic'ot ta pasele, ti jech laj yalbotic ca'itic ti
Cajvaltique —xiic.
16 Tey ibatic ta anil. Tey laj staic ti Maríae, ti Josee, ti olole puch'ul ta sve'eb vacax.
17 C'alal laj yilic ti olole, tey laj yal slo'ilic ti c'u s'elan i'albatic yu'un ti ángele, sc'oplal
ti olole. 18 Scotol ti buch'u laj ya'iic ti c'u s'elan ta xalic ti jq'ueljchijetique, ch'ayal ic'ot
yo'ntonic. 19 Pero ti Maríae mu xch'ay ta yo'nton scotol taje. Tey ono'ox ta snopilan. 20 Ti
jq'uelchijetique xmuyubajic xa ta xalbeic slequilal Dios ti c'alal isutic batele. Yu'un scotol
ti c'usi laj ya'iique, ti c'usi laj yilique, co'ol ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al i'albatique.

Ti nene' Jesuse i'ac'at ta yoc ta sc'ob Dios tey ta templo

21 C'alal yich'oj xa svaxaquibal (8) c'ac'al ti olole, laj yac'beic yich' circuncisión. Tey laj
yac'beic sbi Jesús jech chac c'u cha'al i'albat ti María yu'un ti ángel c'alal mu'yuc to ox xlic
xchi'ine.
22 C'alal its'aqui sc'ac'alil ti ta xchabi sba ti Maríae jech chac c'u cha'al ta xal smantal ti
Moisese, tey laj yiq'uic batel ti olol c'alal to jteclum Jerusalén, yo' ta xba yac'beic sventain
ti Cajvaltic Diose. 23 Ja' jech laj spasic taje, yu'un jech ts'ibabil ta sc'op ti Cajvaltic Diose:
"Scotol ti ba olol ti ja' querem xlaj voc'uque, ja' xtun cu'un", xi ti Cajvaltic Diose. 24 Ja' yu'un
un, jech ibatic, bat yac'beic smoton ti Diose jech chac c'u cha'al ts'ibabil ta smantale: "Ac'o
yich'el batel cha'cot toltora, mi mo'oje, cha'cot paloma", ti xie.
25 Ti jech taje, ja' o tey nacal ta Jerusalén jun lequil vinic ti sbiinoj Simeone, ti ja' xrioxinoj
o ti Diose, ti smalaoj scoltaelic ti j'israeletique. Ti Ch'ul Espíritue oy ta stojol ti Simeone.
26 Ja' jech xtoc i'ac'bat sna' ti mu'yuc to ta xcham ti mi mu ta xilbe sat ti Cristo ti ta xtacat
talel yu'un ti Cajvaltic Diose. 27 Ti Simeone i'ic'at batel ta templo yu'un ti Ch'ul Espíritue.

Ja' jech xtoc ti stot sme' ti nene' Jesuse yic'ojic batel ta templo, yo' jech ta spasic jech chac
c'u ch'al ta xal ti mantale. [28] Jech ti Simeone tey laj spet ti olole. Jech lic yalbe slequilal ti
Diose:
[29] C'ajval, xu' xa jun co'nton ta xavac' chamcun.
Yu'un ic'ot xa ta pasel avu'un ti c'usi laj avalbe ti avajtunele.
[30] Yu'un laj xa quil ta jsat ti Jcoltavaneje
[31] ti laj atac talel ta stojol scotol ti cristianoetique.
[32] Ja' saquilal osil yu'unic ti ma'uc j'israeletique.
Ja' jech xtoc ja' yich'el ta muc' ti j'israeletic ti ja' anich'nabe,
xi ti Simeone.
[33] Ti Josee schi'uc ti sme' ti Jesuse toj elom no'ox laj ya'iic ti va'i s'elan laj yal ti Simeón
ta stojol ti olole. [34] Jech o xal ti Simeone laj yac'be bendición ti olole. Ts'acal to jech laj
yalbe ti Maríae, sme' ti Jesuse:
—Q'uel avil, ti olol li'e ja' sbainoj ti ep ta xbajic ti j'israeletique. Mi mo'oje, ta staic
coltael. Ja' señail svinajeb xtoc ti ep ta sbajique. [35] Ja' yu'un un, ja' jech ta xvinaj ti c'u
s'elan ta snop ta yo'ntonic ta jujun tale. Pero ti jech scotol taje, ti vo'ote, co'ol s'elan
cuchilu ta xti'van yipal ta avo'nton —xi.
[36] Ja' jech xtoc tey oy jun ants, Ana sbi, ti ja' ta xal ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose.
Ti Anae ja' yantsil nich'on ti Fanuele, ti ja' snitilul ti Aser sbie. Yayil xa ti Anae. Tseb to ox
ti imalije. Vucub jabil laj yic' sbaic schi'uc ti smalale. Ts'acal to icham ti smalale [37] Yich'oj
xa chanib yo'vinic (84) jabil ti comem ta me'onal antse. Tey ono'ox oy ti ta temploe. Tey
ta xtunilan yu'un ti Cajvaltic Dios ta c'ac'al ac'obale. Ta scomtsan yot. Ta sta ta c'oponel
ti Diose. [38] Ja' o tey ic'ot ti Anae. Tey laj yal: "Colaval", xut ti Diose. Ts'acal to un, tey lic
yalbe sc'oplal ti nene' Jesús ta stojol scotol ti tey ta Jerusalene, ja' ti buch'utic smalaojic ti
ta xcolique.

Ti sutic tal ta Nazarete

[39] C'alal laj spasic scotol ti c'usi ta xal smantal ti Cajvaltic Diose, ts'acal to un, isutic batel
ta steclumalic ta Nazaret ti oy ta Galilea banomile. [40] Ti Jesuse yantic jujun c'ac'al ta xch'i.
Lec tsots, lec bij ich'i talel, ja' ti ta x'ac'bat ep bendición yu'un ti Diose.

Ti querem Jesuse oy ta templo

[41] Ti stot sme' ti Jesuse stalelic ono'ox ti ta xbatic ta q'uin Colel jujun jabil ti tey ta
Jerusalene. [42] C'alal yich'oj xa lajcheb (12) jabil ti Jesuse, jmoj ibatic ta Jerusalén schi'uc
ti stot sme'e, ja' ti jech stalelic ti ta xbatic ta q'uine. [43] C'alal laj ti q'uine, ti Josee schi'uc
ti Maríae isutic batel ta snaic. Pero mu'yuc laj sq'uelic mi tey schi'uquic batel ti Jesuse.
Tey icom ta Jerusalén. [44] C'alal oyic ta bee, jech o xal jech laj yal ta yo'ntonic: "Tey nan bu
nabal ta xtal ta stojol yan cristianoetic", xiic. Jech o xal sjunul yo'ntonic tey ixanavic jun
c'ac'al. C'alal laj yilic ti ch'abale, ja' o tey lic sjaq'uic, lic sa'ic ta stojol ti yuts' yalaltaque
schi'uc ti buch'u xojtiquinique. [45] Pero mu'yuc laj staic. Jech o xal sutic batel ta Jerusalén.
Bat sa'ic tey.
[46] Ta yoxibal to c'ac'al tey laj staic ta templo. Tey chotolic schi'uc ti jchanubtasvanejetic
yu'un ti mantale. Tey ta xa'i ti c'usi ta xalique. Tey ta sjac'olan xtoc ti c'usi smelole. [47] Tey
scotolic ta xch'ay yo'ntonic ta ya'yiel ti c'u s'elan ta xtac'ave schi'uc ti c'u s'elan ti sbijile.
[48] C'alal laj yilic ti stot sme'e, ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Ti sme'e jech laj yal:
—Col, ¿c'u cha'al ti jech apasbuncutique? Ti vu'un schi'uc ti atote ep laj cat co'ntoncutic
ta sa'elot —xi.
[49] Ti Jesuse jech itac'av:
—¿C'u cha'al ta xasa'icun? ¿Mi mu xana'ic ti ja' tsots sc'oplal ta xca'i ti ta jpasbe yabtel
ti Jtote? —xi.
[50] Ti stot sme'e mu'yuc laj ya'ibeic smelol ti jech laj yale.
[51] Jech o xal jmoj isutic batel ta Nazaret. Lec laj xch'unbe smantal ti stot sme'e. Pero ti
sme'e mu xch'ay ta yo'nton scotol ti c'usi i'albate. [52] C'alal ich'i xa tal ti Jesuse, oy sbijil.
Lec ilbil yu'un ti Diose schi'uc scotol ti cristianoetique.

3

Ti Juan j'ac'-ich'vo'e ta xal ti lequil ach' c'op tey ta xocol banomile
(Mt 3:1-12; Mr 1:1-8; Jn 1:19-28)

1 Ti ta syo'lajunebal (15) xa ox jabil yochel ta ajvalil ti Tiberio César ti tey ta jteclum
Romae, ti ta Judeae ja' o ochem ta gobernador ti Poncio Pilatoe. Ti ta Galileae ja' o ochem
ta gobernador ti Herodese. Ti ta Itureae schi'uc ti Traconitee ja' o ochem ta gobernador
ti Felipee, ti ja' yits'in ti Herodese. Ti ta Abiliniae ja' o ochem ta gobernador ti Lisaniase.
2 Ti ta jteclum Jerusalene ja' o ochemic ta banquilal paleetic ti Anase schi'uc ti Caifase.
Ja' o yorail ti ic'oponat yu'un Dios ti Juane, ti ja' snich'on ti pale Zacaríase, ti oy ta xocol
banomile. 3 Jech o xal ti Juane i'ech' ta scotol ti banomil ti nopol ta ti' ucum Jordane. Ta
xalbe ya'iic ti cristianoetique ti ac'o yich'ic ti vo'e, ti ac'o yictaic ti chopol yo'ntonique, yo'
jech ta staic perdón yu'un ti smulique. 4 Ti jech taje, ja' ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al
laj sts'iba comel ti j'alc'op Isaíase:

Oy buch'u tsots ta xc'opoj ta xocol banomil ti jech ta xale: "Jambeic tuq'uil be ti
Cajvaltique. Meltsanbeic lec sbe.
5 Scotol ti yemeltique ta xich' nojesel.
Scotol ti bu slomol spulul ti vitsetique ta xich' pasel ta parejo.
Scotol ti beetic ti bu xotajtique ta xich' tuq'uibtasel.
Scotol ti be ti bu lomajtique ta xich' pasel ta parejo.
6 Scotol ti cristianoetique ta xilic ti coltael ti ta xac' ti Diose", xi ti buch'u ta x'avane,
xi ti sc'op Diose.

7 C'alal ta xloq'uic batel yo' ta xich'ic vo' yu'un ti Juane, jech ta x'albatic:

—Snich'nab jti'val chon, ¿buch'u laj yalboxuc ava'iic yo' ta xapoj abaic yu'un ti tsots
castigo ti nopol xa xtale? 8 Pasic ti c'usi leque yo' ta xvinaj ti jelbil ti atalelique. Ma'uc no'ox
ta xavalic: "Ti vu'uncutique snitilulunctic Abraham", ti xachiique. Yu'un ta xcalboxuc
ava'iic, ti tonetic li'e xu' ta xjoybij ta snitilul Abraham yu'un ti Diose. 9 Yu'un chapal xa ti
eq'uele yo' ta xich' bojel ti te'etique. Scotol ti te'etic ti bu mu lecuc ti sate, ta xich' bojel.
Ta xich' chiq'uel ta c'oc' —xi.

10 Jech o xal ti cristianoetique jech laj sjac'beic:

—¿C'usi sc'an ta jpascutic un cha'e? —xiic.

11 Ti Juane jech itac'av:

—Ti buch'u oy cha'lic ti sc'u'e, ac'o yac'be jlic ti buch'u ch'abal yu'une. Ti buch'u oy
sve'ele, ac'o xch'ac yo' ta xac'be ti buch'u ch'abal yu'une —xi.

12 Ja' jech xtoc tey italic jun chib ti jc'anpatantaq'uinetique yo' ta sc'anic ich'vo'. Jech
laj sjac'beic ti Juane:

—Jchanubtasvanej, ¿c'usi sc'an ta jpascutic ec? —xiic.

13 Ti Juane jech laj stac'be:

—Ja' no'ox xatsobic ti patan ti c'u yepal ta xal ti mantale —xi.

14 Ja' jech xtoc tey italic jun chib soldadoetic. Tey lic sjaq'uic:

—Ti vu'uncutique, ¿c'usi sc'an ta jpascutic? —xiic.

Ti Juane jech itac'av:

—Mu xasibtasvanic. Mu me xajutbeic smul ti mu'yuc c'usi spasojique. Mu xapojic ti
c'usi oy yu'unique. Junuc avo'ntonic ti c'u yepal ta xavich'ic tojole —xi.

15 Scotol ti cristianoetique ta xlo'ilaj yo'ntonic, ta snopic: "Ti Juan le'e ja' van ti Cristoe",
xiic. 16 Pero ti Juane jech laj yalbe scotol ti cristianoetique:

—Ti vu'une, vo' no'ox ta xcac' avich'ic. Pero ti Buch'u ta to xtale, ta xac'boxuc avich'ic
ti Ch'ul Espíritue ti co'ol s'elan c'oq'ue. Ti stuque ja' más tsots xu' yu'un. Ja' mu sta ti
vu'une. Mi ja'uc xu' cu'un sjitunbel ti yaq'uil xonobe, ja' ti mu'yuc jlequilale. 17 Yu'un
stsacoj xa ti yic'aobil strigoe. Ta st'ujbe loq'uel ti sc'a'epale yo' stuc xa ti trigo ta xcome.
Ti trigo ti t'ujbil xae ta sq'uej ta yavil. Yan ti sc'a'epale ta xchic' ta c'oc' ti bu mu xtube
—xi.

18 Ja' jech s'elan laj yal ti Juane. Pero oy to ep yan laj sbijubtas ti cristianoetic ti c'alal
ta xalbe ti lequil ach' c'ope. 19 Ja' jech xtoc ti Juane laj sjajanta ti ajvalil Herodese, ta scoj
ti laj yic' ti Herodíase, ti ja' yajnil ti yits'ine, ja' ti Felipee, schi'uc ti yan c'usi chopol laj xa
spase. 20 Pero ti Herodese mu'yuc laj yich' ta muc' ti c'usi i'albate. Más to chopol lic spas.
Laj stic' ta chuquel ti Juane.

Laj yich' vo' ti Jesuse
(Mt 3:13-17; Mr 1:9-11)

21 C'alal mu to ta xc'ot ta pasel taje, c'alal ta to xac'be yich' vo' cristianoetic ti Juane, jech
ti Jesuse bat yich' vo' ec. C'alal tey ta sta ta c'oponel Dios ti Jesuse, ja' o ijam ti vinajele.
22 Ja' jech xtoc iyal talel ta vinajel ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti Jesuse jech chac c'u cha'al
junuc paloma. Ja' o oy Buch'u ivinaj sc'opojel ta vinajel ti jech ta xale:
—Vo'ot ti jc'uxubinbil Nich'onote. Ximuyubaj xa ta atojol —xi.

Ti smolmuc'totac ti Jesucristo ti laj ech'uque
(Mt 1:1-17)

23 Ti Jesuse yich'oj nan lajuneb scha'vinic (30) jabil ti c'alal lic stsac ti yabtele. Ti stot ti
Jesuse ja' ti José ti xchunojique. Ti stot ti Josee ja' ti Elie. 24 Ti stot ti Elie ja' ti Matate. Ti
stot ti Matate ja' ti Levie. Ti stot ti Levie ja' ti Melquie. Ti stot ti Melquie ja' ti Janae. Ti
stot ti Janae ja' ti Josee. 25 Ti stot ti Josee ja' ti Matatíase. Ti stot ti Matatíase ja' ti Amose.
Ti stot ti Amose ja' ti Nahume. Ti stot ti Nahume ja' ti Eslie. Ti stot ti Eslie ja' ti Nagaie.
26 Ti stot ti Nagaie ja' ti Maate. Ti stot ti Maate ja' ti Matatíase. Ti stot ti Matatíase ja' ti
Semeie. Ti stot ti Semeie ja' ti Josee. Ti stot ti Josee ja' ti Judae. 27 Ti stot ti Judae ja' ti
Joanae. Ti stot ti Joanae ja' ti Resae. Ti stot ti Resae ja' ti Zorobabele. Ti stot ti Zorobabele
ja' ti Salatiele. Ti stot ti Salatiele ja' ti Nerie. 28 Ti stot ti Nerie ja' ti Melquie. Ti stot ti
Melquie ja' ti Adie. Ti stot ti Adie ja' ti Cosame. Ti stot ti Cosame ja' ti Elmodame. Ti stot
ti Elmodame ja' ti Ere. 29 Ti stot ti Ere ja' ti Josuee. Ti stot ti Josuee ja' ti Eliezere. Ti stot ti
Eliezere ja' ti Jorime. Ti stot ti Jorime ja' ti Matate. 30 Ti stot ti Matate ja' ti Levie. Ti stot
ti Levie ja' ti Simeone. Ti stot ti Simeone ja' ti Judae. Ti stot ti Judae ja' ti Josee. Ti stot
ti Josee ja' ti Jonane. Ti stot ti Jonane ja' ti Eliaquime. 31 Ti stot ti Eliaquime ja' ti Meleae.
Ti stot ti Meleae ja' ti Mainane. Ti stot ti Mainane ja' ti Matatae. Ti stot ti Matatae ja' ti
Natane. 32 Ti stot ti Natane ja' ti Davide. Ti stot ti Davide ja' ti Isaie. Ti stot ti Isaie ja' ti
Obede. Ti stot ti Obede ja' ti Booze. Ti stot ti Booze ja' ti Salmone. Ti stot ti Salmone ja' ti
Naasone. 33 Ti stot ti Naasone ja' ti Aminadabe. Ti stot ti Aminadabe ja' ti Arame. Ti stot ti
Arame ja' ti Esrome. Ti stot ti Esrome ja' ti Farese. Ti stot ti Farese ja' ti Judae. 34 Ti stot ti
Judae ja' ti Jacobe. Ti stot ti Jacobe ja' ti Isaaque. Ti stot ti Isaaque ja' ti Abrahame. Ti stot
ti Abrahame ja' ti Taree. Ti stot ti Taree ja' ti Nacore. 35 Ti stot ti Nacore ja' Seruge. Ti stot
ti Seruge ja' ti Ragaue. Ti stot ti Ragaue ja' ti Pelege. Ti stot ti Pelege ja' ti Hebere. Ti stot
ti Hebere ja' ti Salae. 36 Ti stot ti Salae ja' ti Cainane. Ti stot ti Cainane ja' ti Arfaxade. Ti
stot ti Arfaxade ja' ti Seme. Ti stot ti Seme ja' ti Noee. Ti stot ti Noee ja' ti Lameque. 37 Ti
stot ti Lameque ja' ti Matusalene. Ti stot ti Matusalene ja' ti Enoque. Ti stot ti Enoque ja'
ti Jarede. Ti stot ti Jarede ja' ti Mahalaleele. Ti stot ti Mahalaleele ja' ti Cainane. 38 Ti stot ti
Cainane ja' ti Enose. Ti stot ti Enose ja' ti Sete. Ti stot ti Sete ja' ti Adane. Ti stot ti Adane
ja' ti Diose.

4

Ti Jesuse ta xich' lajeltsabel yo'nton yu'un ti pucuje
(Mt 4:1-11; Mr 1:12-13)

1 Ti Jesuse noj ta yo'nton ti Ch'ul Espíritu ti c'alal iloc' talel ta uc'um Jordane. Ic'bil
ibat yu'un ti Ch'ul Espíritu ta xocol banomile. 2 Tey ijalij cha'vinic (40) c'ac'al, mu'yuc ive'.
Ts'acal to lic ya'i vi'nal. Ja' o tey tal ti pucuje ta slajeltsabe yo'nton ti Jesuse. 3 Jech ti pucuje
jech laj yal:
—Mi ta melel Snich'onot ti Diose, albo ti ton li'e ti ac'o joybijuc ta pane —xi.

4 Ti Jesuse jech laj stacʼbe:
—Ta xal ti tsʼibabil ta scʼop Diose: “Maʼuc noʼox ta pan ta xcuxi ti vinique. Jaʼ ta xcuxi
o ta jujubel ti scʼop Diose”, —xi.
5 Tsʼacal to un, ti pucuje tey laj yicʼ batel ta jun toyol vits. Ta jliquel noʼox laj yacʼbe yil
scotol yutsilal ti lumetic ti oy ta sjoylej banomile. 6 Ti pucuje jech laj yal:
—Ta xcacʼbot sventain ti lumetic ti jun yutsiquil ta xavile. Yuʼun jaʼ acʼbilun ta coc
ta jcʼob scotol. Xuʼ ta xcacʼbe ti buchʼu ta jcʼan ta xcacʼbee. 7 Ti mi ta xaquejan aba ta
yichʼelun ta muqʼue, jaʼ avuʼun scotol —xi.
8 Pero ti Jesuse jech laj stacʼbe:
—Chʼaco aba ta jtojol, Pucuj. Yuʼun ta xal ti tsʼibabil ta scʼop Diose: “Jaʼ noʼox ichʼo ta
mucʼ ti Dios avuʼune. Jaʼ noʼox acʼo aba ta tunel yuʼun”, —xi.
9 Yan to velta ti pucuje tey laj yicʼ muyel ta jol templo tey ta Jerusalene. Jech laj yal:
—Mi ta melel Snichʼonot ti Diose, jipo aba yalel liʼe. 10 Yuʼun ti scʼop Dios ti tsʼibabile
jech ta xal:
Ti Diose ta xalbe mantal ti yajʼángeltaque yoʼ jech ta xchabiot.
11 Ta snitot yalel ta scʼobic yoʼ mu xyayij avoc ta ton,
—xi.
12 Ti Jesuse jech laj stacʼbe:
—Jech ta xal xtoc ti tsʼibabil ta scʼop Diose: “Mu xalajeltsabe yoʼnton ti Dios avuʼune”,
—xi.
13 Cʼalal laj yil ti pucuj ti muʼyuc xa cʼusi jtosucal ti xuʼ ta slajeltsabe yoʼnton ti Jesuse,
tey laj sqʼuej sba batel cʼuc sjalil.

Ti Jesuse laj sliques yabtel ta Galilea banomil
(Mt 4:12-17; Mr 1:14-15)

14 Ti Jesuse isut batel ta Galilea. Noj ta yoʼnton smucʼul stsatsal ti Chʼul Espíritue. Buʼyuc
noʼox ta xʼalbat scʼoplal ti Jesús ta sjoylejal ti lum teye.
15 Ti Jesuse ta xchanubtasvan ta jujun chʼul na. Scotolic xmuyubajic noʼox yuʼun.

Ti Jesuse oy ta Nazaret
(Mt 13:53-58; Mr 6:1-6)

16 Jech o xal ti Jesuse ibat ta Nazaret jteclum ti bu ichʼie. Iʼoch batel ta chʼul na ti cʼalal
scʼacʼalil ti cuxob oʼntonale jech chac cʼu chaʼal ta spas onoʼoxe. Tey ivaʼi ta yavtael ti scʼop
Diose. 17 Jaʼ iʼacʼbat sqʼuel ti vun ti laj stsʼiba comel ti jʼalcʼop Isaíase. Cʼalal laj sjame, jaʼ laj
sta ti jech tsʼibabile:
18 Ti Chʼul Espíritu yuʼun ti Cajvaltique liʼ oy ta jtojole.
Jaʼ ti laj xa stʼujun ti Diose yoʼ ta xcalbe ti lequil achʼ cʼop ti buchʼutic abol sbaique.
Laj stacun talel yoʼ jech ta jpoxtabe yoʼntonic ti buchʼutic oyic ta vul oʼntone.
Tal calbe yaʼiic scolelic ti buchʼutic chucajtique.
Jaʼ jech xtoc tal jambe sat ti maʼsatetique.
Tal cacʼbe scoltaelic ti buchʼutic ilbajinbilique.
19 Yuʼun tal calbe yaʼiic ti jaʼ yorail ti ta staic ti cʼuxubinel yuʼun ti Cajvaltic Diose,
xi ta xal ti scʼop Dios ti bu laj yavta ti Jesuse.
20 Jech o xal ti Jesuse laj sbal ti vune. Laj yacʼbe sutel ti buchʼu ta xʼabtej ta chʼul nae.
Tey lic chotluc. Scotol ti oyic ta chʼul nae ta sqʼuelolanic ta jmec ti Jesuse. 21 Ti stuque jech
lic yal:
—Ta ora liʼe cʼot xa ta pasel ta atojolic ti cʼusi tsʼibabil ta scʼop Dios ti laj cavtaboxuque
—xi.
22 Scotolic lec ta xalbeic scʼoplal ti Jesuse. Jaʼ jech xtoc elom laj yaʼiic ti cʼu sʼelan ti
scʼope. Pero jech ta sjacʼbe sbaic xtoc:
—¿Mi mu jaʼuc snichʼon ti José leʼe? —xiic.
23 Ti Jesuse jech laj yal:

—Oy nan ta avo'ntonic ta xavalbeicun jech chac c'u cha'al x'ale ti c'ope: “Jpoxtavanej, poxtao aba tuc”, ti xie. Mi mo'oje, jech ta xaval: “Ti c'usi laj ca'icutic ti laj apas ta jteclum Capernaume, ja' no'ox jech paso li' ta ateclumal atuque”, xachiic —xi.
24 Ti Jesuse jech to laj yal batel:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu'yuc junucal j'alc'op ti ich'bil ta muc' yu'un ti schi'iltac ti ta slumal stuque. 25 Jamal ta xcalboxuc ava'iic, li' ta jlumaltic vo'otic j'israelotique oy ep me'onal antsetic ti c'alal cuxul to ox ti j'alc'op Elíase, ti c'alal mu'yuc bu yac' vo' o'lol schanibal jabile, ti mu no'ox albajuc ti vi'nal ta sjoylejal ti banomile. 26 Pero ti Elíase mu'yuc bu itacat batel ta stojol mi ja'uc junuc ti me'onal antsetic ti li' nacajtic ta Israele. Yu'un ja' no'ox itacat batel ti Elíase ta stojol jun jyanlum me'onal ants ti nacal ta jteclum Sareptae ti nopol ta xil sbaic schi'uc ti jteclum Sidone. 27 Ja' jech xtoc ep ti jc'a'emalchameletic li' ta slumal Israel ti c'alal ja' o ochem to ox ta j'alc'op ti Eliseoe. Pero mu'yuc bu ay scolta junuc ti jchameletique. Ja' no'ox laj scolta ti jun jyanlum vinic Naamán ti nacal ta Siria banomile —xi.
28 C'alal jech laj ya'iic taje, scotolic ti tey ta ch'ul nae icap sjolic ta jmec. 29 Jech o xal iva'i scotolic. Laj sloq'uesic batel ta sti' jteclum ti Jesuse. Laj yiq'uic batel xtoc c'alal to sjol jun vits yo' jech ta sjipic yalel ti bu liclique ti by oy ti jteclume. 30 Pero ti Jesuse tey i'ech' batel ta o'lol. Tey ibat.

Jun vinic ti uninbil yu'un ti pucuje
(Mr 1:21-28)

31 Jech o xal ti Jesuse tey ibat ta jteclum Capernaum ti oy ta Galilea banomile. Tey lic chanubtasvanuc ti c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. 32 Scotolic elom ta xa'iic ti c'u s'elan ta xchanubtasvane. Ja' ti laj yac' iluc ti tsots yich'oj ti yabtele.
33 Ti tey ta ch'ul nae oy jun vinic ti uninbil yu'un ti pucuje. Jech tsots i'avan:
34 —Ch'an utuncutic. ¿C'u cha'al ti jech xtal atic' aba ta jtojolcutic, Jesús ti liquemot talel ta Nazarete? ¿Mi yu'un tal avilbajinuncutic? Ti vu'une xacojtiquinot lec. Jna'oj lec ti t'ujbilot yu'un ti Diose —xi.
35 Ti Jesuse laj sjajanta ti pucuje. Jech laj yalbe:
—Ch'an chan. Ictao comel ti vinic li'e —xi.
Jech ti pucuje laj sjip ta lum ti vinique tey ta stojol ti cristianoetique. Tey iloc' batel ta stojol ti vinique. Mu'yuc xa c'usi chopol ipasbat. 36 Scotolic ixi'ic. Jech ta xalolanbe sbaic:
—¿C'usi xut ti vinic le'e ti ta stsatsal no'ox sc'op ta stac loq'uel ti pucuje, ti ta xch'unbat ti sc'ope? —xiic.
37 Bu'yuc no'ox ta jujot ipucbat batel sc'oplal ti Jesuse.

Ti Jesuse laj scoltabe sme'ni' ti Simón Pedroe
(Mt 8:14-15; Mr 1:29-31)

38 Jech ti Jesuse iloc' batel tey ta ch'ul na. Tey i'och batel ta sna ti Simone. Sme'ni' ti Simone tsots ip ta xa'i c'oc'. Tey laj sc'anbeic vocol ti Jesuse ti ac'o scolta ti jchamele. 39 Ti Jesuse tey icuji batel ti bu puch'ul ti jchamele. Laj spas loq'uel ta mantal ti c'oq'ue. Ta ora no'ox paj ti sc'ac'ale. Tey lic malq'uinvanuc.

Ti Jesuse laj scolta ep jchameletic
(Mt 8:16-17; Mr 1:32-34)

40 C'alal mal xa ti c'ac'ale, scotolic yic'ojanic talel ta stojol Jesús ti yajchamelique ti c'usiuc no'ox chamelal ta xa'iique. Jech ti stuque laj scajan sc'ob ta jujun tal. Ja' jech colem icom scotolic. 41 Ja' jech xtoc oy ep ti jchameletique ti uninbil yu'un ti pucuje. Jech ta x'avanic ti c'alal ta xloq'uic xa batele:
—Vo'ot Snich'onot ti Diose —xiic.
Pero ti Jesuse laj sjajanta ti pucujetique. Mu'yuc bu laj yac' c'opojuc. Yu'un ti pucujetique sna'ojic ono'ox ti ja' ti Cristoe.

Ti Jesuse ta xal ti lequil ach' c'op ta Galileae
(Mr 1:35-39)

42 C'alal sacub xa ti osile, ti Jesuse iloc' batel. Tey ibat ti bu sts'ijlane. Pero ti
cristianoetique tey lic sa'ic. Ic'otic ti bu oye. Ta sc'an ta spajes ya'iic yo' jech mu xloc'
batel. 43 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Yu'un tsots sc'oplal ta xibat ta yan parte ta yalel ti ventainel yu'un ti Diose. Yu'un ja'
cabtel ti jech tacbilun talele —xi.
44 Ja' jech ta xchanubtasvan ech'el ta jujun ch'ul na ti tey ta Galileae.

5

Toj labal sba ti choy ti laj yich' tsaquele
(Mt 4:18-22; Mr 1:16-20)

1 Oy jun velta ti Jesuse tey oy ta ti' nab Genesaret. Ep ta jmec ti cristianoetic ti tey ic'ot
ta stojole. Snet'net' xa sbaic batel yo' ta xa'iic ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose. 2 Ti Jesuse
laj yil ti oy chib barco xocajtic tey ta sti'il nabe. Ja' ti loq'uemic batel ta barco ti jtsac-
choyetique. Yu'un ta xchuq'uic ti stsacobil schoyique. 3 Ti Jesuse tey i'och batel ta jun
barco ti ja' yu'un ti Simone. Tey laj yalbe ya'i ti ac'o och ochuc batel jutuc más ta yut
nabe. Ti Jesuse tey lic chotluc ta barco. Tey lic xchanubtas ti cristianoetic ti tey oyic ta ti'
nabe. 4 C'alal laj c'opojuque, jech laj yalbe ya'i ti Simone:
—Xujic batel ti barco ti bu snatil ti nabe. Tey jipic yalel ti stsacobil achoyique yo' jech
ta xatsaquic ti choye —xi.
5 Ti Simone jech itac'av:
—Jchanubtasvanej, sjunul ac'obal li'abtejcutic. Mi jcotuc laj jtsaccutic ti choye. Pero ti
jech ta xaval mantale, ta jch'un ti c'usi ta xavale —xi.
6 C'alal jech laj spasique, tey noj talel ta choy ti stsacobil schoyique. Sc'an xa ta xjat ya'i.
7 Jech o xal laj svelc'obtaic ti schi'iltac ti oyic ta yan barcoe yo' xtal coltavanicuc. Tey laj
snojesic ta choy ti cha'cot barcoe. Sc'an xa ti ta xmut'ij ya'i ti sbarcoique. 8 C'alal jech laj
yil ti Simón Pedroe, tey laj squejan sba ta stojol ti Jesuse. Jech laj yal:
—Cajval, ch'aco aba ta jtojol. Yu'un ti vu'une jsa'mulilun —xi.
9 Yu'un ti Simone ta xi'. Ja' jech ta xi'ic ti schi'iltac eque. Ja' ti laj yilic ti toj ep laj stsaquic
ti choye. 10 Ja' jech xtoc ixi'ic ti Jacobe, ti Juane, ti ja' snich'nab ti Zebedeoe, ti ja' schi'il
sbaic ta abtel schi'uc ti Simone. Pero ti Jesuse jech laj yalbe ti Simone:
—Mu xaxi', Simón. Avi tana li'e, ta xcac' yan avabtel ta yiq'uel talel cristianoetic —xi.
11 C'alal laj sloq'uesic batel ta ti' nab ti sbarcoique, tey laj yictaic comel scotol. Bat
xchi'inic ti Jesuse.

Ti Jesuse laj scolta jun jc'a'emalchamel
(Mt 8:1-4; Mr 1:40-45)

12 C'alal tey oy ta jun jteclum ti Jesuse, ja' o tey ic'ot jun vinic ti tsacbil ta c'a'emal
chamele. C'alal laj yil ti Jesuse, tey lic spatan sba ta lumtic. Tey laj sc'anbe vocol ti jech laj
yale:
—Cajval, mi ta xac'ane, xu' ta xcol avu'un ti jchamele —xi.
13 Jech ti Jesuse tey laj scajan sc'ob ta sba. Jech lic yalbe:
—Ta jc'an. Colem ta xacom —xi.
C'alal jech laj yale, ta ora no'ox sac ch'ay schamel ti vinique.
14 Ti Jesuse laj yalbe ya'i ti vinique ti mu me buch'u xalbe ya'ie. Jech laj yal:
—Ja' no'ox batan, ba ac'o aba ta ilel ta stojol ti palee. Ich'o batel ti matanal yu'un ti
alecubtasele jech chac c'u cha'al ta xal smantal ti Moisese, yo' jech ta sna'ic scotolic ti
colemot xa yu'un ti achamele —xi.
15 Sc'oplal ti Jesuse, yantic xpuc batel más. Jech o xal ep ti cristianoetique ta stsob sbaic
ta stojol yo' ta xa'ibeic ti sc'ope, yo' ta xcoltaatic yu'un ti schamelique. 16 Ti Jesuse tey ibat
ti bu mu'yuc ti cristianoetique yo' ta sta ta c'oponel ti Diose.

Ti Jesuse laj scolta jun moch'
(Mt 9:1-8; Mr 2:1-12)

17 Oy jun c'ac'al ti ta xchanubtasvan ti Jesuse. Tey oy chotajtic jun chib jfariseoetic
schi'uc jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti liquemic tal ta jujun jteclum ti tey
ta Galileae, ti ta Judeae, schi'uc ti ta Jerusalene. Ti smuc'ul stsatsal ti Diose laj yac' ta ilel
ta stojol ti Jesuse yo' ta scoles ti jchameletique. 18 Ja' o talic viniquetic ti tey spoyojic talel
ta stem jun vinic ti pasem ta moch'e. Ta sc'an ta x'ochic ya'iic batel yo' ta xaq'uic ta sts'el
ti Jesuse. 19 Pero mu'yuc bu laj staic ti bu xu' ta x'ochic batele, ja' ti noj ta cristianoetique.
Jech o xal tey imuyic batel ta jol na. Laj sloq'uesic ti texae. Tey laj xchechic yalel ta ch'ojon
schi'uc stem ti jchamele. Tey ic'ot ta o'lol ti cristianoetic yo' bu oy ti Jesuse. 20 Ti Jesuse
c'alal laj yil ti xch'unojic ti xu' ta xcol ti jchamele, jech laj yalbe ti jchamele:

—Ti vo'ote, ch'aybil xa ti amule —xi.

21 Jech ti jfariseoetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale tey lic snopic: "¿Buch'u
ti vinic li'e ti chopol ta xc'opoj ta stojol ti Diose? Mu'yuc buch'u xu' ta xch'ay jmultic, ja'
no'ox stuc ti Diose", xiic.

22 Pero ti Jesuse yiloj ti jech ta snopique. Jech o xal jech lic yal:

—¿C'u cha'al jech ta xanopic ti vo'oxuque? 23 ¿C'usi ti más lec ta alele? ¿Mi ja' ti ac'bilot
xa perdón ti xie? ¿Mi ja' ti lican, va'lan batel ti xie? 24 Lec cha'e, ti vu'un ti co'ol j'elantique
ta xcac'boxuc avilic ti quich'oj cabtel li' ta sba banomile yo' ta xcac'be perdón yu'un smulic
ti cristianoetique —xi.

Jech o xal ti Jesuse jech lic yalbe ti vinic ti pasem ta moch'e:

—Ta xcalbot ava'i, lican. Tsaco batel ti ateme. Batan ta ana —xi.

25 Ta ora no'ox ilic ti moch' ta sba ta sat scotolique. Tey laj yich' batel ti steme. Xmuyubaj
xa ta stojol ti Dios c'alal ibat ta snae. 26 Scotolic toj ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Ta xalbeic
slequilal ti Diose. Ja' jech xtoc ta xi'el jech laj yalic:

—Ja' to laj quiltic o ti toj yan yutsil ic'ot ta pasele —xiic.

Ti Jesuse: "Tsacliun batel", xut ti Levie
(Mt 9:9-13; Mr 2:13-17)

27 Ts'acal to ti Jesuse iloc' batel. Ja' o tey laj yil jun jc'anpatantaq'uin ti Leví sbie. Tey
chotol ti bu ta stojic ono'ox ti patane. Jech laj yalbe:

—Tsacliun batel —xut.

28 Jech ti Levie tey ilic batel. Laj yicta comel scotol. Tey bat schi'uc ti Jesuse.

29 Ts'acal to ti Levie tey laj spas jun muc'ul q'uin ta sna sventa ti Jesuse. Ja' jech xtoc
tey oy ep yan jc'anpatantaq'uinetic schi'uc yantic ti jmoj chotolic ta mexa schi'uque.
30 Pero ti jfariseoetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale lic stsaquic ta c'op
ti yajchanc'optac ti Jesuse. Jech laj yalic:

—¿C'u cha'al ti jmoj ta xave'ic ta xavuch'ic vo' schi'uc ti jc'anpatantaq'uinetique,
schi'uc ti jsa'muliletique? —xiic.

31 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Mu sc'anic jpoxtavanej ti buch'u lequique, ti mu'yuc schamelique, ja' no'ox ti buch'u
oy schamelique. 32 Ti vu'une ma'uc tal quic' ti buch'u lequique. Ja' no'ox tal quic' ti
jsa'muliletique yo' jech ta xicta ti schopolalique —xi.

Ti Jesuse ta xjac'bat sventa ti comtsanej vaje
(Mt 9:14-17; Mr 2:18-22)

33 Jech o xal un, ti stuquique jech laj sjac'beic ti Jesuse:

—Ti yajchanc'optac ti Juane schi'uc ti yajchanc'optac ti jfariseoetique mu no'ox albajuc
ta scomtsan ti yotique yo' ta sc'oponic ti Diose. Pero ti avajchanc'optaque, ¿c'u cha'al ti
ja' no'ox ve'el uch'om ta spasique? —xiic.

34 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—¿Mi yu'un xu' ta xavac'be yicta yotic ti buch'utic ic'bilic ta q'uel nupunel ti c'alal
tey to xchi'inojic ti jnupunele? 35 Pero oy bu ta sta sc'ac'alil ti ta x'ic'at batel ti jnupunel
vinique. Ja' to xlic yicta yotic umbi —xi.

36 Ja' jech xtoc lic yalbe ya'i jun babac'op ti jech ta xale:

—Mu'yuc buch'u ta setic loq'uel jutebuc ach' c'u'il ti ta spaq'uic ta poco' c'u'ile. Yan ti mi jech ta spase, ta xch'ay ti ach' c'u'ile. Ja' jech xtoc ti juteb ach' c'u'ile mu snupin o ti poco' c'u'ile. 37 Ja' jech xtoc mu'yuc buch'u ti ta stic' ochel ta spoco'-avil ti ach' ya'lel uvae. Yan ti mi jech ta spase, c'alal ta xpajub ti ya'lel uvae, ta xt'om ti spoco'-avile. Ta xch'ay ti ya'lel uvae. Ta xch'ay ti yavil xtoque. 38 Jech o xal un, ta sc'an ach' ti yavile, ach' ti ya'lel uvae, yo' lec ta xcom schibal. 39 Ti buch'u yuch'oj xa ti pasem ya'lel uvae, ja' mu xa sc'an xuch' ti ach' ya'lel uvae. Yu'un jech ta xal: "Ja' toj lec ti pasem xae", xi ti vinique —xi ti Jesuse.

6

Ti yajchanc'optac ti Jesuse ta sbulic trigo ta sc'ac'alil cuxob o'ntonal
(Mt 12:1-8; Mr 2:23-28)

1 Oy jun c'ac'al ti ja' sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ja' o ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque tey ixanavic batel ti bu ts'unbil ti trigoe. Tey laj sbulic batel yo' ta sju' xc'uxic ti sate. 2 Oy jun chib jfariseoetic jech lic sjaq'uic:

—¿C'u yu'un jech ta xa'abtejic ti c'alal mu stac' c'usi ta jpastic ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale? —xiic.

3 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ti vo'oxuque, ¿mi mu avilojic ti sc'op Dios ti oy c'usi laj spas ti Davide ti c'alal ta xvi'najic schi'uc ti schi'iltaque? 4 I'och batel ta templo yu'un ti Diose. Laj stam ti ch'ul pane. Tey laj slajesic schi'uc ti schi'iltaque. Pero ti ch'ul pan taje, ja' no'ox xu' ta sve'ic ti paleetique —xi.

5 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—Ja' jech ti vu'un co'ol j'elantique, vu'un jventainoj ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale —xi.

Ti vinic ti pasem ta moch' ti sc'obe
(Mt 12:9-14; Mr 3:1-6)

6 Ta yan xa c'ac'al, ti ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, ti Jesuse i'och batel ta ch'ul na. Tey lic chanubtasvanuc. Tey oy jun vinic ti pasem ta moch' ti sbats'i c'obe. 7 Ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale schi'uc ti jfariseoetique ta spa'iic ti Jesuse. Ta sq'uel yilic mi ta scolta jchameletic ti ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale yo' jech xu' ta sa'beic smul. 8 Pero ti Jesuse sna'oj xa ti jech ta snopique. Jech o xal jech lic yalbe ti vinic ti pasem ta moch' ti sc'obe:

—Lican. La' va'lan li' ta o'lole —xut.

Ti vinique tey tal va'luc ta o'lol.

9 Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti yane:

—Ta jac' jbeluc ac'opic. ¿C'usi sc'an pasel ti ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale? ¿Mi ja' ti c'usi leque? ¿Mi ja' ti chopole? ¿Mi ja' lec ti ta xijcoltavane? ¿Mi ja' lec ti ta xijmilvane? —xi.

10 Jech ti Jesuse xjoyet sjol lic sq'uel ti c'u yepal tey tsobolique. Jech laj yalbe ti vinique:

—Xach'o talel ti ac'obe —xut.

Jech ti vinique laj xach' ti sc'obe. Lec xa icom.

11 Pero ti yantique toj ech'em no'ox isoc ti sjolique. Tey laj sjac'be sbaic c'usi xu' ta spasbeic ti Jesuse.

Ti Jesuse laj st'uj ti lajcheb yajchanc'optaque
(Mt 10:1-4; Mr 3:13-19)

12 Ts'acal to un, oy bu jun c'ac'al ibat ta jun vits ti Jesuse. Ba sta ta c'oponel ti Diose. Sjunul ac'obal tey laj sta ta c'oponel ti Diose. 13 C'alal sacub xae, laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Tey laj st'uj loq'uel lajcha'vo' ti laj yac'be yabtelic yo' jech i'ochic ta jcholc'opetic. 14 Ti sbitac ti lajcha'vo'ique ja'ic li'e:

Ti Simone, ti ja' Pedro i'ac'bat sbie.
Ti Andrese, ti ja' schi'il ta voq'uel ti Simone.
Ti Jacoboe
Ti Juane

Ti Felipee
Ti Bartolomee
15 Ti Mateoe
Ti Tomase
Ti Jacoboe, ti ja' snich'on ti Alfeoe.
Ti Simone, ti ja' tiq'uil to ox ta partido cananistae.
16 Ti Judase, ti ja' schi'il ta voq'uel ti Jacoboe.
Ti Judas Iscariotee, ti buch'u laj yac' ta c'abal ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xchanubtas epal cristianoetic
(Mt 4:23-25)

17 Ti Jesuse tey iyalic talel ta vits schi'uc ti yajchanc'optaque. Tey ic'otic ta jun stenlej. Tey tsobol laj staic ep cristianoetic ti liquemic tal ta Jerusalene, ti liquemic tal ta yan jteclumetic ti oyic ta Judea banomile, ti liquemic tal ta ti' nab ti nopol ta chib jteclum ti Tiro schi'uc ti Sidone. Yu'un tal ya'ibeic sc'op ti Jesuse. Ja' jech xtoc ta sc'anic ti ac'o coluc ti schamelique. 18 Ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuje icoltaatic ec. 19 Scotol ti cristianoetique ta sc'an ta sta ya'iic ta piquel ti Jesuse. Ja' ti ta xcol scotolic ta sventa ti smuc'ul stsatsale.

Ti buch'u xmuyubaje, ti buch'u ta xat yo'ntone
(Mt 5:1-12)

20 Jech ti Jesuse lic sq'uelbe sat ti yajchanc'optaque. Jech lic yal:
—Toj yan no'ox yutsil ti vo'oxuc me'onoxuque. Yu'un ja' avu'unic ti ventainel yu'un ti Diose.
21 'Toj yan no'ox yutsil ti vo'oxuc ti ta xava'iic vi'nale. Yu'un ta xataic ti jun avo'ntonique.
'Toj yan no'ox yutsil ti vo'oxuc ti ta xa'oq'uique. Yu'un ts'acal to xlic muyubajanic.
22 'Toj yan no'ox yutsil ti vo'oxuc ti c'alal crontainbiloxuque, ti c'alal tacbiloxuc loq'uele, ti c'alal ilbajinbiloxuque, ti c'alal bajbil abiic co'ol s'elan chopoloxuc ta xa'ilatic ta jventa ti co'ol j'elantique. 23 Muyubajanic no'ox. Patetuc no'ox avo'ntonic ti jech c'ac'al taje. Yu'un ta xavich'ic ti muc' ta matanal ti oy ta vinajele. Yu'un jech ono'ox laj spasic ti smolmuc'totic ti cristianoetic li'e, ti laj yilbajinic ono'ox ti j'alc'opetique.
24 'Pero toj abol abaic ti vo'oxuc ti jc'ulejoxuque. Yu'un laj xa ataic ti xamuyubajique.
25 'Toj abol abaic ti vo'oxuc ti mu'yuc vi'nal ta xava'iic avi c'ac'ale. Yu'un xlic ava'iic vi'nal. Toj abol abaic ti vo'oxuc xatse'inic no'ox avi c'ac'ale. Yu'un ta xlic oc'anic ta at o'nton.
26 'Toj abol abaic ti vo'oxuc ti lec albil ac'oplalic avi li'e. Yu'un jech ono'ox laj spasic ti smolmuc'totic ti cristianoetic li'e, ti lec ic'opojic ta stojol ti chopol j'alc'opetique —xi ti Jesuse.

Ti jcrontainvaneje sc'an c'uxubinel
(Mt 5:38-48; 7:12)

27 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:
—Ti vo'oxuc ti ta xava'iic ti c'usi ta xcale, jech ta xcalboxuc ava'iic, c'uxubino avajcronta. Lec xapasic ta stojol ti buch'u xti'et sjole. 28 C'anbeic slequil Dios ti buch'utic chopol ta xc'opojic ta atojolique. C'oponbeic Dios ta stojolic ti buch'utic ta xayilbajinoxuque. 29 Mi oy buch'u ta smajbot ti jot xocon asate, ac'bo smaj ti jot xtoque. Mi oy buch'u ta spojbot batel ti ac'u'e, ac'o yich' batel ti acoton xtoque. 30 Mi oy c'usi ta sc'anboxuque, ac'beic batel. Mi oy buch'u ta spojbot ti c'usi oy avu'une, mu me xasa' c'op.
31 Ti mi ta xac'an ti lec ti c'usi ta spasboxuc ti yane, lecuc me ti c'usi ta xapasic eque.
32 'Ti mi ja' no'ox ta xac'uxubinic ti buch'utic ta xc'uxubinoxuque, ¿c'usi ti lec ti ta xapasique? Yu'un ti buch'utic toj chopolique c'ux ta xa'i sbaic ec. 33 Ti mi ja' no'ox lec ta xapasic ta stojol ti buch'utic lec ta spasic ta atojolique, ¿c'usi ti lec ta xapasic taje? Yu'un ti buch'utic toj chopolique jech ta spasic ec. 34 Ti mi ja' no'ox ta xavac'beic xch'amun ti buch'utic ta xava'iic ti ta sutesbote, ¿c'usi lec ta xapasic? Yu'un ti buch'utic toj chopolique ja' jech ta xac'be sbaic ta ch'om, yu'un ta xa'i ti ta sutesbe sbaique. 35 Pero ti vo'oxuque ja'

ta sc'an ti ta xac'uxubinic ti avajcrontaique. Lec xapasic ta stojol. Ac'beic xch'amun ti c'usi xtun yu'unique, manchuc mi mu ta sutesbot. Ti mi jech ta xapasique, jech smuc'ul ti amotonic ta xavich'ique. Ja' jech xtoc yalab snich'naboxuc ti Dios ti oy ta vinajele. Yu'un ti Diose toj yan no'ox yutsil yo'nton ta stojol ti buch'utic toj chopolique, ti mu sna' xal colaval ti xiique. [36] Jechuc me sc'uxul avo'ntonic jech chac c'u cha'al ti Jtotic Dios ti oy sc'uxul yo'ntone.

Mu xasa'be smul ti yane
(Mt 7:1-5)

[37] 'Mu xasa'beic smul ti yane, yo' jech mu xataic chapanel yu'un ti Diose. Mu xavac'beic stoj smul ti yane. Jech ti Diose mu xac' atoj amulic ec. Aq'uic perdón. Jech ti Diose ta xac'boxuc perdón ec. [38] Ac'beic me ti c'usitic xtun yu'un ti yane. Jech ti Diose ta xac'boxuc ec. Ti c'usitic ta xac'boxuque, jun yutsil, tsinbil lec, lec nojem ti sbisole. Ti c'u s'elan ta xapasic ta stojol ti yane, ja' jech ta spas ti Dios ta atojolique —xi ti Jesuse.

[39] Ti Jesuse jech lic yal yan babac'op:

—¿Mi xu' ta xtun jun ma'sat ta yiq'uel batel ti yan ma'sate? Ti mi jeche, ¿mi mu van jmojuc ta xbajic yalel ta lom ch'en? [40] Ti buch'u ta xich' chanubtasele, mu xco'olaj schi'uc ti jchanubtasvanej yu'une. Ja' to ti mi tsuts yu'un xchanele, ja' to co'ol ta xc'ot jech chac c'u cha'al ti jchanubtasvanej yu'une. [41] ¿C'usi xavut ti ta xavil ti uni juteb c'a'ep ti oy ta sat ti avermanoe c'alal mu xavil ti tey oy ti schumanil c'a'ep ta asate? [42] Ti mi mu xava'i ti tey oy schumanil c'a'ep ta asate, ¿c'usi xu' ti ta xavalbe ti avermanoe: "Ta jloq'uesbot ti juteb c'a'ep ti oy ta asate", ti xachie? Jeche' ta xapac'ta aba. Ja' lec, loq'ueso ba'yel ti schumanil c'a'ep ta asate. Ja' yu'un umbi, ja' to xu' ta xavil lec yo' jech ta xaloq'uesbe ti uni juteb c'a'ep ti oy ta sat ti avermanoe.

Ta sat no'ox ta ojtiquenel ti te'e
(Mt 7:17-20; 12:34-35)

[43] 'Scotol ti lequil te'etique mu xu' ta xac' chopol ti sate. Ja' jech xtoc ti chopol te'etique mu xu' ta xac' lec ti sate. [44] Stac' ojtiquinel ti jujutos te'e ti c'u s'elan ta xac' ti sate. Mu xu' ta xac' icux ti ch'ix te'e. Ja' jech xtoc mu xu' ta xac' uva ti ste'el macome. [45] Ti lequil vinique, lec ti c'usi ta xale. Ja' ti oy ta yo'nton ti leque. Ti chopol vinique, chopol ti c'usitic ta xalolane. Ja' ti oy ta yo'nton ti chopole. Ti c'usitic ta xloq'uilan ta yeique, yu'un ja' ono'ox jech ta snop ti yo'ntonique.

Sc'oplal ti sliqueb chib nae
(Mt 7:24-27)

[46] '¿C'u yu'un ta xavalbeicun: "Cajval, Cajval", xachiic ti c'alal mu'yuc ta xapasic ti c'usi ta xcale? [47] Ti buch'u ta xiya'ibe ti c'usi ta xcalbee, ti ta spasbun ti c'usi ta xcalbee, ta xcalboxuc ava'iic ti c'u s'elan ti vinic taje. [48] Ti vinic taje co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun vinic ti ta smeltsan ti snae. Pero ba'yel laj sjombe lec nat ti yave. Tey lic stsacan lec ta ba ton ti yoc snae. C'alal inoj talel ti uc'ume, tey tsots ch-ech' spul ti nae. Pero mu'yuc ibutq'uij yu'un. Ja' ti lec tsacal ta ton ti sliquebe. [49] Pero ti buch'u ta xiya'ibe ti c'usi ta xcalbee, pero mi mu'yuc ta spasbun ti c'usi ta xcalbee, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun vinic ti laj smeltsan ti sna ti ta ba lum no'oxe. Mu'yuc laj yac'be lec sliqueb. C'alal inoj talel ti uc'ume, tey tsots ech' spul ti nae. Ijin batel. Lilijem icom ta j'ech'el —xi ti Jesuse.

7

Ti Jesuse laj scoltabe ti yaj'abtel ti banquilal soldado romanoe
(Mt 8:5-13)

[1] C'alal laj yo'nton ti Jesus ta sc'oponel ti cristianoetique, tey ibat ta jteclum Capernaum. [2] Tey oy jun banquilal soldado romano ti oy jun yaj'abtel ti toj lec sc'anoje. Ti yaj'abtele ip ta xa'i. Jutuc xa mu ta xcham. [3] Ti banquilal soldadoe, c'alal laj ya'ibe sc'oplal ti Jesuse, laj stac batel jun chib moletic yu'un ti j'israeletique, yo' jech ta sc'anbeic vocol ti Jesuse,

ti ac'o taluc scoltabe ti yaj'abtele. [4] Ti stuquique nopajic batel ta stojol ti Jesuse. Tey lic
sc'anbeic ep vocol ti jech laj yalbeique:
—Ti banquilal soldadoe ta sc'an ti ta xacoltae. [5] Yu'un ti stuque toj lec ta xisc'uxubinotic
ti vo'otic j'israelotique. Jech o xal laj yal mantal ti laj yac' ta meltsanel ti jch'ul nacutique
—xiic.
[6] Jech ti Jesuse tey bat schi'uc ti j'ic'vanejetique. Pero c'alal nopol xa sc'an ta xc'otic ta
nae, ti banquilal soldadoe laj stac talel jun chib schi'iltac ti jech tal yalbeic ti Jesuse:
—Cajval, mu xa xalubtsan aba. Yu'un jech laj yalbuncutic tal ti banquilal soldadoe:
"Mu'yuc jlequilal yo' ta xa'och ta jna. [7] Jech o xal mu'yuc ay quic'ot talel jtuc. Ja' no'ox alo
mantal. Jech ti caj'abtele ta xcol. [8] Pasbilun ta mantal yu'un yan banquilal. Ti vu'un eque
ta jpas ta mantal ti cajsoldadotaque. Mi ta xcalbe batan le'e, mi xcute, ta xbat. La' li'e, mi
xcute, ta xtal. Ti c'usi ta xcalbe ti caj'abtele, ta spas", xayut —xiic.
[9] C'alal jech laj ya'i ti Jesuse, toj elom laj ya'i ti jech yo'nton ti vinique. Jech o xal lic
sq'uel batel ti cristianoetic ti buch'utic schi'uc batele. Jech laj yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu'yuc buch'u junuc jech jtaoj ti vo'oxuc j'israelal
cristianooxuque ti jech toj ep xch'unojicun jech chac c'u cha'al ti vinic taje —xi.
[10] C'alal isutic batel ta na ti jun chib jtaquele, colem xa c'ot staic ti jchamele.

Ti Jesuse laj xcha'cuxesbe yol jun me'unal ants

[11] Ts'acal to ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque, schi'uc ti yan epal cristianoetique
ibatic ta jun jteclum ti ja' Naín sbie. [12] C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta jteclume, laj yil ti
poybil talel jun anima ti ta xba yich' muquele, ti c'ajomal jun yol ti me'unal antse. Tey
xchi'inojic talel ep cristianoetic ti liquemic talel ta jteclume. [13] C'alal laj yil ti Cajvaltique,
tey ic'uxubaj yo'nton yu'un ti me'unal antse. Jech laj yalbe:
—Mu xa'oc' —xut.
[14] Jech ti Jesuse inopaj batel. Tey lic scajan sc'ob ta sba ti scajonale. Ti jpoyivanejetique
tey iva'iic. Ti Jesuse jech laj yalbe ti animae:
—Querem, ta xcalbot ava'i, lican talel —xut.
[15] Jech ti buch'u chamem xa oxe lic chotluc, lic c'opojuc. Jech ti Jesuse laj yac'be batel ti
sme'e.
[16] C'alal jech laj yilique, scotolic tey lic xi'icuc. Ja' jech xtoc tey lic yalbeic slequilal ti
Dios ti jech laj yalique:
—Jun muc' ta j'alc'op ivul ta jtojolcutic —xiic.
Ja' jech ta xalic xtoc:
—Ti Diose tal xa scoltaotic ti yalab snich'nabotique —xiic.
[17] Sjoylej Judea ivinaj ti jech laj spas ti Jesuse.

Ti yajtacbolaltac ti Juan j'ac'-ich'-vo'e
(Mt 11:2-19)

[18] Ti Juane laj ya'i ti jech taje. Yu'un i'albat yu'un ti yajchanc'optaque. Jech o xal laj yic'
talel cha'vo' yajchanc'op. [19] Laj stac batel ta stojol ti Jesuse yo' ta sjac'beic mi ja' ta melel
ti Cristo ti ta ono'ox xtale, o mi ta to smalaic yan.
[20] Jech ti yajtacbolaltac ti Juane tey inopajic batel ta stojol ti Jesuse. Jech c'ot yalbeic:
—Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e laj stacuncutic talel yo' ta jac'botcutic, ¿mi vo'ot ti Cristoot ti
albil ono'ox sc'oplal ti ta xatale, o mi ta to jmalacutic yan? —xiic.
[21] C'alal jech tey oyique, ti Jesuse ja' o yacal ta scolta epal cristianoetic ti ep ta tos
ti schamelique, ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti pucuje, schi'uc ti ta xjam satic ti
ma'satetique. [22] Jech o xal ti Jesuse jech laj stac'be:
—Batanic, ba albeic ya'i ti Juane ti c'usi laj ava'iique, ti c'usi laj avilique: "Ti
ma'satetique xilic xa. Ti coxovetique ta xanavic xa. Ti jc'a'emal-chameletique colic
xa yu'un ti schamelique. Ti jmacal-chiquinetique jam xa schiquinic. Ti animaetique
icha'cuxesatic xa. Ti buch'utic abol sbaique ta xich'ic albel sc'oplal ti lequil coltaele. [23] Toj
jun yutsil ti buch'u mu xchibaj yo'nton ta jtojole", xavutic ti Juane —xi.

[24] C'alal iloq'uic batel ti yajtacbolaltac ti Juane, jech ti Jesuse laj yalbe ya'i ti epal
cristianoetic sc'oplal ti Juane. Jech lic yal:
—¿C'usi ay aq'uelic ti ta xocol banomile? ¿Mi ja' jun aj ti xla'et ta iq'ue? [25] Ti mi ma'uc
une, ¿c'usi ay aq'uelic un cha'e? ¿Mi ay aq'uelic jun vinic ti jun yutsil ti sc'u'e? Pero xana'ic
lec ti vo'oxuque, ti vinic ti buch'u jun yutsil ti sc'u'e, ja'ic no'ox ti buch'utic xmuyubajic
tey ta sna ti ajvaliletique. [26] Ja' yu'un un, ¿c'usi ay aq'uelic ta melel? ¿Mi ja' jun j'alc'op?
Jech melel, ja' ay aq'uelic jun j'alc'op ti más to jelavem yu'unic ti yan j'alc'opetique. [27] Ti
Juane, ja' ti jun ti ta x'albat sc'oplal ti ts'ibabil ta sc'op Diose:
Ta jtacbot jelavel caj'abtel ta atojol yo' jech ta smeltsan abe,
ti xi sc'oplale. [28] Ta xcalboxuc ava'iic, ti ta scotol ti cristianoetique, ja' no'ox stuc ti Juan
j'ac'-ich'-vo'e ti más cajale. Manchuc mi jech sc'oplal ti Juane, pero ti buch'u ta xac' sba
ta ventainel yu'un ti Diose, ac'o mi peq'uel, ja' más cajal ta xc'ot. Ja' mu sta ti Juane —xi
ti Jesuse.
[29] C'alal jech laj ya'iique, scotol ti cristianoetique schi'uc ti jc'anpatantaq'uinetique ti
i'ac'batic yich'ic vo' yu'un ti Juane, ja' o ivul ta yo'ntonic ti yan yutsil yo'nton ti Dios
ta stojolique. [30] Pero ti jfariseoetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, ti
mu'yuc x'ac'bat yich'ic vo' yu'un ti Juane, laj sbajic ti c'usi ta sc'an ta ox spas ti Dios ta
stojolique. [31] Ti Cajvaltique jech laj yal:
—¿C'u s'elan ta jco'oltasbe stalel ti cristianoetic avi tana li'e? ¿C'usi xco'olajic o?
[32] Co'ol s'elan stalelic jech chac c'u cha'al ololetic ti ta xtajinic ta ch'ivit ti ta xavta ti
jchop schi'ilique: "Laj coq'uisancutic ti amae, pero ti vo'oxuque mu'yuc bu xa'ac'otajic.
Xme'inaj xa liq'uejincutic, pero mu'yuc bu xa'oq'uic", xut sbaic. [33] C'alal tal ti Juane, mu
jmojuc stsobetic ta ve'el ta uch' vo' schi'uc ti yantique. Pero ti vo'oxuque: "Ventainbil
yu'un pucuj le'e", xachiic. [34] Ts'acal to un, lital ti vu'un co'ol j'elantique. Laj avilic ti
oy buch'utic laj jchi'in ta ve'el ta uch' vo'e. Pero ti vo'oxuque jech laj avalic ta jtojol:
"Q'uel avil, toj ech'em jve'el uch' vo'. Lec xil sbaic schi'uc ti jsa'muliletique schi'uc ti
jc'anpatantaq'uinetique", xachiic. [35] Yan ti sbijil Diose tey ta xvinaj ta stojol ti buch'utic
oy sbijilique —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse oy ta sna ti Simone ti ja' jfariseoe

[36] Oy jun ta scotol ti jfariseoetique laj yic' ta ve'el ti Jesuse. Tey ibat ti Jesuse. Tey c'ot
chotluc ta mexa. [37] Ti ta jteclum taje, tey nacal jun chopol ants. C'alal laj ya'i ti ta xbat
ve'uc ti Jesús ta sna ti jfariseoe, tey yich'oj c'otel jun jarru ti meltsanbil ta alabastro ton
ti noj ta perfumee. [38] X'oc'olet xa laj squejan sba ta yoc ti Jesuse. Ta ya'lel sat lic spocbe
yacan. Ts'acal to ta stsatsal sjol laj staquijesbe. Tey lic sbuts'. Tey lic smalbe ti perfume ta
yacan ti Jesuse. [39] C'alal jech laj yil ti jfariseo ti yic'oj batel ti Jesuse, jech lic snop: "Ti ja'uc
jun yaj'alc'op Dios ti vinic li'e, ta melel ta xa'i ti ta xpocbat yoc yu'un jun jmulivajel ants
ti jechuque", xi. [40] Jech o xal ti Jesuse jech laj yalbe ti jfariseoe:
—Simón, oy c'usi ta xcalbot ava'i —xi.
Ti jfariseoe jech itac'av:
—Jchanubtasvanej, albun ca'i —xi.
[41] Ti Jesuse jech lic yal:
—Oy cha'vo' vinic ti oy yilic ta stojol jun vinic ti ta xac' ta ch'om ti staq'uine. Ti jun
vinique oy yil vo'ob ciento (500) denario taq'uin. Ti jun vinic xtoque ja' no'ox lajuneb
yoxvinic (50) denario taq'uin ti yile. [42] Ti cha'vo' viniquetique mu xa xtoj yu'unic ti yilique.
Jech o xal ti buch'u ta xac' ta ch'om ti staq'uine laj xch'aybe ti yil scha'vo'alique. Jech o
xal albun ca'i, ¿buch'u junucal más sc'anoj ti yajval taq'uine? —xi.
[43] Ti Simone jech laj stac':
—Ti ta xca'ie, ja' más ta xc'anvan ti buch'u ich'aybat ep yile —xi.
Ti Jesuse jech lic yal:
—Oy arazon jech aval ava'uc —xi.
[44] Jech ti Jesuse laj sq'uel batel ti antse. Jech lic yalbe ti Simone:

—¿Mi mu xavil ti ants li'e? C'alal li'och talel ta anae, mu'yuc bu laj avac'bun vo' yo' ta
jpoc ti coque. Pero ti ants li'e, ta ya'lel sat laj spocbun ti coque. Ja' jech xtoc laj staquijes
ta stsatsal sjol. 45 Ti vo'ote mu'yuc bu xabuts'un ti c'alal li'och talel li' ta anae. Pero ti ants
li'e, ti c'alal li'och talele, mu xlaj yo'nton ta sbuts'el ti cacane. 46 Ti vo'ote mu'yuc bu laj
avac'bun jutebuc aceite ta jol. Pero ti stuque laj smalbun ti perfume ta coque. 47 Ja' yu'un
un, ta xcalbot ava'i, ti jech toj ep c'uxun ta yo'nton ti ants li'e, ja' svinajeb ti ta xa'i ti ac'bil
xa perdón yu'un ti ep smule. Pero ti buch'u jutuc no'ox ch'aybil ti smule, jutuc no'ox ta
svinajes sc'uxul ti yo'ntone —xi.
48 Ti Jesuse jech lic yalbe ti antse:
—Scotol ti amule ch'aybil xa —xut.
49 Ti buch'utic ic'bilique, ti jmoj chotajtic schi'uc ti Jesuse, jech lic yalbe sbaic:
—¿Buch'u van ti vinic li'e ti xu' ta xac' perdón yu'un ti mulile? —xiic.
50 Pero ti Jesuse jech laj yalbe ya'i ti antse:
—Lacol xa, ja' ti laj ach'unune. Batan. Junuc avo'nton —xut.

8

Ti antsetic ti laj scoltaic ti Jesuse

1 Ts'acal to ti Jesuse ixanav batel ta epal jteclumetic schi'uc ta bic'tal jteclumetic.
Tey ta xalolan batel ti ventainel yu'un ti Diose. Tey xchi'inoj batel ti lajcha'vo'
yajtacbolaltaque. 2 Ja' jech xtoc schi'uc batel jayibuc antsetic, ja'ic ti buch'utic icoltaatic
yu'un ti schamelique, schi'uc xtoc ti uninbilic to ox yu'un ti pucuje. Ta scotol ti antsetique,
tey oy ti María Magdalenae, ja' ti buch'u iloq'uesbat ti vucub pucuje. 3 Ja' jech xtoc tey oy
ti Juanae, yajnil ti Chuzae, ti ja' jun vinic ti yich'oj ta sventa ti c'usi x'ayan yu'un ti ajvalil
Herodese. Ja' jech xtoc tey oy ti Susanae schi'uc yan antsetic ti comon ta stsobic ti c'usitic
oy yu'unique yo' jech ta scoltaic ti Jesuse.

Sc'oplal ti jts'unobajele
(Mt 13:1-9; Mr 4:1-9)

4 Ep iloq'uic talel ti cristianoetic ti oyic ta jujun jteclume yo' ta xba sq'uelic ti Jesuse.
C'alal ep xa stsoboj sbaique, tey lic chanubtasvanuc ta babac'op ti jech laj yal ti Jesuse:
5 —Oy jun vinic bat svij ti sts'unobale. C'alal yacal ta svij batele, oy jlom ic'ot ta be. Laj
yich' pech'el ta teq'uel. Jech xtoc tal ti mutetique. Laj stam slajesic. 6 Oy jlom ic'ot ta ba
tontic. C'alal ivoc' talel ti ts'unobale, tey laj taquijuc. Ja' ti mu'yuc yox ti slumale. 7 Oy jlom
ti ts'unobale ic'ot ta ch'ixtic. C'alal ich'i talel ti ch'ixetique, laj snet' comel. 8 Pero jlom ti
ts'unobale ic'ot ta lequil banomil. Lec ich'i talel. Lec laj yac' sat. Oy jlom laj yac' vo'vinic
(100) ta bej sat jujupets ti ts'unobaletique —xi.
C'alal jech laj yal ti Jesús taje, tey tsots lic c'opojuc ti jech laj yal xtoque:
—Ti mi oy achiquinique, a'yic —xi.

Ti c'u cha'al ti jech ti babac'ope
(Mt 13:10-17; Mr 4:10-12)

9 Jech ti yajchanc'optaque lic sjac'beic ti c'usi smelol ti babac'op taje. 10 Ti Jesuse jech laj
yal:
—Ti vo'oxuque, Dios ta xac'boxuc ana'ic ti ventainel ti mucul to oxe. Pero ti yane, ta
babac'op no'ox ta xcalbe ya'iic yo' jech mu xilic ti c'usi ta xilique, yo' jech mu xa'iic ti c'usi
ta xa'iique.

Ti Jesuse ta xalbe smelol ti jts'unobajele
(Mt 13:18-23; Mr 4:13-20)

11 'Ja' jech smelol ti babac'ope. Ti ts'unobale, ja' smelol ti sc'op Diose. 12 Ti ts'unobal ti
ic'ot ta bee, ja' smelol ti oy jlom cristianoetic ti ta xa'iic ti sc'op Diose. Pero ital ti pucuj
ta stojolique. Tal pojbaticuc loq'uel ta yo'ntonic yo' jech mu xch'unic, yo' jech mu xcolic.
13 Ti ts'unobal ti ic'ot ta tontique, ja' smelol ti oy jlom ti xmuyubajic ta xa'iic ti sc'op Diose.
Pero ta sventa ti mu'yuc ayanem lec yibel ti sc'op Dios ta yo'ntonique, jech o xal ta xch'unic

c'uc sjaliluc. Pero c'alal xtal ti lajeltsaele, ta xchibajic. [14] Ti ts'unobal ti ic'ot ta ch'ixtique,
ja' smelol ti oy jlom ti ta xa'iic ti sc'op Diose. Pero staoj yav ti stalelique. Ta slubtsajic ta
be yu'un ti slo'il yo'ntonique, ti sc'ulejalique, ti c'usi ta sc'anique. Jech o xal ta xch'ay ta
yo'ntonic ti sc'op Diose. [15] Pero ti ts'unobal ti ic'ot ta lequil banomile, ja' smelol ti jlom ti
ta sjunul yo'ntonic ta xa'iic, ta xich'ic ta muc' ti sc'op Diose. Staoj yav jun yo'ntonic. Jech
o xal lec ta xtunic batel.

Ti lampara ti laj sbabac'opta ti Jesuse
(Mr 4:21-25)

[16] 'Mu'yuc buch'u junucal ti c'alal ta stsan ti lamparae, ti ta smacbe ti xojobale. O mi
mo'oje, ta xba stic' ta yolon tem. Mo'oj, mu jechuc. Ta scajanic lec ta toyol yo' ta xac' lec
ti xojolbale, yo' ta xilic lec ti buch'utic ta x'ochic ta yut nae. [17] Mu'yuc c'usi macal ta xcom
ti mu xvinaje. Mu'yuc c'usi ta mucul ti mu xich' na'ele. Ta xvinaj.
[18] 'Jech o xal un, a'yic lec ti sc'op Diose. Yu'un ti buch'u ta xa'ie, ta x'ac'bat sna' más. Pero
ti buch'u mu tsotsuc sc'oplal ta xa'ie, mu'yuc c'usi ta x'ac'bat sna'. C'ajomal ta xpojbat
loq'uel ti c'u yepal xch'unoje —xi.

Sme' ti Jesuse schi'uc ti yits'inabtaque
(Mt 12:46-50; Mr 3:31-35)

[19] Sme' ti Jesuse schi'uc ti yits'inabtaque tey ic'otic ti bu oye. Pero mu xu' x'ochic batel.
Yu'un toj ep ti cristianoetique. [20] Pero oy buch'u ba yalbe ya'i ti Jesuse:
—Ti ame'e schi'uc ti avits'inabtaque tey oyic ta pana. Ta sc'an ta sc'oponot ya'iic —xi.
[21] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti buch'u ta xa'iic ti sc'op Diose, ti ta spasic ti c'usi ta xale, ja' jme', ja' quits'inabtac
—xi.

Ti Jesuse, paj yu'un ti iq'ue schi'uc ti nabe
(Mt 8:23-27; Mr 4:35-41)

[22] Oy jun c'ac'al ti Jesuse i'ochic batel ta barco schi'uc ti yajchanc'optaque. Jech laj yal:
—Batic ta jot sti'il nab —xi.
Jech ibatic.
[23] C'alal tey ta xanavic batel ta barcoe, tey lic vayuc ti Jesuse. Ta jech to yepal tey lic
tsots ic'. Sc'an xa ta xnoj ta vo' ti barcoe. Xi'bal xa sba ti ta xmut'ij yalele. [24] Jech o xal ti
yajchanc'optaque ba stijic ti Jesuse. Jech laj yalic:
—Jchanubtasvanej, Jchanubtasvanej, ta xa xijmut'ijotic —xiic.
Ti Jesuse tey iva'i. Laj spajes ti iq'ue, ti nabe. Paj scotol. Ts'ijil icom ta j'ech'el.
[25] Ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—¿Bu ibat avu'unic ti ach'unojicune? —xi.
Pero ti stuquique tey ixi'ic. Ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Tey lic sjac'olanbe sbaic ta jujun tal:
—¿Buch'u van ti vinic li'e ti ta xch'unbat smantal yu'un ti iq'ue, ti nabe? —xiic.

Ti vinic ti uninbil yu'un ti pucuj ti oy ta Gadarae
(Mt 8:28-34; Mr 5:1-20)

[26] Ts'acal to un, ic'otic ta jot sti'il nab yelobal Galilea ti ja' slumal Gadarae. [27] C'alal yal
ta barco ti Jesuse, ja' o inopaj tal jun vinic ti liquem talel ta jteclume. Ti vinique oy xa ep
sc'ac'alil ti ta x'ilbajinat yu'un ti pucujetique. Mu'yuc xa bu ta slap sc'u'. Mu'yuc xa bu
ta xnaqui ta sna. Ja' xa no'ox tey snainoj ti ba muquinale. [28] C'alal laj yil ti Jesuse, tey laj
squejan sba ta stojol. Tey lic avanuc:
—¿C'u cha'al ta xtal atic' aba ta jtojol, Jesús, Snich'onot ti cajal Diose? Ta jc'anbot vocol
ti mu xavilbajinune —xi.
[29] Ti jech ta xal taje, yu'un ti Jesuse yacal xa ta spas loq'uel ta mantal ti chopol
pucujetique, ti ac'o loc'uc batel ta stojol ti vinique. Ti pucujetique ep ta velta laj yilbajin ti
vinique. Ti cristianoetique manchuc mi laj xchucbeic yoc sc'ob ta cadena taq'uin yo' jech
mu xjatav, pero ti stuque ta xtuch' yu'un. Ti pucuje ta sjatviltas batel ta xocol banomil ti
vinique. [30] Ti Jesuse jech laj sjac':

—¿C'usi abi? —xut.
Ti stuque jech laj stac':
—Legión ti jbie —xi.
Ja' jech laj yal ti vinique, ja' ti toj ep ti pucujetic ti ochem ta yo'ntone.
31 Ti pucujetique laj sc'anbeic ti Jesuse ti mu xtacatic batel ta xa'abe. 32 Jech xtoc ja'
o tey oy ep chitometic xlamet ta sa' sve'elic ta vits. Jech ti pucujetique laj sc'anbeic
vocol ti Jesuse ti ac'o yac' ye yo' ta stic' sbaic ta chitometique. Ti Jesuse laj yac' ye.
33 Jech ti pucujetique iloq'uic batel ta stojol ti vinique. I'ochic batel ta chitometic. Jech
ti chitometique scotolic ba sjipan sbaic yalel ta barranco. Ts'ajatic ic'otic ta nab. Tey
ijic'avic.
34 Ti jq'uelchitometique, c'alal laj yilic ti jech ic'ot ta pasele, ta xi'el xa ibatic ta anil. Bat
yalic slo'ilic ti ta jteclume schi'uc sjoylej ti steclumalique. 35 Jech ti cristianoetique iloq'uic
batel, ba sq'uelic ti va'i s'elan ic'ot ta pasele. C'alal ic'otic ti bu oy ti Jesuse, tey laj staic
ti vinic ti buch'u loq'uesbat ti pucujetique. Tey xa chotol ta yoc ti Jesuse. Slapoj xa sc'u'.
Lec xa ti sjole. Tuq'uineb xa. Pero ti cristianoetique tey to ta xi'ic yu'un. 36 Ti buch'utic
laj yilique, laj yalic ti c'u s'elan icol ti vinic ti uninbil to ox yu'un ti pucujetique. 37 Jech o
xal ti cristianoetic ti nacalic ta Gadarae tey lic sc'anbeic vocol ti Jesuse ti ac'o loc'uc batel
teye. Yu'un ta xi'ic ta jmec. Jech o xal ti Jesuse i'och ta barco. Ibat. 38 Jech ti vinic ti buch'u
iloq'esbat ti pucujetique lic sc'anbe vocol ti Jesuse ti ac'o xchi'in batele. Pero ti Jesuse laj
yal ti ac'o comuque. Jech laj yalbe:
39 —Sutan batel ta ana. Ba alo scotol ti c'u s'elan laj spas ti Dios ta atojole —xi.
Jech ti vinique ibat. Tey laj yal slo'il ta sjunul jteclum ti c'u s'elan icoltaat yu'un ti Jesuse.

Yantsil nich'on ti Jairoe schi'uc ti ants ti laj spicbe sc'u ti Jesuse
(Mt 9:18-26; Mr 5:21-43)

40 C'alal isut batel ta jot sti'il nab ti Jesuse, xmuyubajic xa ti cristianoetic c'alal jech ic'ote.
Ja' ti scotolic tey ta smalaique. 41 Ja' o tey ic'ot jun vinic ti Jairo sbie, ti ja' jpasmantal yu'un
ti ch'ul nae. Ti vinic taje laj squejan sba ta yoc ti Jesuse. Laj sc'anbe vocol ti ac'o batuc ta
snae. 42 Yu'un c'ajomal no'ox jun oy ti stsebe, ti ja' yich'oj xa lajcheb jabile, ti jutuc xa mu
ta xchame. C'alal ibat ti Jesuse, ep ti cristianoetic ts'acajtic batel ti snet'net' xa sbaique.
43 Ti ta scotol ti cristianoetique, oy tey jun ants ti oy xa slajchebal jabil ti ta xich' svocol
ti mu xmac ti ya'lele. Laj xa slajes scotol ti staq'uin yu'un ti jpoxtavanejetique. Pero mi
junuc buch'u ipoxtaj yu'unic ti chamele. 44 Ti antse inopaj batel ta spat ti Jesuse. Ba spicbe
ti sti'il sc'u'e. C'alal jech laj spase, ta ora no'ox paj ti ya'lele.
45 Ti Jesuse jech laj sjac':
—¿Buch'u laj spicun? —xi.
Scotol laj yalic ti mu'yuque. Ti Pedroe schi'uc ti schi'iltaque jech lic yal:
—Jchanubtasvanej, ja' ti cristianoetic ti ta snet'ote, ti ta stacoltaot ta jujote. Jech o xal,
¿c'u cha'al ta xajac': "Buch'u laj spicun", ti xachie? —xiic.
46 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Oy buch'u laj spicun. Yu'un laj ca'i ti oy buch'u laj jcolta yu'un ti jmuc'ul jtsatsale
—xi.
47 C'alal jech ivinaj ti antse, xnicnun xa ta xi'el tal squejan sba ta yoc ti Jesuse. Jamal laj
yal ta sba ta sat scotol ti cristianoetique ti c'u cha'al laj spicbe sc'u' ti Jesuse, jech xtoc ti
colem icom ta ora no'ox yu'un ti schamele. 48 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Tseb, lacol xa yu'un laj ach'unun. Junuc avo'nton, batan —xut.
49 Yacal to ta xc'opoj ti Jesuse, c'alal ja' o ivul jun vinic ti ilic tal ta sna ti Jairoe, ja' ti
jpasmantal yu'un ti ch'ul nae. Jech laj yalbe ti Jairoe:
—Ti avantsil nich'one cham xa. Ch'an xa uto ti Jchanubtasvaneje —xi.
50 C'alal laj ya'i ti Jesuse, jech laj yal:
—Mu xaxi'. Ch'unun no'ox. Jech ti atsebe ta xcol —xi.
51 C'alal ic'otic ta nae, ti Jesuse mi ja'uc junuc oy buch'u laj yac' ochuc batel ti bu oy
ti tsebe. Ja' no'ox ochic batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, schi'uc ti stot sme' ti tsebe.

52 Scotol ti cristianoetique tey x'avlajetic xa ta yoq'uitael ti tsebe. Pero ti Jesuse jech laj
yal:
—Mu xa'oq'uic. Ti tsebe mu'yuc chamem. Ja' no'ox ta xvay —xi.
53 Pero tse'ej no'ox laj ya'iic. Yu'un sna'ojic lec ti chamem xae. 54 Jech ti Jesuse tey laj
snitbe sc'ob. Tsots lic yalbe:
—Tseb, lican talel —xut.
55 Ti tsebe lic cuxiuc. Ta ora no'ox lic va'iuc. Ti Jesuse laj yal mantal ti ac'o yaq'uic
ve'uque.
56 Ti stot sme' ti tsebe ch'ayal ic'ot yo'ntonic. Pero ti Jesuse laj yal mantal ti mu me
buch'u xalbe ya'iic ti jech ic'ot ta pasele.

9

Ti Jesuse laj stac batel ti lajcha'vo' yajchanc'optaque
(Mt 10:5-15; Mr 6:7-13)

1 Ti Jesuse laj stsob ti lajcha'vo' yajchanc'optaque. Laj yac'be yabtelic, laj yac'be
stsatsalic ta sloq'uesel ti c'usiuc no'ox pucujale, ta scolesel ti chameletique. 2 Laj stac batel
ta yalel ti ventainel yu'un ti Diose, ta scolesel ti jchameletique. 3 Jech laj yal:
—Mu c'usi xavich'ic batel sventa abeic, mi ja'uc anamte'ic, mi ja'uc amoralic, mi ja'uc
avotic, mi ja'uc ataq'uinic. Jlic no'ox ac'u'ic xavich'ic batel, mu me cha'licuc. 4 Comanic
tey ti bu'yuc no'ox na ta xac'otique ja' to mi ta xaloq'uic batel teye. 5 Ti bu mu xa'ich'atic
ta muq'ue, loc'anic batel ti ta jteclum teye. Lilinic comel ti spucuquil avoquique. Ja' señail
ti iltabilic ta xc'ot yu'un ti Diose —x'utatic.
6 Jech o xal ti yajchanc'optaque iloq'uic batel. Ibatic ta bic'tal jteclumetic ta yalel ti
lequil ach' c'op ti ja' colebale. Ja' jech xtoc ta scolesanic batel ti jchameletique.

Icham ti Juan j'ac'-ich'-vo'e
(Mt 14:1-12; Mr 6:14-29)

7 Scotol ti c'usi ta spas ti Jesuse laj ya'i ti ajvalil Herodese. Mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi
ta snop. Yu'un oy jlom ta xalic ti ja' icha'cuxi ti Juan ti ichame. 8 Ti yan xtoque ta xalic ti
ja' ti j'alc'op Elías ti ivul ta loq'uele. Ti yan xtoque ta xalic ti ja' nan jun vo'neal j'alc'op ti
icha'cuxie. 9 Jech o xal ti Herodese jech laj yal:
—Ti Juane, vu'un laj cal mantal ti laj yich' c'ocbel sjole. ¿Buch'u van taje ti ep ta xca'ibe
ti sc'oplale? —xi.
Jech o xal ti ajvalil Herodese ta sc'an ta sq'uel ya'i.

Ti Jesuse laj smalq'uin vo'mil viniquetic
(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Jn 6:1-14)

10 C'alal isutic talel ti jcholc'opetique, lic yalbeic ti Jesuse ti c'usi laj spasique. Jech ti
Jesuse laj yic' batel ti bu sts'ijlane, ti nopol ta jteclum Betsaidae. 11 Pero c'alal laj ya'iic ti
cristianoetique, bat staic. Jech ti Jesuse mu'yuc laj sbaj. Laj yalbe ya'iic ti ventainel yu'un
ti Diose. Laj scolta ti jchameletique.
12 C'alal ta xa xmal ti c'ac'ale, ti lajcha'vo' jcholc'opetique inopajic batel ta stojol ti Jesuse.
Jech c'ot yalbeic:
—Taco xa batel scotol ti cristianoetique yo' ta xba sa' bu ta xcux yo'ntonic, yo' xu' ta
xba sa' sve'elic ta jujun bic'tal lum ti bu nopol no'oxe. Yu'un ti li' bu oyotique, mu'yuc
c'usi x'ayan —xiic.
13 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ac'beic sve'el ti vo'oxuque —xi.
Ti stuquique jech laj yalic:
—¿C'usi ta xcutcutic ti c'ajomal xa no'ox vo'bej pan schi'uc cha'cot choye? Ja' no'ox mi
ta xba jmanbecutic tal sve'el ti cristianoetique —xiic.
14 Yu'un nopol vo'miluc viniquetic ti tey tsobolique. Ti Jesuse jech laj yalbe ti
yajchanc'optaque:
—Albeic ya'i ti ac'o chotlicuc lajuneb yoxvinic (50) ta jujuvoq'ue —xi.

[15] Jech laj spasic jech chac c'u cha'al i'albatic. Tey ichotiic scotolic. [16] Jech ti Jesuse laj
stsac ti vo'bej pane schi'uc ti cha'cot choye. Laj stoy muyel sat ta vinajel. Tey laj yalbe
vocol ti Diose. Ts'acal to lic xet' ti choye, ti pane. Tey laj yac'be batel ti yajchanc'optaque
yo' jech ta spucbeic batel ta scotol ti cristianoetique. [17] Scotolic inojic lec. Ts'acal to lic
stsobic lajcheb moch ti scomelale.

Ti Pedroe ta xal ti ja' Cristo ti Jesuse
(Mt 16:13-19; Mr 8:27-29)

[18] Oy jun c'ac'al ti Jesuse laj sq'uej sba batel ta sc'oponel ti Diose. Jech laj sjac'be ti
yajchanc'optac ti tey schi'uque:
—¿Buch'uun ta xalic ti cristianoetic xana'e? —xut.
[19] Jech itac'avic ti stuquique:
—Oy jlom ta xalic ti vo'ot la ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. Ti jlom xtoque ta xalic ti vo'ot la ti
Elíasote. Pero oy to jlom xtoc ta xalic ti vo'ot la jun vo'neal j'alc'op ti icha'cuxie —xiic.
[20] Ti Jesuse jech laj sjac':
—Ti vo'oxuque, ¿buch'uun ti ta xanopique? —xut.
Ti Pedroe jech laj yal:
—Ti vo'ote ja' ti Cristo ti talemot ta stojol ti Diose —xi.

Ti Jesuse ta xal ti ta xchame
(Mt 16:20-28; Mr 8:30-9:1)

[21] Pero ti Jesuse tsots laj sc'ubanbe ti mu me buch'u junucal xalbe ya'i ti ja' Cristo ti
stuque.
[22] Ti stuque jech laj yal:
—Ti vu'un co'ol j'elantique ta xquich' ep vocol. Ta xisbajicun ti moletique, ti banquilal
paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Ta xiyaq'uicun ta milel. Pero ta
yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.
[23] Ts'acal to jech laj yalbe scotol ti cristianoetique:
—Ti mi oy buch'u ta sc'an ta xists'acli batele, ac'o me xtuch' ta yo'nton ti scuxlejal
stuque manchuc mi ta xich' svocol. [24] Yu'un ti buch'u tsots sc'oplal ta xa'i ti scuxlejale,
ja' ta xch'ay. Pero ti buch'u mu tsotsuc ta xa'i ti scuxlejal ta jventae, ja' ta sta. [25] ¿C'usi
bal o ti vinique ti mi ja' no'ox ta xyu'unin scotol ti sba banomile ti mi ch'ayel ta xbat ti
stuque? [26] Ti mi oy buch'u ta xq'uexav ta jtojol schi'uc xtoc ta xq'uexav yu'un ti lequil ach'
c'op cu'une, ja' no'ox jech ti vu'un eque, ti co'ol j'elantique, ta xiq'uexav ta stojol c'alal ta
xital ta ajvalil, schi'uc yutsilal ti Jtote, schi'uc ti ch'ul ángeletique. [27] Ta melel ta xcalboxuc
ava'iic, oy jlomoxuc li'e oy to mu ta xachamic ja' to mi laj avilic ti ta xventainvan ti Diose
—xi.

Ti Jesuse yanij ti c'u s'elan to oxe
(Mt 17:1-8; Mr 9:2-8)

[28] Ech'em xa vaxaquib c'ac'al ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, imuy batel ta vits yo' ta sta
ta c'oponel ti Diose. Tey xchi'inoj batel ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane. [29] C'alal yacal ta sta
ta c'oponel ti Diose, ja' o lic yanijuc ti sate. Ti sc'u'e toj sac icom. Lic xojobanuc. [30] Ja' o
tey ivinaj cha'vo' viniquetic ti ta xlo'ilajic schi'uc ti Jesuse. Ti cha'vo'ique ja' ti Moisese,
ti Elíase. [31] Tey joyobtabilic ta xojobal ti toj yan yutsile. Ti cha'vo' viniquetique ta xalic ti
ta xich' svocol ti ta xich' milel ti Jesús ta Jerusalene. [32] Manchuc mi xvay ya'iic ti Pedroe
schi'uc ti schi'iltaque, pero ivic' ti satique. Tey laj yilic ti yan yutsilal ti Jesuse schi'uc ti
cha'vo' viniquetic ti tey schi'uque. [33] C'alal ta xa xch'ac sbaic batel ti cha'vo' viniquetic ta
stojol ti Jesuse, ti Pedroe jech laj yal:
—Jchanubtasvanej, toj lec ti li' oyotique. Ta jpascutic oxib axibal na, jun avu'un, jun
yu'un ti Moisese, jun yu'un ti Elíase —xi.
Jech laj yal ti Pedroe, ja' ti mu stac' a'yeluc c'usi ta xale.
[34] C'alal jech yacal ta xc'opoje, ja' o tal voliaticuc ta toc. Ep ixi'ic ti jech volibilic ta toque.
[35] Ti ta toque oy Buch'u ic'opoj ti jech ta xale:

—Ja' ti Jnich'on li'e ti toj c'ux ta xca'ie. A'yibeic ti sc'opojele —xi.
36 C'alal ilaj c'opojuc ti Buch'u ta xc'opoj talele, ja' o tey laj yilic ti stuc xa ti Jesuse. Ti
stuquique mu'yuc buch'u laj yalbeic ya'i ti c'usi laj yilique. Ts'ijil icomic.

Ti Jesuse laj scolta jun querem ti uninbil yu'un ti pucuje
(Mt 17:14-21; Mr 9:14-29)

37 Ta yoc'lomal c'alal iyalic talel ta vitse, ep cristianoetic ba snupic ta be ti Jesuse. 38 Oy
jun vinic ta scotol ti cristianoetique ti tsots i'avan ti jech laj yale:
—Jchanubtasvanej, yu'un jun ti jnich'one, avocoluc coltabun. 39 Yu'un ta x'ilbajinat
yu'un ti pucuje. C'alal ta x'ilbajinate, tsots ta x'avan ta jmec. Ta xtubbat yic'. Xvocan
xa ye ta xcom. Ta xilbajin. Mu xcomtsanat. 40 Laj xa jc'anbe vocol ti avajchanc'optaque yo'
ta sloq'ues ti pucuje. Pero mu'yuc xu' yu'unic —xi.
41 Ti Jesuse jech itac'av:
—Jeche'oxuc. Mu'yuc atuq'uilic. Ep xa c'ac'al li' oyun ta atojolic ti jts'icojboxuque.
Ic'bun talel ti anich'one —xi.
42 C'alal tey inopaj talel ti quereme, ijipat ta lum yu'un ti pucuje. Tey itubbat yic' yan
velta. Pero ti Jesuse laj sjajanta ti pucuje. Laj scolta ti quereme. Laj yac'be batel ti stote.
43 Scotolic ch'ayal ic'ot yo'ntonic yu'un smuc'ul stsatsal ti Diose.

Ti Jesuse ta xal yan velta ti ta xchame
(Mt 17:22-23; Mr 9:30-32)

C'alal ch'ayal yo'nton scotolic yu'un ti c'usi ta spas ti Jesuse, jech laj yalbe ti ya-
jchanc'optaque:
44 —A'yic lec li'e. Mu xach'ay ta avo'ntonic. Ti vu'un co'ol j'elantique ta xquich' aq'uel
ta c'abal ta stojol ti cristianoetique —xi.
45 Mu'yuc xa'ibeic smelol ti yajchanc'optaque ti jech laj yale. Yu'un mu to ta x'ac'bat
sna'ic ti smelole. Ja' jech xtoc ta xi'ic ta sjac'beic smelol ti va'i s'elan laj yale.

Buch'u ti más banquilale
(Mt 18:1-5; Mr 9:33-37)

46 Jech ti yajchanc'optaque lic svul sbaic buch'u ti más banquilal ta xc'ot yu'unique.
47 Pero ti Jesuse laj sna' ti jech ta snopique. Jech o xal laj yic' talel jun ch'in querem ti
laj sva'an ta sts'ele. 48 Jech laj yal:
—Buch'uuc no'ox ti ta jventa vu'un ta xich' ta muc' ti olol li'e, ta xiyich'icun ta muc' ec.
Ja' jech xtoc ta xich'ic ta muc' ti Buch'u laj stacun talele. Ti buch'u más peq'uel ta xac' sba
ta atojolique, ja' más banquilal ta xc'ot —xi.

Buch'uuc ti mu xcrontainvane ja' jchi'iltic ta abtel
(Mr 9:38-40)

49 Jech laj yal ti Juane:
—Jchanubtasvanej, laj quilcutic jun vinic ti ta sloq'ues pucuj ta sventa abie. Ti jech
mu'yuc li' jchi'uctique, jech o xal laj jpajtsancutic —xi.
50 Ti Jesuse jech laj yal:
—Mu xapajtsanic. Yu'un ti buch'u mu xiscrontainotique, ja' jchi'iltic ta abtel —xi.

Ti Jesuse laj sjajanta ti Juane schi'uc ti Jacoboe

51 C'alal po'ot xa sta yorail ti ta xcha'sut muyel ta vinajel ti Jesuse, sjunul yo'nton ibat
c'alal Jerusalén. 52 Laj stac jelavel yajtuneltac ta biq'uit jteclum ti oy ta Samaria banomile
yo' ta xba xch'amunic na. 53 Pero ti jsamariaetique laj yilic ti ta xbat ono'ox ta Jerusalene.
Jech o xal mu'yuc xac' ta ch'om ti snaique. 54 C'alal jech laj yilic ti yajchanc'optaque, ja' ti
Juane, ti Jacoboe, jech laj yalic:
—Cajval, ¿mi ta xac'an ti ac'o jc'antic yaluc talel c'oc' ta vinajele yo' jech ta xlajic
scotolic jech chac c'u cha'al laj spas ti j'alc'op Elíase? —xiic.
55 Jech ti Jesuse tey lic sq'uelbe sat ti cha'vo'ique. Jech laj yalbe ti laj sjajantae:

—Ti vo'oxuque mu xava'iic buch'u sch'ulel avich'ojic. [56] Yu'un ti vu'un co'ol j'elantique
ma'uc tal jch'aybe scuxlejalic ti cristianoetique. Ja' tal jcolta —xi.
Jech o xal tey ibatic ta yan biq'uit jteclum.

Ti buch'utic ta sc'an ta sts'acliic batel ti Jesuse
(Mt 8:19-22)

[57] C'alal yacalic ta xanavic batel ta bee, ja' o ital jun vinic ti jech laj yalbe ti Jesuse:
—Cajval, ta jc'an ta jchi'inot batel ti bu'yuc no'ox ta xabate —xi.
[58] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti vete oy sch'enic. Ti mutetique oy stasic. Pero ti vu'un co'ol j'elantique mi ja'uc oy
bu juteb ti xu' ta jcux ti co'ntone —xi.
[59] Ti Jesuse jech laj yalbe ti yane:
—Batic —xut.
Pero ti stuque jech laj yal:
—Cajval, ac'bun to permiso ta jmuc ba'yel ti jtote —xi.
[60] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ac'o smuc stuc yanimaic ti buch'u chamemic ono'oxe. Pero ti vo'ote, ba alo ti
ventainel yu'un ti Diose —xut.
[61] Jech ti jun xtoque jech laj yal:
—Cajval, ta jc'an ta jchi'inot batel. Pero malaun jutuc. Yu'un ta to xba cal jba comel ta
jna —xi.
[62] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti buch'u ta sq'uel svalopat ti yic'ojbe batel yabtejeb ti vacaxe, mu xtun ta yabtelanel
ti ventainel yu'un ti Diose —xi.

10

Ti Jesuse ta stac batel ti lajuneb schanvinic ta vo' j'abteletique

[1] Ts'acal to un, laj st'uj yan lajuneb schanvinic (70) ta vo' j'abteletic. Laj stacan jelavel
ta cha'cha'vo' yo' ta xbatic ta jujun jteclum ti yo' bu ta x'ech' ono'ox ti stuque. [2] Jech laj
yalbe:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ep ti ts'unobal ti ta sc'an tsobele. Pero mu'yuc ep ti
j'abteletique. Jech o xal c'anbeic ti yajval ts'unobale ti ac'o stac talel j'abteletic ta stsobel
ti ts'unobale. [3] Q'uel avilic, co'ol a'elanic jech chac c'u cha'al chijetic ta jtacoxuc batel ta
stojol ti jti'oval oq'uiletique. [4] Mu me xavich'ic batel anuti'ic, mi ja'uc yavil ataq'uinic.
Mi ja'uc ta xavich'ic batel cha'chop axonobic. Mu me teyuc no'ox xch'ayet avo'ntonic ta
lo'il ta be. [5] C'alal ta xa'ochic ta jun nae, jech ba'yel xavalic: "Ich'ic spatobil avo'ntonic ti
jnaclejoxuc li'e", xavutic. [6] Mi lec ta xa'iic ti spatobil yo'ntonique, ja' yu'un umbi, ac'beic
comel. Pero mi mu lecuc ta xa'iique, mu me xavaq'uic comel ti spatobil yo'ntonique.
[7] Comanic ta sna ti bu ta sc'anic ti spatobil yo'ntonique. Jmoj xave'ic. Jmoj xalajesic ti c'usi
oy yu'unique. Yu'un ti j'abteletique ta xich' stojolic. Mu me ja'uc xapasic ti xaloc' xa'ochic
batel ta jujun nae. [8] C'alal ta xac'otic ta jun jteclum ti bu ta xa'ich'atic ta muq'ue, lajesic
ti c'usi ta xac'boxuque. [9] Colesic ti jchameletic ti tey oye. Albeic ya'i: "Li' xa oy ta atojolic
ti ventainel yu'un ti Diose", utic. [10] Pero mi ta xac'otic ta jun jteclum ti bu mu xayich'ic ta
muq'ue, loc'anic batel ta calletic. Jech xavalic: [11] "Scotol ti spucuquil ti alumalic ti laj xa
spac sba ta jxonobcutique, ta jlilincutic comel. Ja' svinajeb ti iltabiloxuc yu'un ti Diose.
Pero na'ic me lec, ti ventainel yu'un ti Diose li' xa oy ta atojolique", utic. [12] Ta xcalboxuc
ava'iic, c'alal ta sta yorail ti chapanele, toj tsots ta xich' castigo ti jteclume. Ja' mu sta ta
xich'ic castigo ti cristianoetic ti nacajtic to ox ta Sodoma jteclume.

Ti jtoyobba cristianoetique
(Mt 11:20-24)

[13] 'Abol aba, jteclum Corazín. Abol aba, jteclum Betsaida. Ati lajuc yilic ti cristianoetic
ti nacajtic to ox ta Tiro schi'uc ti ta Sidón jteclume jech chac c'u cha'al ta xavilic avi li'e,

vo'ne xa laj sjelta yo'ntonic, laj slapic c'u'il sventa at o'nton, laj svijbe sbaic tan ti jechuque.
14 Ti c'alal ta sta yorail ti chapanele, toj ech'em ta xavich'ic castigo. Ja' mu sta ta xich'ic
castigo ti buch'utic nacajtic to ox ta Tiro schi'uc ti ta Sidone. 15 Ja' jech xtoc ti vo'ot eque,
jteclum Capernaum, ta xanop ti ta xavich' toyesel muyel c'alal to vinajel. Pero ¡bu xata ti
jeche! Ja' no'ox ta xavich' yalesel batel ta lajebal ti bu tic'ajtic ti animaetique.
16 'Ti buch'utic ta xayich'ic ta muq'ue, ta xiyich'ic ta muc' ec. Ti buch'utic ta xasbajique,
ta xisbajic ec. Ti buch'utic ta xisbajique, ta sbajic ti Buch'u laj stacun talele —xi ti Jesuse.

Sutic talel ti lajuneb schanvinic ta vo'e

17 Xmuyubajic xa isutic talel ti lajuneb schanvinic (70) ta vo'e. Jech laj yalic:
—Cajval, c'alal ta pucujetic laj xch'un cu'uncutic taquel loq'uel ta aventa —xiic.
18 Ti Jesuse jech laj yal:
—Jech, yu'un vu'un laj quil ti co'ol s'elan leb chauc ti c'alal ijipat yalel talel ta vinajel
ti banquilal pucuje. 19 Vu'un laj xa cac'boxuc atsatsalic yo' xu' avu'unic ta spech'el ta
teq'uel ti chone schi'uc ti tseque, yo' jech ta xatsalbeic scotol yip ti avajcrontaique. Mi
ja'uc jutebuc ti c'usi xu' ta spasboxuque. 20 Pero ma'uc no'ox xamuyubajic yu'un ti laj
xch'unboxuc amantalic ti pucujetique. Ja' muyubajanic yu'un ti tsacajtic abiic tey ta
vinajele —xi.

Ti Nich'onile schi'uc ti Totile
(Mt 11:25-27; 13:16-17)

21 Ta jech to yepal ti Jesuse xmuyubaj xa yu'un ti Ch'ul Espíritue. Jech lic yal:
—Yan avutsil, Tot, yajvalot vinajel banomil. Yu'un laj avac'be sna' scoltael ti buch'u
mu'yuc sbijilique. Ja' mu'yuc laj avac'be sna' scoltael ti buch'u oy sbijilique, ti jamal sba
satic ti yalojique. Jech, yu'un jech laj ac'an atuc, Tot.
22 'Ti Jtote laj xa yac'bun ta coc ta jc'ob scotol ti c'usitic oye. Mu'yuc buch'u xiyojtiquin ti
vu'un Nich'onilune. Ja' no'ox xiyojtiquin stuc ti Jtote. Ja' jech xtoc mu'yuc buch'u junucal
ta xojtiquin ti Jtote. Ja' no'ox ti vu'un Nich'onilune. Ja' jech xtoc ta xojtiquinic ti Jtote ti
buch'utic ta xcac'be yojtiquinique —xi.
23 Ti Jesuse lic sq'uel batel ti yajchanc'optaque ti jech laj yalbee:
—Toj yan no'ox yutsil ti ta xavilic ta asatic ti c'usi laj jpase. 24 Jech ta xcalboxuc ava'iic,
yu'un ep ti j'alc'opetique schi'uc ti ajvaliletique ta sc'an ta sq'uelic ox ya'iic jech chac c'u
cha'al ta xavilique, pero mu'yuc laj yilic. Jech xtoc ta sc'an ta xa'iic ox jech chac c'u cha'al
ti ta xava'iique, pero mu'yuc laj ya'iic —xi.

Sc'oplal ti lequil jsamaria vinique

25 Oy jun banquilal jchanubtasvanej yu'un ti mantale bat sc'opon ti Jesuse yo' ta
slajeltsabe yo'nton. Jech c'ot sjac'be:
—Jchanubtasvanej, ¿c'usi xu' ta jpas yo' ta jta ti jcuxlejal sbatel osile? —xi.
26 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—¿C'usi ti ts'ibabil tey ta mantale? ¿C'u s'elan chaq'uel? —xi.
27 Ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale jech itac'av:
—C'ano ti Cajval Dios avu'une ta sjunul avo'nton, ta sjunul ach'ich'el, ta scotol avip, ta
scotol abijil. Ja' jech xtoc c'uxubino ti achi'iltaque jech chac c'u cha'al ta xac'uxubin aba
atuc —xi.
28 Jech ti Jesuse jech laj yal:
—Lec ti jech laj ataq'ue. Ti mi jech ta xapas taje, ta xata acuxlejal —xut.
29 Pero ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale, ti ta spoj sba ya'ie yu'un ti c'usi laj yale, jech
laj yalbe ti Jesuse:
—¿Buch'u ti jchi'ile? —xi.
30 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Oy jun vinic ta xyal batel ta sbelal Jerusalén. Ta xbat ta jteclum Jericó. Tey i'elc'anat
yu'un j'eleq'uetic. Tey i'elc'anbat batel scotol ti c'usitic oy yu'une schi'uc sc'u' xtoc. Lec
i'ac'bat majel. Ijatavic ti j'eleq'uetique. Chamemtic xa s'elan laj yicta comel ti vinique.

31 Ja' o tey ech' jun pale ti bu telel ti vinic ta bee. C'alal laj yile, sq'uel no'ox comel. 32 Ja'
jech xtoc tey ic'ot jun levita vinic ti bu telel ti vinique. C'alal laj yile, sq'uel no'ox comel
xtoc. 33 Pero oy jun jyanlum vinic ti ja' liquem tal ta Samaria banomile, tey ixanav bal ti
bu telel ti vinique. C'alal laj yile, ic'uxubaj yo'nton yu'un. 34 Jech ti jyanlum vinique inopaj
batel ta stojol ti vinique. Tey lic xpoxtabe ta aceite ta vino ti syayijemale. Tey laj spix
ta poc'. Ts'acal to laj scajan batel ta sba sburro. Tey laj yic' batel ta ch'om na. Tey laj
xchabi. 35 Ta yoc'lomal ti c'alal ta xa xloc' batel ti jsamaria vinique, tey laj sloq'ues cha'sep
taq'uin. Laj yac'be ti yajval nae. Jech laj yal: "Chabibun ti vinic li'e. Ti mi mu xloc' o ti c'u
yepal laj cac'bot comele, ta jtojbot c'alal ta xisut talel", xi. 36 ¿C'u s'elan laj ava'i? Ti oxib
viniquetic ti laj jbaba'ale, ¿buch'u junucal ti laj sbis ta schi'il ti vinic ti ilaj ta majel yu'un
ti j'eleq'uetique? —xut.

37 Ti jchanubtasvanej yu'un ti mantale jech laj yal:

—Ja' ti buch'u ti ic'uxubaj yo'nton ta stojole —xi.

Ti Jesuse jech laj yalbe:

—Batan, ba paso jech ec —xi.

Ti Jesuse oy ta sna ti Martae schi'uc ti Maríae

38 C'alal jech ta xanav batel ti Jesuse, ic'ot ta jun biq'uit jteclum. Ti teye, tey nacal jun
ants, ja' Marta sbi. Laj yic' ochel ta sna. 39 Ti Martae oy jun schi'il ta voq'uel ti ja' María
sbie. Ti Maríae sjunul yo'nton tal chotluc ta stojol ti Jesuse yo' ta xa'i ti c'usi ta xale. 40 Pero
ti Martae sujoj sba ta spasel ti c'usitic ta sc'an pasele. Tey inopaj batel ti stojol ti Jesuse.
Jech laj yalbe:

—Cajval, ¿mi mu xatuc'ulan ti jtuc tuc ictabilun ta abtel yu'un ti jchi'il ta voq'uele? Albo
ya'i ti ac'o tal scoltaune —xi.

41 Pero ti Jesuse jech laj stac'be:

—Marta, Marta, ja' no'ox asujoj aba ti ep ti c'usi ta sc'an pasele. 42 Pero oy jun ti c'usi
tsots sc'oplale. Ti Maríae laj xa st'uj ti bu más tsots sc'oplale, ti mu'yuc buch'u ta xpojbate
—xi.

11

Ti Jesuse ta xchanubtasvan ta sc'oponel ti Diose
(Mt 6:9-15; 7:7-11)

1 Oy jun c'ac'al ti oy bu ta sta ta coponel Dios ti Jesuse. Ti c'alal laj yo'ntone, jech laj yal
jun yajchanc'op:

—Cajval, chanubtasuncutic ta sc'oponel ti Diose jech chac c'u cha'al laj xchanubtas
yajchanc'optac ti Juane —xi.

2 Ti Jesuse jech laj yal:

—Jech xavalic ti c'alal ta xataic ta c'oponel ti Diose:

Jtotic Dios, tey oyot ta vinajel, ich'biluc ta muc' ti ach'ul bie.
La' ventainuncutic.
C'otuc ta pasel ti c'usi ta sc'an avo'nton li' ta banomile jech chac c'u cha'al ta xich' pasel
tey ta vinajele.
3 Ac'buncutic ti jve'elcutic ti xtun cu'uncutic avi c'ac'ale.
4 Ac'buncutic perdón yu'un ti jmulcutique jech chac c'u cha'al ta xcac'becutic perdón ti
buch'u laj xa sa' smul ta jtojolcutique.
Pojuncutic, mu me xavac'uncutic ta lajeltsael yu'un ti pucuje, xachiic,
—xi.

5 Ti Jesuse jech laj yal xtoc:

—Xcaltic no'ox ava'i xtoc ti oy jun achi'il ti lec xavil abaic schi'uque ti ta xac'ot ta sna
ta o'lol ac'obale. Jech ta xavalbe: "Chi'iltic, jq'uextic oxibuc apan. 6 Yu'un naca to ivul ta
jna jun jchi'il ti ay ta xanobale. Pero mu'yuc c'usi ta xcac'be slajes", ti xachie. 7 Xu' nan ta
xcaltic xtoc ti jech ta xtac'av tal ta yut snae: "Mu xatijbun jvayel. Yu'un macal lec ti sti'
jnae. Yu'un jchi'inojun ta vayel ti jnich'nabtaque. Mu xu' ta xilic yo' ta xcac'bot ti c'usi ta

xacʼane”, xayut. [8]Ta xcalboxuc avaʼiic, acʼo mi lec xavil abaic schiʼuc, pero mu xlic yacʼbot
ti cʼusi ta xtun avuʼune. Pero ti tey noʼox xavulvun ta jmeque, ta xtavan xaʼi. Jech o xal
ta onoʼox xlic yacʼbot ti cʼusi ta xacʼanbee. [9]Jaʼ yuʼun un, ta xcalboxuc avaʼiic, cʼanbeic ti
Diose, ta xayacʼboxuc. Saʼolanic, ta xataic. Cʼojilanic ti tiʼ nae, ta xajambatic. [10]Yuʼun ti
buchʼu ta scʼane, ta xichʼ. Ti buchʼu ta saʼe, ta sta. Ti buchʼu ta stij ti tiʼ nae, ta xjambat. [11]Ti
voʼoxuc totiloxuque, ¿mi ta xavacʼbeic jbej ton ti cʼalal pan ta scʼanboxuc ti anichʼonique?
Jaʼ jech xtoc, ¿mi ta xavacʼbeic jcot chon ti cʼalal choy ta scʼanboxuque? [12]Jaʼ jech xtoc, ¿mi
ta xavacʼbeic jcot tsec ti cʼalal ta scʼanboxuc ton alaqʼue? [13]Manchuc mi jech chopoloxuc,
pero xanaʼic lec stʼujel ti cʼusi ta xavacʼbeic ti anichʼonique. Jaʼuc xa van ti Atotic ti oy ta
vinajele ta xacʼbe ti Chʼul Espíritu ti buchʼu ta scʼane —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xʼalbat ti yichʼojbe stsatsal ti pucuje
(Mt 12:22-30; Mr 3:20-27)

[14]Ti Jesuse laj sloqʼues jun chopol pucuj ti oy ta yoʼnton jun vinic ti pasem ta umaʼe.
Cʼalal ilocʼ batel ti chopol pucuje, jech ti umaʼe lic jamuc ti yee. Chʼayal icʼot yoʼntonic ti
cristianoetic ti jech laj spase. [15]Pero oy jlom jech laj yalic:
—Ti vinic liʼe ta stac loqʼuel ti chopol pucujetique jaʼ ta stsatsal ti banquilal yuʼunique,
jaʼ ti Beelzebue —xiic.
[16]Oy jlom xtoc ta scʼan ta slajeltsabe yoʼnton ti Jesuse. Jech o xal laj scʼanbeic ti acʼo yacʼ
iluc señail ta vinajele. [17]Pero ti Jesuse snaʼoj ti jech ta snopique. Jech o xal jech laj yal:
—Buchʼuuc noʼox ajvalilal ti mi ta xlic xchʼacan sbaique, ti mi xlic stsacan sbaic ta
letoe, ta soques sba stuquic. Jaʼ jech xtoc ti mi ta xchʼac sbaic ti jchop nacleje, jaʼ jech
xtoc ta soques sba stuquic. [18]Jaʼ jech xtoc ti pucuje, ti mi ta syanijes sba stuque, ti mi ta
scrontain sba stuque, ¿cʼusi xut ta xjalij ti stsatsale? Jaʼ jech ta xcalboxuc avaʼiic, yuʼun ta
xavalbeicun ti ta stsatsal ti Beelzebue ti jech ta jloqʼues ti pucujetique. [19]Ti mi jaʼ jeche,
¿buchʼu van ta xcoltaat yuʼun ti avinictac ti jech xuʼ yuʼunic ta sloqʼuesel ti pucujetique?
Jech o xal ti avinictaque ta svinajesboxuc ti toj chʼayemoxuque. [20]Ta smucʼul stsatsal ti
Diose ti jech ta jloqʼues ti chopol pucujetique. Liʼe, jaʼ ta xacʼ ta naʼel ti liʼ xa oy ta atojolic
ti ventainel yuʼun ti Diose.
[21]’Cʼalal oy jun tsatsal vinic ti lec xchapanoj sba schiʼuc ti yabtejeb ti ta xchabi ti snae,
scotol ti cʼusi oy yuʼune lec xchabioj. [22]Pero mi ta xtal jun vinic ti más to tsots xuʼ yuʼune,
ta stsalat ti vinique. Jech xlic pojbatuc ti yabtejeb ti jaʼ spatoj o yoʼnton schiʼuque. Ta
xpojbat ti cʼusitic oy yuʼune. Ta xchʼacbat batel.
[23]’Buchʼuuc noʼox ti mu lecuc ta xil ti cʼusi ta jpase, jaʼ ta xiscrontain. Jaʼ jech xtoc ti
buchʼu mu xiscolta ta stsobele, jaʼ noʼox ta stani batel.

Ti pucuje ta xchaʼsut tal ti bu iloqʼue
(Mt 12:43-45)

[24]’Cʼalal ta xlocʼ batel ti pucuj ta yoʼnton jun vinique, ta xba xanavuc ta xocol banomil.
Ta saʼ ti bu ta xcux yoʼntone. Pero cʼalal ta xil ti muʼyuc ta stae, jech xlic snop ta yoʼnton:
“Ta xichaʼsut batel ta jna ti bu liloc' talele”, xi. [25]Cʼalal ta sut talele, xocol ta stabe yoʼnton
ti vinique, coʼol sʼelan jbej na ti lec mesbile, ti lec chʼubabile. [26]Jech o xal ti pucuje ta
xbat yicʼ talel yan vucub schiʼil ti más toj echʼem chopole. Jaʼ mu sta ti stuque. Scotolic ti
pucujetique ta xʼoch naclicuc ta yoʼnton ti vinique. Jech ti vinique jaʼ to toj echʼem chopol
ta xcom. Jaʼ mu sta ti ta baʼyele —xi ti Jesuse.

Ti batsʼi patob oʼntonale

[27]Cʼalal yacal jech ta xal ti Jesús ti vaʼi sʼelan taje, oy jun ants ta scotol ti cristianoetique
ti jech iʼavane:
—Yan noʼox yutsil ti ants ti buchʼu laj svoqʼuesote, ti laj stsʼitesote —xi.
[28]Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Jaʼ yan yutsilic ti buchʼutic ta xaʼiic ti cʼusi ta xal ti Diose, ti ta xchʼunique —xi.

Ti chopol cristianoetique ta sc'anic señail
(Mt 12:38-42; Mr 8:12)

29 C'alal yacal ta stsob sbaic talel ti cristianoetic ta stojol ti Jesuse, tey lic c'opojuc ti jech
laj yale:
—Ti cristianoetic ta ora li'e toj chopolic. Ta sc'anic señail ti oy c'usi ta x'ac'bat yilique.
Pero mu'yuc c'usi ta x'ac'bat yilic. Ja' no'ox ta x'ac'bat yilic jech chac c'u cha'al ic'ot ta
stojol ti j'alc'op Jonase. 30 Ti c'usi ic'ot ta stojol ti Jonase, ja' señail laj yilic ti cristianoetic ti
oyic ta Ninivee. Ja' jech ti vu'un ti co'ol j'elantique, ti c'usi ta xc'ot ta jtojole, ja' señail
ta xilic ti cristianoetic avi li'e. 31 Ti sc'ac'alil ti chapanele, ti c'alal ta xich' chapanel ti
cristianoetic avi li'e, jech ti me' ajvalil ti liquem talel ta xocon sloq'ueb c'ac'ale ta sva'an
sba ta xchapanel. Yu'un ti stuque ta namal banomil ilic talel ta ya'yiel sbijil ti ajvalil
Salomone. Ti vu'un li'e, ja' jelavem ti jc'oplale. Ja' mu sta ti Salomone. 32 Jech xtoc ti
buch'utic nacajtic to ox ta Ninive jteclume tey ta xlic va'icuc ta chapanvanej ti c'alal ta
xich'ic chapanel ti cristianoetic avi li'e. Yu'un ti stuquique laj sjelta yo'ntonic ti c'alal ay
yal sc'op Dios ti Jonase. Ti vu'un li'e, ja' jelavem jc'oplal. Ja' mu sta sc'oplal ti Jonase.

Ti lampara ti oy ta jtojoltique
(Mt 5:15; 6:22-23)

33 'Mu yu'unuc ta jtsantic ti lampara ti chba cac'tic ta nac'altique, o chba jtic'tic ta yolon
cajon. Mo'oj, ta xcac'tic lec ta toyol yo' ta xilic lec ti buch'u ta x'ochic talel ta yut nae. 34 Ti
asatique co'ol s'elan lampara c'otem yu'un ti abec'talique. Ti mi lec ti asatique, jech oy ta
saquil osil sjunul ti abec'talique. Pero ti mi chopol ti asatique, jech oy ta ic'al osil sjunul ti
abec'talique. 35 Q'uelo me abaic, ti luz ti oy ta atojolique, mu me xjoybij ta ic'al osil. 36 Ti mi
sjunlejal abec'tal oy ta saquilal osile, ti mi mu'yuc jutebuc oy ic'al osile, scotol xavilic lec,
co'ol s'elan jun lampara ti ta xac' xojobal ta atojole —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse laj svinajesbe smulic ti jfariseoetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 20:45-47)

37 C'alal laj yo'nton ta c'opojel ti Jesuse, ja' o tal jun jfariseo vinic ti laj yic' batel ta ve'el
ta snae. Ti Jesuse i'och batel. Tey c'ot chotluc ta mexa. 38 Ti jfariseoe toj labal laj ya'i ti
c'alal laj yil ti mu laj yich'be ta muc' ti stalelique, ti ep ta velta ta spoc sc'obic c'alal xlic
ve'icuque. 39 Pero ti Cajvaltique jech laj yal:
—Ti vo'oxuque, jfariseoetic, lec ta xapocbeic spat ti avasuique schi'uc ti asetsique. Pero
ti vo'oxuque ja' no'ox nojem ta avo'ntonic ta spasel ti chopole schi'uc ti elec'ale. 40 Toj
pimuneboxuc. ¿Mi mu xana'ic, ti Buch'u laj smeltsan ti spat xocone ti ja' laj smeltsan xtoc
ti yute? 41 Ac'o sventain Dios ti yut avo'ntonique. Ja' yu'un umbi, jech lec ta xcom scotol.
42 'Toj abol abaic ti vo'oxuque, jfariseoetic. Ja' no'ox tsots sc'oplal ta xava'iic ti ta
xaloq'uesic jujun ti ta lajlajunebe yo' jech ta xavac'beic ti Diose, ti t'ul nichime, ti lulae,
schi'uc scotol ti c'usitic ta xats'unique. Pero mu'yuc c'otem ta pasel avu'unic ti tuc'
avo'ntonique, ti oy sc'uxul avo'ntonic ta stojol ti Diose. Ja' más tsots sc'oplal ti jech ta
sc'an ta xapasique. Pero mu me xavictaic ta spasel ti yane.
43 'Toj abol abaic ti vo'oxuque, jfariseoetic. Ja' no'ox ta xac'anic ti ta xbat chotlanic ti bu
ich'bil ta muc' ti chotlebal ti ta jujun ch'ul naetique. Ja' no'ox ta xac'anic ich'biloxuc ta
muc', c'oponbiloxuc ti ta calletique.
44 'Toj abol abaic ti vo'oxuque, jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jfariseoetic. Ja'
no'ox ta xapac'ta abaic. Yu'un jech a'elanic jech chac c'u cha'al smuquinal ti animae, ti
mu xvinaj ti c'usi tiq'uil ta yute. C'alal ta x'ech' ti cristianoetic tey ta sbae, mu sna' c'usi
tey oy ta yolon —xi ti Jesuse.
45 Oy jun jchanubtasvanej yu'un ti mantale ti jech laj yale:
—Jchanubtasvanej, ti jech ta xaval taje, chopol ta xca'icutic ec —xi.
46 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Toj abol abaic ti vo'oxuque, jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Yu'un ja' no'ox
ta xavac'beic ep yicatsic ti cristianoetique ti mu xa xlic yu'unique. Mi ja'uc jutebuc sni'
ac'obic ti ta xatic' aba ta scoltaele.

47 ’Toj abol abaic ti vo'oxuque. Ta xameltsanbe lec smuquinal ti j'alc'opetic ta vo'nee ti
ja' laj smilic ti amolmuc'totique. 48 Ja' jech ta xavaq'uic iluc ti jmoj avo'ntonic ti c'u s'elan
laj spasic ti amolmuc'totic ta vo'nee. Ti stuquique laj smilic ti j'alc'opetic ta vo'nee. Ti
vo'oxuque ta xameltsanbe lec ti smuquinale.
49 ’Ta sventa ti oy sbijil ti Diose, jech laj yal: “Ta jtac batel caj'alc'optac, cajtacbolaltac
ta stojolic. Oy jlom ta smilic. Oy jlom ta snutsic batel”, ti xie. 50 Jech o xal ti cristianoetic
avi li'e ta x'ich'bat yeic yu'un ti Diose ti jech ilajic ta milel ti j'alc'opetique ti lic ono'ox
talel ta sliquebal banomile. 51 Yu'un ilic ono'ox talel ta stojol Abel. Ivul c'alal to ta Zacarías
ti ja' laj smilic ta sts'el ti altare. Jech o xal ta xcalboxuc ava'iic, ti Diose ta xich'be ye ti
cristianoetic avi li'e ti jech ilajic ti j'alc'opetic ta vo'nee.
52 ’Toj abol abaic ti vo'oxuque, jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Yu'un ti vo'oxuque
tey anac'ojic, mu xavaq'uic ta ojtiquinel sbelal ti lequilale. Ti c'alal mu xa'ochic ti
vo'oxuque, ja' jech xtoc mu xavaq'uic ochuc ti buch'utic ta sc'an ta x'och ya'iic batele
—xi ti Jesuse.
53 C'alal jech laj yo'nton ta yalel ti Jesuse, jech ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, ti
jfariseoetique icap sjolic ta stojol. Ep ta tos lic yilbajinic ta sjac'olanbel ti Jesuse. 54 Yu'un
ta sq'uelic ya'iic mi oy c'usi chopol ta xloc' ta ye yo' jech ta xbaj ta c'oc', yo' jech ta sa'beic
smul.

12

Ti Jesuse ta xal ti chopol ti buch'u ta spac'ta sbae

1 Yantic ta stsobilan sbaic talel ep ta mil ti cristianoetique, ti mu sventaicuc mi ta
stacoltaan sbaique. Ti Jesuse ba'yel jech lic yalbe ti yajchanc'optaque:
—Bijanic me yu'un ti spajubtasobil spanic ti jfariseoetique. Ti va'i s'elan ta xcale, ja' ti
ja' no'ox ta spac'ta sbaique. 2 Yu'un mu'yuc c'usi ta mucul ta xcom ti mu xvinaje. Mu'yuc
c'usi ta macal ta xcom ti mu xich' a'yiele. 3 Ja' yu'un un, scotol ti c'usi ta xavalic ta mucule,
ta xich' a'yiel ta jamal. Manchuc mi ta mucul ti c'usi ta xavalique, manchuc mi lec bajal ti
ti' nae, pero ta ono'ox xvinaj scotol.

Buch'u ti sc'an xi'tael
(Mt 10:26-31)

4 ’Vo'oxuc ti lec ta xquil jbatique, ta xcalboxuc ava'iic, mu me xaxi'ic yu'un ti buch'utic
ja' no'ox xu' ta smilic ti abec'talique. Yu'un ja' no'ox jech yepal xu' yu'unic. 5 Pero ta
xcalboxuc ava'iic ti buch'u ta sc'an ti ta xaxi'taique. Ja' me xi'taic ti Buch'u ti c'alal ta
smiloxuque, ti xu' yu'un ta xac'oxuc ech'el c'alal to tojob mulil. Ja' me xi'taic taje.
6 ’¿Mi mu ta cha'sepuc uni taq'uin ta xich' chonel vo'cot ti uni mute? Pero ti Diose mu
jcotuc ta xch'ay ta yo'nton. 7 Ti vo'oxuque ti jujubej ti stsatsal ajolique atbil yu'un ti Diose.
Jech o xal mu me xaxi'ic. Yu'un más tsots ac'oplalic. Ja' mu sta ti mutetique.

Ti buch'utic jamal ta xalic sc'oplal ti Jesuse
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 ’Ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti jamal ta xalic ti ja' yu'unun ti Cristo ti xiic
ta stojol ti cristianoetique, ja' jech ti vu'un co'ol j'elantic eque, jamal ta xcal ta stojol ti
yaj'ángeltac ti Diose: “Ja' cu'untac le'e”, xichi. 9 Yan ti buch'utic ti ta xalic ti ma'uc yu'unun
ti Cristo ti xiic ta stojol ti cristianoetique, ja' jech ti vu'un eque: “Ma'uc cu'untac le'e”,
xichi ta stojol ti yaj'ángeltac ti Diose.
10 ’Buch'uuc no'ox ti chopol ta xc'opojic ta jtojol ti vu'un co'ol j'elantique, xu' ta
x'ac'batic perdón. Yan ti buch'u chopol ta xc'opojic ta stojol ti Ch'ul Espíritue, mu xa
x'ac'batic perdón.
11 ’C'alal ic'bil ta xabatic ta ch'ul nae, o mi ta stojol ti jchapanvanejetique, o mi ta stojol
ti j'opisialetique, mu xavul avo'ntonic ti c'u s'elan ta xatac'avique, ti c'u s'elan xu' ta
xavalique. 12 Yu'un ti c'alal ta sta yorail ti ta xac'opojique, ja' ta xac'boxuc ana'ic ti Ch'ul
Espíritue ti c'usi xu' ta xavalique —xi ti Jesuse.

Xi'bal sba ti c'ulejale

13 Oy jun vinic ta scotol ti cristianoetique ti jech laj yalbe ti Jesuse:
—Jchanubtasvanej, albo ya'i ti jbanquile ti ac'o xch'ac ti jrextocutique —xi.
14 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Chi'iltic, ¿buch'u laj sva'anun ta juez ta jch'ac-osil avu'unic? —xi.
15 Jech laj yal xtoc:
—Bijanic me, q'uelo me abaic yu'un ti sc'upijel avo'ntonique. Yu'un ma'uc ta sta o scuxlejal ti vinic ti mi oy c'usi ep x'ayan yu'une —xi.
16 Ti Jesuse jech laj yal jun babac'op:
—Oy jun jc'ulej vinic. Ti tey ta yosile toj lec iloc' ti c'usitic laj sts'une. 17 Jech o xal ti jc'uleje jech lic snop: "¿C'usi xu' ta jpas? Mu'yuc xa yavil ti bu xu' ta jq'uej ti c'usi oy cu'une", xi. 18 Jech vul ta yo'nton: "¡Aaah! vul xa ta jol ti c'usi ta jpase. Ja' ta jlomes scotol ti yav quixim ti biq'uitique, yo' ta jmeltsan yan más muc'tic. Tey ta jq'uej scotol ti c'usitic x'ayan cu'une. 19 Ja' yu'un un, jech ta xcalbe jba: Jcuxtic un co'nton. Yu'un ep ti c'usi oy q'uejel cu'untic ta sventa jayib jabile. Muyubajcutic, ve'cutic, cuch'tic vo'", xi. 20 Pero ti Diose jech laj yal: "Toj bol vinicot. Yu'un ti ac'obal tana li'e ta xacham. Jech ti c'usitic aq'uejoje, ¿buch'u van yu'un ta xcom?", xi. 21 Ja' jech ta xc'ot ta stojol ti vinique ti buch'u ta sbusan ti sc'ulejal stuque, pero abol sba ta stojolal ti Diose —xi.

Ti Diose ta xchabi ti yalab snich'nabtaque
(Mt 6:25-34)

22 Ts'acal to ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu me xavulilan avo'ntonic c'usi ta xata ave'elic yo' ta xacuxiic. Ja' jech xtoc mu me xavulilan avo'ntonic c'usi ta xata ac'u'ic. 23 Yu'un ti acuxlejalique ja' tsots sc'oplal. Ja' mu sta ti ave'elique. Ti abec'talique ja' tsots sc'oplal. Ja' mu sta ti ac'u'ique. 24 Q'uelic lec ti joje. Mu sna' sts'unobajic. Mu sna' xc'ajavic. Mu'yuc yavil ti bu ta sq'uej ti sve'elique. Pero malq'uinbilic yu'un ti Diose. Ti vo'oxuque ja' más tsots ac'oplalic. Ja' mu sta ti mutetique. 25 ¿C'usi bal o ti jech ep xvulvun avo'ntonique? ¿Mi yu'un ja' to tey xnatij acuxlejalic yu'un? 26 Ti mi mu'yuc c'usi xu' avu'un jutebuque, ¿c'u yu'un ta xavul avo'ntonic ta sa'el ti c'usitic yane?
27 'Q'uelic lec c'u s'elan ta xch'i ti nichimetique. Mu sna' x'abtejic. Mu sna' xnaujic. Pero ja' más jelavem yutsil ti nichime. Ja' mu sta jech yutsil sc'u' laj slap ti ajvalil Salomone manchuc mi mu no'ox albajuc ti sc'ulejale. 28 Ti mi ja' jech ti Dios ta sc'u'iltas ti nichim ti oy ta yaxaltique ti c'alal oc'om ta xich' chiq'uel ta c'oq'ue, ¡bu xata ti mu xasc'u'iltasoxuc eque! ¡C'u stu un! viniquetic, mu xach'unic. 29 Jech o xal ti vo'oxuque altic ti xvulvun avo'ntonic ta sa'el ti c'usi ta xave'ique, ti c'usi ta xavuch'ique. 30 Yu'un scotol ti cristianoetic li' ta sba banomile, ja' no'ox sts'acliojic batel taje. Pero ti vo'oxuque oy jun Atotic ti sna'oj lec scotol ti c'usitic xtun avu'unique. 31 Ja' batuc avo'ntonic yu'un ti ventainel yu'un ti Diose. Jech xtoc umbi, ta xa'ac'batic scotol ti c'usitic ta xtun avu'unique.

Ti c'ulejal sventa vinajele
(Mt 6:19-21)

32 'Mu xaxi'ic cuni chijtac. Mu'yuc epoxuc ta melel. Pero ti Atotique xmuyubaj ta sventainoxuc. 33 Jech o xal chonic scotol ti c'usitic oy avu'unique. Ti stojole ac'beic ti buch'u me'onetique. Ja' sa'ic ti c'usi mu sna' xlaje, yo' jech oy ac'ulejalic ta vinajel ti mu sna' xlaje, ti bu mu x'och ti j'eleq'ue, ti mu sna' xjoch'ine. 34 Ti bu oy ti ac'ulejalique, tey oy batem ti avo'ntonique.

Chaplucoxuc me

35 'Chaplucoxuc me lec schi'uc ti alamparaic ti tsanale. 36 Jechuc a'elanic jech chac c'u cha'al jun jtunel ti chapal ta smala ti c'usi ora ta sut talel ta nupunel ti yajvale, yo' jech ta sjam ta ora ti ti' na ti c'alal ta stije. 37 Xmuyubaj no'ox ti j'abteletic ti jech viquil satic ta xvul taaticuc yu'un ti yajvale. Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ja' stuc ti ajvalile ta xac' chotluc ta mexa ve'uc. 38 Manchuc mi ta xvul ta o'lol ac'obal, mi ta tijil sacub, pero mi julavem ta xtaatique, xmuyubajic ti j'abteletic taje. 39 Na'ic lec li'e, ati tauc sna' ti yajval na' ti c'usi

ora ta xc'ot ti j'eleq'ue, mi ja'uc ta xvay. Mi ja'uc ta xac' ta jamel ti snae yo' ta x'elc'anbat
ti c'usi oy yu'une. [40] Jechuc me chaplucoxuc ti vo'oxuque. Yu'un ti c'alal ma'uc yorail ta
xanopique, ja' o ta xisut tal ti vu'un co'ol j'elantique —xi.

Ti lequil j'abtele schi'uc ti chopol j'abtele
(Mt 24:45-51)

[41] Ti Pedroe jech laj sjac':
—Cajval, ti babac'op ti va'i s'elan laj avale, ¿mi ja' no'ox sventa vu'uncutic? ¿Mi ja'
sventa scotol ti cristianoetique? —xi.
[42] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti buch'u lequil j'abtele, ti oy sbijile, ta x'ac'bat sventain comel sna ti yajvale, yo' ta
xac'be sve'el ti schi'iltac ta abtel ti c'alal ta sta yorail ti ta xve'ique. [43] Xmuyubaj no'ox ti
j'abtele ti c'alal yacal ta spas yabtel ta xvul taatuc yu'un ti yajvale. [44] Ta melel ta xcalboxuc
ava'iic, ti yajvale ta xac'be sventain ti yaj'abtele scotol ti c'usitic oy yu'une. [45] Pero mi ja'
jun chopol j'abtele, ta snop ti jal to sc'an xtal ti yajvale. Jech o xal xlic yilbajin ti schi'iltac
ta abtele. Tey chotol ta ve'el, ta uch' vo' schi'uc jyacubeletic. [46] Ja' yu'un un, ti chopol
j'abtele ch'ayal yo'nton ta xvul taatuc yu'un ti yajvale, ja' ti mu sna' c'usi ora ta xvule.
Jech o xal un, tey ta x'ac'bat yich' tsots castigo yu'un ti ajvalile. Jech ta xich' castigo jech
chac c'u cha'al ta xich'ic ti buch'utic jbajmantaletique.
[47] 'Jech ti j'abtele ti mi sna'oj lec c'usi ta sc'an pasbel ti yajvale, pero mi mu'yuc ta
xchapan sba, mi mu'yuc ta xch'une, ja' ep ta moj ta x'ac'bat tsots castigo. [48] Pero ti j'abtele
ti mu sna' c'usi ta sc'an pasbel ti yajvale, pero oy yan ti c'usi ta spase ti xu' ta xich' castigo
yu'une, pero mu epuc ta moj ta xich'. Yu'un ti buch'u ep ta x'ac'bat sventain comele, ep
ta xc'anbat cuenta. Ja' jech xtoc ti buch'u mu'yuc jaltabil ti c'usi ta sventaine, ja' más ta
x'ich'bat ye.

Ta sventa Jesús ti cha'ch'ac xil sbaic ti cristianoetique
(Mt 10:34-36)

[49] 'Ti vu'une tal jtsanbe sc'ac'al ti banomile. ¡Jc'anuc xa ca'i ti tilemuc xae! [50] Persa tey
ta xi'ech' ta vocol. Yacalun xa batel ta vocol avi li'e yo' jech ta xc'ot ta tsutsel. [51] ¿Mi
ta xach'unic ti tal jco'oltasbe yo'nton ti cristianoetique? Ta xcalboxuc ava'iic ti mo'oje.
Lital yo' jech xlic scrontain sbaic. [52] Yu'un alavi batele, ti vo'ob cristianoetic ta jbej nae,
cha'ch'ac ti yo'ntonique. Ti oxibique ta scrontainic ti chibe. Ti chibe ta scrontainic ti
oxibique. [53] Ti totile ta scrontain ti snich'one. Ti nich'onile ta scrontain ti stote. Ti me'ile
ta scrontain ti stsebe. Ti tsebe ta scrontain ti sme'e. Ti me'alibale ta scrontain ti yalibe.
Ti alibale ta scrontain ti sme'alibe —xi ti Jesuse.

Señail c'u s'elan ta x'ech' ti c'ac'ale
(Mt 16:1-4; Mr 8:11-13)

[54] Ti Jesuse jech laj yalbe xtoc ti cristianoetique:
—Ti vo'oxuque c'alal ta xavilic ti ta xlic talel ti toc ta smaleb c'ac'ale, ta xavalic ti ta
xtal vo'e. Ja' jech ono'ox ta xc'ot ta pasel. [55] C'alal ta xavilic ti ta xtal ic' ta xocon smaleb
c'ac'ale, ta xavalic ti ta xva'i ti c'ac'ale. Ja' jech ono'ox ta xc'ot ta pasel. [56] Ta xapac'ta abaic.
Xana'ic lec sq'uelel c'u s'elan ti vinajele, ti banomile. ¿C'u cha'al mu xana'ic sq'uelel ti c'usi
ta xc'ot ta pasel ta atojolic avi li'e?

Ac'o persa slecubtasbel yo'nton ti avajcrontae
(Mt 5:25-26)

[57] '¿C'u cha'al mu xanop atuquic ti c'usi lec ta pasele? [58] Ti mi oy buch'u chba yac'ot ta
yoc ta sc'ob ti j'opisialetique, c'alal jech ta xaxanavic batel ta bee, bic'tajeso aba, lajesbo
yo'nton ta ora, yo' mu xba yac'ot ta stojol ti jueze. Yu'un ti mi lac'ot xa ta stojol ti jueze,
ta xac'ot batel ta sc'ob ti mayole. Jech ti mayole chba stic'ot ta chuquel. [59] Ta melel ta
xcalboxuc ava'iic, mu xaloq'uic talel ta jeche' no'ox, ja' to ti mi laj atoj comel scotol ti
amultaique —xi.

13

Tsots sc'oplal ti ac'o jeltatic ti jtaleltique

1 Ja' o yorail ti italic jun chib viniquetique, tal xchapbeic ya'i ti Jesuse ti c'u s'elan laj spas
ti Pilatoe, ti laj smil jun chib viniquetic ti liquemic talel ta Galileae. Tey icapij sch'ich'elic
schi'uc sch'ich'elic ti animaletic ti tey laj smilic ta sventa smoton ti Diose.
2 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti jech ilajic ta milel ti jgalilea viniquetique, ¿mi yu'un van ta xanopic ti ja' más ep ti
smulique? ¿Mi ja' jutuc smulic ti yan schi'iltaque? 3 Ta xcalboxuc ava'iic ti mu jechuque.
Yu'un mi mu xajelta avo'ntonique, acotolic jech ta xc'ot ta atojolic ec. 4 Ti vaxaclajunvo'
(18) ti ichamic ti c'alal ilom talel ti muc' ta torre yu'un ti Siloee, ¿mi yu'un van ta xanopic
ti ja' más ep smulic ti jech ichamique? ¿Mi ja' jutuc smulic ti yan cristianoetic ti nacajtic
ta Jerusalene? 5 Ta xcalboxuc ava'iic ti mu jechuque. Mi mu xajelta avo'ntonique, acotolic
jech ta xc'ot ta atojolic ec —xi.

Sc'oplal ti icux ti ch'abal sate

6 Ti Jesuse jech lic yal babac'op:
—Oy jun vinic ti sts'unoj jpets icux ta yosile, ba sq'uel mi ta xac' ti sate. Pero mu jbejuc
laj sta. 7 Jech o xal ti vinique jech laj yalbe ti yajchabiej-osile: "Q'uel avil, oy xa yoxibal
jabil ti li' xiva'vun ta sq'uelbel sat ti icux li'e. Pero mu'yuc ta jtabe. Jech o xal ts'eto
loq'uel. Jeche' tey smacoj ti banomile", xi. 8 Pero ti jch'abiej-osile jech laj stac'be: "Cajval,
comtsano to ti jabil li'e. Yu'un ta jloc'be lec ti yoque. Ta xcac'be lec sc'a'al. 9 Ti mi jech ta
jpase, ta nan xac' sat. Yan ti mi mu xac' ti jsate, jech xtoc umbi, ts'eto loq'uel", xi —xi ti
Jesuse.

Ti ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Jesuse laj scolta jun vujpat ants

10 Oy jun c'ac'al ti ja' o sc'ac'alil cuxob o'ntonale, ti Jesuse ta xchanubtasvan ta jun ch'ul
na. 11 Tey oy jun ants ti oy xa svaxaclajunebal (18) jabil ti vujq'uinbat spat yu'un ti pucuje.
Jech o xal ti antse mu xu' tuc' xva'vun ta xanav. 12 C'alal laj yil ti Jesuse, laj yic' talel. Jech
laj yalbe:
—Ants, colemot xa yu'un ti achamele —xut.
13 Jech ti Jesuse laj scajan sc'ob ta sba ti antse. Ta ora no'ox ituq'uib. Tey lic yalbe slequilal
ti Diose. 14 Pero ti banquilal jpasmantal tey ta ch'ul nae icap sjol. Yu'un ti Jesuse laj scolta
ti ants ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Ti banquilale jech laj yalbe ti cristianoetique:
—Jchi'iltac, oy vaquib c'ac'al ti xu' ta xij'abtejotique. Jech o xal ja' o yorail ti xu' ta xatal
avac' abaic ta poxtaele. Pero ma'uc ti ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale —xi.
15 Jech ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti vo'oxuque ta xapac'ta abaic. ¿Mi mu xajitunic ti avacaxique, ti aburroique yo' jech
ta xavac'be vo' yuch' ti c'alal ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale? 16 Ti ants li'e, ja' snitilul ti
Abrahame. Oy xa svaxaclajunebal (18) jabil ti chucbil yu'un ti pucuje. ¿Mi ja' mu stac' ta
jcolesbe ti schamel ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale? —xi.
17 C'alal jech laj yal ti Jesús taje, ti yajcrontae iq'uexavic scotolic. Pero scotol ti
cristianoetique xmuyubajic xa ti jech laj yilic ti toj muc' ti c'usi laj yac' ta ilel ti Jesuse.

Sc'oplal ti bec' mostazae
(Mt 13:31-32; Mr 4:30-32)

18 Ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'usi xco'olaj o ti ventainel yu'un ti Diose? ¿C'u s'elan ta jco'oltas o? 19 Co'ol s'elan
jech chac c'u cha'al ti bec' mostaza ti laj sts'un ta yosil ti vinique. C'alal ta xch'ie, ja' más
muc' ta xbat ta scotol ti c'usitic yan ts'unobaletique. Jutuc xa mu jpetsuc ta te' smuc'ul ta
xbat. Jech o xal un, ti mutetique tey ta xtal spas stasic ta sc'ob c'obtac —xi.

Sc'oplal ti spajubtasobil pane
(Mt 13:33)

20 Jech laj yal xtoc ti Jesuse:

—¿C'u s'elan ta jco'oltas o ti ventainel yu'un ti Diose? [21] Co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
ti juteb spajubtasobil pan ti ta scap ta oxib sbisol harina ti jun antse, yo' jech ta xpajub
scotol ti vots'bil harinae —xi.

Ti biq'uit ti' nae
(Mt 7:13-14, 21-23)

[22] C'alal ta xbat ta Jerusalene, ti Jesuse ta x'ech' chanubtasvanuc ta jujun jteclum schi'uc
ta jujun bic'tal jteclum. [23] Oy buch'u ti jech laj sjaq'ue:
—Cajval, ¿mi jutuc no'ox ti buch'utic ta xcolique? —xi.
Ti Jesuse jech laj stac'be:
[24] —Aq'uic persa ochanic batel ti ta biq'uit ti' nae. Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, ep ti
buch'utic ta sc'an ta x'ochic ya'iique, pero mu xu' x'ochic. [25] Yu'un ta sta yorail ti xlic smac
ti' na ti yajval nae. Jech o xal ti c'u avepalic ti oyoxuc ta spat ti ti' nae xlic ac'ojilanic ti ti'
nae. Jech xlic avalic: "Cajval, jambuncutic", xachiic. Pero ti stuque jech ta stac'boxuc: "Mu
jna' bu liquemoxuc talel", xayutic. [26] Jech ti vo'oxuque jech xlic avalbeic: "Q'uel avil, jmoj
lijve'otic, laj cuch'tic vo'. Ti ta scalleal jlumalcutic vo'ot laj achanubtasuncutic", xachiic.
[27] Pero ti stuque jech ta stac'boxuc: "Laj xa calboxuc ava'iic ti mu jna' bu liquemoxuc
talele. Q'uejo abaic loq'uel li' ta jtojole, yu'un acotolic laj xa apasic ti c'usitic chopole",
xayutic. [28] Tey ta xlic avoq'uita abaic. Tey xlic xc'uxetuc aveic c'alal ta xavilic ti Abrahame,
ti Isaaque, ti Jacobe, schi'uc scotol ti j'alc'opetique ti ochemic xa ti bu ta xventainvan ti
Diose. Pero ti vo'oxuque jipbiloxuc loq'uel. [29] Yu'un ta xtalic ti cristianoetic ti ta xlic talel
ta schanjotal ti banomile, yo' ta xchotiic ta ve'el ti bu ta xventainvan ti Diose. [30] Ja' o yorail
ti oy jlom cristianoetic ich'bilic ta muc' avi li'e, pero ja' mu ich'biluc ta muc' ta xc'otic. Oy
jlom cristianoetic mu ich'biluc ta muc' avi li'e, pero ja' ich'bilic ta muc' ta xc'otic —xi.

Ti Jesuse ta x'oc' yu'un ti jteclum Jerusalene
(Mt 23:37-39)

[31] Ti jech c'ac'al taje, ja' o tey ic'otic jun chib jfariseoetic ti jech laj yalique:
—Loc'an batel li'e. Yu'un ti ajvalil Herodese ta smilot ya'i —xiic.
[32] Pero ti Jesuse jech laj stac'be:
—Batanic, ba albeic ya'i ti mañoso vet taje: "Q'uel avil, ti tanae, ti oc'ome ta to jloq'ues
ti pucujetique, ta to jcoles ti jchameletique. Ja' to cha'ej ta stsuts cu'un, xi", utic. [33] Yu'un
ta ono'ox jtam batel ti jbe ti tanae, ti oc'ome, ti cha'eje. Yu'un mu lecuc ti ta xlaj jun
yaj'alc'op Dios ti ma'uc ta jteclum Jerusalene.
[34] 'Jerusalén, Jerusalén, ti vo'oxuque ta xamilic ti j'alc'opetique. Ta xapujbeic ton ti
buch'utic tacbilic tal yu'un ti Diose. Ep ta velta ta jc'an ta jtsoboxuc ca'i jech chac c'u
cha'al ti me' alac' ti ta stsob ti yalab ta yolon xiq'ue. Pero mu xac'anic. [35] Q'uel avilic, ti
vo'oxuque jipbil ta xcom ti anaique. Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, mu xa bu ta xavilbun ti
jsate, ja' to ti mi ta sta yorail ti ta xavalique: "Toj yan no'ox yutsil ti Buch'u tacbil tal yu'un
ti Cajvaltic Diose", ti mi xachiique —xi ti Jesuse.

14

Ti Jesuse laj scolta jun vinic ti tsacbil ta sitale

[1] Oy jun c'ac'al ti ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, bat ve'uc ti Jesús ta sna jun banquilal
yu'un ti jfariseoetique. Jech xtoc ti yan jfariseoetique ta xpa'ivanic. [2] Tey oy ta stojol xtoc
jun vinic ti ip ta xa'i sitale. [3] Jech ti Jesuse lic sjac'be ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
schi'uc ti jfariseoetique:
—¿Mi xu' ta jcolestic jun jchamel ti ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale? ¿Mi mu xu? —xi.
[4] Jech ti stuquique ts'ijil icomic. Ti Jesuse tey laj yic' talel ti jchamele. Laj scoles. Laj
yalbe ti ac'o batuque. [5] Jech i'albatic ti jfariseoetique:
—Ti mi oy buch'u junucal avu'unic ti ta xbaj ta joc' ti aburroique, ti avacaxique, ¿mi
mu'yuc van chbat aloq'uesic talel ta ora no'ox manchuc mi sc'ac'alil cuxob o'ntonal? —xi.
[6] Pero mu'yuc xtac' yu'unic jbeluc.

Ti buch'u ic'bilic ta sq'uelel nupunele

7 C'alal ti Jesús laj yil ti jq'uel-nupunel ti ta st'ujic chotlebal ti ich'bilic ta muc' tey ta
mexae, jech lic bijubtasvanuc:
8 —Mi oy buch'u ta xayiq'uic ta q'uel nupunele, mu me ja'uc chba achotan aba ta sliqueb
chotlebal. Yu'un xu' ta xc'ot yan achi'il ti más ich'bil ta muc' yu'un ti buch'u laj yic'ot
ta q'uine, ti ja' mu sta ti vo'ote. 9 Ti buch'u laj yic'oxuc ta q'uine xu' ti jech ta xalbote:
"Chi'iltic, ictao comel ti bu chotolote. Ac'o chotluc ti jun li'e", xayut. Jech ti vo'ote ta
q'uexlal xa ta xba chotlan ti ta slajeb xa chotlebal ti ta patile. 10 C'alal ti mi oy buch'u ta
xic'ot ta q'uel nupunele, ja' lec ti mi ta xachoti no'ox ta patile. C'alal ta xilot ti buch'u laj
yic'ote, xu' ta xalbot: "Chi'iltic, jelavan talel li' ta chotlebal ti ja' ich'bil ta muq'ue", xayut.
Ja' jech ich'bilot ta muc' ta xac'ot yu'unic ti buch'utic tey chotajtic ta mexae. 11 Yu'un ti
buch'u ta xac' sba ta ich'el ta muq'ue, ja' ta xpec'tsanbat sc'oplal. Yan ti buch'u biq'uit ta
xac' sbae, ja' ta x'ac'at ta ich'el ta muc' —xi.
12 Ti Jesuse jech laj yalbe ti vinic ti buch'u i'ic'vane:
—C'alal ti mi oy buch'u ta xavic' ta ve'ele, mu me ja'uc no'ox ta xavic' ti buch'utic lec
xavil aba achi'uque, ti avermanotaque, ti avuts' avalaltaque, ti alac'na jc'ulejique. Yu'un
ti stuquique xu' ta spacbot sutel. Jech ti vo'ote ja' no'ox jech yepal sq'uexol laj ata. 13 C'alal
ta xapas ti q'uine, ja' lec ic'o talel ta ve'el ti buch'utic abol sbaique, ti mancoetique, ti
coxovetique, ti ma'satetique. 14 Xamuyubaj ti jech ta xapase. Yu'un ti stuquique mu'yuc
sq'uexol yu'unic. Pero ti vo'ote ta xavich'be sq'uexol ti c'alal ta xcha'cuxiic ti buch'utic
lec yo'ntonique —xi.

Smelol ti muc' ta ve'ele
(Mt 22:1-10)

15 C'alal jech laj ya'iic taje, oy jun ta scotol ti tey chotolic ta mexae jech laj yalbe ti Jesuse:
—Toj yan no'ox yutsil ti buch'utic ta x'och ve'icuc ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.
16 Ti Jesuse jech laj yal:
—Oy jun vinic laj yac' jun muc'ul ve'el. Laj yal mantal ti ac'o yich' iq'uel talel epal
cristianoetique. 17 C'alal yorail xa ti ve'ele, laj yalbe ti yaj'abtele: "Batan, ba albo ya'iic
ti buch'utic ic'bilique, la'ic la, yu'un chapajem xa scotol, xavut", xi. 18 Scotol ti buch'utic
ic'bilique tey lic spac sc'oplalic. Ti june jech laj yal: "Ja' to no'ox laj jman cosil. Tsots
sc'oplal chba jq'uel. Mu xu' xibat. Ta xavil ti jtoyobbaile", xi. 19 Ti yan xtoque jech laj
yal: "Ja' to no'ox laj jman vo'ob par caj'abtel vacax. Ta jc'an jq'uel c'u s'elan ta x'abtej.
Jech ta xavil ti jtoyobbaile", xi. 20 Ti yan xtoque jech laj yal: "Ja' to no'ox linupun. Jech
o xal mu c'usi xcut ta xibat", xi. 21 Ti j'abtele c'ot yalbe ti yajvale ti va'i s'elan itac'avic ti
cristianoetique. Jech o xal ti ajvalile toj chopol iya'i. Jech laj yalbe ti yaj'abtele: "Batan ta
ora ta jteclum. Ba xanavan ta calletic, ta bic'tal beetic. Ic'o talel ti buch'utic abol sbaique,
ti coxovetique, ti ma'satetique, ti mancoetique", xi. 22 Ts'acal to isutic talel ti j'abtele. Jech
c'ot yal: "Cajval, laj xa jpas jech chac c'u cha'al laj avale. Pero xocol to ti chotlebale", xi.
23 Jech ti ajvalile jech laj yalbe ti yaj'abtele: "Batan yan velta xtoc ta calletic ta jteclum, ta
bic'tal beetic. Persa ic'o talel ti cristianoetic ti tey ta xatae yo' ta xnoj ti jnae. 24 Yu'un ta
melel ta xcalboxuc ava'iic, scotol ti buch'u ba'yel laj quiq'ue mi junuc buch'u ta xve' ta
jna'", xi ti ajvalile —xi ti Jesuse.

Vocol ta ts'acliel ti Cristoe
(Mt 10:37-38)

25 Ep ti cristianoetic ti ts'acajtic batel ta spat ti Jesuse. Ti Jesuse ijoybij. Jech laj yal:
26 —Ti mi oy buch'u ta sc'an ta xtal ta jtojole, pero mi mu xtuch' ta yo'nton ti stote, ti
sme'e, ti yajnile, ti snich'nabtaque, ti yermanotaque, ti yixleltaque, ti scuxlejal stuque, mu
xu' ta xcom ta cajchanc'op. 27 Ja' jech xtoc ti buch'u ta sc'an ta xists'acli batele, pero mi
mu sc'an xich' svocol ta jventa ti vu'une, mu xu' ta xcom ta cajchanc'op. 28 Mi oy buch'u
junucal avu'unic ti ta sc'an ta smeltsan ya'i ti natil torree, ¿mi mu ba'yeluc ta xchoti ta
snopel c'u yepal ta xlaj yo' jech ta xil mi stsuts o yu'un ti yabtele? 29 Yan ti mi ta jech
no'ox yepal ta xlic abtejuque, ta xlic sliquesbe ti yoque, ts'acal to mi mu stsuts yu'une,

c'alal ta xilic ti mu'yuc stsuts yu'une, ta xlic labanatuc. [30] Jech ta x'albat: "Ti vinic le'e lic
smeltsan ti torree. Pero mu'yuc stsuts yu'un", xi sc'oplal. [31] Mi oy jun ajvalil ti ta spas leto
schi'uc yan ajvalile, ¿mi mu ba'yeluc ta xchoti ta snopel lec mi xu' yu'un ta stsalel ti jtob ta
mil (20,000) soldado yajcrontae ti c'alal lajunmil (10,000) no'ox ti yajsoldado stuque? [32] Mi
ta xa'i ti mu xu' yu'une, c'alal jech nom to xtal ti yajcrontae, ta stac batel yajtuneltac ta
sc'anel ti ac'o pajuc ti c'ope. [33] Jech o xal un, buch'uuc no'ox ti vo'oxuque ti mu xtuch' ta
avo'ntonic ti c'usi oy avu'unique, mu xu' ta xacomic ta cajchanc'optac.

Ti c'alal ta xch'ay schi'il ti ats'ame
(Mt 5:13; Mr 9:50)

[34] 'Ti ats'ame toj tunel. Pero mi ta xch'ay schi'ile, ¿mi oy to c'usi ta xtun o? [35] Mi ja'uc
ta xtun ta sc'a'al banomil. Mi ja'uc ta xtun ti ta xich' capel ti bu busul ti c'a'epe. Ja' no'ox
taniel ta xbat. Ti buch'u oy schiquine, ac'o ya'iic —xi.

15

Sc'oplal ti jch'ayelchije
(Mt 18:10-14)

[1] Scotol ti jc'anpatantaq'uinetique schi'uc ti jsa'muliletique inopajic batel yo' jech ta
xa'iic ti c'usi ta xal ti Jesuse. [2] Pero ti jfariseoetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
tey lic labanvanicuc. Jech laj yalic:
—Ti vinic le'e lec ta xa'i ta xic' ta xchi'in ta ve'el ti jsa'muliletique —xiic.
[3] Jech ti Jesuse jech lic yalbe jun babac'op:
[4] —Mi oy buch'u junucal avu'unic ti oy vo'vinic (100) ta c'ot ti schije, ti mi ch'ay comel
jcotuque, ¿mi mu teyuc lamal ta xicta comel ta yaxaltic ti yepale yo' ta xba sa' tal ti jcot
ch'ayeme? ¿Mi mu jechuc ta spas ja' to ti mi laj sta talele? [5] C'alal mi laj sta talele, xmuyubaj
xa ta scajan talel ta snequeb. [6] C'alal mi c'ot ta snae, ta xba stsob talel ti schi'iltaque, ti
slac'nataque. Jech ta xal: "Muyubajcutic. Yu'un laj xa jta ti jcot jchij ti ch'ayem to oxe",
xi. [7] Ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech ec ti Dios ti oy ta vinajele xmuyubaj xa ti c'alal ta
sjelta yo'nton ti jun jsa'mulile. Ja' mu sta xmuyubaj yu'un ti balunlajuneb yo'vinic (99) ti
buch'u lec ono'oxe, ti mu xa persauc ta sjelta ti yo'ntonique.

Sc'oplal ti jsep ch'ayemal taq'uine

[8] 'Q'uel avilic, mi oy jun ants ti oy lajunsep staq'uine, mi ta xch'ay yu'un ti june, ¿mi mu
xlic stsan ti slamparae, mi mu naca sta xlic smes ti yut snae ja' to ti mi laj stae? [9] C'alal mi
laj stae, ta xic' talel ti schi'iltaque, ti slac'nataque. Jech ta xal: "Muyubajcutic. Yu'un laj
jta ti jsep taq'uin ti ch'ayem cu'une", xi. [10] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ja' no'ox jech ec
ti yaj'ángeltac ti Diose xmuyubajic xa ti c'alal ta sjelta yo'nton ti jun jsa'mulile —xi.

Ti jatvil quereme

[11] Jech laj yal xtoc ti Jesuse:
—Oy jun vinic ti oy cha'vo' snich'one. [12] Ti its'inale jech laj yalbe ti stote: "Tot, ac'bun ti
jrexto ti c'u yepal ta ono'ox xavac'bune", xi. Jech ti totile lic xch'acbe ti snich'nab ti c'usi
oy yu'une. [13] Ti its'inale mu xa jaluc c'ac'al ijalij. Lic xchon ti c'u yepal sparte ti i'ac'bat
yu'un ti stote. Ti stojole, ibat schi'uc c'alal to yan lum. Tey lic yixtolan ti staq'uine. Laj
yac'be sba ti c'usi xa sc'an ti yo'ntone. [14] C'alal laj xa slajes scotol ti staq'uine, ja' o ital tsots
vi'nal ti tey ta jteclume. Jech ti stuque lic ya'i vi'nal. [15] Jech ti stuque ba sa' yabtel ta stojol
jun vinic ti tey ta jteclume. Ts'acal to un, itacat batel ta sq'uelel chitom ta yosil ti ajvalile.
[16] Ti stuque ta sc'an ta snojes ya'i ti sch'ut yu'un sve'el ti chitome. Yu'un mu'yuc buch'u
x'ac'bun ti sve'ele. [17] Ti stuque jech lic snop ta yo'nton: "Jun yepal j'abteletic ta sna ti jtote,
oy lec sve'elic. Sobra to yu'unic. Pero ti vu'un li'e ta xicham ta vi'nal. [18] Ta xicha'sut batel
ti bu oy ti jtote. Jech ta xc'ot calbe: Tot, laj xa jta jmul ta stojol ti Diose. Laj xa jta jmul ta
atojol ec. [19] Mu xa xtal yutsil ti ta xabisun ta anich'one. Bisun xa no'ox jech chac c'u cha'al
junuc avaj'abtel, ta xcut c'otel", xi. [20] Jech o xal un, lic stam batel ti sbee. Isut batel ta sna
ti stote.

’C'alal nom to sc'an ta xc'ote, laj yil ti totile. Ic'uxubaj yo'nton yu'un. Ba snup ta be ta
anil. Laj smey. Laj sbuts'. 21 Ti nich'onile jech laj yal: “Tot, laj xa jta jmul ta stojol ti Diose,
ta atojol ec. Mu xa xtal yutsil xabisun ta anich'on”, xut. 22 Pero ti totile jech laj yalbe ti
yaj'abteltaque: “Ba loq'uesic talel ta ora ti lequil c'u'ile. Ac'beic slap ti jnich'one. Ja' jech
xtoc ac'beic ti yixtolal sni' sc'obe schi'uc xonob. 23 Nitic talel ti jubem ch'in vacaxe. Milic.
Ta jti'tic. Yu'un ta jpastic q'uin. 24 Yu'un ti jnich'on li'e chamem xa ox, pero icuxi talel.
Ch'ayem to ox, pero laj xa jtatic”, xi. Jech tey lic spasic ti q'uine.
25 ’Yan ti banquilal nich'onile oy ta yosil. C'alal isut talele, c'alal nopol xa sc'an ta xc'ot
ta nae, ja' o laj ya'i ti musicae schi'uc ti ac'ote. 26 Ti stuque laj yic' talel jun j'abtel. Laj
sjac'be ti c'usi ta spasique. 27 Ti j'abtele jech laj yal: “Yu'un isut xa talel ti avits'ine. Jech o
xal ti atote laj yal mantal ti laj yich' milel ti jun jubem ch'in vacaxe. Yu'un lec ivul. Mu'yuc
c'usi laj spas”, xi. 28 Pero ti banquilal nich'onile icap sjol. C'alal mu sc'an x'och batel ta nae,
iloc' talel ti totile. Tal sc'anbe vocol ti ac'o ochuc batele. 29 Ti stuque jech laj yalbe ti stote:
“Ti vo'ote xana' ti ep xa jabil ti ta xitun avu'une. Mu'yuc jtoy jba ta atojol. Pero mi ja'uc
laj avac'bun mi jcotuc chivo yo' ta jpascutic q'uin schi'uc ti buch'utic lec xquil jbacutic
jchi'uque. 30 Avi tana un, c'alal vul ti anich'on ti laj yixtolanbot ta ants ti ataq'uine, laj
amilbe ti jubem ch'in vacaxe”, xi. 31 Jech ti totile jech laj yalbe: “Nich'on, scotol c'ac'al li'
jchi'inojote. Scotol ti c'usi oy cu'une, ja' avu'un. 32 Avi tana un, jech sc'an ti jech ta jpastic
ti q'uine. Muyubajcutic. Yu'un ti avits'ine chamem to ox, pero icuxi xa talel. Ch'ay to ox,
pero laj xa jtatic”, x'utat —xi ti Jesuse.

16

Sc'oplal ti chopol jchabiej-osile

1 Ti Jesuse jech lic yalbe xtoc ti yajchanc'optaque: —Oy jun jc'ulej vinic. Oy jun yaj'abtel
ti yich'oj ta sventa ti c'usitic oy yu'une. Oy buch'u bat, ba yal ta stojol ti ajvalile ti ta
x'ixtolanbat yu'un ti yaj'abtele ti c'usitic oy yu'une. 2 Jech o xal ti ajvalile laj stac ta iq'uel
ti yaj'abtele. Jech laj yalbe: “¿C'u cha'al ti jech ta xca'i ac'oplal taje? Chapanbun talel
scotol ti c'usitic avich'oj ta aventae. Yu'un mu xa xu' ta xacom aventainbun ti cabtele”,
x'utat. 3 Ti j'abtele jech lic snop: “¿C'usi xu' ta jpas taje? Yu'un ti cajvale ta xa xistuch'bun
ti cabtele. Yu'un mu xa xu' cu'un tsots ti abtele. Mi ta xba jc'an limoxnae, ta xiq'uexav.
4 ¡Aaah! laj xa jna' c'usi xu' ta jpas yo' xu' ta xiyiq'uic ochel ta yut snaic ti c'alal ch'abal
xa ti cabtele”, xi. 5 Jech o xal un, ti j'abtele lic sta ta iq'uel ta jujun tal ti buch'utic oy yilic
yu'un ti ajvalile. Jech ti buch'u ba'yel ic'ote laj sjac'be: “¿C'u yepal avil yu'un ti cajvale?”,
xut. 6 Ti stuque jech laj stac': “Oy vo'vinic (100) barril aceite quil yu'un”, xi. Ti j'abtele
jech laj yalbe: “Li' oy svunal ti avile. Chotlan ta ora. Tsaco comel lajuneb yoxvinic (50)
barril no'ox”, xi. 7 Ts'acal to jech lic sjac'be ti jun xtoque: “Ti vo'ote, ¿c'u yepal avil?”,
xut. Ti stuque jech laj yal: “Oy vo'vinic (100) ta bis trigo quil yu'un”, xi. Ti j'abtele jech laj
yalbe: “Li' oy svunal avil. Ja' no'ox tsaco chanvinic (80) ta bis”, xut. 8 Ti ajvalile laj yil ti
ech'em sbijil ti chopol yaj'abtele, ti ta sta ti c'usi ta xtun yu'une. Yu'un ti cristianoetic li'
ta sba banomile toj lec sna'ic c'u s'elan ta scolta sbaic ta jujun tal yo' lec oyic. Ja' mu sta ti
buch'utic ti oyic ta saquilal osile.
9 ’Jech o xal jech ta xajc'ubanboxuc, tunesic ti c'usi oy avu'unic li' ta banomil ti sna' xlaje
yo' jech ta xacoltavanic. Yu'un ti c'alal ta xlaj sc'oplal ti c'usitic ta xatunesique, oy buch'u
xmuyubaj xa ta xayic'oxuc ochel ta vinajel.
10 ’Ti buch'u ta slequil yo'nton ta stunes ti juteb c'usi oy yu'une, ja' jech xtoc ta slequil
yo'nton ta stunes ti ep c'usi oy yu'une. Yan ti buch'u mu'yuc slequil yo'nton ta stunes
ti juteb oy yu'une, ja' jech xtoc umbi, mu'yuc slequil yo'nton ta stunesel ti c'usi ep
yu'une. 11 Mi mu ta slequiluc avo'ntonic ta xatunesic ti c'usitic x'ayan avu'unic li' ta sba
banomil ti sna' xlaje, ¿buch'u ta xac'boxuc atunesic ti bats'i c'ulejale? 12 Mi mu ta slequiluc
avo'ntonic ta stunesel ti ma'uc avu'unique, ¿buch'u ta xayac'boxuc avich'ic ti c'usi ja'
avu'un atuquique? 13 Mu'yuc buch'u xu' ta x'abtej ta cha'vo' ajvalil. Yu'un ti june, lec

ta xc'anat. Yan ti june, mu lecuc ta xc'anat. Ti june, lec ta x'abtej ta stojol. Yan ti june, ta
stoy sba ta stojol. Ja' jech ti vo'oxuc eque, mu xu' ta xavac' abaic ta tunel yu'un ti Diose ti
mi ja' batem avo'ntonic yu'un ti taq'uine —xi.
14 Ti jfariseoetique, c'alal laj ya'iic ti jech laj yal ti Jesuse, tey lic slabanic. Yu'un ja' no'ox
batem ta yo'ntonic ta sc'anel ti taq'uine. 15 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Ti vo'oxuque ta xapac'ta abaic. Yan no'ox yutsil avo'ntonic ta xavaq'uic iluc yilel
ta stojol ti cristianoetique. Pero yiloj avo'ntonic ti Dios ti c'u a'elanique, ti ja' no'ox
ich'biloxuc ta muc' yu'un ti cristianoetique. Pero ti Diose ta sbajoxuc.

Ti mantale schi'uc ti ventainel yu'un ti Diose

16 'C'alal mu to ox ta xvul ta loq'uel ti Juane, tey xa ono'ox oy smantal ti Moisese schi'uc
ti c'u s'elan ichanubtasvan ti j'alc'opetique. Pero c'alal jech itale, ja' o tey lic yalbe sc'oplal
ti lequil c'ope, ti ja' ti ventainel yu'un ti Diose. Jech o xal ep ti buch'utic ta xaq'uic persa
yo' ta x'ochique.
17 'Scotol smantal ti Diose ta ono'ox xc'ot ta pasel. Mi ja'uc juteb stac' ch'ayel. Más to
xu' ta stac' ch'ayel ti vinajele, ti banomile.

Ti Jesuse ta xalbe sc'oplal ti bajobbaile
(Mt 19:1-12; Mr 10:1-12)

18 'Ti jun vinic ti ta sbaj sbaic schi'uc ti yajnile, ti mi chba yic' yan antse, laj xa sta smul.
Ja' jech xtoc ti buch'u ta xic' ti bajbil antse, laj xa sta smul ec.

Ti jc'ulej vinique schi'uc ti Lázaroe

19 'Oy jun jc'ulej vinic ti jun yutsiquil ti sc'u' ta slape. Ja' jech xtoc jun yutsiquil ti sve'el
ti ta slajese. Ja' jech xtoc jujun c'ac'al ta spas q'uin. 20 Oy jun vinic xtoc ti abol sbae, ti ja'
Lázaro sbie. Noj ta yayijemal chamel ti sbec'tale. Tey xchotet ta sti' sna ti jc'uleje. 21 Ti
pobre vinic taje ta sc'an ta slajes ya'i ti c'usitic ta xbaj yalel ta smexa ti jc'uleje. Ja' jech
xtoc ta xtal lec'batuc yu'un ts'i' ti syayijemale. 22 Sta sc'ac'alil, icham ti pobre vinique. Ic'at
batel yu'un ángeletic yo' jech chba xchi'in sbaic schi'uc ti Abraham ti oy ta lequilale. Ja'
jech xtoc ti jc'uleje icham ec. Laj yich' muquel. 23 C'alal ta xich' svocol ti jc'ulej tey ti bu ta
xbat ti animaetique, laj stoy muyel sat. Tey laj yil ta nom ti Abrahame schi'uc ti Lázaroe.
24 Jech ti jc'uleje tey lic avanuc: "Totic Abraham, ich'un ta c'ux. Albo ya'i ti Lázaroe ti ac'o
sts'aj talel jutebuc sni' sc'ob ta vo' yo' xtal sicubtasbun ti coq'ue. Yu'un ta xquich' ep vocol
ti li' ta c'oq'ue", xi. 25 Pero ti Abrahame jech laj yalbe: "Nich'on, vuleso ta avo'nton ti c'alal
tey to ox oyot ta sba banomile, laj ata scotol ti c'usi ta sc'an ti avo'ntone. Ti Lázaro li'e toj
abol sba i'ech' ta sba banomil. Ta ora ti stuque laj xa sta ti lequilal li'e. Yan ti vo'ote ta
xavich' avocol. 26 Ja' jech xtoc, yu'un oy jun muc' ta liquil ch'en ta o'lol cu'untic. Jech o xal,
manchuc mi oy buch'u ta sc'an ta xjelav talel ti bu oyote, mu xu'. Ja' jech xtoc, manchuc
mi oy buch'u ta sc'an ta xtal ya'i ti li' bu oyuncutique, mu xu'", xi. 27 Jech o xal ti jc'uleje
jech laj yal: "Ch'ul abolajan, Totic Abraham, taco batel ti Lázaro ta sna ti jtote. 28 Yu'un
tey oy vo'ob jchi'il ta voq'uel. Ta jc'an ti ac'o ba yalbe ya'i yo' jech mu xtalic li' ta tsots
vocole", xi. 29 Ti Abrahame jech laj yal: "Ti stuquique oy ta sc'obic ti c'usitic ts'ibabil yu'un
ti Moisese schi'uc ti j'alc'opetique. Ac'o xch'unic", xi. 30 Ti jc'uleje jech itac'av: "Jech, Totic
Abraham, pero mu xch'unic. Pero mi ta xilic ti oy buch'u ta xcha'cuxi batele, ta sjelta ti
yo'ntonique", xi. 31 Pero ti Abrahame jech laj yal: "Mi mu sc'an xch'unic ti c'usitic ts'ibabil
yu'un ti Moisese schi'uc ti j'alc'opetique, ja' jech xtoc mu ono'ox xch'unic, ac'o mi oy
buch'u ta xcha'cuxi batel", xi ti Abrahame —xi ti Jesuse.

17

Xi'bal sba ti bajel ta mulile
(Mt 18:6-7, 21-22; Mr 9:42)

1 Ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque: —Oy ono'ox c'usi ta sbajesatic ta mulil ti
cristianoetique. Pero toj abol sba ti buch'u ja' ta scoj ta syales ta mulil ti yane. 2 Ti buch'u

jeche, ja' lec ti chuc xi cho' ta snuc', jip xi yalel ta nab yo' jech mu xchanubtas ta sa mulil
junuc ti ololetique.
3 'Bijanic me. Mi oy jun achi'il ti laj sa' smul ta atojole, albo ya'i ta jamal. Mi ta sjelta ti
yo'ntone, ac'bo perdón. 4 Manchuc mi ta sa' smul ta atojol vucub velta ta c'ac'al, ja' jech
xtoc mi vucub velta ta xtal yalbot: "Mu xa bu ta jpas yan velta", mi xie, ac'bo perdón —xi.

Oy c'usi ta xc'ot ta pasel ti mi jch'unojtique

5 Ti yajtacbolaltac ti Jesuse jech laj yalic:
—Coltauncutic ta xch'unelot más —xiic.
6 Ti Cajvaltique jech laj yal:
—Ti ach'unojicuc jutebuc ti xu' yu'un ti Diose, ac'o mi jech chac c'u cha'al smuc'ul ti
sbec' mostazae, xu' ta xavalbeic ti jpets sicómoro te' li'e: "Pitso aba loq'uel li'e, ba ts'uno
aba ta nab", mi xavutique, jech ti te'e ta xch'un.

Ti c'usi tsots sc'oplal ta spas ti jun j'abtele

7 'Ti vo'oxuque mi oy jun avaj'abtel ti c'alal ta sut talel ta abtele, mi ta sq'uelel ti vacaxe,
¿mi yu'un van ta xavalbeic: "La', ochan talel, chotlan, ve'an", mi xavutic? 8 Mu jechuc.
Ti vo'oxuque jech ta xavalbeic: "Chapano talel jve'el yu'un ta xive' ta xcuch' vo'. Ts'acal
to xu' ta xave' ta xavuch' vo' ti vo'ote", xavutic. 9 ¿Mi yu'un van ta xavalbeic: "Colaval",
xavutic, c'alal laj spas ti c'usi laj avalbee? Mu jechuc. 10 Ja' jechoxuc ec, c'alal mi laj apasic ti
c'u s'elan yaloj ti Diose, ta sc'an ti jech ta xavalbeique: "Mu'yuc c'usi xituncutic o. Yu'un
ja' no'ox jech yepal laj jpascutic ti c'u yepal laj ca'i ti ja' cabtelcutique", xavutic —xi ti
Jesuse.

Ti Jesuse laj scolta lajuneb jc'a'emal-chamel

11 C'alal jech ta xanav batel ta Jerusalén ti Jesuse, tey i'ech' batel ti bu sts'aquinoj sba
yosilic ti Samaria banomile schi'uc ti Galileae. 12 C'alal tey ic'ot ta jun biq'uit jteclume,
ja' o tey italic lajunvo' (10) viniquetic ti tsacbilic ta c'a'emal chamele. Pero nom va'ajtic
icomic.
13 Tey lic avanicuc:
—Jesús, Jchanubtasvanej, c'uxubinuncutic —xiic.
14 C'alal jech laj yil ti Jesuse, jech laj yal:
—Batanic, ba ac'o abaic ta ilel ta stojol ti paleetique —xi.
C'alal jech ta xanavic batele, ja' o tey icol ti schamelique. 15 Oy buch'u jun yu'unic ti
c'alal laj yil ti colem xae, isut talel. Tsots x'avet xa talel ta xalbe slequilal ti Diose. 16 Tey
ivul squejan sba ta stojol ti Jesuse. Laj spatan sba c'alal to lum yo' ta xalbe colaval. Ti vinic
taje ja' jun jsamaria. 17 Jech ti Jesuse jech laj yal:
—¿Mi mu lajunvo'icuc ti icol ti schamelique? ¿Bu oy ti yan balunebe? 18 ¿Mi c'ajomal
no'ox stuc isut talel ti jyanlum vinique yo' ta xalbe slequilal ti Diose? —xi.
19 Jech lic yalbe ti vinique:
—Lican, batan. Colemot xa, yu'un laj ach'unun —xi.

C'u s'elan ta xvul ti ventainel yu'un ti Diose
(Mt 24:23-28, 36-41)

20 Ti jfariseoetique laj sjac'beic ti Jesuse c'usi ora ta xvul ti ventainel yu'un ti Diose. Ti
Jesuse jech laj stac'be:
—C'alal ta xvul ta loq'uel ti ventainel yu'un ti Diose, mu xvinaj ta q'uelel. 21 Mu xu'
ta xalic ti li' xa oye, ti le' xa oye, ti xiique. Yu'un ti ventainel yu'un ti Diose li' xa oy ta
atojolique —xi.
22 Jech laj yalbe ya'i ti yajchanc'optaque:
—Oy bu ta sta jun c'ac'al ti ta xac'anic ti ta xaq'uelicun ava'i ti vu'un co'ol j'elantique.
Pero mu xavilicun. 23 Oy buch'u jech ta xalic: "Li' xa oye, le' xa oye", xiic. Pero mu me
xabatic, mu me xats'acliic batel ti buch'u jech ta xalic taje. 24 Yu'un c'alal ta sta sc'ac'alil
ti ta xital ti vu'un co'ol j'elantique, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti sactselavel ti yan
s'elan xjaplajet bu'yuc no'ox ta jujot vinajele. 25 Pero ba'yel ep ta xquich' vocol. Yu'un

ta xisbajicun ti cristianoetic avi li'e. [26] Jech chac c'u cha'al laj spasic ti cristianoetic ti
c'alal cuxul to ox ti Noee, ja' no'ox jech ta spasic ti c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol
j'elantique. [27] Yu'un ti stuquique ja' no'ox batem ta yo'ntonic ti ve'ele, ti uch' vo'e, ti ta
xic'an sbaique, ti ta xac' ta nupunel ti yalab snich'nabique. Ja' jech laj spasolanic o ti
cristianoetique ja' to ti c'alal i'och batel ta barco ti Noee. Tal ti nojel ta vo'e. Icham scotolic.
[28] Ja' jech ic'ot ta pasel xtoc ti c'alal cuxul to ox ti Lote. Yu'un ti cristianoetique ja' no'ox
batem ta yo'ntonic ta xve'ic, ta xuch'ic vo', ta xmanolajic, ta xchonolajic, ta sts'unobajic,
ta spas snaic. [29] Pero c'alal iloc' batel ti Lot ti ta jteclum Sodomae, ja' o iyal talel ti c'oc'
schi'uc asufre ti ta vinajele. Tey imilatic scotolic. [30] Ja' jech stalel yo'ntonic ti cristianoetic
ti c'alal ta sta yorail ti ta xicha'sut talele, ti vu'un co'ol j'elantique.

[31] 'Ti jech c'ac'al taje, mi oy buch'u muyem batel ta scha'cojal snae, mu xa me xyal batel
ta sloq'uesel ti c'usitic oy yu'une. Ja' jech xtoc mi oy buch'u batem ta yabtele, mu xa me
sut talel ta sna. [32] Vuleso me ta avo'ntonic ti c'u s'elan ic'ot ta pasel ta stojol yajnil ti Lote.
[33] Ti buch'utic ta spoj ya'iic ti scuxleje, ja' ta xch'ay. Yan ti buch'utic mu spoj ti scuxleje, ja'
ta sta ti scuxlejale.

[34] 'Ja' o ta yac'obalil taje, ta xcalboxuc ava'iic ti oy buch'u cha'vo' ti jmoj ta xvayic ta jun
teme, jun ta x'ic'at batel, jun ta scomtsanat. [35] Ti cha'vo' antsetic ti jmoj ta xjuch'inajique,
jun ta x'ic'at batel, jun ta scomtsanat. [36] Ti cha'vo' viniquetic ti jmoj ta x'abtejic ta
yosilique, jun ta x'ic'at batel, jun ta scomtsanat —xi ti Jesuse.

[37] C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque, jech lic sjaq'uic:

—¿Bu ta xc'ot ta pasel ti va'i s'elan taje, Cajval? —xiic.

Ti Jesuse jech laj stac':

—Ti bu oy ti animae, tey ta stsob sbaic batel ti xulemetique —xi.

18

Sc'oplal ti me'unal antse schi'uc ti jueze

[1] Ti Jesuse jech laj xchanubtas ta babac'op ti yajchanc'optaque yo' jech mu xlubtsajic ta
stael ta c'oponel ti Diose. [2] Jech lic yal:

—Oy jun juez ta jun jteclum ti mu'yuc c'usi bal o ta xa'i ti Diose. Mu'yuc c'usi bal o ta
xa'i ti cristianoetique. [3] Ti ta jteclum taje, oy tey jun me'unal ants ti ta xc'ot sc'an parte
ta stojol ti jueze yu'un yajcronta. [4] Pero ti jueze ep c'ac'al ti mu'yuc laj xchapan ti antse.
Ts'acal to lic snop: [5] "Ac'o mi mu'yuc c'usi bal o ta xca'i ti Diose, ac'o mi mu jventauc ti
cristianoetique, pero ta'lo xca'i ti li' xva'vun ta jtojol ti antse. Jech o xal ta jchapan, ta jpoj
yo' jech mu li'uc no'ox xva'vune", xi ti jueze —xi ti Jesuse.

[6] Ti Jesuse jech laj yal:

—Ja' jech laj yal ti chopol juez taje. [7] Ti Diose, ¿mi mu van jechuc ta spoj ti buch'u t'ujbilic
yu'un ti c'ac'al ac'obal ta sta ta c'oponele? ¿Mi mu van ta x'ich'bat ta muc' ti sc'ope? [8] Ta
xcalboxuc ava'iic, ta spojoxuc ta ora. Pero c'alal ta xicha'sut talel ti vu'un co'ol j'elantique,
¿mi staoj to yav yich'ojic ta muc' Dios ti cristianoetique? —xi.

Sc'oplal ti jfariseoe schi'uc ti jc'anpatantaq'uine

[9] Ti Jesuse jech laj yalbe babac'op ti buch'utic lequic ti yalojique, ti c'alal mu lecuc xilic
ti yane:

[10] —Oy chib viniquetic ba staic ta c'oponel ti Dios ta temploe. Ti june ja' jun jfariseo.
Ti june ja' jun jc'anpatantaq'uin. [11] Ti jfariseoe va'al lic sta ta c'oponel ti Dios ti jech laj
yale: "Colavalbun, Dios, ti mu jechuc j'elan jech chac c'u cha'al ti yane, ti ta x'elc'ajique,
ti mu'yuc stuq'uil ti yo'ntonique, ti ta xmulivajique. Mi ja'uc jutebuc jech co'nton jech
chac c'u cha'al ti jc'anpatantaq'uin li'e. [12] Ti vu'une chib velta ta xquicta cot ti ta jujun
xemunae. Ja' jech xtoc jun ta xcac'bot ti ta lajlajuneb ti c'u yepal ta jpas canale", xi.
[13] Yan ti jc'anpatantaq'uine ta patil no'ox tey nijil icom ta q'uexlal. Mi ja'uc jutebuc ta
stoy muyel sat ta vinajel. Ja' no'ox tey laj smajolan ti sti' yo'ntone. Jech laj yal: "Dios,
c'uxubinun, yu'un jsa'mulilun", xi. [14] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, c'alal isut batel ta sna

ti jc'anpatantaq'uine, lec xa x'ilat yu'un ti Diose. Yan ti jfariseoe mu'yuc bu laj sta ti lec x'ilat yu'un ti Diose. Yu'un ti buch'u cajal ta xac' sbae, ja' ta spec'tsanat. Yan ti buch'u biq'uit ta xac' sbae, ja' ta x'ac'at ta ich'el ta muc' —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xac'be bendición ti ololetique
(Mt 19:13-15; Mr 10:13-16)

15 Ja' jech xtoc ti cristianoetique tey yic'ojanic talel ololetic ta stojol ti Jesuse, yo' ac'o
scajan sc'ob ta stojolic. Pero c'alal laj yilic ti yajchanc'optaque, tey laj spajesic ti buch'utic
yic'ojic talel ti ololetique. 16 Ti Jesuse laj yic' talel ti yajchanc'optaque. Jech lic yalbe:
—Ch'an utic ti ololetique, ac'o taluc ta jtojol. Mu xamacbe yo'nton. Yu'un ti buch'u
jech yo'ntonic jech chac c'u cha'al ti ololetic li'e, ja' yu'unic ti ventainel yu'un ti Diose.
17 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti mu jechuc yo'nton jech chac c'u cha'al
yo'nton ti jun olole, mu xu' ta x'och ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.

Ti jc'ulej querem vinic ti laj sc'opon ti Jesuse
(Mt 19:16-30; Mr 10:17-31)

18 Oy jun banquilal yu'unic ti j'israeletique jech laj sjac'be ti Jesuse:
—Jlequil Jchanubtasvanej, ¿c'usi ta sc'an ta jpas yo' jech ta jta ti jcuxlejal sbatel osile?
—xi.
19 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—¿C'u cha'al ta xavalbun ti lecune? Mu'yuc buch'u junucal ti lec yo'ntone, c'ajomal
no'ox ti Dios stuque. 20 Ti vo'ote ana'oj lec ti mantaletic ti jech ta xale: "Mu xamulivaj. Mu
xamilvan. Mu xa'elc'aj. Mu xajutbe c'op yan. Ich'o ta muc' atot ame'", ti xi ti mantale
—xi.
21 Ti vinique jech laj stac'be:
—Ta jbic'tal ono'ox laj jch'un talel scotol ti mantaletic taje —xi.
22 C'alal jech laj ya'i ti Jesús taje, jech laj yalbe:
—Jun xa no'ox sc'an ti c'usi ta xapase. Chono scotol ti c'usitic x'ayan avu'une. Ti stojole,
ac'bo ti me'onetique. Jech xtoc umbi, oy ac'ulejal tey ta vinajel. Ti mi jech laj apase, la'
ts'acliun batel —xi.
23 C'alal jech laj ya'i ti vinic taje, och ta at o'nton. Yu'un toj c'ulej. 24 C'alal jech laj yil ti
ta xat yo'ntone, ti Jesuse jech laj yal:
—Ti jc'ulejetique toj vocol ta x'och ti bu ta xventainvan ti Diose. 25 Yu'un más to xu' ta
xjelav ta sat acuxa ti muc' ta camelloe. Ja' toj vocol ta x'och batel ti jc'ulej vinic ti bu ta
xventainvan ti Diose —xi.
26 C'alal laj ya'iic ti jech laj yal ti Jesuse, ti cristianoetique jech lic yalic:
—Ti mi jech taje, ¿buch'u xa ono'ox xu' ta xcol? —xiic.
27 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti c'usi mu xu' yu'unic spasel ti viniquetique, ti Diose xu' ta spas scotol —xi.
28 Ti Pedroe jech laj yal:
—Cajval, ti vu'uncutique laj xa quictacutic comel scotol ti c'usitic oy cu'uncutique, yo'
ta jts'acliotcutic batel —xi.
29 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti laj yicta ti snaique, ti stot sme'ique,
ti schi'iltac ta voq'uele, ti yajnilique, ti snich'nabique ta sventa ti ventainel yu'un ti Diose,
30 ta xich'ic ep sq'uexol li' ta sba banomile. Jech xtoc ti ta ach' banomil ti ta xtale, ta xich'ic
ti scuxlejalic sventa sbatel osile —xi.

Ti Jesuse ta xcha'al ti ta xchame
(Mt 20:17-19; Mr 10:32-34)

31 Ti Jesuse laj yic' loq'uel ti lajcha'vo' yajchanc'optaque. Jech laj yal:
—Tana li'e, ta xijbatotic ta Jerusalén yo' ta xc'ot ta pasel ta jtojol ti vu'un co'ol
j'elantique jech chac c'u cha'al laj sts'ibaic comel ti j'alc'opetique. 32 Yu'un ta xi'ac'at ta
yoc ta sc'ob ti jyanlumetique. Ta xislabanic. Ta xiyutilanic. Ta xistubtaic. 33 Ja' jech xtoc
ta xismajicun. Ts'acal to ta xismilicun. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi —xi.

34 Pero ti stuquique mu'yuc laj ya'iic ti jech taje. Mi ja'uc laj ya'ibeic smelol ti jech
i'albatique. Yu'un mu xc'ot ta yo'ntonic.

Ti Jesuse laj scolta jun ma'sat ti oy ta Jericoe
(Mt 20:29-34; Mr 10:46-52)

35 Ti Jesuse c'alal po'ot xa sc'an xc'ot ta jteclum Jericoe, tey oy chotol ta ti' be jun ma'sat
vinic ti ta sc'an limoxnae. 36 C'alal laj ya'i ti ep cristianoetic ta x'ech'e, ti ma'sate laj sjac':
—¿C'usi ta xc'ot ta pasel taje? —xi.
37 Tey laj yalbeic:
—Ja' ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete li' ta x'ech' ta bee —xutic.
38 Jech ti ma'sate lic avanuc:
—Jesús, Snich'onot David, c'uxubinun —xi.
39 Ti buch'u jba'beic batele laj spajtsanic yo' ac'o ch'aniuc. Pero ti stuque más to tsots
i'avan:
—Snich'onot David, c'uxubinun —xi.
40 Jech ti Jesuse tey iva'i. Laj yal ti ac'o yiq'uic talele. C'alal tey xa oy ta sts'ele, jech laj
sjac'be:
41 —¿C'usi ta xac'an ta jpasbot? —xut.
Ti ma'sate jech laj stac':
—Cajval, ta jc'an ti ta xajambun ti jsate —xi.
42 Ti Jesuse jech laj yal:
—Lec oy, jamuc ti asate, ja' ti laj ach'unune —xut.
43 Ta ora no'ox ijam ti sate. Tey laj sts'acli batel ti Jesuse. Tey xmuyubaj xa ta xalbe
slequilal ti Diose. Scotol ti cristianoetique ti laj yilic ti ijam sat ti ma'sate, ja' jech laj yalbeic
slequilal ti Dios eque.

19

Ti Jesuse schi'uc ti Zaqueoe

1 Ti Jesuse i'och batel ti ta jteclum Jericoe. Jelavel ijelav. 2 Ti teye oy jun jc'ulej vinic,
Zaqueo sbi, ti ja' banquilal yu'un ti jc'anpatantaq'uinetique. 3 Ti stuc taje ta sc'an ta
xojtiquin ya'i ti Jesuse. Pero mu sta ta q'uelel yu'un toj ep ti cristianoetique. Ja' jech
xtoc yu'un toj pec'pec' ti Zaqueoe. 4 Jech ti stuque ijelav batel ta anil. Ba muyuc ta jpets
sicómoro te' yo' jech ta xil ti bu ta x'ech' ti Jesuse. 5 C'alal i'ech' ti Jesús ti bu oye, laj stoy
muyel sat. Jech laj yal:
—Yalan talel ta anil, Zaqueo. Yu'un ti c'ac'al li'e ta xicom ta ana —xi.
6 Jech ti Zaqueoe iyal ta anil. Xmuyubaj xa laj yic' batel ta sna ti Jesuse. 7 C'alal jech laj
yilic taje, scotolic xvulajetic xa liquel ta labanvanej ti ta xalic ti Jesuse ti ibat comuc ta sna
jun jsa'mulile. 8 Ts'acal to un, ti Zaqueoe iva'i. Jech laj yalbe ti Jesuse:
—Q'uel avil, Cajval, ti c'usitic x'ayan cu'une ta xcac'be o'loluc ti me'onetique. Mi oy
buch'u laj jlo'la ta sc'anbel ti staq'uine, ta jsutesbe chanib velta más —xi.
9 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Avi ti c'ac'al li'e, vul xa ti coltael ti li' ta jbej nae. Yu'un ti vinic li' xtoque, ja'
snitilul ti Abrahame. 10 Yu'un ti vu'un co'ol j'elantique ja' tal jsa', ja' tal jcolta ti buch'utic
ch'ayemique —xi.

Sc'oplal ti lajunsep taq'uine
(Mt 25:14-30)

11 C'alal jech ts'etel schiquin ti cristianoetic ta ya'yiel ti va'i s'elan ta xal ti Jesuse, jech ti
stuque jech laj yal jun babac'op, yu'un nopol xa batel ta Jerusalén. Yu'un ti cristianoetique
ta snopic ti c'ot xa yorail ti ta xa x'och ta Ajvalil ti Buch'u t'ujbil yu'un ti Diose. 12 Jech o
xal jech laj yal:
—Oy jun snich'on ajvalil ti ibat ta namal banomile. Ts'acal to ta sut talel yo' ta sventain
ti yabtele. 13 C'alal mu to ta xloc' batele, laj stac ta iq'uel lajunvo' yaj'abtel. Tey laj yac'anbe
comel ta jujun tal jujusep taq'uin ti ep yich'oje. Jech laj yal: “Bolomajanic me schi'uc ti

jtaq'uine ja' to ti mi lisut talele", xi. [14] Ti cristianoetic ti tey nacajtique xti'et sjolic yu'un
ti vinique. Jech o xal laj staquic batel jun chib j'almantal yo' ta xc'ot yalbeic ti ajvalile:
"Mu jc'ancutic ti ja' ta x'och ta ajvalil ta jlumalcutic ti vinic le'e", xiic. [15] Pero ac'bil xa
yabtel ti ta x'och ta ajvalile. Jech o xal isut talel ta slumal. Ca'lal ivule, lic staan ta iq'uel
ti yaj'abteltac ti buch'utic laj yac'anbe comel ti staq'uine, yo' ta sna' c'u yepal laj spas
canal ti taq'uin yu'unic ta jujun tale. [16] Ti buch'u ba'yel ic'ot ta stojol ti ajvalile, jech laj
yalbe: "Cajval, ti taq'uin ti laj avac'bun comele, ijolin cu'un lajuneb velta más", xi. [17] Ti
ajvalile jech laj stac'be: "Lec oy. Ja' jun lequil j'abtelot. Ti ta slequil avo'nton laj aventain
ti jutebe, jech o xal ta xa'och ta ajvalil cu'un ti ta xaventain lajuneb jteclume", xi. [18] Tey ital
ti jun xtoque. Jech vul yal: "Cajval, ti ataq'uin ti laj avac'bun comele, ijolin cu'un vo'ob
velta más", xi. [19] Jech laj stac'be xtoc: "Jech ti vo'ot eque ta xa'och ta ajvalil cu'un ti ta
xaventain vo'ob jteclume", xut. [20] Ts'acal to ital ti jun xtoque. Jech vul yal: "Cajval, li' oy ti
ataq'uine. Laj jq'uej. Laj jpix lec ta uni panyo. [21] Jech laj jpas, yu'un lixi' avu'un, yu'un tsots
vinicot. Ta xatsob ti ts'unobal ti bu mo'cot laj ats'une. Jech xtoc ta xatsob ti ts'unobale ti
bu mo'cot laj avije", xi. [22] Jech ti ajvalile jech laj yal: "Chopol j'abtelot, ta jchapanot yu'un
ti ac'op ti jech ta xavale. Yu'un ana'oj ti tsots vinicune, ti ta jtsob ti bu mo'cun laj jts'une,
ta jtsob ti bu mo'cun laj jvije. [23] Jech o xal, ¿c'u cha'al mu laj atic' ta banco ti jtaq'uine
yo' jech ta xquich'be schi'uc ti sjol c'alal ta xisut talel ta jnae?", xi. [24] Ti ajvalile jech laj
yalbe ti buch'u tey oyique: "Pojbeic ti taq'uin le'e. Ac'beic ti buch'u yich'oj lajunebe", xi.
[25] Pero ti j'abteletique jech laj yalic: "Cajval, pero oy xa yu'un lajuneb une", xiic. [26] Pero ti
ajvalile jech laj stac': "Ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u oy xa yu'une, ta to x'ac'bat más. Yan
ti buch'u mu'yuc xjolin yu'une, ta xich' pojbel ti juteb ac'bile. [27] Ja' jech xtoc ti jcrontae, ja'
ti buch'utic mu sc'an ti ta xi'och ta ajvalile, ic'beicun talel li'e. Milbeicun ta jsat", xi —xi
ti Jesuse.

Ti Jesuse ta x'och batel ta Jerusalén
(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Jn 12:12-19)

[28] C'alal jech laj yo'nton ta yalel jech taje, ti Jesuse laj stam batel sbe c'alal to Jerusalén.
[29] C'alal jutuc xa sc'an xc'ot ti ta chib jteclum Betfagee schi'uc ti Betaniae ti nopol ta sts'el
ti vits Olivose, tey laj stac jelavel chib yajchanc'optac. [30] Jech laj yalbe:

—Batanic ta biq'uit jteclum le'e. C'alal ta xac'otique, tey chucul ta xataic jcot burro
ti mu'yuc to cajlebinbile. Jitunic. Ic'beicun talel. [31] Ti mi oy buch'u ta xasjac'beic: "¿C'u
cha'al ta xajitunic?" mi xayutique, albo ya'iic: "Ja' ta xtun yu'un ti Cajvaltique", utic —xi
ti Jesuse.

[32] Jech ti yajchanc'optaque ibatic. Jech laj staic scotol jech chac c'u cha'al i'albatic yu'un
ti Jesuse. [33] C'alal jech ta xa sjitunic ti burroe, jech ti yajvale jech laj sjaq'uic:

—¿C'u cha'al ta xajitunic ti burroe? —xi.

[34] Ti stuquique jech laj stac'beic:

—Yu'un ta xtun yu'un ti Cajvaltique —xiic.

[35] Jech ti stuquique laj yiq'uic batel ti burro ta stojol ti Jesuse. Tey lic slamic ti sc'u'ic ta
sba ti burroe. Tey laj scajanic muyel ti Jesuse. [36] C'alal jech yacal ta xanav batel ti Jesuse,
tey ta sq'uiananic batel ti sc'u'ic ta bee. [37] C'alal nopajic xa yalel ta svitsal Olivose, scotolic
ti jch'unolajeletic ti sts'acliojic batel ti Jesuse, xmuyubajic xa i'avanic. Lic yalbeic slequilal
ti Diose. Yu'un laj yilic scotol ti smuc'ul stsatsal ti Jesuse. [38] Jech ta xalic:

—Yan yutsil ti Ajvalil tacbil talel yu'un ti Diose. Lec yo'nton ti Diose. Toj yan yutsil ti
Dios ti oy ta vinajele —xiic.

[39] Oy jun chib jfariseoetic ti tey capalic schi'uc ti cristianoetique ti jech laj yalique:

—Jchanubtasvanej, pajtsano ti avajchanc'optaque —xiic.

[40] Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti mi ta jpajtsane, ja' xlic avanicuc ti tonetique —xi.

[41] C'alal nopol xa sc'an xc'ot ta Jerusalene, c'alal jech laj yil ti jteclume, jech ti Jesuse oc'
ta stojol. [42] Jech laj yal:

—Ti c'ac'al li'e, ti tauc xava'iic jutebuc ti ja' ta xac'boxuc sc'uxobil avo'ntonique, toj lec ti jechuque. Pero tana li' une, macal ti asatique. Mu xavilic. 43 Ta sta sc'ac'alil ti ta xavich' ilbajinel yu'un ti avajcrontaique. Ta sjoyobtaic ti jteclum li'e, yo' jech macbiloxuc ta be ta jujot. 44 Lilijem ta xcom ta lum ti jteclum avu'unique. Mi ja'uc jbej ton cajal ta xcom ta sba ti yan tone. Milbil ta xacom acotolic. Jech ta xc'ot ta pasel, yu'un mu'yuc laj avich'ic ta muc' ti c'alal tal svu'lanoxuc ti Diose —xi.

Ti Jesuse ta xch'uba ti temploe
(Mt 21:12-17; Mr 11:15-19; Jn 2:13-22)

45 Jech ti Jesuse och batel ta templo. Tey laj snutsan loq'uel ti buch'utic ta xchonilajic, ta xmanolajic teye. 46 Ti stuque jech laj yal:

—Jech ta xal ti Dios ti ts'ibabil ta sc'ope: "Ti jnae ja' snail jtaobil ta c'oponel", xi. Pero ti vo'oxuque laj xa ajoybinic ta snail ch'en j'eleq'uetic —xi.

47 Ti Jesuse jujun c'ac'al ta xchanubtasvan ti tey ta temploe. Pero ti banquilaletic yu'un ti paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, jech xtoc ti banquilal jpasmantal yu'un ti jteclume, tey ta sa'olanic c'u s'elan xu' ta xaq'uic ta milel ti Jesuse. 48 Pero mu staic c'usi xu' ta xutic. Yu'un scotol ti cristianoetique ts'etel schiquinic ta xa'iic ti c'usi ta xal ti Jesuse.

20

Ti yabtel yich'oj ti Jesuse
(Mt 21:23-27; Mr 11:27-33)

1 Oy jun c'ac'al ti Jesuse ta xchanubtas ti cristianoetic tey ta temploe. Tey ta xalolan ti lequil ach' c'op ti ja' colebale. Ja' o tey ic'otic ti banquilaletic yu'un ti paleetique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc ti moletique. 2 Jech laj yalic:

—Albuncutic, ¿c'usi avabtel avich'oj ti jech ta xapase? ¿Buch'u laj yac'bot avabtel? —xiic.

3 Ti Jesuse jech laj yal:

—Ja' jech ti vu'un eque, oy c'usi ta jc'an ta jac'boxuc jbeluc. Ja' yu'un un, tac'beicun. 4 ¿Buch'u laj stac talel ti Juane ti tal yac' ich' vo'e? ¿Mi ja' ti Diose? ¿Mi ja' ti viniquetique? —xi.

5 Ti stuquique jech lic yalolanbe sbaic:

—¿C'usi ta xcaltic xana'ic? Ti mi ta xcalbetic ti ja' tacbil talel yu'un Diose, ti mi xijchie, jech ta xistac'botic talel: "¿C'u cha'al mu'yuc bu laj avich'ic ta muc'?", xiyut umbi. 6 Pero ti mi ta xcalbetic ti ja' tacbil talel yu'un ti viniquetique, ti mi xijchie, xu' ta xismilotic ta ton scotol ti cristianoetique. Yu'un sna'ojic lec ti ja' ic'opoj ta sventa Dios ti Juane —xut sbaic.

7 Jech o xal ti stuquique laj yalic ti mu sna'ic ti buch'u laj stac talel ti Juane ti tal yac' ich' vo'e. 8 Ti Jesús une jech laj yal:

—Mi ja'uc ti vu'un eque, mu xcalboxuc ava'iic ti buch'u laj yac'bun cabtel ti jech ta jpase —xi.

Sc'oplal ti chopol j'abteletique
(Mt 21:33-44; Mr 12:1-11)

9 Ts'acal to ti Jesuse laj sc'opon ti cristianoetique. Jech laj yalbe jun babac'op:

—Oy jun vinic ti laj sts'un uva ta yosile. Ts'acal to laj yac' ta ch'om ti yosil ta stojol jun chib j'abteletic. Jech ti yajval osile ibat ta nom. Jal ijoc'tsaj. 10 C'alal sta xa sc'ac'alil ti ta xich' tuch'el ti sat uvae, ti yajval osile laj stac batel jun yaj'abtel yo' chba sc'an ti c'u yepal ta xich' ti sloc' yosile. Pero ti stuquique tey lic smajic. Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel. 11 Ts'acal to ti yajval osile laj stac batel yan yaj'abtel ta stojol ti jch'om-osiletique. Pero ja' no'ox jech laj yilbajinic, laj smajic. Mu'yuc c'usi laj yac'beic batel. 12 Ja' jech xtoc ti yajval osile laj xcha'tac batel yan yaj'abteltac. Pero ti jchom-osiletique tey laj syayijesic. Tey laj sjipic loq'uel ta pat moc.

[13] 'Ts'acal to ti yajval osile jech lic snop: "¿C'usi xu' ta jpas? Ja' lec ta jtac batel ti jc'anbil
nich'one. C'alal ta xilique, ta nan xich'ic ta muc'", xi. [14] Pero ti jch'om-osiletique, c'alal laj
yilique, tey lic yalbe sbaic ta jujun tal: "Le'e, ja' ti buch'u ta xrextoin ti osile. La' jmiltic
yo' jech ta xcu'unintic ti osile", xiic. [15] Jech ti jch'om-osiletique laj xjochic loq'uel ta yut ti
osile. Tey bat smilic ta spat —xi ti Jesuse.

Jech ti Jesuse jech laj sjac':

—¿C'usi van ta xc'ot ta pasel ta stojolic yu'un ti yajval osil taje? [16] Ta xtal smil ti jch'om-
osiletique. Ti yosile ta xac' ta ch'om ta yan —xi.

C'alal jech laj ya'iic taje, jech laj yalic:

—Mu jechuc sc'an ti Dios taje —xiic.

[17] Pero ti Jesuse lic sq'uelbe batel ti satique. Jech laj yal:

—¿C'usi smelol ta xal ti jech ts'ibabil ta sc'op Diose?

Ti ton ti bajbil yu'un ti j'abteletique,
ts'acal to ja' jtunel icom sventa sliqueb ti nae,
ti xie. [18] Buch'uuc no'ox ti ta xbaj ta sba ti ton taje, lilijem ta xcomic. Yan ti mi ja' cajal ta
xc'ot ta sbaic ti tone, polvo ta xcomic —xi.

Sc'oplal stojel ti patane
(Mt 22:15-22; Mr 12:13-17)

[19] Ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale laj ya'iic ti ja'
sc'oplal stuquic ti va'i s'elan laj sbaba'al ti Jesuse. Jech o xal ta sc'an ta stsaquic ox ta ora.
Pero ixi'ic yu'un ti cristianoetique. [20] Jech o xal ti stuquique laj staquic batel jpa'ivanejetic
ti lec yo'ntonic yilele, yo' jech ta sjac'beic ti Jesuse mi oy c'usi jbeluc chopol ta xloc' ta ye,
yo' jech xu' ta xaq'uic batel ta sc'ob ti ajvalile. [21] Jech o xal ti stuquique jech laj sjaq'uic:

—Jchanubtasvanej, jna'ojcutic lec ti tuc' ta xachanubtasvane. Mu xana' ti yalel toyol
avo'nton ta stojol ti cristianoetique. Yu'un ja' no'ox ta xachanubtasvan ta melel ti c'usi ta
sc'an ti Diose. [22] Jech o xal albun ca'icutic, ¿mi lec ti ta jtojtic ti patan taq'uin ti ta xich' ti
ajvalil romanoe? ¿Mi mo'oj? —xutic.

[23] Pero ti Jesuse laj sna' ti chopol ta snop ta yo'ntonique. Jech o xal ti stuque jech laj yal:

—¿C'u cha'al ti ta xac'an ta xabajesicun ava'i ta c'oq'ue? [24] Ac'bun quil jsepuc taq'uin.
¿Buch'u sat, buch'u sbi ti li' tsacale? —xi.

Ti stuquique jech laj staq'uic:

—Ja' ti ajvalile —xiic.

[25] Ja' yu'un un, ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ac'beic ti c'usi ja' yu'un ti ajvalile. Ac'beic Dios xtoc ti c'usi ja' yu'un ti Diose —xi.

[26] Ti stuquique mu'yuc xu' yu'unic sbajesel ta c'oc' ti c'usi ta xal ti Jesús ta sba ta sat ti
cristianoetique. Ja' no'ox ch'ayal ic'ot yo'ntonic stuquic ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse. Jech
o xal tey ts'ijts'ajic.

Laj sjaq'uic c'u s'elan ti cha'cuxesele
(Mt 22:23-33; Mr 12:18-27)

[27] Ts'acal to un, oy jlom jsaduceoetic bat sq'uelic ti Jesuse. Ti jsaduceoetique ja' ti
xch'unojic ono'ox ti mu'yuc bu ta xcha'cuxiic ti animaetique. Jech o xal jech laj yalbeic ti
Jesuse:

[28] —Jchanubtasvanej, ti Moisese laj sts'iba comel ti mi oy jun vinic ti ta xic' ti yajnile, ti
mi chame, ti mi ch'abal snich'on icome, jech o xal ti yits'ine ta sc'an ti ac'o yic' ti me'unal
antse, yo' mu xch'ay sts'unobal ti anima sbanquile. [29] Lec oy. Oy viniquetic ti vucubic ta
voq'uele. Ti banquilale laj yic' yajnil. Pero icham. Mu'yuc snich'on icom. [30] Jech ti schibal
its'inale laj yic' ti antse. Ja' jech xtoc icham. Ch'abal snich'on icom. [31] Ja' jech laj spas ti
yoxibale. Laj yic' noxtoc ti antse. Ja' jech laj spasic ti yan xtoque. Pero icham svucvo'alic,
mi junuc inich'najic. [32] Ja' jech xtoc un, icham ti antse. [33] Jech o xal albun ca'icutic, ti
c'alal ta sta sc'ac'alil ti cha'cuxiele, ¿buch'u junucal yajnil ta xcom ti vucubic taje c'alal laj
smalalin yucubal ti antse? —xiic.

34 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti li' ta sba banomile, ti viniquetique, ti antsetique ta xic'an sbaic. 35 Yan ti buch'utic
ta xcha'cuxiique, ti xu' ta x'ochic batel ti ta yan banomile, ti teye mu xa yu'unuc ta xic'an
sbaic. Mi ja'uc xa ta xaq'uic ta nupunel ti yalab snich'nabique. 36 Yu'un ti teye, mu'yuc xa
ta xchamic ti cristianoetique. Ja' xa jech s'elan jech chac c'u cha'al ti ángeletique. Yalab
snich'nab xa ti Diose. Ja' ti icha'cuxiic xae. 37 Ja' no'ox jech ta xac' jna'tic ti Moisese ti ta
xcha'cuxi ti animaetique. Yu'un jech i'albat yu'un Dios c'alal ta xtil ti jpets te'e: "Vu'un
Diosun yu'un ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Jacobe", ti xie. 38 Yu'un ti Diose, ma'uc
Dios yu'unic ti buch'utic chamemique. Ja' Dios yu'unic ti buch'utic cuxajtique. Yu'un ta
stojol ti Diose, scotol cuxulic —xi ti Jesuse.
39 Jech o xal oy jun chib jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale jech laj yalic:
—Toj lec ti c'usi laj avale, Jchanubtasvanej —xiic.
40 Jech o xal un, mu'yuc xa c'usi más laj sjaq'uic.

¿Buch'u stot ti Cristoe?
(Mt 22:41-46; Mr 12:35-37)
41 Ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'u cha'al ta xalic, ti Cristoe ja' snich'on ti Davide? 42 Yu'un ti Davide jech laj yal stuc
ti ts'ibabil ta svun Salmose:
Ti Diose jech laj yalbe ti Cajvale.
"La' chotlan ti jbats'i c'ob,
43 ja' to mi ta sta yorail ti ta jtsalbot
ti avajcrontae",
x'utat, xi ti Davide. 44 ¿C'usi xut ti Cristo ti ja' Snich'on ti Davide, c'alal ti David stuque,
Cajval ti xute? —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse laj svinajesbe smul ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
(Mt 23:1-36; Mr 12:38-40; Lc 11:37-54)
45 Scotol ti cristianoetique ts'etajtic schiquinic ta xa'iic ti c'alal jech laj yalbe ya-
jchanc'optac ti Jesuse:
46 —Bijanic me yu'un ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Yu'un ti stuquique toj lec
ta xa'iic ti nat slapoj ti sc'u'ique. Ja' no'ox ta sc'anic ti nupbilic ti ich'bilic ta muc' ti ta
ch'ivite. Ti ta ch'ul nae, ja' ta sa'ic ti chotlebal ti bu ich'bil ta muq'ue. Ja' jech xtoc ja' ta
sa'ic ti bu lec chotlebal ti bu ta x'ic'atic ta ve'ele. 47 Ja' jech xtoc ta spojbeic snaic ti me'lal
antsetique. Ts'acal to yo' mu xvinajic ti c'usi chopol laj spasic ti yalojique, jal ta jmec ta
staic ta c'oponel ti Diose. Ti stuquic taje tsots ta xich'ic castigo —xi ti Jesuse.

21

Ta xac'be smoton Dios ti me'lal ants ti toj abol sbae
(Mr 12:41-44)
1 Ti Jesuse tey laj yil ta templo ti ta stiq'uic ochel staq'uinic ti jc'ulejetic ta scaxail smoton
ti Diose. 2 Ja' jech xtoc laj yil jun me'lal ants ti toj abol sbae ti laj stic' ochel chib biq'uit
cobre ti taq'uine. 3 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti me'lal ants le'e ti abol sbae, ja' más ep laj yac'. Ja' mu
sta laj yac' ti yane. 4 Yu'un ti yane ja' no'ox ta xaq'uic sobrail ti staq'uinique. Yan ti antse
laj yac' comel scotol ti yuni taq'uin ti ja' smanobil yuni ve'ele —xi.

Ti Jesuse ta xal ti ta xlilij ti temploe
(Mt 24:1-2; Mr 13:1-2)
5 Oy jlom ta xalbeic sc'oplal ti temploe, ti toj jun yutsiquil ti stanale schi'uc ti yan ti
c'usitic laj yich' aq'uel ta matanale. Jech ti Jesuse jech laj yal:
6 —Scotol ti vi s'elan ta xavilic li'e, ta sta yorail ti lilijem ta xcome. Mu jbejuc ton ti cajal
ta xcom ta sba ti yan tone —xi.

Svinajeb ti c'alal po'ot xa ta sta ti slajebal c'ac'ale
(Mt 24:3-28; Mr 13:3-23)

7 Jech o xal tey lic sjacʼbeic ti Jesuse:

—Jchanubtasvanej, ¿c'usi ora ta xcʼot ta pasel taje? ¿Cʼusi señail ti jech ta xcʼot ta pasele? —xiic.

8 Ti Jesuse jech laj yal:

—Bijanic me. Mu me xalajic ta loʼlael. Yu'un ep ti buchʼutic sbiinojic ti jbi ti jech ta xalique: "Vu'un ti Cristoune", xiic. Oy yan ti jech ta xalique: "Ja' xa me yorail ta xtal ti Cristoe", xiic. Pero mu xatsʼacliic batel. 9 Ja' jech xtoc c'alal ta xavaʼibeic scʼoplal ti letoe, ti ta scrontain sbaic ti cristianoetique, mu xaxiʼic yu'un. Yu'un baʼyel jech ta xcʼot ta pasel. Pero maʼuc to yorail ti slajebal cʼacʼale —xi.

10 Jech to laj yalolan batel ti Jesuse:

—Ti jun mucʼ ta jteclume ta stsac sbaic ta leto schiʼuc ti yan mucʼ ta jteclume. Ti jun ajvalile ta stsac sbaic ta leto schiʼuc ti yan ajvalile. 11 Ta xtal mucʼ ta niquel. Ta xtal mucʼ viʼnal. Ta xlic chamel buʼyuc noʼox ta jujun lum. Jech xtoc ti ta vinajele oy ep ta tos ta xvinaj señail ti toj xiʼbal sbae. 12 Cʼalal mu to xcʼot ta pasel taje, ta xanutsatic batel. Ta xavichʼic aqʼuel ta chapanel ta jujun chʼul na. Ta xaticʼatic ta chuquel. Icʼbil ta xabatic ta stojol ti banquilal ajvaliletique schiʼuc ti gobernadoretique ti vu'un ta jventae. 13 Ja' o yorail ti jamal ta xavalbeicun ti jcʼoplale. 14 Nopic me lec ti voʼoxuque ti mu xacajnopic cʼusi xuʼ ta xavalic yoʼ ta xapoj abaique. 15 Yu'un vu'un ta xcacʼ ti abijilic ti cʼu sʼelan xuʼ ta xatacʼbeic ti avajcrontaique. Jech o xal mu xuʼ ta stsaloxuc ta cʼop. 16 Ti voʼoxuque ta xaʼacʼatic batel ta cʼabal yu'un ti atot ameʼique, yu'un ti achiʼiltac ta voquele, yu'un ti avutsʼ avalaltaque, yu'un ti buchʼutic lec xavil abaique. Oy jlom ti voʼoxuque ta xalajic ta milel yu'unic. 17 Scotol ti cristianoetic liʼ ta sba banomile xtiʼet sjolic ta atojolic ta jventa. 18 Pero ti voʼoxuque mi jaʼuc jbej stsatsal ajolic ti ta xchʼaye. 19 Mi staoj yav jun avoʼntonic xacham xalajique, ta xavichʼ acuxlejalic.

20 'Cʼalal ta xavilic ti jteclum Jerusalén ti joyobtabil ta soldadoetique, naʼic me ti jaʼ yorail ti ta xichʼ lilinele. 21 Jech o xal un, ti buchʼutic oyic ti liʼ ta Judea banomile, acʼo me jatavicuc batel ta vitsetic. Ti buchʼutic ti ticʼajtic liʼ ta Jerusalene, acʼo me loqʼuicuc batel. Ti buchʼutic loqʼuemic batel ta yabtelique, mu xa me sutic talel ta jteclum. 22 Yu'un sta xa yorail ti castigoe. Jaʼ xa cʼot ta pasel jech chac cʼu chaʼal ti tsʼibabil ta scʼop Diose. 23 Ti jech cʼacʼal taje, toj abol sbaic ti antsetic ti buchʼutic schiʼuc ti yolique, o mi ta to xchuʼun ti yolique. Yu'un mu noʼox albajuc ta xtal ti vocol liʼ ta banomile. Toj tsots ta jmec ti castigo ta xichʼic ti cristianoetique. 24 Oy jlom ta xchamic ta leto. Ti jlom xtoque chucbil ta xbatic ta jujun yan lumetic. Ti jyanlumetique ta soquesic ti jteclum Jerusalén liʼe jaʼ to mi itsʼaqui scʼacʼalil ti cʼu sjalil ta xʼacʼbat spasique.

Ti c'u s'elan ta xcha'sut talel ti Jesuse ti co'ol j'elantique
(Mt 24:29-35, 42-44; Mr 13:24-37)

25 'Jaʼ jech xtoc jaʼ o xlic vinajuc ti oy señail ti ta cʼacʼale, ti ta ue, ti ta cʼanaletique. Ti cristianoetic liʼ ta banomil ti oyic ta jujun lume, mu stacʼ aʼyeluc ta xaʼiic yu'un ti xiʼele. Yu'un ti tsots xjumumet ti mare, ti xvaʼi xcʼotij ti voʼe. 26 Ti cristianoetique ta xyalic ta lum ta xiʼel. Yu'un mu snaʼic cʼusi ta xcʼot ta pasel ta sjunlej ti banomile. Jaʼ jech xtoc ti cʼusitic oy ta vinajele xlaj nicanicuc scotol. 27 Jaʼ o tey ta xiyilicun ti vu'un coʼol j'elantique, ti ta xital ta ba toc schiʼuc ti jmucʼul jlequilale. 28 Cʼalal xlic cʼotuc ta pasel ti jech taje, tsotsanic me, toyo me ti asatique. Yu'un nopol xa scʼan ti ta xataic ti acolelique —xi.

29 Jaʼ jech xtoc ti Jesuse lic yal yan babacʼop jech chac cʼu chaʼal liʼe:

—Qʼuel avilic ti icuxe schiʼuc ti cʼusiuc noʼox teʼale. 30 Cʼalal yacal ta xchʼi tal ti achʼ yanale, xanaʼic lec ti poʼot xa sta yorail ta xlic yaluc ti chaquiloʼe. 31 Jaʼ jech xtoc cʼalal ta xavilic ti xlic cʼotuc ta pasel ti vaʼi sʼelan laj cale, naʼic me ti poʼot xa sta yorail ti xlic ventainvanuc ti Diose.

32 ’Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mu to ta xcham scotol ti cristianoetic li'e ti c'alal ta xc'ot
ta pasel scotol taje. 33 Ti banomile, ti vinajele xlaj sc'oplal. Pero ti jc'ope mu xlaj sc'oplal.
Ta ono'ox xc'ot ta pasel.
34 ’Bijanic me. Mu me xyijub avo'ntonic yu'un ti yacubele, ti c'usitic yan ta xapasique,
ti ja' no'ox xvulvun avo'ntonic ti c'usi ta xavut abaic li' ta sba banomile, yo' jech mu
ch'ayaluc avo'ntonic xataatic ti jech c'ac'al taje, 35 ti co'ol s'elan jun pets' ti ta stsacvane.
Yu'un ja' jech s'elan ta xc'ot ta pasel ta stojol scotol ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomil
ti c'alal ta sta ti sc'ac'alile. 36 Jech o xal ti vo'oxuque chaplucoxuc me. Taic me ta c'oponel
scotol c'ac'al ti Diose, yo' jech xu' ta xapoj abaic yu'un scotol ti c'usitic ta xc'ot ta pasele,
yo' jech xu' ta xc'ot ava'an abaic ta jtojol ti vu'un co'ol j'elantique —xi ti Jesuse.
37 Ti ta c'ac'altique ta xchanubtasvan ta templo ti Jesuse. Ti ta ac'obaltique ta xbat ta
vits ti ja' Olivos sbie. 38 Scotol ti cristianoetique jujun sob ic'loman ta xbatic ta templo yo'
ta xa'iic ti ta xchanubtasvan ti Jesuse.

22

Chapanbil xa sc'oplal ti ta xich' tsaquel ti Jesuse
(Mt 26:1-5, 14-16; Mr 14:1-2, 10-11; Jn 11:45-53)

1 Nopol xa sc'an ti q'uin ti ta xich' ve'el ti pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile, ja'
ti q'uin Colele. 2 Ti banquilal paleetique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale
ta snopilan c'usi xu' ta spasic yo' ta xaq'uic ta milel ti Jesuse. Pero ta xi'ic yu'un ti
cristianoetique.
3 Jech ti pucuje tey i'och ta yo'nton ti Judase, ti ja' sbi xtoc ti Iscariotee, ti ja' jun ta
slajcha'vo'al jcholc'ope. 4 Jech ti stuque bat sc'opon ti banquilal paleetique schi'uc ti
buch'utic tsots yabtelic yich'ojic tey ta temploe. Tey laj yal ti c'u s'elan xu' ta xac' ta c'abal
ti Jesuse. 5 Jech ti stuquique xmuyubajic xa. Jech o xal laj yalic ti ta xac'beic taq'uine. 6 Jech
ti Judase tey laj stsac ti taq'uine. Tey lic sa'olan ti c'u s'elan xu' ta xac' ta c'abal ti Jesuse ti
c'alal ja' o ch'abal ti cristianoetique.

Sna'obil ti Cajvaltique
(Mt 26:17-29; Mr 14:12-25; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)

7 Sta xa yorail ti q'uin ti ta sve'ic ti pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile. Ja' jech xtoc
ja' o ti sc'ac'alil ti ta xich' milel ti chij ti ja' sventa smelol ti q'uin Colele. 8 Jech o xal ti
Jesuse jech laj yalbe ti Pedroe, ti Juane:
—Batanic, ba chapanic ti ve'lil sventa ti q'uin Colele —xi.
9 Ti cha'vo'ique jech laj sjac'beic:
—¿Bu ta xac'an ti chba jchapancutique? —xiic.
10 Ti Jesuse jech laj stac':
—C'alal ta xa'ochic batel ti ta jteclume, tey ta xanupic ta be jun vinic ti xcuchoj talel
jbej q'uib vo'e. Tijlanic batel ta spat c'alal to na ti bu ta x'oche. 11 Albeic ya'i ti yajval
nae: “Ti Jchanubtasvaneje jech ta xayalbot: ¿Bu oy ti cuarto ti xu' ta xive'cutic schi'uc ti
cajchanc'optac sventa ti q'uin Colele? xayut”, xavutic. 12 Ti yajval nae tey ta xac' avilic jun
muc' ta cuarto ti oy ta scha'cojal nae ti chapanbil xae. Tey xameltsanic ti ve'lile —xi ti
Jesuse.
13 Ti cha'vo'ique tey ibatic. Tey laj staic scotol jech chac c'u cha'al i'albatic yu'un ti
Jesuse. Jech tey lic spasic ti ve'lil sventa ti q'uin Colele.
14 C'alal ista yorail ti ve'ebale, jech ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque lic chotlicuc ta
mexa. 15 Jech ti Jesuse jech lic yal:
—Jech ono'ox oy ta co'nton ti ta jc'an ti jmoj ta xijve'otic jcotoltic sventa ti q'uin
Colele c'alal mu to ta xichame. 16 Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, slajeb xa velta ti jech jmoj
ta xijve'otique ja' to ti mi c'ot yorail ti ta jtsob jbatic ti bu ta xventainvan ti Diose —xi.
17 Jech o xal un, ti Jesuse lic stsac ti sbisol ya'lel uvae. Tey laj yalbe vocol ti Diose. Jech
laj yalbe ti yajchanc'optaque:

—Tsaquic li'e. Comon uch'ic acotolic. [18] Yu'un ta xcalboxuc ava'iic, slajeb xa velta ti ta
xcuch' ti ya'lel uvae ja' to mi sta yorail ti ta xventainvan ti Diose —xi.
[19] Ts'acal to xtoc un, lic stsac ti pane. Tey laj yalbe vocol ti Diose. Tey lic xet' ti pane.
Tey laj yac'be batel ti yajchanc'optaque. Jech lic yal:
—Ti li'e, ja' jbec'tal ti ta xich' aq'uel ta milel ta sventa alequilalic ti vo'oxuque. Jech me
xapasolanic o. Yu'un ja' jna'obil —xi.
[20] C'alal laj yo'ntonic ta ve'ele, laj stsac xtoc ti sbisol ya'lel uvae. Jech lic yal:
—Ti ya'lel uva li'e, ja' xa ti ic'ot ta pasel ti ach' trate ta sventa ti ta xmal ti jch'ich'ele, ti
ja' sventa alequilalic ti vo'oxuque.
[21] 'Ti vinic ti buch'u ta xiyac' ta c'abale tijil sc'ob ta jc'ob ti li' ta mexae. [22] Ti vu'un co'ol
j'elantique ta xc'ot ta jtojol ti bu albil ono'oxe. Pero toj abol sba ti vinic ti buch'u ta xiyac'
ta c'abale —xi.
[23] Jech o xal ti yajchanc'optaque lic sjac'olanbe sbaic ta jujun tal:
—¿Buch'u van ti j'ac'vanej ta c'abal taje? —xiic.

Ti yajchanc'optac ti Jesuse tey laj sjac'olanbe sbaic ti buch'u junucal yu'unic ti más ich'bil ta muq'ue

[24] Ts'acal to un, ti yajchanc'optaque tey lic sjac'olanbe sbaic ti buch'u junucal ti más
ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'unique. [25] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti ajvaliletic ti oy ta jujun lume lec ta xa'iic ti ta spasvanic ta mantale. Ja' jech xtoc
lec ta xa'iic ti lec ti ajvalil le'e, xi sc'oplal yu'un ti yaj'abteltaque. [26] Pero ti vo'oxuque mu
me jechuc xpasic ec. Ti buch'u ich'bil ta muc' ta xc'ot avu'unique, ja' ta sc'an ti biq'uit
ac'o yac' sbae. Ti buch'u ta sc'an ta spas mantale, ja' ta sc'an ti ac'o yac' sba ta tunele.
[27] ¿Buch'u ti más cajal ti sc'oplale? ¿Mi ja' ti buch'u chotol ta smala sve'el ta mexae? ¿Mi
ja' ti buch'u ta xac' ti ve'lile? ¿Mi mu ja'uc van xana' ti buch'u smala sve'el ta mexae? Pero
ti vu'une li' oyun ta atojolique yo' jech ta xitun avu'unic.
[28] 'Ti vo'oxuque tey ono'ox oyoxuc ta jtojol c'alal lic quich'olan talel ti jvocole. [29] Jech
o xal ta xcac'boxuc avabtelic ti ta xapas mantale jech chac c'u cha'al ti Jtot ti laj yac'bun
cabtele ti ta jpas mantale. [30] Ti vo'oxuque tey ta xave'ic, ta xavuch'ic vo' ta jmexa ti bu ta
jpas mantale. Ja' jech xtoc tey ta xachotiic ta xchapanel ti lajcha'chop j'israeletique —xi
ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xalbe ti Pedro ti ta xmucat ta yo'ntone
(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Jn 13:36-38)

[31] Ti Cajvaltique jech laj yal xtoc:
—Simón, Simón, ti pucuje laj xa sc'anbe ti Diose yo' jech ta slilinoxuc jech chac c'u
cha'al ti trigo ti ta xich' ic'ale. [32] Pero ti vu'un eque laj xa jc'anbe vocol ti Dios ta atojole
yo' jech mu xchibaj avo'nton. C'alal mi ayan yip ti avo'ntone, coltao me ti avermanotaque
yo' ta stsatsub ti yo'ntonique —xi.
[33] Ti Simone jech laj stac':
—Cajval, jchapanoj xa jba ta jchi'inot batel ta chuquel manchuc mi co'ol ta xijlaj ta milel
—xi.
[34] Ti Jesuse jech lic stac'be:
—Pedro, ta xcalbot ava'i, ti tana li'e, c'alal mu to xlic oc'uc ti cotse, oxib xa ox velta laj
xa aval ti mu xavojtiquinune —xi.

Ta xc'ot xa yorail ti lajeltsaele

[35] Ti Jesuse jech laj sjac'be ti yajchanc'optaque:
—Ti c'alal laj jtacoxuc batele ti mu'yuc laj avich'ic batel ti anuti'ique, ti yav
ataq'uinique, ti yan axonobique, ¿mi oy c'usi vocol laj ava'iic? —xi.
Ti stuquique jech laj yalic:
—Mu'yuc —xiic.
[36] Jech ti Jesuse jech laj yalbe:

—Avi tana li'e, mu xa jechuc. Ti buch'u oy ti snuti'ique, ti buch'u oy yav ti staq'uinique,
ac'o yich' batel. Ja' jech xtoc ti buch'utic ch'abal ti yespadae, ac'o xchon jlicuc sc'u' yo' ta
sman. 37 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ta persa ta xc'ot ta pasel ta jtojol jech chac c'u cha'al
ti ts'ibabil ta sc'op Diose: "Jsa'mulil vinic le'e", ti xie. Yu'un scotol ti c'usi ts'ibabil jc'oplal
ti ta sc'op Diose, persa ta ono'ox xc'ot ta pasel —xi.
38 Ti yajchanc'optaque jech laj yalic:
—Cajval, li' xa oy chib espada —xiic.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ch'an xa utic taje —xi.

Ti Jesuse ta sc'opon Dios tey ta Getsemaní
(Mt 26:36-46; Mr 14:32-42)

39 Ts'acal to iloc' batel ti Jesuse. Ibat ta vits Olivos, ja' ti stalel ono'ox ti tey ta xc'otilane.
Ti yajchanc'optaque tey ts'acajtic batel. 40 C'alal ic'otique, ti Jesuse jech laj yal:
—Taic me ta c'oponel ti Diose yo' mu xastsaloxuc ti pucuje —xi.
41 Tsacal to ti Jesuse tey laj xch'ac sba batel ta stojolic. Jech snatil ibat jech chac c'u cha'al
ta jtentic jbej ton. Tey lic squejan sba yo' ta sta ta c'oponel ti Diose. 42 Jech laj yal:
—Tot, ti mi ta xac'ane, coltaun yo' mu xc'ot ta jtojol ti jvocole. Pero ma'uc ti c'usi ta
sc'an ti co'ntone. Ja' ti c'usi ta xac'an atuque —xi.
43 Jech o xal, ja' o ital jun ángel ta vinajel, yo' jech tal ac'batuc yip ti Jesuse. 44 C'alal jech
mu no'ox albajuc ta xa'i ti vocole, más to tsots lic sc'opon Dios ti Jesuse. Jech ti schiq'ue
co'ol s'elan ch'ich' ti muc'tic ta xbaj ta banomile.
45 C'alal laj yo'nton ta sc'oponel ti Diose, tey ibat ti bu icomic ti yajchanc'optaque.
Vayemic c'ot sta, yu'un tsalatic yu'un ti at o'ntone. 46 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti ta xavayique? Licanic, taic me ta c'oponel ti Diose yo' jech mu
xastsaloxuc ti pucuje —xi.

Chucbil batel ti Jesuse
(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Jn 18:2-11)

47 Yacal to ta xc'opoj ti Jesuse, c'alal ja' o tey ic'otic ti epal cristianoetique. Ti Judase,
ti ja' jun ta slajcha'vo'al ti yajchanc'optaque, ja' jba'be talel yu'un ti cristianoetique. Tey
inopaj batel ta stojol ti Jesuse yo' ta sbuts'. 48 Jech ti Jesuse jech laj yal:
—Judas, ¿mi ta jbuts'el no'ox ta xavac'un ta c'abal ti vu'un co'ol j'elantique? —xi.
49 C'alal laj yilic ti buch'utic xchi'inojic ti Jesuse, jech laj sjaq'uic:
—Cajval, ¿mi ta xcac'becutic espada? —xiic.
50 Oy jun yu'unic laj sbojbe sbats'i chiquin ti yajtunel ti banquilal yu'un ti paleetique.
51 Pero ti Jesuse jech laj yalbe:
—Ch'an uto, xu' xa —xi.
Jech ti Jesuse ba spicbe schiquin ti mosovile. Tey ilecub yu'un. 52 Ts'acal to ti Jesuse laj
sc'opon ti jtsavanejetique, ja'ic ti banquilal paleetique, ti j'opisialetic yu'un ti temploe, ti
moletique. Jech laj yalbe:
—¿Mi yu'un j'elec'un ta xavilic ti tal atsaquicun schi'uc avespadaic schi'uc ate'ique?
53 C'alal tey to ox oyun ta atojolic jujun c'ac'al ta temploe, mi ja'uc jutebuc laj atsaquicun.
Pero li'e, ja' xa yorail ti xu' ta xapasic ti c'usi ta sc'an ti avo'ntonique. Yu'un ja' yorail ti
xu' ta spas ti c'usi sc'an yo'nton ti buch'u yich'oj ta sventa ti ic'al osile —xi.

Ti Pedroe ta xal ti mu xojtiquin ti Jesuse
(Mt 26:57-58, 69-75; Mr 14:53-54, 66-72; Jn 18:12-18, 25-27)

54 Jech o xal ti jtsavanejetique laj xchuquic batel ti Jesuse. Tey laj yiq'uic batel ta sna ti
banquilal yu'un ti paleetique. Ti Pedroe tey nomtic xtijet batel. 55 C'alal ic'otique, tey lic
stsanic c'oc' ta o'lol amac'. Tey lic sjoy sbaic ta c'atimol. Ja' jech ti Pedro eque tey ba scap
sba ta c'atimol ec. 56 Jech xtoc ja' o ital jun mosovil ants. C'alal laj yil ti tey chotol ta xc'atin
ti Pedroe, tey lic sq'uel batel lec. Jech laj yal:
—Ti vinic le'e, ja' schi'il ti buch'u tsacbil talele —xi.

57 Pero ti Pedroe laj sjut c'op, jech laj yalbe ti antse:
—Ants, mu xcojtiquin taje —xi.
58 Lec xa ox jliquel xtoc un, ja' o ital jun vinic ti jech laj yale:
—Ti vo'ote ja' achi'il abaic schi'uc ti vinic le'e —xi.
Ti Pedroe jech laj yal:
—¡Bu xata, Chi'iltic! mu'cun —xi.
59 Jun ora yech'el xtoc, jech lic yal jun vinic:
—Ta melel ti vinic le'e, ja' schi'il sbaic schi'uc ti buch'u chucbil talele. Yu'un liquem talel ta Galilea ec —xi.
60 Ti Pedroe jech laj yal:
—Chi'iltic, mu jna' ti c'usi ta xaval taje —xi.
C'alal jech yacal ta xal ti Pedroe, ja' o i'oc' ti cotse. 61 Jech ti Cajvaltique laj sjoybin batel sat. Tey laj sq'uel batel ti Pedroe. Jech ti Pedroe ja' o ivul ta yo'nton ti jech ono'ox i'albat yu'un ti Cajvaltique: "Ti tana li'e, ti c'alal mu to xlic oc'uc ti cotse, oxib xa ox velta laj xa aval ti mu xavojtiquinune", ti xie. 62 Jech o xal ti Pedroe iloc' batel. Tey bat smil sba ta oq'uel.

Ta slabanic ti Jesuse
(Mt 26:67-68; Mr 14:65)

63 Ti viniquetic ti ta xchabiic ti Jesuse lic slabanic, tey lic smajic. 64 Tey lic smacbeic sat ta poc'. Tey laj smajbeic ti xocon sate. Jech lic yalbeic:
—Na'o ca'itic, ¿buch'u laj smajot? —xutic.
65 Ep ta tos c'usitic ta xalbeic ti Jesuse yo' ta xilbajinic.

Ti Jesuse oy ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique
(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Jn 18:19-24)

66 Ta yoc'lomal ti c'alal sac xa ti osile, lic stsob sbaic ti moletic yu'un ti j'israeletique schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale, schi'uc ti banquilal paleetique. Laj yiq'uic ech'el ti Jesús ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique. Tey lic sjac'beic.
67 —Albun ca'icutic, ¿mi vo'ot ti Cristoe? —xutic.
Ti stuque jech laj stac':
—Ti mi ta xcalbot ti vu'unune, mu xach'unic. 68 Ti mi oy c'usi ta jac'boxuque, mi ja'uc xtac' avu'unic ec. Ja' jech xtoc mu xacoltaicun batel. 69 Ti c'ac'al tana li'e, ja' sliquebal ti ta xba chotlucun ta xocon sbats'i c'ob Dios ti scotol xu' yu'une, ti vu'un co'ol j'elantique —xi.
70 Jech o xal scotolic jech lic sjaq'uic ta ora:
—Ati xcaltic un cha'e, vo'ot Snich'onot ti Diose —xiic.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Vu'unun jech chac c'u cha'al ta xavalique —xi.
71 Jech ti stuquique jech laj yalic:
—Mu xa persauc rextigo ta jc'antic. Laj xa ca'itic ti jech laj yal ta ye stuque —xiic.

23

Ti Jesuse oy ta stojol ti Pilatoe
(Mt 27:1-2, 11-14; Mr 15:1-5; Jn 18:28-38)

1 Jech o xal scotolic iva'iic. Tey laj yiq'uic batel ti Jesús ta stojol ti Pilatoe. 2 Tey lic sjutbeic ti smule. Jech laj yalic:
—Ti vinic li'e yacal ta soquesbe yo'nton ti jchi'ilcutic laj jtacutique. Yu'un ta xalbe ti mu lecuc ti mi ta jtojcutic ti patan ti ta sc'an ti ajvalil romanoe. Ja' jech xtoc ta xalbe sba ti ja' Cristoe, ti ja' jun ajvalile —xiic.
3 Jech ti Pilatoe jech laj sjac':
—¿Mi vo'ot ajvalilot yu'un ti j'israeletique? —xut.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ja' jech, jech chac c'u cha'al ta xavale —xi.

4 Jech ti Pilatoe tey lic yalbe ti banquilal paleetique schi'uc ti cristianoetique:
—Mu jtabe jutebuc smul ti vinic li'e —xi.
5 Ti stuquique más to tsots lic c'opojicuc:
—Oy smul. Yu'un soc xa yo'ntonic ti jchi'ilcutic ta Judeae ti c'u s'elan ta xchanubtas-
vane. Tey lic sliques talel ta Galilea. Avi tana un, li' xa oy ta xchanubtasvan une —xiic.

Ti Jesuse oy ta stojol ti Herodese

6 C'alal jech laj y'ai ti Pilato taje, jech o xal lic sjac'be mi ta melel ti ja' liquem talel ta
Galilea ti vinique. 7 C'alal i'albat ti ja' liquem talel ta Galileae, jech o xal ti Pilatoe laj stac
batel ta stojol ti Herodese, ti ja' ajvalil ta Galileae, ti ja' o yorail xtoc ti tey oy ta Jerusalén
ti Herodese. 8 Ti Herodese c'alal laj yil ti Jesuse, xmuyubaj xa ta jmec. Yu'un vo'ne xa
ono'ox ta sc'an ta sq'uel ya'i. Yu'un ya'binojbe ono'ox sc'oplal. Jech o xal ti Herodese ta
sc'an ti ac'o ac'batuc yil ti c'usi tsots xu' yu'un ti Jesuse. 9 Ep ti c'usitic laj sjac'bee. Pero
ti Jesuse mu'yuc laj stac' jbeluc. 10 Ja' jech xtoc tey oyic ti banquilal paleetique schi'uc
ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Ep ta jmec laj sa'beic smul. 11 Jech ti Herodese
schi'uc ti yajsoldadotaque mu'yuc c'usi bal o laj yilic. Ja' jech xtoc yo' ta slabanic ti Jesuse,
jun yutsil laj yac'be slap sc'u' jech chac c'u cha'al ti ajvalile. Tsa'cal to un, ti Herodese laj
stac batel yan velta ta stojol ti Pilatoe. 12 Manchuc mi scrontainoj to ox sbaic ti Herodese
schi'uc ti Pilatoe, pero ti jech c'ac'al taje, ja' o yorail icomic lec ta amigo.

Ti Jesuse chapal sc'oplal ta xich' milel
(Mt 27:15-26; Mr 15:6-15; Jn 18:39-19:16)

13 Jech o xal ti Pilatoe laj stsob scotol ti banquilal paleetique, ti j'opisialetique, schi'uc ti
cristianoetique. 14 Jech laj yal:
—Ti vo'oxuque laj avic'beicun talel ti vinic li'e ti ta xavalic ti ta soquesbe yo'nton ti
achi'ilique. Pero avilojic lec ti laj xa jac'be ti smule. Pero mu'yuc bu laj jtabe ti vo'oxuc ta
xavalic ti oy ti smule. 15 Ja' jech xtoc ti Herodese mu'yuc bu laj stabe smul ec. Jech o xal
laj stac sutel talel. Ti vo'oxuque laj avilic ti mu'yuc c'usi chopol laj spas ti yo' xu' ta xich'
milele. 16 Ja' no'ox ta jtsits. Ts'acal to ta jcolta batel —xi.
17 Ti ta jujun q'uin Colele, ti Pilatoe ta scolta batel jun jchuquel ti buch'u ta sc'an st'ujic
ti cristianoetique. 18 Pero scotol ti cristianoetique tsots lic avanicuc:
—Mu jc'ancutic ti ja' ta xacolta ti vinic li'e. Ja' coltao ti Barrabase —xiic.
19 Ti Barrabase i'och ta chuquel ta scoj ti laj scrontain ti ajvalil ta Jerusalene. Ja' jech
xtoc ja' jun jmilvanej. 20 Ti Pilatoe ta sc'an ta scolta ya'i batel ti Jesuse. Jech o xal ic'opoj
yan velta ta stojol ti cristianoetique. 21 Pero ti stuquique más to tsots lic avanicuc:
—¡Jipano ta cruz! ¡Jipano ta cruz! —xiic.
22 Ti Pilatoe ta yoxibal xa velta lic yal:
—¿C'usi ti chopol laj spas ti vinic li'e? Ti vu'une mu'yuc bu laj jtabe jutebuc smul yo'
jech ta xich' milel. Ja' no'ox ta jtsits. Ts'acal to ta jcolta batel —xi.
23 Pero ti cristianoetique tsots lic avanicuc ti ac'o yich' jipanel ta cruze. Ti jech ep i'avanic
ti cristianoetique schi'uc ti banquilal paleetique, jech o xal laj xa staic ti jech ta sc'anic
ono'oxe. 24 Jech o xal ti Pilatoe laj xch'un ti jech ta sc'anique. 25 Laj scolta batel ti Barrabase
ti ja' laj st'ujique, ti buch'u tiq'uil ta chuquele, ti ta spojbe ox yabtel ti ajvalile, ti imilvane.
Yan ti Jesuse laj yac' ta milel jech chac c'u cha'al ta sc'an ti yo'ntonique.

Laj yich' jipanel ta cruz ti Jesuse
(Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Jn 19:17-27)

26 C'alal yic'ojic xa batel ta sjipanic ta cruz ti Jesuse, ja' o tey laj snupic ta be jun vinic,
Simón sbi, ti ta xtal ta Jerusalene, ti liquem tal ta Cirene banomile. Laj stsaquic ti Simone.
Laj yac'beic xcuch ti cruze. Tey ts'acal batel ta spat ti Jesuse.
27 Ep cristianoetic ts'acajtic batel schi'uc ep antsetic ti x'oc' x'avanic xa ta at o'nton yu'un
ti Jesuse. 28 Pero ti Jesuse laj sq'uel ti antsetique. Jech laj yalbe:
—Antsetic ti vo'oxuc li' nacaloxuc ta Jerusalene, mu xavoq'uitaicun. Oq'uitao abaic
atuquic schi'uc ti avalab anich'nabique. 29 Yu'un ta xc'ot sc'ac'alil ti jech ta xavalique:

"Yan yutsil ti antsetic ti buch'utic ch'abal ti yolique, ti buch'utic mu'yuc ono'ox yilojic
ti alajele", xachiic. 30 C'alal ta xavich'ic avocolique, ti cristianoetique jech ta xalbeic ti
vitsetique: "Loman talel ta jbacutic", xutic. Ja' jech xtoc jech ta xalbeic ti stselejaltique:
"Nac'uncutic", xutic. 31 Yu'un ti mi jech ta spasbeic ti jpets yaxal te'e. ¿Mi mu jechuc ta
spasbeic xtoc ti taqui te'etique? —xi ti Jesuse.
32 Ja' jech xtoc un, ti soldadoetique yic'ojic batel cha'vo' vinic ti tsots smulique, yo' jech
jmoj ta xlajic ta milel schi'uc ti Jesuse. 33 Ti c'alal ic'otic ta vits ti ja' baquil jolal sbie, tey
lic sjoc'anic ta cruz ti Jesuse schi'uc ti cha'vo' chopol viniquetique. Tey laj sjoc'anic jun ta
sbats'i c'ob, jun ta sts'et c'ob ti Jesuse. 34 C'alal ta xa sjoc'anic ta cruze, ti Jesuse jech lic yal:
—Tot, ac'bo perdón ti cristianoetic li'e. Yu'un mu sna'ic ti c'usi ta spasique —xi.
Ti soldadoetique lic sq'uelic suerte yo' ta xvinaj buch'u junucal ta xich'beic sc'u' ti
Jesuse. 35 Ti cristianoetique tey va'ajtic ta sq'uelic. Ti j'opisialetique tey laj slabanic ti
Jesuse. Jech ta xalic:
—Laj scolta ti yane. Jech o xal un, ac'o scolta sba stuc ec un, yo' ta xvinaj mi ja' ti Cristoe
ti t'ujbil yu'un ti Dios ta melele —xiic.
36 Ti soldadoetic xtoque ta slabanic ti Jesuse. Inopajic batel ta sts'el, laj yac'beic yuch'
ch'ail pox. 37 Ja' jech ta xalbeic:
—Ti mi vo'ot ti ajvalilot yu'un ti j'israeletique, coltao aba quic atuc un —xutic.
38 Ti ta sjol scruzal ti Jesuse tey oy ts'ibabil ta griego c'op, ta latin c'op, ta hebreo c'op ti
jech ta xale: "Ja' ajvalil yu'un ti j'israeletique", xi.
39 Oy jun ti ta scha'vo'al ti chopol viniquetic ti jipil ta cruze jech lic chopol c'opojuc ta
stojol ti Jesuse:
—Mi vo'ot ti Cristoe, coltao aba quic atuc. Ja' jech xtoc coltauncutic ec —xi.
40 Pero ti jun xtoque lic sjajanta ti schi'ile. Jech laj yalbe:
—¿Mi mu xana' xaxi' yu'un ti Diose ti c'alal jmoj ta xquich'tic castigo schi'uque? 41 Ti
vo'otique ja' tey xijtunotic o ti ta xquich' ti jvocoltic li'e. Yu'un ta jtojtic ti c'usi laj
jpastique. Pero ti vinic li'e mu'yuc c'usi chopol spasoj —xi.
42 Jech o xal jech laj yal:
—Jesús, mu xach'ayun ta avo'nton ti c'alal xlic apas mantale —xi.
43 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ta melel ta xcalbot ava'i, ti c'ac'al li'e chba jchi'in jbatic ta lequilal —xut.

Icham ti Jesuse
(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Jn 19:28-30)

44 Po'ot xa nan batel ti o'lol c'ac'ale, c'alal ic' icom scotol ti banomile. Ta oxib to ora mal
c'ac'al isacub. 45 Imac sat ti c'ac'ale. Jech ti muc' ta cortina ti joc'ol ta yut temploe tey ijat
ta o'lol. Pas ta cha'lic. 46 Jech ti Jesuse tsots lic avanuc:
—Tot, ta xcac' ta avoc ta ac'ob ti jch'ulele —xi.
47 Ti jpasmantal yu'un ti romano soldadoetique, c'alal laj yil ti jech ic'ot ta pasele, lic
lequil c'opojuc ta stojol ti Diose. Jech laj yal:
—Ta melel, ti vinic li'e ch'abal ti smule —xi.
48 Scotol ti cristianoetic ti tey laj yilic ti c'usi ic'ot ta pasele, tey smajolanic xa batel ti
sti' yo'ntonique. 49 Scotol ti buch'utic ti lec xil sbaic schi'uc ti Jesuse, schi'uc ti antsetic ti
buch'utic laj sts'acliic batel ti c'alal i'ech' tal ta Galilea banomile, nom va'ajtic icomic ta
sq'uelel ti c'usi ic'ot ta pasele.

Ti Jesuse laj yich' muquel
(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Jn 19:38-42)

50 Oy jun lequil vinic ti tuc' yo'ntone, José sbi, ti ja' liquem talel ta jteclum Arimatea ti
tey ta Judea banomile, ti ja' jun banquilal jchapanvanej yu'un ti j'israeletique. 51 Ti José li'e
smalaoj ono'ox ti ventainel yu'un ti Diose. Jech o xal mu'yuc laj sco'oltas sjolic schi'uc ti
yan banquilal jchapanvanejetic ti jech laj spasique. 52 Jech ti Josee ibat ta stojol ti Pilatoe yo'
ta sc'anbe sbec'tal ti Jesuse. 53 C'alal laj syales tal ta cruz sbec'tal ti Jesuse, tey lic xpixbe ta
jun muc' ta saquil poc'. Ts'acal to tey bat stic' ta ach' muquinal ti jombil ta tone, ti mu'yuc

to buch'u tey mucbile. 54 Ti jech icham ti Jesuse, ja' o xa smalel c'ac'al ti ta xchapan sbaic
yu'un ti cuxob o'ntonale.
55 Ti antsetic ti jmoj liquemic talel ti ta Galilea schi'uc ti Jesuse, ba sq'uelic ti bu laj yich'
muquele. Ja' jech xtoc laj sq'uelic lec comel ti bu laj yac'beic comel sbec'tal ti Jesuse.
56 C'alal isutic batel ta snaique, tey lic xchapanic ti aceite capal ta perfumee. C'alal jech laj
yo'ntonique, tey lic xcux yo'ntonic yu'un ti cuxob o'ntonale jech chac c'u cha'al ta xal ti
mantale.

24

Icha'cuxi ti Jesuse
(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Jn 20:1-10)

1 Sob xa ta sliquebal c'ac'al ti xemunae, ti antsetique icha'sutic batel ta muquinal ti bu
mucul ti Jesuse. Yich'ojic batel ti perfume ti xchapanojic xa ono'oxe. Ja' jech xtoc oy yan
antsetic tey xchi'inojic batel. 2 C'alal ic'otique, ja' to laj yilic ti balch'unbil xa loq'uel ti
muc' ta ton ti ja' smacoj ti ti' muquinale. 3 Ti antsetique tey i'ochic batel ta yut ch'en. Pero
mu'yuc xa bu tey laj stabeic sbec'tal ti Cajvaltic Jesuse. 4 C'alal jech laj yilic ti antsetique,
ochemic ta xi'el ta jmec. Mu stac' a'yeluc c'usi ta spasic. Ja' o tey laj yilic va'ajtic ta sts'elic
cha'vo' vinic ti oy xojobal ti sc'u'ique. 5 Tey laj snijan sbaic ta banomil yu'un ti xi'ele. Ti
viniquetique jech lic yalic:
—¿C'u cha'al li' ta xasa'ic ta muquinal ti Buch'u cuxul xae? 6 Mu'yuc xa li' oye. Yu'un
icha'cuxi xa. Vuleso ta avo'ntonic ti jech ono'ox laj yalboxuc ti c'alal tey to ox oy ta
Galilea banomile. 7 Jech laj yal: "Ti vu'un co'ol j'elantique ba'yel ta xi'ac'at batel ta
sc'ob ti jsa'muliletique, ti ta xisjipanic ta cruze. Pero ta yoxibal c'ac'al ta xicha'cuxi", ti
xayutoxuque —xiic.
8 Jech ti antsetique ja' o tey ivul ta yo'ntonic ti jech ono'ox i'albatic yu'un ti Jesuse.
9 C'alal iloq'uic batel ta muquinale, scotol ti c'usi laj yilique, laj ya'iique tey c'ot yalbeic ya'i
ta stojol ti buluchvo' jcholc'opetique schi'uc ti yan cristianoetic ti buch'utic tey oyique.
10 Ti antsetic ti buch'u yich'ojic batel sc'oplal ti Jesús ta stojol ti jcholc'opetique, ja'ic ti
María Magdalenae, ti Juanae, ti María ti ja' sme' ti Jacoboe, schi'uc ti yan antsetique. 11 Pero
ti yajcholc'optaque laj snopic ti ta sjutic ti antsetique. Jech o xal mu'yuc laj xch'unic.
12 Yan ti Pedroe iloc' batel ta anil c'alal to muquinal. C'alal ic'ote, tey laj yil ti saquil
poq'ue ti ma'uc xa tey ti bu oy to oxe. Jech o xal elom no'ox laj ya'i isut batel ta na.

Ti sbelal jteclum Emause
(Mr 16:12-13)

13 Ti jech c'ac'al taje, ja' o tey ta xanavic batel cha'vo' viniquetic ti xch'unojic ti Jesuse, ti
tey ta xbatic ta jteclum Emause. Ti jteclum Emause oy nan nopol oxib reva xil sbaic schi'uc
ti Jerusalene. 14 Ti cha'vo'ique tey ta slo'iltaic batel scotol ti c'usi ic'ot ta pasele. 15 C'alal
jech yacal ta xlo'ilajic batele, ja' o tey inopaj ti Jesuse. Tey jmoj laj xchi'in sbaic batel ta
xanobal. 16 Manchuc mi tey schi'uquic batel, pero macbil satic yo' jech mu xojtiquinic ti
Buch'ue. 17 Jech ti Jesuse tey lic sjac'be ti cha'vo'ique:
—¿C'usi ti alo'ilic ti ta xavalic talel ta bee? ¿C'u cha'al ti ta xavat avo'ntonique? —xi.
18 Jech itac'av ti june, ti ja' Cleofas sbie:
—Ti c'usi ic'ot ta pasel ta Jerusalén ti volje chamjee, scotol cristianoetic sna'ojic. ¿Mi
vo'ot xa no'ox van atuc j'ech'elbeot ti mu'yuc ava'binoje? —xi.
19 Jech o xal un, ti Jesuse jech lic sjac':
—¿C'usi ic'ot ta pasel? —xi.
Ti stuquique jech lic yalic:
—Ja' ti Jesús ta Nazarete, ti ja' jun j'alc'op ti tsots xu' yu'une, ti toj lec ichanubtasvan ta
sba ta sat ti Diose, ta sba ta sat ti cristianoetic xtoque. 20 ¡C'u stu un! ti banquilal paleetique
schi'uc ti jchapanvanejetic cu'untique laj yaq'uic ta sc'ob ti ajvalile yo' jech laj yich' milel
ta cruz. 21 Ja' jpatoj xa ox co'ntoncutic yu'un, ti ja' ta xispojotic ti vo'otic j'israelotique.
Ma'uc no'ox scotol jech taje. Oy xa ta yoxibal c'ac'al ti jech ic'ot ta pasele. 22 Ja' jech xtoc

oy jun chib antsetic ti ja' jchi'ilcutique lisibtascutic. Yu'un laj yalic ti ay sq'uelic ta sob
ic'luman nax ta muquinale. 23 Pero mu'yuc xa la bu tey laj stabeic sbec'tal ti Jesuse. Ja'
no'ox tey laj staic ángeletic ti laj yalic ti cuxul xae. 24 Ts'acal to jun chib jchi'ilcutic bat
sq'uelic ti muquinale. Jech s'elan laj staic jech chac c'u cha'al laj yalic ti antsetique. Pero
ti Jesuse mu'yuc bu laj yilic —xiic.

25 Jech o xal ti Jesuse jech laj yal:

—Mu xava'ibeic smelol. Toj macal achiquinic. Toj vocol ta xach'unic scotol ti c'usi yaloj
comel ti j'alc'opetique. 26 ¿Mi mu persauc ti ba'yel ta xich' svocol ti Cristoe c'alal mu to ta
xich' ti slequilale? —xi.

27 Jech ti Jesuse lic yalbe smelol sc'oplal stuc ti bu ts'ibabil ta sc'op Diose. Tey lic ta
slibrotac ti Moisese. Ja' jech s'elan xcholet laj yal batel ti c'u s'elan laj sts'iba comel ta
slibroic ti j'alc'opetique.

28 C'alal ic'otic ta jteclum ti bu ta xbatic ono'oxe, ti Jesuse jelavel xa ox ta xjelav spas sba
yilel. 29 Pero ti stuquique laj stsatsal pajtsanic. Jech laj yalbeic:

—Coman ta jtojolcutic. Yu'un bat xa ti c'ac'ale. Ta xa x'och ti ac'obale —xutic.

Jech o xal ti Jesuse i'och batel. Tey icom schi'uc ti cha'vo'ique. 30 C'alal tey chotolic ta
mexae, jech ti Jesuse tey laj stsac ti pane. Laj yalbe vocol ti Diose. Laj xet' ti pane. Tey laj
yac'be ti cha'vo'ique. 31 C'alal jech laj spase, ta ora no'ox ijam ti satique. Ja' o laj yojtiquinic.
Pero ti Jesuse tey isac ch'ay ta ora. 32 Jech ti cha'vo'ique tey lic yalbe sbaic:

—C'alal yacal ta xiyalbotic talel ta be smelol ti c'usi ts'ibabil ta sc'op Diose, ¿mi mu lajuc
ca'itic ta co'ntonic ta melel ti jun yutsile? —xiic.

33 Jech ti stuquique ta ora no'ox isutic batel ta Jerusalén. Tey ic'otic ti bu tsobol laj
staic ti buluchvo' jchanc'opetique schi'uc ti yane. 34 C'alal jech ic'otique, ti buluchvo'
jchanc'opetique jech lic yalic:

—Ta melel, icha'cuxi ti Cajvaltique. Yu'un laj yil ti Simone —xiic.

35 Jech ti cha'vo'ique lic yalic ec ti c'u s'elan i'albatic ta bee, ti c'u s'elan laj yojtiquinic ti
Jesuse ti c'alal laj xet' ti pane.

Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti yajchanc'optaque
(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Jn 20:19-23)

36 Ti c'alal jech yacalic ta slo'iltaele, ja' o ic'ot sva'an sba ta o'lol ti Jesuse. Jech lic yal:

—Junuc avo'ntonic —xi.

37 Ti stuquique toj xi'el ic'otic. Yu'un xac'toicuc no'ox ti ja' jun ch'ulelal ti laj yilique.
38 Pero ti Jesuse jech laj yal:

—¿C'u cha'al ta xaxi'ic? ¿C'u cha'al xana'etic to? 39 Q'uel avilic ti jc'obe schi'uc ti cacane.
Mu'yuc yanijemun. Piquicun. Q'uelicun. Yu'un ti jun ch'ulelale mu'yuc sbec'tal mu'yuc
sbaquil jech chac c'u cha'al ta xavilicune —xi.

40 C'alal jech laj yal taje, tey laj yac' ta ilel ti sc'obe, ti yacane. 41 Pero ti stuquique mu to
xch'unic. Yu'un ch'ayal c'ot yo'ntonic ti jech xmuyubajique. Jech ti Jesuse jech laj yal:

—¿Mi oy c'usi jutebuc jlajestic? —xi.

42 Jech o xal un, tey laj yac'beic juteb vobil choy schi'uc juteb ajapom. 43 Ti Jesuse tey laj
stsac. Laj slajes ta sba ta satic ti yajchanc'optaque. 44 Ts'acal to jech lic yalbe:

—Ti c'usi ic'ot ta pasel ta jtojole, ja' ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al laj calboxuc ti
c'alal tey to ox jchi'ucoxuque. Yu'un tsots sc'oplal ta xc'ot ta jtojol jech chac c'u cha'al
ts'ibabil ta mantal yu'un ti Moisese, schi'uc ti ts'ibabil ta slibroic ti j'alc'opetique, schi'uc
ti ts'ibabil ta salmoetique —xi.

45 Jech o xal un, tey ijambat yo'ntonic yu'un ti Jesuse, yo' jech ta xa'ibeic smelol ti sc'op
Diose. 46 Jech lic yal:

—Yu'un ja' jech ts'ibabil ta sc'op Dios ti ta persa ta ono'ox xcham ti Cristoe. Ja' jech
xtoc ta persa ti ta ono'ox xcha'cuxi ta yoxibal c'ac'ale. 47 Ja' jech xtoc ja' ta jventa ta xich'
alanbel ya'i scotol ti cristianoetique ti ac'o sjelta yo'ntonic yo' jech ta staic perdón yu'un
ti smulique. Pero ba'yel li' ta xlic ta Jerusalene. Ja' jech ta xich' albel batel sbejel banomil.
48 Vo'oxuc rextigooxuc ti jech ic'ot xa ta pasel taje. 49 Pero malaic to un. Yu'un ta jtacboxuc

talel ta atojolic ti oy c'usi yaloj ono'ox ti Jtot ta xaq'ue. Mu to xaloq'uic batel li' ta jteclum Jerusalene ja' to ti mi laj xa avich'ic atsatsalic ti ta xlic talel ta vinajele —xi.

Ti Jesuse muy batel ta vinajel
(Mr 16:19-20)

50 Jech o xal ti Jesuse laj yic' loq'uel ti yajchanc'optac ti tey ta jteclum Jerusalene. Ibatic ta
Betania. C'alal tey xa oyique, laj stoy ti sc'obe, laj yac'be bendición. 51 C'alal jech laj yac'be
bendicione, ja' o tey laj xch'ac sba ta stojolic. Ic'bil ibat ta vinajel. 52 Ti yajchanc'optaque
c'alal laj yo'ntonic ta yich'el ta muq'ue, xmuyubajic xa isutic batel ta Jerusalén. 53 Scotol
c'ac'al oyic ta templo. Ta xich'ic ta muc' ti Diose. Jechuc.

San Juan

Ti Snich'on ti Diose laj yich' sbec'tal

1 C'alal lic meltsajuc talel scotol ti c'usitic oye, tey ono'ox oy ti Jesucristoe, ja' ti Buch'u
ta xac' ta na'el stalel ti Diose. Ti stuque tey ono'ox schi'uc sbaic schi'uc ti Diose. Yu'un ja'
ono'ox Dios ti stuque. 2 Ti ta sliquebale, ti stuque tey ono'ox schi'uc sbaic schi'uc ti Diose.
3 Ta sventa ti Jesucristoe, imeltsaj scotol ti c'usitic oye. Mu'yuc buch'u yan laj smeltsan ti
c'usitic oye. 4 Ja' tey i'ayan talel ta stojol ti cuxlejale. Ti cuxlejal taje, ja' saquilal osil yu'un
ti cristianoetique. 5 Ti cuxlejal taje xnobobet ta ic'al osil. Ti ic'al osile, mu xu' yu'un stubel
ti saquilale.

6 Oy jun vinic ti tacbil talel yu'un ti Diose, Juan sbi. 7 Yu'un tal yalbe ya'iic ti
cristianoetique ti ja' bats'i j'ac'-cuxlejal ti Jesucristoe, yo' jech ta xch'unic Jesús yu'un ti
c'usi ta xal ti Juane. 8 Ti Juane ma'uc stuc ti j'ac'-cuxlejale. Yu'un ja' no'ox jun vinic ti tacbil
talel yu'un ti Diose yo' ta svinajesbe sc'oplal ti j'ac'-cuxlejale. 9 Ti Buch'u ta xac' ta na'el
stalel ti Diose, ti ja' ta xac' xojobal ta stojol scotol ti cristianoetique, ta xa xvul ta loq'uel
li' ta banomile.

10 C'alal ital li' ta banomile, manchuc mi ja' laj spas ti banomile, pero ti cristianoetique
mu'yuc xojtiquinic Buch'u. 11 Ital ta stojol ti yalab snich'nabe, ja' ti j'israeletique, pero ti
stuquique mu'yuc laj yich'ic ta muc'. 12 Manchuc mi bajbil, pero oy jlom laj xch'unic, laj
yich'ic ta muc'. Ti buch'utic jech taje, i'ac'bat yipic ti xu' ta x'ochic ta bats'i snich'nab ti
Diose. 13 Ti buch'u ta x'ochic ta snich'nab ti Diose, ja' ta xvoq'uesatic ta ach' yu'un ti Diose.
Mu xco'olaj schi'uc jech chac c'u cha'al ta xvoq'uesatic yu'un ti stot sme'ique, mi ja'uc ti
c'usi ta sc'an yo'nton stuc ti cristianoetique.

14 Ti Jesucristoe, ja' ti Buch'u ta xac' ta na'el stalel ti Diose, laj yich' sbec'tal. Inaqui ta
jtojolcutic. Oy ep sc'uxul ti yo'ntone. Melel ti stuque. Laj quilbecutic ti yutsilal slequilale,
ti ja' yutsilal slequilal stuc ti jun no'ox Snich'on ti Diose. 15 Ti Juane laj yalbe sc'oplal ti
Jesucristoe. Jech laj yal:

—Ja' me ti vinic le'e ti Buch'u laj calboxuc sc'oplale, ti laj ono'ox calboxuc ava'iic ti oy
Buch'u ts'acal ta xtal ta patil cu'une ti ja' toj cajale, ti ja' mu sta ti vu'une. Yu'un ti stuc
le'e, tey xa ono'ox ti c'alal mu'yucun to oxe —xi.

16 Laj xa quich'tic jcotoltic ti smuc' ta c'ulejal ti Snich'on Diose, ti mu'yuc spajeb ti
bendicione. 17 Ti smantal Dios ti laj ca'itique, ja' ivul ta jtojoltic ta sventa ti Moisese. Ti
melele, ti c'uxubinel yu'un ti Diose, lij'ac'bat yu'un ti Jesucristoe. 18 Mu'yuc buch'u junucal
yiloj ti Diose. Pero ti jun no'ox Snich'one, ti co'ol yo'ntonic schi'uc ti Stote, ja' tal yac' ta
ojtiquinel ti Diose.

Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ta xalbe sc'oplal ti Jesucristoe
(Mt 3:11-12; Mr 1:7-8; Lc 3:15-17)

19 Ti jpasmantal j'israeletic ta Jerusalene laj staquic batel paleetic schi'uc levitaetic ta
sjac'bel ti Juane buch'u ti stuque. 20 Ti Juane jech jamal laj yal:

—Ti vu'une mu'cun ti Cristoune —xi.

21 Ti stuquique jech laj xcha'jaq'uic:

—¿Buch'uot ti vo'ot un cha'e? ¿Mi ja' vo'ot ti j'alc'op Elíase? —xutic.

Ti Juane jech laj yal:

—Mu'cun —xi.

Ts'acal to jech laj sjaq'uic yan velta:

—¿Mi vo'ot ti j'alc'op ti vinajem sc'oplal ti ta xtal ono'oxe? —xutic.

Ti Juane jech laj stac':

—Mu'cun —xi.

22 Jech laj yalic yan velta xtoc:

—¿Buchʼuot ta melel un chaʼe? Yuʼun tsots scʼoplal ta xquichʼcutic batel acʼoplal ta stojol ti buchʼutic laj stacuncutic talele. ¿Cʼusi xuʼ ta xavalbe aba atuc? —xutic.
23 Ti Juane jech laj stacʼbe:
—Jaʼ vuʼunun ti buchʼu tsots ta xcʼopoj ta xocol banomile jech chac cʼu chaʼal laj yal ti jʼalcʼop Isaías ti jech laj yale: “Jambeic jun tuqʼuil be ti Cajvaltique”, ti albil scʼoplal ti xie —xi ti Juane.
24 Ti buchʼutic bat scʼoponic ti Juane, jaʼ tacbilic batel yuʼun ti jfariseoetique. 25 Ti stuquique jech laj sjacʼbeic yan velta ti Juane:
—Ti mi moʼcot ti Cristoe, ti mi moʼcot ti Elíase, ti mi moʼcot ti yan jʼalcʼop ta xtale, ¿cʼu chaʼal ti ta xavacʼ ichʼ voʼe? —xutic.
26 Jech itacʼav ti Juane:
—Ti vuʼune, voʼ noʼox ta xcacʼ ichʼuc. Pero oy jun talem ta atojolic ti mu xavojtiquinique. 27 Pero jaʼ noʼox tsʼacal to ta sliques ti yabtele. Pero ti stuque jaʼ más cajal. Ti vuʼune muʼyuc jlequilal jtuqʼuilal ta sjitunbel yaqʼuil ti xonobe —xi ti Juane.
28 Scotol taje tey icʼot ta pasel ti bu sbiinoj Betabarae ti oy ta sloqʼueb cʼacʼal ti ta ucʼum Jordane. Jaʼ tey laj yacʼ ichʼ voʼ ti Juane.

Ti Jesuse jaʼ ti uni chij yuʼun ti Diose

29 Ta yocʼlomal un, laj yil ti Juane ti ta xnopaj talel ti Jesús ta stojole. Jech laj yal:
—Qʼuel avilic, ti vinic leʼe, jaʼ ti uni chij yuʼun ti Diose ti ta xchʼaybe smul ti cristianoetique. 30 Ti vinic leʼe, jaʼ ti Buchʼu laj xa onoʼox calboxuc avaʼiic ti scʼoplale, cʼalal jech laj cale: “Oy Buchʼu tsʼacal ta xtal ta patil cuʼune, ti jaʼ toj cajale, ti jaʼ mu sta ti vuʼune. Yuʼun ti stuc leʼe oy xa onoʼox ti cʼalal muʼyucun to oxe”, ti xacutique. 31 Ti vuʼun eque, mi jaʼuc to ox jnaʼ Buchʼu ta melel ti vinic leʼe. Jech o xal ti vuʼune ta xcacʼolan talel ti ichʼ voʼe, yo ʼ tsots scʼoplal ta xavojtiquinic Buchʼu ta melel ti vinic leʼe ti voʼoxuc jʼisraeloxuque —xi.
32 Jaʼ jech xtoc ti Juane jech laj yal:
—Vuʼun laj quil ti Chʼul Espíritu iyal talel ta vinajel coʼol sʼelan jcot ta paloma ti tey icom o ta stojole. 33 Manchuc mi jech laj quil, pero mu to jnaʼ Buchʼu ta melel. Pero ti Buchʼu laj stacun talel ta yaqʼuel ichʼ voʼe, jech laj yalbun: “Cʼalal ta xavil ti ta xyal talel ti Chʼul Espíritu ta stojol jun vinique, ti ta xcom o ta stojole, jaʼ me ti Buchʼu ta xacʼ avichʼic ti Chʼul Espíritue”, xiyut. 34 Laj xa quil un. Jech o xal un, rextigoun yuʼun ti ta melel jaʼ Snichʼon Dios ti vinic leʼe —xi ti Juane.

Ti baʼyel yajchancʼoptac ti Jesuse

35 Ti ta yocʼlomale, tey oy yan velta schiʼuc chib yajchancʼoptac ti Juane. 36 Cʼalal laj yil ti tey ta xʼechʼ ti Jesuse, ti Juane jech laj yal:
—Qʼuel avilic, ti vinic leʼe jaʼ ti uni chij yuʼun ti Diose —xi.
37 Cʼalal laj yaʼiic ti vaʼi sʼelan iʼalbatic yuʼun ti Juane, jech o xal ti chaʼvoʼ yajchancʼoptaque laj stsʼacliic batel ti Jesuse. 38 Ti Jesuse joybij sqʼuel ti svalopate. Laj yil ti ta stsʼacliat batele. Jech o xal jech laj yal:
—¿Cʼusi ta xasaʼic? —xi.
Ti chaʼvoʼique jech laj staqʼuic:
—Jchanubtasvanej, ¿bu nacalot? —xiic.
39 Ti Jesuse jech laj stacʼ:
—Laʼic, ba qʼuel avilic —xi.
Jech o xal ti chaʼvoʼique bat sqʼuel. Tey laj yilic ti bu nacale. Tey mal cʼacʼal yuʼunic, yuʼun chanib xa ora mal cʼacʼal laj snup sbaic ta be.
40 Oy jun ta schibalic ti laj yaʼiic ti vaʼi sʼelan laj yal ti Juane, ti jech laj stsʼacliic batel ti Jesuse, jaʼ ti Andrese, ti schiʼil sbaic ta voqʼuel schiʼuc ti Simón Pedroe. 41 Jech ti Andrese baʼ saʼ ta ora ti schiʼil ta voqʼuele, jaʼ ti Simone. Jech laj yal:
—Laj xa jtacutic ti Mesíase —xut.
Ti Mesíase, jaʼ smelol ti Cristoe. 42 Jech ti Andrese yicʼoj batel ti Simone ti bu oy ti Jesuse. Cʼalal jech laj yil ti Jesuse, jech laj yal:

—Ti vo'ote, Simón, ja' snich'onot ti Jonase. Avi tana ta xabiin Cefas —xi.
Ti Cefase, ja' smelol Pedro.

Ti Jesuse laj yic' talel ti Felipee schi'uc ti Natanaele

43 Ti ta yoc'lomale, ta sc'an ta xbat ta Galilea banomil ti Jesuse. C'alal jech ibate, tey laj
snup ta be ti Felipee. Jech laj yalbe:
—Chi'inun batel —xi.
44 Ti Felipee ja' liquem talel ta jteclum Betsaida, ti bu nacalic ti Andrese schi'uc ti Pedroe.
45 Ti Felipee ba sa' ti Natanaele. Jech laj yalbe:
—Laj xa quilcutic ti vinic ti Buch'u ts'ibabil sc'oplal yu'un ti j'alc'opetique schi'uc ti
ts'ibabil sc'oplal ta slibroal mantaletic yu'un ti Moisese. Ja' ti Jesús ti snich'on José ti nacal
ta jteclum Nazarete —xi.
46 Ti Natanaele jech laj yal:
—¡Bu xata ti ta xloc' jun lequil vinic ti ta Nazarete! —xi.
Ti Felipee jech laj stac':
—Batic, ba q'uel avil —xi.
47 C'alal laj yil ti Jesuse ti ta xnopaj talel ti Natanaele, jech laj yal:
—Li' xtal jun bats'i j'israelal vinic ti mu sna' xlo'lavane —xi.
48 C'alal jech laj ya'i ti Natanaele, jech laj sjac':
—¿C'uxi yo' laj avojtiquinun? —xut.
Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Laj quilot ti c'alal oyot ta yolon icuxe, ti c'alal mu'yuc to ta xic'ot talel ti Felipee —xi.
49 Ti Natanaele jech laj yal:
—Jchanubtasvanej, vo'ot ti Snich'on Dios un cha'e. Vo'ot ti Ajvalil yu'un ti j'israeletique
—xi.
50 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti ja' no'ox laj calbot ti laj quilot ta yolon icuxe, laj xach'unun ta jech yepal. Pero
ma'uc no'ox jech yepal ta xavil. Ta to xavil batel ti oy c'usitic más muc'tic ta xc'ot ta pasel
cu'une —xi.
51 Ja' jech xtoc ti Jesuse jech laj yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ta xavilic jamal ti vinajele. Ta xavilic ti yaj'ángeltac ti
Diose ti ta xmuy xyalic ta jtojol vu'un ti co'ol j'elantique —xi.

2

Ti nupunel ta Caná jteclum ti oy ta Galileae

1 Ech'em xa ox oxib c'ac'al ti c'alal oy buch'u ta xnupun ta jteclum Caná ti oy ta Galilea
banomile. Ti sme' ti Jesuse tey oy ec. 2 Jech xtoc ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque
ic'bilic ta q'uel nupunel ec. 3 ¡C'u stu un! laj ti ya'lel uvae. Jech o xal sme' ti Jesuse jech laj
yalbe ti yole:
—Laj xa yu'unic ti ya'lel uvae —xi.
4 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Junme'tic, ¿c'u cha'al jech xtal avalbun? Mu to xc'ot ti coraile —xut.
5 Ti sme'e jech laj yalbe ti jtuneletique:
—Ti vo'oxuque pasic me scotol ti c'usi ta xalboxuc ti cole —xi.
6 Ti teye, oy tey vacbej bin ti meltsanbil ta tone. Ja' jtunel yu'unic ti j'israeletique sventa
ch'amobil vo' sventa spocobil ti sc'obique. Ti jujubej bin taje, ta x'och nan yu'un nopol
chanvinic, vo'vinic ta litro vo'. 7 Ti Jesuse jech laj yalbe ti jtuneletique:
—Nojesic ta vo' ti binetic li'e —xi.
Ti stuquique laj snojesic. Xjaxet icom ta vo' yu'unic sti' ti bine. 8 Ja' o jech laj yal ti
Jesuse:
—Lupic loq'uel jutebuc ti vo'e. Ba ac'beic ti jpasmantal yu'un ti q'uine —xi.
Jech laj spasic ti jtuneletique. 9 Ti jpasmantal yu'un ti q'uine laj spas preva ti vo'e. Ja'
to laj ya'i ti ya'lel uva xae. Pero mu sna' bu ital. Ja' no'ox sna'ic ti jtuneletique. Yu'un ti

stuquique laj slupic loq'uel ti vo' ti oy ta bine. Jech o xal ti jpasmantal yu'un ti q'uine laj
yic' talel ti jnupunele. [10] Jech laj yalbe:
—Jcotoltic jech ti jtaleltic ti ja' ba'yel ta xcuch'tic ti lequil ya'lel uvae. C'alal mi laj
xa yuch'ic ep ti jq'uel-q'uinetique, ts'acal to un, ja' to ta xlic yich' uch'el ti jutuc xa lec
meltsanbile. Pero ti vo'ote ja' laj aq'uej to ti bu lec meltsanbile —xi.
[11] Ti va'i s'elan laj spas ti Jesús ta Caná jteclum ti oy ta Galileae, ja' sba velta laj yac' iluc
ti señail ti jun yutsil ti smuc'ul stsatsale. Jech o xal ich'bil ta muc' ic'ot ti Jesús yu'un ti
yajchanc'optaque.
[12] Ts'acal to un, ti Jesuse ibat ta jteclum Capernaum schi'uc ti sme'e, schi'uc ti
yits'inabtaque, schi'uc ti yajchanc'optaque. Tey ijoc'tsajic jayib c'ac'al.

Ti Jesuse laj xch'uba ti temploe
(Mt 21:12-13; Mr 11:15-18; Lc 19:45-46)

[13] Nopol xa sc'an ti q'uin Colel yu'un ti j'israeletique. Jech o xal ti Jesuse ibat ta jteclum
Jerusalén. [14] Ti teye, noj c'ot sta ti templo yu'un ti jchon-vacaxetique, ti jchon-chijetique,
ti jchon-palomaetique, schi'uc ti jel-taq'uinetic chotajtic ta smexaic ta sjelbeic staq'uinic
ti cristianoetique. [15] Ti jech laj yile, jech ti Jesuse tey lic smochilan ch'ojon. Tey laj snutsan
loq'uel ti jchonolajeletique schi'uc ti svacaxique, ti schijique. Ja' jech xtoc laj stanibe
staq'uin, laj svalc'unbe smexaic ti jel-taq'uinetique. [16] Jech laj yalbe ti jchon-palomaetique:
—Loq'uesic batel ti paloma li'e. Mu xapasic ta ch'ivit sna ti Jtote —xi.
[17] C'alal jech laj yilic ti yajchanc'optaque, ivul ta yo'ntonic ti jech ta xal ti sc'op Diose:
"Oy ono'ox ta co'nton ti ta jc'an ca'i ti lec ti atemploe. Ja' yu'un ta jta vocol", xi sc'oplal ti
Jesuse.
[18] Jech o xal ti j'israeletique laj sjac'beic ti Jesuse:
—¿C'usi señail ta xavac'bun quilcutic yo' ta jna'cutic buch'u yac'ojbot avabtel ti jech ta
xapase? —xutic.
[19] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Lilinic ti templo li'e, ta oxib c'ac'al ta jva'an ta ach' —xi.
[20] Jech ti j'israeletique jech laj yalbeic:
—Ta vaquib yoxvinic (46) jabil ic'ot ta va'iel ti templo li'e. ¡Bu xata ti vo'ot ta xava'an
ta oxib c'ac'al yan ach'e! —xiic.
[21] Pero ti templo ti ta xal ti Jesuse, ja' sbec'tal stuc. Ma'uc sc'oplal ti muc' ta temploe.
[22] Jech o xal ti c'alal icha'cuxi ti Jesuse, ja' o ivul ta yo'ntonic ti yajchanc'optaque ti jech
ono'ox laj yal ti stuque. Ja' jech xtoc laj xch'unic ti melel ti sc'op Dios ti jech ono'ox laj
yale.

Ti Jesuse ta xojtiquinbe yo'nton scotol

[23] Ti Jesuse, c'alal oy ta q'uin Colel tey ta Jerusalene, ep ti buch'utic laj yich'ic ta muc' ta
sventa ti laj yac' iluc ti smuc'ul stsatsale. [24] Pero ti Jesuse mu sjunuluc yo'nton ta stojolic.
Yu'un xojtiquinbe yo'ntonic ti cristianoetique. [25] Mu persauc ti oy buch'u ta x'albat ti c'u
s'elan yo'nton ti cristianoetique. Yu'un yiloj stuc ti c'usi oy ta yo'nton ti cristianoetique.

3

Ti Jesuse schi'uc ti Nicodemoe

[1] Oy jun jfariseo vinic, Nicodemo sbi, ti ich'bil ye yu'un ti j'israeletique. [2] Ti Nicodemoe
tey ibat sc'opon ta ac'obaltic ti Jesuse. Jech laj yalbe:
—Jchanubtasvanej, jna'ojcutic lec ti tacbilot talel yu'un ti Diose yo' jech tal achanubta-
suncutic. Yu'un mu'yuc buch'u junucal ti jech ta xac' iluc smuc'ul stsatsal jech chac c'u
cha'al ta xapase ti mi mu'yuc chi'inbil yu'un ti Diose —xi.
[3] Ti Jesuse jech lic stac'be:
—Ta melel ta xcalbot ava'i, ti buch'u mu xvoc' ta ach'e, mu xu' ta xil ti bu ta xventainvan
ti Diose —xi.
[4] Ti Nicodemoe jech laj sjac'be:

—Pero, ¿c'usi xut jun yijil vinic ta xvoc' ta ach'? ¿Mi yu'un xu' ta x'och batel ta sch'ut ti sme'e yo' jech ta xvoc' yan velta? —xi.

5 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ta melel ta xcalbot ava'i, mu'yuc buch'u ta x'och batel ti bu ta xventainvan ti Diose ti mi mu'yuc voq'uem ta sventa ti vo'e schi'uc ta sventa ti Ch'ul Espíritue. 6 Ti buch'u voq'uem ta sventa ti stot sme'ique, stalel no'ox stot sme'. Ti buch'u voq'uem ta sventa ti Ch'ul Espíritue, yich'ojbe stalel ti Ch'ul Espíritue. 7 Mu me lo'iluc no'ox xava'iic ti va'i s'elan laj calbote, yu'un acotolic ta sc'an ta xacha'voq'uic ta ach'. 8 Q'uel avil, ti iq'ue bu'yuc no'ox xjumet ta jujot. Ta xava'i ti xjumete. Pero mu xana' bu ta xtal bu ta xbat. Ja' jech s'elanic scotol ti buch'utic ta xvoq'uic yu'un ti Ch'ul Espíritue —xi ti Jesuse.

9 Jech xtoc ti Nicodemoe laj xcha'jac':

—¿C'u ono'ox xi ta utel taje? —xi.

10 Ti Jesuse jech laj stac'be:

—¿Mi mu banquilal jchanubtasvanejucot ya'yel yu'un ti achi'iltaque? ¿Mi mu xava'ibe smelol taje? 11 Ta melel ta xcalbot ava'i, ti vu'uncutique ta xcalbecutic sc'oplal ti c'usi jna'cutique. Ja' jech xtoc rextigouncutic ti c'usi quilojcutique. Pero ti c'usi ta xcalcutique, mu xac'an xach'unic. 12 Mi mu xach'un ti laj calbot ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel li' ta banomile, ¿c'usi ta xavut ta xach'un mi ta xcalbot sc'oplal ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel ta vinajele?

13 'Mi ja'uc oy buch'u muyem batel sq'uel ti c'usi oy ta vinajele. Jtuc no'ox quiloj. Yu'un tey liquemun talel ti vu'un co'ol j'elantique. 14 Jech chac c'u cha'al ti Moisés laj sjipan ta te' sloc'obbail chon ta xocol banomile, ja' jech ta xquich' jipanel ta cruz ec ti vu'un co'ol j'elantique. 15 Jech o xal scotol ti buch'utic ta xisch'unique, mu xch'ayic. Ta sta scuxlejalic sbatel osil —xi ti Jesuse.

Ti sc'uxul yo'nton ti Dios ta stojol ti cristianoetique

16 Yu'un ti Diose ep laj xc'uxubin ti cristianoetique. Jech o xal laj yac' talel ti jun no'ox Snich'one. Buch'uuc no'ox ti ta xch'unic ti ja' Jpojvanej yu'unique, mu xch'ayic. Ta sta scuxlejalic sbatel osil. 17 Ti Diose mu yu'unuc laj stac talel ti Snich'one yo' tal yac'be stoj smul ti cristianoetique. Ja' tal scolta.

18 Ti buch'u ta xch'un ti ja' Jpojvanej yu'un ti Snich'on Diose, mu x'ac'bat stoj ti smulique. Pero ti buch'u mu xch'un ti ja' Jpojvanej yu'une, chapal xa sc'oplal ti ta stoj ti smule ta scoj ti mu xch'un ti jun no'ox Snich'on Diose. 19 Ti buch'utic mu xch'unique chapal xa sc'oplal ti ta stoj ti smulique. Yu'un ti c'alal ital li' ta banomil ti Jesucristo ti ja' luze, mu lecuc laj ya'iic. Ja' lec laj ya'iic ti ic'al osile. Ja' mu laj sc'anic ti saquilal osile. Yu'un lec ta xa'iic spasel ti chopole. 20 Scotolic ti buch'utic ti ta spasic ti chopole, xti'et sjolic yu'un ti luze. Mu sc'an xnopajic ta stojol ti luze yo' jech mu xvinajesbatic ti c'usi chopol ta spasique. 21 Pero ti buch'u co'ol yo'ntonic schi'uc ti melele ta xnopajic ta stojol ti luze yo' jech ta xvinaj ti tey sva'anoj sba ti Dios ti c'usi ta spasique.

Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e ta xcha'albe sc'oplal ti Jesuse

22 Ts'acal to ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque ibatic ta Judea banomil. Tey ijoc'tsajic jun chib c'ac'al, yu'un ta xaq'uic ich' vo'. 23 Ja' jech xtoc ti Juane ta xac' ich' vo' ti ta jteclum Enón ti ja' nopol xil sbaic schi'uc ti jteclum Salime, yu'un ti teye oy ep vo'. Ti cristianoetique tey ta xtalic ta x'ac'bat yich'ic vo'. 24 Jech ic'ot ta pasel c'alal mu'yuc to ox ta x'och ta chuquel ti Juane.

25 Oy jun chib yajchanc'optac ti Juane lic stsac sbaic ta c'op schi'uc jun chib j'israeletic yu'un ti c'u s'elan liquem yu'unic ti slecubtasobil sbaic ta xalique. 26 Jech o xal ti yajchanc'optac ti Juane ibatic ta stojol ti Juane. Jech lic yalbeic:

—Jchanubtasvanej, ti vinic ti laj avalbuncutic sc'oplal ti vo'ot achi'uc to ox ta sti'il uc'um Jordán ta sloq'ueb c'ac'ale, avi tana un, ta xac' ich' vo'. Scotolic ta sts'acliic batel —xiic.

27 Ti Juane jech laj stac':

—Mu'yuc c'usi xu' yu'un jun vinic ti mi ma'uc ac'bil yabtel yu'un ti Diose. [28] Ti vo'oxuque
laj ava'iic lec c'alal jamal laj cal ti mo'cun ti Cristoune, ti ja' no'ox jun vinicun ti tacbilun
jelavel talel yu'un ti xichie. [29] Ti ta jun nupunele, ti vinic ti buch'u ta xic' ti tsebe, ja' yu'un
o. Ti vinic ti buch'u lec ta xil sbaic schi'uc ti jnupunel vinique, xmuyubaj xa ta xa'ibe ti
sc'ope. Ja' jech ti vu'un eque, ximuyubaj xa yu'un. [30] Ja' tsots sc'oplal ti yantic batel ti
ich'bil ta muc' ta xc'ot ti stuque. Yan ti vu'une, yantic ta xch'ay batel ti jc'oplale —xi ti
Juane.

Ti Buch'u liquem talel ta vinajele

[31] Ti Buch'u ta xlic talel ta vinajele, ja' banquilal yu'un scotol. Yan ti buch'u ayanem li'
ta banomile, sba banomil no'ox, jech xtoc sba banomil no'ox ti sc'ope. Yan ti Buch'u ta
xlic talel ta vinajele, ja' banquilal yu'un scotol. [32] Jech xtoc ta xalbe sc'oplal ti c'usi yiloje,
ti c'usi ya'yioj teye. Pero mu xch'unbat ti c'usi ta xale. [33] Ti mi oy buch'u ta xch'un ti c'usi
ta xal ti Buch'u liquem talel ta vinajele, ta xlic yil ti ja' melel xc'ot xc'opoj ti Diose. [34] Ti
Buch'u tacbil talel yu'un ti Diose, ja' no'ox ta xal ti c'usi oy ta ye ti Diose. Yu'un ti Diose mu
bisbiluc laj yac'be ti Ch'ul Espíritu yu'une. [35] Ti Totile c'ux ta xa'i ti Snich'one. Jech o xal
un, laj xa yac'be ta yoc ta sc'ob scotol ti c'usitic oye. [36] Ti buch'u ta xch'un ti ja' Jpojvanej
yu'un ti Nich'onile, oy scuxlejal sbatel osil. Yan ti buch'u mu sc'an xch'un ti ja' Jpojvanej
yu'un ti Nich'onile, mu sta ti cuxlejale. Ja' no'ox ta xich' tsots castigo yu'un ti Diose.

4

Ti Jesuse schi'uc ti jsamaria antse

[1] Ti jfariseoetique laj ya'iic ti ep ti cristianoetic ta sts'acliic batel ti Jesuse schi'uc ti ep
ta xac' ti ich' vo'e, ti ja' mu sta ti Juane. [2] Pero ma'uc stuc Jesús ti ta xac' ti ich' vo'e, yu'un
ja' ta xaq'uic ich' vo' ti yajchanc'optaque. [3] C'alal jech laj ya'i ti Jesús taje, iloc' batel ti ta
Judea banomile. Isut batel ta Galilea banomil.
[4] Ti jech isut batele, i'ech' ta yosilal Samaria. [5] Jech ti Jesuse ic'ot ta jteclum Sicar ti oy
ta Samariae, ti nopol xil sbaic schi'uc ti banomil ti ja' yu'un to ox ti Jacobe, ti laj yac'be
comel ti snich'one, ja' ti Josee. [6] Ti teye oy jun joc' ti sbiinoj sjoc' Jacobe. Ti jech lubem xa
ta xanobal ti Jesuse, ic'ot chotiuc ta sti'il ti joq'ue yu'un jutuc xa sc'an o'lol c'ac'al. [7] C'alal
jech chotol ta sti'il joc' ti Jesuse, ja' o tal slup vo' jun ants ti liquem talel ta Samariae. Ti
Jesuse jech laj yal:
—Ac'bun jutebuc ava'al cuch' —xi.
[8] Ti yajchanc'optaque mu'yuc tey oyic. Yu'un ibatic ta jteclum ta smanel talel sve'elic.
[9] Ti jsamaria antse jech laj stac'be:
—¿C'u cha'al ta xac'anbun vo' avuch' ti vo'ot j'israelote c'alal ti vu'un jsamaria antsune?
—xi.
Ja' jech laj yal ti antse, yu'un ti j'israeletique mu lecuc xil sbaic schi'uc ti jsamariaetique.
[10] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti xana'uc ti c'usi ta xac' ti Diose, ti xana'uc ti Buch'u ta sc'anbot ti vo'e, ta melel
umbi, vo'ot ta xac'anbun ti vo' ti jechuque. Jech ti vu'une ta xcac'bot ti cuxul vo'e —xi.
[11] Ti antse jech laj yal:
—Ti vo'ote, ¿bu ta xata talel ti cuxul vo' ti ta xavac'bune ti c'alal toj nat ti joq'ue? Ja'
jech xtoc mu'yuc c'usi oy avu'un yo' ta xalup loq'uel tal ti vo'e. [12] ¿Mi yu'un vo'ot más to
cajal latal ya'yel? ¿Mi ja' mu sta ti jmolmuc'totcutic Jacobe, ti ja' laj yac'buncutic ti joc'
li'e, ti li' laj yuch' ti stuque, ti li' laj yuch' xtoc ti snich'nabtaque schi'uc scotol ti c'usitic
oy yu'une? —xi ti antse.
[13] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Scotolic ti buch'utic ta xuch'ic ti vo' li'e, ta xcha'taquij ti yo'ntonique. [14] Yan ti
buch'utic ta xuch'ic ti vo' ti vu'un ta xcaq'ue, mu xtaquij o ti yo'ntonique. Yu'un jech
ta xc'ot ta yo'ntonic jech chac c'u cha'al nio' ti mu sna' x'ule. Tey xtuctun o ta yo'ntonic
ti ja' ta x'ac'bat scuxlejalic sbatel osile —xi.
[15] Ti antse jech laj stac'be:

—Ac'bun ti vo' taje yo' jech mu xtaquij ti co'ntone, ja' jech xtoc yo' mu li'uc xiva'vun
ta slupel ti vo' li' ta joq'ue —xi.
16 Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Batan, ba ic'o talel ti amalale. Ja' jech xtoc un, la'ic li'e —xi.
17 Ti antse jech laj stac':
—Mu'yuc jmalal —xi.
Jech ti Jesuse laj stac'be:
—Oy arazon ti jech ch'abal amalal ta xavale. 18 Yu'un laj xa amalalin vo'ob viniquetic.
Yan ti tey achi'uc avi li'e, ma'uc amalal. Jech o xal jamal laj aval ti ch'abal amalale —xi.
19 C'alal jech laj ya'i ti antse, jech laj yal:
—Ta xquil ti vo'ot jun j'alc'opote. 20 Ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee jech yaloj ca'icutic
ti vu'uncutic jsamariauncutique ti laj yich'ic ta muc' ti Dios li' ta vitse. Yan ti vo'oxuc
j'israeloxuque ta xavalic ti ta sc'an ti c'alal to Jerusalén chba quich'tic ta muc' ti Diose
—xi ti antse.
21 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ch'unbun ti oy bu ta sta yorail ti mi ja'uc ta vitse, mi ja'uc ta Jerusalén ti chba avich'ic
ta muc' ti Diose. 22 Ti vo'oxuc jsamariaoxuque mu xana'ic ti buch'u ta xavich'ic ta muq'ue.
Yan ti vu'uncutic j'israeluncutique jna'cutic ti Buch'u ta xquich'cutic ta muq'ue. Yu'un ti
coltaele ta xlic tal ta stojol ti j'israeletique. 23 Sta xa yorail, ja' xa yorail avi li'e, ti buch'utic
ta xich'ic ta muc' ti Diose, ja' ta xich'ic ta muc' ti Dios ti ta yut yo'ntonic ta melele. Yu'un
ti Jtotic Diose ja' jech oy ta yo'nton ti ja' jech ac'o ich'atuc ta muq'ue. 24 Yu'un ti Diose
mu xvinaj ta q'uelel. Jech o xal ti buch'utic ta xich'ic ta muq'ue, ac'o loc'uc ayanuc ta yut
yo'nton ta melel —xi ti Jesuse.
25 Ti antse jech laj stac':
—Ca'binoj ti ta xtal ti Mesíase, ja' ti Cristo ta xalique. C'alal mi itale, xtal svinajesbun-
cutic scotol ti c'usi mu jna'cutique —xi.
26 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti taje, vu'unun ti li' yacal ta xic'opoj ta atojole —xi.
27 C'alal jech yacal ta xlo'ilaj ti Jesuse, ja' o italic ti yajchanc'optaque. Labal laj ya'iic ti
jech ta xchi'in ta lo'il ants ti Jesuse. Pero ti stuquique mu'yuc buch'u junucal laj sjac'beic
ti c'usi ta sc'an ti antse, ti c'usi ti slo'ilique. 28 Jech ti antse tey laj yicta comel ti sq'uibe.
Ibat ta jteclum. Jech laj yalbe ti schi'iltaque:
29 —La'ic, ba jq'ueltic avilic jun vinic ti buch'u laj xa svinajesbun scotol ti c'usi laj jpase.
Mu jna' mi ja' ti Cristo chcale —xut.
30 C'alal jech laj ya'iique, iloq'uic batel ta jteclum. Bat sq'uelic bu oy ti Jesuse. 31 C'alal
mu to ta xvulic ti cristianoetique, ti yajchanc'optaque lic sc'anbe vocol ti Jesús ti jech laj
yalique:
—Jchanubtasvanej, ve'an jutebuc —xiic.
32 Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Oy yan jve'el ta jlajes ti vo'oxuc mu xavojtiquinique —xi.
33 Ti yajchanc'optaque jech lic sjac'be sbaic:
—¿Mi yu'un van oy buch'u tal ac'batuc sve'el? —xiic.
34 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti jve'ele, ja' ti ta jpas ti c'usi ta sc'an ti Buch'u laj stacun talele, ti ta jtsutsesbe ti
yabtele. 35 Ti vo'oxuque ta xavalic ti sc'an to chanib u ta xich' tsobel ti ts'unobale. Pero
vu'un ta xcalboxuc ava'iic, q'uel avilic, toyic batel asatic ta ts'unobaltic. Yu'un yij xa ti
ts'unobale. 36 Ti buch'u ta x'abtej ta stsobel ti ts'unobale ta xich' stojol. Ti ts'unobal ti ta
stsobe, ja' cuxlejal sbatel osil. Jech o xal ti buch'u ta sts'une schi'uc ti buch'u ta stsobe co'ol
xmuyubaj yo'ntonic. 37 Yu'un melel ti oy me jech x'ale ti c'op xava'ie: “Yan o ti buch'u laj
sts'une. Yan o ti buch'u laj stsobe”, xi. 38 Yu'un vu'un laj xa jtacoxuc batel ta stsobel ti
ts'unobal ti mo'coxuc laj avich' avocolic ta stsunele. Yu'un yan ti buch'u i'abtejique. Pero
ti vo'oxuque ta xatsobic ti yabtelic ti yane —xi ti Jesuse.

[39] Ti jnaclejetic tey ta Samariae ep laj xch'unic ti Jesuse ta sventa ti ants ti jech laj yale:
"Laj yalbun scotol ti c'usi laj jpase", ti xie. [40] C'alal ic'otic ti jsamariaetic ta stojol ti Jesuse,
laj sc'anbeic vocol ti Jesuse ti ac'o comuc ta stojolique. Jech ti Jesuse icom chib c'ac'al tey.
[41] Más to i'epajic ta xch'unel ta sventa ti c'usi ta xal stuc ti Jesuse. [42] Ti stuquique jech laj
yalbeic ti antse:
—Avi tana un, ma'uc no'ox ta jch'uncutic ti c'usi laj avalbuncutique. Yu'un ti
vu'uncutique laj xa ca'icutic, laj xa jna'cutic ti ja' ta melel ti Cristoe, ti ja' Jcoltavanej yu'un
ti cristianoetique. Jech o xal ta jch'uncutic —xiic.

Ti Jesuse ta scolesbe snich'on jun yaj'abtel ti ajvalile

[43] C'alal ech' ti chib c'ac'ale, ti Jesuse iloc' batel ti tey ta Samaria banomile. Ibat c'alal to
Galilea banomil. [44] Yu'un jech laj yalbe sba sc'oplal stuc ti Jesuse: "Ti jun j'alc'ope mu'yuc
ich'bil ta muc' yu'un ti slumal stuque", xi. [45] C'alal ic'ot ta Galilea ti Jesuse, ti cristianoetic
teye xmuyubajic laj yich'ic ta muc'. Yu'un ti stuquique laj yilic c'usitic laj xa spas ti Jesuse
ti c'alal i'ayic ta q'uin Colel ti ta Jerusalene.
[46] Ts'acal to un, ti Jesuse isut batel ta jteclum Caná ti oy ta Galileae, ti bu ijoybij yu'un
ta ya'lel uva ti vo'e. Ti teye oy jun yaj'abtel ajvalil ti tsots yabtel yich'oje ti ip ta xa'i ti
snich'on ti oy ta Capernaume. [47] Ti j'abtele, c'alal laj ya'i ti tal xa ta Galilea ti Jesuse, bat
sq'uel. Laj sc'anbe vocol ti ac'o batuc ta sna, ti ac'o coltabatuc ti snich'one, yu'un ta xcham
xa. [48] Ti Jesuse laj yal:
—Ti vo'oxuque mi mu xcac' avilic ti jmuc'ul jtsatsale, mu xach'unicun —xi.
[49] Pero ti j'abtele jech laj yal:
—Cajval, batic ta ora yo' to mu ta xcham ti jnich'one —xi.
[50] Ti Jesuse jech laj yal:
—Batan xa ta ana. Ti anich'one cuxul xa —xi.
Ti j'abtele laj xch'un ti jech i'albat yu'un ti Jesuse. Jech o xal ibat. [51] C'alal nopol xa sc'an
xc'ot ta snae, ja' o iloq'uic talel yajtuneltac, tal nupatuc ta be ti jech laj yalique:
—Ti anich'one col xa —xiic.
[52] Ti j'abtele laj sjac'be ti yajtuneltaque ti c'usi ora icol ti snich'one.
Ti stuquique laj yalic:
—Jliquel xa sts'ebujel c'ac'al volje paj ti sc'ac'ale —xiic.
[53] Ti totile laj sna' ti ja' jech ora ti jech i'albat yu'un ti Jesuse: "Ti anich'one cuxul xa", ti
x'utate. Ti stuque schi'uc ti c'u yepal tey ta nae laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse.
[54] Ja' schibal velta laj yac' iluc smuc'ul stsatsal ti Jesús c'alal iloc' talel ta Judeae, ivul ta
Galilea.

5

Ti Jesuse laj scolta jun t'elt'el jchamel

[1] Ts'acal to un, ti Jesuse isut batel ta Jerusalén ti bu ta spasic q'uin ti j'israeletique. [2] Ti
tey ta jteclum Jerusalene, oy jun muc' ta ti' moc' ti Chijetic sbie. Tey nopol oy jun yavil
sts'anleb vo' ti Betesda sbi ta hebreo c'ope, ti yich'oj vo'ob scotcotil scoriolal nae. [3] Ti ta
yolon scoriolal ti nae, ep ti jchameletic ti tey puch'ajtic ta lumtique, ti ma'satetique, ti
coxovetique, schi'uc ti aluneb ti sbec'talique. Yu'un ta smalaic ti ta xlic yuq'uilajuc ti vo'e.
[4] Yu'un xch'unojic ti ta xyal talel ta vinajel jun ángel ti xtal syuq'uilan ti vo' snom staje.
Jech ti buch'u ba'yel ta sts'aj sba ochele ta xcol ti c'usiuc no'ox ti schamelique. [5] Ti teye,
oy jun vinic ti chib xa jabil sc'an ta sta cha'vinic (38) jabil ti oy ti schamele. [6] C'alal laj yil
ti Jesús ti tey puch'ul ti vinique, ti jal xa ta jmec sts'icoj ti schamele, jech lic sjac'be:
—¿Mi ta xac'an ta xacol? —xut.
[7] Ti jchamele jech laj stac':
—Q'uits'in, mu'yuc buch'u xu' ta xists'aj ochel ti c'alal ta xyuq'uilaj ti vo'e. C'alal ta
jc'an jtic' jba ca'i ochel ta vo'e, yan o ti buch'u ba'yel ta sts'aj sba ta anil —xi.
[8] Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Lican, balo batel ti apope, batan —xut.

9 C'alal jech laj ya'i ti jchamele, ta ora no'ox icol. Laj sbal batel ti spope. Lic xanavuc. Ti
c'alal icol ti jchamel vinique, ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. 10 Jech o xal ti j'israeletique
laj yalbe ti vinic ti buch'u col xae:
—Ti c'ac'al li'e, ja' sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Jech o xal mu xu' xacuch batel ti apope
—xutic.
11 Ti vinique jech laj stac':
—Ti Buch'u laj scolesune laj yalbun: “Balo bal ti apope, batan”, xiyut —xi.
12 Ti j'israeletique jech laj sjac'beic:
—¿Buch'u ti jech laj yalbote ti balo batel ti apope, batan ti xayute? —xiic.
13 Pero ti vinique mu xojtiquin ti Buch'u icoltaate. Yu'un ti Jesuse icapij ta epal
cristianoetic ti tey oyique. 14 Ts'acal to un, ti Jesuse tey laj sta ta templo ti vinique. Jech laj
yalbe:
—Ti li'e colemot xa. Mu xa me xasa' amul yo' jech mu xc'ot ta atojol ti más to chopole
—xut.
15 Jech ti vinique bat yalbe ya'i ti j'israeletique ti ja' icoltaat yu'un ti Jesuse. 16 Jech o xal
ti j'israeletique lic scrontainic ti Jesuse. Ta sc'an ta smilic ya'iic. Yu'un mu lecuc laj ya'iic
ti jech ta spas ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale. 17 Pero ti Jesuse jech laj yalanbe:
—Q'uel avilic, ti Jtote yacal ta abtel. Ja' jech ti vu'une ta xi'abtej ec —xi.
18 Jech o xal ti j'israeletique más to ta sc'an ta smilic ya'iic ti Jesuse. Yu'un ma'uc no'ox
ti mu xich' ta muc' ti mantal yu'un ti cuxob o'ntonale. Ja' jech xtoc yu'un ta sco'oltas sba
schi'uc ti Diose, ja' ti laj yal ti ja' stot ti Diose.

Tsots yabtel yich'oj ti Snich'on Diose

19 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti vu'un Snich'onun ti Diose mu'yuc c'usi xu' ta jpas ti
ta jtuc no'oxe. Ja' no'ox ta jpas ti ta xquil ti c'usi ta spas ti Jtote. Scotol ti c'usi ta spas
ti Jtote, ja' jech ta jpas ti vu'un Snich'onun eque. 20 Yu'un ti Jtote c'ux ta xiya'i ti vu'un
Snich'onune. Ja' ta xac'bun jna' scotol ti c'usi ta spase. Oy to c'usi más ta xac'bun jpas
ti toj ch'ayal avo'ntonic ta xac'otic yu'une. 21 Jech chac c'u cha'al ti Jtot ti ta xcha'cuxes
ti animaetic yo' ta xac'be scuxlejale, ja' jech ti vu'un Snich'onune ta xcac'be scuxlejal ti
buch'u ta jc'an ta xcac'bee. 22 Ti Jtote mi junuc ta xchapan. Vu'un laj xa yac'bun quich'
ta jventa ti ta jchapan scotole. 23 Jech ta jpas yo' jech scotolic ac'o yich'icun ta muc' ti
Snich'onune jech chac c'u cha'al ta xich'ic ta muc' ti Jtote. Yan ti buch'u mu xiyich'icun
ta muc' ti Snich'onune, mu xich'ic ta muc' ti Jtot ti laj stacun talele.
24 ’Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, buch'uuc no'ox ti ta sts'etan lec schiquin ta ya'yiel ti
c'usi ta xcale, ti ta xich'ic ta muc' ti Buch'u laj stacun talele, oy xa scuxlejal sbatel osil.
Mu'yuc ta xich'ic chapanel. Laj xa yicta comel ti chamebale, bat xa sta ti cuxlejale.
25 ’Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, sta xa yorail, ja' xa yorail li'e, ti buch'u chamemique ta
xa'ibeicun jc'opojel ti vu'un Snich'onun ti Diose. Ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti jc'ope
ta xcuxiic. 26 Yu'un ti Jtote statel o cuxul. Jech o xal un, oy smuc'ul stsatsal ta yaq'uel
ti cuxlejale. Ja' jech ti vu'un Nich'onilune ac'bilun jmuc'ul jts'ats'al ta yaq'uel ti cuxlejal
eque. 27 Ja' jech xtoc ti Jtote yac'ojbun tsots cabtel yo' ta xichapanvan, ja' ti vu'un co'ol
j'elantique. 28 Ti jech taje, mu ch'ayaluc xc'ot avo'ntonic yu'un. Yu'un ta sta yorail ti scotol
ti animaetique ta xa'ibeicun ti jc'opojele. 29 Jech ti animaetique ta xloq'uic talel ti bu'yuc
no'ox mucajtique. Ti buch'utic lec laj spasique ta xcha'cuxiic yo' ta staic ti cuxlejale. Yan
ti buch'utic chopol laj spasique ta xcha'cuxiic yo' jech ta x'ac'bat stoj ti smulique.

Svinajeb ti tsots yabtel yich'oj ti Jesuse

30 ’Mu'yuc c'usi xu' ta jpas ta jtuc no'ox. Ti ta xichapanvane, ja' ti c'u s'elan ta xi'albate.
Lec tuc' ta xichapanvan, yu'un ma'uc ta jpas ti c'u s'elan ta jc'an jtuque. Yu'un ja' ta
jpas ti c'usi ta sc'an ti Jtot ti Buch'u laj stacun talele. 31 Yan ti jtucuc no'ox ta jvinajes ti
jc'oplale, jech ti vo'oxuque xu' xana'etic cu'un umbi. 32 Pero li'e, oy xa ono'ox buch'u laj
svinajes jc'oplal ta atojolic. Jna'oj lec ti melel ti c'usi laj yalboxuque. 33 Ti c'alal oy c'usi
laj ataquic ta jaq'uel ta stojol ti Juane, ti c'usi laj stac'boxuque, ja' melel. 34 Mu persauc

ta svinajesbun jc'oplal jun vinic. Ti jech laj calboxuc taje, ja' no'ox yo' ac'o ach'unic ti ta
xacolique. [35] Yu'un ti c'usi laj yalboxuc ti Juane co'ol s'elan jun lampara ti tsanal ta xac'
xojobale. Jech ti vo'oxuque jayib no'ox c'ac'al xamuyubajic xa yu'un ti luz taje. [36] Ta sventa
ti Juane ja' no'ox laj ava'ibeicun ti jc'oplale. Pero ta sventa ti cabtel ti laj yac'bun jpas ti
Jtote, ja' ta xac'boxuc ana'ic ti ta melel tacbilun talel yu'un ti Jtote. [37] Manchuc mi mu'yuc
ava'yiojic ti sc'opojele, manchuc mi mu'yuc avilojic ti stuque, pero ti Jtot ti laj stacun talele
ta xalboxuc ti jc'oplale. [38] Pero sc'opojel ti Jtote mu x'och ta avo'ntonic. Yu'un mu xac'an
xavich'icun ta muc' ti vu'un tacbilun talel yu'un stuc ti Jtote. [39] Ti vo'oxuque ta xaq'uelic ta
jmec ti sc'op Diose, ja' ti avalojic ti ja' tey ta xataic o ti acuxlejal sbatel osile. Pero ti sc'op
Dios ti ta xaq'uelique ja' ta xalboxuc ti jc'oplale. [40] Pero ti vo'oxuque mu xac'an xanopajic
talel ta jtojol yo' jech ta xataic ti cuxlejal taje.

[41] 'Ti vu'une ma'uc tal jsa' ti lec xa aveic yilel ta jtojole. [42] Ja' jech xtoc yu'un
xacojtiquinoxuc. Jna' lec ti mu xac'anic ti Diose. [43] Ti vu'une tacbilun talel yu'un ti Jtote.
Pero ti vo'oxuque mu xavich'icun ta muc'. Pero mi ta xtal yan vinic ti spasoj sba ta mantal
stuque, le'e, ja' toj lec xava'iic yich'el ta muc'. [44] Ti mi ja' no'ox ta xac'anic ti ich'el ta muc'
yu'un ti achi'iltaque, ti mi mu xasa'ic ti ich'biloxuc ta muc' yu'un ti Dios stuque, ti jech
taje, mu xu' xavich'icun ta muc'. [45] Mu xanopic ti ta jtic'boxuc amulic ta stojol ti Jtote.
Ti buch'u ta stic' amulique, ja' ti Moisese, ja' ti buch'u apatoj avo'ntonic yu'une. [46] Yu'un
ti ach'unojicuc ti c'usi laj sts'iba ti Moisese, ta xach'unbun jc'op ti jechuque. Yu'un ja'
jc'oplal ti laj sts'iba comel ti Moisese. [47] Pero mi mu xac'an xach'unic ti c'usi laj stsiba
comel ti Moisese, mi ja' xa van ta xach'unic ti c'usi ta xcale —xi ti Jesuse.

6

Ti Jesuse ta xac' ve'uc vo'mil viniquetic
(Mt 14:13-21; Mr 6:30-44; Lc 9:10-17)

[1] Ts'acal to un, ti Jesuse ibat ta sti'il nab Galilea, ti ja' ono'ox ti nab Tiberias xtoque.
[2] Ep ti cristianoetic ti ts'acajtic batele, yu'un laj yilic ti oy smuc'ul stsatsal ti laj scoltaan
ti jchameletique. [3] Ti Jesuse muy batel ta vits. Tey ichotiic schi'uc ti yajchanc'optaque.
[4] Yu'un nopol xa sc'an ti q'uin Colele, ti ja' sq'uinic ti j'israeletique. [5] C'alal ti Jesús laj yil ti
ep ti cristianoetic ta xtal ts'acliatuque, jech laj yalbe ti Felipee:

—¿Bu chba jmanbetic talel sve'el scotol ti cristianoetic li'e? —xut.

[6] Jech laj yal ti stuque yo' jech ta xvinaj c'u s'elan ta stac' ti Felipee. Yu'un ti Jesuse sna'oj
ti c'usi ta spase. [7] Ti Felipee jech laj stac'be:

—Ac'o mi ta jmantic talel chib ciento denario taq'uin ti ve'lile, mi ja'uc xloq'uic o
jujuti'uc jujun —xi ti Felipee.

[8] Ti Andrese, ti ja' jun yajchanc'op ti Jesuse, ti ja' yits'in ti Simón Pedroe, jech laj yal:

[9] —Li' oy jun querem ti oy vo'bej pan yich'oje schi'uc cha'cot choy. Pero ¿c'usi bal o ta
xa'i ti jech yepal ti cristianoetique? —xi.

[10] Ti Jesuse jech laj yal:

—Albeic ya'i ti ac'o chotlicuc scotolic —xi.

Yu'un ti bu oyique yu'un toj lec ti yaxaltique. Ja' yu'un un, chotiic nopol van vo'mil
viniquetic. [11] Jech ti Jesuse laj stsac ti pane. Tey laj yalbe vocol ti Diose. Ts'acal to un,
tey laj yac'be batel ti yajchanc'optaque. Jech ti yajchanc'optaque laj spuquic batel ti pane
ta stojol scotolic ti c'u yepal tey chotolique. Ja' jech xtoc laj spuquic batel ti choye. Ti
buch'utic ta to sc'anique ac'batic to. [12] C'alal noj ti sch'utique, ti Jesuse jech laj yalbe ti
yajchanc'optaque:

—Tsobic ti scomelale yo' mu jeche'uc no'ox ta x'ixtolaj —xi.

[13] Laj stsobic lajcheb moch sch'uch'ulil ti scomelal ti vo'bej pane. [14] Ti jech laj yilic ti
cristianoetique, ti laj yac' iluc smuc'ul stsatsal ti Jesuse, jech laj yalic:

—Ta melel ti vinic li'e ja' ti jun j'alc'op ti albil ono'ox sc'oplal ti ta xtal li' ta banomile
—xiic.

15 Ti Jesuse laj yilbe yo'ntonic ti cristianoetique ti ta persa ta scomtsanat ta ajvalil
yu'unique. Jech o xal ti stuque laj sq'uej sba batel. Ibat ta jun toyol vits yo' jech stuc
tey ta xcom.

Ti Jesuse ta xanav ta ba vo'
(Mt 14:22-27; Mr 6:45-52)

16 C'alal ac'obaltic xae, jech ti yajchanc'optac ti Jesuse yalic batel ta nab. 17 Jech ti
stuquique tey i'ochic batel ta jun barco yo' jech ta xjelavic batel ta jot sti'il nab, yo' jech ta
xc'otic ta Capernaum jteclum. C'alal jal xa yic'ubele, jech ti Jesuse mu'yuc to sutem talel
ti bu oye. 18 Ja' jech xtoc un, tey lic tsots ic'. Xva'i xcotij xa ti nabe. 19 Ti c'alal xanavic xa ox
batel o'loluc schibal revae, laj yilic ti tey ta xnopaj batel ta sts'el barco ti Jesuse. Ta xanav
batel ta ba vo' ti stuque. Jech ti stuquique lic xi'icuc. 20 Ti Jesuse jech laj yal:
—Vu'unun. Mu xaxi'ic —xut ti yajchanc'optaque.
21 Jech ti stuquique mu'yuc xa xi'el ta xa'iic. Laj yiq'uic ochel ta barco. Ja' jech xtoc ta
ora no'ox ic'otic ti bu ta xbatic ono'oxe.

Ti cristianoetique ta sa'ic ti Jesuse

22 Ta yoc'lomal un, jech ti cristianoetic ti icomic ta jot sti'il nabe laj yilic ti ja' tey ibatic
ti yajchanc'optac ti Jesuse ta jc'ot barco ti tey to ox oye. Yan ti Jesuse mu'yuc tey schi'uc
batel ti yajchanc'optaque. 23 Ja' jech xtoc ja' o yacal ta xc'ot yan barcoetic ti ta jteclum
Tibériase, ti bu nopol laj sve'ic ti pane, ti bu laj yalbe vocol Dios ti Jesuse. 24 C'alal laj yilic
ti cristianoetic ti mu'yuc tey ti Jesús schi'uc ti yajchanc'optaque, jech o xal tey i'ochic ta
barco ti tey ono'ox ta xc'ote. Ibatic ta jteclum Capernaum ta sa'el ti Jesuse.

Ti Jesuse ja' pan sventa cuxlejal

25 C'alal ic'otic ti stuquic ta jot nabe, tey laj staic ti Jesuse. Jech laj sjac'beic xtoc:
—Jchanubtasvanej, ¿c'usi ora lavul li'e? —xutic.
26 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti vo'oxuque ta xasa'icun yu'un noj lec ach'utic ti c'alal
lave'ique. Yan ti jmuc'ul jtsatsal ti ta xcac' iluque, ja' mu tsotsuc sc'oplal ta xava'iic. 27 Mu
xasuj abaic ta sa'el ti ave'elic ti sna' xlaje. Ja' aq'uic persa ta sa'el ti ave'elic ti mu sna'
xlaje, ti ta xac' acuxlejalic sbatel osile. Vu'un ta xcac'boxuc ti ave'elique, vu'un ti co'ol
j'elantique. Jech o xal laj stacun talel ti Diose, ja' ti Totile —xi ti Jesuse.
28 Ti cristianoetique jech laj yalic:
—¿C'usi ta sc'an ta jpascutic yo' jech ta xc'ot ta pasel ti c'usi ta sc'an yo'nton ti Dios ti
ta jpascutique? —xutic.
29 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti c'usi ta sc'an ti Dios ti ta xapasique, ja' ti ich'icun ta muc' ti laj stacun talele —xi ti
Jesuse.
30 Ti stuquique jech laj sjaq'uic:
—¿C'usi señail ta xavac' iluc yo' ta xquilcutic yo' ta jch'uncutic mi vo'ot ti Jcoltavane-
jote? 31 Yu'un ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee laj sve'ic ti maná ta xocol banomile jech chac
c'u cha'al ta xal ti sc'op Diose: "Dios laj yac'be pan ti liquem talel ta vinajele", xi ti sc'op
Diose —xiic.
32 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ma'uc Moisés laj yac' ti pan ti liquem talel ta vinajele.
Ti Buch'u ta xac' talel ti pane, ti ja' cuxlejal ti liquem talel ta vinajele, ja' ti Jtote. 33 Yu'un
ti pan ti ta xac' ti Diose, ja' ti Buch'u yal talel ta vinajele. Yu'un ja' ta xac'be scuxlejal ti
cristianoetique —xi ti Jesuse.
34 Jech ti stuquique jech laj yalic:
—Ac'buncutic o ti pan taje —xiic.
35 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Vu'unun ti pan ti ta xac' cuxlejale. Ti buch'u ta xtal ta jtojole mu xa'i o vi'nal. Ti
buch'u ta xch'unune mu xa'i o taqui ti'il. 36 Pero laj ono'ox calboxuc ava'iic, manchuc mi
ta xavilicun, pero mu xach'unicun. 37 Scotolic ti buch'utic ta xiyac'bun ti Jtote ta xtal ta

jtojol. Mu'yuc ta jtac loq'uel ti buch'u ta xtal ta jtojole. [38] Ti jech lilic talel ta vinajele,
ma'uc tal jpas ti c'usi ta sc'an ti co'ntone. Ti jech litale, ja' tal jpas ti c'usi ta sc'an yo'nton
ti Buch'u laj stacun talele. [39] Ti oy ta yo'nton ti Jtot ti laj stacun talele, ja' ti mu me xch'ayic
junuc cu'un ti laj yac'bun ti Jtote. Yu'un vu'un tal jcha'cuxes ti ta slajebal c'ac'ale. [40] Ti
oy ta yo'nton ti Buch'u laj stacun talele, ja' ti buch'u ta sq'uelicun ti vu'unun Snich'onun
ti Diose, ti ta xisch'unicune, ja' ti ta sta scuxlejalic sbatel osile, yo' jech ta jcha'cuxes ti ta
slajebal c'ac'ale —xi ti Jesuse.

[41] C'alal jech laj ya'iic ti j'israeletic ti va'i s'elane, lic sna'leic ti Jesuse. Ja' ti laj yalbe sba
stuc ti ja' pan ti liquem talel ta vinajele. [42] Jech lic yalbe sbaic ti stuquique:

—Ti Jesuse li'e, ¿mi mu ja'uc snich'on ti Josee? Yu'un xcojtiquintic ti stote, ti sme'e.
Jech o xal un, ¿c'u cha'al ta xalbe sba ti liquem talel ta vinajele? —xut sbaic.

[43] Ti Jesuse jech laj stac'be:

—Ch'anchanic ta vulajetel schi'uc ti jech laj cal taje. [44] Mu'yuc buch'u xu' ta xtal ta jtojol
ti mi ma'uc ic'bil talel yu'un ti Jtot ti laj stacun talele. Ti vu'une ta jcha'cuxes ta slajebal
c'ac'al. [45] Ti ts'ibabil ta libro yu'un ti j'alc'opetique, jech ta xal: "Scotolic ta xchanubtasatic
yu'un ti Diose", ti xie. Jech o xal un, ti buch'utic ta xa'ibeic sc'opojel ti Jtote ta xchanbeic
yo'nton. Ta xtalic ta jtojol.

[46] 'Mu yu'unuc oy buch'u laj yilic ti Jtote. Ti buch'u yiloje, ja' ti Buch'u liquem talel ta
stojol ti Diose. [47] Bats'i ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u ta xisch'unune oy scuxlejal
sbatel osil. [48] Vu'unun ti pan ti ta xac' cuxlejale. [49] Ti amolmuc'totic ta vo'nee, ti laj sve'ic ti
maná ta xocol banomile, pero ichamic ono'ox. [50] Pero mi oy buch'u ta sve' ti pan ti liquem
talel ta vinajele, vu'un ta xcal ti mu xchame. [51] Vu'unun ti cuxul pan taje ti liquem talel ta
vinajele. Ti buch'u ta sve' ti pan taje, ta xcuxi o sbatel osil. Ti pan ti vu'un ta xcaq'ue, ja'
ti jbec'tal jtuque. Yu'un ta xcac' ta c'abal yo' jech ta sta scuxlejal scotol ti cristianoetique
—xi ti Jesuse.

[52] Jech ti j'israeletique xvulajetic xa. Jech lic yalbe sbaic:

—¿C'usi xut ta xijyac'botic jve'tic ti sbec'tale? —xiic.

[53] Ti Jesuse jech laj yal:

—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, mi mu xave'ic ti jbec'tal ti co'ol j'elantique, mi mu
xavuch'beic ti jch'ich'ele, mu'yuc acuxlejalic. [54] Yan ti buch'u ta sve'bun ti jbec'tale, ti ta
xuch'bun ti jch'ich'ele, oy scuxlejal sbatel osil. Ja' jech xtoc vu'un ta jcha'cuxes ta slajebal
c'ac'al. [55] Yu'un ti jbec'tale ja' bats'i ve'lil. Ti jchich'ele ja' bats'i j'uch'el. [56] Ti buch'u ta
sve' ti jbec'tale, ti ta xuch' ti jch'ich'ele, cuxul ta jtojol. Cuxulun ta stojol ec. [57] Ti Totil ti
Buch'u laj stacun talele cuxul o. Ja' jechun ec, cuxulun ta sventa. Ja' jech xtoc ti buch'u ta
smalq'uin sba ta jtojole, ja' ta xcuxi ta jventa. [58] Ti pan ti ta xcal ti liquem talel ta vinajele,
ti pan taje, mu xco'olaj jech chac c'u cha'al ti maná ti laj sve'ic ti amolmuc'totic ta vo'nee,
yu'un chamic ono'ox. Ti buch'u ta sve' ti pan li'e, ta xcuxi o sbatel osil —xi ti Jesuse.

[59] Ti va'i s'elan ichanubtasvan ti Jesuse, tey ichanubtasvan ta ch'ul na ti tey ta
Capernaum jteclume.

Ja' cuxlejal sbatel osil ti sc'op Diose

[60] C'alal jech laj ya'iic ti chanubtasel taje, ep ti buch'utic sts'acliojic batel ti Jesús ti jech
laj yalique:

—Ti va'i s'elan ta xchanubtasvan taje, toj vocol ta ch'unel. ¿Mi yu'un oy buch'u ta
xch'unbat ti va'i s'elan ta xchanubtasvane? —xiic.

[61] Ti Jesuse laj yil ti xvulajetic ta labanvanej ti va'i s'elan laj yale. Jech o xal ti stuque jech
laj sjac':

—¿Mi yu'un ta soques avo'ntonic taje? [62] ¿C'usi van ta xc'ot ta avo'ntonic ti c'alal ta
xavilic ti ta xisut batel ti bu lilic talel ti vu'un co'ol j'elantique? [63] Ti j'ac'-cuxlejale, ja' ti
Ch'ul Espíritue. Yan ti lum ach'ele, mu xac' cuxlejal. Ti c'usi laj xa calboxuc ava'iique, ja'
melel cuxul ti jc'ope. Ja' ta xac' cuxlejal. [64] Pero oy jlom avu'unic ti mu xach'unique —xi
ti Jesuse.

Ja' jech s'elan laj yal ti Jesuse, ja' ti yiloj ti ta sliquebal talel ti oy buch'utic mu xch'unique. Ja' jech xtoc yiloj ti buch'u ta x'ac'van batel ta c'abale. 65 Jech laj yal ti Jesuse:
—Jech ono'ox laj calboxuc ava'iic ti mu'yuc buch'u ta xtal ta jtojol ti mi ma'uc ic'bil talel yu'un ti Jtot ti xacutique —xi ti Jesuse.
66 Ti c'alal jech laj yal taje, ja' o tey ep lic xchac' sbaic ti buch'utic sts'acliojic to ox ti Jesuse. Mu'yuc xa laj xchi'inic batel. 67 Jech o xal ti Jesuse jech laj sjac'be ti lajcha'vo' yajchanc'optaque:
—Ti vo'oxuque, ¿mi ta xac'an ta xabatic ec? —xut.
68 Ti Simón Pedroe jech laj stac':
—Cajval, ¿buch'u xa ta jts'aclicutic batel? Yu'un ti ac'ope ja' cuxlejal sbatel osil. Ti c'usi ta xavale ja' melel. 69 Ti vu'uncutique laj xa jch'unotcutic. Ja' jech xtoc jna'cutic ti vo'ot ti Cristoote, Snich'onot ti cuxul Diose —xi ti Pedroe.
70 Ti Jesuse jech itac'av:
—¿Mi mu laj jt'ujoxuc ti lajcha'vo'oxuque? Manchuc mi ja' jech laj jpas, oy jun avu'unic ti ja' pucuje —xi ti Jesuse.
71 Ati va'i s'elan laj yal ti Jesuse, ja' ta xalbe sc'oplal ti Judas Iscariotee, ti ja' snich'on ti Simone. Yu'un ti Judase ja' ta x'ac'van batel ta c'abal manchuc mi ja' jun ta slajcha'vo'al ti yajchanc'optac ti Jesuse.

7

Ti Jesuse mu x'ich'at ta muc' yu'un ti yits'inabtaque

1 C'alal jech laj yo'nton taje, ti Jesuse lic xanavuc tey ta yosilal Galilea. Yu'un mu sc'an ti tey oy o ta Judeae. Yu'un ta sc'an ta xmilat yu'un ti j'israeletique. 2 Nopol xa sc'an sq'uinal ti axibal nae, ti ja' jun q'uin yu'unic ti j'israeletique. 3 Ti yits'inabtaque jech laj yalic:
—Mu li'uc no'ox xacome. Batan ta Judea yo' jech ta xayilic ti avajts'aclivanejtaque ti oy c'usi xu' avu'une. 4 Yu'un ti mi ta jc'antic ti ta xcac' jbatic ta ojtiquinele, mu ta muculuc ta jpastic c'usi ta sc'an pasele. Yu'un ti c'usi ta xapas li'e, ba ac'o ta ilel ta sba ta sat scotol ti cristianoetic teye —xutic ti Jesuse.
5 Ti jech laj yalic ti yits'inabe, yu'un mu xich'ic ta muc' ti Jesuse. 6 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Yu'un mu to ta xc'ot yorail cu'un. Ti vo'oxuque c'usuc no'ox ora xu' xabatic. 7 Yu'un ti buch'utic co'ol avo'ntonic schi'uque, mu'yuc xti'et sjolic ta atojolic. Yan ti vu'une ta xiscrontainicun, ja' ti jamal ta xcalbe ya'iic ti c'usi chopol ta spasique. 8 Ti vo'oxuque batanic ta q'uin. Ti vu'une mu xibat. Yu'un mu to sta yorail ta xc'ot ti coraile —xi ti Jesuse.
9 C'alal jech laj yal taje, tey icom ta Galilea.

Ti Jesuse tey oy ta q'uin yu'un ti axibal nae

10 C'alal jech batemic xa ta q'uin ti yits'inabe, jech ti Jesuse ibat ec. Pero mucultic ibat, yu'un mu sc'an xac' sba iluc. 11 Ti j'israeletique jech ta xalic ti ta sa'vanic ta q'uine:
—¿Bu oy xana' ti vinique? —xiic.
12 Ti ta scotol ti cristianoetic teye ta xalbeic sc'oplal ti Jesuse. Ti jlome ta xalic ti ja' jun lequil vinique. Ti jlome ta xalic ti ja' jun chopol vinique. Yu'un ta slo'laan ti cristianoetique, xiic. 13 Mi ja'uc oy buch'u jamal ta xalbe sc'oplal ti Jesuse, yu'un ta xi'ic yu'un ti jchapanvanej j'israeletique.
14 C'alal o'lol xa ox batel ti q'uine, och batel ta templo ti Jesuse. Tey lic chanubtasvanuc. 15 Jech xtoc ti j'israeletique ch'ayal ic'ot yo'ntonic ti jech laj yalique:
—¿C'usi xut ep sbijil ti vinic le'e ti c'alal mu'yuc yich'oj chanubtasele? —xiic.
16 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ma'uc jbijil jtuc ti jech ta xichanubtasvane. Yu'un ja' yac'ojbun ti Buch'u laj stacun talele. 17 Mi oy buch'u sjunul yo'nton ta sc'an ta spas ti c'usi ta sc'an ti Diose, tey ta xlic yil mi liquem talel ta stojol ti Diose, o mi ja' no'ox ta jnop jtuc ti c'u s'elan ta xichanubtasvane. 18 Buch'uuc no'ox ti ja' no'ox ta snop stuc ti c'usi ta xale, yu'un ja' no'ox ta sc'an ich'el ta

muc' yu'un ti cristianoetique. Yan ti Buch'u ta xac' persa ti ja' ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un
ti Buch'u itacat talele, le'e, ja' melel ti c'usi ta xale. Ma'uc jlo'lavanej.
19 '¿Mi mu ja'uc Moisés laj yac' avich'ic ti mantale? Manchuc mi jech avich'ojic, pero
mu'yuc buch'u junucal xch'un avu'unic ti mantal taje. Yu'un ta xac'an ta xamilicun ava'iic
—xi.
20 Ti cristianoetique jech laj yalic:
—Ti vo'ote ach'ulelinojbe sch'ulel pucuj. ¿Buch'u ta sc'an ta smilot ya'i? —xutic.
21 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti c'usi laj jpas avilic ta sc'ac'alil cuxob o'ntonale, acotolic ch'ayal avo'ntonic yu'un.
22 Ti Moisese laj yac'boxuc mantal yu'un ti circuncisione. Pero ma'uc laj sliques stuc.
Yu'un ja' laj sliques ti amolmuc'totic ta vo'nee. Pero ti vo'oxuque ta xayac'beic yich'
circuncisión jun biq'uit querem manchuc mi ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. 23 Ja' yu'un
un, yo' jech mu xata amulic yu'un smantal ti Moisese, jech o xal ti vo'oxuque ta xavac'beic
yich' circuncisión ti biq'uit quereme manchuc mi ja' o sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. ¿C'u
cha'al xti'et ajolic ta jtojol ti jech laj jcolesbe schamel sjunul sbec'tal ti vinique ti ja' o
sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale? 24 Ti c'alal ta xachapanvanique, nopic lec ti c'usi ta xavalique.
Mu xatic'be smul ta ora no'ox —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xal ti bu liquem talele

25 Ti buch'utic tey nacalic ta Jerusalene, oy jlom ti jech lic sjac'be sbaique:
—¿Mi mu ja'uc ti vinic le'e ti ta sa'ic yo' ta smilique? 26 Q'uel avil, ch'an xutic ti tey
va'al ta xchanubtas ti cristianoetique. ¿Mi yu'un ta xch'unic xana' ti j'abteletic eque ti ja'
Cristo ti vinic le'e? 27 Pero ti vo'otique jna'ojtic lec ti bu liquem talele. Yan ti c'alal ta xtal
ti Cristoe, mu'yuc buch'u sna' bu ta xlic talel —xiic.
28 C'alal jech laj ya'i ti Jesús taje, ti tey ta xchanubtasvan ta temploe, jech tsots lic yal:
—Ati xcaltic un cha'e xavojtiquinicun, xana'ic bu liquemun talel. Pero mu talemucun
ta jmantal jtuc. Yu'un ja' tacbilun talel yu'un ti Buch'u lec yo'ntone, ti vo'oxuc mu
xavojtiquinique. 29 Ti vu'une xcojtiquin ti Buch'u laj stacun talele. Yu'un tey liquemun
talel ta stojol —xi ti Jesuse.
30 Ti c'alal jech laj ya'iique, ta sc'an stsaquic ox ya'iic ta chuquel. Pero mu'yuc buch'u
junucal itsac yu'unic. Yu'un mu to ta xc'ot yorail ti Jesuse. 31 Pero oy ep ti buch'utic laj
xch'unic ti ja' Cristo ti Jesuse. Jech o xal jech laj yalic:
—C'alal mi tal ti Cristoe, ¿mi yu'un van ja' más to ta xac' ta ilel ti smuc'ul stsatsale, mi
ja' mu sta ta spas ti vinic le'e? —xiic.

Ti jfariesoetique laj staquic batel mayoletic yo' ta stsaquic ta chuquel ti Jesuse

32 Ti jfariseoetique laj ya'iic ti c'u s'elan ta xalic ti cristianoetic sc'oplal ti Jesuse. Jech ti
stuquique schi'uc ti banquilal paleetique laj staquic batel mayoletic yu'un ti temploe yo'
ta stsaquic ta chuquel ti Jesuse. 33 Ti Jesuse jech laj yal:
—Mu xa jaluc li' oyun ta atojolique. Yu'un ta xisut batel ta stojol ti Buch'u laj stacun
talele. 34 Jech ti vo'oxuque ta xlic asa'icun. Pero mu xataicun. Yu'un mu xu' ta xac'otic tey
ti bu xic'ote —xi.
35 Jech ti j'israeletique jech lic sjac'be sbaic ta jujun tal:
—¿Bu ta xbat ya'yeluc ti ta xal ti mu xu' ta jtatic ta sa'ele? ¿Mi yu'un van ta xbat ta
stojol ti j'israeletic ti tanijemic ta naclej schi'uc ti jyanlum cristianoetique, yo' jech chbat
xchanubtas ti jyanlum cristianoetique? 36 ¿C'usi smelol ta xal ti jech laj yalbotique: "Ta
xasa'icun, pero mu xataicun. yu'un ti bu ta xibate, mu xu' ta xac'otic tey", ti xie? —xiic.

Ti cuxul sat vo'e

37 Ti slajeb c'op q'uin ti ja' tsots sc'oplal yu'unique, ti Jesuse ja' o tey lic sva'an sba. Tey
lic tsots c'opojuc ti jech laj yale:
—Mi oy buch'u ta xa'i taqui ti'ile, ac'o taluc ta jtojol, ac'o yuch' ti vo'e. 38 "Ti yo'ntonic ti
buch'utic ta xisch'unune co'ol s'elan cuxul sat vo' ti yo'ntonique", xi ta xal ti sc'op Diose
—xi ti Jesuse.

39 Ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, ja' ta xac' ta na'el ti ta xich'ic ti Ch'ul Espíritu ti buch'utic
ta xch'unique. Yu'un mu'yuc to talem ti Ch'ul Espíritue. Yu'un ti Jesuse mu'yuc to sutem
batel ta vinajel ta yich'el ti slequilale, ti yutsilale.

Cha'ch'ac c'ot yo'ntonic ti cristianoetique

40 C'alal jech laj ya'iic ti jlom cristianoetic taje, jech laj yalic:
—Melel, ti vinic li'e ja' ti j'alc'op ti ta ono'ox xtale —xiic.
41 Ti yane jech laj yalic:
—Ja' ti Cristoe —xiic.
Pero ti yan xtoque jech laj yalic:
—¡Bu xata ti ta Galilea ta xlic talel ti Cristoe! 42 Ti Cristoe yu'un ta xlic talel ta snitilul ti
ajvalil Davide. Tey ta jteclum Belén ti ta slumal stuc ti Davide, xi ta xal ti sc'op Diose —xut
sbaic.
43 Jech o xal ti cristianoetique cha'ch'ac ic'ot yo'ntonic yu'un ti Jesuse. 44 Oy jlom ta ox
stsaquic ya'iic ta chuquel, pero mu'yuc vu' yu'unic.

Ti j'opisialetique mu xch'unic ti Jesuse

45 Ti mayoletic yu'un ti temploe isutic batel yo' bu oy ti jfariseoetique schi'uc ti banquilal
paleetique. Ti stuquique jech laj sjaq'uic:
—¿C'u cha'al ti mu laj atsaquic talele? —x'utatic.
46 Ti mayoletique jech itac'avic:
—Yu'un mu'yuc buch'u jech jun vinic ta xc'opoj jech chac c'u cha'al ti vinic le'e —xiic.
47 Ti jfariseoetique jech laj yalic:
—¿Mi yu'un laj avac' abaic ta lo'lael ec? 48 ¿Mi yu'un xavac'touc ti oy buch'u laj xa xch'un
ti banquilal cu'untique schi'uc ti jfariseoetique? 49 Pero ti cristianoetic ti mu xojtiquinic ti
mantale, chopol ta x'ilatic yu'un ti Diose —xiic.
50 Ti Nicodemoe, ja' ti buch'u ay sq'uel ta ac'obaltic ti Jesuse, ja' jun jfariseo ec. Jech o
xal jech laj yal:
51 —Mu xu' jsa'betic smul jun vinic ti mi mu'yuc to ca'binojtic lec ti c'usi laj xa spase, xi
ti mantal cu'untique —xi ti Nicodemoe.
52 Ti stuquique jech lic staq'uic:
—¿Mi yu'un jgalilea vinicot ec? Q'uelo lec ti sc'op Diose. Tey ta xavil ti mu xloc' talel
jun j'alc'op ta Galileae —x'utat ti Nicodemoe.
53 Ts'acal to un, ta jujun tal ibat ta snaic.

8

Ti jmulivajel antse

1 Ti Jesuse ibat ta vits Olivos. 2 C'alal isacub ta yoc'lomale, isut batel ta templo. Ja'
o tey lic stsob sbaic talel ti cristianoetic ta stojole. Tey ichoti lic chanubtasvanuc. 3 Ti
jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale schi'uc ti jfariseoetique tey yic'ojic talel jun ants ti
yacal ta xmulivaj laj staique. Tey laj sva'anic ta o'lol. 4 Jech laj yalbeic ti Jesuse:
—Jchanubtasvanej, ti ants li'e yacal ta xmulivaj laj staic. 5 Ti buch'u jech ants jech chac
c'u cha'al li'e, ta xalbotic ta smantal ti Moisese ti ac'o yich' milel ta tone. Ti vo'ote, ¿c'usi
ta xaval? —xutic ti Jesuse.
6 Ti jech laj yalic taje, yu'un ta slajeltsabe yo'nton yo' jech ta stabeic smul ti Jesuse. Ti
Jesuse cuji. Lic sts'iba ti banomil ta sni' sc'obe. 7 Ti jech tey xvulajetic ta sjaq'uele, jech ti
Jesuse tey iva'i. Jech laj yal:
—Buch'uuc no'ox junucal avu'unic ti mu sna' sa' smule, ja' ac'o syales ba'yel ti ton ta
stojol ti antse —xi ti Jesuse.
8 Jech xtoc lic cha'cujiuc ta sts'ibael ti banomile. 9 C'alal jech laj ya'iic ti stuquique, lic
ya'iic ta yo'ntonic ti oy smulique. Jech o xal un, ta jujun tal iloq'ic batel. Ja' ba'yel iloq'uic
batel ti moletique. C'alal jech loq'uemic xa batel scotolique, stuc xa icomtsanatic ti antse

schi'uc ti Jesuse. [10] Ti Jesuse tey iva'i. Laj yil ti mu'yuc xa buch'u tey oye, ti ja' xa no'ox
stuc ti antse. Jech laj yalbe ti antse:
—Ants, ¿bu ibat ti buch'utic ta sa' amule? ¿Mi mu junuc buch'u laj yac' atoj ti amule?
—xi ti Jesuse.
[11] Ti antse jech itac'av:
—Mu'yuc chquil, Cajval —xi.
Ti Jesuse jech laj yal:
—Mi ja'uc ti vu'un ta xcac' atoj ti amul eque. Avi li'e batan. Mu xa me xasa' amul yan
velta —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ja' luz yu'un scotolic ti cristianoetique

[12] Ti Jesuse jech ic'opoj yan velta ta stojol ti cristianoetique:
—Vu'un luzun yu'un ti cristianoetique. Ti buch'u ta xists'aclie, oy luz yu'un ti ja' ta
x'ac'bat ti scuxlejale. Mi ja'uc ta xanav ta ic'al osil —xi ti Jesuse.
[13] Ti jfariseoetique jech laj yalic:
—Ti vo'ote ja' no'ox ta xavalbe aba ac'oplal atuc. Ti jech ta xaval taje, mu'yuc c'usi bal
o —xutic.
[14] Ti Jesuse jech itac'av:
—Ti ta xcalbe jba jc'oplal jtuque, yu'un ja' melel. Yu'un jna' bu lital, bu ta xibat xtoc. Ti
vo'oxuque mu xana'ic bu talemun, bu ta xibat. [15] Ti vo'oxuque atalelic no'ox atuquic ti ta
xachapanvanique. Yan ti vu'une mu'yuc buch'u ta jsa'be smul. [16] Ti mi ta xichapanvane,
ta yutsil co'nton. Yu'un mu jtucuc no'ox ti jech ta xichapanvane. Yu'un tacbilun talel
yu'un ti Jtote, ja' ti ta xischi'in ta xchapanele. [17] Ti mi oy chib rextigo ti co'ol sc'opique,
ch'unbeic, xi ti mantal avu'unic ti ts'ibabile. [18] Lec oy cha'e, ti vu'une rextigoun jtuc. Ti
yan rextigo xtoque ja' ti Jtot ti laj stacun talele —xi ti Jesuse.
[19] Jech ti stuquique jech laj staq'uic:
—¿Bu oy ti atote? —xutic.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Ti vo'oxuque mu xavojtiquinicun. Mi ja'uc xavojtiquinic ti Jtot xtoque. Ti yu'unuc
xavojtiquinicune, xavojtiquinic ti Jtot ti jechuque —xi ti Jesuse.
[20] Ja' jech laj yal ti Jesuse c'alal ta xchanubtasvan ta templo ti bu oy scaxail smoton ti
Diose. Pero mu'yuc buch'u itsacvanic ta chuquel, yu'un mu to ta xc'ot ti yoraile.

"Ti bu ta xibate mu xu' ta xac'otic tey", xi ti Jesuse

[21] Ti Jesuse jech lic xcha'al:
—Ti vu'une ta xibat. Ti vo'oxuque ta xasa'icun. ¡C'u stu un! tey acuchoj amul ta
xachamic. Yu'un ti bu ta xibate, mu xu' xac'otic tey —xi.
[22] Ti j'israeletique jech laj yalic:
—Ti va'i s'elan ta xal ti mu xac'otic tey ti bu ta xibate, ti xie, ¿mi yu'un ta smil sba
ya'yel? —xut sbaic.
[23] Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Ti vo'oxuque li' no'ox ayanemoxuc li' ta sba banomile. Yan ti vu'une liquemun talel
ta vinajel. Ti vo'oxuque sba banomil oyoxuc. Pero ti vu'une ma'uc li' liquemun ta sba
banomile. [24] Jech o xal laj calboxuc ava'iic ti acuchoj amulic xacham xalajique, yu'un ti mi
mu xach'unic ti Buch'uun ta melele, jech acuchoj amulic xacham xalajic, ti xacutoxuque
—xi ti Jesuse.
[25] Jech ti stuquique jech laj sjac'beic:
—¿Buch'uot un cha'e? —xutic.
Ti Jesuse jech laj stac':
—Laj xa calboxuc ava'iic ta sliquebal. [26] Oy ep ti c'usi xu' ta xcalboxuc ti ta jchapanox-
uque. Pero ti Buch'u laj stacun talele, ja' melel ti stuque. Jech o xal un, ta xcalboxuc ava'iic
ti c'usi laj ca'i ta stojole —xi ti Jesuse.
[27] Jech ti stuquique mu'yuc laj ya'iic ti ja' ta xalbe sc'oplal ti Stote. [28] Ti Jesuse jech laj yal:

—C'alal ti vo'oxuc ta xajipanicun ta cruz ti vu'un ti co'ol j'elantique, ja' to tey ta
xavojtiquinicun ti Buch'uun ta melele. Yu'un scotol ti c'usi ta xcale, ma'uc ta jmantal
jtuc. Yu'un ja' no'ox ta xcal ti c'u s'elan lichanubtasat yu'un ti Jtote. [29] Yu'un ti Buch'u laj
stacun talele li' xchi'inojune. Yu'un mu'yuc yictaojun comel jtuc ti Jtote. Yu'un ti vu'une
ja' ta jpas ti c'usi lec ta xile —xi ti Jesuse.
[30] Ti c'alal jech laj yal ti Jesús taje, ep laj xch'unic.

Ti snich'nabtac ti Diose schi'uc ti buch'utic mosovinbilic yu'un ti mulile

[31] Ti Jesuse jech laj yalbe ti j'israeletic ti buch'utic laj xch'unique:
—Ti vo'oxuque ti mi staoj o yav avo'ntonic ta xach'unic ti c'usi laj calboxuque, ja'
cajchanc'opoxuc ta melel. [32] Ja' jech xtoc umbi, ta xlic avojtiquinic ti melele. Ti melele
ja' ta scoltaoxuc loq'uel ta mosovil —xi ti Jesuse.
[33] Ti stuquique jech laj staq'uic:
—Mu'yuc quilojcutic mosovinel. Yu'un ti vu'uncutique snitilulunc utic ti Abrahame.
¿C'u cha'al ta xaval ti ta jtacutic coltaele? —xutic.
[34] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, scotol ti buch'u ta sa' smulique, ja' mosovinbilic yu'un
ti mulile. [35] Ti jun mosovile mu xcom o ta sna ti yajvale. Yan ti mero nich'onile ta xcom o
ta sna ti stote. [36] Jech o xal un, ti mi ta jcoltaoxuc ti vu'un Nich'onilune, jech ti vo'oxuque
mu'yuc xa mosovinbiloxuc. [37] Jna' lec ti vo'oxuque ti ja' snitiluloxuc ti Abrahame. Pero
mu xac'an xach'unic ti c'usi ta xcale. Ta xamilicun ava'iic. [38] Ti vu'une ja' ta xcal ti c'usi
laj yac'bun quil ti Jtote. Ti vo'oxuque ja' ta xapasic ti c'usi ta xa'albatic yu'un ti atotique
—x'utatic.
[39] Ti stuquique jech itac'avic:
—Ti jtotcutique ja' ti Abrahame —xiic.
Pero ti Jesuse jech laj yalbe:
—Ti meleluc ti ja'uc snich'naboxuc ti Abrahame, ta xapasic jech chac c'u cha'al laj spas
ti stuc jechuque. [40] Manchuc mi ta xcalboxuc ava'iic ti melel ti chanubtasbilun yu'un ti
Diose, ti vo'oxuque ta xamilicun ava'iic. Yan ti Abrahame mu'yuc laj spas jech chac c'u
cha'al ti ta xapasique. [41] Ti vo'oxuque ja' jech ta xapasic jech chac c'u cha'al ta spas ti
atotique —xi ti Jesuse.
Ti stuquique jech laj yalic:
—Ti vu'uncutique ma'uc tsobbilal ololuncutic. Yu'un oy jun jtotcutic, ja' ti Diose —xiic.
[42] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti ta meleluc ti ja'uc Atotic ti Diose, lec xavilicun ti jechuque. Yu'un liquemun talel
ta stojol ti Diose ti jech li' oyune. Mu yu'unuc talemun ta jmantal jtuc. Yu'un ja' tacbilun
talel yu'un ti Diose. [43] ¿C'u cha'al ti mu xava'iic ti c'usi ta xcale? Yu'un mu xac'an xava'iic
ti jc'ope. [44] Ti atotique ja' ti pucuje. Yu'un ja' yu'unoxuc. Jech o xal ta xapasic ti c'usi ta
sc'an ti stuque. Ti pucuje ta sliquebal ono'ox talel ti ja' jmilvaneje. Mu sc'an sco'oltas sba
schi'uc ti melele. Jech o xal un, mi ja'uc juteb ta xal ti melele. Ti buch'u ta sjut ti c'ope co'ol
s'elan jech chac c'u cha'al ti stuque. Yu'un ja' jutc'op ono'ox. Yu'un ja' totil jutc'op. [45] Ti
jech ta xcalboxuc ti melele, jech o xal mu xac'an xach'unicun. [46] ¿Buch'u junucal avu'unic
ti xu' ta xac' ta ilel ti oy jmule? Ti mi melel ti c'usi ta xcalboxuque, ¿c'u cha'al mu xac'an
xach'unic? [47] Ti buch'utic ja' snich'nabtac ti Diose ta xch'unbeic ti sc'ope. Yan ti vo'oxuque
ma'uc snich'naboxuc ti Diose. Jech o xal mu xac'an xach'unbeic ti sc'ope —xi ti Jesuse.

Ti Cristoe oy xa ono'ox ti c'alal ivoc' ti Abrahame

[48] Ti j'israeletique jech laj yalic:
—Oy smelol ti jech ta xcalcutic ti ja' jun jsamaria vinicote, ti ach'ulelinojbe sch'ulel ti
pucuje —xutic.
[49] Ti Jesuse jech laj stac':
—Ma'uc quich'ojbe sch'ulel ti pucuje. Ti c'usi ta jpase, ja' yich'el ta muc' ti Jtote. Pero
ti vo'oxuque ma'uc ta xavaq'uicun ta ich'el ta muc'. [50] Ti vu'une ma'uc oy ta co'nton ti lec
jc'oplal avu'unique. Pero oy Buch'u ta xiyac'un ta ich'el ta muc', ja' ti Buch'u ta xchapan

scotole. [51] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u ta xich' ta muc' ti c'usi ta xcale, mi ja'uc
ta xcham o —xi ti Jesuse.
[52] Ti j'israeletique jech laj staq'uic:
—Ta melel ono'ox ti ach'ulelinojbe sch'ulel ti pucuje. Yu'un ti Abrahame, scotol ti
j'alc'opetique ichamic. Pero ti vo'ote ta xaval: "Ti buch'u ta xich' ta muc' ti c'usi ta
xcale, mu xcham o", xachi. [53] ¿Mi vo'ot toj ech'em xu' avu'un latal? ¿Mi ja' mu sta ti
jtotic Abrahame? Ti stuque icham. Ti j'alc'opetique ichamic xtoc. ¿Buch'uot ta xabis aba?
—xutic.
[54] Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Yan ti mi ja' no'ox ta xcac' jba ta ich'el ta muc' jtuque, mu'yuc c'usi bal o. Yu'un ti
Buch'u ta xiyac'un ta ich'el ta muq'ue, ja' ti Jtote, ti ja' Dios avu'unic ta xavalique. [55] Ti
vo'oxuque mu xavojtiquinic. Yan ti vu'une xcojtiquin. Yan ti mi ta xcal ti mu xcojtiquin ti
Diose, jutc'opun ta j'ech'el jech chac c'u cha'al ti vo'oxuque. Ta melel ti vu'une xcojtiquin.
Jech o xal ta jch'un ti c'usi ta xale. [56] Ti Abrahame, ti ja' amolmuc'totic ta vo'nee, xmuyubaj
xa yo'nton ti laj ya'i ti ta xitale. Laj yil ti litale. Jech o xal xmuyubaj xa yo'nton ta jmec
—xi ti Jesuse.
[57] Ti j'israeletique jech laj yalbeic ti Jesuse:
—Ti vo'ote mu'yuc to avich'oj lajuneb yoxvinic (50) jabil. ¿C'usi laj avut ti laj avil ti
Abrahame? —xutic.
[58] Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti c'alal mu'yuc to ox voq'uem ti Abrahame, tey xa
ono'ox oyun ti vu'une —xi ti Jesuse.
[59] Jech ti stuquique laj stsaquic ton yo' ta xac'beic ti Jesuse. Pero ti stuque laj sq'uej sba.
Iloc' batel ta templo. Tey i'ech' batel ta o'lol yu'unic. Ibat.

9

Ti Jesuse ta sjambe sat jun vinic ti ma'sat ono'ox voq'ueme

[1] C'alal jech ta xanav batel ti Jesuse, tey laj yil jun vinic ti ma'sat ono'ox voq'ueme. [2] Ti
yajchanc'optaque jech laj sjac'beic:
—Jchanubtasvanej, ¿c'u cha'al ti ma'sat ivoc' ti vinic li'e? ¿Mi yu'un ja' ta scoj smul ti
stot sme'e, mi ta scoj smul stuc? —xiic.
[3] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ma'uc ta scoj stuc. Mi ja'uc ta scoj smul ti stot sme'e. Ti jech ma'sat ivoq'ue, yo' jech
ac'o vinajuc yabtel ti Dios ta stojole. [4] Yo' to sac ti osile, ta sc'an ta jpasbe yabtel ti Buch'u
laj stacun talele. Yu'un ta xa xtal ti ac'obaltique c'alal mu'yuc xa buch'u xu' ta x'abteje.
[5] Ti jech li' to oyun ta sba banomile, vu'unun ti saquilal osil yu'unic ti cristianoetique —xi
ti Jesuse.
[6] C'alal jech laj yal ti Jesuse, laj stubta ti banomile. Laj spas juteb ach'el ta stub. Laj
sbonbe ta sat ti ma'sate. [7] Ts'acal to un, jech laj yal ti Jesuse:
—Batan, ba poco ti asat ti ta sat vo' ti Siloé sbie —xi. (Ti smelol ti Siloee ja' tacbil.)
Jech ti ma'sate ba spoc ti sate. C'alal isut talele, lec xa xil ti osile. [8] Jech laj yalic ti
slac'nataque schi'uc ti buch'utic ti yilojic ono'ox ti ma'sate:
—¿Mi mu ja'uc ti vinic le'e ti xchotet ta sc'an limuxnae? —xiic.
[9] Oy jlom ta xalic:
—Ja' —xiic.
Ti yan xtoque jech ta xalic:
—Ma'uc. Ja' no'ox ti xco'olaje —xiic.
Pero ti vinique:
—Vu'unun —xi stuc.
[10] Jech laj sjac'beic:
—¿C'usi laj avut ti ta xavil xae? —xutic.
[11] Ti stuque jech laj stac':

—Ti vinic ti ja' sbi Jesuse laj spas ach'el. Laj sbonbun ta jsat. “Batan ta sat vo' ti Siloé sbie. Tey xapoc ti asate”, xiyutun. Libat ec un. C'alal jech laj jpoc ti jsate, laj quil ti saquilal osile —xi.
[12] Ti vinique jech ijac'bat:
—¿Bu oy ti vinic taje? —xutic.
Ti stuque jech laj yal:
—Mu jna' —xi.

Ti jfariseoetique ta sjac'beic ti ma'sate ti c'u s'elan ijam ti sate

[13] Ti ma'sat to oxe ic'bil ibat ta stojol ti jfariseoetique. [14] Ti jech laj spas ach'el ti laj scolta ma'sat ti Jesuse, ja' o ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. [15] Ti jfariseoetique laj xcha'jac'beic ti ma'sat to oxe ti c'usi laj yut ti xil xa ti osile. Ti stuque jech laj yal:
—Laj sbonbun ach'el ta jsat. Ts'acal to laj jpoc. Avi tana un, ta xquil ti osile —xi ti vinique.
[16] Oy jlom jfariseoetique jech laj yalic:
—Ti vinic ti jech laj spas taje ma'uc tacbil talel yu'un ti Diose. Yu'un mu xchabi ti sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale —xiic.
Pero ti yan xtoque jech ta xalic:
—¿C'usi xut ta xac' ta ilel smuc'ul stsatsal ti mi ja' jun jsa'mulile? —xiic.
Jech o xal un, ti stuquique cha'ch'ac yo'nton ic'otic. [17] Jech lic xcha'jac'beic ti ma'sat to oxe:
—Ti vo'ote ¿c'usi vinical ta xaval ti laj sjambot ti asate? —xutic.
Ti stuque jech laj yal:
—Ti vu'un ta xcale ja' jun j'alc'op —xi.
[18] Pero ti j'israeletique mu sc'an xch'unic ti ja' ma'sat to ox ti ta xil ti osile. Jech o xal laj staquic ta iq'uel stot sme' ti ma'sat to oxe. [19] Ti stuquique jech laj sjac'beic:
—¿Mi ja' anich'on li'e ti ta xavalic ti ma'sat ivoq'ue? ¿C'u cha'al ti jech ta xil xa osil avi tana une? —xutic.
[20] Ti stot sme'e jech laj staq'uic:
—Jna'cutic ti ja' jqueremcutique, ti ma'sat ivoq'ue. [21] Pero ti jech ta xil xa ti osile, le'e, mu jna'cutic. Ja' jech xtoc mi ja'uc jna'cutic ti buch'u ijambun ti sate. Jac'beic ava'iic stuc. Yu'un julem xa sch'ulel. Xu' ta xayalbot ava'iic —xiic.
[22] Ja' jech laj yal ti stot sme'e, ja' ti ta xi'ic yu'un ti j'israeletique. Yu'un laj xa scomonop sc'opic, buch'uuc no'ox ti ta xal ti ja' Cristo ti Jesuse, ta xtenat loq'uel ta ch'ul na yu'unic. [23] Jech o xal: “Jac'beic ava'iic ti jqueremcutique, julem xa sch'ulel”, ti xiique.
[24] Jech o xal ti j'israeletique laj xcha'taic ta iq'uel ti vinic ti ma'sat to oxe. Jech laj yalbeic:
—Albun ca'icutic ta melel ta sba ta sat ti Diose. Yu'un ti vinic taje jna'cutic ti ja' jun jsa'mulile —xiic.
[25] Ti stuque jech laj stac':
—Mu jna' mi ja' jun jsa'mulil, mi ma'uc. Ti c'usi jna' leque, ja' ti ma'satun to oxe. Avi tana un, ta xquil xa ti saquilal osile —xi ti vinique.
[26] Ti stuquique jech lic xcha'jac'beic:
—¿C'u s'elan laj spas? ¿C'usi laj yut ti laj sjam ti asate? —xutic.
[27] Ti vinique jech laj stac'be:
—Laj xa calboxuc ava'iic. Pero mu xac'an xach'unbeicun. ¿C'u cha'al ti ep ta velta ta xac'an ti ta xcalboxuque? ¿Mi yu'un ta xac'an ta xats'acli ava'iic ec? —xi ti vinique.
[28] Ti stuquique jech xjajet xa laj yalic:
—Ti vo'ote ts'aclio ti vinic taje. Yan ti vu'uncutique ja' ta jts'aclicutic ti Moisese. [29] Yu'un jna'ojcutic ti ic'oponat yu'un Dios ti Moisese. Pero ti vinic taje mi ja'uc jna'cutic ti bu liquem talele —xiic.
[30] Ti vinique jech laj stac':
—Toj labal ta xca'i avu'unic ti mu xana'ic ti bu liquem talele ti c'alal ja' laj sjambun ti jsate. [31] Jna'tic lec, ti Diose mu xa'ibe sc'op ti jsa'muliletique. Yu'un ja' no'ox ta xa'ibe sc'op ti buch'utic ta xich'ic ta muq'ue, ti ta spasic ti c'usi ta sc'an ti yo'ntone. [32] Yu'un mu'yuc

xca'ibetic o sc'oplal ti ta sjambe sat jun vinic ti ma'sat voq'ueme. [33] Ti ma'ucuc tacbil talel
yu'un Dios ti vinic taje, mu'yuc c'usi xu' yu'un ta spas ti jechuque —xi ti ma'sat to oxe.
[34] Ti stuquique jech laj yalic:
—Yu'un jsa'mulilot ono'ox lavoc' talel ti vo'ote. ¿Mi vo'ot cajal ta xac'an ta xachanub-
tasuncutic ava'i? —xutic.
Tey laj sjipic loq'uel ta ch'ul na.

Ma'satic ta stojol ti Diose

[35] Ti Jesuse laj ya'i ti jipbil xa loq'uel ta ch'ul na ti ma'sat to oxe. C'alal laj snup sbaic ta
bee, jech laj yalbe:
—¿Mi ta xach'un ti Snich'on ti Diose? —xut.
[36] Ti vinique jech laj yal:
—Albun ca'i Buch'u yo' jech ta xquich' ta muc' —xi.
[37] Jech laj stac' ti Jesuse:
—Laj xa avil. Vu'unun, ja' ti Buch'u yacal ta xachi'in ta lo'ile —xut.
[38] Jech ti vinique laj squejan sba ta stojol ti Jesuse. Jech laj yalbe:
—Ta jch'un, Cajval —xi ti vinique.
[39] Ts'acal to un, jech laj yal ti Jesuse:
—Ti lital li' ta sba banomile, tal jvinajesbe c'u s'elan yo'nton ti cristianoetique. Tal
jambe sat ti ma'satetique. Yan ti buch'u jamal ti sat yalojique, ta xjoybijic ta ma'sat —xi
ti Jesuse.
[40] Oy jlom jfariseoetic ti tey xchi'inoje, ti c'alal jech laj ya'iic taje, jech laj sjaq'uic:
—¿Mi yu'un ma'satuncutic ya'yel ec un? —xiic.
[41] Jech laj stac' ti Jesuse:
—Ati yu'unuc ma'satucoxuque, mu'yuc amulic ti jechuque. Pero ti jech ta xavalic ti ta
xavilique, oy amulic —xi ti Jesuse.

10

Sc'oplal ti corral ti laj yich' babac'optaele

[1] Ti Jesuse jech laj yal: —Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u mu x'och ta sti' scorral
ti chije, ti ja' tey chba ochuc talel ti bu ma'uc sti'e, ja' jun j'elec' ti ta x'elc'aje. [2] Pero ti
Buch'u ta x'och batel ta ti' corrale, ja' ti jq'uelchij umbi, ti ta xchabi ti chije. [3] Ti jchabiej
ti' corrale ta sjam ti sti'e yo' ta x'och batel ti jq'uelchije. Jech ti schijtaque ta xa'ibeic
sc'opojel ti yajvalique. Ta sloq'uesbe sbi ti schijtac ti c'alal ta sloq'ues talel ta corrale.
[4] C'alal jech laj xa sloq'ues talel scotol ti schije, ja' jba'be ta xanav batel ti stuque. Jech
ti schijtaque tijilic ta xbat ta spat. Yu'un ta xa'ibeic ti sc'opojele. [5] Mu sts'acliic batel ti
buch'u mu xojtiquinique. Ja' no'ox ta xjatavic batel. Yu'un mu xa'ibeic sc'opojel ti buch'u
mu xojtiquinique —xi ti Jesuse.
[6] Ti jech laj sbabac'opta ti Jesuse, pero ti stuquique mu'yuc laj ya'ibeic smelol ti c'usi laj
yale.

Ti Jesuse, ja' ti lequil J'ilchije

[7] Jech laj xcha'al ti Jesuse:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, vu'unun ti ti' corral ti bu ta x'och batel ti chijetique.
[8] Ti buchutic ba'yel italique, ja' j'eleq'uetic ti ta x'elc'ajique. Pero ti chijetique mu'yuc laj
ya'ibeic ti sc'ope. [9] Vu'unun ti ti' corrale. Ti buch'u ta x'och talel ta jtojole, ja' ta xcol. Ja'
jech xtoc co'ol s'elan jun chij ti xloc' x'och ta corrale. Ta sta lec ti sve'ele. [10] Yan ti j'eleq'ue
ja' no'ox ta xtal soques, ta xtal yelc'an, ta xtal smil ti chijetique. Pero ti vu'une tal cac'be
scuxlejal ti mu no'ox albajuc ti yutsilale.
[11] 'Vu'unun ti lequil j'ilchije. Jech o xal un, ta xcac' jba ta milel yu'un ti jchijtaque. [12] Yan ti
buch'u tojel no'ox ta sc'an ta sq'uel ti chije, c'alal ta xil ti ta xtal ti jti'oval oq'uile, ta xjatav
batel. Ta xicta comel ti chije. Yu'un ma'uc ti bats'i jq'uelchije. Ja' jech xtoc ti chijetique
ma'uc yu'un. Jech ti jti'oval oq'uile ta stsac ti chije. Tan puc ta xbat yu'un. [13] Ti vinic taje

yu'un ja' no'ox stojol ta sc'an ti ta x'abteje. Jech o xal ta xjatav batel. Mu sventauc ti
chijetique. 14-15 Vu'un ti lequil j'ilchije. Ti Jtote xiyojtiquin. Jech ti vu'une xcojtiquin ec. Ja'
jech xcojtiquin ti jchijtaque. Jech ti stuquique xiyojtiquinic ec. Jech o xal un, ta xcac' jba
ta milel yu'un ti jchijtaque. 16 Oy to yan jchij ti mu'yuc to tiq'uil li' ta corrale. Persa chba
quic' talel. Ti stuquique ta xch'unic iq'uel. Jun no'ox corral ta xcom. Jun no'ox ti j'ilchije.
17 'Ti Jtote c'ux ta xiya'i yu'un ta xcac' ti jcuxleje yo' jech ta jcha'ich' ti jcuxlejale.
18 Mu'yuc buch'u xu' ta xismilun. Pero ti jech ta xc'ot ta pasele, yu'un jech ta xloc' ta
co'nton jtuc. Yu'un oy ta jba ti ta xcac' ti jcuxleje. Oy ta jba ti ta jcha'ich' ti jcuxlejale. Ja'
jech albilun talel yu'un ti Jtote —xi ti Jesuse.
19 C'alal jech laj ya'iic ti j'israeletique, lic spas sbaic ta cha'voc' xtoc. 20 Oy ep ti jech ta
xalique:
—¿C'u cha'al ta xach'unbeic sc'op le'e? Yu'un chuvajibem, xch'ulelinojbe sch'ulel pucuj
—xiic.
21 Ti yan xtoque jech ta xalic:
—Ati yu'unuc xch'ulelinojucbe sch'ulel ti pucuje, mu xu' ta xc'opoj jech chac c'u cha'al
le'e. Ati yu'unuc xch'ulelinojucbe sch'ulel ti pucuje, ¿mi yu'un xu' yu'un ta sjambe sat ti
ma'satetic jechuque? —xiic.

Ti j'israeletique mu xich'ic ta muc' ti Jesuse

22 Ti tey ta Jerusalene, ti j'israeletique ja' o yacalic ta spasic sq'uinal sna'obil ti stsajobil
templo yu'unique. Ja' o yorail ti sictique. 23 Ti Jesuse tey ta xanav ta templo ta cotcot na ti
Salomón sbie. 24 Ti j'israeletique tey laj sjoyobtaic ti Jesuse. Jech laj yalbeic:
—Tey to xmacmun ti co'ntoncutic avu'une. ¿Mi vo'ot ti Cristoote? Alo xch'a' ta jamal
—xutic.
25 Jech laj stac' ti Jesuse:
—Laj xa calboxuc ava'iic, pero mu xach'unic. Ti c'usi ta jpase ti ja' ta smantal stuc
ti Jtote, jamal ta xayac'boxuc avilic ti Buch'uun ta melele. 26 Pero ti vo'oxuque mu
xach'unic, yu'un ma'uc jchijoxuc jech chac c'u cha'al laj calboxuc ava'iic ta ba'yele. 27 Yu'un
ti jchijtaque ta xa'iic ti jc'opojele. Jech ti vu'un eque xcojtiquin ti stuquic eque. Ta
xists'acliicun. 28 Yu'un ta xcac'be scuxlejal sbatel osil. Mi ja'uc ch'ayel ta xbatic. Mu'yuc
buch'u ta xispojbun ta coc ta jc'ob. 29 Laj xa yac'bun ti Jtote ti ja' banquilal ta scotole.
Mu'yuc buch'u ta spojbun ta yoc ta sc'ob. 30 Ti vu'une schi'uc ti Jtote jununcutic —xi ti
Jesuse.
31 C'alal jech laj ya'iic ti j'israeletique, laj stamic ton yo' jech ta xac'beic ti Jesuse. 32 Ti
Jesuse jech laj yal:
—Ta sventa smuc'ul stsatsal ti Jtote, ep ti c'usi laj jpas ta atojolique. ¿C'usi junucal ti laj
jpase yo' jech ta xavac'beicun ti tone? —xi ti Jesuse.
33 Ti j'israeletique jech laj staq'uic:
—Ma'uc ta xacac'becutic ton yu'un ti c'usi lec laj apase. Ja' ti toj chopol ta xac'opoj ta
stojol ti Diose. Yu'un ti ac'ope ta xabis aba ta Dios ti c'alal vinicot no'oxe —xutic.
34 Jech laj stac' ti Jesuse:
—Ta xal ti Diose: "Vo'oxuc diosoxuc", xi ti mantal avu'unic ti ts'ibabile. 35 Jna'tic lec
ti jech ts'ibabil ta sc'op Diose. Mu xu' ta jmuctic. Diosetic, laj yac'be sbi ti buch'utic laj
xch'unbeic ti sc'op Diose. 36 Ti Diose laj st'ujun, laj stacun talel li' ta sba banomile. Jech o
xal, ¿c'u cha'al ta xavalic ti chopol ta xic'opoj ta stojol ti Diose ti laj cal vu'unun Snich'onun
Dios ti xichie? 37 Ti mi ma'uc ta jpas ti c'usi ta spas ti Jtote, mu xach'unicun. 38 Manchuc mi
mu xach'unic ti vu'un Snich'onun ti Diose, pero ch'unic ti cabtel ti ta jpas ta atojolique,
yo' jech xana'ic xach'unic ti oy ta jtojol ti Jtote, ti oyun ta stojol eque —xi ti Jesuse.
39 Yan to velta ta ox stsaquic ta chuquel. Pero tey icol batel yu'unic ti Jesuse.
40 Jech ti Jesuse isut batel ta jot uc'um Jordán ti oy ta sloq'ueb c'ac'ale. Tey icom ti buy
to ox laj yac' ich' vo' ti Juane. 41 Ep cristianoetic bat sq'uelic. Jech laj yalic:
—Ti Juan j'ac'-ich'-vo'e mu'yuc c'usi laj yac' iluc smuc'ul stsatsal. Pero scotol ti c'usi laj
yalbe sc'oplal ti vinic li'e, ja' melel —xiic.

42 Ti teye ep laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse.

11

Cham ti Lázaroe

1 Oy jun vinic ti ip ta xa'ie, ti ja' sbi Lázaroe. Tey nacal ta Betania, ti ja' steclumalic
ti Maríae schi'uc ti Martae, ti ja' schi'il sbaic ta voq'uele. 2 Ti María taje ja' ti buch'u laj
smalbe muil aceite ta yoc ti Cajvaltique, ti laj staquintasbe ta stsotsil sjole. Ja' yixlel ti
jchamel Lázaroe. 3 Jech o xal ti chib antsetique jech laj yalic ti laj staic ta iq'uel ti Jesuse:
—Cajval, ti buch'u toj lec xac'opon abaic schi'uque ip ta xa'i —xutic ti Jesuse.
4 C'alal jech laj ya'i ti Jesuse, jech laj yal:
—Ti jech ip ta xa'i taje, mu xcham o schi'uc. Ja' no'ox ta sventa ti ta xvinaj yutsilal
slequilal ti Diose. Ti chamel taje ja' ta sventa yo' jech ta xvinaj cutsilal jlequilal ti vu'un
Snich'onun ti Diose —xi ti Jesuse.
5 Manchuc mi ti Jesús c'ux ta xa'i ti Martae, ti Maríae, ti Lázaroe, 6 pero c'alal i'albat ti ip
ta xa'i ti Lázaroe, tey to icom chib c'ac'al ti bu ono'ox oye. 7 Ts'acal to un, jech laj yalbe ti
yajchanc'optaque:
—Batic yan velta ta Judea —xi ti Jesuse.
8 Ti yajchanc'optaque jech laj staq'uic:
—Jchanubtasvanej, ti j'israeletic teye ach' to no'ox ti jutuc mu laj smilot ta tone. Avi
tana un, ¿mi ta xac'an ta xabat ava'i yan velta? —xutic ti Jesuse.
9 Ti Jesuse jech laj yal:
—¿Mi mu yich'ojuc lajcheb ora ti jun c'ac'ale? Ti mi ta xijxanav ta c'ac'altique, mu
jbosi cacantic. Yu'un sac jaman ti banomile. 10 Yan ti mi ta xijxanav ta ac'obaltique, ta
jbosi cacantic. Yu'un ch'abal sac jaman ti banomile —xi ti Jesuse.
11 Ts'acal to un, ti Jesuse jech laj yalbe ti yajchanc'optaque:
—Vay xa ti Lázaro ti lec jc'opon jbatic schi'uque. Pero ta xbat jtij liquel —xi ti Jesuse.
12 Ti yajchanc'optaque jech laj staq'uic:
—Cajval, ti mi ta xvaye, ja' svinajeb ti ta xa xlecube —xiic.
13 Ti va'i s'elan ta xal ti Jesuse, ja' ta xal ti cham ti Lázaroe. Yan ti yajchanc'optaque
laj snopic ti ta xal ti bats'i vayel no'oxe. 14 Jech o xal un, ti Jesuse jamal laj yalbe ti
yajchanc'optaque:
—Cham xa ti Lázaroe. 15 Ximuyubaj xa ti mu'yuc tey oyune. Más lec ti jech ic'ot ta pasele
ta sventa ti vo'oxuque yo' jech ta xach'unicun. Pero batic, ba jq'ueltic —xi ti Jesuse.
16 Ti Tomase, ti ja' sbiinoj ti vache, jech laj yalbe ti yan jchanc'opetique:
—Batic ec yo' jmoj tey chba chamcutic schi'uc ti Jesuse —xi.

Ti Jesuse ja' cha'cuxiebal schi'uc xtoc ja' cuxlejal

17 C'alal jech ic'ot ti Jesuse, schanibal xa ox c'ac'al smuclej ti Lázaroe. 18 Ti Betaniae nopol
xil sbaic schi'uc ti Jerusalene, jutuc más ta o'lol reva. 19 Ep ti j'israeletique bat svu'lanic yo'
ta spatbeic yo'nton ti Martae, ti Maríae yu'un ja' ti cham xa ti schi'ilic ta voq'uele. 20 C'alal
laj ya'i ti Marta ti ta xa xc'ot ti Jesuse, loc' batel, ba snup ta be. Yan ti Maríae tey icom ta
na. 21 Ti Martae jech laj yalbe ti Jesuse:
—Cajval, ti li'uc oyote, mu'yuc xcham ti jchi'il ta voq'uel ti jechuque. 22 Pero ta jna' ti
c'usi ta xac'anbe ti Diose ta xac'bot scotol —xi ti Martae.
23 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti achi'il ta voq'uele ta xcha'cuxi talel —xi.
24 Ti Martae jech laj yal:
—Ta jna' ti ta xcha'cuxie. Pero ja' to ti c'alal xcha'cuxiic ti animaetic ta slajebal c'ac'ale
—xi ti Martae.
25 Ti Jesuse jech laj yal:
—Vu'unun ti cha'cuxiebale schi'uc ti cuxlejale. Ti buch'u ta xch'unune, manchuc mi ta
xcham, ta xcha'cuxi. 26 Ti buch'u ti cuxulic to avi li'e ti ta xisch'une, mu xchamic o. ¿Mi ta
xach'un taje? —xi ti Jesuse.

[27] Ti Martae jech laj yal:
—Ta jch'un, Cajval. Ta jch'un ti vo'ot ti Cristoote, ti Snich'onot ti Diose, ti ta ono'ox xatal ta banomile —xi ti Martae.

Ti Jesuse ta x'oc' ta smuquinal ti Lázaroe

[28] C'alal jech laj yale, ti Martae bat yic' talel ti schi'il ta voq'uele, ja' ti Maríae. Jech c'ot yalbe ta mucul:
—Li' xa oy ti Jchanubtasvaneje. Ta xastaot ta iq'uil —xut.
[29] C'alal jech laj ya'i taje, ta ora iva'i batel. Bat sq'uel ti Jesuse. [30] Ti Jesuse tey to oy ti bu laj snup ta be ti Martae. Yu'un mu'yuc to ochem batel ta jteclum. [31] C'alal jech loc' batel ta anil ti Maríae, ti j'israeletic ti ta spatic o'ntonale tey ts'acal ibatic. Yu'un laj snopic ti tey chba oc'uc ta muquinale. [32] C'alal ic'ot ti María ti bu oy ti Jesuse, tey laj squejan sba ta yoc. Jech laj yal:
—Cajval, ti li'uc oyucote, mu'yuc xcham ti jchi'il ta voq'uel ti jechuque —xut.
[33] C'alal laj yil ti Jesús ti ta x'oc' ti Maríae schi'uc ti j'israeletic ti ts'acalic batele, och ta at o'nton ec. Mu x'ech' ta xa'i ti me'unale. [34] Ti Jesuse jech laj sjac':
—¿Bu laj amuquic? —xi.
Jech laj yalic:
—La' jq'ueltic avil, Cajval —xutic.
[35] Ti Jesuse i'oc'. [36] Ti j'israeletique jech laj yalic:
—Q'uel avil, ep c'ux ta xa'i sbaic —xiic.
[37] Pero oy jlom jech laj yalic:
—Ti vinic le'e ja' laj sjambe sat ti ma'sate. ¿Mi mu'yuc c'usi laj yut jutebuc yo' mu'yuc xcham ti Lázaroe? —xut sbaic.

Ta xcha'cuxi ti Lázaroe

[38] Ti Jesuse lic ya'i yan velta ti me'unale. Tey inopaj batel ta muquinal. Macbil sti' ta jun muc' ta ton. Yu'un co'ol s'elan jun nail ch'en. [39] Jech laj yal ti Jesuse:
—Loq'uesic ti tone —xi.
Ti Martae, ti ja' schi'il ta voq'uel ti animae, jech laj yal:
—Tu xa van, Cajval. Yu'un oy xa schanibal c'ac'al schamel —xi.
[40] Pero ti Jesuse jech laj yal:
—Ta xavilbe yutsilal slequilal Dios ti mi ta xach'unune, ¿mi mu xacutot? —xi ti Jesuse.
[41] Tey lic sloq'uesic ti tone. Ti Jesuse laj stoy muyel sat ta vinajel. Jech laj yal:
—Colaval, Tot, yu'un laj ava'ibun ti jc'ope. [42] Ta jna' ti ta xava'ibun ono'ox ti jc'ope. Ta xcal jech ta sventa slequilal ti cristianoetic ti li' oyique, yo' jech ta xch'unic ti vo'ot laj atacun talele —xi ti Jesuse.
[43] C'alal jech laj yal ti Jesús taje, tsots i'avan:
—Loc'an talel tey, Lázaro —xi.
[44] Ts'otbil ta manta yoc sc'ob iloc' talel ti animae. Pixbil ta manta ti sat xtoque. Ti Jesuse jech laj yal:
—Jitunic, ac'o batuc —xi ti Jesuse.

Laj snop sc'opic ti ta stsaquic ti Jesuse
(Mt 26:1-5; Mr 14:1-2; Lc 22:1-2)

[45] Ti j'israeletic ti buch'utic xchi'inojic batel ti Maríae, ti c'alal laj yilic laj xcha'cuxes anima ti Jesuse, ja' to jech ep laj xch'unic ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse. [46] Pero oy jlom bat yalbeic ya'i jfariseoetic ti c'usi laj spas ti Jesuse. [47] Ti jfariseoetique schi'uc ti banquilal paleetique bat stsob sbaic schi'uc ti banquilal jchapanvanejetique. Jech laj yalic:
—¿C'usi ta xcutic ti vinic taje ti ep ta xac' iluc ti smuc'ul stsatsale? [48] Yan ti mi ch'an no'ox xcutique, scotolic ta xlic yich'ic ta muc'. Jech ti ajvalil tey ta Romae ta xtal slilinic ti jlumaltique schi'uc ti templo cu'untique —xiic.
[49] Pero oy jun yu'unic ti ja' Caifás sbie, ti ja' o sjabilal tiq'uil ta banquilal pale ti Caifase, ti jech laj yale:

—Mu xana'beic smelol ti vo'oxuque. [50] Mu xana'ic ti ja' más lec ti ac'o chamuc jun vinic
ta sventa ti jteclumaltique. Ja' toj vocol ti mi ta xlaj scotol ti jteclumaltique —xi.
[51] Ti va'i s'elan laj yal ti Caifase, ma'uc laj snop stuc. Yu'un ja' i'ac'bat sna' yu'un ti Diose
ti ac'o chamuc ti Jesús ta sventa ti j'israeletique ti c'alal ja' o tiq'uil ta banquilal pale ti
Caifás ti jabil taje. [52] Pero ma'uc no'ox ta sventa ti j'israeletic ti jech ta xcham ti Jesuse.
Ja' jech xtoc ja' ta sventa stsobel scotol ti snich'nab Dios ti bu'yuc no'ox tanijemique. [53] Ti
jech c'ac'al taje, ja' o lic snop sc'opic ti j'opisialetic yu'un ti j'israeletique yo' jech ta smilic
ti Jesuse.
[54] Jech o xal un, ti Jesuse mu xa xac' sba iluc ta stojol ti j'israeletique. Iloc' batel ti tey ta
Judeae. Bat ta sts'el xocol banomil ta jun jteclum ti ja' sbiinoj Efraine. Tey icom schi'uc ti
yajchanc'optaque.
[55] Jutuc xa sc'an xlic ti q'uin Colel yu'un ti j'israeletique. Ep ti cristianoetic ti liquemic
talel ta jujun jteclume batic ta Jerusalén yo' jech ta xchapan sbaic ti c'u s'elan liquem
yu'unique ti c'alal mu to xlic ti q'uine. [56] Ta sa'ic ti Jesuse. Ti c'alal tey oyic ta temploe,
jech lic sjac'be sbaic:
—¿C'usi ta xanop? ¿Mi ta xtal ta q'uin xana'ic, o mi mo'oj? —xiic.
[57] Ti jfariseoetique schi'uc ti banquilal paleetique yalojic ono'ox mantal ti mi oy bu ta
xilic ti Jesuse, ac'o yalic yo' jech ta stsaquic ta chuquel.

12

Ti ants ti laj smalbe aceite ta yoc ti Jesuse
(Mt 26:6-13; Mr 14:3-9)

[1] Vaquib xa c'ac'al sc'an ti q'uin Colele c'alal ti Jesuse ibat ta Betania ti bu nacal ti
Lázaroe, ja' ti buch'u icha'cuxesat yu'un ti Jesuse. [2] Tey laj spasic ve'lil ta sventa ti Jesuse.
Ti Martae ja' ta xac' ti ve'lile. Ti Lázaroe tey chotol ta mexa ta xve'ic schi'uc ti Jesuse. [3] Ti
Maríae laj yich' talel o'lol litro muil aceite ti ja' puru nardoe, ti toj ep stojole. Laj sq'uebbe
ta sba yoc ti Jesuse. Ts'acal to un, ta stsotsil sjol laj staquintasbe ti yoque. Sjunul yut na
tanij smuil ti perfumee. [4] Ti Judas Iscariotee, ti ja' snich'on ti Simone, ti ja' jun yajchanc'op
ti Jesuse, ja' ti buch'u ta x'ac'van ta c'abale, jech laj yal:
[5] —¿C'u cha'al mu laj yich' chonel ta oxib ciento denario taq'uin ti perfumee, yo' jech
ta xich' coltael ti buch'u abol sbaique? —xi.
[6] Ti jech laj yal ti Judas taje, ma'uc oy ta yo'nton ti buch'u abol sbaique. Yu'un j'elec'
xa'i sba. Ja' jech xtoc yu'un oy ta sc'ob ti yavil taq'uine. Jech o xal un, tey ta stam loq'uel
ti taq'uin ti buch'u ta xaq'ue. [7] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ch'an uto ti ants li'e. Yu'un laj yac'bun quich' ti muil perfume ti xchabioj ono'ox
sventa ti jmucobbaile. [8] Yu'un ti buch'utic abol sbaique li' ono'ox oy ta atojolique. Yan ti
vu'une mu li'uc oyucun o ta atojolique —xi ti Jesuse.

Nopbil xa yu'unic ti paleetique ti ta smilic ti Lázaroe

[9] Ep j'israeletic laj ya'iic ti oy ta Betania ti Jesuse. Tey bat sq'uelic. Pero ma'uc no'ox bat
sq'uelic ti Jesuse. Bat sq'uelic xtoc ti Lázaro ti icha'cuxesat yu'un ti Jesuse. [10] Ti banquilal
paleetique laj scomonopic ti ta smilic ti Lázaroe. [11] Yu'un ja' ta scoj ti Lázaroe ti ep ta xch'ac
sbaic batel ti j'israeletique, ja' ti ta xch'unic ti Jesuse.

Ti Jesuse ta x'och batel ta Jerusalén
(Mt 21:1-11; Mr 11:1-11; Lc 19:28-40)

[12] Ti ta yoc'lomale, ep ti cristianoetic ti ibatic ta q'uin Colele, yu'un laj ya'iic ti ta xc'ot ti
Jesús ta jteclum Jerusalene. [13] Jech o xal un, scotolic lic sbojic yanal xan. Bat snupic ta be
ti Jesuse. Jech lic avanicuc:
—Toj yan yutsil ti Diose. Yan yutsil ti Buch'u talem ta sventa ti Diose. Yan yutsil ti
Ajvalil cu'un ti vo'otic j'israelotique —xiic.
[14] Tey laj sta jcot burro ti Jesuse. Laj scajlebin batel jech chac c'u cha'al ta xal ti sc'op
Diose:
[15] Mu xaxi', jteclum Sión.

Le' cajal ta xtal ta burro ti Ajvalil avu'une,
xi ti ts'ibabile.
16 Ti jech ic'ot ta pasel taje, mu'yuc laj ya'ibeic smelol ti yajchanc'optaque. Ja' to laj
ya'ibeic smelol ti c'alal laj xa ych' slequilal ti Jesuse. Laj sna'ic ti jech ono'ox ts'ibabil ti
sc'oplale. Yu'un jech ono'ox ic'ot ta pasel. 17 Ti cristianoetic ti buch'utic ayic schi'uc ti
Jesús ti c'alal laj yic' loq'uel talel ta smuquinal ti Lázaroe, ti laj xcha'cuxese, laj yalic ti
c'usi laj yilique. 18 Jech o xal ep cristianoetic bat snupic talel ta be ti Jesuse. Yu'un laj ya'iic
ti laj yac' iluc ti smuc'ul stsatsale. 19 Ti jfariseoetique jech laj yalbe sbaic:
—Q'uel avilic, mu xu' cu'untic ta jpajestic ti cristianoetique. Yu'un scotol tey ta xbatic
ta stojol —xut sbaic.

Oy jun chib jyanlum cristianoetic ta sa'ic ti Jesuse

20 Ti ta scotol ti cristianoetic ti batemic ta ych'el ta muc' Dios ta q'uin ti ta Jerusalene,
tey oy jun chib jyanlumetic, ti ja' jgreciaetique. 21 Jech ti jgreciaetique nopajic batel ta
stojol ti Felipee ti liquem talel ta Betsaida ti oy ta Galileae. Jech laj sc'anbeic vocol:
—Ta jc'an ta jq'uel ca'icutic ti Jesuse —xutic ti Felipee.
22 Ti Felipee bat yalbe ti Andrese. Jech schibalic bat yalbeic ya'i ti Jesuse. 23 Ti Jesuse jech
laj yal:
—Sta xa yorail ta xquich' jlequilal ti vu'un ti co'ol j'elantique. 24 Ta melel ta xcalboxuc
ava'iic, mi mu xbaj ta lum ta xcham ti jbej sat trigoe, staoj yav jun jun o. Pero ti mi ta
xchame, ta xbol ti ts'unobale. 25 Ti buch'u c'ux ta xa'i ti scuxlejal li' ta sba banomile, ja' ta
xch'ay. Yan ti buch'u mu tsotsuc sc'oplal ta xa'i ti scuxlejal li' ta sba banomile, ja' ta sta
scuxlejal sbatel osil. 26 Mi oy buch'u ta sc'an ta xtun cu'une, ac'o me sts'acliun batel. Ti bu
oyune tey oy ec. Ti buch'u ta xtun cu'une, ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un ti Jtote.

Ti Jesuse ta xal ti ta xchame

27 'Mu x'ech' ta xca'i ti vocole. ¿C'usi ta xcal? ¿Mi ja' ta xcal: "Tot, coltaun ti c'usi ta
xc'ot ta jtojol avi li'e", mi xichie? Mo'oj, yu'un ja' jtu ti jech litale —xi ti Jesuse.
28 Jech lic sc'opon Dios ti Jesuse:
—Tot, ac'o aba ta ich'el ta muc' atuc —xi.
Ja' o tey ivinaj ti oy Buch'u ta xc'opoj talel ta vinajel ti jech ta xale:
—Laj xa cac' jba ta ich'el ta muc'. Pero yan to velta ta xcac' jba ta ich'el ta muc' —xi ti
Diose.
29 Ti cristianoetic teye laj ya'iic ti oy Buch'u ic'opoje. Laj yalic ti ja' jun chauque. Ti yan
xtoque ta xalic ti ja' ic'oponat yu'un jun ángel. 30 Jech laj yal ti Jesuse:
—Ma'uc ta jventa vu'un ti oy Buch'u ic'opoj laj ava'iique. Yu'un ja' ta aventaic ti
vo'oxuque. 31 Avi tana un, ta xlic ych' chapanel ti cristianoetique. Ja' jech xtoc ja' xa
yorail ti ta xich' jipel loq'uel ti buch'u ta spas mantal li' ta banomile. 32 C'alal ta sta yorail
ta xquich' jipanel ta cruze, vu'un ta jtijbe talel yo'nton scotol ti cristianoetique —xi ti
Jesuse.
33 Ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse, ja' ta xac' ta na'el ti c'u s'elan ta xchame. 34 Ti
cristianoetique jech laj yalic:
—Oy bu ca'binojcutic ti c'alal ta x'ech sq'uelel slibroal ti mantal cu'uncutique ti cuxul
o sbatel osil ti Cristoe. Mi vo'ot ti Cristoote, ¿c'u cha'al ta xaval ti ta xquich' milel ti vu'un
co'ol j'elantique, ti xachie? ¿Buch'uot un cha'e? —xutic.
35 Jech laj stac' ti Jesuse:
—Ti luze li' to oy ta atojolique, pero mu xa jaluc. Xanavanic ta luz yo' to oy ta atojolic,
yo' jech mu ch'ayaluc avo'ntonic xastaoxuc ti ic'al osile. Yu'un ti buch'u ta xanav ta ic'al
osile, mu sna' bu ta xbat. 36 Ch'unic ti luze yo' to li' va'al ta atojolique, yo' jech ta xac'otic
ta snich'nab ti luze —xi ti Jesuse.
C'alal jech laj yal taje, ibat ti Jesuse. Ba snac' sba.

Ti j'israeletique mu xich'ic ta muc' ti Jesuse

37 Ac'o mi laj yac' iluc smuc'ul stsatsal ti Jesús ta stojol ti j'israeletique, pero mi ja'uc
xch'unic. 38 Ti jech taje, ja' ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al laj sts'iba comel ti j'alc'op
Isaíase:
Cajval, ¿buch'u ta xch'un ti c'usi ta xcaltique?
¿Buch'u ta xch'un ti smuc'ul stsatsal ta x'ac'bat yile?
xi ti Isaíase. 39 Oy smelol ti c'u cha'al mu xch'unique. Yu'un jech ono'ox laj sts'iba xtoc ti
Isaíase:
40 Laj jmacbe satic, laj yijubtasbe yo'ntonic,
yo' mu xilic, yo' jech mu xa'iic ta yo'ntonic,
yo' jech mu xtal yac' sbaic ta poxtael ta jtojol,
xi ti Dios ti laj sts'iba ti Isaíase. 41 Jech laj yal ti Isaíase, ja' ti laj yilbe slequilal yutsilal ti
Jesuse. Ja' jech xtoc laj yalbe sc'oplal.
42 Manchuc mi oy j'israeletic ti muc bu laj xch'unique, pero oy ep ti laj xch'unic ti ja'
Jcoltavanej ti Jesuse. Oy jlom jpasmantaletic laj xch'unic xtoc. Pero mu xal sbaic, yu'un ta
xi'ic ti ta xjipatic loq'uel ta ch'ul na yu'un ti jfariseoetique. 43 Yu'un ti stuquique ja' lec ta
xa'iic ti ich'bilic ta muc' yu'un ti cristianoetique. Ja' mu sc'anic ti ta x'ac'atic ta ich'el ta
muc' yu'un ti Diose.

Ta sventa sc'op Jesús ta staic chapanel ti cristianoetique

44 Jech tsots lic yal ti Jesuse:
—Ti buch'u ta xisch'une, ma'uc no'ox ta xisch'unun. Ta xch'un ti Jtot ti buch'u laj
stacun talele. 45 Ti buch'u ta xiyile, ta xil xtoc ti Buch'u laj stacun talele. 46 Vu'unun ti luz ti
lital ta banomile yo' jech ti buch'u ta xisch'ununе, mu xcomic ta ic'al osil. 47 Ti buch'u ta xa'i
ti jc'ope, pero ti mi mu xch'une, ma'uc vu'un ta jchapan. Yu'un ti vu'une lital coltavancun.
Ma'uc lital chapanvancun. 48 Ti buch'u ta xisbajune, ti mu xich' ta muc' ti jc'ope, ta xa xich'
chapanel yu'un ti jc'op ta slajebal c'ac'ale. 49 Yu'un mu ta jmantaluc no'ox jtuc ti c'u s'elan
ta xic'opoje. Ti c'u s'elan ta xic'opoje, ti c'u s'elan ta xichanubtasvane, ja' ta smantal ti Jtot
ti Buch'u laj stacun talele. 50 Jna' lec ti c'u s'elan laj yalbun talel ti Jtote, ja' sventa cuxlejal
sbatel osil. Jech o xal ti c'u s'elan ta xcale co'ol jech chac c'u cha'al laj yalbun talel ti Jtote
—xi ti Jesuse.

13

Ti Jesuse ta spocbe yacan ti yajchanc'optaque

1 Ja' xa yac'ubalil ti q'uin Colele. Sna'oj xa ti Jesuse ti c'ot xa yorail ta xicta comel ti
banomile, ti ta sut batel ta stojol ti Stote. Ti stuque laj ono'ox xc'uxubin ti yajchanc'optac
ti li' ta banomile. Pero ta to xac'be yil más ti sc'uxul yo'ntone.
2 Ti yorail ta xve'ique, tijbat xa yo'nton yu'un pucuj ti Judas Iscariotee, ti ja' snich'on
ti Simone, ti ja' ta xac' ta c'abal ti Jesuse. 3 Ti Jesuse sna'oj xa ti ac'bat xa ta sc'ob yu'un
stot scotol ti c'usitic oye. Yu'un ti stuque liquem talel ta stojol ti Diose. Tey ta sut batel
ta stojol xtoc. Pero ep c'ux ta xa'i ti yajchanc'optaque. 4 Ti Jesuse lic va'iuc ti jech chotol
ta mexae. Laj sloc' ti scha'lomal sc'u'e. Tey laj stsac jun toalla. Lic sts'ot ta schucbenal.
5 Ts'acal to un, lic sq'ueb vo' ta pocob c'obal. Tey lic spocbe yacan ti yajchanc'optaque. Tey
laj scusbe yacan ta toalla ti tey ts'otol ta schucbenale.
6 C'alal jech lic pocbatuc yacan ti Simón Pedroe, ti stuque jech laj yal:
—Cajval, ¿mi vo'ot ta xapocbun ti coque? —xi ti Pedroe.
7 Jech laj stac' ti Jesuse:
—Avi tana li'e mu xava'ibe smelol ti jech ta jpase. Pero ts'acal to ta xlic ava'ibe smelol
—x'utat.
8 Ti Pedroe jech laj yal:
—Mi ja'uc ta xcac' apoc ti coc vu'une —xi ti Pedroe.
Jech laj yal ti Jesuse:
—Ti mi mu'yuc ta jpocbote, mu xu' jchi'in jbatic —x'utat.
9 Ja' yu'un un, jech laj yal ti Simón Pedroe:

—Ma'uc no'ox xapocbun ti cacane, Cajval. Ja' jech xtoc pocbun ti jole, ti jc'obe —xi ti Pedroe.
10 Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti Buch'u naca to atineme, mu xa persauc ta xich' poquel sjunul. Ja' xa no'ox ta xich' pocbel ti yacane, yu'un pocbil xa sjunul. Ti vo'oxuque pocbiloxuc xa, ac'o mi mu acotolicuc —x'utat.
11 Ti mu'yuc pocbiloxuc acotolic ti xie, yu'un sna'oj ti oy buch'u ta x'ac'van ta c'abale.
12 C'alal jech laj yo'nton ta spocbel yacan ti yajchanc'optaque, ti Jesuse tey lic slap ti sc'u'e. Tey bat chotluc ta mexa yan velta. Jech laj yal:
—¿Mi laj ava'ibeic smelol ti jech laj jpas ta atojolique? 13 Jchanubtasvanej, Cajval, ti xavuticune. Melel ava'uquic, yu'un vu'unun. 14 Ti Vu'un Jchanubtasvanejun Ajvalilun avu'unique laj xa jpoc ti avacanique. Ti vo'oxuque jech me xapocbe abaic avacanic ta jujun tal. 15 Yu'un laj xa cac' avilic yo' jech ta xapasic jech chac c'u cha'al laj jpase. 16 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti mosovile, ma'uc cajal ta xac' sba ta stojol ti yajvale. Ti buch'u tacbile, ma'uc cajal ta xac' sba ta stojol ti jtacvaneje. 17 Ti mi ta xava'ibeic smelol ti jech laj jpase, ti mi ta xapasic xtoc jech chac c'u cha'al laj cac' avilique, xamuyubajic no'ox.
18 ’Ti jech laj calboxuc taje, ma'uc acotolic. Yu'un jna'oj ti buch'utic t'ujbil cu'une. Pero yu'un tsots sc'oplal ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ts'ibabil ta sc'op Diose: “Ti buch'u ti jmoj ta xive' schi'uque ijoybij ta cajcronta”, ti xie. 19 C'alal ta xavilic ti jech ta xc'ot ta pasele, jpoco'alojboxuc xa ono'ox ava'iic yo' jech ta xach'unic ti Buch'uun ta melele. 20 Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u ta xich' ta muc' ti buch'u ta jtac batele, vu'un ta xiyich'un ta muc'. Ti buch'u ta xiyich'un ta muq'ue, ta xich' ta muc' ti Buch'u laj stacun talele —xi.

Ti Jesuse ta xal ti ta x'ac'van ta c'abal ti Judase
(Mt 26:20-25; Mr 14:17-21; Lc 22:21-23)
21 C'alal jech laj yale, ti Jesuse lic ochuc ta at o'nton. Jech jamal laj yal:
—Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, oy jun avu'unic ti ta xiyac' ta c'abale —xi ti Jesuse.
22 C'alal jech laj ya'iic ti yajchanc'optaque, lic sq'uel sbaic ta jujun tal. Yu'un mu sna'ic buch'u sc'oplal ti jech ta xale. 23 Oy jun yajchanc'op ti tey nopol ta xve' schi'uque, ti c'ux ta xa'i sbaic schi'uc ti Jesuse. 24 Ti Simón Pedroe lic spas seña ti ac'o sjac' ti buch'u sc'oplal ta xalbe taje. 25 Jech ti stuque más to laj snaban sba ta sts'el ti Jesuse. Jech laj yalbe:
—¿Buch'u, Cajval? —xi.
26 Ti Jesuse jech laj stac':
—Ta jts'aj juteb pan ta sets'. Ti buch'u ta xcac'be ta xavile, ja' me umbi —xi.
Jech o xal laj sts'aj ti juteb pane. Tey laj yac'be ti Judas Iscariotee, ti ja' snich'on ti Simone. 27 C'alal jech laj stsac pan ti Judase, ta ora no'ox och' ti pucuj ta yo'ntone. Jech laj yal ti Jesuse:
—Paso me ta ora ti c'usi ta ono'ox xapase —xut.
28 Ti buch'utic tey ta xve'ic ta mexae, mi junuc laj ya'ibeic smelol ti va'i s'elan laj yal ti Jesuse. 29 Oy jlom laj snopic ti ipasat ta mantal yu'un ti Jesuse ti ac'o bat sman talel ti c'usi ta xtun yu'unic ta sventa ti q'uine. Oy jlom laj snopic ti oy c'usi ta xac'be ti me'unetique, yu'un ja' yich'oj ta sventa yavil taq'uin ti Judase. 30 C'alal jech laj stsac pan ti Judase, loc' batel. Ac'obaltic xa.

Ti ach' mantale
31 C'alal loc' xa batel ti Judase, ti Jesuse jech laj yal:
—Avi tana un, ti vu'un co'ol j'elantique ta xvinaj ti jlequilale. Jech xtoc ta xvinaj yutsilal ti Diose ta sventa ti c'usi ta xc'ot ta jtojole. 32 Ti mi jech ta xvinaj yutsilal ti Dios ta jtojol ti co'ol j'elantique, jech o xal un, ti Diose ta xac' ta ilel ti jlequilal cutsilale. Jutuc xa sc'an ta xa xc'ot ta pasel. 33 Jnich'nabtac, mu xa jaluc li' oyun ta atojolique. Ta xasa'icun, pero co'ol ta xacalboxuc ava'iic jech chac c'u cha'al laj calbe ya'iic ti j'israeletique: “Mu xu' xabatic ti bu ta xibate”, ti xcutic ono'oxe. 34 Ta xcac'boxuc comel ti ach' mantal li'e: C'ux me xava'i abaic ta jujun tal jech chac c'u cha'al c'ux laj ca'ioxuc. Ja' me jech c'ux xava'i abaic ta jujun

tal ti vo'oxuc une. 35 Ti mi jech c'ux ta xava'i abaique, scotol ti cristianoetique ta xilic ti ja'
cajchanc'opoxuque —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xalbe ti Pedro ti ta xmucat ta yo'ntone
(Mt 26:31-35; Mr 14:27-31; Lc 22:31-34)

36 Ti Simón Pedroe jech laj sjac'be ti Jesuse:
—¿Bu ta xabat un, Cajval? —xi.
Jech laj stac' ti Jesuse:
—Ti bu ta xibate, mu to xu' xabat avi li'e. Pero ta xats'acliun ono'ox —xi ti Jesuse.
37 Ti Pedroe jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti mu to xu' ta jts'acliot batel avi li'e, Cajval? Yu'un chapalun xa ta xcac'
jba ta milel ta aventa —xi ti Pedroe.
38 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—¿Mi melel ti chapalot xa ta xavac' aba ta milel ta jventae? Ta melel ta xcalbot ava'i,
laj xa ox amucun ta avo'nton oxib velta ti c'alal mu to ta x'oc' ti cotse —xi ti Jesuse.

14

Ja' sbelal Dios ti Jesuse

1 Ti Jesuse jech laj yalbe ya'iic ti yajchanc'optaque: —Mu me xchibaj avo'ntonic ti
vo'oxuque. Ch'unic me ti Diose. Ch'unicun ec. 2 Ti bu nacal ti Jtote, ep naetic tey yo'
xu' ta xijnaquiotic. Ati yu'unuc mu'yucuque, laj xa calboxuc ava'iic ti jechuque. Jech o
xal un, ta xibat ta smeltsanel ti bu ta xac'otique. 3 C'alal mi laj xa jmeltsan comel ti bu ta
xac'otique, ta xisut talel yan velta yo' jech ta xquic'oxuc batel, yo' jech tey oyoxuc ti bu
oyun eque. 4 Ti vo'oxuque xana'ic ti bu ta xibate schi'uc xana'ic xtoc ti bee —xi ti Jesuse.
5 Ti Tomase jech laj yal:
—Mu jna'cutic ti bu ta xabate, Cajval. ¿C'usi ta xcutcutic yo' ta jna'cutic ti bee? —xi.
6 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Vu'unun ti bee. Vu'unun ti melele. Ja' jech xtoc vu'unun ti cuxlejale. Ja' no'ox ta
jventa vu'un yo' jech xu' ta xac'otic ta stojol ti Jtote. 7 Ti mi xavojtiquinicune, ja' jech xtoc
xavojtiquinic ti Jtote. Avi li'e, li' ta xlic avojtiquinic ti Jtote. Yu'un li' avilojic xae —xi ti
Jesuse.
8 Jech laj yal ti Felipee:
—Ac'bun quilcutic ti Totil taje, Cajval. Ja' to jech xu' o ta xca'icutic —xi.
9 Jech laj stac' ti Jesuse:
—Felipe, jal xa li' oyun ta atojolique, ¿mi mu to xavojtiquinicun xtoc? Ti buch'u ta
xiyojtiquinune, ta xojtiquin ti Jtote. Jech o xal un, ¿c'u cha'al ta xac'an ta xcac'bot avil
ti Jtote? 10 ¿Mi mu xach'un ti oyun ta stojol ti Jtote, ti oy ta jtojol ti Jtote? Ti c'usi ta
xcalboxuque, ma'uc ta xcal ta co'nton jtuc. Ja' ta jpasbe yabtel stuc ti Jtot ti jech oy ta
jtojole. 11 Ch'unic ti oyun ta stojol ti Jtote. Ja' jech xtoc ch'unic ti oy ta jtojol ti Jtot eque.
Mi mu xc'ot ta avo'ntonic ti c'usi laj cal li'e, pero ta sventa ti cabtele, ch'unic. 12 Ta melel
ta xcalboxuc ava'iic, ti buch'u ta xch'unune, ja' jech ta spas jech chac c'u cha'al ta jpas
eque. Xu' to ti ja' más jelavem ta spase. Yu'un ta xibat ti bu oy ti Jtote. 13 Scotol ti c'usi
ta xac'anbeic ti Dios ta jventae, ta xacac'boxuc yo' jech ta jvinajesbe yutsilal Jtot ti vu'un
Nich'onilune. 14 Yu'un vu'un ta jpas ti c'usiuc no'ox ta xac'anic ta jventae.

Ti Jesuse ta xal ti ta xac' talel ti Ch'ul Espíritue

15 'Ti mi c'ux ta xava'iicune, ch'unic ti jmantale. 16 Jech ti vu'une ta jc'anbe ti Jtote ti ac'o
stac'boxuc talel ti Ch'ul Espíritu ti ja' Melele yo' ta scoltaoxuc yo' ta xchi'inoxuc o. 17 Yan
ti buch'utic lec ta xa'iic ti sba banomile mu xu' ta xich'ic. Yu'un mu xilic, mu xojtiquinic
ti Ch'ul Espíritue. Yan ti vo'oxuque xavojtiquinic. Yu'un tey oy ta atojolic. Tey ta xcom o
ta atojolic. 18 Mu xaquictaoxuc comel atuquic. Yu'un ta xtal jchi'inoxuc. 19 Mu xa jaluc ti
li' ta xiyilicun ti cristianoetique. Yan ti vo'oxuque ta xavilicun. Ti jech cuxulun ti vu'une,
jech ta xacuxiic o ta jventa ec. 20 Ti c'alal jech ta xtal ti Ch'ul Espíritue, ja' o tey ta xana'ic

ti oyun ta stojol ti Jtote, ti oyun ta atojolic eque, ti oyoxuc ta jtojol eque. [21] Ti buchʼu snaʼ
xchʼun ti jmantale ta xacʼ ta ilel ti cʼux ta xiyaʼie. Ti buchʼu cʼux ta xiyaʼie, jaʼ jech xtoc
cʼux ta xʼaʼiat yuʼun ti Jtote. Jech ti vuʼun eque cʼux ta xcaʼi. Ta xcacʼ jba iluc ta stojol —xi
ti Jesuse.
[22] Ti Judase, pero maʼuc ti Judas Iscariotee, jech laj yal:
—Cajval, ¿cʼu chaʼal jaʼ noʼox ta xavacʼ aba iluc ta jtojolcutic? ¿Cʼu chaʼal mu jaʼuc ta
xavacʼ aba iluc ta stojol ti cristianoetic liʼ ta sba banomile? —xi.
[23] Ti Jesuse jech laj stacʼbe:
—Ti buchʼu cʼux ta xiyaʼie ta xchʼun ti cʼusi ta xcale. Ta xcʼuxubinat yuʼun ti Jtote. Jech
ti Jtote schiʼuc ti vuʼune ta xinaquicutic ta stojol. [24] Ti buchʼu mu cʼuxuc ta xiyaʼie, mu
xchʼun ti cʼusi ta xcale. Ti cʼusi ta xcal avaʼiique maʼuc jcʼop jtuc. Jaʼ scʼop ti Jtot ti laj
stacun talele.
[25] ʼJech ta xcalboxuc avaʼiic scotol taje yoʼ to liʼ oyun ta atojolique. [26] Yan ti Chʼul
Espíritu ti ta stac talel ti Jtot ta jventae, jaʼ ta xascoltaoxuc, ta spatboxuc avoʼntonic, ta
xaschanubtasoxuc scotol. Jaʼ ta sjulesboxuc ta ajolic scotol ti vaʼi sʼelan laj calboxuque.
[27] ʼTa xibat. Ta xcacʼboxuc comel smucʼul avoʼntonic. Ti smucʼul avoʼntonic ti ta xcacʼ
comele, mu xcoʼolaj schiʼuc jech chac cʼu chaʼal ta xacʼ ti cristianoetic liʼ ta sba banomile.
Jech o xal mu me xavat avoʼntonic. Mu xaxiʼic. [28] Laj xa calboxuc avaʼiic ti ta xibate. Laj
xa calboxuc avaʼiic xtoc ti ta xtal jchiʼinoxuc yan veltae. Mi ta melel ti cʼux ta xavaʼiicune,
xamuyubajic xa jechuc ti laj avaʼiic ti ta xibat ti bu oy ti Jtote. Yuʼun ti stuque jaʼ jelavem
smucʼul. Mu sta ti vuʼune. [29] Jaʼ jech ta xcalboxuc avaʼiic yoʼ to liʼ oyune. Ta jpocoʼalboxuc
avaʼiic yoʼ jech ta xachʼunicun ti cʼalal ta xcʼot ta pasel taje.
[30] ʼMu xa jaluc ta jchiʼinoxuc ta loʼil. Yuʼun ta xa xtal ti buchʼu ta spas mantal liʼ ta sba
banomile, acʼo mi muʼyuc cʼusi xuʼ yuʼun ta jtojol. [31] Pero tsots scʼoplal ti jech ta xcʼot ta
pasele, yoʼ jech ta snaʼic ti cristianoetique ti cʼux ta xcaʼi ti Jtote, ti ta jpas ti cʼusi yalojbune.
Vaʼlanic, batic —xi ti Jesuse.

15

Smucʼ ta aqʼuil ti uvae schiʼuc ti scʼob-cʼobtaque

[1] Ti Jesuse jech laj yal: —Ti vuʼune coʼol jʼelan jech chac cʼu chaʼal ti smucʼ ta aqʼuil ti
uvae. Ti Jtote coʼol sʼelan jech chac cʼu chaʼal ti jchabiej uvae. [2] Ti scʼob-cʼobtac ti uva ti
mu xacʼ ti sate ta sboj loqʼuel. Pero ti bu lec ta xacʼ ti sate ta sloqʼuesbe ti scʼaʼepale. Ta set
loqʼuel ti bu taquijemique yoʼ jech ta xacʼ lec ti sate. [3] Ti voʼoxuque lecubtasbiloxuc xa ta
sventa ti cʼu sʼelan laj jchanubtasoxuque. [4] Junuc avoʼntonic ta jtojol jech chac cʼu chaʼal ti
jun coʼnton ta atojolique. Ti jun scʼobe mu xuʼ ta xacʼ sat ta stuc noʼox ti mi muʼyuc tsacal
schiʼuc ti smucʼ ta aqʼuile. Jaʼ jech ti voʼoxuque muʼyuc cʼusi lec ta xapasic ti mi mu junuc
avoʼntonic ta jtojole.
[5] ʼVuʼunun ti smucʼ ta aqʼuile. Voʼoxuc ti scʼob-cʼobtaque. Ti buchʼu jun yoʼnton ta
jtojole, jun coʼnton ta stojol ec. Ep ta xacʼ ti sate. Yan ti mi chʼacaloxuc ta jtojole, muʼyuc
cʼusi xuʼ avuʼunic. [6] Ti buchʼu ta xchʼac sba ta jtojole ta xichʼ setel loqʼuel. Ta xtaquij jech
chac cʼu chaʼal scʼobtac ti uvae. Ta xichʼ tsobel yoʼ jech ta xichʼ chiqʼuel ta cʼocʼ.
[7] ʼMi staoj yav jun avoʼntonic ta jtojole, mi mu xchʼay ta avoʼntonic ti cʼu sʼelan laj
jchanubtasoxuque, cʼanbeic ti Dios ti cʼusi ta xacʼanique, ta xaʼacʼbatic. [8] Ti mi lec ti cʼusi
ta xapasique, ta xavaqʼuic ta ichʼel ta mucʼ ti Jtote. Jaʼ jech xtoc umbi, ta xacʼotic ta batsʼi
cajchancʼoptac. [9] Ti vuʼune cʼux ta xacaʼioxuc jech chac cʼu chaʼal cʼux ta xiyaʼi ti Jtote.
Tey me oyuc o ta avoʼntonic ti cʼux ta xcaʼioxuque. [10] Ti mi ta xachʼunic ti jmantale, staoj
yav ta xavaʼiic ti scʼuxul coʼntone jech chac cʼu chaʼal ti vuʼun ta jchʼunbe smantal ti Jtote
ti staoj yav ta xcaʼi ti scʼuxul yoʼnton ta jtojole.
[11] ʼTi jech laj calboxuc ti junuc avoʼntonic ta jtojole, jaʼ ta sventa yoʼ jech ta xataic
ti xamuyubajique jech chac cʼu chaʼal ti ximuyubaje. Jech ta xataic ti jun yutsil ti
acuxlejalique. [12] Jaʼ jech ti jmantal liʼe: Cʼux me xavaʼi abaic jech chac cʼu chaʼal cʼux ta
xcaʼioxuque. [13] Ti jech echʼem cʼux ta xcaʼi jbatique, jaʼ ti ta xcacʼ jbatic ta milel yuʼun

ti buch'u lec xquil jbatic schi'uque. [14] Ti vo'oxuque lec ta xquil jbatic ti mi ta xapasic ti
c'usi ta xcalboxuque. [15] Ma'uc xa mosoviloxuc ta xcalboxuc. Yu'un ti mosovile mu sna'
c'usi ta spas ti yajvale. Jech o xal un, lec xquil jbatic, xacutoxuc. Yu'un laj xa cac'boxuc
ana'ic scotol ti c'u s'elan laj yalbun ti Jtote. [16] Ti vo'oxuque mo'coxuc laj at'ujicun. Vu'un
laj jt'ujoxuc. Laj jt'ujoxuc yo' ta xba apasic ti c'usi leque ti ja' sventa sbatel osile. Jech ti
Jtote ta xayac'boxuc ti c'usi ta xac'anic ta jventae. [17] Jech o xal un, ja' jech ti jmantal ta
xcalboxuque: C'ux me xava'i abaic ta jujun tal.

Ti cristianoetique xti'et sjolic ta stojol ti Jesuse schi'uc ta stojol ti yu'untaque

[18] 'Ti mi ta xascrontainoxuc ti cristianoetique, na'ic me ti jech laj scrontainicun ta
ba'yele. [19] Ti co'oluc ta xapasic schi'uc ti cristianoetique, c'ux ta xa'ioxuc jech chac
c'u cha'al c'ux ta xa'i sbaique. Pero ti vu'une laj jt'ujoxuc loq'uel talel ta stojolic ti
cristianoetique. Jech o xal un, cronta ta xayiloxuc. Yu'un mu xa co'oluc avo'ntonic schi'uc.
[20] Juleso me ta avo'ntonic ti jech laj calboxuque: "Ti mosovile ma'uc cajal ta xac' sba ta
stojol ti yajvale", ti xichie. Ti mi laj quich' ilbajinele, ja' no'ox jech ta xavich'ic ilbajinel
ec. Ja' jech xtoc ti mi ta xch'unic ti cristianoetic ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque, ja' jech
ta xach'unbat ac'opic ec. [21] Ti vo'oxuque ta ono'ox xavich'ic ilbajinel ta jventa. Yu'un mu
xojtiquinic ti Buch'u laj stacun talele.

[22] 'Ti cristianoetique mu'yuc smulic ti jechuque ti manchuc lital jchanubtase. Pero avi
tana li'e, mu'yuc xa c'usi xu' spac o sc'oplal yu'un ti smulique. [23] Ti buch'u xti'et sjolic
ta jtojole, xti'et sjolic ta stojol ti Jtot eque. [24] Mu'yuc smulic ti cristianoetic jechuque ti
manchuc laj yilic ti c'usi laj jpas ti mu'yuc buch'u yan ti jech ta spase. Pero laj xa yilic.
Manchuc mi jech laj yilic ti c'usi laj xa jpase, pero xti'et sjolic ta jtojol. Xti'et sjolic ta
stojol ti Jtot eque. [25] Ti jech xti'et sjolic ta jtojole, ja' ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al
ts'ibabil ta mantal yu'unique: "Ta jeche' no'ox xti'et sjolic ta jtojol", ti xie.

[26] 'Pero c'alal ta xtal ti Ch'ul Espíritu ti ja' melele, ti ta jc'anbe talel ti Jtote, ja' ta
scoltaoxuc, ja' ta smuq'uibtasboxuc avo'ntonic. Yu'un ti Ch'ul Espíritue ja' ta xalboxuc
ava'iic ti jc'oplale. [27] Ja' jech ti vo'oxuc eque ta xavalbeicun jc'oplal yu'un ta sliquebal
ono'ox laj achi'inicun talel.

16

[1] 'Jech ta xcalboxuc ava'iic yo' jech mu xchibaj avo'ntonic c'alal mu'yuc li' oyune. [2] Yu'un
ta xavich'ic jipel loq'uel ta ch'ul na'. Ta xc'ot ta pasel xtoc ti mi oy buch'u ta xasmiloxuque,
ta snopic ti ja' jech ta xtunic yu'un ti Diose. [3] Ti jech ta spasboxuque, yu'un mu xojtiquinic
ta j'ech'el ti Jtote. Mi ja'uc ta xiyojtiquinic ec. [4] Ti c'alal ta xavilic ti jech ta xc'ot ta pasele,
ja' me juleso ta ajolic ti jech ono'ox laj calboxuc ava'iique.

Jech yabtel ta spas ti Ch'ul Espíritue

'Ta sliquebal, mu'yuc laj calboxuc ava'iic ti ta xavich'ic ilbajinele, yu'un li' to jchi'ino-
joxuque. [5] Pero avi tana li'e, tey ta xibat ta stojol ti Buch'u laj stacun talele. Ti bu ta xibate,
mu'yuc buch'u junucal avu'unic ta sjac' ti bu ta xibate. [6] Yu'un ja' no'ox la'ochic ta at
o'nton yu'un ti jech laj calboxuc taje. [7] Ti jech ta xibate, jamal ta xcalboxuc ava'iic ti ja'
más leque. Yu'un ja' alequilalic. Yu'un ti mi mu xibate, mu xtal ta atojolic ti Buch'u ta
scoltaoxuque, ti ta xac' smuc'ul avo'ntonique. Yan ti mi libate, ta jtac talel. [8] C'alal jech ta
xtal ti Ch'ul Espíritue, ja' ta xac'be sna'ic ti cristianoetique ti oy ti smulique. Ja' jech xtoc
ta x'ac'bat sna'ic ti oy jun lequilale. Ja' jech xtoc ta x'ac'bat sna'ic ti ta xich'ic chapanel
yu'un ti Diose. [9] Oy smulic, ja' ti mu xisch'unicune. [10] Tey ta xilic ti oy jun lequilale, yu'un
ti vu'une ta xibat ti bu oy ti Jtote. Jech ti vo'oxuque, slajeb xa ti li' aq'uelojbeicun ti jsate.
[11] Tey ta x'ac'bat sna'ic ti chapanel yu'un ti Diose, yu'un laj xa yich' chapanel ta yich'el
castigo ti jpasmantal yu'un ti sba banomile.

[12] 'Ac'o mi oy to ep ti c'usi ta jc'an ta xcalboxuc ava'iique, pero mu to xu' xava'ibeic
ti smelole. [13] C'alal ta xtal ti Ch'ul Espíritu ti ja' melele, ja' ta xac'boxuc ana'ic scotol ti
melele. Mu ta yo'ntonuc stuc ti c'usi ta xale. Ja' ta xal ti c'usi ta x'albat yu'un ti Jtote. Ja'

jech xtoc ta xac'boxuc ana'ic ti c'usitic ta to xc'ot ta pasele. [14] Ti Ch'ul Espíritue ja' ta xiyac'
ta ich'el ta muc'. Yu'un ti c'usitic laj cal laj jpase, ja' ta xac'boxuc ana'ic scotol. [15] Scotol
ti c'usitic oy yu'un ti Jtote, ja' cu'un ec. Jech o xal un, laj calboxuc ava'iic sc'oplal ti Ch'ul
Espíritue, yu'un ja' ta xich' ta sventa ti c'usitic oy cu'une, yo' jech ta xac'boxuc avojtiquinic
ti vo'oxuque.

Ti at o'ntone ta xlic joybijuc ta muyubajel

[16] 'Mu xa jaluc ti ta xavilicun li'e. Ts'acal to ta xlic avilicun. Yu'un ta xibat ti bu oy ti
Jtote —xi ti Jesuse.
[17] Oy jlom ti yajchanc'optaque jech lic sjac'be sbaic ta jujun tale:
—¿C'usi smelol ti jech ta xal taje? Yu'un ta xal ti mu xa ja'uc ti li' ta jq'ueltique. Ja'
jech xtoc ta xal ti ts'acal to ta xlic jq'ueltique. ¿C'usi taje ti ta xbat ti bu oy ti Totile?
[18] "Mu xa jaluc", ti xie. ¿C'usi smelol ta xal? Mu xca'itic smelol ti jech ta xc'opoje —xiic ti
yajchanc'optaque.
[19] Ti Jesuse laj yil ti oy c'usi ta xjac'bate. Jech o xal jech laj yal:
—Laj cal: "Mu xa jaluc ti ta xavilicun li'e. Ts'acal to ta xlic avilicun", ti xichie. ¿Mi
ja' ta xajac'be abaic ta sventa ti jech laj cale? [20] Ta melel ta xcalboxuc ava'iic, ta xlic
oc'anic. Ta xavat avo'ntonic. Yan ti cristianoetic ti uninbilic yu'un ti sba banomile ta
xlic muyubajicuc. Ti jech ta xavat avo'ntonique, ta xlic joybijuc ta smuyubajel avo'ntonic.
[21] C'alal ta svoq'ues yol ti jun antse, mu x'ech' ta xa'i ti svocole. Yu'un sta xa yorail ti
sc'uxule. Ts'acal to un, mi voc' xa ti yole, ta xch'ay ta yo'nton ti sc'uxule. Yu'un xmuyubaj
xa ti lec voc' ti yole. [22] Ja' jech ti vo'oxuque, mu x'ech' ta xava'iic ti avocolique. Pero c'alal ta
xisut talel jq'ueloxuque, ta xlic muyubajuc ti avo'ntonique. Ja' jun smuyubajel avo'ntonic
ti mu'yuc buch'u xaspojboxuque.
[23] 'C'alal jech ta xc'ot sc'ac'alil taje, mu'yuc xa c'usi ta xajac'beicun. Ta melel ta
xcalboxuc ava'iic, scotol ti c'usi ta xac'anbeic ti Jtot ta jventae, ta xayac'boxuc. [24] Avi li'e
mu to c'usi ac'anojbeic ti Jtot ta jventae. Pero c'anic. Jech ta xavich'ic ec, yo' jech ta xataic
ti smuyubajel avo'ntonique.

Ti Jesucristoe tsal yu'un ti sba banomile

[25] 'Ta babac'op laj jc'oponoxuc to ox. Pero ta sta yorail ti ma'uc xa ta babac'op ta
jc'oponoxuque. Yu'un jamal ta xcalboxuc ava'iic liquel sc'oplal ti Jtote. [26] Ti jech c'ac'al
taje c'alal ti oy c'usi ta xac'anbeic ti Jtot ta jventae, mu xa persauc ti ta jc'anbe vocol ti Jtot
ta aventaique. [27] Yu'un ti Jtote c'ux ta xaya'ioxuc. C'ux ta xa'ioxuc, ja' ti c'ux ta xava'iicune.
Ja' jech xtoc laj ach'unic ti liquemun talel ta stojol ti Diose. [28] Lilic talel ta stojol ti Jtote yo'
jech lital li' ta sba banomile. Avi tana un, ta xquicta comel ti sba banomile. Ta xisut batel
ti bu oy ti Jtote —xi ti Jesuse.
[29] Ti yajchanc'optaque jech laj yalic:
—Avi tana un, jamal ta xavalbuncutic. Yu'un ma'uc xa ta babac'op ta xac'opoj. [30] Ta
xquilcutic ti ta xana' scotole. Yu'un mu xa persauc ta jac'botcutic. Jech o xal ta jch'uncutic
ti liquemot talel ta stojol ti Diose —xutic.
[31] Jech laj stac' ti Jesuse:
—¿Mi jech ta xach'unic tana li'e? [32] Ja' xa yorail tana li' une ti tan puc ta xabatic ti
vo'oxuque. Yu'un ta xavictaicun comel jtuc. Pero mu jtucuc ta xicom. Yu'un xchi'inojun
ti Jtote. [33] Ja' jech laj calboxuc av'iic taje, yo' jech jun avo'ntonic ta jtojol. Yu'un ti li' ta sba
banomile ta xlic avich' avocolic. Pero tsotsanic me. Yu'un tsal xa cu'un ti sba banomile
—xut ti yajchanc'optaque.

17

Ti Jesuse ta sc'oponbe Dios ta stojol ti yajchanc'optaque

[1] Ti c'alal laj c'opojuc ti Jesuse, tey laj sq'uel muyel ti vinajele. Jech laj yal:
—Sta xa yorail, Tot, ac'o ta ich'el ta muc' ti Anich'onune yo' jech ta xac'ot ta ich'el
ta muc' ti Anich'onun eque. [2] Yu'un avac'ojbun cabtel ti jbainoj scotol ti cristianoetique

yo' jech ta staic scuxlejalic sbatel osil ti buch'utic laj avac'bune. 3 Ti jech ta staic ti
scuxlejalic sbatel osile, ja' ta sventa ta xyojtiquinot ti atuc no'ox Diosot ta melele, schi'uc
ta xiyojtiquinicun ti vu'un Jcoltavanejun ti laj atacun talele.

4 'Ti vu'une laj xa cac'ot ta ich'el ta muc' li' ta sba banomile. Ja' jech xtoc tsuts xa cu'un
ti cabtel ti laj avac'bun jpase. 5 Avi tana un, Tot, ac'un ta ichel ta muc' ti tey ta atojole jech
chac c'u cha'al quich'oj to ox ta atojol ti c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile.

6 'Ti buch'utic laj xa at'uj loq'uel ti li' ta sba banomile, ti laj avac'bune, laj xa cac'be
sna'ic ti Buch'uot ta melele. Ti buch'utic laj avac'bune ja' avu'un ono'ox. Ja' jech xtoc
laj xa xch'unic ti ac'ope. 7 Scotol ti c'usi laj xa avac'bune, avi tana un, laj xa sna'ic ti tey
liquem talel ta atojole. 8 Yu'un laj xa calbe ya'iic ti ac'op ti laj avac'bune. Jech ti stuquique
laj xa xch'unic. Laj yilic ti ta melel liquemun talel ta atojole. Jech o xal un, ta xch'unic ti
laj atacun talele.

9 'Ta xa jc'anbot vocol yu'unic ti buch'utic laj avac'bune. Ma'uc ta jc'anbot vocol yu'unic
ti buch'utic ventainbilic yu'un ti sba banomile. Ja' no'ox ta jc'anbot vocol yu'unic ti
buch'utic laj avac'bune. Yu'un ja' avu'untac. 10 Scotol ti cu'untaque, ja' avu'un. Ti
avu'untaque, ja' cu'un ec. Ja' jech xtoc ti cutsilale xojobin ta stojolic.

11 'Mu xa li'uc ta xicom ta sba banomile. Yan ti stuquique li' ta xcomic ta sba banomile.
Yu'un ta xtal jchi'inot, Jch'ul Tot. Chabio me ta amuc'ul ta atsatsal ti buch'u laj xa
avac'bune, yo' jech co'oluc yo'ntonic jech chac c'u cha'al ti vo'otique. 12 Ti c'alal laj jchi'in
li' ta banomil ti buch'utic laj avac'bune, lec laj jchabi ta sventa ti amuc'ul atsatsale. Mi
junuc ich'ay. Ja' no'ox ich'ay ti buch'u ch'ayem xa ono'oxe yo' ta xc'ot ta pasel jech chac
c'u cha'al ts'ibabil ta ac'ope.

13 'Avi tana un, tey xa ta xital ti bu oyote. Pero yo' to li' oyun ta banomile jech ta jc'oponic
comel ti buch'utic laj xa avac'bune, yo' jech ta staic ti xmuyubaj yo'ntonic jech chac c'u
cha'al ti vu'une. 14 Laj xa calbe ya'i ti ac'ope. Pero crontainbilic yu'un ti cristianoetique.
Yu'un ti stuquique mu xa co'oluc yo'ntonic schi'uc ti cristianoetique jech chac c'u cha'al
ti vu'une ti mu co'oluc co'nton schi'uque. 15 Ma'uc ta jc'anbot ti ta xach'ac loq'uel ta stojol
ti cristianoetique. Yu'un ja' no'ox ta jc'anbot vocol ti ta xapoj yo' jech mu stsalatic yu'un
ti pucuje. 16 Jech chac c'u cha'al ti vu'un ti mu co'oluc co'nton schi'uc ti cristianoetic li'
ta banomile, ja' jech ti stuqique, mu xa co'oluc yo'ntonic schi'uc ti cristianoetique. 17 Ti
buch'utic laj avac'bune, lecubtaso atuc ta sventa ti melele. Ti ach'ul c'ope, ja' ti melele.
18 Jech chac c'u cha'al laj atacun talel ta stojol ti cristianoetique, ja' jech ti stuquique ta jtac
batel ta stojol ti cristianoetique. 19 Ta sventa ti stuquique jech ta xcac' jba ta avoc ta c'ob
yo' jech ta xitun avu'un, yo' jech ti stuquique lecubtasbilic ta xc'otic ta jventa.

20 'Ma'uc no'ox ta jc'anbot vocol yu'un ti stuquique. Ja' jech xtoc ta xa jc'anbot vocol
yu'unic ti buch'utic ts'acal to ta xlic xch'unicun ta sventa ti ta xlic ya'iic ti ac'op ti ta
x'albatique. 21 Ta jc'anbot vocol ti scotolicuc ti co'oluc o ti yo'ntonique. Ti junuc yo'ntonic
ta jtojoltique jech chac c'u cha'al ti oyot ta jtojole, ti oyun ta atojol eque, Tot. Ta jc'an ti
co'oluc ti yo'ntonique, yo' jech ta xch'unic ti cristianoetique ti vo'ot laj atacun talele. 22 Laj
xa cac'be yich'ic ti jlequilal ti laj avac'bune yo' jech jun yo'ntonic jech chac c'u cha'al ti
junotique. 23 Tey oyun ta stojolic jech chac c'u cha'al oyot ta jtojole yo' jech ti stuquique
ta xc'otic ta jun yo'ntonic ta jbel sc'oplal. Jech ti cristianoetique ta xlic yilic ti vo'ot laj
atacun talele, ti toj c'ux ta xava'ie jech chac c'u cha'al c'ux ta xava'iune.

24 'Tot, ti buch'utic laj xa avac'bune, ta jc'an ti tey oyicuc ti bu ta xic'ote, yo' jech ta xilic ti
jlequilal ti laj avac'bune. Yu'un ac'uxubinojun ono'ox ti c'alal mu'yuc to ta xlic meltsajuc
talel ti banomile. 25 Jch'ul Tot, ti cristianoetic ti buch'utic sventainojic ti sba banomile mu
xayojtiquinot. Ti vu'une xacojtiquin. Ti buch'u laj xa avac'bune laj xa sna'ic ti vo'ot laj
atacun talele. 26 Laj xa cac'be sna'ic ti Buch'uote. Pero ta to xcac'be sna'ic más yo' jech ta
xc'ot ta yo'ntonic ti sc'uxul avo'nton ti oy ta jtojole, yo' jech oyun ta stojolic —xut ti Stote.

18

Ta xchuquic batel ti Jesuse
(Mt 26:47-56; Mr 14:43-50; Lc 22:47-53)

1 C'alal laj yo'nton ta sc'oponel Dios ti Jesuse, iloq'uic batel schi'uc ti yajchanc'optaque.
Batic ta jot sti'il uc'um Cedrón. Ti teye oy ts'unobaltic. Tey i'ochic batel ti Jesuse schi'uc
ti yajchanc'optaque. 2 Ti Judase, ja' ti j'ac'vanej ta c'abale, xojtiquin lec ti ts'unobaltic taje.
Ja' ti ep ta velta tey ta xc'ot stsob sbaic ti Jesuse schi'uc ti yajchanc'optaque. 3 Tey ic'ot ti
Judase schi'uc soldadoetic, schi'uc mayoletic yu'un ti temploe ti ja' tacbilic batel yu'unic
ti banquilal paleetique, schi'uc ti jfariseoetique. Chapalic batel schi'uc yabtejebic, schi'uc
yinternoic, schi'uc stojic. 4 Pero ti Jesuse sna'oj xa ono'ox scotol ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta
stojole. Tey iloc' batel. Jech laj sjac':

—¿Buch'u ta xasa'ic? —xi.

5 Jech laj stac' ti stuquique:

—Ja' ti Jesús ta Nazarete —xutic.

Ti Jesuse jech laj stac':

—Vu'unun —xi.

Ti Judase, ti ja' j'ac'vanej ta c'abale, tey xa schi'uc ti jtsacvanejetique. 6 C'alal vu'unun
ti xi ti Jesuse, sutic ta svalopatic ti jtsacvanejetique. Tey ilomic ta lum. 7 Ti Jesuse jech laj
xcha'jac':

—¿Buch'u ta xasa'ic? —xi.

Ti stuquique jech laj yalic:

—Ja' ti Jesús ta Nazarete —xiic.

8 Ti Jesuse jech laj yal:

—Laj xa calboxuc ava'iic ti vu'unune. Mi vu'un ta xasa'icune, ch'an utic ti jchi'iltaque,
ac'o baticuc —xi.

9 Ti jech laj yale, ja' ta sventa yo' ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al laj yal stuc ti Jesuse:
"Ti buch'utic laj yac'bun ti Jtote, mu junuc ich'ayic cu'un", ti xie. 10 Jech ti Simón Pedroe
laj snit loq'uel ti yespada yich'oje. Laj sbojbe sbats'i chiquin ti Malco sbie, ti ja' smosov ti
banquilal palee. 11 Ti Jesuse jech laj yalbe ti Pedroe:

—Tic'o ta sna ti avespadae. Mi loc' xa ta yo'nton ti Jtot ti ta xquich' ti jvocole, ¿mi yu'un
xavac'touc mu ta xquich' ti jvocole? —xut.

Ti Jesuse oy ta stojol ti banquilal paleetique
(Mt 26:57-58; Mr 14:53-54; Lc 22:54)

12 Ti soldadoetique schi'uc ti banquilal yu'unique, schi'uc ti mayoletic yu'un ti j'israele-
tique, laj stsaquic laj xchuquic ti Jesuse. 13 Tey laj yiq'uic batel ta sna ti Anase. Ti Anase ja'
smuni' ti Caifase. Ti Caifase, ja' o sjabilal ti tiq'uil ta banquilal palee. 14 Ti Caifás taje, ja'
ono'ox ti laj yalbe ya'iic ti j'israeletique: "Ja' lec ti ac'o chamuc jun no'ox vinic ta sventa
ti jlumaltique", ti xie.

Ti Pedroe ta smuc ta yo'nton ti Jesuse
(Mt 26:69-70; Mr 14:66-68; Lc 22:55-57)

15 Ti Simón Pedroe schi'uc ti jun jchanc'ope tijilic batel ta spat ti Jesuse. Ti jun jchanc'ope
lec ojtiquinbil yu'un ti banquilal palee. Jech o xal un, jmoj ochic batel schi'uc ti Jesús ta
yamaq'uil sna ti banquilal palee. 16 Yan ti Pedroe tey icom ta spat ti' moc. Jech o xal ti jun
jchanc'op ti ojtiquinbil yu'un ti banquilal palee, iloc' batel. Bat sc'opon ti me' jq'uel ti'
moque. Tey laj yac' ochuc ti Pedroe. 17 Ti me' jq'uel ti' moque laj sjac'be ti Pedroe:

—¿Mi ma'uc jun yajchanc'opot ti vinic le'e? —xi.

Jech laj stac' ti Pedroe:

—Mo'cun —xi.

18 Toyol ti sique. Jech o xal ti mosoviletique schi'uc ti mayoletique laj stsanic c'oc'. Tey
iva'i c'atinicuc. Jech ti Pedroe tey iva'i c'atinuc schi'uc ti mayoletique.

Ti Jesuse ta x'ich'bat ye yu'un ti banquilal paleetique
(Mt 26:59-66; Mr 14:55-64; Lc 22:66-71)

[19] Ti banquilal paleetique lic sjac'beic ti Jesuse buch'utic ti yajchanc'optaque schi'uc c'usi
ti ta xchanubtasvane. [20] Jech laj yal ti Jesuse:
—Mu'yuc c'usi ta mucul lichanubtasvan. Yu'un tey laj jva'an jba ta xchanubtasel ti
cristianoetic ta temploe, schi'uc ti ta ch'ul naetic ti bu ta stsob sbaic ti j'israeletique. [21] ¿C'u
cha'al ti vu'un ta xajac'beicune? Ja' jac'beic ti cristianoetique. Ja' sna' stuquic ti c'u s'elan
laj jchanubtase. Ac'o yal ava'iic stuquic ti c'u s'elan laj jchanubtase —xi.
[22] C'alal jech laj yal ti Jesús taje, tey va'al jun mayol yu'un ti temploe laj yac'be majel ta
sat. Jech laj yalbe:
—¿Mi ja' jech ta xatac'be ti banquilal pale taje? —xut.
[23] Jech laj stac' ti Jesuse:
—Ti mi oy c'usi chopol laj cale, albun ca'i ti c'usi chopole. Yan ti mi lec ti c'usi laj cale,
¿c'u cha'al ta xamajun? —xi.
[24] Jech ti Anase chucul laj stac batel ta stojol ti banquilal pale Caifase.

Ti Pedroe laj smuc ta yo'nton yan velta ti Jesuse
(Mt 26:71-75; Mr 14:69-72; Lc 22:58-62)

[25] Ti jech tey va'al ta xc'atin ta ti' c'oc' ti Pedroe, jech ijac'bat:
—¿Mi ma'uc jun yajchanc'opot ti vinic le'e? —x'utat.
Ti Pedroe mu jamaluc laj yal:
—Mo'cun —xi.
[26] Tey oy jun yajmosov ti banquilal palee, ti ja' yuts' yalal ti buch'u laj sbojbe schiquin ti
Pedroe. Jech laj sjac':
—¿Mi mu lajuc quilot tey ta ts'unobaltic schi'uc ti vinic le'e? —x'utat.
[27] Ti Pedroe tey laj smuc ta yo'nton yan velta ti Jesuse. Ja' o tey lic oc'uc ti cotse.

Ti Jesuse tey oy ta stojol ti Pilatoe
(Mt 27:1-2, 11-14; Mr 15:1-5; Lc 23:1-5)

[28] Ic'bil loq'uel ti Jesuse ta sna ti Caifase. Yic'ojic batel ta cabilto yu'un ti gobernadore.
Ti j'israeletique mu'yuc x'ochic batel ta cabilto yo' jech mu sta smulic ti c'u s'elan liquem
yu'unique, yo' jech xu' ta xve'ic ta sventa ti q'uin Colele. Yu'un ta xa sacub talel ti osile.
[29] Jech o xal ti Pilatoe iloc' batel. Laj sjac'be ti jchapanvanej j'israeletique:
—¿C'usi smul avu'unic ti vinic li'e? —xi.
[30] Jech laj staq'uic:
—Ti mu'yucuc tsots ti smule, mu'yuc xquic'cutic talel ta atojol ti jechuque —xutic.
[31] Jech laj stac' ti Pilatoe:
—Iq'uic batel. Chapanic atuquic co'ol jech chac c'u cha'al ta xal ti mantal avu'unique
—x'utatic.
Ti j'israeletique jech laj staq'uic:
—Ti vu'uncutic j'israeluncutique mu'yuc quichojcutic mantal ti xu' ta ximilvancutique
—xutic.
[32] Ja' jech ic'ot ta pasel ti laj yal ti Jesús ti c'u s'elan ta xchame. [33] Ti Pilatoe cha'och batel
ta cabilto. Laj yic' ochel ti Jesuse. Jech laj sjac'be:
—¿Mi vo'ot ajvalilot yu'un ti j'israeletique? —xut.
[34] Jech laj yal ti Jesuse:
—¿Mi ta ajol atuc ti jech ta xajaq'ue? ¿Mi yu'un oy buch'u laj yalbot ava'i ti jc'oplale?
—xut.
[35] Jech laj stac' ti Pilatoe:
—¿Mi yu'un j'israelun ec? Ja' laj yac'ot ta coc ta jc'ob ti ateclumale, ti banquilal
paleetique. ¿C'usi laj apas? —xi.
[36] Jech laj stac' ti Jesuse:

—Ti jech Ajvalilune, ma'uc li' ta sba banomile. Ti yu'unuc ja'uque, laj xa sliques c'op ti cajchanc'optac ti jechuque, yo' jech mu xistsaquicun ti jteclumale. Pero li'e, ma'uc li' ti ta xi'och ta Ajvalilale —xi.
[37] Ti Pilatoe jech laj yal:
—Ati xcaltic un cha'e, vo'ot ti ajvalilote —xi.
Jech laj stac' ti Jesuse:
—Ajvalilun jech chac c'u cha'al ta xavale. Yu'un ja' jtu ti tal voc'cun ta sba banomile, yo' tal cal ti melel ta stojol ti cristianoetique. Scotolic ti buch'utic ta xch'unic ti melele, ta xa'iic ti c'usi ta xcale —xi.
[38] Jech laj stac' ti Pilatoe:
—¿C'usi ti melele? —xut.

Chapajem xa sc'oplal ti ta xich' milel ti Jesuse
(Mt 27:15-31; Mr 15:6-20; Lc 23:13-25)

C'alal jech laj sjaq'ue, iloc' batel ti Pilatoe. Bat sc'opon ti j'israeletique. Jech laj yal:
—Mu jutebuc laj jtabe smul ti vinic li'e. [39] Ti vo'oxuque jech stalel liquem avu'unic ti ta yorail q'uin Colele ta xac'anic ti ta jcolta batel jun jchuquele. Jech o xal un, ¿mi ja' ta xac'anic ti ta jcolta batel ti ajvalil avu'unic ta xavalique? —x'utatic.
[40] Ta jech to yepal jech lic avanicuc scotolic:
—Mu xacolta le'e. Ja' coltao batel ti Barrabase —xutic.
Ti Barrabás taje ja' jun j'elec'.

19

[1] Jech o xal ti Pilatoe laj yal mantal ti ac'o yich' tsitsel ta nucul ti Jesuse. [2] Jech ti soldadoetique laj yac'beic slap xotbil ch'ix ta sjol ti Jesuse. Ja' jech xtoc laj yac'be slap c'u'il ti ic'ic' losantic sba stsajale. [3] Ts'acal to un, lic sjoy sbaic ta slabanel ti Jesuse. Jech laj yalic:
—Toj lec muc' ta ajvalilot yu'un ti j'israeletique —xutic.
Ta xac'beic majel ta sat.
[4] Ti Pilatoe cha'loc' batel. Jech laj yal:
—Q'uel avilic, ta xquic' loq'uel tal ti vinique. Ta jva'an ta atojolic yo' jech ta xava'ic ti mu jtabe jutebuc ti smule —xut.
[5] Jech ti Jesuse slapoj loq'uel ti xotbil ch'ix ta sjole schi'uc ti c'u'il ti ic'ic' losantic sba stsajale. Ti Pilatoe jech laj yal:
—Li' oy ti vinique —xi.
[6] C'alal jech laj yilic ti banquilal paleetique schi'uc ti mayoletique, jech lic avanicuc:
—¡Jipano ta cruz! ¡Jipano ta cruz! —xiic.
Ti Pilatoe jech laj yal:
—Ba jipanic ta cruz ti vo'oxuque. Yu'un mu jtabe jutebuc smul ti vinic li'e —xi.
[7] Ti j'israeletique jech laj staq'uic:
—Oy mantal cu'uncutic. Ti mantal cu'uncutique ta xal ti ac'o chamuque. Yu'un ta sbis sba ta Snich'on Dios —xiic.
[8] C'alal jech laj ya'i ti Pilato taje, más to och xi'el ta yo'nton. [9] Icha'och batel ta cabilto. Jech laj sjac'be ti Jesuse:
—¿Bu liquemot talel? —xut.
Pero mu'yuc c'usi laj stac' ti Jesuse. [10] Ti Pilatoe jech laj yal:
—¿C'u cha'al ti mu xatac'bune? ¿Mi mu xana' ti oy cabtel ti xu' ta jipanot ta cruze, ja' jech xtoc ti oy cabtel ti xu' ta jpojote? —xut.
[11] Jech laj stac' ti Jesuse:
—Mu'yuc c'usi xu' avu'un ta jtojol ti manchuc laj yac'bot avabtel ti Diose. Pero ti buch'u tal yac'un ta ac'obe, ja' toj ep smul, mu sta ti vo'ote —xut.
[12] C'alal jech laj ya'i taje, tey lic sa'olan ti Pilato ti c'u s'elan xu' ta scolta batel ti Jesuse. Pero ti j'israeletique jech lic yavtaic:

—Mi ta xacolta batel ti vinique, ma'uc lequil jtunelot yu'un ti muc' ta ajvalil Césare.
Buch'uuc no'ox ti ta sbis sba ta ajvalile, ja' yajcronta ti ajvalil Césare —xutic.
13 C'alal jech laj ya'i ti Pilato taje, laj yal mantal ti ac'o sloq'uesic batel ti Jesús ti bu oye.
Jech ti Pilatoe tey bat chotluc ta chapanobbail ti ja' Gabata sbi ta hebreo c'ope. Pacbil ton,
xi ti smelole. 14 Nopol xa batel o'lol c'ac'al ti sc'ac'alil ti mu to ta xlic ti q'uin Colele c'alal
jech laj yal ti Pilato ta stojol ti j'israeletique:
—Li' oy ti ajvalil avu'unique —xi.
15 Pero ti stuquique jech lic avanicuc:
—¡Ac'o chamuc! ¡Ac'o chamuc! ¡Jipano ta cruz! —xutic.
Ti Pilatoe jech laj yal:
—¿Mi yu'un vu'un ta jipan ta cruz ti ajvalil avu'unique? —xi.
Pero ti banquilal paleetique jech laj staq'uic:
—Ja' no'ox ajvalil cu'uncutic ti Césare. Mu'yuc yan ajvalil —xutic.
16 C'alal jech laj ya'i ti Pilato taje, laj yac' batel ta c'abal ti Jesuse yo' jech ta xich' jipanel
ta cruz. Jech ti stuquique laj yiq'uic batel.

Ta xjipanat ta cruz ti Jesuse
(Mt 27:32-44; Mr 15:21-32; Lc 23:26-43)

17 Ti Jesuse iloc' batel, xcuchoj batel ta snequeb ti scruzale, yo' jech ta xbat ti bu Baquil
Jolil sbiinoje. Gólgota ti sbi ta hebreo c'ope. 18 Ja' tey laj sjipanic ta cruz ti Jesuse. Tey laj
sjipanic ta cruz yan cha'vo' xtoc. Ta o'lol oy ti Jesuse. 19 Laj yal mantal ti Pilatoe ti ac'o
yich' aq'uel sletrail ti sjol scruzale: "Jesús ta Nazaret, ja' ajvalil yu'unic ti j'israeletique",
xi ti letrae. 20 Ep ta jmec ti j'israeletique ta sq'uelic ti c'usi ta xal ti letrae. Yu'un ti bu laj
sjipanic ta cruz ti Jesuse nopol no'ox ti jteclume. Jech xtoc ti letrae ts'ibabil ta hebreo, ta
griego, schi'uc ta latín c'op. 21 Jech o xal ti banquilal paleetic yu'un ti j'israeletique jech laj
yalbeic ti Pilatoe:
—C'u cha'al laj ats'iba jech le'e ti ta xal: "Ajvalil yu'un ti j'israeletique", ti xie. Ja' lec
ts'ibao: "Ti buch'u ta xalbe sba ti ajvalilun yu'un ti j'israeletique", ti xie —xutic.
22 Ti Pilatoe jech laj stac'be:
—Ti c'usi laj xa jts'ibae, ja' jech ta xcom o —xi.
23 Ti soldadoetique, c'alal laj xa sjipanic ta cruz ti Jesuse, laj stambeic ti sc'u'e. Laj spasic
ta chanch'ac. Jujulic laj yich'ic ti chanibique. Ja' jech xtoc laj stsacbeic ti scotone. ¡C'u
stu un! jis no'ox jalbil. Mu'yuc ts'isbil. 24 Jech o xal ti soldadoetique jech laj yalbe sbaic ta
jujun tal:
—Altic ta jattic. Ja' lec la' jq'ueltic suerte yo' jech ta xvinaj buch'u junucal ta xich'
cu'untic —xiic.
Ti jech taje, ja' ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ta xal ti sc'op Diose: "Laj xch'acbe sbaic
ti jc'u'e. Laj sq'uelic suerte yu'un ti jc'u'e", ti xie. Jech ono'ox laj spasic ti soldadoetique.
25 Ta yoc scruzal ti Jesuse tey va'al ti sme'e, schi'uc ti schi'il ta voq'uel ti sme'e, schi'uc
ti Maríae, ti ja' yajnil ti Cleofase, schi'uc ti María Magdalenae. 26 Ti Jesuse, ti c'alal laj yil ti
sme' ti tey va'al ta sts'el ti jun yajchanc'op ti c'uxubinbil yu'une, jech laj yalbe ti sme'e:
—Me', tey va'al ta ats'el ti avole —xut.
27 Jech laj yalbe xtoc ti yajchanc'ope:
—Tey va'al ti ame'e —xut.
C'alal jech laj ya'i ti yajchanc'ope, laj yic' batel ta sna sme' ti Jesuse.

Ta xcham ti Jesuse
(Mt 27:45-56; Mr 15:33-41; Lc 23:44-49)

28 Sna'oj xa lec ti Jesuse ti scotol ic'ot xa ta pasel ta stojole. Ja' jech xtoc yo' ta xc'ot ta
pasel jech chac c'u cha'al ta xal ti sc'op Diose jech laj yal:
—Taquin co'nton —xi.
29 Oy tey jun jarru ti noj ta ch'ail poxe. Tey laj sts'ajic ta ch'ail pox ti esponjae. Tey
laj xchuquic ti esponja ta jun sc'ob hisopo te' sbie. Tey laj xtuchic muyel ta ye ti Jesuse.
30 C'alal jech laj yuch' ch'ail pox ti Jesuse, jech lic yal:

—Cuch xa cu'un scotol —xi.
Tey nijbuj, icham.

Oy jun soldado laj spajbe ta lanza xocon ti Jesuse

31 Jun xa c'ac'al sc'an ti q'uin Colele. Ti j'israeletique mu sc'anic ti tey jipil ta cruz ta
xcom sbec'talic ti jmileletic ti c'ac'al ta sta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. Yu'un ti sc'ac'alil
cuxob o'ntonale, ja' jun c'ac'al ti ich'bil ta muc' yu'unique. Jech o xal un, laj sc'anbeic ti
Pilatoe ti ac'o yal mantal ti ac'o yich'ic c'asbel sbaquil yo'ic ti buch'u jipil ta cruze, yo' jech
xu' ta syalesic talel ta cruz. 32 Jech ti soldadoetique lic sc'asbeic sbaquil yo' ti ba'yel tey
jipile. Ts'acal to yich' c'asbel sbaquil yo' ti jun ti tey jipil ta xocon ti Jesuse. 33 Pero, c'alal
nopajic batel ta sts'el ti Jesuse, laj yilic ti chamem xae. Jech o xal mu'yuc xa laj sc'asbeic
sbaquil ti yo'e.
34 Pero ti jun soldadoe laj to spajbe ta lanza xocon sch'ilte' ti Jesuse. Ta ora no'ox iloc'
talel ch'ich' schi'uc vo'. 35 Ti buch'u laj sts'iba ti c'op li'e ti jech ta xal taje, yu'un laj yil stuc.
Melel ti c'usi ta xale. Yu'un ja' sna' lec ta melel ti jech ta xale, yo' ta xach'unic ec. 36 Ti jech
taje yo' ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ta xal ti sc'op Diose: "Mu xac'asbeic mi junuc
sbaquil", ti xie. 37 Ti ta yan sc'op Diose jech ta xal xtoc: "Ta xilic ti buch'u laj syayijesic ta
lanzae", ti xie.

Ta xich' muquel ti Jesuse
(Mt 27:57-61; Mr 15:42-47; Lc 23:50-56)

38 Ts'acal to ti Josee, ti liquem talel ta jteclum Arimateae, ba yich'be ye ti Pilatoe ti mi
xu' ta xich' batel sbec'tal ti Jesuse. Yu'un ti Josee ja' jun ti xch'unoj ti Jesuse. Ja' no'ox ti
ta mucule, yu'un ta xi' yu'un ti j'israeletique. Jech ti Pilatoe laj yac' ye ti xu' ta xich'be
batel sbec'tal Jesús ti Josee. 39 Tey ital ec ti Nicodemoe ti buch'u ay sc'opon ta ac'obaltic
ti Jesuse. Yich'oj talel nopol lajuneb scha'vinic (30) kilo muil momoletic ti capal schi'uc
mirra, schi'uc yan muil pox ti áloe sbie. 40 Jech ti Josee schi'uc ti Nicodemoe laj spoyic batel
sbec'tal ti Jesuse. Laj slilinic ta sba manta ti muil momoletique. Tey laj xpixic ta manta
sbec'tal ti Jesuse jech chac c'u cha'al stalelic ta smuc sbaic ti j'israeletique. 41 Ti bu laj yich'
jipanel ta cruz ti Jesuse, oy tey jun ts'unobaltic. Ti tey ta ts'unobaltique, oy tey jun ach'
muquinal ti jombil ta tone ti mu to junuc anima tic'bile. 42 Tey laj stiq'uic comel sbec'tal
ti Jesuse. Yu'un ti muquinale ja' nopol no'ox. Pero ma'uc no'ox ti nopole. Yu'un ja' o xa
yorail ti ta xlic sc'ac'alil ti cuxob o'ntonal yu'un ti j'israeletique.

20

Icha'cuxi ti Jesuse
(Mt 28:1-10; Mr 16:1-8; Lc 24:1-12)

1 Ti ta sliquebal c'ac'al xemunae, sob ta jmec, ti María Magdalenae ibat ta muquinal.
Tey laj yil ti mu'yuc xa macal ta ton ti ti' muquinale. 2 C'alal jech laj yile, ibat ta anil ti bu
comem ti Simón Pedroe schi'uc ti jun jchanc'op ti lec c'anbil yu'un ti Jesuse. Jech laj yalbe
ya'iic:
—Laj xa sloq'uesic ta muquinal ti Cajvaltique. Mu jna'cutic bu laj yaq'uic —xi.
3 Ti Pedroe schi'uc ti jun jchanc'ope batic ta muquinal. 4 Jmoj ibatic ta anil. Pero ti jun
jchanc'ope ja' ijelav batel ta anil. Ja' ba'yel ic'ot ta muquinal. Ja' ts'acal to ic'ot ti Pedroe.
5 Ti jun jchanc'ope cuji sq'uel ochel ti muquinale. Tey laj yil ti spixobil ti Jesuse. Pero
mu'yuc x'och batel. 6 C'alal ic'ot ti Simón Pedroe, och batel ta muquinal. Tey laj yil xtoc
ti spixobil ti Jesuse. 7 Ti Simón Pedroe tey laj yil ti jlic poc ti ja' spixobil sjol ti Jesuse, lec
pacbil. Pero yan o ti bu ac'bil comele. 8 Ja' jech xtoc i'och batel ti jun jchanc'op ti buch'u
ba'yel ic'ot ta muquinale. Laj yil ti jech ic'ot ta pasele. Laj xch'un ti icha'cuxi xa ti Jesuse.
9 Pero ti cha'vo'ique mu'yuc to bu laj ya'ibeic smelol ti jech ta xal ti sc'op Diose ti tsots
sc'oplal ta xcha'cuxi Jesús ti xie. 10 Jech ti stuquique isut batel ta snaic.

Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti María Magdalenae
(Mr 16:9-11)

[11] Ti Maríae tey x'oc'olet icom ta ti' muquinal. C'alal tey ta x'oq'ue, laj scujan sba ta
sq'uelel ochel ti muquinale. [12] Laj yil cha'vo' ángeletic ti sac ti sc'u'ique. Jun chotol ta sjol,
jun chotol ta yoc ti bu to ox tuts'ul ti Jesuse. [13] Jech laj sjaq'uic ti ángeletique:
—Ants, ¿c'u cha'al ta xa'oc'? —xiic.
Ti Maríae jech itac'av:
—Yu'un laj xa yich'ic batel sbec'tal ti Cajvale. Mu jna' bu laj yaq'uic —xi.
[14] C'alal naca to jech laj yale, tey joybij. Tey laj yilbe sat ti Jesuse. Pero mu sna' mi ja' ti
Jesuse. [15] Ti Jesuse jech laj sjac':
—¿C'u cha'al ta xa'oc', Ants? ¿Buch'u ta xasa'? —xi.
Ti Maríae yac'touc ti ja' ti jchabiej-ts'unobale. Jech laj yal:
—Banquil, ti mi vo'ot laj apoy loq'uel ti Cajvale, albun ca'i bu laj avac' yo' jech ta jpoy
batel —xi.
[16] Ti Jesuse jech laj yal:
—María —xi.
Ti Maríae ijoybij. Jech laj yal ta hebreo c'op:
—Raboni —xi. (Jchanubtasvanej, xi ti smelole.)
[17] Ti Jesuse jech laj yal:
—María, mu xapicun. Yu'un mu'yuc to muyemun batel ti bu oy ti Jtote. Batan, ba albo
ya'i ti quermanotaque ti ta ximuy batel ti bu oy ti Jtote, ti ja' Atotic eque, ti ja' Dios cu'une,
ti ja' Dios avu'unic eque —x'utat.
[18] Jech ti María Magdalenae bat yalbe ya'i ti yajchanc'optaque ti laj xa yilbe sat ti Jesuse.
Ja' jech xtoc laj yalbe ya'iic ti c'u s'elan i'albat yu'un ti Cajvaltique.

Ti Jesuse laj yac' sba iluc ta stojol ti yajchanc'optaque
(Mt 28:16-20; Mr 16:14-18; Lc 24:36-49)

[19] Taje, ja' o sc'ac'alil ti sliquebal c'ac'al xemunae, ti ta ac'obaltique, ja' o tey stsoboj sbaic
ta na ti yajchanc'optaque. Bajalic lec ta na ta scoj xi'el yu'un ti j'israeletique. Ti Jesuse tey
i'och batel, tey ic'ot sva'an sba ta o'lol yu'unic. Jech laj yal:
—Mu xaxi'ic. Junuc avo'ntonic —xi.
[20] C'alal jech laj yal taje, laj yac' ta ilel ti sc'obe, ti xocone. Jech ti stuquique xmuyubajic
xa ti laj yilic ti Cajvaltique. [21] Ts'acal to jech laj yal yan velta ti Jesuse:
—Junuc avo'ntonic. Jech chac c'u cha'al laj stacun talel ti Jtote, ja' jech ta xajtacoxuc
batel ec —xi.
[22] Jech xtoc un, ti Jesuse laj xvuch'ta ti yajchanc'optaque. Jech laj yalbe:
—Ich'ic ti Ch'ul Espíritue. [23] Ti buch'u ta xavalbe ti ch'aybil xa ti smule, jech ch'aybil
ta xc'ot. Yan ti buch'u ta xavalbe ti mu'yuc ch'aybil ti smule, mu'yuc ono'ox ch'aybil ti
smule —xi ti Jesuse.

Ti Tomase ta sq'uel ti cha'cuxiem xa ti Jesuse

[24] Ti Tomase, ti ja' jun ta slajcha'vo'al ti yajchanc'ope, ti ja' sbiinoj vache, mu'yuc tey ti
c'alal ic'ot ti Jesuse. [25] Ti yan jchanc'opetique jech laj yalbeic:
—Laj xa quilcutic ti Cajvaltique —xutic.
Ti Tomase jech laj yal:
—Mi mu xquil ta sc'ob ti yayijem ta lauxe, mi mu'yuc ta jtic' ochel sni' jc'ob ta yav lauxe,
mi mu'yuc ta jtic' ochel ti sni' jc'ob ta xocone, mu to xu' ta jch'un —xi.
[26] C'alal ech' xa ox vaxaquib c'ac'ale, tey tsobolic yan velta ta jun na ti yajchanc'optaque.
Ja' to tey oy ti Tomase. Ac'o mi lec bajal ti ti' na yu'unique, och batel ti Jesuse. Tey c'ot
sva'an sba ta o'lol yu'unic. Jech laj yal:
—Junuc avo'ntonic —xi.
[27] Jech lic yalbe ti Tomase:
—Tic'o ochel ti sni' ac'ob li' ta jc'obe. Q'uelo ti jc'obe. Tic'o ochel ti ac'ob ta jxocone.
Ch'unun. Mu teyuc no'ox xana'et —xi.
[28] Jech laj stac' ti Tomase:
—Vo'ot ti Cajvalote, ti Diosot cu'une —xi.

[29] Jech laj yal ti Jesuse:
—Avi tana, Tomás, ta xach'unun, ja' ti laj xa avilune. Toj yan yutsilic ti buch'utic ti mu'yuc laj yilicune, pero ti laj xch'unicune —xi ti Jesuse.

Ti c'u cha'al ti jech ts'ibabil ti vun li'e

[30] Ti Jesuse ep to laj yac' iluc smuc'ul stsatsal ta stojol ti yajchanc'optaque, ti mu'yuc ts'ibabil icom ta libro li'e. [31] Pero ti c'u yepal ts'ibabil li'e, yo' jech ta xach'unic ti ja' Cristo ti Jesuse, ti ja' Snich'on ti Diose, yo' jech ta xataic acuxlejalic c'alal ta xach'unique.

21

Ti Jesuse ta xac' sba iluc ta stojol ti vucvo' yajchanc'ope

[1] Ts'acal to un, ti Jesuse laj to yac' sba iluc ta stojol ti yajchanc'optac ti ta sti'il nab Tiberiase. C'alal laj yac' sba iluque, ja' jech chac c'u cha'al li'e: [2] Tey oy jmoj tsobolic ti Simón Pedroe schi'uc ti Tomase, ti ja' vach sbiinoje, schi'uc ti Natanaele ti liquem talel ta jteclum Caná ti oy ta Galileae, schi'uc ti cha'vo' snich'nab ti Zebedeoe, schi'uc yan cha'vo' yajchanc'op ti Jesuse. [3] Ti Simón Pedroe jech laj yal:
—Ta xibat ta tsac choy —xi.
Ti schi'iltaque jech laj yalic:
—Jech ti vu'uncutique ta xba jchi'inotcutic ec —xiic.
Tey ibatic. I'ochic batel ta jun barco. Sjunul ac'obal ixanavic ta stsaquel ti choye. Pero mu'yuc laj staic mi jcotuc. [4] C'alal ta xa sacub talele, ja' o tey ivul ta loq'uel ta ti' nab ti Jesuse. Pero ti yajchanc'optaque mu sna'ic buch'u. [5] Ti Jesuse jech laj yal:
—Queremotic, ¿mi mu'yuc laj ataic jcotuc ti choye? —xi.
Ti yajchanc'optaque jech itac'avic:
—Ch'abal —xiic.
[6] Ti Jesuse jech laj yal:
—Jipic ochel ti stsacobil achoyic ta sbats'i xocon ti barcoe. Tey ta xataic talel ti choye —xi.
Ti yajchanc'optaque laj xch'unic ti jech i'albatique. Ts'acal to un, mu stac' nitel loq'uel talel ta vo' ti stsacobil schoyique, ja' ti toj noj ta choye. [7] Pero ti jun jchanc'op ti lec c'anbil yu'un ti Jesuse, jech laj yalbe ti Pedroe:
—Ja' ti Cajvaltique —xi.
Ti c'alal jech laj ya'i ti Simón Pedro ti ja' ti Cajvaltique, lic slap ta anil ti sc'u' ti sloc'oj to oxe. Ta ora no'ox tey laj sjip sba batel ta vo'. [8] Pero ti yan yajchanc'optaque ic'otic ta ti' nab schi'uc ti barcoe. Tey xjochojic talel ti stsacobil schoyique yu'un noj ta choy. Yu'un oy nan vo'vinicuc (100) no'ox metro ti ochemic batel ta yutil nabe.
[9] C'alal ic'otic ta ti' nabe, tey laj staic ti x'ubet xa yac'alil ti c'oq'ue. Tey cajal jcot choy ta sba ti ac'ale. Ja' jech xtoc tey oy pan. [10] Ti Jesuse jech laj yal:
—Ich'ic talel jaycotuc choy ti naca to laj atsaquique —xi.
[11] Ti Simón Pedroe imuy batel ta yut barco. Ba xjoch talel ta ti' nab ti stsacobil schoy ti noj ta muc'tic choye. O'lol schibal ciento schi'uc oxcot (153) ti choye. Manchuc mi noj ta choy ti stsacobil schoyique, pero mu'yuc xjat. [12] Ti Jesuse jech laj yal:
—La' ve'anic —xi.
Mu'yuc buch'u junucal ti yajchanc'optac laj sjac'beic ti Buch'ue. Ja' ti sna'ojic xa ti ja' ti Cajvaltique. [13] Ti Jesuse laj stsac ti pane. Laj yac'be ti yajchanc'optaque. Ja' jech laj spas schi'uc ti choye.
[14] Ja' xa yoxibal velta ti laj yac' sba iluc ta stojol ti yajchanc'optaque ti c'alal cha'cuxiem xae.

Ti Jesuse ta xchi'in sbaic ta lo'il schi'uc ti Simón Pedroe

[15] C'alal ilaj yo'ntonic ta ve'ele, ti Jesuse jech lic sjac'be ti Simón Pedroe:
—Simón, snich'onot ti Jonase, ¿mi más to c'uxun ta avo'nton? ¿Mi ja' mu sta ti yan li'e? —xi.
Jech laj stac' ti Pedroe:

—Jech, Cajval, ana'oj lec ti c'uxot ta co'ntone —xi.
Ti Jesuse jech laj yalbe:
—Ti mi jech c'uxun ta avo'ntone, q'uelo ti jmimitaque —xi.
16 Jech lic sjac' yan velta ti Jesuse:
—Simón, snich'onot ti Jonase, ¿mi c'uxun ta avo'nton? —xi.
Ti Pedroe jech laj stac'be:
—Jech, Cajval, ana'oj lec ti c'uxot ta co'ntone —xi ti Pedroe.
Ti Jesuse jech laj yal:
—Ti mi jech c'uxun ta avo'ntone, q'uelo ti jchijtaque —xi.
17 Ta yoxibal xa velta jech lic sjac' ti Jesuse:
—Simón, snich'onot ti Jonase, ¿mi c'uxun ta avo'nton? —xi.
Ti Pedroe och ta at o'nton, ja' ti yoxibal xa velta ti jac'bat, ¿mi c'uxun ta avo'nton? ti x'utate. Jech laj yal ti Pedroe:
—Cajval, ana'oj scotol. Xana' lec ti c'uxot ta co'ntone —xi.
Jech laj yal ti Jesuse:
—Ti mi jech c'uxun ta avo'ntone, q'uelo me ti jchijtac un cha'e. 18 Ta melel ta xcalbot ava'i, ti c'alal aqueremal to oxe, laj alap lec ac'u'. Labat ti bu ta xac'ane. Pero c'alal sta yorail ti ta xayijube, ta xalich' ti ac'obe, yan o ti buch'u ta xac' alap ti ac'u'e. Ta xic'ot batel ti bu mu xmuyubaj avo'ntone —xi ti Jesuse.
19 Ti jech laj yal taje, ti Jesuse ta xac'be sna' ti c'u s'elan ta xcham ti Pedroe, yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Dios yu'une. Ts'acal to un, ti Jesuse jech laj yalbe:
—Ts'acliun batel —xi.

Ti jun jchanc'op ti c'uxubinbile

20 C'alal ijoybij ta spat ti Pedroe, laj yil ti tey tijil batel ta spatic ti jun jchanc'op ti ep c'uxubinbil yu'un ti Jesuse, ja' ti buch'u nabal ta sts'el Jesús ti c'alal jmoj ta xve'ic ti jech laj sjaq'ue: "Cajval, ¿buch'u ta xac'ot ta c'abal?", ti xi laj sjaq'ue. 21 C'alal jech laj yil ti Pedroe, jech laj sjac'be ti Jesuse:
—Cajval, ati jun vinic le'e, ¿c'usi ta xc'ot ta pasel ta stojol? —xi.
22 Ti Jesuse jech laj stac'be:
—Ti mi ta jc'an ti cuxul to ta jta ti c'alal ta xicha'sut talele, ¿c'usi aventa? Ti vo'ote ja' no'ox tsacliun batel —xi.
23 Ja' yu'un un, ipuc sc'oplal yu'unic ti mu'yuc ta xcham ti jun jchanc'ope. Pero mu yu'unuc laj yal ti Jesús ti mu ta xchame. Ja' laj yal: "Ti mi ta jc'an ti c'uxul to ta jta ti c'alal ta xicha'sut talele, ¿c'usi aventa?", ti xie.
24 Ti jun jchanc'op taje, ja' ti buch'u laj sts'iba ti libro li'e, ti ja' yiloj scotol ti c'usi ic'ot ta pasele. Jna'tic ti melel ti c'usi ta xale.
25 Oy to ep ti c'usi laj spas ti Jesuse. Ati lajuc yich' ts'ibael ta jujutos ti c'usi laj spase, ti vu'un ta jnope mu x'och o ta scotol banomil ti libroetic ti scotoluc lajuc yich' ts'ibaele. Jechuc.

Hechos

1 Teófilo, ti lec xquil jbatique, ti ta ba'yel libro ti laj jts'ibabote, ja' laj calbot ava'i scotol ti
c'u s'elan ilic abtejuc, ti c'u s'elan ichanubtasvan ti Jesuse, 2 ja' to ti c'alal ista sc'ac'alil imuy
batel ta vinajele. C'alal mu to ox ta xmuy batel ta vinajele, laj st'uj ti yajcholc'optaque. Laj
sbijubtas ta sventa ti Ch'ul Espíritue ti c'u s'elan xu' ta spasique. 3 C'alal icha'cuxi xa ti
Jesuse, laj yac' sba iluc stuc ta stojol ti yajcholc'optaque. Cha'vinic (40) c'ac'al, ep ta tos ti
c'u s'elan laj yac' sba iluc ta stojolique, yo' jech ta sna'ic ti cha'cuxiem xae. Ja' jech xtoc
tey laj yal ti ventainel yu'un ti Diose.
4 Ti Jesuse c'alal tey to schi'uc ti yajcholc'optaque, laj yalbe ya'i ti mu to xloq'uic batel
ta jteclum Jerusalene. Jech laj yal:
—Malaic li'e, ja' to ti mi laj avich'ic ti c'usi yaloj ono'ox ti Jtot ti ta xaq'ue jech chac
c'u cha'al laj calboxuc ava'iique. 5 Ta melel, ti Juane vo' laj yac' ta ich'el. Yan ti vo'oxuque
jutuc xa sc'an ti ta xavich'ic ti Ch'ul Espíritue —xi ti Jesuse.

Ti Jesuse ta xmuy batel ta vinajel

6 C'alal tey to ox tsobolic schi'uc ti Jesuse, jech laj sjaq'uic ti yajcholc'optaque:
—Cajval, ¿mi ja' xa yorail li'e ti ta xavac' jventain jba jtuccutic yan velta ti j'israeluncu-
tique? —xutic ti Jesuse.
7 Jech laj stac' ti Jesuse:
—Le'e, ja' yabtel stuc ti Jtote. Yu'un sna'oj stuc ti c'usi ora ta spase. Ma'uc aventaic ti
vo'oxuque. 8 Pero c'alal ta xavich'ic ti Ch'ul Espíritue, ta xac'boxuc atsatsalic yo' jech ta
xaloq'uic batel ta yalel ti jc'oplale. Ta xavalic li' ta Jerusalene, ti ta sjunul slumal ti Judeae,
ti ta sjunul slumal ti Samariae, ti ta sjoylej banomile —xi ti Jesuse.
9 C'alal jech laj yo'nton ta yalel taje, ti yajcholc'optaque tey laj yilic ti ic'bil imuy batel ta
vinajel ti Jesuse. Ja' o tey tal voliatuc ta toc. Tey ich'ay batel ta satic ti Jesuse. 10 C'alal jech
sq'uelojic ti ta xmuy batel ta vinajel ti Jesuse, ja' o laj yilic ti tey va'al ta sts'elic cha'vo'
viniquetic ti saquic ti sc'u'ique. 11 Ati cha'vo' viniquetique jech laj yalic:
—Galilea viniquetic, ¿c'u cha'al tey va'aloxuc ta sq'uelel muyel ti vinajele? Ti Jesús ti
li' imuy batel ta atojolique, ja' no'ox jech ta xcha'sut talel jech chac c'u cha'al laj avilic ti
imuy batel ta vinajele —x'utatic.

Ta xich' t'ujel ti Matíase yo' ta x'och ta sq'uexol ti Judase

12 Ti stuquique iloq'uic batel ti ta vits ti ja' sbiinoj Olivose. Sutic batel ta Jerusalén. Mu
nomuc ta xil sbaic. Ja' no'ox jech snatil ixanavic jech chac c'u cha'al ta xal smantalil ti
sc'ac'alil cuxob o'ntonale. 13 C'alal ic'otic ta Jerusalene, tey imuyic batel ta scha'cojal na ti
bu oyic ono'oxe. Ti ta scotolic taje, tey oyic ti Pedroe, ti Jacoboe, ti Juane, ti Andrese, ti
Felipee, ti Tomase, ti Bartolomee, ti Mateoe, ti Jacoboe, ja' ti snich'on ti Alfeoe, ti Simone,
ja' ti buch'u tiq'uil to ox ta partido cananistae, schi'uc ti Judase, ja' ti schi'il ta voq'uel ti
Jacoboe. 14 Scotolic ti va'i yepalic taje jun yo'nton ta stsob sbaic yo' ta staic ta c'oponel ti
Diose jmoj schi'uc ti Maríae ti ja' sme' ti Jesuse, ti schi'iltac ta voq'uel ti Jesuse, schi'uc yan
antsetic.
15 Ti jech ta stsobilan sbaique, tey lic va'iuc ti Pedro ta o'lol ti jch'unolajeletique, ti nopol
van vacvinic (120) ta vo'e. Jech laj yal:
16 —Quermanotac, tsots sc'oplal ti jech ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al laj sts'iba ta
sc'op Dios ti Davide ta sventa ti ventainbil yu'un ti Ch'ul Espíritue. Laj sts'iba sc'oplal ti
Judase, ti ja' itun ta j'ic'vanej ti c'alal laj xchuquic batel ti Jesuse. 17 Yu'un ti Judase ja'
jchi'ilcutic ti jmoj quich'oj cabtelcutique. 18 Ti taq'uin ti itojbat yu'un ti c'usi chopol laj
spase, laj smanic o jsep banomil. Ts'acal to un, ti Judase pajal sjol ibaj yalel. Tey it'om.
Iloc' scotol ti sbeel sch'ute. 19 C'alal jech laj ya'iic ti jnaclejetic ta Jerusalene, laj yac'be
sbiin Acéldama ti banomile. Ti smelol ta sc'op stuquique, ja' osilal ch'ich'. 20 Yu'un ti ta
libro Salmoe jech ta xal:

Xocluc comuc o ti snae.
Mu'yuc buch'u xnaqui o tey,
ti xie. Jech ta xal xtoc:
Va'iuc yan yajval ti yabtele,
ti xie.
21 'Oy li' viniquetic ta jtojoltique ti chi'invanic ono'ox c'alal li' to ox jchi'uccutic ti
Cajvaltic Jesuse. 22 Ti viniquetic taje ja' yilojic scotol c'alal i'ac'bat yich' vo' ti Jesús yu'un ti
Juane schi'uc ti c'alal to imuy batel ta vinajele. Tsots sc'oplal ti ac'o yich'ic t'ujel junuc ti
buch'u yilojic taje yo' jech ta jchi'incutic, yo' jech ta xc'ot ta rextigo ti icha'cuxi ti Jesuse
—xi ti Pedroe.
23 C'alal jech laj ya'iique, ja' o tey laj sva'anic cha'vo' viniquetic, ja' ti Matíase schi'uc ti
José Barsabase. Ti yan sbi xtoc ti Josee ja' Justo. 24 Jech lic sc'oponic ti Diose:
—Cajval, xavojtiquinbe yo'nton scotol cristianoetic. Ac'bun quilcutic buch'u junucal
laj at'uj ti cha'vo' li'e. 25 Ti buch'u laj at'uje, ja' ta xich'be yabtel ti Judase ti ich'ay yabtel ta
scoj ti smule, ti tey ibat ti bu ono'ox jech laj sc'ane —xutic ti Diose.
26 Ts'acal to un, lic sq'uelic suerte ti buch'ue. Ja' ic'ot ta stojol ti Matíase. Tey icom ta
abtel schi'uc ti buluchvo' yajcholc'optac ti Jesuse.

2

Ta xtal ti Ch'ul Espíritue

1 C'alal sta sc'ac'alil ti q'uin Pentecostese, ti jch'unolajeletique tey tsobolic ti bu ono'ox
ta stsob sbaique. 2 Ja' o ta jech yepal laj ya'iic ti oy c'usi tsots xjumet ti ilic talel ta
vinajele jech chac c'u cha'al xjumet tsots ic'. Tey xjumet ic'ot ta yut na ti bu chotajtic ti
jch'unolajeletique. 3 Tey laj yilic ti co'ol s'elan leb c'oc' ti laj xch'acan sba batel ta stojolic
ta jujun ti c'u yepal tey tsobolique. 4 Scotol ti jch'unolajeletique noj ic'otic ta yo'ntonic ti
Ch'ul Espíritue. Tey lic c'opojicuc ta yan c'opetic, ja' ti c'u s'elan ta x'ac'bat sna'ic yu'un
ti Ch'ul Espíritue.
5 Ti jech ic'ot ta pasele, ja' o tey talemic ta Jerusalén ep j'israeletic ti ta spasic ono'ox
smantal ti Moisese, ti liquemic talel ta jujun lum ti oyic ta sjoylej banomile. 6 C'alal jech laj
ya'iic ti oy c'usi tsots xjumete, tey ibat stsob sbaic ti j'israeletique. Mu stac' a'yeluc c'usi
ta xalic. Yu'un ta xc'oponatic ta sc'op stuquic jujun. 7 Ti j'israeletique toj elom laj ya'iic.
Ch'ayal ic'ot yo'ntonic ta jmec. Jech lic yalbe sbaic ta jujuntal:
—¿Mi mu ja'uc van liquemic talel ta Galilea scotolic ti va'i s'elan ta xc'opojique? 8 ¿C'usi
xutic ti ta xc'opojic ta jc'op jtuctic ti liquemotic ta jujun lume? 9 Yu'un ep ta chop li' jtaoj
jbatique. Oy jlomotic liquemotic talel ta Partia, ta Media, ta Elam, ta Mesopotamia, ta Juda,
ta Capadocia, ta Ponto, ta Asia. 10 Oy jlomotic liquemotic ta Frigia, ta Panfilia, ta Egipto, ta
Africa tey ta jelavel lum Cirene. Oy jlom liquemic talel ta Roma ti xch'unojic xa jech chac
c'u cha'al ti jch'unojtique. Oy jlom jchi'iltic ti tey voq'uemic ta Romae. 11 Oy jlom liquemic
talel ta Creta, ta Arabia. Pero jcotoltic ta xca'itic ta jc'op jtuctic ti yutsilal ti Diose —xut
sbaic.
12 Scotolic ch'ayal yo'ntonic. Mu stac' a'yeluc ta xa'iic c'usi ta snopic. Jech o xal jech ta
sjac'anbe sbaic:
—¿C'usi xal o ti jech le'e? —xut sbaic.
13 Pero oy jlom lic labanvanuc. Jech ta xalic:
—Yu'un ta xyacubic —xut sbaic.

Ti Pedroe jech laj yalbe ti cristianoetique

14 Ti Pedroe tey lic va'iuc schi'uc ti yan buluchvo' jcholc'opetique. Jech tsots lic c'opojuc
ti Pedroe:
—Jchi'iltac ti li' ta Judeae schi'uc ti vo'oxuc ti talemoxuc ta Jerusalene, a'yic ava'iic lec
ti c'usi ta xcalboxuque. 15 Ma'uc jyacubeluncutic jech chac c'u cha'al ta xanopique, yu'un
naca to baluneb ora ic'luman. 16 Ti jech li'e, ja' ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al laj yal ti
j'alc'op Joele:

17 Jech laj yal ti Diose:
C'alal po'ot xa sta ti slajebaltic batel c'ac'ale, ta xcac'be yich'ic ti Jch'ul Espíritu scotol ti cristianoetique.
Ti avalab anich'nabique ta xalbeicun jc'oplal.
Ti jva'lej viniquetique oy c'usi xlic cac'be yilic.
Ti moletique oy c'usi ta xcac'be yilic ta svayichic.
18 Ti jech c'ac'al taje, ta xcac'be yich'ic ti Jch'ul Espíritu ti caj'abteltac viniquetique, ti antsetique, yo' jech ta xalbeicun jc'oplal.
19 Oy c'usi ta xcac' iluc ta vinajel ti ch'ayal ta xc'ot yo'ntonique.
Ti li' ta banomile, ta xcac' iluc ch'ich', c'oc', ch'ayil ti capal ta toque.
20 Ti c'ac'ale ta x'ic'ub. Ti ue ta stsajub jech chac c'u cha'al ch'ich' c'alal po'ot xa sta sc'ac'alil ti ta xcha'sut talel ti Cajvaltique.
Ti c'ac'al taje, ja' jun muc' ta c'ac'al ti yan yutsile.
21 Scotol ti buch'utic ta sc'anbeic vocol ti Cajvaltique, ja' ta xcolic,
xi ti Diose, xi.

22 'A'yio ava'iic lec, Jchi'iltac, ti c'usi ta xcale. Ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete, ana'ojic lec ti ja' jun vinic ti ac'bat yabtel yu'un ti Dios ta atojolique. Yu'un ep ta tos laj yac' iluc ti tsots xu' yu'une ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose. 23 Ac'o mi jech, pero c'alal la'ac'batic ta avoc ta ac'obique, ti vo'oxuque achucojic batel yo' laj avaq'uic ta milel ta cruz jmoj schi'uc ti viniquetic ti toj chopolique. Ti jech taje, ja' ic'ot ta pasel ti snopoj st'ujoj ono'ox ti Diose. 24 Pero ti Diose laj xcha'cuxes ti Jesuse. Yu'un mu xu' ti ta xlaj o ta j'ech'ele. 25 Yu'un ti ajvalil Davide jech laj yalbe sc'oplal ti Jesuse:
Tey ono'ox va'al ta xquil ti Dios ta jtojole.
Ti stuque tey ono'ox oy ta jbats'i xocon, jech mu xixi'.
26 Jech o xal xmuyubaj ti co'ntone.
Jun yutsil ti c'usitic ta xloc' ta quee.
Jech o xal un, jun co'nton ta xicham.
27 Yu'un jna'oj, ti vo'ote mu xavac' comuc o ti jch'ulel ti bu oy ti animaetique.
Mi ja'uc ta xavac' c'a'uc sbec'tal ti avajtunel ti c'ux ta xava'ie.
28 Laj avac'bun quil ti sbeelal cuxlejale.
Jech xtoc ximuyubaj xa ti oyun ta atojole,
xi ti Davide.

29 Jchi'iltac, jna'ojtic lec ta melel ti icham ti jmolmuc'totic Davide. Laj yich' muquel. Ti smuquinale tey to ta xquiltic. 30 Pero ti Davide ja' jun j'alc'op. Jech o xal sna'oj lec ti i'albat yu'un ti Diose ti oy jun snitilul ta xcom ta sq'uexole, ti ja' Cristoe. 31 Ti Davide co'ol s'elan ti yiloj xa ta vo'nee ti laj yal ti ta xcha'cuxi ti Cristoe. Laj yal xtoc ti mu xc'a' ti sbec'tale, ti mu xcom o sch'ulel ti Jesús ti bu oy sch'ulelic ti animaetique. 32 Ti Jesús taje icha'cuxesat yu'un ti Diose. Vu'un rextigouncutic scotol taje. 33 Ta smuc'ul stsatsal ti Diose ic'at muyel ta vinajel. Tey c'ot chotluc ta sbats'i c'ob. Laj yich' ti Ch'ul Espíritu ti albil ono'ox yu'un ti Dios ti ta xaq'ue. Scotol ti vi s'elan ti laj avilique, ti laj ava'iique, ja' liquem talel ta stojol ti Jesuse. 34 Ma'uc stuc ti David ti imuy batel ta vinajele. Yu'un ti Davide jech laj yal:
Ti Diose jech laj yalbe ti Cajvale:
"La' chotlan ta jbats'i jc'ob,
35 ja' to mi sta yorail ta xcac'bot ta avoc ta ac'ob ti avajcrontae",
xut, xi ti Davide.

36 Jech o xal, ac'o jna'tic lec jcotoltic ti j'israelotique, ti Jesús ti Buch'u laj avaq'uic ta milel ta cruze, ti Diose laj xa sva'an ta Ajvalil ta Jcoltavanej. ¿C'u cha'al xijna'etotic? —xi ti Pedroe.

37 C'alal jech laj ya'iic taje, jech o xal lic ya'iic ta yo'ntonic ti oy smulique. Jech lic sjac'beic ti Pedroe schi'uc ti yan jcholc'opetique:

—Jchi'iltac, ¿c'usi sc'an ta jpascutic? —xiic.

38 Jech laj stac' ti Pedroe:

—Ictaic ti chopol avo'ntonique. Sutanic talel ta stojol ti Diose. Ich'ic vo' ta sventa ti Jesucristoe yo' jech ta xa'ac'batic perdón yu'un ti amulique. Jech ti Diose ta xac'boxuc ti Ch'ul Espíritue. [39] Yu'un jech ono'ox albil yu'un ti Diose ti ta xavich'ic schi'uc ti avalab anich'nabique. Ja' jech xtoc ta xich'ic ti buch'utic nom oyique. Yu'un ti Ch'ul Espíritue ja' sventa scotolic ti buch'utic ta x'ic'atic yu'un ti Cajvaltic Diose —xi ti Pedroe.

[40] Ja' jech yepal laj yal ti Pedroe. Pero oy to yan ti jech laj sbijubtas ti schi'iltaque:

—Q'uelo me abaic. Mu me xachanbe yo'ntonic ti ch'ayemal cristianoetic li'e —xi.

[41] Jech o xal ti cristianoetic ti buch'utic laj xch'unic ti c'usi laj yal ti Pedroe, laj yich'ic vo'. Ti jech c'ac'al taje i'epajic más nopol oxmil ti jch'unolajeletique. [42] Scotolic jun yo'ntonic xch'unojic batel ti c'u s'elan ta xchanubtasatic yu'un ti yaj'cholc'optac ti Jesuse. Jmoj yo'ntonic scotolic. Jun yo'ntonic ta staic ta c'oponel ti Diose. Ta stsob sbaic ta spasel sna'obil ti Cajvaltique.

Stalelic ti ba'yel jch'unolajeletique

[43] Scotol ti cristianoetique labal xi'el ta xa'iic ti c'alal ta sq'uelic ti ta xaq'uic iluc smuc'ul stsatsal ti Diose schi'uc ti ta xaq'uic señailetic ti yajcholc'optac ti Jesuse. [44] Scotol ti buch'utic xch'unojique jmoj yo'ntonic ta scoltaan sbaic ti c'usitic oy yu'unique. [45] Yu'un ta xchonic ti c'usitic oy yu'unique yo' jech ta scoltaic ti buch'u abol sbaique. [46] Jujun c'ac'al ta stsob sbaic ta templo. Jech xtoc ta stsob sbaic ta naetic ta spasic sna'obil ti Cajvaltique. Xmuyubajic no'ox ta xve'ic scotolic. Biq'uit yac'oj sbaic. [47] Scotolic ta xalbeic slequilal ti Diose. Lec x'ilatic yu'un ti yan cristianoetique. Ti Cajvaltique yantic ta sboles batel jujun c'ac'al ti jch'unolajeletic ti buch'utic ta staic ti coltaele.

3

Icol ti jun coxov vinique

[1] Oy jun c'ac'al ti nopol xa batel oxib ora mal c'ac'ale, ibatic ta templo ti Pedroe schi'uc ti Juane. Yu'un ja' xa yorail ti ta xich' tael ta c'oponel ti Diose. [2] Ti ta sti' temploe, scotol c'ac'al, tey chotol jun vinic ti coxov ono'ox ivoq'ue. Tey chba xchotanic ta ti' templo ti Alac' sba ti sbie, yo' ta sc'anbe limoxna ti buch'u tey ta x'oche. [3] Ti coxov vinique c'alal laj yil ti ta x'ochic batel ta templo ti Pedroe schi'uc ti Juane, tey lic sye' sc'ob yo' ta sc'anbe limoxna. [4] Ti Pedroe schi'uc ti Juane tey laj sq'uelic ti coxov vinique. Ti Pedroe jech lic yalbe:

—Q'ueluncutic talel —xut.

[5] Ti coxov vinique tey lic stoy muyel sat. Yac'touc ti oy c'usi ta x'ac'bate. [6] Jech laj yal ti Pedroe:

—Mu'yuc jtaq'uin. Mu'yuc jc'ulejal ta xcac'bot. Pero oy yan ti c'usi xu' ta xcac'bote. Ta sventa ti Jesucristo ta Nazarete, va'lan, xanavan —xut.

[7] Jech ti Pedroe laj snitbe liquel sbats'i c'ob ti coxov vinique. C'alal jech laj spase, ta ora no'ox tey itsatsub ti yacane schi'uc ti sat yoque. [8] Jech ti coxove bit, iva'i. Tey lic xanavuc. Tey i'och batel schi'uquic ta templo. Xbitbun no'ox ta xanav batel. Xmuyubaj xa ta xalbe slequilal ti Diose. [9] Scotol ti cristianoetique laj yilic ti lec xa ta xanave schi'uc ti tey ta xalbe slequilal ti Diose. [10] Toj ch'ayl ic'ot yo'ntonic ta xi'el ti jech ic'ot ta pasele. Yu'un ti cristianoetique xojtiquinic lec ti ja' ti coxov vinic ti buch'u tey ta xich' chotanel ta sti' templo ti Alac' sba sbie, yo' jech tey ta sc'an ti limoxnae.

Oy c'usi ta xal ti Pedro ta coreol ti ja' Salomón sbie

[11] Ti coxov ti buch'u icole tey xnabet batel ta spat ti Pedroe, ti Juane. Mu x'ictavan. Scotol ti cristianoetique tey ch'ayal yo'ntonic bat sq'uelic ti bu ti Pedroe schi'uc ti Juane ti ta scoreolal templo ti ja' Salomón ti sbie. [12] Ti c'alal jech laj yil ti Pedroe, jech lic yalbe ti cristianoetique:

—Jchi'iltac, ¿c'u cha'al ti toj elom ta xava'iique? ¿C'u cha'al ti ta xaq'ueluncutic ta jmeque? ¿Mi yu'un ta xanopic ti ta jtsatsalcutic ta jlequilalcutic ti jech icol ti jech ta xanav ti vinic li'e? [13] Ti jech li'e, ja' laj scolta ti Dios yu'un ti jmolmuc'totique, ja' ti Abrahame, ti

Isaaque, ti Jacobe. Yu'un laj xa yac' ta ich'el ta muc' ti Snich'one, ja' ti Jesuse, ti Buch'u laj
avaq'uic ta yoc ta sc'ob ti jchapanvanejetique. C'alal ta scolta ox ya'i batel ti Pilatoe, pero
mu jechuc laj ac'anic. [14] Ja' laj ac'anic ti ac'o coluc batel ti jmilvaneje. Ma'uc laj ac'anic
ti ac'o coluc batel ti Ch'ul vinique. [15] Ja' jech laj avaq'uic ta milel ti j'ac'-cuxlejale. Pero
icha'cuxesat yu'un ti Diose. Ti jech icha'cuxie, rextigouncutic. [16] Ti jech icol ti coxove, ja'
ta sventa ti Jesús ti quich'ojcutic ta muq'ue. Ja' stuc Jesús laj yac'be yip yacan ti vinic ti
xavojtiquinique. Ti jech jch'unojcutic ti Jesuse, ja' jech colem ic'ot jech chac c'u cha'al ti
ta xavilique.

[17] 'Jna'oj lec, Jchi'iltac, ti vo'oxuque schi'uc ti jpasmantal avu'unique, c'alal laj avaq'uic
ta milel ti Jesuse, mi ja'uc laj ana'ic ta melel ti c'usi ta xapasique. [18] Ti jech laj apasique,
ja' ic'ot ta pasel yu'un ti Diose ti jech ono'ox laj yalic comel ti j'alc'opetique ti ta ono'ox
xich' svocol ti Cristo Jcoltavaneje. [19] Jech o xal, Jchi'iltac, ictaic ti chopol avo'ntonique.
Sutanic talel ta stojol ti Diose, yo' jech ch'aybil ta xc'ot ti amulique. Jech ti Cajvaltique ta
xac'boxuc scuxobil avo'ntonic. [20] Ti Diose laj stacboxuc talel ti Jesucristoe, ti jech ono'ox
albil sc'oplal ta vo'ne ti ta xcom ta Avajcoltavanejique. [21] Manchuc mi ja' jech albil sc'oplal
ti Jesucristoe, pero mu to ta xtal ta ora. Tey to ta xcom ta vinajel ja' to ti mi sta yorail
ti ta xcom ta ach' scotol yu'un ti Diose jech chac c'u cha'al yalojic ono'ox comel ti ch'ul
j'alc'opetic ta vo'nee. [22] Ti Moisese jech ono'ox laj yalbe ti jmolmuc'totic ta vo'nee: "Ti
Cajvaltic Diose ta stacboxuc talel jun j'alc'op ti ta x'ayan li' ta atojolique jech chac c'u
cha'al ti vu'une. Ich'beic ta muc' ti c'usi ta xayalboxuque. [23] Yu'un scotol ti buch'utic mu
xich'ic ta muc' ti j'alc'op taje, ac'o yich' ch'aquel loq'uel ta stojol ti yalab snich'nab ti Diose,
yo' jech ta xich' svocolic", xi.

[24] 'Ti c'usi ic'ot ta pasel ta jtojoltic li' ta orae, jech ono'ox lic yal tal ti j'alc'op Samuele. Ja'
jech xcholet laj yalic talel scotol ti j'alc'opetic ti c'u yepal laj ech'uc talele. [25] Scotol ti c'usi
laj yalbe ti j'alc'opetic ti oy c'usi ta xac' ti Diose, ja' avu'unic. Ta sventa yo' lec oyoxuc, jech
ti Diose laj spas trate schi'uc ti jmolmuc'totic Abrahame, ti jech laj yal ti Diose: "Ta sventa
anitilultac ta staic bendición scotol ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomile", xi. [26] C'alal
laj xcha'cuxes Snich'on ti Diose, ba'yel laj stac talel ta atojolic, yo' jech ta scoltaoxuc, yo'
jech ta xavictaic ta spasel ti chopole —xi ti Pedroe.

4

Ti Pedroe schi'uc ti Juane oyic ta stojol ti jchapanvanejetique

[1] Ti Pedroe schi'uc ti Juane yacalic ta xc'opojic ta stojol ti cristianoetique, c'alal ja' o talic
ti paleetique schi'uc ti banquilal yu'unic ti jchabiej temploe, schi'uc ti jsaduceoetique. [2] Toj
capem tal ti sjolique. Yu'un ti Pedroe schi'uc ti Juane ta xalbe ya'i ti cristianoetique ti ta
xcha'cuxi ti animaetique jech chac c'u cha'al icha'cuxi ti Jesuse. [3] Jech o xal laj stsaquic
batel, laj stiq'uic comel ta chuquel. Ta yoc'lomal to laj sloq'uesic. Yu'un mal xa ti c'ac'ale.
[4] Ti buch'utic laj ya'iic ti c'u s'elan laj yal ti Pedroe ep laj xch'unic. I'epajic ti jch'unolajeletic
nopol vo'mil ti ja' no'ox viniquetique.

[5] Ta yoc'lomal tey laj stsob sbaic ta Jerusalén ti banquilaletic yu'un ti j'israeletique,
schi'uc ti moletic ti ich'bil yeique, schi'uc ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. [6] Ja'
jech xtoc tey oy ti Anas ti banquilal pale to oxe, ti Caifase, ti Juane, ti Alejandroe. Talic
xtoc scotolic ti buch'utic ja'ic yuts' yalaltac ti banquilal paleetique. [7] Tey laj yalic mantal
ti ac'o sloq'uesic talel ta chuquinab ti Pedroe schi'uc ti Juane. Ts'acal to tey lic sva'anic ta
o'lol. Jech lic sjac'beic:

—¿Buch'u ta sventa, buch'u laj yac'boxuc avabtelic ti jech ta xapasique? —xutic.

[8] Ti Pedroe ta sventa ti ventainbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espíritue, jech laj yal:

—Banquilal j'abteletic, moletic yu'un ti jlumaltique, [9] yu'un ti jech ta xajaq'uic ti ta
xac'an xana'ic ti c'u s'elan icol ti coxov vinique, [10] jamal ta xcalboxuc ava'iic yo' jech ta
xana'ic, yo' jech ta sna'ic scotol ti jchi'iltique. Ti vinic ti colem xa ti ta xavilic ti li' va'al
ta atojolique, ja' coltaat yu'un ti Jesucristo ta Nazarete, ja' ti Buch'u laj ajoc'anic ta cruze.
Pero icha'cuxesat yu'un ti Diose. [11] Ti Jesús taje ja' ti jbej ton ti laj ajipic loq'uel ti vo'oxuc

j'abteloxuque. Pero ja' itun ta sliquebal ti nae. [12] Mu'yuc xa yan ti bu ta jta ti jcoltaeltique.
Yu'un mu'yuc laj sva'an yan Jcoltavanej ti Dios li' ta banomile. Ja' no'ox ta sventa Jesús ta
jtatic ti jcoltaeltique —xi ti Pedroe.
[13] Ti jchapanvanejetique laj yilic ti mu'yuc xi'el ta xa'iic c'alal ta xc'opojic ti Pedroe,
ti Juane. Laj yilic xtoc ti ja' viniquetic ti mu'yuc yich'ojic chanubtasele, ti ja' cristiano
no'oxe. Jech o xal tey labal ta xa'iic. Tey ivul ta yo'ntonic ti ja'ic ti jmoj to ox ixanavic
schi'uc ti Jesuse. [14] Ja' jech xtoc ti coxov vinic to oxe tey jmoj va'ajtic schi'uc ti Pedroe
schi'uc ti Juane. Jech o xal ti jchapanvanejetique mu'yuc c'usi xu' ta stabeic ti smulique.
[15] Tey itacatic loq'uel ti bu tsobolique. Stuquic xa no'ox tey xvulajetic comic. [16] Jech ta
xalbe sbaic:
—¿C'usi ta xcutic ti viniquetic le'e? Yu'un scotol ti jnaclejetic li' ta Jerusalene laj xa
sna'ic lec ti laj xa yaq'uic iluc ti smuc'ul stsatsal ti Diose. Mu xa xu' ta jmuctic. [17] Ja' lec, la'
jsibtastic yo' jech mu x'epajic ti cristianoetic ti buch'utic ta xich'ic albel sc'oplal ti Jesuse
—xiic.
[18] Jech o xal itaatic ta iq'uel yan velta. Tsots i'albatic ti mu xa xalbeic sc'oplal ti Jesuse.
[19] Pero ti Pedroe, ti Juane jech laj staq'uic:
—Jchi'iltac, nopo ava'iic lec, ¿mi ja' lec ta xil ti Diose ti ja' ta jch'uncutic ti amantalique,
mi ja' lec ti ja' ta jch'unbecutic smantal ti Diose? [20] Yu'un ti vu'uncutique mu xu' xquicta
jbacutic ta yalel ti c'usi quilojcutique, ti c'usi ca'yiojcutique —xiic.
[21] Manchuc mi laj yich'ic sibtasel yu'un ti jchapanvanejetique, pero icoltaatic batel.
Yu'un mu sna'ic c'usi ta xut yo' ta xac'beic castigo. Ja' ti scotol ti cristianoetique ta xalbeic
slequilal ti Diose ti c'usi ic'ot ta pasele. [22] Ti vinic ti buch'u icol ta sventa smuc'ul stsatsal
ti Diose más ta cha'vinic (40) jabil yich'oj.

Ti jch'unolajeletique ta sc'anic yip yo'ntonic ta stojol ti Diose

[23] Ti Pedroe schi'uc ti Juane ti c'alal icoltaatic batele, tey ibatic ti bu oy ti yan schi'iltaque.
Tey laj yalic ti c'u s'elan i'albatic yu'un ti banquilal paleetique schi'uc ti moletique. [24] C'alal
jech laj ya'iique, scotolic jech laj yalic ti laj staic ta c'oponel ti Diose:
—Cajval, vo'ot Diosot ti laj apas ti vinajele, ti banomile, ti nabe, scotol ti c'usitic oye.
[25] Ta sventa ti Ch'ul Espíritu avu'une, laj sjam ye ti avajtunel Davide ti jech laj avale:
Mu'yuc c'usi bal o ti xvochvun ti cristianoetic ta sjoylej banomile.
Mu'yuc c'usi bal o ti c'usi ta snop stuquique.
[26] Ti ajvaliletique schi'uc ti jpasmantaletic li' ta banomile laj stsob sbaic,
yo' jech ta xiscrontainic ti Diosune schi'uc ti Buch'u t'ujbil cu'une, Ja' ti Cristoe,
xachi ta ac'op, xi.
[27] 'Ti Herodese, ti Poncio Pilatoe, melel, laj stsob sbaic li' ta Jerusalene schi'uc ti jyanlum
cristianoetique, schi'uc ti jchi'ilcutique ta scrontainel ti Ach'ul Nich'on Jesuse, ti ja'
va'anbil avu'un ta Jcoltavaneje. [28] Ti jech taje, ja' laj spasic scotol jech chac c'u cha'al anopoj
ti ta xc'ot ta pasel ono'oxe. [29] Avi tana un, Cajval, q'uel avi s'elan ta sibtasvanic. Ac'bun yip
co'ntoncutic ti avaj'abteluncutique yo' jech mu ta xi'eluc ta xcalcutic ti ac'ope. [30] Ta sventa
amuc'ul atsatsal, coleso ti jchameletique. Ac'o iluc ti tsots xu' avu'un ta sventa ti Ach'ul
Nich'on Jesuse —xiic.
[31] C'alal jech laj yo'ntonic ta sc'oponel ti Diose, tsots inic ti bu stsoboj sbaic ti
jch'unolajeletique. Scotolic iventainbatic yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Oy yip
yo'ntonic ta yalel batel ti sc'op Diose.

Ti c'usi oy yu'unique, ja' yu'un scotolic

[32] Ti epal jch'unolajeletique jmoj yo'ntonic scotolic. Mi ja'uc oy bu ta xalic ti ja' yu'un
stuquic ti c'usi oy yu'unique. Yu'un ti c'usitic oy yu'unique, ta xalic ti ja' yu'un scotolic.
[33] Ti jcholc'opetique tsots xu' yu'unic. Ta xalbeic sc'oplal ti icha'cuxi ti Cajvaltic Jesuse.
Scotolic ep ta x'ac'batic bendición yu'un ti Diose. [34] Mu'yuc buch'u junucal ta xich' svocol
yu'unic. Yu'un scotolic ti buch'utic oy yosilique, mi snaique, ta xchonic. Ta xich'ic talel
ti taq'uine. [35] Tey chba yac'beic ti jcholc'opetique yo' jech ti stuquique ta xch'acbeic ti
jch'unolajeletic ti buch'utic mu'yuc c'usi oy yu'unique. [36] Ja' jech laj spas jun vinic ti oy

ta stojol ti jchunolajeletique. Ti jun vinic taje, ja' jun levita ti ja' José sbie. Voq'uem talel
ta Chipre banomil ti joyobtabil ta nabe. Ti jcholc'opetique laj yac'beic yan sbi ti Josee, ja'
Bernabé, Jpat o'ntonal, xi ti smelol ta xale. 37 Ti vinic taje laj xchon jsep yosil. Ti stojol ti
yosile laj yac'be ti jcholc'opetique.

5

Ti smul ti Ananíase schi'uc ti Safirae

1 Pero oy jun vinic ti jech laj spas eque, ti ja' Ananías ti sbie. Safira sbi ti yajnile. Laj
xchon jsep yosilic. 2 Ti vinic taje laj xch'ac comel o'lol ti taq'uine. Ti o'lole yich'oj batel ta
stojol ti jcholc'opetique co'ol schi'uc ti ts'acal ti taq'uin yilele. Ti yajnile sna'oj scotol ti
jech laj snopique. 3 Ti Pedroe jech laj yal:

—Ananías, ¿c'u cha'al laj avac' ochuc ta avo'nton ti pucuje, ti jech ta xajut c'op ta stojol
ti Ch'ul Espíritue, ti laj ach'ac comel o'lol ti taq'uin ti c'u yepal latojbat yu'un ti avosile? 4 Ti
avosil ti laj achone, ¿mi yu'un ma'uc avu'un? Ti c'alal laj achone, ¿mi yu'un ma'uc avu'un
ti taq'uine? Jech o xal, ¿c'u cha'al jech laj anop? Ma'uc laj alo'la ti cristianoetique. Ja' laj
alo'la ti Diose —xi.

5 C'alal jech laj ya'i ti Ananíase, ta ora no'ox tey yal ta lum. Chamel ic'ot. Scotol ti
buch'utic laj ya'iic taje, lic xi'icuc ta jmec. 6 Tey italic jun chib jva'lej viniquetic. Laj xpixic
ta poc' ti animae. Tey bat smuquic.

7 Ech' xa ox nan oxib ora, ja' o i'och batel yajnil ti Ananíase. Mu sna' ti c'usi ic'ot ta
pasele. 8 Ti Pedroe tey laj sjac'be ti antse:

—Albun ca'i, ¿mi jech ono'ox yepal stojol ti avosilic jech chac c'u cha'al laj avalique?
—xi.

Jech laj yal ti antse:

—Ja' jech yepal stojol —xi.

9 Ti Pedroe jech laj yal:

—¿C'u cha'al jech jmoj avo'ntonic ti ta xalajeltsabeic yo'nton ti Ch'ul Espíritu yu'un ti
Cajvaltique? Le' xtalic ti viniquetic ti buch'utic ay smuquic ti amalale. Avi tana ta xayiq'uic
batel ec —xut.

10 Ta ora no'ox tey iyal ta lum ta yoc ti Pedroe. Chamel ic'ot. C'alal i'ochic ti
jmucvanejetique, chamem xa vul staic ti ants xtoque. Tey laj spoyic loq'uel. Tey ba
smuquic ta xocon ti smalale. 11 Ti jch'unolajeletique schi'uc ti yan cristianoetique c'alal
laj ya'iic ti c'usi ic'ot ta pasele, toj ech'em ixi'ic ta jmec.

Ti Diose ep laj yac' iluc smuc'ul stsatsal ta sventa ti jcholc'opetique

12 Ti jcholc'opetique ep laj yaq'uic iluc smuc'ul stsatsal ti Diose ta stojol ti cristianoe-
tique. Scotolic ta stsob sbaic ta coreol ti ja' Salomón sbie. 13 Ti yan cristianoetique oy
xi'el ta yo'ntonic ti ta stsob sbaic schi'uc ti jch'unolajeletique. Pero ta xalic ti toj lec
ti stalelique. 14 Ep ti cristianoetique laj xch'unic ti Cajvaltique, viniquetic, antsetic. 15 Ti
cristianoetique ta sloq'uesic ta calle ti jchameletic yu'unique. Tey xtal xpuch'anic schi'uc
stem o mi schi'uc svayeb ti jchameletique. Ja' ti spatoj yo'ntonique, ac'o mi snac'obal no'ox
ti Pedro ta xc'ot ta stojol ti jchameletique, yo' jech ta xcolic. 16 Ja' jech xtoc ti cristianoetic
ti nacajtic ta jujun jteclum ti oy ta sjoylej ti Jerusalene, ta xic'anic talel ti yajchamelique
schi'uc ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti pucujetique. Scotolic icolic.

Ti Pedroe, ti Juane ta xich'ic ilbajinel

17 Ti banquilal palee schi'uc ti jsaduceoetic ti jmoj sjolic schi'uque lic yit'ixal yo'ntonic.
18 Jech o xal laj stsaquic, laj stiq'uic ta muc' ta chuquinab ti jcholc'opetique. 19 Pero ti ta
ac'obaltique, tal sjam ti ti' chuquinab jun yaj'ángel ti Cajvaltique. Laj sloq'ues batel ti
jcholc'opetique. Jech laj yalbe:

20 —Loc'an batel. Batanic ta muc' ta templo. Ba albeic ya'i ti cristianoetique sc'oplal ti
ach' cuxlejale —xi.

21 Ti c'alal jech laj ya'iique, sob xa ta yoc'lomal ibatic ta templo. Tey lic chanubtasvanicuc.

Yan ti banquilal palee schi'uc ti jsaduceoetique laj stsob sbaic talel scotol ti banquilal jchapanvanejetique, ja'ic ti moletic yu'un ti j'israeletique. Tey laj yalic mantal ti ac'o yich' loq'uesel talel ta chuquinab ti jcholc'opetique. 22 C'alal ic'otic ta chuquinab ti mayoletique, mu'yuc xa tey laj staic. Isutic batel, bat yalic ti mu'yuc xa tey laj staique. 23 Jech c'ot yalic:

—Lec bajal laj jtacutic ti ti' chuquinabe. Tey va'ajtic ti soldadoetique xchabiojic ti ti' chuquinabe. Pero c'alal laj jamcutique, mu'yuc xa tey laj jtacutic —xiic.

24 C'alal jech laj ya'iic ti banquilal palee schi'uc ti banquilal jchabiej temploe, schi'uc ti paleetique, tey lic sjac'be sbaic:

—¿Bu to ono'ox c'alal ta xpaj ti c'op taje? —xut sbaic.

25 C'alal jech ta xalbe sbaique, ja' o tal jun vinic ti jech vul yale:

—Ti viniquetic ti laj atiq'uic ta chuquele tey xa oy ta templo ta xchanubtas ti cristianoetique —xi.

26 Jech ti banquilal yu'un ti jchabiej temploe tey ibatic schi'uc ti yajmayoltaque. Tey laj stsaquic talel ti jcholc'opetique. Pero lec no'ox laj yiq'uic talel. Ja' ti oy xi'el ta xa'iic mi ta xlajic ta ton yu'un ti cristianoetique. 27 C'alal laj yiq'uic talele, c'ot yaq'uic ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique. Jech ti banquilal palee jech laj yal:

28 —Ti vu'uncutique laj xa calboxuc ava'iic ti mu xa xavalbe sc'oplal ti vinic taje. Pero, ¿bu ibat avu'unic ti mantale? Yu'un ivinaj xa avu'unic sjunul Jerusalén ti c'u s'elan ta xachanubtasvanique. Pero ma'uc no'ox. Yu'un ta xacajan ta jbacutic ti jech icham ti vinic taje —xi.

29 Jech ti Pedroe schi'uc ti yan jcholc'opetique jech itac'avic:

—Ja' cabtelcutic ti ta jch'unbecutic smantal ti Diose manchuc mi mu sc'anic ti cristianoetique. 30 Ti Dios yu'un ti jmolmuc'totique laj xcha'cuxes ti Jesuse, ja' ti Buch'u laj ajipanic ta cruze. 31 Ti Diose laj xa yac' ta sbats'i c'ob ti Jesuse. Ja' xa banquilal Ajvalil. Ja' xa Jcoltavanej cu'untic ti j'israelotique, yo' xu' to ta xquictatic ti chopol co'ntontique, yo' jech ta jtatic perdón yu'un ti jmultique. 32 Ti jech taje, rextigouncutic schi'uc ti Ch'ul Espíritue ti i'ac'bat ti buch'utic ta xch'unbeic ti c'usi ta sc'an ti Cajvaltique —xiic.

33 C'alal jech laj ya'iique, icap sjolic. Ta sc'an ta smilic ya'iic. 34 Ti ta scotolic ti jchapanvanejetique oy tey jun jfariseo vinic ti Gamaliel ti sbie. Ja' jun banquilal jchanubtasvanej yu'un ti mantale, ti ich'bil ta muc' yu'un ti cristianoetique. Laj yal mantal ti ac'o yich' loq'uesel jliqueluc ti jcholc'opetique. 35 Ts'acal to un, jech lic yalbe ti jchapanvanejetique:

—Jchi'iltac, bijanic me ti c'usi ta xapasbeic ti viniquetic li'e. 36 Vuleso me ta avo'ntonic sc'oplal ti Teudas ta vo'nee. Ti Teudase laj snop ti cajal xa'i sbae. Tey ts'acliat yu'un nopol chanib ciento (400) viniquetic. Pero ilaj ta milel. Jech ti schi'iltaque tan puc ibat. Tey laj o sc'oplal. 37 Ts'acal to un, ja' jech laj spas ti Judas xtoque, ja' ti buch'u liquem talel ta Galilea banomile. C'alal ista sjabilal ti tsacobbiile, ep viniquetic laj sts'acliic batel. Pero jech xtoc ilaj ta milel. Ti schi'iltaque tey laj stani sbaic batel. 38 Jech o xal ch'an utic ti viniquetic li'e. Mu xatic' abaic ta stojolic. Yu'un ti mi ja' no'ox smantal cristiano ti c'usi ta spasique, tey ta xlaj sc'oplal. 39 Pero mi ja' yabtel Dios ti c'usi ta spasique, mu xu' ta xach'aybeic sc'oplal. Ja' lec, bijanic me, naca me ja'uc ta xacrontainic ti Diose —xi ti Gamaliele.

40 Scotol ti jchapanvanejetique oy smelol laj ya'iic ti c'usi laj yal ti Gamaliele. Tey laj yiq'uic ochel ti jcholc'opetic ta stojol ti jchapanvanejetique. Tey laj yac'beic nucul. Ja' jech xtoc tey laj yalbeic ti mu xa xu' ta xalbeic sc'oplal ti Jesuse. Ts'acal to laj scoltaic batel. 41 Ti jcholc'opetique xmuyubajic xa iloq'uic batel ta stojol ti jchapanvanejetique. Ja' ti jech laj sc'an ti Dios ti ta xich'ic q'uexlal ta sventa ti Jesuse. 42 Pero mu xicta sbaic ta yalel sc'oplal ti Jesucristoe. Tey ono'ox ta xchanubtasvanic jujun c'ac'al tey ta templo schi'uc ta naetic.

6

Ta xich'ic va'anel vucvo' diaconoetic

1 Ts'acal to un, c'alal i'epajic ti jch'unolajeletique, lic c'op yu'unic. Ti jsa'c'opetique,
ja'ic ti j'israelal jch'unolajeletic ti ta xc'opojic ta griego c'ope. Lic yalic ti ja' c'uxubinbil
ti me'unal antsetic ti ta xc'opojic ta hebreo c'ope, ti ja' mu'yuc c'uxubinbil ti me'unal
antsetic yu'unique ti c'alal ta xich' ch'aquel ti ve'lil jujun c'ac'ale. 2 Jech o xal ti lajcha'vo'
jcholc'opetique lic stsobic talel scotol ti jch'unolajeletique. Jech lic yalic:

—Mu lecuc ti mi ja' ta jpajtsan jbacutic ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose, yo'
jech ta jventaincutic ta xch'aquel ti ve'lile. 3 Jech o xal, Quermanotac, ja' lec, t'ujic vucvo'
viniquetic ti li' oy ta jtojoltique, ti ojtiquinbil lec avu'unique, ti oy sbijilique, ti ventainbil
yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ja' ac'o sbainic ti abtel li'e. 4 Jech ti vu'uncutique ja'
no'ox ta jtacutic ta c'oponel ti Diose schi'uc ta xcalcutic ti sc'op Diose —xiic.

5 Lec laj ya'iic scotolic ti jech taje. Tey lic st'ujic:

Ti Estebane (Ja' jun vinic ti xch'unoj ti Cajvaltique, ti ventainbil yu'un ti Ch'ul Espíritue.)
Ti Felipee
Ti Prócoroe
Ti Nicanore
Ti Timone
Ti Parmenase
Ti Nicolase (Ja' jun jyanlum vinic ti liquem talel ta Antioquíae, ti xch'unoj to ox c'u
s'elan xch'unojic ti j'israeletique.)

6 C'alal laj st'ujique, tey yic'ojic batel ta stojol ti jcholc'opetique. Tey laj sc'oponbeic Dios
ta stojolic. Tey laj scajan sc'obic ta sbaic.

7 Jech ti sc'op Diose yantic ta xbol batel. Ja' jech xtoc yantic ta x'epajic batel ti
jch'unolajeletic ti ta Jerusalene. Jech xtoc ep paleetic yu'un ti j'israeletique laj xch'unic ti
Cajvaltique.

Itsacat ti Estebane

8 Ti Estebane ja' jun vinic ti yich'ojbe smuc'ul stsatsal slequilal ti Diose. Jech o xal ep laj
yac' iluc smuc'ul stsatsal Dios ta stojol ti cristianoetique. 9 Oy jayvo' j'israeletic ti ta stsob
sbaic ta ch'ul na ti Colemic xa ta mosovil sbie. Ja'ic tey liquemic talel ta jteclum Cirene, ta
jteclum Alejandría, ta Cilicia, ta Asia. Ti va'i yepalic taje tey lic stsaquic ta c'op ti Estebane.
10 Pero mu xu' ta stsalic ta c'op ti Estebane. Ja' ti ac'bil sbijil yu'un ti Ch'ul Espíritue. 11 Jech
o xal ti jsa'c'opetique laj stojic jun chib viniquetic yo' ac'o yalic ti laj ya'iic ti chopol ta
xc'opoj ta stojol ti Moisese, ta stojol ti Diose. 12 Jech o xal tey xvochlajetic xa liquel ti
cristianoetique, ti moletique, ti jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Jech o xal tey ibatic,
laj stsaquic ti Estebane. Laj yiq'uic batel ta stojol ti banquilal jchapanvanejetique. 13 Ja' jech
xtoc laj sa'ic yan jutc'op rextigoetic ti jech laj yalique:

—Ti vinic li'e mu xicta sba ti chopol ta xc'opoj ta stojol ti ch'ul templo cu'untique
schi'uc ti mantale. 14 Laj ca'icutic xtoc ti jech ta xale: "Ti Jesús ta Nazarete ta slilin ti
temploe. Ta syanijes ti c'u s'elan liquem cu'untic ti laj yac'botic comel ti Moisese", xi
ta xal —xiic ti jutc'opetique.

15 Scotolic ti jchapanvanejetique schi'uc ti cristianoetic ti c'u yepal tey chotolique, c'alal
laj sq'uelbeic batel sat ti Estebane, tey laj yilic ti co'ol s'elan sat jun ángele.

7

Ti c'u s'elan itac'av ti Estebane

1 Ti banquilal palee jech lic sjac'be ti Estebane:

—¿Mi jech scotol taje? —xi.

2 Ti Estebane jech laj stac':

—Jtot me'oxuc, Jchi'iltac, a'yibeicun ava'iic lec ti c'usi ta xcalboxuque. Ti Ch'ul Dios
cu'untique laj yac' sba iluc ta stojol ti jmolmuc'totic Abrahame ti c'alal nacal to ox ta
Mesopotamia banomile, c'alal mu'yuc to ox ta xbat nacluc ta Harane. 3 Jech laj yal ti Diose:

"Ictao comel ti avosile, scotol ti avuts' avalaltaque. Batan ta banomil ti bu ta xcac'bot
avile", x'utat. [4] Jech o xal ti Abrahame iloc' batel ti jech nacal to ox ta Caldea banomile.
Ibat nacluc ta Harán. Tey icham ti stote. Ts'acal to un, ti Abrahame ic'at talel yu'un ti
Diose li' ta jlumaltic ti li' nacalotic avi tanae. [5] Pero mi ja'uc jun ta yav ac'anil laj sta ti
srexto osil ti i'ac'bat ti Abraham yu'un ti Diose. Pero i'albat yu'un ti Diose ti c'alal ta
xcham ti Abrahame, ja' ta x'ac'bat yich'ic ti snich'nabtaque manchuc mi mu'yuc to ti
snich'nabe. [6] Ja' jech xtoc ti Abrahame i'albat yu'un ti Diose ti co'ol s'elan jyanlumetic
ta xanavic ta yan banomil ti snitilultaque, ti ta x'ochic ta mosovil chanib ciento (400)
jabil ti ta x'ilbajinatique. [7] Ja' jech xtoc ti Abrahame jech i'albat yu'un ti Diose: "Pero
vu'un ta jchapan ti jteclum ti buch'u ta smosovinvane. Ts'acal to un, ta xloq'uic talel
ti anitilultaque, yo' jech xtal yich'icun ta muc' ta banomil li'e", xi. [8] Ti Diose laj spasic
jun trate schi'uc ti Abrahame. Svinajeb ti tratee, ja' ti circuncisione. Jech o xal c'alal
ivoc' snich'on ti Abrahame, ja' ti Isaaque, laj yac'be yich' circuncisión c'alal yich'oj xa
ox svaxaquibal c'ac'al svoq'uele. Ja' jech laj spas xtoc ti Isaaque schi'uc ti snich'one, ja'
ti Jacobe. Ja' jech laj spas xtoc ti Jacobe schi'uc ti snich'nabtaque, ja' ti lajcha'vo' totil
me'iletic ti bu lij'ayanotic talele.

[9] 'Ti snich'nabtac ti Jacob taje, ti ja'ic ti jtotic jme'tic ta vo'nee, lic yit'ixal yo'ntonic
yu'un ti schi'ilic ta voq'uele, ja' ti Josee. Jech o xal laj xchonic yo' ta x'ic'at batel ta Egipto
banomil. Pero ti Josee chi'inbil yu'un ti Diose. [10] Scotol svocol ti Josee, icoltaat yu'un ti
Diose. I'ac'bat sbijil. Jech o xal laj sta ti lec i'ilat yu'un ti Faraone, ti ja' ajvalil yu'un ti Egipto
banomile. Jech ti Faraone laj sva'an ti Josee yo' ta sventain ti Egipto banomile schi'uc ti
laj sventainbe sna stuc ti ajvalil Faraone.

[11] 'Jech xtoc lic muc' ta vi'nal. Tey laj yich' svocolic scotol ti cristianoetic ti oyic ta Egipto
banomile, ti oyic ta Canaan banomile. Jech o xal ti jmolmuc'totique mu'yuc xa bu ta sta
ti sve'elique. [12] C'alal laj ya'i ti Jacob ti oy trigo ta Egipto banomile, tey laj stac batel ti
snich'nabtaque, ja'ic ti jmolmuc'totic ta vo'nee. Ja' sba velta ti ibatic taje. [13] Ti c'alal ibatic
ta schibal veltae, ti Josee laj yac' sba ta ojtiquinel ta stojol ti sbanquiltaque. Jech ti ajvalil
ti oy ta Egiptoe laj sna' ti ja' jun hebreo vinic ti Josee. [14] Jech ti Josee laj stac ta iq'uel ti
stote, ja' ti Jacobe schi'uc ti yuts' yalaltaque. Ti ta scotolique, oy vo'lajuneb schanvinic
(75) ta vo'. [15] Ja' jech s'elan ic'ot ta pasel ti ba nacluc ta Egipto banomil ti Jacobe. Tey
icham ta Egipto. Tey chamic xtoc ti jmolmuc'totic ta vo'nee. [16] Ts'acal to un, ti sbaquil ti
jmolmuc'totic Jacobe laj xcuchbeic loq'uel ti ta Egiptoe. Tey bat smuquic ta osil ti bu laj
sman ti Abrahame, ti ja' yosilic to ox ti snich'nabtac ti Hamor ti oy ta Siqueme.

[17] 'C'alal po'ot xa sta yorail ti ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloj ono'ox ti Dios ta stojol ti
Abrahame, jech ti j'israeletic ti tiq'uilic ta Egipto banomile ta x'epajic ta jmec. [18] Tey och
jun ajvalil ti ta Egiptoe ti mu'yuc laj yojtiquin ti anima Josee. [19] Ti ajvalil taje laj slo'la laj
yutilan ti jmolmuc'totic ta vo'nee. Laj yalbe mantal ti ac'o sjipic ti ach' voq'uel ololetique
yo' jech ta xchamic. [20] Ti jech yorail taje, ja' o ivoc' ti Moisese, ti ja' jun querem ti lec ta xil
ti Diose. Ti stot sme' ti nene' Moisese tey laj sts'itesic oxib u ta yut snaic. [21] C'alal sta yorail
ti bat sjipique, ja' stuc ti yantsil nich'on ti ajvalile laj stam, laj sts'ites jech chac c'u cha'al
junuc yol stuc. [22] Jech o xal un, ti Moisese ichanubtasat scotol ti c'u s'elan sbijilic ti j'epicio
cristianoetique. Oy yip ti sc'op ti c'usi ta xale schi'uc ti c'usi ta spase.

[23] 'C'alal yich'oj xa cha'vinic (40) jabile, ti Moisese bat svu'lan ti schi'iltaque, ja' ti
j'israeletique. [24] Ja' o tey laj yil ti ta xmajat yu'un jun j'ejipcio vinic ti jun schi'ile. Jech
o xal ti Moisese ba stic' sba yo' jech ta spoj, yo' ta spac sutel ti c'usi ta spasbat ti schi'ile.
Tey laj smil comel ti j'epicio vinique. [25] Yu'un laj snop ti Moisese ti ac'o yilic ti schi'iltaque
ti ta xcoltaatic yu'un ti Dios ta sventa ti stuque. Pero ti schi'iltaque mu'yuc laj sna'ic. [26] Ta
yoc'lomal un, tey laj yil ti Moisese ti ta smaj sbaic cha'vo' j'israeletic. Jech o xal ti Moisese
ba stic' sba yo' ta spajtsan ti schi'iltaque. Jech laj yalbe: "¿C'u cha'al ta xamaj abaic ti ja'
achi'il abaique?", xut. [27] Ti buch'u ta x'ilbajin ti schi'ile laj stac'olta batel ti Moisese. Jech laj
yal: "¿Buch'u laj yac'bot avabtel yo' jech ta xacom ta ajvalil ti jech ta xachapanuncutique?
[28] ¿Mi yu'un ta xac'an ta xamilun ava'i jech chac c'u cha'al volje laj amil ti j'epico vinique?",

xi. [29] C'alal jech laj ya'i ti Moisese, ijatav batel c'alal yosilal Madián sbi. Tey inaqui jech chac
c'u cha'al jyanlum cristiano. Tey i'ayan cha'vo' snich'on.
[30] 'C'alal cha'vinic (40) xa ox jabil snacleje, oy jun c'ac'al ta xanav ta xocol banomil nopol
vits Sinaí. Tey laj yil jun ángel ta jpets biq'uit te' ti volol ta c'oc' ti ta xa xc'ac' yilele. [31] Ti
Moisese elom laj ya'i ti c'usi laj yile. C'alal inopaj batel yo' ta sq'uel yil leque, ja' o laj
ya'ibe sc'opojel ti Cajvaltic Dios ti jech laj yale: [32] "Vu'un Diosun yu'un ti amolmuc'totaque.
Diosun yu'un ti Abrahame, yu'un ti Isaaque, yu'un ti Jacobe", xi. C'alal jech laj ya'i ti
Moisese, lic nicuc ta xi'el. Mi ja'uc xa sc'an sq'uel batel ti c'oq'ue. [33] Pero ti Cajvaltic Diose
jech laj yal: "Loq'ueso ti axonobe. Yu'un ti bu va'alote, ja' ch'ul banomil. [34] Yu'un laj xa quil
ti oy svocolic ti calab jnichnab ti oy ta Egiptoe. Laj xa ca'i ti x'ajlajetic yu'un ti svocolique.
Jech o xal liyal talel yo' tal jcolta loq'uel ta mosovil. La' cha'e, yu'un ta jtacot batel ta
Egipto", x'utat.
[35] 'Ac'o mi jech bajbil ti Moisés yu'un ti schi'iltaque, manchuc mi i'albat: "¿Buch'u laj
stacot talel yo' ta xacom ta ajvalil ta jchapanvanej cu'uncutic?", ti x'utate, pero ti Diose
laj stac batel, yo' ta xcom ta ajvalil, yo' ta xcom ta jcoltavanej. Ja' jech icoltaat ta sventa ti
ángel ti laj yac' sba iluc ta jpets te' ti ta xa xc'ac' yilele. [36] Ti Moisés taje laj sloq'ues talel ti
jmolmuc'totic ti oyic to ox ta mosovil ti ta Egiptoe. Tey laj yac' iluc smuc'ul stsatsal Dios
ti ta Egiptoe, ti ta Tsajal Nabe, schi'uc cha'vinic (40) jabil ti tey oyic ta xocol banomile. [37] Ti
Moisés taje ja' laj yalbe ya'i ti jchi'iltic ta vo'nee: "Ti Diose ta stacboxuc talel jun j'alc'op
ti ta x'ayan ta atojolique jech chac c'u cha'al ti listacun talel ti vu'une. Ich'ic me ta muc' ti
c'usi ta xale", xi. [38] Ja' ono'ox ti Moisés taje ti tey schi'uc ti jchi'iltic ta xocol banomile. Ja'
ta sventa ti Moisese ti ta xa'iic ti jchi'iltic ti c'u s'elan ic'opoj ti ángel ti ta jol vits Sinaie.
Ja' jech xtoc laj yich' ti c'op ti ja' cuxlejale yo' jech ta xiyet'esbotic talel.
[39] 'Pero ti jmolmuc'totic ta vo'nee mu'yuc laj yich'ic ta muc' ti Moisese. Laj sbajic.
Ja' no'ox oy ta yo'ntonic ti ta sutic batel ya'iic ta Egipto banomile. [40] Jech o xal un, ti
jmolmuc'totique laj yalbeic ti Aarone: "Ta jc'ancutic ti ta xameltsanbuncutic jayibuc
rioxetic yo' jech ta xiyic'otic batel. Yu'un mu jna'tic c'usi laj spas ti Moisese ti c'alal
laj sloq'uesotic talel ta yosilal Egiptoe", xiic. [41] Jech o xal un, tey laj smeltsanic ti riox
yu'unique, ja' sloc'obbail jun nene' vacax. Laj smilbeic smoton. Xmuyubajic xa laj spasbeic
sq'uinal ti srioxic ti laj smeltsan ta sc'ob stuquique. [42] Jech ti Diose tey laj xch'ac sba batel
ta stojolic. Tey laj yac'be comel ta sba ti ac'o yich'ic ta muc' ti c'analetic ti oy ta vinajele
co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ts'ibabil ta slibro ti j'alc'opetique:

Ti vo'oxuc j'israeloxuque ti cha'vinic jabil ti laxanavic ta xocol banomile,
¿mi ja' laj avaq'uic ta jmoton ti animaletic laj amilique?
[43] Mo'oj, yu'un ja' no'ox acuchojic batel ti avajrioxic Moloc ti tiq'uil ta caxae schi'uc ti
sloc'obbail ti c'anal riox Refán sbie.
Ja' no'ox sloc'obbail ti laj ameltsan atuquic yo' jech ta xavich'ic ta muc'.
Jech o xal ta jloq'uesoxuc batel ta alumalic.
Ta jtacoxuc batel ta sjelavel to ti Babilonia banomile,
xi ti ts'ibabile.

[44] 'Ti ta xocol banomile, ti jmolmuc'totique tey yich'ojic ti templo nucule, ti bu chabibil
ti cha'pech ton ti ja' tey ts'ibabil smantal ti Diose. Ti templo nucule ja' jech laj yich' pasel
jech chac c'u cha'al i'albat ti Moisés yu'un ti Diose c'alal i'albat ti jech s'elan ac'o spas jech
chac c'u cha'al i'ac'bat yile. [45] Ti templo nucule xcholet itun yu'unic ti jmolmuc'totique.
Ti jmolmuc'totic ti laj xchi'inic talel ti Josuee, laj yich'ic ochel ti templo nucule c'alal laj
spasic ta canal ti jyanlum cristianoetic ti li' to ox oyic ta jlumaltique. Ti jech taje, ja' stuc
ti Diose laj sloq'ues batel ti jyanlum cristianoetique yo' jech ta x'och naclicuc ti stuquique.
Ja' jech s'elan xcholet laj sventainic talel ti templo nucul ti jmolmuc'totique, ja' to c'alal
ista yorail ti och ta ajvalil ti Davide.
[46] 'Ti ajvalil Davide laj sta ti lec i'ilat yu'un ti Diose. Jech o xal un, ta ox sva'an jun muc' ta
templo yo' jech ta xnaqui ti Dios yu'un ti Jacobe. [47] Pero ja' xa laj smeltsan ti templo yu'un

ti Diose ti ajvalil Salomone. [48] Pero ti cajal Diose mu xnaqui ta templo ti meltsanbil yu'un
ti cristianoetique jech chac c'u cha'al laj yal ti jun j'alc'ope:
[49] Ti vinajele ja' tey chotolun.
Ti banomile ja' stec'leb coc.
Jech o xal un, ¿c'usi xa nailal ta jc'an ta spasbeicun?
¿Bu oy ti na ti xu' ta jcux co'ntone?
[50] ¿Mi mu ta jc'obuc laj jmeltsan scotol ti c'usitic oye?
xi ti Diose, xi ti j'alc'ope.
[51] 'Pero ti vo'oxuque staoj yav ti toj yij ti avo'ntonique. Ti achiquinique, ti avo'ntonique
co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti buch'u mu xojtiquinic ti Diose. Ja' no'ox ta xacrontainic
ti Ch'ul Espíritue jech chac c'u cha'al laj spasic ti jmolmuc'totique. [52] ¿Buch'u junucal
ti j'alc'opetic ti mu'yuc laj yilbajinic ti amolmuc'totique? Ti stuquique laj smilic ti
j'alc'opetic ti laj yalbeic sc'oplal ti oy Buch'u ta xtal ti lec yo'ntone. Ca'lal jech ital ti Buch'u
lec yo'ntone, vo'oxuc laj avaq'uic ta c'abal. Laj amilic. [53] Ti vo'oxuque laj avich'ic ti mantale
ta sventa ti ángeletique. Pero mu'yuc laj ach'unic —xi ti Estebane.

Icham ti Estebane

[54] C'alal jech laj ya'iic ti jchapanvanejetique, cap sjolic. Xc'uxuxet xa yeic ta scrontainel
ti Estebane. [55] Pero ti Estebane, ti ventainbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espíritue, laj sq'uel
muyel ti vinajele. Laj yilbe yutsilal ti Diose. Tey laj yil ti Jesús ti va'al ta sbats'i c'ob ti
Diose. [56] Jech lic yal:
—Q'uel avilic, jamal ti vinajel ta xquile. Tey va'al ta sbats'i c'ob Dios ti Jesús ti co'ol
j'elantique —xi.
[57] Pero ti jchapanvanejetique laj smac ti schiquinique. X'avlajetic xa bat stsaquic ti
Estebane. [58] Tey laj yiq'uic batel ta sti'il jteclum. Tey ba yac'beic ton. Ti rextigoetique
laj yaq'uic comel ta chabiel sc'u'ic ta stojol ti querem vinic Sauloe. [59] C'alal jech yacal ta
xac'beic ton ti Estebane, jech lic sta ta c'oponel ti Diose:
—Cajval Jesús, ich'bun ta aventa ti jch'ulele —xi.
[60] Ts'acal to un, lic squejan sba. Tsots lic avanuc:
—Cajval, mu me xavac' ta avo'nton smulic ti cristianoetic li'e —xi.
C'alal jech laj yale, ja' o icham.

8

Ti Sauloe ta xilbajin ti jch'unolajeletique

[1] Ti Sauloe xmuyubaj xa ti jech ilaj ta milel ti Estebane. Ja' o yorail ilic yich'ic ilbajinel
ti jch'unolajeletic ti ta Jerusalene. Scotolic ti jch'unolajeletique iloq'uic ta Jerusalén. Tan
puc ibatic. Jlom tey itanijic ta Judea banomil. Jlom tey ibatic c'alal Samaria banomil.
Ja' xa no'ox tey icomic ta Jerusalén ti lajcha'vo' jcholc'opetique. [2] Oy jun chib viniquetic
ti oy sc'uxul yo'ntonique laj smuquic ti Estebane. Ep laj yoq'uitaic ti Estebane. [3] Yan ti
Sauloe tey sujoj sba ta yilbajinel ti jch'unolajeletique. Tey ta xjochan loq'uel ta jujun naetic
viniquetic, antsetic, yo' jech ta stac batel ta chuquel.

Ta xich' alel ti lequil ach' c'op ti ta Samariae

[4] Ti jch'unolajeletic ti buch'utic itanijic loq'uel ta Jerusalene, bu'yuc no'ox ti ta
xanavique, ta xalic ti lequil ach' c'op ti ja' colebale. [5] Oy jun ta scotol ti jch'unolajeletic
ti ja' Felipe sbie. Ti Felipee ibat ta jun jteclum ti oy ta Samaria banomile. Tey lic yalbe
ya'i ti cristianoetique sc'oplal ti Cristoe. [6] Ti cristianoetic ti ta jteclume laj stsob sbaic. Ta
sjunul yo'ntonic ts'etel schiquinic ta xa'iic ti c'usi ta xal ti Felipee. Ja' jech xtoc laj yilic
smuc'ul stsatsal Dios ti laj yac' iluque. [7] Yu'un ep ti cristianoetic ti ta x'ilbajinatic yu'un ti
pucujetique ta xcolic. Ti pucujetic ti c'alal ta xloc' batele, tsots ta x'avan. Ja' jech xtoc ep
jt'elt'el chameletic, coxovetic laj colicuc. [8] Ja' yu'un un, xmuyubajic xa scotol ti jteclume.

9 Oy tey jun vinic, Simón sbi, ti ja' j'ac'chamel to oxe. Ep laj slo'la ti cristianoetic ti oyic
ta Samaria banomile, yu'un ta xal ti tsots xu' yu'une. 10 Scotol ti cristianoetique, c'alal ta
biq'uit ta muc', ts'ijilic ta xa'ibeic sc'op ti Simone. Jech ta xalic ti cristianoetique:
—Ti vinic le'e yich'ojbe smuc'ul stsatsal ti Diose —xi sc'oplal.
11 Scotolic laj yich'ic ta muc' ti Simone. Ja' ti jal laj slo'la ti cristianoetic yu'un ti yac'
chamelal to oxe. 12 Pero ti cristianoetic ti c'alal lic xch'unic ti lequil ach' c'op ti laj yal ti
Felipee, sc'oplal ti Jesucristoe, schi'uc sc'oplal ti ventainele, jech o xal un, laj yich'ic vo',
viniquetic, antsetic. 13 Ja' jech xtoc ti Simone laj xch'un, laj yich' vo' ec. Tey lic xchi'in ta
xanobal ti Felipee. Toj elom ta xa'i ti c'u s'elan ta xac' ta ilel smuc'ul stsatsal Dios ti Felipee.
14 Ti jcholc'opetic ti oyic ta Jerusalene laj ya'iic ti laj xch'unic sc'op Dios ti jsamariaetique.
Jech o xal tey laj staquic batel ti Pedroe, ti Juane. 15 C'alal ic'otique, laj sc'oponbeic Dios
ta stojol ti Samaria jch'unolajeletique, yo' jech ta xich'ic ti Ch'ul Espíritue. 16 Jech laj
spasic, yu'un mu to junuc yich'ojic ti Ch'ul Espíritue. Yu'un ja' to no'ox yich'ojic vo'
sventa ti Cajvaltic Jesuse. 17 Jech o xal ti Pedroe, ti Juane tey laj scajan sc'obic ta sba ti
jch'unolajeletique. Ja' o laj yich'ic ti Ch'ul Espíritue.
18 C'alal jech laj yil ti Simone ti ta xich'ic Ch'ul Espíritu ti jch'unolajeletic ti c'alal ta
scajan sc'obic ti jcholc'opetique, jech o xal ti Simone laj yal ti ta xac' taq'uine. Jech lic yal:
19 —Ac'bun quich' ec ti vi s'elan tsots xu' avu'unique, yo' jech ti vu'une c'alal ta jcajan
jc'ob ta sba ti cristianoetique, ta xich'ic ti Ch'ul Espíritu cu'un eque —xi.
20 Jech laj yal ti Pedroe:
—Mu baluc xca'i ti ataq'uine. Batan ta ch'ayel schi'uc. ¿Mi yu'un xavac'touc ti stac'
manel ta taq'uin ti c'usi ta xac' ti Diose? 21 Ti vo'ote ma'uc aventa ta xatic' aba ta yabtel
ti Diose, yu'un mu'yuc tuc' avo'nton ta stojol ti Diose. 22 Ictao ti jech chopol ta xanope.
C'anbo vocol ti Diose, jq'ueltic quic mi ta to van xata perdón yu'un ti Dios ti c'usi laj anop
ta avo'ntone. 23 Yu'un quiloj ti noj ta yit'ixal ti avo'ntone, ti toj chuculot yu'un ti mulile
—x'utat.
24 Ti Simone jech laj stac':
—C'oponbeicun Dios ta jtojol yo' jech mu xc'ot ta pasel ta jtojol ti va'i s'elan laj
avalbeicune —xi.
25 C'alal laj yo'ntonic ta yalbe ya'i ti cristianoetic ti c'u s'elan icoltaatic yu'un ti Diose
schi'uc ti laj yalic ti lequil ach' c'ope, ts'acal to un, isutic batel ta Jerusalén ti Pedroe, ti
Juane. Tey ech' yalic ti lequil ach' c'op ta stojol ti cristianoetic ti oyic ta jujun jteclum ti ta
Samaria banomile.

Ti Felipee schi'uc ti j'etiopia vinique

26 Ts'acal to un, tal jun yaj'ángel ti Cajvaltique ti jech laj yalbe ti Felipee:
—Lican, batan ta be ti oy ta xocon smaleb c'ac'ale ti ta xyal talel ta Jerusalene, ti ta xc'ot
ta jteclum Gazae —xi.
Ti be taje, ja' ti ta x'ech' ta xocol banomile. 27 Tey ibat ti Felipee. C'alal jech ta xanav
batele, laj snup sbaic ta be schi'uc jun vinic ti liquem talel ta Etiopía banomile. Ti vinic
taje ja' jun capon ti tsots yabtel yich'oje. Yu'un sventainojbe staq'uin ti me' ajvalil Candace
ti ta Etiopíae. Ti vinique i'ay ta Jerusalén. Ay sta ta c'oponel ti Diose. 28 Ti vinic taje ta xa
sut batel ta slumal. Tey chotol batel ta carreta. Ta sq'uel batel ti sc'op Dios ti sts'ibaoj ti
j'alc'op Isaíase. 29 Ti ch'ul Espíritue jech laj yalbe ti Felipee:
—Nopajan batel ta sts'el ti carreta le'e —x'utat.
30 C'alal jech inopaj batel ti Felipee, tey laj ya'i ti ta sq'uel ti libro ti ts'ibabil yu'un ti
Isaíase. Jech lic sjac'be ti vinique:
—¿Mi xava'ibe smelol ti c'usi ta xaq'uele? —xut.
31 Ti vinique jech laj stac':
—¿C'usi chcut ta xca'ibe ti smelol ti c'alal mu'yuc buch'u ta xalbune? —xi.
Jech ti vinique tey laj yalbe ti Felipee ti ac'o muyuc xchi'in ta chotleje.
32 Ti bu ta sq'uel batel sc'op Dios ti vinique, ja' jech ta xal:
Jech chac c'u cha'al chij ti ic'bil batel ta smilobile,

jech chac c'u cha'al junuc chij ti mu'yuc c'usi sna' ta xal c'alal ta xich' loc'bel ti stsotsile,
ja' jech s'elan ti vinique, mu'yuc bu ic'opoj jbeluc.
33 Ti stuque i'ac'at ta q'uexlal.
Mu'yuc laj xchapanbeic lec sc'oplal.
¿Buch'u xu' ta xal ti ta xbol ti yalab snich'nabe ti c'alal imilate?
xi.
34 Ti vinic taje jech laj sjac'be ti Felipee:
—Avocoluc, albun ca'i, ¿buch'u sc'oplal ti va'i s'elan ta xal ti j'alc'ope? ¿Mi ja' sc'oplal stuc, mi sc'oplal yan? —xi.
35 Jech ti Felipee tey lic yalbe smelol ti ja' sc'oplal ti Jesús ti bu ta sq'uel ti vinique. Tey xcholet laj yalbe batel sc'oplal ti Jesuse ti butic ts'ibabil ta sc'op Diose. 36 C'alal tey i'ech'ic ti bu oy vo'e, jech laj yal ti vinique:
—Oy vo' li'e, ¿mi xu' ta xquich' vo' xana'? —xi.
37 Jech laj stac' ti Felipee:
—Mi ach'unoj ta sjunul avo'nton ti Cajvaltique, xu' umbi —xi.
Ti vinique jech itac'av:
—Jch'unoj ti ja' Snich'on Dios ti Jesucristoe —xi.
38 Jech o xal ti vinique lic yal mantal ti ac'o pajuc ta xanobal ti scarretae. Tey jmoj iyalic batel ta vo'. Jech ti Felipee laj yac'be yich' vo'. 39 C'alal isutic muyel talel ta vo'e, ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Cajvaltique tey laj yic' batel ti Felipee. Ti vinique mu'yuc xa bu laj yil ti Felipee. Pero xmuyubaj xa yo'nton ti c'alal ta xanav batele. 40 Ti Felipee ja' to laj yil ti tey xa oy ta Azoto jteclume. Tey ta xalolan batel ti lequil ach' c'ope. Tey ic'ot c'alal to jteclum Cesarea.

9

Ijeltaj yo'nton ti Sauloe
(Hch 22:6-16; 26:12-18)

1 Yan ti Sauloe mu xicta sba ta sibtasel ta smilel ti jch'unolajeletic yu'un ti Cajvaltique. Jech o xal bat sc'opon ti banquilal palee. 2 Bat sc'anbe vunetic yo' ta xac'be yil ti paleetic ti oyic ta jujun ch'ul na ti ta jteclum Damascoe. Jech laj spas ti Sauloe yo' jech xu' ta stsacan talel ta chuquel c'alal to Jerusalén ti cristianoetic ti buch'utic xch'unojic ti lequil ach' c'ope, viniquetic, antsetic. 3 C'alal jech ta xanav batel ta bee, ti nopol xa sc'an ta xc'ot ta jteclum Damasco ti Sauloe, ta jech to yepal joyobtabil ic'ot ta xojobal luz ti ilic talel ta vinajele. 4 Jech ti Sauloe iyal ta lum. Laj ya'i ti oy Buch'u ta xc'opoj ti jech ta xale:
—Saulo, Saulo, ¿c'u cha'al ta xacrontainun? —xi.
5 Jech laj sjac' ti Sauloe:
—¿Buch'uot? —xi.
Ti Buch'u ta xc'opoje jech laj stac':
—Vu'un Jesusun, ti Buch'u ta xacrontaine. Ta xayayijes aba atuc jech chac c'u cha'al ti vacax ti ta syayijes sba stuc ti c'alal ta slic ta teq'uel ti yabtejebe —xi.
6 Xnicnun xa ta xi'el lic sjac' ti Sauloe:
—¿C'usi ta xac'an ta jpas, Cajval? —xut.
Jech laj yal ti Cajvaltique:
—Lican, ochan batel ti ta jteclume. Tey ta xa'albat ti c'usi xu' ta xapase —xi.
7 Ti viniquetic ti xchi'inojic ti Sauloe ixi'ic ta jmec. Ja' ti laj ya'iic ti oy Buch'u ta xc'opoje, pero mu'yuc buch'u laj yilic. 8 Ti Sauloe lic va'iuc ti tey puch'ul ta lume. C'alal iva'ie, mu xa xil ti osile. Jech o xal un, nitbil batel sc'ob yu'un ti schi'iltaque c'alal to jteclum Damasco. 9 C'alal tey oye, oxib c'ac'al macal ti sate. Mu'yuc bu ive'. Mu'yuc c'usi laj yuch'.
10 Ti ta jteclum Damascoe tey nacal jun jch'unolajel ti Ananías sbie. Ti Cajvaltique laj yac' sba iluc ta stojol. Jech laj yal:
—Ananías —xi.
Jech laj stac' ti Ananíase:

—Li' oyun, Cajval —xut.

11 Ti Cajvaltique jech laj yalbe ti Ananíase:

—Lican, batan tey ta calle ti ja' Tuq'uil calle sbie. Tey ta xajac' ta sna ti Judase mi tey oy jun vinic ti liquem talel ta jteclum Tarso ti ja' Saulo ti sbie. Yu'un ti Sauloe yacal ta sc'opon ti Diose. 12 Yu'un ti Sauloe i'ac'bat xa yil ti ta xc'ot jun vinic Ananías ti sbie, ti ta scajan sc'ob ta sbae yo' jech ta xjam ti sate —xi.

13 C'alal jech laj ya'i ti Ananíase, jech laj yal:

—Cajval, ep ti buch'u yalojbun sc'oplal ti vinic taje, ti toj chopol ti c'usi ta spase, ti ta xilbajin ti cristianoetic ti oy ta Jerusalene ti buch'utic ta xa xch'unote. 14 Aviloj, Cajval, ti ital li' ta jteclum Damascoe, ti yich'ojbe talel ye ti banquilal palee, yo' jech tal xchucan batel scotol ti buch'utic ta sc'anic coltael ta atojole —xi.

15 Ti Cajvaltique jech laj yal:

—Batan ta stojol ti vinic taje. Yu'un t'ujbil xa cu'un yo' ta xalbun ti jc'oplal ta stojol ti jyanlum cristianoetique schi'uc ti ajvalil yu'unique, schi'uc ti j'israeletique. 16 Ta xcac'be yil ti vinic taje ti ep ta xich' svocol ta jventae —xi.

17 Jech o xal ti Ananíase ibat ta na ti bu tiq'uil ti Sauloe. I'och batel ta yut na. Ic'ot scajan sc'ob ta sba. Jech laj yalbe:

—Quermano Saulo, ti Cajvaltic Jesuse ti Buch'u laj yac' sba iluc ta be ti c'alal latal li'e, laj yalbun talel ti li' ta xital ta atojole, yo' jech ta sjam ti asate, yo' jech ta sventainbot avo'nton ti Ch'ul Espíritue —xut.

18 C'alal jech laj yal ti Ananíase, ta jech to yepal laj pochuc loq'uel ta sat jech chac c'u cha'al junuc smic'al choy. Ja' o tey ijam ti sate. Jech o xal ti Sauloe lic va'luc. Tey laj yich' vo'. 19 Ts'acal to ti Sauloe lic ve'uc. Itsatsub ti sbec'tale. Tey icom jun chib c'ac'al ta stojol ti jch'unolajeletic ti nacalic ta jteclum Damascoe.

Ti Sauloe ta xal ti lequil ach' c'op ti ta jteclum Damascoe

20 Ts'acal to ti Sauloe tey lic yal ta jujun ch'ul na ti ja' Snich'on Dios ti Jesuse. 21 Scotol ti buch'utic ti ta xa'ibe sc'op ti Sauloe toj elom no'ox ta xa'i ta jmec. Jech ta xalbe sbaic:

—Ti vinic le'e, ¿mi mu ja'uc ti ta xilbajin ti buch'utic ta sc'anic coltael ta stojol ti Jesús ti tey ta Jerusalene? Ja' jech xtoc, ¿mi mu ja'uc ti tal li' xtoc yo' jech ta xchucan batel, yo' jech ta xba yac' ta stojol ti banquilal pale ti buch'utic ta sc'anic coltael ta stojol ti Jesuse? —xut sbaic.

22 Pero ti Sauloe mu'yuc xi'el ta xa'i ta xac' ta na'el ti ja' Jcoltavanej ti Jesuse. Ti j'israeletic ti nacajtic ta jteclum Damascoe mu stac' a'yeluc ta xa'i c'usi xu' ta staq'uic.

Ti Sauloe icol batel ta yoc ta sc'ob ti j'israeletique

23 Ech' xa ox jaylajuneb c'ac'al, ti j'israelal cristianoetique lic scomonopic ti ta smilic ti Sauloe. 24 C'alal jech ta snopic ti j'israelal cristianoetique, laj ya'i ti Sauloe. C'ac'al ac'obal ta smalaic tey ta jujun sti' smacal ti jteclume yo' ta smilic ti Sauloe. 25 Pero ti jch'unolajeletique ta ac'obaltic laj sjatbiltasic ti Sauloe. Laj stiq'uic ochel ta muc' ta moch. Tey laj xchechic yalel ta ch'ojon ta pat moc ti ja' smacoj ti jteclume. Ja' jech icol batel.

Ti Sauloe tey oy ta Jerusalén

26 C'alal ic'ot ta Jerusalén ti Sauloe, ta stsob sba ya'i schi'uc ti jch'unolajeletique. Pero ti jch'unolajeletique ep ta xi'ic yu'un. Yu'un mu sna'ic mi ja' xa jch'unolajel ec. 27 Ac'o mi jech ta xi'ic, pero ti Bernabee laj yic' batel ta stojol ti jcholc'opetique. C'ot yalbe ya'iic ti c'u s'elan laj yil ti Cajvaltic ta be ti Sauloe schi'uc ti c'u s'elan ic'oponat yu'un ti Cajvaltique, ti ta sjunul yo'nton ti Sauloe laj yalbe sc'oplal Jesús ti ta Damascoe. 28 Jech o xal ti Sauloe tey icom ta Jerusalén. Jmoj lic xanavicuc schi'uc ti jcholc'opetique. 29 Ti Sauloe mu'yuc xi'el ta xa'i ta xalbe sc'oplal ti Cajvaltique. Ta xlo'ilajic ta stac'olanbe sbaic schi'uc ti j'israeletic ti buch'utic ta xc'opojic ta griego c'ope. Pero ti stuquique ta smilic ya'i ti Sauloe. 30 C'alal jech laj ya'iic ti jch'unolajeletique, laj yiq'uic batel ti Sauloe c'alal to Cesarea. C'alal tey ic'otique, tey laj staquic batel c'alal to jteclum Tarso.

31 Tey paj yilbajinelic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Judeae, ti ta Galileae, ti ta Samariae.
Tey itsatsub ti yontonique. Scotolic ti jch'unolajeletique ta xi'taic ti Cajvaltique. Ti jech
coltabilic yu'un ti Ch'ul Espíritue, yacal ta x'epajic batel.

Icol schamel ti Enease

32 C'alal ta svu'lanan jch'unolajeletic ti Pedroe, bat sq'uel ti jch'unolajeletic ti nacajtic ta
jteclum Lidae. 33 Tey laj sta jun vinic ti ja' Eneas sbie. Oy xa svaxaquibal jabil xpuch'lej ta
stem. Yu'un pasem ta moch'. 34 Ti Pedroe jech laj yalbe:
—Eneas, Jesucristo ta scoltaot. Lican, va'lan. Toyo ti avayebe —xut.
Ti Enease ta ora no'ox ilic batel. 35 Scotol ti cristianoetic ti nacajtic ta jteclum Lidae, ti
ta jteclum Sarone, laj yilic ti jech icol ti vinique. Jech o xal laj yictaic comel ti c'u s'elan
liquem yu'unic ta vo'nee. Laj xch'unic ti Cajvaltique.

Icha'cuxi ti Dorcase

36 Ti jech yorail taje, tey nacal ta jteclum Jope jun jch'unolajel ants ti Tabita sbie. Yan
ti ta griego c'ope, ja' Dorcas, xi. Ti ants taje stalel jech cuxul ta spas ti leque, yu'un ta
scolta ti buch'u abol sbaique. 37 Pero ti Dorcase itsacat ta chamel, icham. C'alal jech laj
yich' poquele, tey bat stuts'anic ta scha'cojal na. 38 Ti jteclum Jopee nopol xil sbaic schi'uc
ti jteclum Lidae ti bu oy ti Pedroe. Ti jch'unolajeletic teye ya'binojic ti tey oy ti Pedroe.
Jech o xal ti jch'unolajeletique laj staquic batel cha'vo' viniquetic ti jech c'ot yalic ta stojol
ti Pedroe:
—Batic ta ora ta Jopee —xutic.
39 Ti Pedroe jmoj ibatic schi'uc ti cha'vo' viniquetique. C'alal ic'ot ta jteclum Jopee, ti
jch'unolajeletique yic'ojic batel ti Pedro ta scha'cojal na ti bu tuts'ul ti animae. C'alal
tey xa oye, x'oc'lajetic xa talel ti me'lal antsetique, tal yac'beic yil ti Pedroe ti c'u'il ti
ja' smeltsanoj ti anima Dorcas c'alal cuxul to oxe. 40 Ti Pedroe laj stac' loq'uel ti c'u yepal
tey oyique. Tey lic squejan sba ta sc'oponel ti Diose. Sq'ueloj batel ti anima antse. Jech laj
yalbe:
—Tabita, lican talel —xut.
Jech ti animae lic svic' ti sate. Tey laj yil ti Pedroe. Tey lic chotluc. 41 Jech ti Pedroe
laj snitbe liquel sc'ob. Ja' jech xtoc tey laj yic' talel ti jch'unolajeletique schi'uc ti me'lal
antsetique. Tey laj yac' iluc ti cuxul xa ti Dorcase. 42 Ti jech taje puc sc'oplal ta jteclum
Jope. Jech o xal ep ti buch'utic laj xch'unic ti Cajvaltique. 43 Ti Pedroe icom jayibuc c'ac'al
ti ta jteclume ta sna jun vinic, Simón sbi, ti ja' jc'a'esej-nucule.

10

Ti Pedroe oy ta stojol ti Cornelioe

1 Ti tey ta jteclum Cesareae oy jun vinic, Cornelio sbi. Ja' capitán yu'un ti jvoc' soldado
ti Italiano sbie. 2 Ja' jun vinic ti yich'ojic ta muc' ti Diose schi'uc ti c'u yepal tey ta snae. Ta
xi'taic ti Diose. Ja' jech xtoc ti Cornelioe ta xc'uxubin ti j'israeletic ti buch'u abol sbaique.
Mu xicta sba ta sc'oponel ti Diose. 3 Oy jun c'ac'al, nopol xa batel oxib ora mal c'ac'al, laj
yil jun yaj'ángel ti Diose ti i'och batel ti bu oye. Jech laj yal:
—Cornelio —xi.
4 Ti Cornelioe ts'ijil icom ta xi'el ta sq'uel batel ti ángele. Jech laj sjac'be:
—¿C'usi, Cajval? —xut.
Ti ángele jech laj stac':
—Ti ta xata ta c'oponel ti Diose, ti ta xacolta ti buch'u abol sbaique, ich'bil xa ta venta
yu'un ti Diose. 5 Jech o xal un, taco batel avinictac ta jteclum Jope yo' jech xba yiq'uic
talel ti Simone, ti ja' Pedro ti yan sbi xtoque. 6 Ti stuque xch'amunojbe sna ti Simone, ti
ja' jc'a'esej-nucule, ti nopol ta ti' nab ti snae. Ti Pedro taje ja' ta xalbot ava'i ti c'usi xu' ta
xapase —xi ti ángele.
7 C'alal jech ibat ti ángel ti ic'opoje, ti Cornelioe lic sta ta iq'uel cha'vo' svinic schi'uc jun
yajsoldado ti lec xil sbaic schi'uque, ti ja' xch'unoj ti Diose. 8 Lic yalbe scotol ti c'u s'elan
laj yile. Ts'acal to un, laj stac batel c'alal to jteclum Jope.

9 Ta yoc'lomal un, c'alal nopol xa sc'an xc'ot ti ta jteclum Jope ti svinictaque, jech ti
Pedroe ja' o imuy batel ta scha'cojal na yo' jech ta sta ta c'oponel ti Diose. Ja' ti nopol xa
sc'an o'lol c'ac'ale. 10 Ti Pedroe ta xvi'naj. Ta xve' ya'i. C'alal yacal to ta xich' meltsanel ti
ve'lile, oy c'usi laj yil. 11 Laj yil ti ijam ti vinajele, ti jun to muc' ta manta ti xlich'et yalel
talel ta banomile. Chucajtic schanjotal ti sba sni'taque. 12 Ti tey ta mantae tey tic'ajtic ep
ta tos chonetic ti chanib yac'ane schi'uc ti yan chonetique, schi'uc ti mutetique. 13 Ja' o tey
laj ya'i ti oy Buch'u ta xc'opoj ti jech ta xale:

—Lican, va'lan, Pedro. Milo, ti'an —x'utat.

14 Ti Pedroe jech laj stac':

—Mu jc'an, Cajval. Yu'un mu'yuc bu jti' o ti c'usi chopole, ti c'usi mu stac' ti'ele —xi.

15 Ti Buch'u ta xc'opoje jech lic yal xtoc:

—Ti c'usi lecubtasbil yu'un ti Diose, mu xu' xaval ti chopole —x'utat.

16 Oxib velta ti jech i'albat ti Pedroe. Ts'acal to un, ti mantae imuy batel ta vinajel. 17 C'alal
jech ch'ayal yo'nton ti Pedro ta snopel ti c'usi xal o ti jech laj yile, ja' o ic'otic ta ti' na
svinictac ti Cornelioe, ti ta sjac'olanic talel sna ti Simone. 18 C'alal ic'otique, jamal yeic c'ot
sjaq'uic:

—¿Mi li' oy ta xch'amun ana jun vinic ti ja' Simón sbie, ti yan sbie ja' Pedro? —xiic.

19 C'alal jech ch'ayal to yo'nton ti Pedro ta snopilanel ti c'usi laj yile, jech i'albat yu'un ti
Ch'ul Espíritue:

—Q'uel avil, tal sa'ot oxib viniquetic. 20 Va'lan, yalan batel ta olon. Chi'ino batel ti
j'ic'vanejetique. Mu xana'etuc. Yu'un vu'un laj jtac talel —x'utat.

21 Ti Pedroe iyal batel ti bu oy ti viniquetic ti ja' tacbilic talel yu'un ti Cornelioe. Jech laj
yalbe:

—Vu'unun ti buch'u ta xasa'ique. ¿C'u cha'al tal asa'icun? —xut.

22 Ti viniquetique jech laj staq'uic:

—Tacbiluncutic talel yu'un ti capitán Cornelioe. Jun lequil vinic ti xi'taoj ti Diose, ti
ja' c'uxubinbil yu'un ti j'israeletique. Yu'un i'albat yu'un yaj'ángel ti Diose ti ac'o avich'
iq'uel batele yo' jech ta xabat ta sna, yo' jech ta xa'i ti c'usi ta xavalbee —xiic.

23 Jech o xal ti Pedroe laj yac' ochicuc batel ta na ti viniquetique. Tey icomic jun ac'obal.
Ta yoc'lomal un, ti Pedroe ibatic schi'uc ti j'ic'vanejetique, schi'uc jun chib jch'unolajeletic
ti nacajtic ta jteclum Jopee.

24 Ta yan c'ac'al un, ic'otic ta Cesarea ti bu ta xmalavan ti Cornelioe. Tey xa tsobolic
schi'uc yuts' yalaltac, schi'uc ti buch'u lec xil sbaic schi'uque, ti ja' laj staan talel ta iq'uele.
25 C'alal ic'ot ta na ti Pedroe, jech ti Cornelioe iloc' batel. Ba snup talel ta be. Laj squejan
sba ta stojol yo' jech ta xich' ta muc'. 26 Ti Pedroe jech laj yal:

—Mu xaquejan aba ta jtojol. Va'lan. Vinicun no'ox jech chac c'u cha'al ti vo'ote —xut.

27 C'alal jech jmoj ta xlo'ilajic batele, ochic batel ta yut na. Tey laj sta noj ta cristianoetic.
28 Ti Pedroe jech lic yal:

—Ti vo'oxuque xana'ic lec ti c'u s'elan liquem yu'unic ti j'israeletique, ti mu xu' ta jtsob
jbacutic schi'uc ti jyanlum cristianoetique. Mi ja'uc xu' ta xi'ochcutic ta yut snaic. Pero
laj xchanubtasun ti Diose ti mu junuc cristiano ti ta jbis ta chopole. 29 Jech o xal mu'yuc
c'usi laj cal ti c'alal laj ataicun ta iq'uele. Ta ora no'ox li' lital ta atojolique. Jech o xal un,
albun ca'i, ¿c'u cha'al ti laj ataicun ta iq'uele? —xi.

30 Jech laj stac' ti Cornelioe:

—Oy xa chanib c'ac'al, jech ora jech chac c'u cha'al li'e, yu'un ja' o li' oyun ta jna.
Quictaoj cot yo' jech ta jta ta c'oponel ti Diose ta sventa mal c'ac'al. Ja' o laj quil jun vinic
ti xnobobet xojobal ti sc'u' slapoje. 31 Jech laj yalbun: "Cornelio, laj xa ya'ibot ac'op ti
Diose. Yiloj ti jech ta xacolta ti buch'u abol sbaique. 32 Jech o xal un, Cornelio, taco batel
avinictac c'alal to jteclum Jope yo' jech ta xba yiq'uic talel ti Simone, ti ja' Pedro ti yan
sbie. Tey xch'amunojbe sna jun vinic jc'a'esej-nucul ti ja' Simón sbie, ti nopol ta ti' nab
nacale. C'alal ta xtale, ta xachi'in abaic ta lo'il", xiyutun. 33 Jech o xal un, ta ora no'ox laj

jtac batel jvinictac ta sa'elot. Lec ti jech latale. Avi tana un, tsobolotic li' ta stojol ti Diose.
Ta jc'an ta xca'icutic scotol ti c'u s'elan la'ac'bat ana' yu'un ti Cajvaltique —xi ti Cornelioe.

Jech ta xal ti Pedro ta sna ti Cornelioe

34 Jech lic yal ti Pedroe:
—Avi tana ta jna' lec, ti Diose mu jeltosuc yo'nton ta stojol ti cristianoetique. 35 Bu'yuc
no'ox slumal ti cristianoetique ich'bilic ta muc' yu'un ti Diose c'alal ta xi'taique, ti lec
ta spasique. 36 Ti vu'uncutic j'israeluncutique laj yac'bun jna'cutic ti Diose ti ta jtacutic
jun co'ntoncutic ta sventa ti Jesucristoe, ti ja' Jcoltavanej cu'untic jcotoltique. 37 C'alal laj
yo'nton ti Juan ta yalel ti lequil ach' c'ope, ta yac'bel yich' vo' ti cristianoetique, ana'ojic lec
ti c'usi ic'ot ta pasel ta sjunul Judea banomile, ti ilic talel ti ta Galilea banomile. 38 Ana'ojic
lec, ti Diose laj yac'be yich' ti Ch'ul Espíritu ti Jesús ti liquem talel ta Nazarete, yo' jech
tsots xu' yu'un ta spas ti c'usi leque, ti ta scoltaan ti buch'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti
pucuje. Ja' jech s'elan laj spas, ja' ti chi'inbil coltabil yu'un ti Diose. 39 Yu'un rextigouncutic
ti jech laj spas ti Jesús ti ta sjoylej Judea banomile schi'uc xtoc ti ta jteclum Jerusalene.
Ts'acal to un, jipil ta cruz icham yu'unic ti cristianoetique. 40 Pero ti Diose laj xcha'cuxes
ta yoxibal c'ac'al. Jech laj sc'an ti Diose ti laj yac' quilcutique. 41 Mu'yuc laj yac' sba iluc ta
stojol scotol ti cristianoetique. Ja' no'ox laj yac' sba iluc ta jtojolcutic. Ja' ti jech ono'ox
nopbil jc'oplalcutic yu'un ti Diose ti jech ta xicomcutic ta yajrextigoe. Jmoj live'cutic,
laj cuch'cutic vo' schi'uc ti Jesuse ti c'alal cha'cuxiem xae. 42 Laj stacuncutic ta yalel ti
lequil ach' c'op ta stojol ti cristianoetique. Ja' jech xtoc ti i'ac'bat xa yabtel yu'un Dios
ti ja' Jchapanvanej yu'un ti buch'u cuxule, ti buch'u chamemique. 43 Ja' jech xtoc scotol
ti j'alc'opetique laj yalic talel sc'oplal ti Jesuse. Ti buch'u ta xich'ic ta muq'ue, ta xich'ic
perdón yu'un smulic ta sventa ti Jesuse —xi ti Pedroe.

Ta xich'ic ti Ch'ul Espíritu ti jyanlum cristianoetique

44 C'alal jech syaquil ta xc'opoj ti Pedroe, ja' o ital ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti c'u yepal
ta xa'ibeic ti sc'ope. 45 Ti j'israelal jch'unolajeletic ti ja' xchi'inojic talel ti Pedroe, toj elom
laj ya'iic ti jech laj yich'ic Ch'ul Espíritu ti jyanlumetique. 46 Yu'un laj ya'iic ti ta xc'opojic
ta yan c'opetique schi'uc ti ta xlequil-c'opojic ta stojol ti Diose. 47 Jech o xal ti Pedroe jech
laj yal:
—Laj xa yich'ic ti Ch'ul Espíritue jech chac c'u cha'al ti vo'otique. ¿Mi oy buch'u ta
xmacbun yo'nton ta yich'el vo' ti jyanlumetic xana'ic li'e? —xi.
48 Jech o xal ti Pedroe laj yal ti ac'o yich'ic vo' ta sventa ti Jesucristoe. Ts'acal to un, ti
jyanlumetique laj sc'anbe vocol ti Pedroe ti ac'o comuc jun chibuc c'ac'al teye.

11

Jech ta xal ti Pedro ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta Jerusalene

1 Ti yan jcholc'opetique schi'uc ti jch'unolajeletic ti oyic ta Judea banomile laj ya'ibeic
sc'oplal ti jyanlumetic ti laj xa xch'unic ti sc'op Diose. 2 C'alal jech isut batel ta Jerusalén
ti Pedroe, tey isa'bat smul yu'un ti jch'unolajeletic ti buch'utic ta xalic ti tsots sc'oplal ta
xich' circuncisión ti jyanlumetique. Jech lic sjaq'uic:
3 —¿C'u cha'al ay atsob abaic, jmoj lave' schi'uc ti jyanlumetique? —xutic.
4 Jech ti Pedroe xcholet lic xchap scotol ti c'usi laj yil ti ic'ot ta pasele. Jech lic yal:
5 —Ti jech tey oyun ta jteclum Jopee, c'alal ta jta ta c'oponel ti Diose, laj quil ti co'ol
s'elan jun muc' ta mantae, ti xlich'et yal talel ta vinajele. Chucbil schanjotal ti sbae. Tey
ivul ti bu oyune. 6 C'alal laj jq'uel lec ti c'usi tiq'uil ta yute, tey laj quil ti tey oy chonetic
ti chanib yacane schi'uc yan chonetic, schi'uc mutetic. 7 Laj ca'i ti oy Buch'u ta xc'opoj ti
jech ta xalbune: "Pedro, lican. Milo, ti'an", xiyut. 8 Pero jech laj cal: "Mu jc'an, Cajval.
Mu bac'niuc jna' jti' ti c'usi chopole", xcut. 9 Jech laj yalbun ti Buch'u ta xc'opoj talel ta
vinajele: "Ti c'usi lecubtasbil yu'un ti Diose, mu xu' xaval ti chopole", xiyut. 10 Oxib velta
jech laj yalbun. Ts'acal to un, scotol imuy batel ta vinajel. 11 C'alal jech laj quile, ja' o tey
ic'otic oxib viniquetic tey ta na ti bu oyune. Ta Cesarea to tacbilic talel yo' tal sa'icun. 12 Ti

Ch'ul Espíritue laj yalbun ti junuc co'nton ac'o batcun schi'uc ti j'ic'vanejetique. Ja' jech
xtoc laj xchi'inun batel ti vaquib jch'unolajeletic ti li' oyique. Jcotolcutic li'ochcutic batel
ta sna ti jun vinique. 13 Tey laj yalbuncutic ti laj yil ti tey va'al ic'ot jun ángel ta sna ti jech
i'albate: "Taco batel avinictac ta jteclum Jope yo' jech ta xiq'uic talel ti Simone, ti ja' Pedro
ti yan sbie. 14 Ja' ta xayalbot ava'i ti stuque c'u s'elan ta xata ti coltael schi'uc ti c'u yepal
oy ta anae", x'utat la ti vinique, xiyut. 15 C'alal lic calbe ya'iic ti coltaele, ja' o ital ti Ch'ul
Espíritu ta stojolic co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ital ta jtojoltic ta ba'yele. 16 C'alal jech
laj quile, ja' o tey ivul ta co'nton jech chac c'u cha'al laj yal ti Cajvaltic Jesuse: "Laj yac' ich'
vo' ti Juane. Pero ti vo'oxuque ta xavich'ic ti Ch'ul Espíritue", ti xie.
17 'Ti mi jech laj spas ti Dios ti laj yac'be yich' Ch'ul Espíritu ti jyanlumetique jech chac
c'u cha'al laj quich'tic ti vo'otic c'alal laj jch'untic ti Cajvaltic Jesucristoe, ¿buch'uun ya'yel
ta jmacbe yabtel ti Diose? —xi ti Pedroe.
18 Ti jch'unolajeletic ta Jerusalene, c'alal laj ya'iic ti va'i s'elan taje, ts'ijil icomic. Jech lic
lequil c'opojicuc ta stojol ti Diose:
—Ati chcaltic un cha'e, ti jyanlumetique xu' ta xictaic ti chopol yo'ntonique yo' jech ta
staic ti scuxlejalic sbatel osil yu'un ti Diose —xiic.

Ti jch'unolajeletic ti oyic ta jteclum Antioquíae

19 Ti j'israelal jch'unolajeletic ti laj tanijicuc batel ti c'alal laj yich' milel ti Estebane, oy
jlom ibatic ta Fenicia banomil, ta Chipre banomil, ta Antioquía jteclum. Tey lic yalic ti
lequil ach' c'op ta stojol ti schi'il sbaic ta j'israele. Mu'yuc laj yalbeic ti jyanlumetique.
20 Pero oy jlom jch'unolajeletic ti liquemic talel ta Chipre ta Cirene ti ic'otic ta jteclum
Antioquíae. Ti jch'unolajeletic taje tey lic yalbeic ya'i xtoc ti lequil ach' c'op yu'un ti
Cajvaltic Jesuse, ti jyanlumetique. 21 Ti ch'unolajeletic taje coltabilic yu'un smuc'ul stsatsal
ti Cajvaltique. Jech o xal ep ti jyanlumetique laj yictaic comel ti c'u s'elan xch'unojic to
oxe. Ja' laj xch'unic ti Cajvaltique.
22 C'alal jech laj ya'iic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Jerusalene, jech o xal laj staquic batel
ti Bernabee c'alal to Antioquía. 23 C'alal ic'ot ti Bernabee, laj yil ti ta melel laj xa sva'an
sba ti Dios ta stojolic ti jyanlumetique. Jech o xal xmuyubaj xa. Tey laj sbijubtas scotol ti
jch'unolajeletique ti staojuc o yav junuc yo'ntonic ta stojol ti Cajvaltique. 24 Ti Bernabee
ja' jun lequil vinic. Ventainbil yo'nton yu'un ti Ch'ul Espíritue, ti xch'unoj ti ta xcoltavan
ti Cajvaltique. Jech o xal un, ep laj xch'unic Cajvaltic ta sventa ti Bernabee.
25 Ts'acal to un, ti Bernabee ibat ta jteclum Tarso ta sa'el ti Sauloe. C'alal laj stae,
laj yic' batel c'alal to Antioquía. 26 Tey icomic jun jabil schi'uc ti jch'unolajeletique.
Laj xchanubtasic ep ti cristianoetique. Ja' tey ilic talel ti laj sbiinic ja' cristoetic ti
jch'unolajeletique.
27 Ti jech yorail taje, oy jun chib viniquetic ta Jerusalén ti ta xalic ti c'usi ta x'ac'bat sna'ic
yu'un ti Diose. Tey ibatic ta Antioquía. 28 Oy jun yu'unic ta scotolic ti ja' Agabo sbie. Tey lic
sva'an sba ta stojol ti jch'unolajeletique. Ta sventa ti i'ac'bat sna' yu'un ti Ch'ul Espíritue,
laj yal ti ta xtal muc' ta vi'nal ta sjunul banomile. Jech ono'ox ic'ot ta pasel c'alal tiq'uil ta
ajvalil ti Claudioe. 29 Jech ti jch'unolajeletic ti oyic ta jteclum Antioquíae i'ayan ta yo'ntonic
ti ta scoltaic ti jch'unolajeletic ti oyic ta Judeae, ja' ti c'u yepal xu' yu'unic ta jujun tale.
30 Ja' jech laj spasic. Ti c'usi laj stsobique, laj yac'beic ti Bernabee, ti Sauloe, yo' jech ta
xac'beic ti ancianoetic ti oyic ta Judeae.

12

Ta xcham ti Jacoboe schi'uc ta xich' chuquel ti Pedroe

1 Ti jech yorail taje, ja' o lic yilbajin jlom jch'unolajeletic ti ajvalil Herodese. 2 Laj yac' ta
milel ta espada ti Jacoboe, ti ja' yits'in ti Juane. 3 Ti jech laj spas ti ajvalil Herodese, toj lec
laj ya'iic ti j'israeletique. Jech o xal laj stsac ta chuquel ti Pedroe. Ti jech taje, ja' o yorail
ti q'uin ti ta sve'ic pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile. 4 C'alal jech tsacbil xa ox batel
ti Pedroe, ti ajvalil Herodese laj stic' ta chuquel ti bu lec chabibil ta chanchop soldadoetic

ti oy chanib soldado ti jujuchope. Yu'un laj snop ta yo'nton ti ta sva'an ta sba ta sat ti
cristianoetique ti c'alal mi i'ech' ti q'uin Colele. 5 Ja' yu'un ti Pedroe lec chabibil ti tey ta
chuquinabe. Pero ti jch'unolajeletique yac'ojbeic yipal ta stael ta c'oponel ti Dios ta sventa
ti Pedroe.

Ti Diose ta scolta loq'uel ti Pedro ti jech tiq'uil ta chuquinabe

6 Ta yac'obalil ti c'alal yoc'lomal xa ti ta xich' va'anel ta sba ta sat ti cristianoetic yu'un
ti Herodese, ti Pedroe lec chabibil ta cha'vo' soldado ta xvay. Chucul lec ta chib cadena.
Ti yan soldadoetique lec xchabiojic ti ti' chuquinabe. 7 Ta jech to yepal ic'ot jun yaj'ángel
ti Cajvaltique. Jech sac jaman ta xojobal icom ti yut chuquinabe. Ti ángele laj svuyilanbe
xocon ti Pedroe yo' stij. Jech laj yal:

—Lican ta ora —xi.

Ta jech to yepal ijituj ti cadena ti oy ta sc'ob ti Pedroe. 8 Ti ángele jech laj yal:

—Chuco ach'ut. Lapo axonob —xut.

C'alal jech laj spas ti Pedroe, jech laj yal ti ángele:

—Lapo ti ac'u' ti smacobil sique. Tijlan talel ta jpat —xi.

9 Ti Pedroe tijil batel ta spat ti ángele. Bats'i mu a'yibajuc ta xa'i mi ta melel jech ta
spas ti ángele, mi mo'oj. Yac'touc ti ja' no'ox oy c'usi ta x'ac'bat yile. 10 Tey ijelavic batel
ti bu oy ti sliqueb jchabivanejetique. I'ech'ic batel ti bu oy ti schibal jchabivanejetique.
C'alal ic'otic ta muc' ta ti' chuquinab taq'uin ti ta sventa callee, ta jech to yepal ijam stuc.
Tey iloq'uic batel. C'alal ixanavic batel jun callee, tey ictaat comel stuc ti Pedro yu'un ti
ángele. 11 Ja' to tey laj yil ti Pedro ti melel ono'oxe. Jech laj yal ta yo'nton:

—Avi tana ta xquil ti ta melel laj stac talel yaj'ángel ti Cajvaltique, yo' jech tal scoltaun
ta yoc ta sc'ob ti ajvalil Herodese schi'uc ti c'usi snopoj ta spasbun ti j'israeletique —xi.

12 C'alal jech ta snopilan batel ti Pedroe, ibat ta sna María ti ja' sme' ti Juane, ti ja' Marcos
ti yan sbi xtoque. Yu'un ti teye ep stsoboj sbaic ti jch'unolajeletic ti ta staic ta c'oponel ti
Diose. 13 C'alal jech ic'ot sc'oj ti ti' nae, ja' o tal jun tseb, Rode ti sbie. Tal sq'uel buch'u ta
sc'ojilan ti ti' nae. 14 C'alal laj ya'ibe sc'opojel ti Pedroe, pero mu'yuc bu laj sjam ti ti' nae.
Cajomal xmuyubaj xa ibat ta anil. Ba yalbe ya'i ti jch'unolajeletic ti tey xa va'al ta ti' na ti
Pedroe. 15 Pero ti stuquique jech laj yalic:

—Xlic achuvaj —xutic.

—Melel ti c'usi ta xcale —xi ti tsebe.

Manchuc mi jech laj ya'iic, pero ti jch'unolajeletique jech laj yalic:

—Ma'uc. Ja' sch'ulel —xiic.

16 Pero ti Pedroe tey xc'ojcun o ta ti' na. C'alal bat sjamique, tey laj yilic. Tey ixi'ic. 17 Pero
ti Pedroe laj spas señail ta sc'ob ti ac'o ch'aniicuque. Tey lic yal ti c'u s'elan iloq'uesat ta
chuqinab yu'un ti Cajvaltique. Jech laj yal:

—Albeic ya'i ti Jacoboe schi'uc ti yan quermanotique —xi.

Jech o xal ti Pedroe ibat ta yan parte.

18 C'alal sacub ti osile, mu stac' a'yeluc ta xa'iic ti soldadoetic ti c'usi ic'ot ta pasel ti
ch'abal xa ti Pedroe. 19 Ti Herodese laj yal mantal ti ac'o yich' sa'el bu ta jmec ti Pedroe.
C'alal mu'yuc laj yich' taele, lic xchapan cuenta schi'uc ti soldadoetique. Tey laj yal mantal
ti ac'o yich' milel ti soldadoetique. Ts'acal to un, ti Herodese iloc' batel ta Judea. Bat nacluc
ta jteclum Cesarea.

Ta xcham ti Herodese

20 Ti ajvalil Herodese isoc sjol schi'uc ti cristianoetic ti nacalic ta jteclum Tiroe schi'uc ti
ta jteclum Sidone. Pero ti stuquique laj scomonop sc'opic ti ja' xloc' venta ti mi ta xtalic ta
stojol ti ajvalil Herodese. Yu'un tey ta xlic talel sve'elic ta banomil ti bu smacoj ti Herodese.
Jech o xal un, ti stuquique lic smatantasic ti Blastoe ti ja' yich'oj tsots yabtel yu'un ti ajvalil
Herodese. Yu'un ta sc'anic ti ta sventa ti Blastoe yo' jech ta staic ti ta xcomic ta lec schi'uc
ti ajvalil Herodese. 21 Jech o xal ti Herodese oy jun c'ac'al ti laj sta ta iq'uel ti cristianoetic
taje. Ti jech c'ac'al taje, ti ajvalil Herodese lic slap ti slequil c'u'e. Bat chotluc ta schotleb
ti bu ta xchapanvane. Tey laj yalbe ti c'usi ta xale. 22 Ti cristianoetique jech lic avanicuc:

—Ti buch'u ta xc'opoj li'e, ma'uc jun vinic. Ja' jun riox —xiic.
23 Ta ora no'ox i'ac'bat chamel ti ajvalil Herodese yu'un jun yaj'ángel ti Cajvaltique.
Yu'un ma'uc laj yac' ta ich'el ta muc' ti Diose. Jech o xal bolol ta xuvit icham.
24 Pero ti sc'op Diose yantic ta xtanij batel. Ta x'epajic ti jch'unolajeletique.
25 Ti Bernabee, ti Sauloe, c'alal tsuts yu'unic ti c'usi ta sc'an pasel ta Jerusalene, isutic
batel. Laj yiq'uic batel ti Juane, ti ja' Marcos ti yan sbie.

13

Ti Bernabee, ti Sauloe lic stsac ti yabtelique

1 Ti ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta jteclum Antioquíae, oy j'alc'opetic, oy
jchanubtasvanejetic. Ja'ic ti Bernabee, ti Sauloe, ti Simone, Negro ti yan sbi xtoque, ti
Lucioe ti liquem talel ta Cirene banomile, ti Manaene ti ich'i talel ta stojol ti ajvalil Herodes
ta Galileae. 2 Oy jun c'ac'al ti viniquetic taje ti scomtsanoj yotic ta staic ta c'oponel ti Diose.
Jech i'albatic yu'un ti Ch'ul Espíritue:
—T'ujbun loq'uel ti Bernabee, ti Sauloe, yo' jech ta xich'ic ti yabtel ti vu'un ta xcac'bee
—xi.
3 C'alal laj yo'ntonic ta scomtsanel ti yotique, ti ta sc'oponel ti Diose, laj scajan sc'obic
ta sbaic. Ts'acal to tey laj staquic batel.

Ti jcholc'opetique ta xalic ti lequil ach' c'op ti ta Chipre banomile

4 Jech o xal ti Bernabee, ti Sauloe itacatic batel yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ic'otic ta Seleucia
jteclum. Ts'acal to un, i'ochic batel ta jun barco yo' jech ta xc'otic ta Chipre banomil.
5 C'alal ic'otic teye, lic yalic ti sc'op Dios ta jujun ch'ul na yu'un ti j'israeletic tey ta jteclum
Salamina ti bu xpaj ti barcoe. Ja' tey batem xtoc ti Juane ti ja' yajcoltobbaique. 6 Tey lic
xanobtaic ti c'u sjamlej ti Chipre banomile. Tey ic'otic ta jteclum Pafos. Tey laj staic jun
j'ilol j'israelal vinic, Barjesús ti sbie. Ta xal ti ta xc'opoj ta sventa ti Diose ti c'alal ja' jun
jutc'ope. 7 Ti j'ilol taje, ja' svinic ti bijil ajvalil Sergio Pauloe. Ti ajvalile laj stac ta iq'uel ti
Bernabee, ti Sauloe. Yu'un ta sc'an ta xa'i ti sc'op Diose. 8 Ti j'ilol taje, ja' Elimas ti yan sbi
xtoque, laj yac' persa ta spajesel ti jcholc'opetique yo' jech mu xch'un sc'op Dios ti ajvalil
Sergio Pauloe. 9 Jech o xal ti Sauloe, ti ja' Pablo sbi xtoque, ti ventainbil yo'nton yu'un ti
Ch'ul Espíritue, tey laj sq'uel batel ti j'ilol vinique. 10 Jech laj yalbe:
—Jti'o'nton, Jlo'lavanej, Snich'on pucuj, ta xacrontain scotol ti c'usi leque. ¿C'u cha'al
mu xavicta aba ta soquesel yabtel ti Cajvaltique? 11 Avi tana un, ta xayac'bot castigo ti
Cajvaltique. Ma'sat ta xacom. Mi ja'uc xu' ta xavil ti saquilal osil ti jayib c'ac'ale —xut.
Ta jech to yepal imac ti sate. Mu xa xil ti saquilal osile. Jech o xal lic sa'olan buch'u ta
xnitbat batel sc'ob. Yu'un mu xa xil. 12 C'alal jech laj yil ti ajvalile, laj xch'un ti Cajvaltique.
Yu'un yan yutsil ta xa'i ti ta x'albat sc'oplal ti Cajvaltique.

Ti Pabloe, ti Bernabee oyic ta jteclum Antioquía ti oy ta Pisidia banomile

13 Ti Pabloe schi'uc ti schi'iltaque tey i'ochic batel ta jun barco ta jteclum Pafos. Tey
ibatic ta jteclum Perge ti oy ta Panfilia banomile. Yan ti Juan Marcose ictavan comel.
Isut batel ta Jerusalén. 14 Ts'acal to un, iloq'uic batel ta jteclum Pergee. Ibatic ta jteclum
Antioquía ti oy ta Pisidia banomile. Ti teye, ochic batel ta ch'ul na ti c'alal ja' o sc'ac'alil ti
cuxob o'ntonale. Tey ichotiic. 15 Ti jpasmantaletic yu'un ti ch'ul nae, c'alal laj yo'ntonic ta
sq'uelel ti vun sventa ti mantale schi'uc ti svun ti j'alc'opetique, laj staquic batel j'almantal
ti jech laj yale:
—Jchi'iltac, mi oy ta avo'nton ti c'usi ta xac'an xaval yo' ta xabijubtas ti cristianoetique,
xu' xaval avi li'e —xi.
16 Tey lic va'iuc ti Pabloe. Laj spas seña ta sc'ob ti ac'o sts'ijliicuque. Jech laj yal:
—A'yio ava'iic, Jchi'iltac, schi'uc vo'oxuc jyanlumoxuc ti ta xaxi'taic ti Diose. 17 Ti Dios
cu'untic j'israelotique laj st'uj ti jmolmuc'totic ta vo'nee. Laj spas ta jun muc' ta jteclum ti
c'alal tiq'uilic to ox ta mosovil ta Egipto banomile. Pero ta sventa stsatsal stuc laj sloq'ues
talel ta mosovil. 18 Ti Diose, cha'vinic (40) jabil laj sts'icbe stalel yo'ntonic ti jmolmuc'totic

ta vo'nee ti c'alal jech xjoyetic talel ta xocol banomile. [19] Ja' jech xtoc ti Diose laj slilin
vuc-chop lumetic ti nacalic ta Canaán banomile, yo' jech ta xtic'atic ochel ta yosilic ti
jmolmuc'totique. [20] Oy nan o'lol yo'obal ciento (450) jabil ti jmolmuc'totique iventainatic
yu'un ti Dios ta sventa ti jchapanvanejetique. Ja' jech s'elan iventainatic ja' to c'alal sta
yorail iva'i ti j'alc'op Samuele. [21] Ti jmolmuc'totique lic sc'anic jun ajvalil. Tey i'ac'batic
jun ajvalil yu'un ti Diose. Jech o xal iventainatic cha'vinic (40) jabil yu'un ti Saule, ti ja'
snich'on ti Cise, ti ja' jun vinic snitilul ti Benjamine. [22] Ts'acal to un, ti Diose laj sloq'ues ta
yabtel ti Saule. Ja' i'och ta ajvalil ti Davide. Yu'un jech laj yal ti Diose: "Laj xa jta jun vinic
ti ximuyubaj xa yu'une, ti ta spas scotol ti c'usi ta jc'ane, ti ja' snich'on ti Isaie", xi ti Diose.
[23] Yo' jech ta xc'ot ta pasel ti yaloj ono'ox ti Dios ti ta scoltaotique, jech o xal un, laj sva'an
jun snitilul ti Davide, ja' ti Jesuse. [24] C'alal mu to xtal ti Jesuse, ti Juane laj yalbotic ti ac'o
jelta ti co'ntontique yo' jech xu' ta xquich'tic vo'. [25] C'alal po'ot xa xlaj yabtel ti Juane, jech
laj yal: "Mo'cun jech chac c'u cha'al ti ta xanopique. Pero oy Buch'u ts'acal to ta xtal ti mi
ja'uc juteb oy jlequil jtuq'uil ta jitunbel ti yaq'uil xonobe", ti xi laj yale.

[26] 'Jchi'iltac ti snitiluloxuc ti Abrahame schi'uc ti vo'oxuc jyanlumoxuc ti ta xaxi'taic ti
Diose, ja' avu'unic ti lequil ach' c'op taje, ti ja' colebale. [27] Ti jchi'iltic ti nacalic ta Jerusalene
schi'uc ti banquilaletic yu'unique mi ja'uc laj sna'ic Buch'u ti Jesuse. Mi ja'uc laj ya'ibeic
smelol ti sc'op Dios ti laj sts'ibaic ti j'alc'opetic ti ta sq'uelic ta ch'ul na ti jujun sc'ac'alil
cuxob o'ntonale. Ti jech laj yaq'uic ta milel ti Jesuse, ja' ic'ot ta pasel yu'unic ti c'usi laj
sts'ibaic ti j'alc'opetique. [28] Manchuc mi mu'yuc laj stabeic smul yo' ta xaq'uic ta milel, pero
ti jchi'iltique laj sc'anbe ti Pilatoe ti ac'o yal mantal ti ac'o yich' milele. [29] C'alal jech laj xa
spasic scotol jech chac c'u cha'al ts'ibabil sc'oplal ti Jesús ta sc'op Diose, tey laj syalesic
talel ta cruz. Laj smuquic. [30] Pero ti Diose laj xcha'cuxes ti jech ichame. [31] Jech o xal ti
Jesuse ep c'ac'al laj yac' sba iluc ta stojol ti buch'utic laj xchi'inic ta xanobal ti ilic talel ta
Galileae, ti ic'ot ta Jerusalene. Ja'ic avi tana li'e ti ta xalbeic ya'i ti cristianoetic sc'oplal ti
Jesuse.

[32] 'Jech o xal ti vu'uncutique ja' ta xcalcutic ava'iic ti lequil ach' c'ope, ja' ti yalojbe
ono'ox ti jmolmuc'totic ti oy c'usi ta xac' ti Diose. [33] Avi tana un, ti vo'otic smamamtacotic
ti jmolmuc'totique, lij'ac'batotic yu'un ti Dios ti yaloj ono'ox ti ta xaq'ue. Yu'un laj xa
xcha'cuxes ti Jesuse jech chac c'u cha'al ts'ibabil ta schibal Salmoe: "Vo'ot Jnich'onot, ti
c'ac'al li'e laj xa cac'bot acuxlejal", ti xie. [34] Spoco'aloj ono'ox ti Diose ti ta xcha'cuxes, yo'
jech mu xc'a' ti sbectale: "Ta xcac'boxuc avich'ic ti c'uxubinel ti caloj ono'ox ta xcac'be
ti Davide", ti xi ta xal ti sc'op Diose. [35] Jech o xal ta xal ti yan Salmoe: "Mu xavac' c'a'uc
sbec'tal ti avajtunel ti c'ux ta xava'ie", ti xie. [36] Ta melel, ti Davide itunesat yu'un ti Dios
c'alal cuxul to oxe. Ts'acal to icham. Ba xchi'in ti stot sme'e. Tey ic'a' ti sbec'tale. [37] Pero
ti sbec'tal ti Buch'u icha'cuxesat yu'un ti Diose, mu'yuc xc'a'. [38] Jech o xal un, Jchi'iltac, ta
xavich'ic albel sc'oplal ti Jesuse, yo' jech ta xana'ic ti ta xataic perdón yu'un ti amulique.
[39] Buch'uuc no'ox ti ta xch'unic ti Jesuse ta x'ac'batic perdón c'alal mu xu' staic perdón
yu'un smantal ti Moisese. [40] Bijanic me. Mu me jechuc xc'ot ta atojolic jech chac c'u cha'al
laj sts'iba comel ti j'alc'opetic ti jech laj yalique:

[41] Q'uel avilic, Jna'levanejetic, tey ch'ayal avo'ntonic xacham xalajic.

Vu'un Diosun oy c'usi muc'tic ta jpas ta atojolic ti mu xach'unique manchuc mi oy buch'u
ta xalboxuc ava'iic ti smelole,
xi ti sc'op Diose —xi ti Pabloe.

[42] C'alal iloq'uic batel ta ch'ul na yu'un ti j'israeletic ti Pabloe schi'uc ti schi'iltaque, jech
ti jyanlumetique laj sc'anbeic ti Pabloe ti ac'o chanubtasvanuc yan velta c'alal sc'ac'alil ti
cuxob o'ntonale.

[43] C'alal ilaj yo'ntonic ti jech tsobolic ta ch'ul nae, ep ti j'israeletique schi'uc ti
jyanlumetic ti jun yo'ntonic xch'unojic jech chac c'u cha'al xch'unojic ti j'israeletique,
laj sts'acliic batel ti Pabloe, ti Bernabee. Jech ti stuquique laj sbijubtasic ti mu me xch'ac
sbaic loq'uel ta sc'uxul yo'nton ti Diose.

44 C'alal sta ti yan xemunae, sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, jutuc mu scotoluc ti jteclum
tal ya'iic ti sc'op Diose. 45 Pero ti j'israeletique, ti c'alal laj yilic ti ep laj stsob sbaic talel
ti cristianoetique, lic yit'ixal yo'ntonic. Jech o xal lic babac'opojicuc, lic sa'beic smul ti
Pabloe. 46 Pero ti Pabloe, ti Bernabee mu ta xi'eluc ti jech laj yalique:
—Tsots ox sc'oplal ti ba'yel ta xcalboxuc ava'iic ti sc'op Dios ta atojolic ti vo'oxuc jchi'il
jbatique. Pero ta xquil ti mu xac'an xach'unique, ti mu'yuc c'usi bal o ta xava'iic ti cuxlejal
sbatel osile. Jech o xal ta xibatcutic ta stojol ti jyanlumetique. 47 Jech ta jpascutic jech chac
c'u cha'al laj yalbuncutic ti Cajvaltic ti jech ta xale:
Co'ol s'elan luz laj cac'bot avabtel ta stojol ti jyanlum cristianoetique.
Ta aventa vo'ot ta staic scolelic ti cristianoetic ta sjoylej banomile,
xiyutuncutic, —xi ti Pabloe.
48 C'alal jech laj ya'iic ti jyanlumetique, xmuyubajic xa laj yalic ti yan yutsil ti sc'op
Cajvaltique. Laj xch'unic scotolic ti buch'utic oy sc'oplalic ta xich'ic ti cuxlejal sbatel osile.
49 Ja' jech itanij ti sc'op Cajvaltic ti ta scotol banomil tey taje. 50 Pero ti j'israeletique laj sa'ic
jun chib antsetic ti xch'unojic Dios ta spas sbaique, ti ich'bilic ta muq'ue, schi'uc viniquetic
ti ich'bil yeic tey ta jteclume. Ja'ic laj sliquesbeic sjolic ti cristianoetique, ti ac'o yich'
crontainel ti Pabloe schi'uc ti Bernabee, yo' jech ta snutsic loq'uel ti ta slumalique. 51 Jech
o xal ti stuquique lic slilinic spucuquil ti xonobique yo' jech ta xvinaj ti oy smulic ta stojol
Dios ti cristianoetique. Ts'acal to un, ibatic ta jteclum Iconio. 52 Pero ti jch'unolajeletique
xmuyubajic no'ox, ventainbil yo'ntonic yu'un ti Ch'ul Espíritue.

14

Ti Pablo, ti Bernabee oyic ta Iconio Jteclum

1 Ti Pabloe, ti Bernabee ibatic ta ch'ul na yu'un ti j'israeletic ti tey ta Iconioe. Oy yip ti
sc'op Dios ti laj yalique. Jech o xal ep laj xch'unic ti j'israeletique schi'uc ti jyanlumetique.
2 Pero ti j'israeletic ti mu sc'an xch'unique laj stijbeic sjol ti jyanlumetique yo' jech ac'o
socuc sjolic ta stojol ti Pabloe, ti Bernabee. 3 Pero ti stuquique jal tey icomic. Mu ta xi'eluc
ta xalic ti sc'op Diose, ja' ti spatoj yo'ntonic yu'un ti Cajvaltique. C'alal ta xalic ti c'ux ta
xa'iotic ti Diose, ja' stuc ti Cajvaltique laj yac' ta ilel ti melel ti c'usi ta xalique ta sventa ti
i'ac'batic ti tsots xu' yu'unique schi'uc ti oy c'usi señail laj yaq'uic ta ilel ti jcholc'opetique.
4 Pero ti cristianoetic tey ta jteclum Iconioe cha'ch'ac spasoj sbaic. Oy jlom ta xch'unic ti
c'usi ta xal ti j'israeletique. Oy jlom ta xch'unic ti c'usi ta xalic ti jcholc'opetique. 5 Jech
o xal ti j'israeletique, ti jyanlumetique laj scomonop sc'opic schi'uc ti j'opisialetique yo'
jech ta xilbajinic, ta xac'beic ton ti jcholc'opetique. 6 Pero ti Pabloe, ti Bernabee, c'alal
jech laj ya'iique, ijatavic batel. Ibatic ta jteclum Listra, ta jteclum Derbe ti oy ta Licaonia
banomile. Ts'acal to tey ixanavic ta sjoylej ti Licaonia banomile. 7 Tey laj yalic ti lequil ach'
c'op xtoque.

I'ac'bat ton ti Pablo ti ta Listra jteclume

8 Ti tey ta Listrae oy jun vinic ti tey chotol ti mu xanave. Yu'un coxov ivoc'. 9 Ti coxov
taje ts'etel schiquin ta xa'i ti c'usi ta xal ti Pabloe. Ti Pabloe laj sq'uelbe lec ti sate. Laj yil
ti oy ta yo'nton ta xcole. 10 Jech tsots jech laj yalbe:
—Lican, tuc' xava'an aba —xi.
Ti coxov vinique toj bitel va'al ic'ot. Tey lic xanavuc. 11 C'alal laj yilic ti cristianoetic ti
jech laj spas ti Pabloe, tey lic avanicuc ti jech laj yalique:
—Co'ol s'elan viniquetic iyal talel ti rioxetic ta jtojoltique —xiic.
12 Ta xalic, ti Bernabee ja' la ti riox Júpitere. Ti Pabloe, ta xalic, ja' la ti riox Mercurioe,
yu'un ja' toj ep sna' xc'opoj. 13 Ti pale ti ja' sventainoj ti ch'ul na yu'un ti riox Júpitere,
ti oy ta sliquebal jteclume, laj yich' talel nichimetic, vacaxetic. Ti palee schi'uc ti
cristianoetique ta ox smilic ti vacaxetique, ta ox xchiq'uic ta sventa matanal, yo' jech ta
squejan sbaic ta yich'el ta muc' ti jcholc'opetique.

[14] C'alal jech laj yilic ti Pabloe, ti Bernabee, lic xch'i' ta jatel ti sc'u'ique. Tey x'avetic xa
laj stic' sbaic ochel ta stojol ti cristainoetique:
[15] —Chi'iltactic, ¿c'u cha'al jech ta xapasic le'e? Ti vu'uncutique vinicuncutic no'ox jech
chac c'u cha'al ti vo'oxuque. Litalcutic li'e yo' jech tal calboxuc ava'iic ti ictaic xa le'e ti
jech ta xapasique. Yu'un mu'yuc c'usi xtun o. Ich'ic ta muc' ti cuxul Diose, ti Buch'u laj
spas ti vinajele, ti banomile, ti nabe, schi'uc scotol ti c'usitic oye. [16] Ac'o mi oy bu laj spas
ti Diose ti laj yac'be comel ta sba ti cristianoetic ta spasel ti c'usi sc'an ti yo'ntonique,
[17] pero tey ono'ox ta xac' avilic Buch'u ti stuque, yu'un ti c'usi lec ta spase. Ti Diose ja' ta
xac'botic talel ti vo'e, ti lec ta xch'i ti ts'unobaletique. Ta xac'botic lec jve'eltic yo' jech
xijmuyubajotic —xiic.
[18] Manchuc mi jech laj yalic ti jcholc'opetique, pero toj vocol ipajtsaj yu'unic ta smilel ti
vacaxetique ti ta x'ich'atic ta muq'ue.
[19] Ts'acal to un, tey ic'otic jun chib j'israeletic ti liquemic talel ta Antioquíae, ti ta Iconio
jteclume. Ti j'israeletic taje ja'ic lic syanijesbeic yo'ntonic ti cristianoetic teye yo' jech
ta xac'beic ton ti Pabloe. Yac'toicuc ti chamem xa yu'unic ti Pabloe. Jech o xal laj xjochic
loq'uel ta sti'il xa jteclum. [20] C'alal laj stsob sbaic talel ti jch'unolajeletic ti bu bitsil ti Pabloe,
lic va'iuc. Tey i'och batel ta jteclum yan velta xtoc. Ta yoc'lomal un, iloq'uic batel schi'uc
ti Bernabee. Ibatic ta Derbe jteclum.
[21] Ti ta jteclum Derbee ep ti cristianoetic laj xch'unic ti lequil ach' c'op ti i'albatique.
Ts'acal to un, ti jcholc'opetique isutic batel yan velta xtoc ta Listra, ta Iconio, ta Antioquía
jteclum. [22] Tey i'ech' stsatsubtasbe yo'ntonic ti jch'unolajeletque. Laj yalbe ya'i ti junuc
yo'ntonic ta yich'el ta muc' ti Cajvaltique. Ja' jech xtoc laj yalbe ya'i ti oy ilbajinel ta stojolic
ti buch'utic ta sc'an ta staic ti ventainel yu'un ti Diose.
[23] Tey laj sva'anic xtoc ancianoetic ta jujun tsobobbaile. C'alal laj yo'ntonic ta scomtsanel
ti yotique, ta sc'oponel ti Diose, laj yaq'uic comel ta sc'ob ti Cajvaltique, ja' ti com xa ta
yajvalique.

Ti Pabloe, ti Bernabee isutic batel ta Antioquía jteclum ti oy ta Siria banomile

[24] Ts'acal to un, tey i'ech'ic ta Pisidia banomil yo' jech ta xc'otic ta Panfilia banomil.
[25] Tey laj yalic ti lequil ach' c'op ta Perge jteclume. Tsacal to un, ibatic ta Atalia jteclum.
[26] Tey i'ochic ta jun barco yo' jech ta sutic batel ta Antioquía jteclum. Ja' ti jteclum ti bu
ic'ubunatic ta yoc ta sc'ob ti Diose yo' ta spasic ti yabtelic ti avi tsuts xa yu'unique. [27] C'alal
ic'otic ta jteclum Antioquíae, laj stsobic ti jch'unolajeletique. Laj yalbeic ya'i ti c'u s'elan
i'abtej ti Dios ta stojolique. Ja' jech xtoc laj yalic ti c'u s'elan laj sjam batel be stuc ti Dios
ta stojol ti jyanlumetique, yo' jech ta xch'unic ec. [28] Ti Pabloe, ti Bernabee ijoc'tsajic jal
schi'uc ti jch'unolajeletic teye.

15

Ti tsobajel ta Jerusalene

[1] Ti jech yorail taje, oy jun chib viniquetic ti iloq'uic batel ta Judea banomile, ibatic ta
Antioquía jteclum. Tey laj yalbeic ti jch'unolajeletique ti tsots sc'oplal ta xich' circuncisión
jech chac c'u cha'al ta xal smantal ti Moisese ti mi ta sc'an ta xcolique. [2] Ti Pabloe, ti
Bernabee tsots lic stsac sbaic ta c'op schi'uc ti viniquetic taje. Ts'acal to un, iva'anatic ti
Pabloe, ti Bernabee, schi'uc jayib schi'iltac, yo' jech ta xbatic c'alal to Jerusalén, yo' jech
ta xchapanic ti c'op taje. Ta xich' chapanel schi'uc ti jcholc'opetique schi'uc ancianoetic
yu'un ti jch'unolajeletic ti tey ta jteclume.
[3] Jech o xal ti jch'unolajeletic ta Antioquíae laj staquic batel ti jchapanejc'opetique.
C'alal jech ta xbatique, tey i'ech'ic ta Fenicia, ta Samaria banomil. Tey ta xalic batel sc'oplal
ti jyanlumetic ti laj xa yictaic comel ti c'u s'elan xch'unojic to ox ta ba'yele, yo' jech ta
sts'acliic ti Diose. C'alal jech laj ya'iic ti jch'unolajeletique, xmuyubajic xa.
[4] C'alal jech ic'otic ta Jerusalén ti Pabloe, ti Bernabee, ich'bilic ta muc' ic'otic yu'un ti
jch'unolajeletique schi'uc ti jcholc'opetique, schi'uc ti ancianoetique. Lic yalic ti c'u s'elan

i'abtej ti Dios ta stojolique. [5] Pero oy tey jun chib jfariseoetic ti ja' jch'unolajeletic xae tey
iva'iic. Jech laj yalic:
—Q'uel avilic, ti jyanlum jch'unolajeletique tsots sc'oplal ac'o yich'ic ti circuncisione.
Ja' jech xtoc ac'o spasic ti c'u s'elan ta xal smantal ti Moisese —xiic.
[6] Jech ti jcholc'opetique schi'uc ti ancianoetique lic stsob sbaic yo' ta scomonchapanic
ti c'op taje. [7] C'alal jech jal xvulajetic ta scomonopele, tey iva'i ti Pedro ti jech laj yale:
—Quermanotac, ti vo'oxuque ana'ojic lec ti oy xa sjabilal ti laj st'ujun ti Dios ti li' ta
atojolique, yo' jech ta xcal ti lequil ach' c'op ti ja' colebale ta stojol ti jyanlumetique,
yo' jech ta xch'unic. [8] Ti Dios ti ta xojtiquin ti co'ntontique laj yac' ta ilel ti lec ta xil
ti jyanlumetique. Jech o xal laj yac'be yich'ic ti Ch'ul Espíritue jech chac c'u cha'al laj
yac'botique. [9] Ti Diose mu sna' jeltos yo'nton ta jtojoltic. Ti jyanlumetique pocbat xa
yo'ntonic yu'un ti Dios eque ta sventa ti laj xch'unic ti Cajvaltique. [10] Avi tana un, ¿c'u
cha'al xana'etic to yu'un ti c'usi laj xa spas ti Diose? ¿C'u cha'al ta xavac'beic ol yicats
ti jyanlum jch'unolajeletique c'alal ti vo'otique schi'uc ti jmolmuc'totique mu'yuc xu'
cu'untic yicatsinel? [11] Yu'un ti vo'otique laj xa jch'untic ti ta matanal colemotic ta sventa
yutsil yo'nton ti Cajvaltic Jesuse. Ja' jech ta xcol ti stuquique —xi.
[12] C'alal jech laj ya'iique, ts'ijil icom scotolic. Ja' jech xtoc tey ts'etel schiquin laj ya'iic
c'alal ta xlo'ilaj ti Bernabee, ti Pabloe ti c'u s'elan laj yac' iluc smuc'ul stsatsal ti Dios ta
stojolique ti c'alal i'ayic ta stojol ti jyanlumetique. [13] C'alal laj yo'ntonic ta c'opojele, ja' o
jech lic yal ti Jacoboe:
—Quermanotac, a'yio ava'iic lec li'e. [14] Ti Simón Pedroe laj xa yalbotic ca'itic ti c'u
s'elan ti Diose lic yich' ta c'ux ti jyanlumetique, ti laj st'uj loq'uel xtoc yo' jech ta xcom
ta yalab snich'nabe. [15] Ti jech taje, ja' co'ol schi'uc jech chac c'u cha'al laj sts'ibaic comel ti
j'alc'opetic ta vo'ne ti ta sc'op Diose:
[16] Ts'acal to ta xital yo' jech ta jcha'meltsanbe sna ti ajvalil David ti ililij xae.
Ta jcha'meltsan ta ach' ti c'u yepal icom st'ujbenale.
[17] Ja' jech ta jpas yo' jech scotol ti yane ta xlic sa'ic ti Cajvaltique,
ja' ti cristianoetic ti oy ta sjoylej banomile ti laj yich'icun ta muq'ue.
[18] Ti jech ta xal ti Cajvaltic taje, ta vo'ne xa laj yac'botic jna'tic ti jech ono'ox ta spase,
xi.
[19] 'Jech o xal ti vu'un ta xcale, ch'ancutic ti jyanlumetique. Yu'un laj xa yictaic comel ti
c'usi xch'unojic to oxe, yo' ta sts'acliic ti Diose. [20] Ja' no'ox la' calbetic ya'iic ta carta ti mu
xa sti'ic ti beq'uet ti ac'bil ta smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ti mu xmulivajique, ti
mu sti'beic sbec'tal ti c'usi mich'bil snuc' ta xchamique, ti mu sti'ic ti ch'ich' xtoque. [21] Jech
ta xcaltic, yu'un ta vo'ne ono'ox, bu'yuc no'ox ta jujun lum ta xalic smantal ti Moisés ti ta
jujun ch'ul na ti c'alal sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale —xi ti Jacoboe.
[22] Jech ti jcholc'opetique, ti ancianoetique, ti jch'unolajeletique lic st'ujic jayibuc
jch'unolajeletic ti oy ta stojolique, yo' jech ta staquic batel ta jteclum Antioquía schi'uc ti
Pabloe, ti Bernabee. Ti buch'u ti laj st'ujique, ja' ti Judas Barsabase, ti Silase, ti ja' ich'bilic
ta muc' yu'un ti jch'unolajeletique. [23] Tey laj yich'ic batel ti carta ti laj smeltsanic ti jech
ta xale:
"Ti jcholc'opuncutique, ti ancianouncutique, chabanucoxuc ta xcalboxuc ava'iic ti
vo'oxuc jyanlum jch'unolajeloxuc ti nacaloxuc ta Antioquíae, ti ta Siriae, ti ta Cilicia
banomile. [24] Ti vu'uncutique laj ca'icutic ti tey ic'ot ta atojolic viniquetic ti ma'uc tacbil
batel cu'uncutique. Ti viniquetic taje ta xilbajinoxuc, ta xac'oxuc ta vul o'nton yu'un ti
sc'op ti ta xalique ti tsots sc'oplal ta xavich'ic ti circuncisione, ti ta xapasic smantal ti
Moisese. [25] Jech o xal lec laj ca'icutic ti laj jcomonop jcotolcutic ti ta jva'ancutic viniquetic
yo' jech jmoj xtal sq'ueloxuc schi'uc ti quermanotic Pabloe, ti Bernabee. [26] Ja'ic ti buch'utic
stenojic ti scuxlejal ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe. [27] Jech o xal tey ta jtaccutic talel ta
atojolic ti Judase, ti Silase, yo' jech ti stuquique ta xalboxuc ava'iic ta asatic ti c'u s'elan laj
xa jcomonopcutic li' ta cartae. [28] Lec laj ya'i ti Ch'ul Espíritue schi'uc ti vu'uncutique ti mu
xcac'cutic avicatsic más. Yu'un ja' no'ox jech yepal ta sc'an xapasic: [29] Mu xati'ic ti beq'uet

ti ac'bil ta smoton ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Mu xati'ic ti ch'ich'e. Mu xati'ic sbec'tal
ti animaletic ti mich'bil snuc' ta xchame. Mu xamulivajic. Ti mi jech ta xapasique, lec ta
xapasic. Ja' no'ox jech yepal ta xcalboxuc ava'iic. Ac'o xchi'inoxuc ti Diose", xi ti cartae.
30 C'alal jech itacatic batele, batic ta Antioquía. Tey laj stsobic ti jch'unolajeletique.
Laj yac'beic ti cartae. 31 C'alal laj sq'uelic ti cartae, xmuyubajic xa yu'un ti jech ipatbat
yo'ntonique. 32 Ti Judase, ti Silase ta sventa ti xu' yu'unic ta xalic ti c'usi ta x'ac'bat sna'ic
yu'un ti Diose, tey laj spatbe laj stsatsubtasbe yo'ntonic ti jch'unolajeletique. 33 C'alal
ilaj yo'ntonic ti c'u sjalil ijoc'tsajic teye, tey i'albatic yu'un ti jch'unolajeletique ti junuc
yo'ntonic ac'o baticuque, yo' jech ta sutic batel ta stojol ti buch'utic itacatic talele.
34 Yan ti Silase tey lic snop ti tey ta xcome. 35 Ja' jech xtoc ti Pabloe, ti Bernabee tey icomic
ta Antioquía. Jech o xal ti stuquique schi'uc ti yan jch'unolajeletique tey laj yaq'uic persa
ta chanubtasvanej, ta yalel sc'op ti Cajvaltique.

Ti Pabloe ta xbat yan velta ta yalel ti lequil ach' c'ope

36 Ts'acal to un, ti Pabloe jech laj yalbe ti Bernabee:
—Batic yan velta ta sq'uelel ti jch'unolajeletic tey ta jteclumetic ti bu ech' caltic sc'op
ti Cajvaltique, yo' ta jna'tic c'u s'elanic quil —xi.
37 Ti Bernabee oy ta yo'nton ti ta xic' batel ti Juane, ti sbiinoj Marcos xtoque. 38 Pero
ti Pabloe mu lecuc ta xa'i ti ta xiq'uic batele. Ja' ti ictavan comel ta Panfilia banomile.
Mu'yuc ichi'invan ta stsutsesel ti yabtelique.
39 Tey tsots laj svul sbaic. Jech o xal laj xch'ac sbaic. Ti Bernabee laj yic' batel ti Juan
Marcose. I'ochic batel ta barco. Ibatic c'alal to Chipre. 40 Yan ti Pabloe ja' lic st'uj ti
Silase. C'alal mu'yuc to ta xloq'uic batele, ti jch'unolajeletique laj yalbeic ti Cajvaltique
ti ac'o c'uxubinaticuc yu'une. Ts'acal to tey ibatic. 41 Tey ech' stsatsubtasbe yo'ntonic ti
jch'unolajeletic ti oyic ta Siriae, ta Cilicia banomile.

16

Ti Timoteoe ta xchi'in batel ti Pabloe schi'uc ti Silase

1 Ti Pabloe, ti Silase ic'otic ta jteclum Derbe schi'uc ta jteclum Listra. Tey laj staic
jun jch'unolaj, Timoteo ti sbie, ti ja' squerem ol jun j'israelal jch'unolajel ants. Ti stote
ja' griego. 2 Ti jch'unolajeletic ti nacalic ta Listrae, ti ta Iconio jteclume, lec ta xilic ti
Timoteoe. 3 Ti Pabloe ta sc'an ta xchi'in ta xanobal ti Timoteoe. Jech o xal ti Pabloe laj
yac'be yich' circuncisión yo' jech mu soc yo'ntonic ti j'israeletic ti tey nacalique. Yu'un
sna'ojic lec ti ja' griego ti stote. 4 Scotol ti jteclumetic ti bu laj ech'icuque, laj yalbeic ya'i
ti jch'unolajeletique ti c'u s'elan laj scomonopic ti jcholc'opetique schi'uc ti ancianoetic ti
oyic ta Jerusalene. 5 Jech o xal ti jch'unolajeletique i'ayan yip yo'ntonic ta yich'el ta muc'
ti Cajvaltique. Ja' jech xtoc jujun c'ac'al yantic ta x'epajic batel ti jch'unolajeletique.

Co'ol s'elan jun jmacedonia vinic i'ac'bat yil ti Pabloe

6 Ti Ch'ul Espíritue mu laj yac' ochuc batel ti Pabloe, ti Silase ta yalel sc'op ti Cajvaltic ti ta
Asia banomile. Jech o xal jelavel ijelavic ta Frigia, ta Galacia banomil. 7 C'alal ic'otic ta sts'ac
Misia banomile, laj snop ti tey ta x'ochic ta Bitinia banomile. Pero ti Ch'ul Espíritu yu'un
ti Jesuse mu'yuc bu laj yac' ochicuc. 8 Jech o xal jelavel ijelavic ta Misia banomil. Iyalic
batel ta Troas jteclum ti bu ta xpaj ti barcoe. 9 Ti Pabloe tey i'ac'bat yil ta ac'obaltic co'ol
s'elan jun jmacedonia vinic ti va'al ta sc'an vocole: "Ba coltauncutic ta Macedonia", xi laj
yil. 10 C'alal jech laj yil ti Pabloe, lic jmeltsan jbacutic yo' jech ta xibatcutic ta Macedonia
banomil. Yu'un laj jna'cutic ti ja' stuc ti Diose ta xiyic'uncutic batel ta yalel ti lequil ach'
c'ope.

Ti Pabloe, ti Silase oyic ta Filipos jteclum

11 Tey li'ochcutic ta barco ta Troas. Tuc' libatcutic ta Samotracia banomil ti joyobtabil
ta nabe. Ta yoc'lomal xtoc un lic'otcutic ta Neápolis jteclum. 12 Ti teye libatcutic c'alal to
Filipos jteclum, ti ja' jun colonia yu'un ti jromanoetique, ti ja' jun muc' ta jteclum ti oy ta
Macedonia banomile. Tey licomcutic jayib c'ac'al. 13 Sta jun c'ac'al ti ja' o sc'ac'alil ti cuxob

o'ntonale, liloc'cutic batel ta sti'il jteclum ti bu nopol ch-ech' ti uc'ume, ti bu nopem xa'iic
ta staic ta c'oponel ti Diose. Tey lichoticutic. Tey laj calbecutic ya'i ti lequil ach' c'op ta
stojol ti antsetic ti tey tsobolique. 14 Oy jun ta scotolic ti ja' Lidia sbie ti liquem talel ta
jteclum Tiatirae. Ja' jun jchon lequil poc' ti ic'ic' losantic sba stsajale. Ti ants taje, ti ta
xich' ta muc' ti Diose, ts'etel schi'quin ta xa'i ti lequil ach' c'ope. Pero ijambat yo'nton
yu'un ti Cajvaltique yo' ta xc'ot ta yo'nton ti c'usi ta xal ti Pabloe. 15 Jech o xal tey laj yich'
vo' schi'uc ti yalab snich'nabe. Ts'acal to un, jech laj sc'anbuncutic vocol:

—Mi ta xavil ti jch'unolajelun ta melel yu'un ti Cajvaltique, la'ic, comanic ta jna —xi.

Laj sujancutic yo' jech ta xicomcutic ta sna.

16 Oy jun velta ti c'alal ta xibatcutic ti bu ta stsob sbaic ti ta staic ta c'oponel ti Diose,
laj jtacutic ta be jun tseb ti ventainbil yu'un ti pucuje, ti sna' xt'unvane. Ti tseb taje
mosovinbil. Ti yajvaltac ti tsebe ep ta spasic canal taq'uin ta sventa ti jech sna' xt'unvan
ti tsebe. 17 Ti tseb taje x'avet xa lic sts'acliuncutic batel ti vu'uncutique schi'uc ti Pabloe:

—Ti viniquetic li'e, ja' yajtuneltac ti cuxul Dios ti oy ta vinajele. Ta xalboxuc ava'iic ti
c'u s'elan ta xata ti acolelique —xi.

18 Ep c'ac'al ti jech laj spas ti tsebe. Pero oy bu jun c'ac'al ti ta'lo laj ya'i ti Pabloe. Jech o
xal tey joybij. Jech laj yalbe ti pucuj ti oy ta stojol ti tsebe:

—Ta sventa ti Jesucristoe ta xcalbot ava'i, locan batel ta stojol ti tsebe —xut.

Ti pucuje ta ora no'ox laj yicta comel ti tsebe.

19 C'alal laj yilic ti yajvaltac ti tsebe, ti mu'yuc xa ta x'och ti taq'uin ta sc'obique, laj
stsaquic ti Pabloe, ti Silase. Bat yaq'uic ta stojol ti j'opisialetic ti bu ta xchapanvanique.
20 Tey bat yaq'uic ta stojol ti juezetique. Jech laj yalic:

—Ti viniquetic li'e, ti ja' j'israeletique, ja' no'ox ta soquesbe yo'nton ti cristianoetic li'
ta jlumaltique. 21 Yu'un yan ti c'usi ta xchanubtasvanique. Mi ja'uc spas cu'untic, mi ja'uc
xch'un cu'untic, yu'un jromanootic —xiic.

22 —Jech ti c'usi ta xalique —xiic scotol ti cristianoetique.

Ti juezetique laj yalic mantal ti ac'o yich' loq'uesbel ti sc'u'ique, yo' jech ta xich'ic tsitsel
ta vach'. 23 C'alal laj stsitsique, laj sjipic ochel ta chuquel. Laj yalbe mantal ti jchabiej
chuquinabe ti ac'o xchabi leque. 24 C'alal laj yich' mantal ti jchabiej chuquinabe, tey laj
stic' ochel ta yut to chuquinab ta j'ech'el. Laj slats'beic comel ta ch'ojbil te' ti yacanique.

25 Pero ta o'lol ac'obal, ti Pabloe, ti Silase ta sc'oponic ti Diose, ta xq'uejinic ta sq'uejoj
Dios. Ti yan jchuqueletique tey ta xa'iic. 26 Ta jech to yepal tal tsots niquel. Laj sc'uyilan
yibeltac ti chuquinabe. Ta ora no'ox ijam scotol ti ti' chuquinabe. Scotol ti jchuqueletique
icolic ti jech chucajtic ta cadenae. 27 C'alal ijulav ti jchabiej chuquinabe, laj yil ti jamajtic
xa ti ti' chuquinabe. Laj snit loq'uel ti yespadae yo' jech ta smil sba stuc. Yu'un laj snop ti
jatavic xa batel ti jchuqueletique. 28 Pero ti Pabloe jech lic yavta:

—Mu xamil aba. Yu'un li' oyuncutic jcotolcutique —xi.

29 Ti jchabiej chuquinabe laj stac ta c'anel sc'oc'. Xnicnun xa ta xi'el i'och batel ta anil.
Ba quejluc ta yoc ti Pabloe, ti Silase. 30 Tey laj sloq'ues batel ti jcholc'opetique. Jech laj
sjac'be:

—Jbanquiltac, ¿c'usi xu' ta jpas yo' jech ta xicol? —xi.

31 Ti stuquique jech laj stac'beic:

—Ch'uno ti Cajvaltic Jesucristoe. Jech ta xacolic schi'uc ti avalab anich'nabe —xutic.

32 Ja' jech xtoc tey laj yalbeic sc'op ti Cajvaltique schi'uc ti c'u yepal oy ta snae. 33 Manchuc
mi syijil to ac'obal, pero ti jchabiej chuquinabe lic spocbe syayijemalic ti jcholc'opetique.
Jech ti stuque schi'uc ti yalab snich'nabe i'ac'bat yich'ic vo'. 34 Ts'acal to un, ti jchabiej
chuquinabe yic'oj batel ta sna ti Pabloe, ti Silase. Tey laj smalq'uin. Jech ti stuque schi'uc
ti yalab snich'nabe xmuyubajic xa ti jech laj xch'unic ti Diose.

35 Ta yoc'lomal un, ti juezetique laj staquic batel mayoletic ta stojol ti jchabiej
chuquinabe ti ac'o loq'uesaticuc batele. 36 Ti jchabiej chuquinabe jech laj yalbe ya'i ti
Pabloe:

—Laj xa quich' mantal yu'un ti juezetique ti ta jloq'uesoxuc batele. Jech o xal un, junuc
avo'ntonic loc'anic batel —xi.
37 Pero ti Pabloe jech laj yalbe ti mayoletique:
—Ti vu'uncutique jromano cristianouncutic. Ta sba ta satic ti cristianoetique laj stsit-
suncutic ti juezetique c'alal mu'yuc chapajem ti jmulcutique. Ja' jech xtoc lisjipuncutic ta
chuquinab. ¿Mi yu'un ta mucul ta sloq'uesuncutic ta chuquel? Mu xiloc'cutic. Ac'o taluc
sloq'uesuncutic ti stuquique —xi.
38 Ti mayoletique ibat yalbeic ya'i ti juezetique. Jech ti stuquique ep ixi'ic ta jmec c'alal
laj ya'iic ti ja' jromano cristianoetique. 39 Jech o xal ti juezetique ibatic xch'ay smulic
ta stojol ti Pabloe, ti Silase. Tey iloq'uesatic. Ic'anbatic vocol ti ac'o loq'uicuc batel ta
jteclume. 40 C'alal jech iloq'uic ta chuquele, ibatic ta sna ti Lidiae. Ts'acal to un, bat sq'uelic
ti jch'unolajeletique. Tey laj stsatsubtasbe yo'ntonic. Iloq'uic batel.

17

Xvochlajetic ti cristianoetic ti oy ta Tesalónica jteclume

1 C'alal iloq'uic ti Pabloe schi'uc ti Silase, tey i'ech'ic ta Anfípolis jteclum schi'uc ta
Apolonia jteclum. Ts'acal to un, tey ic'otic ta jteclum Tesalónica. Ti teye oy jun ch'ul na
yu'un ti j'israeletique. 2 Ti Pabloe stalel ono'ox jech ti ta xbat ta ch'ul nae. Jech o xal oxib
xemuna tey laj xchanubtas ti cristianoetic ta sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale. 3 Ti Pabloe ta
sc'op Dios ta sloq'ues c'alal ta xalbe sc'oplal ti Cristoe, ti ta ono'ox xich' svocole, ti ts'acal
to ta xcha'cuxie. Jech o xal jech laj yal:
—Ti Jesús taje, ti ta xcalboxuc sc'oplale, ja' ti Cristo Jcoltavaneje —xi.
4 Jech o xal un, oy jlom j'israeletic laj xch'unic ti Cajvaltique. Laj stsob sbaic schi'uc
ti Pabloe, ti Silase. Ja' jech xtoc ep jyanlumetic ti xch'unojic ti Diose, laj xch'unic ec ti
Cajvaltique, schi'uc ep antsetic ti ich'bilic ta muq'ue. 5 Pero ti j'israeletic ti mu xch'unique
lic yit'ixal yo'ntonic. Jech o xal laj stsobic jayibuc chopol ch'ajil viniquetic ti ta xanavic
ta calletique. Tey lic soq'uesbe yo'ntonic ti cristianoetique. Tey xvochvun liquel yu'un ti
jteclume. Jech o xal tey laj svol sbaic ta sna ti Jasone yo' ta sa'ic ti Pabloe, ti Silase, yo' jech
ta xjochic loq'uel talel, yo' chba yaq'uic ta yoc ta sc'ob ti cristianoetique. 6 C'alal laj yilic ti
mu'yuc tey laj staique, ja' laj xjochic loq'uel talel ti Jasone schi'uc jun chib jch'unolajeletic.
Bat yaq'uic ta stojol ti jchapanvanejetic yu'un ti jteclume. Jech i'avanic:
—Ti viniquetic li'e ta soq'uesbe yo'nton ti cristianoetic ti bu'yuc no'ox oy ta sjoylej
banomile. Ja' jech xtoc li' xa italic ta jlumaltique. 7 Ti Jasone toj lec xa xa'i ti tey ta stic' ta
sna ti viniquetic taje. Scotolic ja' no'ox ta sbajbeic smantal ti ajvalil romano cu'untique.
Yu'un ta xalic ti oy la yan ajvalile. Ja' la ajvalil ti Jesuse —xiic.
8 C'alal jech laj ya'iic taje, ti cristianoetique, ti j'opisialetique xvochetic xa liquel. 9 Pero
ti Jasone schi'uc ti schi'iltaque laj yaq'uic comel taq'uin sventa sq'uexolic yo' jech ta xcolic
batel.

Ti Pabloe schi'uc ti Silase oyic ta Berea jteclum

10 Ti jch'unolajeletique ta ora no'ox laj sjatbiltasic loq'uel ta ac'obaltic ti Pabloe, ti
Silase, yo' jech ta xbatic ta Berea jteclum. C'alal ic'otic teye, ibatic ta ch'ul na yu'un ti
j'israeletique. 11 Ti j'israeletic teye más lec yo'ntonic. Ja' mu sta ti tey oyic ta Tesalónicae.
Ti stuquique ta yutsil yo'ntonic laj yich'ic ta muc' ti lequil ach' c'ope. Ja' jech xtoc jujun
c'ac'al ta sa'ic ta sc'op Dios yo' jech ta sna'ic mi melel ti c'usi ta x'albatique. 12 Jech o xal
un, ep laj xch'unic ti Cajvaltique. Ja' jech xtoc ti jyanlumetique ep laj xch'unic, viniquetic,
antsetic ti ich'bilic ta muq'ue. 13 C'alal laj ya'iic ti j'israeletic ti nacalic ta Tesalónica ti ta
xalic sc'op Dios ti Pablo ta Bereae, tey bat soq'uesbe yo'ntonic ti cristianoetique. 14 Pero ti
jch'unolajeletic teye ta ora no'ox laj staquic batel ta ti' nab ti Pabloe. Ti Silase, ti Timoteoe
ja' tey to icomic ta Berea. 15 Ti buch'utic laj xchi'inic batel ti Pabloe laj yiq'uic batel c'alal
to jteclum Atenas. Ts'acal to un, tey laj yich'ic talel mantal ti ta ora no'ox ac'o baticuc ti
Silase, ti Timoteoe, yo' tey chba stsob sbaic schi'uc ti Pabloe.

Ti Pabloe oy ta Atenas jteclum

16 Ti Pabloe ti c'alal jech ta smala ta xc'otic ti Silase, ti Timoteoe ti tey ta Atenase, tey
i'och ta at o'nton yu'un toj chopol laj yil ti oy ep yajrioxic ti cristianoetic teye. 17 Jech o xal
ti Pabloe ta xlo'ilaj ta ch'ul na schi'uc ti j'israeletique, schi'uc ti jyanlumetic ti xch'unojic
ti Diose. Ja' jech xtoc jujun c'ac'al ta xlo'ilaj schi'uc ti cristianoetic ti bu'yuc no'ox ta sta
ta ch'ivite. 18 Oy jlom viniquetic tey ta xchanic ti c'u s'elan xchanojic ti epicureoetique
schi'uc ti buch'utic ta xchanic ti c'u s'elan xchanojic ti estoicoetique. Ti viniquetic taje
tey lic xchi'in sbaic ta lo'il schi'uc ti Pabloe. Oy jlom ti viniquetic taje jech laj yalic:

—¿C'usi ta xal ti vinic li'e ti jech no'ox xjovilvulvune? —xiic.

Ti yan xtoque jech laj yalic:

—Ja' nan ta spucbe sc'oplal yan rioxetic —xiic.

Jech ta xalic, yu'un ti Pabloe ta xal ti lequil ach' c'op yu'un ti Jesuse schi'uc xtoc ti
icha'cuxie. 19 Jech o xal ti viniquetique tey laj yiq'uic batel ta jun tsobobbail ti ja' Areópago
sbie ti bu nopem xa'i ta sbijubtas sbaique. Jech laj sjac'beic:

—¿Mi mu xac'an xavac' jna'cutic ti c'usi ach' ta xachanubtasvane? 20 Yu'un ti c'usi ta
xavalbuncutique toj yan ta a'yiel. Ta jc'an ta jna'cutic c'usi smelol scotol taje —xutic.

21 Ja' jech laj yalic, yu'un scotol ti yajval lum teye schi'uc ti jyanlum tey nacalique mu'yuc
c'usi yan ti batem yo'ntonique. Yu'un ja' no'ox ta sc'an ta xa'iic ti c'usi ach' ta xich' alele.

22 Jech o xal ti Pabloe tey lic sva'an sba ta stojolic ti tey ta Areópagoe. Jech laj yal:

—Viniquetic ti li' nacaloxuc ta Atenase, ta xquil ti ja' avich'ojic ta muc' ti rioxetique.
23 Yu'un ti c'alal tey ech' jq'uelolan ti bu ta xavich'ic ta muc' ti rioxetique, tey laj jta jun
altar ti ts'ibabil sletrail ti jech ta xale: "Ja' sventa ti Dios ti mu ojtiquinbaje", xi. Lec oy un
cha'e, ti Dios ti vo'oxuc ta xavich'ic ta muc' ti mu xavojtiquinique, ja' ti vu'un ta xcalboxuc
ava'iic ti sc'oplale.

24 'Ti Dios ti laj smeltsan ti banomile, scotol ti c'usitic oy ta banomile, ja' yajval ti
vinajele, ti banomile. Mu xnaqui ta ch'ul naetic ti meltsanbil yu'un ti cristianoetique.
25 Mi ja'uc ta sc'an coltael yu'un ti cristianoetique. Oy yu'un scotol. Yu'un ja' stuc ta xac'
ti jcuxlejaltique, ti ic' ta xquich'tique, schi'uc scotol ti c'usitic ta xtun cu'untique. 26 Scotol
ti cristianoetique ibolaj talel ta jun no'ox vinic ti laj smeltsan ti Diose, yo' ta xnaqui ta
sjoylej banomil. Yu'un snopoj stuc ti bu ta xac' naquiuc ti jujutos cristianoetique schi'uc
ti c'u sjalil ta xcuxiique. 27 Ti ja' jech laj spase, yo' ac'o sa'ic Dios ti cristianoetique. Xu'
van ta staic ti mi ta xvaxvax piquic ta sa'ele, ac'o mi mu nomuc oy ti Dios ta jtojoltique.
28 Yu'un ta sventa ti Diose, cuxulotic, ta xijxanavotic, ti li' oyotique. Jech laj yalic xtoc
ti bijil viniquetic avu'unique: "Yalab snich'nabotic ti Diose", ti xiique. 29 Ti jech yalab
snich'nabotic ti Diose, jech o xal un, mu xu' ta jnoptic ti ja' Dios ti c'usitic loc'tabil ta
oroe, ti ta platae, ti ta tone, ti pasbil yu'un ti cristianoetic ti c'u s'elan ta xvul ta sjolique.
30 Ti Diose laj sts'icbe sbolil yo'ntonic ti cristianoetic c'alal mu sna'ic to oxe. Pero avi tana
un, ta xalbe sbejel banomil ti ac'o sjelta ti jech chopol yo'ntonique. 31 Yu'un ti Diose oy
xa bu xchapanoj jun c'ac'al ti ta yutsil yo'nton ta xchapan ti cristianoetic ta sventa ti jun
vinic ti laj st'uje. Ja' svinajeb ti t'ujbil ti vinic taje, ja' ti icha'cuxesat yu'un ti Diose —xi ti
Pabloe.

32 C'alal jech laj ya'iic sc'oplal ti cha'cuxiele, tey na'levanic ti jlome. Ti jlom xtoque jech
laj yalbeic:

—Tey to xavalbuncutic yan velta —xutic.

33 Ti Pabloe tey laj yicta comel ti cristianoetique. 34 Pero oy jlom laj sts'acliic batel
ti Pabloe. Laj xch'unic. Ti ta scotole, oy jun vinic, Dionisio sbi, ti yich'oj yabtel tey
ta tsobobbail Areópagoe. Ja' jech xtoc oy jun ants ti ja' Dámaris sbie schi'uc yan ti laj
xch'unique.

18

Ti Pabloe tey oy ta Corinto jteclum

[1] Ts'acal to un, ti Pabloe iloc' batel ti tey ta Atenase. Ibat ta jteclum Corinto. [2] Tey laj sta
jun j'israelal vinic, Aquila ti sbie, ti liquem talel ta Ponto banomile. Ach' to tey svulelic ti
Aquilae schi'uc ti yajnil, Priscila sbie, ja' ti iloq'uic talel ta Italia banomile. Laj yictaic comel
ti Italia banomile yu'un laj yal mantal ti ajvalil Claudioe ti ac'o loq'uicuc batel ta Roma
jteclum scotol ti j'israeletique. Jech ti Pabloe tey bat svu'lan ti Aquilae schi'uc ti Prisilae.
[3] Ti jech co'ol yabtelic ta smeltsanel ti axibaletique, jech o xal ti Pabloe tey com abtejuc
schi'uc. [4] C'alal ta sta jujun sc'ac'alil ti cuxob o'ntonale, jech ti Pabloe ta xbat ta ch'ul na.
Tey ta xac' persa ta xac'be sna' sc'oplal Jesús ti schi'iltaque schi'uc ti jyanlumetique. [5] C'alal
ic'otic ta Corinto ti Silase schi'uc ti Timoteoe ti iliquic talel ta Macedoniae, jech ti Pabloe
ja' lic yabtelan o ta yalel ti lequil ach' c'ope. Jamal laj yalbe ya'i ti j'israeletique, ti Cristo
ti ta smalaique, ja' ti Jesuse. [6] Pero ti j'israeletique lic yich'ic ta cronta ti Pabloe. Chopol ti
c'usitic laj yalbeique. Jech ti Pabloe lic slilin ti sc'u'e, señail ti ta xloc' batel teye. Jech laj
yal:

—Ta amul atuquic ti ta xabatic ta ch'ayele. Ma'uc xa jmul ti vu'une. Avi li' tanae, ta
xibat ta stojolic ti jyanlumetique —xi.

[7] Tey iloc' batel ta ch'ul na. Tey ibat ta sna jun vinic ti ja' ta xich' ta muc' ti Diose ti
ja' Justo sbie. Tey nacal ta xocon ti ch'ul nae. [8] Ja' jech xtoc ti Crispoe, ti ja' banquilal
yu'un ti ch'ul nae, laj xch'un ti Cajvaltique schi'uc ti yalab snich'nabe. Ja' jech xtoc ti
jcorintoetique, ti c'alal laj ya'iic ti ach' c'ope, ep laj xch'unic ti Cajvaltique. Laj yich'ic vo'.
[9] Ti Pabloe, oy jun ac'obal, i'ac'bat yil yu'un ti Cajvaltique ti jech i'albate:

—Mu xaxi'. Ac'bo yipal ta yalel ti lequil ach' c'ope. Mu xapajtsan aba. [10] Yu'un li' jva'anoj
jba ta atojole. Mu'yuc buch'u ta xayilbajinot. Yu'un ep to ti t'ujbil cu'un ti cristianoetic li'
ta jteclume —xi.

[11] Jech o xal un, ti Pabloe tey ijoc'tsaj o'lol schibal jabil ti ta Corintoe. Tey ichanubtasvan
ti ta sc'op Diose.

[12] C'alal yorail ti ochem ta gobernador ta Acaya banomil ti Galione, ti j'israeletique lic
stsob sbaic ta scrontainel ti Pabloe. Laj yiq'uic batel ta stojol ti ajvalil ti bu ta xchapanvane.
[13] Jech laj yalbeic ti ajvalile:

—Ti vinic li'e ta xalbe ya'i ti cristianoetique ti ac'o yich'ic ta muc' ti Dios ti mu xco'olaj
schi'uc ti mantal cu'uncutique —xiic.

[14] Ta xa ox xlic c'opojuc ti Pabloe, c'alal ja' o jech laj yal ti Galión ta stojol ti j'israeletique:

—Ti mi ja' jun jbajmantale, o mi tsots smul ti staoje, jech o xal xu' ta xca'iboxuc ac'opic
ti vo'oxuc j'israeloxuque. [15] Pero mi yu'un ja' no'ox ac'op atuquic, mi ja' no'ox biiletic, mi
ja' no'ox amantal atuquique, mu jc'an jchapan jech c'op taje. Chapano atuquic —xi.

[16] Tey laj stacan loq'uel ti bu ta xchapanvane. [17] Scotol ti jgriegoetique laj stsaquic ta
majel ta sba ta sat ti Galione ti jun vinic, Sóstenes sbie, ti ja' yich'oj ta sventa ti ch'ul nae.
Pero ti ajvalil Galione mu sventauc.

Ti Pabloe ta sut batel ta Antioquía ta sliques yoxibal velta ti yabtele

[18] Ep to c'ac'al ijalij ta Corinto ti Pabloe. Ts'acal to un, tey laj sc'opon comel ti
jch'unolajeletique. Och batel ta barco. Bat ta Siria banomil schi'uc ti Aquilae, ti Priscilae.
C'alal mu to ta x'och ta barco ta Cencrea jteclume, lic st'anbun ti sjole, yo' jech ta xc'ot
ta pasel ti strate schi'uc ti Diose. [19] C'alal ic'otic ta jteclum Efesoe, ti Pabloe tey laj xch'ac
sba ta stojol ti Aquilae, ti Priscilae. Tey ibat ta ch'ul na. Tey laj sc'opon ti j'israeletic ti tey
ta stsob sbaique. [20] Ti j'israeletique laj sc'anbe vocol ti ac'o jalijuc teye. Pero ti Pabloe mu
jechuc laj sc'an. [21] Jech o xal ti Pabloe jech laj yal ti c'alal laj sc'opon comele:

—Ta xibat ta Jerusalén. Tsots sc'oplal ti tey ch-ech' cu'un ti q'uin ti ta xa xtale. Pero mi
jech ta sc'an ti Diose, ta xisut talel jq'ueloxuc yan velta —xi.

Tey i'och ta barco ti Pabloe. Iloc' batel ta Efeso. [22] C'alal ic'ot ta Cesareae, ibat ta
Jerusalén ti Pabloe. Bat sc'oponan ti jch'unolajeletique. Ts'acal to un, iyal batel ta
Antioquía. [23] Tey ijalij ta Antioquía. Ts'acal to un, lic xanavuc ta stsatsubtasbel yo'nton
ti jch'unolajeletic ti bu'yuc no'ox oyic ta Galacia, ta Frigia banomile.

Ti Apolose tey ta xal sc'op Dios ta Efeso jteclum

24 Ti jech ora taje, ja' o ic'ot ta Efeso jteclum jun j'israelal vinic, Apolos ti sbie, ti liquem
talel ta Alejandría jteclume. Ti Apolos taje lec xojtiquin ti sc'op Diose. Xtojob lec ta
yalel. 25 Ti stuque chanubtasbil lec yu'un sc'oplal ti Cajvaltique. Sjunul yo'nton lec tuc'
ta xchanubtasvan ti c'u yepal ta sna'be sc'oplal ti Jesuse, ac'o mi ja' no'ox sna' ti c'u s'elan
ichanubtasvan ti Juan j'ac'-ich'-vo'e. 26 C'alal laj ya'iic ti Aquilae, ti Priscilae ti ta sjunul
yo'nton ta xchanubtasvan ti Apolos ta ch'ul nae, tey laj yiq'uic batel, yo' jech ta xalbeic
ya'i ta jamal ti c'u s'elan sc'oplal ti Cajvaltique. 27 C'alal jech ta xbat ta Acaya banomil ti
Apolose, ti jch'unolajeletic ta Efesoe laj sts'ibaic batel carta ta stojol ti jch'unolajeletic ti
ta Acayae, yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Apolose. C'alal ic'ot ta Acayae, ep laj scolta
ti jch'unolajeletic ti icoltaatic yu'un ti Dios ti xch'unojic xa ono'oxe. 28 Ti stuque laj yac'be
sna' ti j'israeletique ti mu'yuc stuq'uil ti c'u s'elan ta snopique. Yu'un lec tuc' ta sloq'ues
ta sc'op Dios ti bu ta xale, ti Cristo ti ta smalaique, ja' ti Jesuse. Jech o xal ti j'israeletique
mu xu' ta xalic ti mu jechuque.

19

Ti Pabloe oy ta Efeso jteclum

1 C'alal jech oy ta Corinto ti Apolose, jech ti Pabloe i'ech' ta vitsetic. Tey ic'ot ta Efeso
jteclum. Tey laj sta jch'unolajeletic. 2 Jech laj sjac'be:

—C'alal laj ach'unic ti Jesuse, ¿mi laj xa avich'ic ti Ch'ul Espíritue? —xi.

Jech laj staq'uic ti jch'unolajeletique:

—Mu'yuc ca'binojcutic mi oy Ch'ul Espíritu —xiic.

3 Jech laj sjac' ti Pabloe:

—¿Buch'u ta sventa ti laj avich'ic vo' un cha'e? —xi.

Jech laj yalic:

—Ja' ti ich'ob vo' yu'un ti Juane —xiic.

4 Jech laj yal ti Pabloe:

—Melel, ti Juane laj yac'be yich'ic vo' ti buch'utic ta xicta ti chopol yo'ntonique. Pero
ja' jech xtoc laj yalbe ya'i ti tsots sc'oplal ti ac'o xch'unic ti Buch'u ta to xtale, ja' ti Jesuse,
ja' ti Jcoltavaneje —xi.

5 C'alal jech laj ya'iic taje, ti jch'unolajeletique lic yich'ic vo' ta sventa ti Cajvaltic
Jesuse. 6 C'alal ti Pablo laj scajan sc'ob ta sbaic ti jch'unolajeletique, tal ti Ch'ul Espíritu
ta stojolique. Tey lic c'opojicuc ta yan c'opetic. Tey lic yalic ti c'usitic ta x'ac'bat sna'ic
yu'un ti Diose. 7 Ti ta scotolique, ja' nan lajcha'vo' viniquetic.

8 Oxib u tey ta xc'otilan ta ch'ul na ti Pabloe. Sjunul yo'nton ta xac'be sna' ti cristianoetic
ti ventainel yu'un ti Diose. 9 Pero oy jlom cristianoetic lic yijubuc ti yo'ntonique. Mu sc'an
xch'unic. Tey lic chopol c'opojicuc ta stojol ti lequil ach' c'ope. Jech o xal ti Pabloe tey laj
xch'ac sba batel. Tey laj yic' batel ti jch'unolajeletic ta jun escuela ti ja' yu'un jun vinic ti
Tiranno sbie. Tey ichanubtasvan scotol c'ac'al. 10 Chib jabil ti jech laj spas ti Pabloe. Jech
o xal un, bu'yuc no'ox ti nacal ti cristianoetic ta Asia banomile laj ya'iic ti lequil ach' c'op
yu'un ti Cajvaltique, j'israeletic, jyanlumetic. 11 Laj yac' iluc smuc'ul stsatsal ti Diose ta
sventa ti Pabloe. 12 Jech o xal un, manchuc mi spoc', mi sc'u' ti tunemic yu'une, ta xich'ic
batel ta stojol ti jchameletique. Jech ti jchameletique ta xcolic. Ja' jech xtoc ti pucujetique
ta xloc' batel ta stojolic.

13 Oy jun chib j'ech'el-be j'israelal viniquetic ti ja' yabtelic ti ta sloq'uesic ti pucuj ti oy ta
yo'nton ti cristianoetique. Jech o xal ta spicbe sbi Jesús ti jech ta xalic ta stojol ti pucuje:

—Ta xcalbot ava'i, loc'an batel ta sventa Jesús jech chac c'u cha'al ti Pablo ta xalbe
sc'oplale —xiic.

14 Ja' jech s'elan laj spasic ti vucvo' snich'nab jun pale ti ja' Esceva sbie. 15 C'alal jech laj
spasique, jech itac'batic yu'un ti chopol pucuje:

—Jna' Buch'u ti Jesuse. Jna' buch'u ti Pabloe. Pero ti vo'oxuque, ¿buch'uoxuc? —x'utat.

16 Jech o xal ti vinic ti buch'u uninbil yu'un ti pucuje, sjunul yip ibit batel. Tey laj stsal
scotol. Mu no'ox albajuc laj sbal ta majel. Yayijemic t'anajtic jatavic batel ta snaic. 17 Jech
o xal scotol ti cristianoetic ti nacalic ta Efesoe, ti j'israeletique, ti jyanlumetique ixi'ic ti
c'alal jech laj ya'iique. Jech o xal un, ti cristianoetique laj yalic ti oy smuc'ul ti Cajvaltic
Jesucristoe.
18 Ja' jech xtoc ti buch'utic laj xch'unique ta xalic ta jamal ti c'usi chopol laj xa spasic
ta ba'yele. 19 Ja' jech xtoc ti buch'utic laj xchanic to ox ta yaq'uel ti chamele laj yich'ic
talel ti slibroique. Ta sba ta sat ti cristianoetique laj xchiq'uic. C'alal laj xchapic stojol ti
slibroique, loc nopol ta lajuneb yoxvinic ta mil (50,000) plata taq'uin. 20 Ja' yu'un un, tey
itanij batel sc'op ti Cajvaltique. Tey ta xac' iluc ti smuc'ul stsatsale.
21 C'alal jech ic'ot ta pasele, ts'acal to un, ti Pabloe lic snop ti ta sc'an chba sq'uel ti
jch'unolajeletic ta Macedoniae, ti ta Acaya banomile. Ja' jech xtoc ta xbat ta Jerusalén.
C'alal mi laj yo'nton ti ta Jerusalene, laj yal ti ta xbat c'alal to Roma. 22 Jech o xal un, laj stac
jelavel ta Macedonia ti Timoteoe, ti Erastoe, ti ja' cha'vo' scoltobbae. Yan ti stuque tey to
ijalij ta Asia banomil.

Xvochlajet ti cristianoetic ti ta Efeso jteclume

23 Ti jech yorail taje, ja' o lic ta vochlajetel ti cristianoetic yu'un ti lequil ach' c'ope. 24 Ja'
laj sliques jun vinic ti Demétrio sbie, ti ja' jun plateroe. Yu'un ti vinic taje ta sloc'ta ta
plata yuni ch'ul nail ti jme'tic Dianae. Ti jech yabtelic taje lec ta spasic canal schi'uc ti
schi'iltaque. 25 Jech o xal un, ti stuque lic stsob ti schi'iltac ti jmoj ti yabtelique schi'uc ti
yan cristianoetic ti co'ol s'elan ti yabtelique. Jech laj yal:
—Jchi'iltac, ati vi s'elan ti cabteltique xana'ic ti mu'yuc c'usi jna'tic schi'uque. 26 Pero ti
vo'oxuque avilojic ava'yiojic ti ta xalolan ti Pabloe ti ma'uc rioxetic ti c'usitic meltsanbil ta
c'abale. Jech o xal laj xa xch'un yu'un ep ti cristianoetique. Pero ma'uc no'ox li' ta Efesoe,
yu'un bu'yuc no'ox ti li' ta Asia banomile. 27 Ti jech taje, toj xi'bal sba. Xu' ta xch'ay ti
jbolomaltique. Ja' jech xtoc ti sch'ul na ti jmuc' ta ch'ul me'tic Dianae xu' ta xch'ay sc'oplal
ti jech ich'bil ta muq'ue. Jech o xal xu' ti bajbil ta xc'ot yutsil ti jme'tique ti c'alal ich'bil
ta muc' li' ta Asiae schi'uc scotol ti banomile —xi ti Demétrioe.
28 C'alal jech laj ya'iique, jech lic avanicuc ta scapemal sjolic:
—Mu xcom ta be smuc'ul ti jch'ul me'tic Diana li' ta Efesoe —xiic.
29 Bu'yuc no'ox xvochlajetic ti cristianoetic ti ta sjunul jteclume. Jech o xal tey laj
stsaquic ti Gayoe, ti Aristarcoe, ti ja' chib viniquetic ti liquemic talel ta Macedoniae, ti ja'
schi'iltac ti Pabloe. Tey laj xjochic batel ta jun muc' ta na ti bu ta stsob sbaique. 30 Ti Pabloe
tey ta stic' sba ox ochel ya'i ta sc'oponel ti cristianoetique, pero ti jch'unolajeletique
mu'yuc xaq'uic ochuc. 31 Ja' jech xtoc oy jun chib j'opisialetic ta Asia banomil ti lec
xil sbaic schi'uc ti Pabloe, laj staquic mantal ti mu x'och tey ti Pabloe. 32 Ti bu stsoboj
sbaic ti cristianoetique jeltos ti c'u s'elan ta x'avanique. Yu'un tey no'ox xvochvun ti
cristianoetique. Pero ti yepalique mu sna'ic ti c'u cha'al ti tey tsobolique. 33 Oy jlom
cristianoetic tey ta xalic ti ja' jsa'c'op ti Alejandroe, yu'un laj yilic ti xujbil i'och yu'un
ti j'israeletique. Ti Alejandroe tey lic sva'an sc'ob yo' ta spajtsan ti cristianoetique, yo' ta
spac ti c'ope. 34 Pero c'alal laj yilic ti ja' jun j'israele, jech lic avanicuc nopol chib ora:
—Mu xcom ta be ti jch'ul me'tic Diana li' ta Efesoe —xiic.
35 C'alal cuch yu'un ta spajtsanel ti cristianoetic ti jts'ibajob teye, jech laj yal:
—Jchi'iltac li' ta Efesoe, sjoylej banomil sna'ojic lec ti vo'otic li' ta Efesoe ta jchabitic
ti ch'ul na yu'un ti jalal me'tic Dianae, schi'uc ti sloc'obbail ti yal talel ta vinajele. 36 Jech
o xal un, mu'yuc buch'u xu' ta xal ti mu jechuque. Jech o xal un, ts'ijlanic. Mu'yuc c'usi
xapasic c'alal mu'yuc nopbil leque. 37 Yu'un ti viniquetic ti ajochojic talele, mu'yuc c'usi
chopol laj spasic. Mu'yuc chopol ta xc'opojic ta stojol ti jme'tic avu'unique. 38 Mi ja' oy
c'usi ta sc'an meltsanbel ti Demétrioe schi'uc ti schi'iltaque, jech o xal oy j'opisialetic,
oy jchapanvanejetic. Xu' ta sc'an parte ta stojolic, yo' jech xu' ta sa'be sc'oplal ti c'usi
ta xtun yu'unique. 39 Mi yan ti c'usi ta xac'anic chapanele, ja' o xavalic c'alal tsobol
scotol ti jchapanvanejetique. 40 Ati vi s'elan xavochlajetique, toj xi'bal sba. Yu'un naca mi

xij'albatotic ti jsa'letootique. Mu me ja'uc xu' jpac jc'oplaltic ti mi lisjac'botic ti ajvaliletic
ti jech xijvochlajete —xi ti jts'ibajobe.
41 C'alal jech laj yale, tey laj stacan loq'uel scotol ti cristianoetique.

20

Ti Pabloe ta stam batel sbe ta Macedonia schi'uc ta Grecia banomil

1 C'alal laj yo'ntonic ta vochlajetel ti cristianoetique, jech ti Pabloe laj stac ta iq'uel
ti jch'unolajeletique yo' jech ta sbijubtas. C'alal jech laj spas ti Pabloe, tey laj sc'opon
comel, laj smey. Tey ibat c'alal to Macedonia banomil. 2 Ech' stsatsubtasbe yo'ntonic
ti jch'unolajeletic ti bu i'ech'e. Ts'acal to ic'ot ta Grecia banomil. 3 Ijoc'tsaj oxib u tey.
Smeltsanoj xa sba yo' jech ta stsac ti barcoe yo' jech ta xbat ta Siria banomile, c'alal laj ya'i
ti Pabloe ti chapanbil sc'oplal ti ta xmilat yu'un ti j'israeletique. Jech o xal ixanav ta yoc
yo' jech ta x'ech' yan velta xtoc ta Macedonia banomil. 4 Tey laj xchi'in batel ti Sópatere
ti liquem talel ta Berea jteclume, ti Aristarcoe, ti Segundoe ti liquemic talel ta Tesalónica
jteclume, ti Gayoe ti liquem talel ta Derbe jteclume, ti Timoteoe, ti Tíquicoe, ti Trófimose
ti liquemic talel ta Asia banomile. 5 Ti jchi'ilcutic taje ijelavic batel. Tey laj smalauncutic ta
Troas jteclum. 6 C'alal ech' ti q'uin ti ta xich' ve'el ti pan ti ch'abal yich'oj ti spajubtasobile,
jech o xal ti vu'uncutique li'ochcutic batel ta barco ti ta Filipos jteclume. Ta yo'obal to
c'ac'al, tey c'ot jtacutic ta Troas jteclum ti buch'u jelavemique. Tey lijoc'tsajcutic vucub
c'ac'al.

Ti Pabloe oy ta Troas jteclum

7 Ti sba c'ac'al ti sliqueb xemunae, lic jtsob jbacutic yo' jech ta xich' pasel sna'obil
ti Cajvaltique. Ti Pabloe tey lic xchanubtas ti jch'unolajeletique. Yu'un ta xloc'
batel ta yoc'lomal, jech o xal un, ti Pabloe tey ista o'lol ac'obal yu'un ta sc'oponel
ti jch'unolajeletique. 8 Tey tsoboluncutic ta yoxcojal to na ti yo' bu ep tsanajtic ti
lamparetique. 9 Ti jech ijalij ta lo'il ti Pabloe, oy jun querem, Eutíco sbi, ti chotol ta ti'
ventana itsacat ta vayele. Vayem ibaj yalel ti ta yoxcojal nae. Chamem laj stamic ti
quereme. 10 Jech ti Pabloe iyal batel tey. C'ot spatan sba ta stojol ti quereme. Tey laj smey.
Jech laj yalbe ti jch'unolajeletique:
—Mu xaxi'ic. Cuxul —xi.
11 Jech ti Pabloe tey icha'sut muyel. Tey lic sve'ic pan ti jch'unolajeletique. Tey yich'oj
sacub ti ta xlo'ilaj ta stojol ti jch'unolajeletique. Ts'acal to un, iloc' batel ti Pabloe. 12 Ti
quereme cuxul laj yiq'uic batel. Scotolic xpatet yo'ntonic icomic.

Ti Pabloe ta xloc' batel ta Troas jteclum, ta xbat ta Mileto jteclum

13 Ti vu'uncutique li'ochcutic batel ta barco yo' jech ta xijelavcutic c'alal to Asón jteclum,
yo' jech tey ta jmalacutic ti Pabloe. Yu'un jech laj snop ti ta xanav ta yoque. 14 C'alal
jech laj stauncutic ti Pablo ti ta Asóne, jmoj li'ochcutic batel ta barco. Libatcutic c'alal
to Mitilene jteclum. 15 Tey liloc'cutic batel. Ta yoc'lomal li'ech'cutic ta yelobal Quio
banomil. Ta yoc'lomal lic'otcutic ti bu xloc' chpaj ti barco ti ta Samos banomile. Tey laj
jcux co'ntoncutic ta Trogilio jteclum. Ti ta yoc'lomal une, lic'otcutic ta Mileto jteclum.
16 Ja' jech ic'ot ta pasel, ja' ti mu sc'an ta xjoc'tsaj más ta Asia banomil ti Pabloe. Jech o
xal mu'yuc xa bu i'ech' ti ta Efeso jteclume. Yu'un ta sc'an ya'i ti Pabloe ti tey xa oy ta
Jerusalén ti c'alal sta sc'ac'alil ti q'uin Pentecostese ti mi jech xu'e.

Ti Pabloe ta sc'opon comel ti ancianoetic ti ta Efeso jteclume

17 C'alal jech oyuncutic ta Mileto jteclume, ti Pabloe laj stac ta iq'uel ti ancianoetic yu'un
ti jch'unolajeletic ti tey ta Efeso jteclume. 18 C'alal tey xa oyique, jech laj yalbe:
—Quermanotac, ti vo'oxuque ana'ojic lec ti c'u s'elan laj jtuc'ulan jba ti c'alal livul
ta sba c'ac'al li' ta Asiae. 19 Ti c'u sjalil ti li' oyun ta atojolique, biq'uit laj cac' jba ta
tunel yu'un ti Cajvaltique. Li'oc' yu'un ti buch'u mu sc'an xch'unique. Avilojic ti ep laj
jta jvocol yu'un ti c'usi ta sc'an ta spasbeicun ya'iic ti j'israeletique. 20 Pero mu'yuc laj
quicta jba ta yalel scotol ti c'usi ta xtun avu'unic ti ja' alequilalique. Bu'yuc no'ox laj

jchanubtasoxuc ta sba ta satic ti cristianoetique schi'uc tey ta anaic. [21] Laj calbe ya'i ti
j'israeletique, ti jyanlumetique, ti ac'o yictaic ti chopol yo'ntonic ta stojol ti Diose, yo'
jech ta xch'unic ti Cajvaltic Jesucristoe. [22] Avi tana un, sujbilun yu'un ti Ch'ul Espíritue ti
ta xibat ta Jerusalene. Mi ja'uc juteb jna' c'usi xu' ta xc'ot ta jtojol tey. [23] C'ajomal no'ox
jna' ti ta jujun jteclum ti bu ta xi'ech'e, ta xac'bun jna' ta co'nton ti Ch'ul Espíritue, ti ja' ta
smalaun ti chuquele, ti ilbajinele, ti ep ta xquich' jvocole. [24] Ti jech taje, mu'yuc c'usi xal
o co'nton yu'un. Yu'un ma'uc ta jtunes jtuc ti jcuxlejale. Ja' no'ox ximuyubaj ti ta jtabe
spajeb ti cabtel ti laj yac'bun ti Cajvaltic Jesuse, ti ta xcalbe ya'i ti cristianoetic ti lequil
ach' c'ope, ti ja' sc'uxul yo'nton ti Diose.

[25] 'Ta ora tana un, jna'oj xa lec ti c'u avepalic ti vo'oxuc ti laj xa calboxuc ava'iic ti
ventainel yu'un ti Diose, mu'yuc jun avu'unic ti ta xavilbeicun ti jsat yan veltae. [26] Jech
o xal un, ta xcalboxuc ava'iic, avi li' tanae, mi oy buch'u mu'yuc laj sta ti lec oye, ma'uc xa
jmul. [27] Yu'un laj xa calboxuc ava'iic ti c'u s'elan ta snop ti Dios ta atojolique. Jamal lec laj
cal. [28] Jech o xal ti vo'oxuque, ich'o me abaic ta c'ac'al. Bijanic me. Ja' jech xtoc tuc'ulanic
me ti jch'unolajeletic ti la'ac'batic ta abaic yu'un ti Ch'ul Espíritue, yo' jech ta xaventainic
ti jch'unolajeletic yu'un ti Cajvaltique, ti ja' laj xa sman ta sch'ul ch'ich'ele. [29] Yu'un c'alal
mi libate, ta jna' ti oy buch'u ta xtale ti ta soq'ues ti jch'unolajeletique jech chac c'u cha'al
junuc jti'oval oq'uil ti ta slilin ta ti'el ti chije. [30] Ti jech taje, mu yanuc bu ta xloc' talel.
Li' no'ox ta xloc' ta atojolique. Ta xlo'lavanic. Mu ta xchanubtasoxuc ti melele. Yu'un ja'
no'ox ta sc'anic ti ta sts'acliatic yu'un ti jch'unolajeletique. [31] Bijanic me un cha'e. Ja' me
vuleso ta avo'ntonic ti c'u s'elan lichanubtasvan ti oxib jabil ti li' oyun ta atojolique. Yu'un
c'ac'al ac'obal, ta ya'lel jsat, laj jbijubtasoxuc acotolic.

[32] 'Avi tana un, Quermanotac, ta jc'ubanoxuc comel ta sc'ob ti Diose schi'uc ti lequil ach'
c'op ti ja' sc'uxul yo'ntone. Yu'un ja' oy smuc'ul stsatsal ti ta xac'boxuc yip avo'ntonique,
yo' jech ta xa'ac'batic ti amotonique jech chac c'u cha'al ta x'ac'bat ti buch'u t'ujbilic
xa yu'une. [33] Mu'yuc laj jc'anboxuc ataq'uinic, mi ja'uc ac'u'ic yo' jech ta xtun cu'un.
[34] Vo'oxuc xana'ic ti li'abtej ta coc ta jc'ob yo' jech ta jmalq'uin jba, yo' jech ta jmalq'uin
ti jchi'iltac xtoque. [35] Laj cac' avilic ti li'abteje, yo' jech ta xachanic ti abtel eque, yo' jech
xu' xacoltaic ti buch'u abol sbaique. Mu xach'ay ta avo'ntonic ti jech laj yal ti Cajvaltique:
"Ja' más xmuyubaj yo'nton ti buch'u ta xaq'ue. Ja' mu sta ti buch'u ta xich'e", ti xie —xi
ti Pabloe.

[36] C'alal jech laj yal ti Pabloe, tey iquejiic scotolic. Tey laj sta ta c'oponel ti Diose.
[37] Scotolic i'oq'uic. Laj smeyic. Laj sbuts'ic ti Pabloe. [38] Ta xat yo'ntonic. Yu'un i'albatic
ti mu'yuc ta xilbeic ti sat yan veltae. Ts'acal to un, tey xchi'inojic batel ti bu ta x'och batel
ta barco ti Pabloe.

21

Ti Pabloe ta xbat ta Jerusalén

[1] C'alal laj quictacutic comel ti ancianoetique, li'ochcutic batel ta barco. Tuc' libatcutic
ta Cos banomil. Ta yoc'lomal li'batcutic ta Rodas banomil. Ti teye libatcutic ta Pátara
jteclum. [2] Ti ta Pátarae laj jtacutic jun barco ti ta xbat ta Fenecia banomile. Tey li'ochcutic,
libatcutic. [3] C'alal libatcutique, ta jts'et c'ob icom cu'uncutic ti Chipre banomil ti joyobtabil
ta nabe. Tey libatcutic c'alal to Siria banomil. Yu'un ti barcoe ta x'ech' yac' yicats ta
Tiro jteclum, jech o xal tey li'ochcutic ta jteclum ti bu chpaj ti barcoe. [4] Tey laj jtacutic
jch'unolajeletic. Tey licomcutic vucub c'ac'al schi'uquic. Ti jch'unolajeletique i'ac'bat
sna'ic yu'un ti Ch'ul Espíritue ti mu xbat ta Jerusalén ti Pabloe. [5] Pero c'alal ista ti vucub
c'ac'ale, liloc'cutic batel. Scotol ti jch'unolajeletique, viniquetic, antsetic, ololetic, laj
xchi'inuncutic loq'uel c'alal to ta sti'il jteclum. Ti tey ta ti' nabe laj jquejan jbacutic, laj
jc'oponcutic ti Diose. [6] Ts'acal to un, laj jc'oponcutic comel ti jch'unolajeletique. Laj jmey
jbacutic. Ts'acal to un, li'ochcutic batel ta barco. Ti jch'unolajeletique isutic batel ta snaic.

[7] C'alal liloc'cutic ta Tiro jteclume, lixanavcutic batel ta barco c'alal to Tolemaida
jteclum. Tey laj jtacutic ti jch'unolajeletique. Tey licomcutic jun c'ac'al. [8] Ta yoc'lomal un,

ti vu'uncutique tey liloc'cutic batel. Libatcutic c'alal to Cesarea jteclum. Ti teye, libatcutic
ta sna ti Felipee, ja' ti jxanvil-cholc'ope, ti ja' jun ta yucubal diacanoetique. Tey licomcutic
ta sna. 9 Ti Felipee oy chanvo' yantsil nich'on ti mu'yuc malijemique. Xu' yu'unic ta xalic
c'u s'elan ta x'ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. 10 Oy xa jayib c'ac'al ti tey oyuncutique c'alal ja' o
ic'ot jun yaj'alc'op Dios, Agabo sbi, ti liquem talel ta Judeae. 11 Ti stuque tal svu'lanuncutic.
Tey laj stsacbe schuc ti Pabloe. Tey lic xchuc yoc sc'ob ti jech laj yale:

—Ti Ch'ul Espíritue ta xal ti tey ta Jerusalene jech ta xich' chuquel ti yajval chuquil li'e
yu'un ti j'israeletique. Ta xaq'uic batel ta sc'ob ti jyanlumetique —xi.

12 C'alal jech laj ca'icutique, ti vu'uncutique schi'uc ti jch'unolajeletic ta Cesareae laj
jc'anbecutic vocol ti Pabloe ti mu xbat ta Jerusalene. 13 Pero ti Pabloe jech laj stac'buncutic:

—Ta xavaq'uicun ta at o'nton chquil ti jech ta xa'oq'uique. Ti vu'une jchapanoj xa jba ti
ta xquich' chuquele, ti jech ta xquich' milel ta Jerusalén ta sventa ti Cajvaltic Jesuse —xi.

14 Laj quilcutic ti mu sc'an pajtsanel ti Pabloe, jech laj calbecutic:

—C'otuc ta pasel ti c'usi ta sc'an ti Dios ta atojole —xcutcutic.

15 Ts'acal to un, tey lic jchapan jbacutic, libatcutic ta Jerusalén. 16 Tey laj xchi'inuncutic
batel jun chib jch'unolajeletic ti ta Cesarea jteclume. Laj yic'uncutic batel ta xch'amunel
sna jun vinic, Mnasón sbi, ti liquem talel ta Chipre banomile, ti vo'ne xa xch'unoj ti
Cajvaltique.

Ti Pabloe ta svu'lan ti Jacoboe

17 C'alal jech lic'otcutic ta Jerusalene, xmuyubajic xa laj sc'oponuncutic ti jch'unolajele-
tique. 18 Ta yoc'lomal un, laj xchi'inuncutic batel ti Pablo ta svu'lanel ti Jacoboe. Ti teye,
tey laj jtacutic scotol ti ancianoetique. 19 Ti Pabloe c'ot sc'opon ti ancianoetique. Ts'acal to
un, xcholet lic yal ta stojolic ti c'u s'elan laj spas ti Dios ta stojol ti jyanlumetic ta sventae.
20 C'alal jech laj ya'iique, lequil-c'opojic ta stojol ti Diose. Jech laj yalbeic ti Pabloe:

—Yan yutsil, Quermano, jech ti jchi'iltique ep ta mil laj xa xch'unic ec. ¡C'u stu un!
ti jchi'iltique tsots to sc'oplal ta xa'iic ti ta spasic smantal ti Moisese. 21 Ti jchi'iltique
ta x'albatic ti vo'ot ta xachanubtas ti jchi'iltic ti capalic ta naclej ti ta yan lume, ti mu
xa tsotsuc sc'oplal ti ta spasic smantal ti Moisese, ti mu xa xac'beic yich' circuncisión ti
snich'onique, ti mu xa tsotsuc sc'oplal ti ta xich'ic ta muc' ti c'u s'elan liquem cu'untique.
Jech la ta xaval ta xalique. 22 ¿C'usi xcutic taje? Yu'un ta stsob sbaic ti jchi'iltic ti mi laj
ya'iic ti li' xa oyot ta Jerusalene. 23 Ja' lec ti jech ta xapase. Oy li' chanvo' viniquetic ta
jtojolcutic ti ta xc'ot ta ts'aquiel yu'un ti oy c'usi yalojbeic ti Diose. 24 Ic'o batel ta templo.
Ac'o abaic ta lecubtasel. Tey ta xatojbe ti c'usitic xtun yu'unique. Ts'acal to un, xu' ta xac'
ta t'axbunel ti sjolique. C'alal ta xilic ti jchi'iltic ti jech ta xapase, tey ta snop ta yo'ntonic ti
mu jechuc ta xapas jech chac c'u cha'al ya'binojique. Tey ta xilic ti mu'yuc ach'ayoj jbeluc
ti mantale. 25 Yan ti jyanlumetic ti laj xa xch'unique mu xa xat yo'ntonic yu'un. Yu'un laj
xa calbetic ya'i ta carta ti mu sti'ic ti beq'uet ti ac'bil ta smoton ti c'usitic meltsanbil ta
c'abale, ti mu sti'ic ti ch'ich'e, ti mu sti'ic sbec'tal ti animaletic ti mich'bil snuc' ta xchame,
ti mu xmulivajique —xiic.

Ta stsaquic ti Pablo tey ta temploe

26 Jech o xal ti Pabloe laj yic' batel ti chanvo' viniquetique. Ta yoc'lomal un, jmoj laj yac'
sbaic ta lecubtasel. Ts'acal to un, ti Pabloe i'och batel ta templo yo' ta xal ti c'usi ora ta
xlaj yo'ntonic ta slecubtasel sbaique, ti yorail xtoc ti ta xaq'uic ti matanal ta jujun tale.

27 C'alal ta xa sts'aqui yu'unic ti vucub c'ac'ale, tey ta templo oy jun chib j'israeletic ti
liquemic talel ta Asia banomile. Tey laj yilic ti Pabloe. Tey laj sliquesbeic sjol scotol ti
j'israeletique. Tey laj stsaquic ti Pabloe. 28 Jech lic avanicuc:

—Jchi'iltac, la' coltauncutic. Ti vinic li'e, ja' ti buch'u ta xanav ta scotol banomil ti ta
xchanubtasvan ti mu xtun ta xal ti jlumaltique, ti smantal ti Moisese, ti templo li'e. Pero
avi tana un, laj stic' ochel tal jyanlumetic, yo' tal soq'ues ti ch'ul templo li'e —xiic.

[29] Ja' jech laj yalic taje, ja' ti oy bu laj yilic tey ta jteclum ti jmoj ta xanav ti Pablo schi'uc
ti Trófimoe, ti ja' jun j'efeso vinique. Jech o xal ti j'israeletique laj snop ta yo'ntonic ti ja'
ic'van ochel ti Pablo tey ta temploe.
[30] Jech o xal un, scotol ti jteclum Jerusalene xvochlajetic talel, tal stsob sbaic ta anil
ta stsaquel ti Pabloe. Tey laj xjochic loq'uel, tey laj smaquic ta ora ti sti'tac ti temploe.
[31] Ti j'israeletique ta smilic ya'iic ti Pabloe. Laj ya'i ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique ti
scotol ti jteclum xvochvun ta jmeque. [32] Jech o xal un, ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique
laj stsob ta ora ti yajsoldadotaque schi'uc ti jtsobvanejetic yu'un ti soldadoetique. Tey
ibatic ta anil ti bu xvochvun ti cristianoetique. C'alal laj yilic ti j'israeletic ti ic'otic ti
jpasmantal yu'un ti soldadoetique schi'uc ti soldadoetique, laj yictaic ta smajel ti Pabloe.
[33] Ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique inopaj batel ta stojol ti Pabloe. Laj yal mantal ti
ac'o yich' chuquel ta chib cadena. Ts'acal to un, laj sjac': "¿Buch'u li'e? ¿c'usi laj spas?",
xi. [34] Pero ti cristianoetique yalel toyol ti c'u s'elan ta x'avanique. Ta scoj ti xvochvun ta
jmeque, jech o xal ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique mi ja'uc juteb ta xa'ibe smelol ti
c'usi ta xalique. Jech o xal laj yal mantal ti ac'o yiq'uic batel ta cuartel ti Pabloe. [35] C'alal
ic'otic ta scojol cojol tec'obal yu'un ti cuartele, ti soldadoetique laj xcuchic batel ti Pabloe.
Ja' ti ta smilic ya'i ta majele. [36] Yu'un scotolic x'avlajetic talel ta patil:
—¡Ac'o chamuc! —xiic ta jmec.

Ti Pabloe ta spac sc'oplal ta stojol ti cristianoetique

[37] C'alal ta xa ox xtic'at ochel ta cuartel ti Pabloe, jech laj yalbe ya'i ti jpasmantal yu'un
ti soldadoetique:
—¿Mi xu' xic'opoj jbeluc? —xi.
Ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique jech laj stac':
—¿Mi xana' xac'opoj ta griego c'op cha'e? [38] ¿Mi mo'cot ti j'egipcio vinic un cha'e, ti
le' xa batel laj sliques jun muc' ta c'op ti laj stsob batel chanmil (4000) jmilvanejetic ti ta
xocol banomile? —x'utat.
[39] Jech laj stac' ti Pabloe:
—Mo'cun. Ti vu'une j'israelun. Voq'uemun ta Tarso, ti ja' jun jteclum ti ich'bil ta muc'
ti ta Cilicia banomile. Avocoluc, ac'bun ave ti xu' ta jc'opon ti jchi'iltaque —xi.
[40] Ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique laj yac' c'opojuc ti Pabloe. Jech ti stuque tey lic
sva'an sba ta tec'obal. Tey laj sva'an sc'ob ti ac'o ts'ijlicuc ti cristianoetique. C'alal jech
ts'ijilic xae, jech laj yal ta sc'op stuquic:

22

[1] —Jtot jme'oxuc, Jchi'iltac, a'yio ava'iic ti jech ta jpac ti jc'oplale —xi.
[2] C'alal laj ya'iic ti ta xc'oponatic ta hebreo c'ope, más to its'ijiic. Jech o xal ti Pabloe
jech laj yal:
[3] —Ti vu'une jchi'il jbatic. Voq'uemun ta Tarso ti oy ta Cilicia banomile. Pero li' lich'i
ta Jerusalene. Laj quich' chanubtasel yu'un ti Gamaliele co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti
mantal i'ac'batic ti jmolmuc'totique. Ti vu'une tey ono'ox cac'oj persa ti ta xitun yu'un ti
Dios ta sjunul co'ntone jech chac c'u cha'al ta xapasic ti vo'oxuc avi ti c'ac'al li'e. [4] Ta vo'ne
laj quilbajin, laj cac' ta milel ti buch'utic ta xch'unic ti ach' c'ope. Jech o xal un, tey laj
jchucan batel ti viniquetique, ti antsetique, laj jtsacan talel ta chuquel. [5] Ja' rextigoetic ti
banquilal palee, ti moletique, ti laj yac'beicun carta yo' jech ta xquilbajin ti jchi'iltic ti oy
ta Damascoe. Tey libat ta sa'el ti jch'unolajeletique yo' jech ta xquic' talel li' ta Jerusalene,
yo' jech ta xich'ic castigo.

Ti Pabloe ta xal ti c'u s'elan ijeltabat ti yo'ntone
(Hch 9:1-19; 26:12-18)

[6] 'C'alal libat ta bee, nopol xa sc'an xic'ot ti ta Damascoe, nopol van batel o'lol c'ac'al, ta
jech to yepal iyal talel ta vinajel ti yan no'ox s'elan xojobal ti joyobtabil licom yu'une. [7] Tey
liyal ta lum. Tey laj ca'i ti oy Buch'u ta xisc'opon ti jech ta xale: "Saulo, Saulo, ¿c'u cha'al
ta xacrontainun?", xiyut. [8] Ti vu'une jech laj jac'be: "¿Buch'uot?", xcut. Jech laj stacbun:

"Vu'un Jesusun ta Nazaret, ja' ti Buch'u ta xacrontaine", xiyut. 9 Ti jchi'iltaque laj yilic
ti xojobal ti lic talel ta vinajele. Ep ixi'ic. Pero mu'yuc laj ya'ibeic sc'opojel ti Buch'u ta
sc'oponune. 10 Ti vu'une laj calbe: "¿C'usi ta xac'an ta jpas, Cajval?", xcut. Ti Cajvaltique
jech laj stac'bun: "Lican, tamo batel abe ta Damasco. Tey ta xa'albat scotol ti c'usi xu' ta
xapase", xiyutun. 11 Ti jech laj smacbun ti jsat ti xojobale, jech o xal ti jchi'iltaque snitojbun
batel jc'ob c'alal to Damasco.

12 'Ti teye, tey nacal jun vinic, Ananías ti sbie, ti ja' jun jch'unej mantal yu'un smantal
ti Moisese. Scotol ti jchi'iltic ti tey ta Damascoe, lec sc'oplal yu'unic. 13 Ti Ananíase
bat sq'uelun ti bu tiq'uilune. Jech laj yalbun: "Quermano Saulo, ac'o jamuc yan velta ti
asate", xi. C'alal jech laj yale, ta ora no'ox ijam ti jsate. Laj quil ti tey va'ale. 14 Ti stuque
jech laj yalbun: "Ti Dios yu'un ti jmolmuc'totique laj st'ujot talel yo' jech xana' c'usi ta
sc'an ti yo'ntone, yo' jech ta xavilbe sat, yo' jech ta xava'ibe sc'opojel ti Buch'u stalel tuc'
yo'ntone. 15 Ti vo'ote ta xavalbe ya'i ti cristianoetique sc'oplal ti Buch'u laj avile, ti Buch'u
laj ava'ibe sc'opojele. 16 Mu li'uc xana'ete. Va'lan. Lican. Ich'o vo'. Pato avo'nton ta stojol
ti Cajvaltique ti ta xch'ay ti amule", xiyut.

Ti Pabloe ta xal ti c'u s'elan itacat batel ta stojol ti jyanlumetique

17 'C'alal lisut talel li' ta Jerusalene, libat ta templo ta stael ta c'oponel ti Diose. Oy
c'usi laj quil tey. 18 Tey laj quil ti Cajvaltique. Jech laj yalbun: "Loc'an batel ta ora ti li'
oyot ta Jerusalene. Yu'un ti achi'iltaque mu xch'unic ti ta xavalbe ti jc'oplale", xiyutun.
19 Ti vu'une jech laj jtac'be: "Pero, Cajval, sna'ic ti stuquique ti lixanav ta jujun ch'ul na
ta smajel ta xchuquel batel ti buch'u ta xch'unote. 20 C'alal laj yich' milel ti avajtunel
Estebane, tey va'alun. Lec laj ca'i ti jech ta xich' milele. Ja' jech xtoc vu'un laj jchabibe
sc'u'ic ti jmilvanejetique", xichi' 21 Pero ti Cajvaltique jech laj yalbun: "Lican. Yu'un ta
jtacot batel ta nom ta stojol ti jyanlumetique", xiyut.

Ti Pabloe oy ta sc'ob ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique

22 Ja' no'ox tey c'alal lec laj ya'iic ti j'israeletique. Pero jech lic avanicuc:
—Altic ti jech ta xcuxi ti vinic li'e. Ac'o chamuc —xiic.

23 Ti jech x'avlajetique, ti jech ta sjipolan ti sc'u'ique, ti jech xvajet no'ox yu'unic ti
pucuque, 24 jech o xal ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique laj yal mantal ti ac'o yich' tiq'uel
ochel ta cuartel ti Pabloe. Laj yal xtoc ti ac'o yich' nucul yo' jech ta sjam ye ti Pabloe, yo'
jech ta xal ti c'u cha'al ti jech x'avlajetic o ti schi'iltac ta stojole. 25 C'alal jech chucul xa
yu'unic ti ta xac'beic ti nucule, ti Pabloe jech laj yalbe ti capitan ti tey va'ale:
—¿Mi avich'oj mantal ti ta xatsits jun jromano vinic ti c'alal mu'yuc to chapajem ti
smule? —xut.

26 C'alal jech laj ya'i ti capitane, bat yalbe ya'i ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique:
—Bijan me ti jech ta xapase. Yu'un ti vinique ja' jun jromano —xi.

27 Jech o xal ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique tey ibat ti bu oy ti Pabloe. Jech laj
sjac'be:
—¿Mi melel ti jromanoote? —xut.
Jech laj stac' ti Pabloe:
—Romanoun —xi.

28 Ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique jech laj yal:
—Ti vu'une ep jtaq'uin laj jlajes yo' jech libisat ta jromano —xi.
Jech laj yal ti Pabloe:
—Pero ti vu'une, yu'un voq'uemun ta yosil ti Romae —xut.

29 Jech o xal ti soldadoetic ti buch'utic ta ox xac'beic nucul ti Pabloe laj sq'uej sbaic batel.
Ja' jech xtoc ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique, ti c'alal laj ya'i ti ja' jromano ti Pabloe,
ep ixi' ti jech laj xa yac' ta chucbel ti sc'obe.

Ti Pabloe oy ta stojol ti banquilal jchapanvanejetic yu'un ti j'israeletique

30 Ta yoc'lomal un, ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique ta sc'an ta xa'i ya'i c'usi smul ti
Pablo yu'un ti schi'iltaque. Jech o xal laj sjitunbe ti cadenae. Ja' jech xtoc laj stac ta iq'uel

ti banquilal palee schi'uc ti banquilal jchapanvanejetique. Ts'acal to un, laj sloq'ues batel ti Pabloe. Laj sva'an ta stojol ti jchapanvanejetique.

23

1 Ti Pabloe tey laj sq'uel batel ti jchapanvanejetique. Jech laj yalbe:
—Jchi'iltac, ti c'usi laj xa jpas talele, mu'yuc jmul xca'i ta stojol ti Diose —xi.
2 Jech ti banquilal pale Ananíase laj yalbe mantal ti buch'utic tey nopol va'alic ta sts'el
ti Pabloe ti ac'o spac'be ta majel ti yee. 3 Ti Pabloe jech laj stac':
—Ti vo'ote jeche' ta xapac'ta aba. Dios jech ta spac'ot ta majel. Yu'un tey chotolot ta
xabis aba ti ta xachapanun yu'un ti mantale c'alal mu xavac' ta aventa ti mantale. Yu'un
laj aval mantal ti ac'o quich' majele —xi.
4 Ti buch'utic tey va'alique jech laj yalic:
—¿Mi ja' jech ta xatoy ave ta stojol ti banquilal pale yu'un ti Diose? —xiic.
5 Ti Pabloe jech laj yal:
—Jchi'iltac, mu jna' mi ja' ti banquilal palee. Yu'un ta xal ti sc'op Diose: "Mu xachopol-
c'opoj ta stojol ti jchapanvanejetic yu'un ti alumale", ti xie —xi ti Pabloe.
6 Ti Pabloe laj yil ti oy jlom jsaduceoetic ti c'u yepal tsobolic ti jchapanvanejetique
schi'uc tey oy jlom jfariseoetic xtoc. Jech tsots lic c'opojuc ti jech laj yale:
—Jchi'iltac, ti vu'une jfariseoun. Ti jtot jme'e, jfariseoetic. Ja' no'ox ta xachapanicun o
ti jech jpatoj co'nton ti ta xcha'cuxi ti animaetique —xi.
7 C'alal jech laj yal ti Pabloe, jech o xal ti jfariseoetique, ti jsaduceoetique lic stsac
sbaic ta c'op stuquic. Mu xa jmojuc yo'ntonic ti c'u yepal tey stsoboj sbaique. 8 Yu'un
ti jsaduceoetique ta xalic ti mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique, ti mu'yuc ti ángeletique,
ti mu'yuc ti ch'ulelaletique. Yan ti jfariseoetique xch'unojic ti ta xcha'cuxi ti animaetique,
ti oy ángeletique, ti oy ch'ulelaletique. 9 Jech o xal scotolic x'avlajetic ta jmec. Oy jun chib
jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale ti co'ol sjolic schi'uc ti jfariseoetique tey iva'iic. Jech
laj yalic:
—Mu'yuc c'usi chopol spasoj ti vinic li'e. Yical nan oy bu ic'oponat yu'un jun ángel o
yu'un jun ch'ulelal. Jech o xal naca mi ja'uc ta jcrontaintic ti Diose —xiic.
10 Ti jech mu no'ox albajuc xvochvun ti j'israeletique, jech o xal ti jpasmantal yu'un ti
soldadoetique ixi' ti xu' ta xjecholanic ta milel ti Pabloe. Jech o xal un, laj stac ta iq'uel
yajsoldadotac yo' jech ta xch'aquic loq'uel ti Pablo ti bu tsobolique, yo' jech ta xbat yan
velta ta cuartel.
11 Ta yac'obalil un, tey laj yac' sba iluc ti Cajvaltic ta stojol ti Pabloe. Jech laj yal:
—Mu xaxi', Pablo. Ti c'u s'elan laj xa aval ti jc'oplal li' ta Jerusalene, ja' jech ta xbat aval
ti jc'oplal ti ta Romae —xi.

Chapbil sc'oplal ti ta xmilat ti Pabloe

12 Ta yoc'lomal un, oy jun chib j'israeletic ti laj scomonopic ti ta sc'an schamelic ti mi
mu'yuc xmil yu'unic ti Pabloe. Jech o xal laj yalic ti mu xve'ic ti mu xuch'ic vo' ti mi mu
to ta xc'ot ta pasel yu'unique. 13 Más jutuc ta cha'vinic (40) ti jech laj snopique. 14 Jech o xal
ti stuquique ibatic ta stojol ti banquilal paleetique, ti moletic yu'un ti j'israeletique. Jech
laj yalic:
—Ti vu'uncutique laj xa jc'an jchamelcutic ta stojol ti Diose ti mi mu to xmil cu'uncutic
ti Pabloe. Jech o xal mu xive'cutic c'alal mu to xlaje. 15 Jech o xal un, ti vo'oxuque schi'uc ti
yan banquilal jchapanvanejetique, ti oc'ome c'anbeic ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique
ti ac'o yic' talel ta atojolic ti Pabloe. Albeic ya'i ti ta xac'an xacha'meltsanbeic ti smule.
Ja' jech ti vu'uncutique tey chapaluncutic ta jmilcutic ta be yo' jech mu xc'ot ta atojolic
—xiic.
16 Pero ti squerem ol ti schi'il ta voq'uel ti Pabloe laj ya'i ti c'op taje. Jech o xal bat ta
cuartel, bat yalbe ya'i ti Pabloe. 17 Jech o xal ti Pabloe laj stac ta iq'uel jun ta scotol ti
capitanetique. Jech laj yalbe:
—Ic'o batel ti querem li'e ta stojol ti jpasmantal avu'unique. Yu'un oy c'usi ta xal —xut.

18 Ti capitane laj yic' batel ti quereme. Jech laj yal:
—Ti jchuquel Pabloe laj sc'anbun vocol ti ta xquic'bot talel ta atojol ti querem li'e. Yu'un
la oy c'usi ta sc'an ta xalbot —xi.
19 Ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique snitojbe batel sc'ob ti quereme. Tey laj sq'uej
sbaic batel. Jech laj sjac'be:
—¿C'usi ta xavalbun? —xut.
20 Ti quereme jech laj yal:
—Ti j'israeletique laj xa scomonopic, ti oc'ome ta xtal sc'anbot ti ac'o avic' batel
ti Pablo ta stojol ti jchapanvanejetique. Yu'un la ta sc'an ta sna'ic lec c'usi ti smule.
21 Pero mu xach'un. Yu'un jeche' ta xalic. Yu'un más jutuc ta cha'vinic (40) svinictac ti
jchapanvanejetique ti tey nacal ta xmalavanic ta bee. Yu'un laj xa sc'an schamelic ti mu
xve'ic ti mu xuch'ic vo' ti mi mu to ta xcham yu'unic ti Pabloe. Ja' xa no'ox smalaojic ti
c'usi ta xavale —xi ti quereme.
22 Ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique laj yalbe ti quereme ti mu me buch'u xalbe ya'i
taje. Tey laj stac batel.

Ti Pabloe tacbil batel ta stojol ti gobernador Felixe

23 Ti jpasmantal yu'un ti soldadoetique laj stac ta iq'uel cha'vo' yajcapitanetic. Laj yalbe
mantal ti ac'o xchapanic chib ciento (200) soldadoetic ti ta xanavic ta yoquique, lajuneb
schanvinic (70) ta vo' soldadoetic ti cajal ta ca' ta xbatique, ti chib ciento (200) soldadoetic
ti ta xich'ic slanzaique, yo' jech ta xloq'uic batel ta baluneb ora ac'obal, yo' jech ta xbatic
ta Cesarea jteclum. 24 Ja' jech xtoc laj yal mantal ti ac'o chapanbatuc sca' ti Pabloe yo' jech
ta xcaji batel. Laj yal mantal xtoc ti ac'o lecuc c'otuc ta stojol ti gobernador Felixe.
25 Ti capitanetique laj yich'ic batel jun carta ti laj spas ti jpasmantal yu'un ti soldadoetic
ti jech ta xale:
26 —Ajvalil Felix, ti ich'bilot ta muc' cu'uncutique, chabanucot ta xcalbot ti vu'un
Claudio Lisiasune. 27 Ti j'israeletique laj stsaquic, ta sc'an ta smilic ya'i ti vinic li'e. Pero
c'alal laj ca'i ti ja' jromano cristianoe, jech o xal libat jpoj schi'uc ti cajsoldadotaque. 28 Ti
jech laj jc'an ti ta xca'i c'usi smul ti ta sa'bat yu'un ti j'israeletique, jech o xal ti vu'une laj
quic' batel ti vinic li'e ta stojol ti jchapanvanejetic yu'un ti j'israeletique. 29 Pero laj ca'i ti
ja' no'ox smul ta sa'bat yu'un ti smantal stuquique. Pero ivinaj ti ma'uc smul yo' ta xich'
milele. Mi ja'uc ti tiq'uil ta xcom ta chuquele. 30 Pero ti c'alal laj ca'i ti chapal xa sc'oplal
ti ta xmilat yu'un ti schi'iltaque, li' laj jtacbot talel ta atojole. Ja' jech xtoc laj xa calbe ya'i
ti buch'utic ta sa'beic smul ti vinic li'e, ti ac'o talicuc li' ta atojole, yo' jech ta xalbot ava'i
c'usi ti smule. Ja' no'ox jech yepal ta xcalbot ava'i, —xi ti cartae.
31 Ti c'u s'elan i'albatic yu'un ti jpasmantal yu'unique, jech laj spasic ti soldadoetique.
Laj yiq'uic batel ta ac'obaltic ti Pabloe c'alal to Antípatris jteclum. 32 Ta yoc'lomal un, ti
soldadoetic ti ta xanavic batel ta yoquique isutic batel ta cuartel. Yan ti cajajtic ta ca'e
tey stam batel sbeic schi'uc ti Pabloe. 33 C'alal ic'otic ta stojol ti gobernador tey ta Cesarea
jteclume, laj yaq'uic ti cartae. Laj yaq'uic comel ti Pablo xtoque. 34 C'alal laj yo'nton ta
sq'uelel carta ti gobernadore, tey laj sjac'be ti Pablo ti bu liquele. C'alal jech laj ya'i ti
liquem talel ta Cilicia banomile, 35 jech laj yalbe:
—Ja' to ta xca'i ac'op c'alal mi talic ti buch'u ta sa'ic amule —xut.
Tey laj yal mantal ti ac'o yich' chabiel lec ti Pablo tey ta cabilto yu'un ti Herodese.

24

Ti Pabloe ta spac sc'oplal ta stojol ti gobernador Felixe

1 Vo'ob c'ac'al xa ox yech'el c'alal ja' o tey ic'ot ti banquilal pale Ananíase, schi'uc jun
chib ti moletique, schi'uc jun licenciado ti ja' Tértulo sbie. Ti stuquic taje tey ic'otic ta
stojol ti gobernador Felixe, yo' jech ta xalbeic smul ti Pabloe. 2 C'alal ic'bil talel ti Pabloe,
ti licenciado Tértuloe jech laj yal ti lic sa'be smul ti Pablo ta stojol ti gobernador Felixe:

—Colavalbuncutic, Gobernador, ti ta aventa vo'ot ti mu'yuc c'usi jna'cutique, ti mu'yuc
c'ope, ti lec oyuncutic ta sventa abijile. [3] Colavalbuncutic ti vo'ot ta aventa ti jcotolcutic
jech ta jtacutique. [4] Pero mu jc'an ta jch'ay ep avo'nton. Ta jc'anbot vocol ti a'yibuncutic
jliqueluc ti yatel co'ntoncutique. [5] Ja' schamel jteclum ti vinic li'e. Yu'un bu'yuc no'ox ta
xanav ta sjoylej ti banomile ta sliques c'op. Ja' yu'un ta xch'acan sbaic ti jchi'iltaque. Pero
ma'uc no'ox jech taje. Ja' banquilal totil yu'unic ti buch'utic xch'unojic ti Nazareno sbie.
[6] Ja' jech xtoc oy bu laj yac' persa ti ta sts'i'le ti temploe. Jech o xal ti vu'uncutique laj
jtsacutic. Ta ox jchapancutic jech chac c'u cha'al ta xal ti jmantalcutique. [7] ¡C'u stu un! ti
Lisiase, ti ja' banquilal jpasmantal yu'un ti soldadoetique, laj stic' sba ochel ta jtojolcutic.
Ta persa laj spojbuncutic ta coc ta jc'obcutic ti vinic li'e, [8] Ja' jech xtoc laj yal, ti buch'utic
ta sa'be smul ti vinic li'e ti ac'o talicuc li' ta atojole. Jech o xal un, jac'bo ava'i atuc ti smule
yo' jech xana' ti ja' melel jech chac c'u cha'al ta xcalcutique —xi ti Tértuloe.

[9] Ti j'israeletic ti tey va'ajtique scotol laj yalic ti ja' melele. [10] Jech o xal ti gobernador
Felixe laj spasbe seña ti Pabloe ti xu' ta xc'opoje. Ti Pabloe jech lic yal:

—Lec ta xca'i ti jech ta jpac jc'oplal li' ta atojole. Yu'un jna'oj ti jal xa jabil
jchapanvanejot yu'un ti banomil li'e. [11] Oy xa slajchebal c'ac'al ti lic'ot ta Jerusalén yo'
jech ta xquich' ta muc' ti Diose. Xu' xajac' ava'i ta yan mi melel ti c'usi ta xcale. [12] Mu'yuc
yacalun ta sa' c'op laj staicun ti viniquetic li'e. Mi ja'uc xvochvun cu'un ti cristianoetic
tey ta temploe, mi ja'uc ta ch'ul naetic, mi ja'uc ti ta jteclume. [13] Ti viniquetic li'e mu
xu' ta staic ti jmule. [14] Pero ti c'usi jamal ta xcal ava'ie, ja' ti ta xquich' ta muc' ti Dios
yu'un ti jmolmuc'totaque, ti co'ol schi'uc jech chac c'u cha'al ti ach' c'op ti toj chopol
sbiinoj yu'unique. Yu'un ta jch'un scotol ti c'usi ta xal ti mantale schi'uc ti c'usitic laj
sts'iba comel ti j'alc'opetique. [15] Jech jpatoj co'nton ta stojol ti Diose jech chac c'u cha'al
ti stuquique, ti ta xcha'cuxi ti animaetique, ti buch'u lec i'ech' ta sba banomile schi'uc ti
buch'u chopolique. [16] Jech o xal un, ti c'usi ta jpase ta xcac' persa ti lec ta xbat cu'une, yo'
jech mu jta jmul ta stojol ti Diose schi'uc ta stojol ti cristianoetique.

[17] 'C'alal laj co'nton ta xanobal jayib jabil ta yan lumetique, lisut talel ta jlumal, yo' tal
cac'be smotonic ti buch'u abol sbaique. Ja' jech xtoc tal cac'be smoton ti Diose. [18] Ja' jech
yacal ta jpas ta templo c'alal ja' o tey laj staicun jun chib j'israeletic ti liquemic talel ta
Asia banomile. Mi ja'uc ep cristianoetic xvochvun ti c'alal laj co'nton ta slecubtasel jbae.
[19] Ja' ac'o talicuc taje yo' jech ta xalic ti jmul li' ta atojole, ti mi oy ti jmul ta xilique. [20] Mi
mo'oje, ac'o yalic ti jchi'iltac li'e c'usi ti jmul laj stabeicun ti banquilal jchapanvanejetic
cu'uncutique c'alal oyun ta stojolique. [21] Mu jna' mi ja' van jmul laj ya'i ti jchi'iltac ti
jech tsots laj calbe ya'iique: "Ta xachapanicun yu'un ti jech jch'unoj ti ta xcha'cuxi ti
animaetique", ti xichie —xi ti Pabloe.

[22] Ti gobernador Felixe ya'binoj lec ti c'u s'elan xch'unojic ti buch'utic ta xich'ic ta muc'
ti Cajvaltique. Jech o xal c'alal laj ya'i ti c'usi laj yal ti Pabloe, tey quechel ta be com sc'oplal.
Jech laj yal:

—Ja' to ta xca'i lec ac'opic c'alal mi tal ti Lisiase ti ja' jpasmantal yu'un ti soldadoetique
—x'utatic.

[23] Jech o xal un, ti gobernador Felixe laj yal mantal ta stojol ti capitane ti ac'o ba yich'
tiq'uel ta chuquel yan velta ti Pabloe. Pero ti teye xu' ta x'och vu'lanatuc ti Pabloe.

[24] Ech' jayibuc c'ac'al, ti gobernador Felixe schi'uc ti yajnil, Drusilae, ti ja' j'israelal antse,
laj staic ta iq'uel ti Pabloe, yo' jech ta x'albatic sc'oplal ti c'u s'elan ta ch'unel ti Jesucristoe.
[25] Pero c'alal laj yal ti Pabloe sc'oplal ti tuq'uil o'ntonale, ti pajtsanobbaile, ti chapanel ta
slajebal c'ac'ale, ixi' ti gobernador Felixe. Jech o xal jech laj yal:

—Avi li'e, batan. Tey ta jtaot ta iq'uel c'alal mi oy bu xocolune —xut.

[26] Ja' jech xtoc ti gobernador Felixe ta smala ti ta x'ac'bat taq'uin yu'un ti Pabloe, yo'
jech ta scolta batel. Jech o xal ep ta velta laj staolan ta iq'uel. [27] I'ech' chib jabil ti mu'yuc
imeltsaj sc'oplal ti Pabloe. Ti gobernador Felixe sta yorail ti iloc' ta yabtele. Ja' icom ta
sq'uexol ti Porcio Festoe. Ti Felixe ta sc'an ti lec sc'oplal yu'un ti j'israeletique. Jech o xal
tey tiq'uil ta chuquel laj yicta comel ti Pabloe.

25

Ti Pabloe oy ta stojol ti gobernador Festoe

1 Jech o xal ti Festoe lic yich' ti yabtele, yo' jech ta x'och ta gobernador tey ta Cesarea.
Ech' xa ox yoxibal c'ac'al tey imuy batel ta Jerusalén. 2 Ti banquilal paleetic teye, ti
j'israeletic ti ich'bil yeique tey laj yac'be sna' ti Festoe ti ac'o to yich' chapanel ti Pabloe.
3 Ti stuquique laj sc'anbeic vocol ti gobernadore ti ac'o taluc yu'un ta Jerusalén ti Pabloe. Ti
jech ta sc'anic taje, ja' ti oy ono'ox ta yo'ntonic ti ta smilic ya'iic ta bee. 4 Pero ti gobernador
Festoe laj yal ti tiq'uil ta chuquel ta Cesarea ti Pabloe. Laj yal xtoc ti Festoe ti snopoj xa ti
ta xbat teye. 5 Jech o xal jech laj yal:

—Ti buch'utic yich'oj yabtelic avu'unique ac'o xchi'inun batel ta Cesarea. Yu'un mi oy
smul ti vinic taje xu' ta xavalic teye —xi.

6 Ti gobernador Festoe ja' no'ox ijoc'tsaj vaxaquib o mi lajuneb c'ac'al tey ta Jerusalén.
Ts'acal to un, tey isut batel ta Cesarea jteclum. Ta yoc'lomal un, bat chotluc ti bu ta
xchapanvane. Tey laj stac ta iq'uel ti Pabloe. 7 C'alal i'och batel ti Pabloe, jech o xal un, ti
j'israeletic ti liquemic talel ta Jerusalene inopajic batel. Tey ep ta tos c'u s'elan lic sa'beic
smul ti Pabloe. Pero mu'yuc smelol ti c'usi ta xalique. 8 Ti Pabloe jech laj yal ti ta spac
sc'oplale:

—Ti vu'une mu'yuc c'usi jtaoj jmul, mi ja'uc ti mantal yu'un ti jchi'iltaque, mi ja'uc ti
ta temploe, mi ja'uc ti banquilal ajvalil ti oy ta Romae —xi.

9 Pero ti gobernador Festoe ta sc'an ti lec ta x'ilat yu'un ti j'israeletique. Jech o xal jech
laj sjac'be ti Pabloe:

—¿Mi ta xac'an ta xabat ta Jerusalén yo' jech ta jchapanot tey? —xut.

10 Ti Pabloe jech laj stac':

—¿C'u cha'al, Gobernador, ti c'alal li' va'alun ta chapanobbail yu'un ti ajvalil ta Roma ti
bu ta sc'an ta xquich' chapanele? Xana' ti mu'yuc jtaoj tsots jmul ta stojol ti j'israeletique.
11 Mi laj xa jta jmul ti ja' xtun o ti ta xichame, tey c'alal. Mu xu' jpac jc'oplal. Pero mi jeche'
no'ox ta xalic ti oy jmule, mu'yuc buch'u ta xiyac' ta yoc ta sc'ob ti j'israeletique. Ja' ta
jc'an ti ac'o xchapanun stuc ti ajvalil ti ta Romae —xi ti Pabloe.

12 C'alal laj sc'an bijubtasel yu'un ti jtojobtasvanejetique, jech laj yal ti Festoe:

—Laj xa ac'an ti ta xchapanot ti ajvalil ta Romae. Tey ta xabat —xi.

Ti Pabloe oy ta stojol ti ajvalil Agripae

13 Ech'em xa jun chib c'ac'al, ti ajvalil Agripae schi'uc ti yajnil, Berenicee, ibatic ta
Cesarea ta svu'lanel ti gobernador Festoe. 14 Tey ijalijic. Jech o xal ti Festoe tey laj yalbe
ya'i sc'oplal Pablo ti ajvalil Agripae. Jech laj yal:

—Oy li' jun vinic ti tiq'uil ta chuquel ti laj yicta comel ti gobernador Felixe. 15 C'alal
li'ay ta Jerusalene, ti banquilal paleetique schi'uc ti moletic yu'un ti j'israeletique laj
sc'anbeicun ti ac'o jchapan yo' jech ta xich' milel ti vinic taje. 16 Pero ti vu'une laj jtac'be ti
mu'yuc jtalel ti vo'otic jromanootique ti ta xcac' ta milel jun vinic ti c'alal mu'yuc ta spac
sc'oplale, ti mu'yuc ta stsac sbaic ta satilal schi'uc ti jsa'muliletique. 17 Jech o xal ti c'alal
italic li'e, mu'yuc laj jaliltas. Yu'un ta yoc'lomal no'ox bat chotlucun ti ta chapanobbaile.
Tey laj jtac ta iq'uel ti vinique. 18 Pero ti jsa'muliletique mu jechuc laj sa'beic ti smule jech
chac c'u cha'al jnopoje. 19 Ti smul ti laj sa'beique, ja' no'ox la ta scoj ti c'usi xch'unojique,
schi'uc la xtoc ti Jesús ti ichame, pero ti ta xal ti Pabloe ti cuxul la xtoque. 20 Tey mu
stac' a'yeluc laj ca'i ti c'usi xu' ta jpase. Jech o xal laj jac'be ti Pabloe ti mi ta sc'an ta
xba yich' chapanel ta Jerusalén ti va'i s'elan ti sc'oplale. 21 Pero ti stuque ja' laj sc'an ti ta
xich' chapanel yu'un ti ajvalil Augustoe. Jech o xal un, laj cal mantal ti ac'o tic'luc to ta
chuquel ja' to ti mi xu' cu'un ta jtac batel ta stojol ti ajvalile —xi ti Festoe.

22 Ti ajvalil Agripae jech laj yalbe ti Festoe:

—Ta jc'an ta xca'ibe sc'op ti vinic taje —xi.

Jech laj stac' ti Festoe:

—Oc'om ta xava'i c'usi ta xal —xut.

[23] Ta yocʼlomal un, ti ajvalil Agripae schiʼuc ti Berenicee yan noʼox yutsil smeltsanoj
sbaic ochel, schiʼuc ti banquilal soldadoetique, schiʼuc ti buchʼu ichʼbilic ta mucʼ ta jteclum
Cesareae. Jech ti Festoe laj stac mantal ti acʼo yichʼ loqʼuesel talel ti Pabloe. [24] Jech o xal ti
Fesote jech lic yal:
—Ajvalil Agripa schiʼuc ti cʼu avepalic liʼ tsoboloxuc Jchiʼiltac, liʼ oy vaʼal ti vinique ti
ep ta saʼbat smul yuʼun ti jʼisraeletic tey ta Jerusalene, ti liʼ ta Cesareae. Ti stuquique mu
xictaic ta yalel ti acʼo chamuc ti vinic liʼe. [25] Pero ti vuʼune ta xquil ti muʼyuc cʼusi chopol
spasoj yoʼ jech ta xchame. Pero ti stuque laj xa scʼan ti ta xichʼ chapanel yuʼun ti ajvalil
Augustoe. Jech o xal laj xa jnop ti ta jtac batel ta Romae. [26] Pero mu stacʼ aʼyeluc ta xcaʼi
cʼusi xuʼ ta jtsʼibabe batel ti ajvalil cuʼuntique, scʼoplal smul ti vinic liʼe. Jech o xal laj jtac
ta iqʼuel yoʼ jech liʼ oy vaʼal ta atojolique. Pero lec ta xcaʼi ti liʼ oyot, Ajvalil Agripa, yoʼ
jech ta xavichʼbe ye ti vinique, yoʼ jech oy cʼusi xuʼ ta jtsʼibabe scarta ti ajvalile. [27] Yuʼun
qʼuexlaltic sba yaʼyel ta jtac batel jun jchuquel ti cʼalal muʼyuc ta xichʼ alel cʼusi ti smule
—xi ti Festoe.

26

Ti Pabloe ta spac scʼoplal ta stojol ti ajvalil Agripae

[1] Ti ajvalil Agripae jech laj yalbe ti Pabloe: —Xuʼ xapac acʼoplal —xut.
Ti Pabloe tey lic svaʼan scʼob. Jech lic cʼopojuc:
[2] Lec ta xcaʼi ti xuʼ ta jpac jcʼoplal liʼ ta atojol, Ajvalil Agripa, ti cʼu sʼelan ta saʼbeicun jmul
ti jchiʼiltaque. [3] Ti voʼote xanaʼ lec, xavojtiquin lec scotol ti cʼu sʼelan liquem cuʼuncutique,
ti cʼu sʼelan ti cʼop cuʼuncutic ti vuʼuncutic jʼisraeluncutique. Jech o xal ta jcʼanbot ti tsʼico
avocol aʼyio ti jcʼope.

Stalel ti Pablo cʼalal muʼyuc to ox jelbil ti yoʼntone

[4] ʼScotol ti jchiʼiltaque snaʼic lec ti cʼu sʼelan lichʼi tey ta jlumale, ti tey ta Jerusalene.
[5] Jaʼ jech xtoc ti jchiʼiltaque snaʼic lec, xuʼ ta xalic ti mi ta scʼanique, ti cʼalal lichʼi talele,
jfariseoun, ti jaʼ jun jchʼunojcutic ti tsots scʼoplal ta jpascutic ti mantale. [6] Ti jmul ta xil
ti jchiʼiltaque, ti liʼ vaʼalun ti ta xquichʼ chapanele, jaʼ ti jpatoj coʼnton ti ta xchaʼcuxes
animaetic ti Diose jech chac cʼu chaʼal iʼalbatic ti jmolmucʼtotcutique. [7] Jaʼ jech spatoj
yoʼntonic ti lajchaʼchop jmolmucʼtotcutic ec ti ta xcʼot ta pasel yuʼun ti Dios taje. Jech o
xal un, ti stuquique, cʼacʼal acʼobal yacʼoj sbaic ta tunel ta yichʼel ta mucʼ ti Diose. Ti jech
jpatoj coʼntone, jaʼ jmul ta xiyilic ti jchiʼiltaque, Ajvalil Agripa. [8] Ti voʼoxuc liʼe, ¿mi mu
xachʼunic ec ti ta xchaʼcuxes animaetic ti Diose?

Ti Pabloe laj to ox yilbajin ti jchʼunolajeletique

[9] ʼTa voʼne, laj jnopilan ti oy cʼusi tsots scʼoplal ta jpase yoʼ jech ta jcrontain ti Jesús ta
Nazarete. [10] Jaʼ jech laj jpas tey ta Jerusalén. Ti jech yacʼojbun ye ti banquilal paleetique,
laj jtsac laj jticʼ ta chuquel ti jchʼunolajeletique. Cʼalal jech ta xichʼic milele, lec laj caʼi.
[11] Ep ta velta laj jtsits yoʼ jech ta xicta sbaic ta xchʼunel ti Jesuse. Ti vaʼi sʼelan laj jpas taje,
jech laj jpasolan ta jujun chʼul na. Batsʼi capem ti jol yuʼunique. Jech o xal un, bat jsaʼolan
ti jchʼunolajeletic ti oyic ta jujun jteclume, cʼalal to ta yan banomil.

Ti Pabloe ta xchaʼal ti jeltabil ti yoʼntone
(Hch 9:1-19; 22:6-16)

[12] ʼTey libat ta jteclum Damasco, jnopoj batel ti chba jtsac talel ti jchʼunolajeletique.
Yuʼun yacʼojbun ye stiʼ ti banquilal paleetique. [13] Cʼalal oyun xa ta bee, ¡cʼu stu un! Ajvalil
Agripa, ti ta oʼlol cʼacʼale, joyobtabil licʼotcutic schiʼuc ti jchiʼiltaque ta jun luz ti lic talel ta
vinajele, ti tsots ta jmec ti xojobale, ti jaʼ mu sta xojobal ti cʼacʼale. [14] Jcotolcutic libajcutic
ta lum. Tey laj caʼi ti oy buchʼu ta xcʼopoj ta hebreo cʼop ti jech ta xale: “Saulo, Saulo,
¿cʼu chaʼal ta xacrontainun? Ta xayayijes aba atuc jech chac cʼu chaʼal ta spas ti vacaxe ti
ta slic ta teqʼuel ti yabtejebe”, xiyutun. [15] Jech laj jtacʼbe: ¿Buchʼuot? xcut. Ti Cajvaltique
jech laj yalbun: “Vuʼun Jesusun, ti Buchʼu ta xacrontaine. [16] Licanʼ, vaʼlan. Yuʼun laj cacʼ jba
iluc ta atojol yoʼ jech ta xatun cuʼun, yoʼ jech rextigo ta xacʼot ti cʼusi laj avil liʼe, schiʼuc

ti c'usi ta to xavil batele. [17] Tey ta jpojot ta yoc ta sc'ob ti achi'iltaque, ta yoc ta sc'ob ti
jyanlumetique, ti tey ta jtacot batel ta stojolique. [18] Ti jech ta jtacot batel ta stojolique, yo'
jech ta xajambe satic, yo' jech mu teyuc no'ox ta xanavic ta ic'al osil, yo' ac'o xanavuc ta
saquil osil, ti mu staojuc yav ti pasbilic ta mantal yu'un ti pucuje, yo' jech ta xisch'unicun
yo' jech ta xich'ic perdón yu'un ti smulique, yo' jech ta x'ac'bat srextoic jmoj schi'uc ti
buch'u t'ujbilic yu'un ti Diose", xiyut ti Cajvaltique.

Ti Pabloe ta xch'unbe smantal ti Cajvaltic ti laj yile

[19] 'Jech o xal un, Ajvalil Agripa, mu'yuc laj jbajbe smantal ti Buch'u laj quil ta vinajele.
[20] Tey lic cal ti lequil ach' c'op ta stojol ti cristianoetic tey ta Damascoe. Ts'acal to tey
laj calolan tey ta Jerusalén schi'uc scotol ta Judea banomil, schi'uc ti jyanlumetic xtoque.
Laj calbe ya'i ti ac'o yictaic ti chopol yo'ntonique, ti ac'o suticuc talel ta stojol ti Diose, ti
ac'o spasic ti c'usi leque, yo' jech ta xvinaj ti jeltabil ti yo'ntonique. [21] Ja' jech jmul ti laj
stsaquicun ti jchi'iltac ti tey ta temploe, ti ta xismilic ya'iique. [22] Ti jech coltabilun yu'un ti
Diose, li' to va'alun ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol scotol ti cristianoetique, manchuc mi
yalel toyol ti sbijilique. Mi ja'uc ta jel jutebuc ti c'usi laj yal comel ti j'alc'opetique schi'uc
ti c'usi laj yal ti Moisese ti oy c'usi ta xc'ot ta pasele. [23] Ti jech taje, ja' sc'oplal ti Cristo ti ta
ono'ox xich' ti svocole. C'alal mi jech chamem xae, ja' ba'yel ta xcha'cuxi, yo' jech ta xa'iic
sc'oplal ti saquilal osil ti ja' colebale ti jchi'iltaque schi'uc ti jyanlumetique —xi ti Pabloe.

Ti Pabloe ta xac' persa yo' ti ac'o xch'un Cajvaltic ti ajvalil Agripae

[24] Ti jech laj yal ti Pablo ti ta spac ti sc'oplale, jech o xal ti Festoe jech i'avan:
—Chuvajot, Pablo. Ti jech ep laj achan ti vune lajoybij ta chuvaj yu'un —xi.
[25] Ti Pabloe jech laj stac':
—¡Bu xata ti chuvajune, Gobernador Festo! Ti c'usi ta xcale ja' melel, oy smelol. [26] Ti va'i
s'elan ta xcale, sna' lec ti ajvalil Agripa ti li' oy ta jtojoltique. Jech o xal un, jamal ti que jti'
ta stojole. Yu'un jna' ti ta sna' lec ti ajvalil Agripa scotol taje. Yu'un mu ta muculuc ti c'usi
ic'ot ta pasele. [27] ¿Mi ta xach'un, Ajvalil Agripa, ti c'u s'elan laj yalic comel ti j'alc'opetique?
Ta jna' ti ta xach'une —xi ti Pabloe.
[28] Ti ajvalil Agripae jech laj stac':
—Juteb xa sc'an ta xicom ta jch'unolajel avu'un ya'yeluc —xi.
[29] Ti Pabloe jech laj yal:
—Mi ep ta bel, mi jutuc no'ox, pero ta sc'an ti Diose ti ma'uc no'ox vo'ot ta xach'une,
ja' jech xtoc, ac'o xch'unic ti c'u yepal oy ta xa'iic avi li'e. Ac'o staic jech chac c'u cha'al ti
vu'un laj jtae. Pero ma'uc ti chuquel ta cadenae —xi.
[30] C'alal jech laj yal ti Pabloe, tey lic va'iuc ti ajvalil Agripae, ti gobernadore, ti ants
Berenicee, schi'uc scotolic ti c'u yepal tey chotolique. [31] Tey laj sq'uej sbaic batel yo' ta
snopic ti c'op taje. Jech laj yalbe sbaic:
—Ti vinic le'e mu'yuc c'usi chopol spasoj ti jech ta xich' aq'uel ta milele, mi ja'uc ti jech
tiq'uil ta xcom ta chuquele —xut sbaic.
[32] Ti Agripae jech laj yalbe ti Festoe:
—Xu' ta xich' coltael batel ti vinic li'e ti manchucuc laj xa sc'an ti ta xich' chapanel
yu'un ti ajvalil ta Romae —xi.

27

Ti Pabloe itacat batel c'alal to Roma

[1] C'alal ista sc'ac'alil ti ta xistacuncutic batel ta Italia banomile, jech o xal ti Pabloe
schi'uc ti yan jchuqueletique i'ac'bat ta yoc ta sc'ob jun capitán ti Julio sbie, ti ja' totil
yu'un ti jvoc' soldado ti ja' Augusto sbie. [2] Tey li'ochcutic ta jun barco ti liquem talel ta
Adramitio jteclume, ti ta xa xloc' batel yo' ta xbat ta Asia banomil. Tey laj xchi'inuncutic
batel ti Aristarco ti liquem talel ta Tesalónica jteclum ti oy ta Macedonia banomile. [3] Ta
yoc'lomal un, lic'otcutic ta Sidón jteclum ti bu ta xpaj ti barcoe. Ti capitan Julioe tey
laj xc'uxubin ti Pabloe. Yu'un laj yac' ye ti xu' ta svu'lan ti cristianoetic ti lec xil sbaic

schi'uque, yo' jech xu' ta x'ac'bat ti c'usi ta xtun yu'une. [4] Ti c'alal liloc'cutic batel ta barco
ti ta Sidone, ti Chipre banomile icom cu'uncutic ta jts'et c'obcutic, ja' ti ta xismacuncutic
ta be ti iq'ue. [5] Ech' jtuch'cutic ti nab ti ja' yelobal Cilicia schi'uc ti Panfilia banomile.
Lic'otcutic c'alal Mira jteclum ti oy ta Licia banomile.
[6] Ti ta Mira jteclume, ti capitane tey laj sta jun barco ti liquem talel ta Alejandría ti
ta xbat ta Italiae. Ti capitane tey laj yac' ochcuncutic batel ti ta barco taje, yo' jech ta
xibatcutic. [7] Ep ca'c'al lixanavcutic yu'un c'un c'un libatcutic. Toj vocol lic'otcutic ta
yelobal jun jteclum Gnido sbi yu'un ti iq'ue ta xismacuncutic ta be. Ta yelobal ti Salmone
laj joycutic yalel yo' ta xic'otcutic ta Creta. [8] Vocol ta jmec li'ech'cutic ta sti'il nab ta Creta
banomil. Pero lic'otcutic ti bu ta xloc' ta xpaj ti barcoe, ti ja' Buenos Puertos sbie, ti nopol
jteclum Laseae.
[9] Ep xa c'ac'al ch'ay ta jmec yu'un c'un c'un lixanavcutic batel. Ja' jech xtoc xi'bal xa sba
ti xanobal ta nabe yu'un ta xa xnopaj talel yorail ti vo'tique. Jech o xal jech ibijubtasvan
ti Pabloe:
[10] —Jchi'iltac, ta xquil ti toj xi'bal xa sba ti jech ta xijxanave. Xu' ta xlilij ti barcoe. Xu'
ta xch'ay scotol ti yicatse. Pero ma'uc no'ox. Xu' ta xijchamotic ec —xi ti Pabloe.
[11] Pero ti capitan yu'un ti soldadoetique ja' más laj xch'unbe sc'op ti yajval barcoe schi'uc
ti capitan yu'une. Ja' mu laj xch'unbeic sc'op ti Pabloe. [12] Ti tey ta Buenos Puertose mu xu'
lec ti ta x'ech' yu'unic ti yorail vo'tique. Jech o xal un, jutuc xa mu scotoluc ti laj snopic
ti ja' lec ti ta xloq'uic batel teye, yo' jech mi xu' ta xc'otic ta Fenice jteclum ti oy ta Creta
banomile. Yu'un ja' lec scotleb barco tey ti oy ta yelobal xocon sloq'ueb smaleb c'ac'ale,
yo' jech ta x'ech' yu'unic ti yorail vo'tique.

Ti tsots ic' vo' ta nabe

[13] Tey lic talel uni ic' ti ta xocon smaleb c'ac'ale. Jech o xal lic snopic ti xu' van ta xc'otic
ta Fenice jteclume. Jech o xal laj stamic batel ti sti'il-ti'il nab ti tey ta Creta banomile.
[14] Lec xa jliquel ti lixanavcutique c'alal ta jech to yepal tal tsots ic' ti ilic talel ta xocon
yelobal sloq'ueb c'ac'ale. [15] Ti iq'ue tey lic xuj batel ti barco ta yutil nabe. Ti jech mu xa xu'
cu'uncutic ta stuch'el ti iq'ue, tey jq'ueloj jbacutic ti xujbil libatcutic yu'un ti ique. [16] Jech o
xal li'ech'cutic ta xocon jun biq'uit banomil ti joyobtabil ta nab ti Clauda sbie, ti ja' smacoj
jutuc ti iq'ue. Jech o xal un, laj cac'cutic persa ta yotesel ta muc' ta barco ti pojobbail
canovae. Pero toj vocol i'och cu'uncutic ta jmec, ja' ti xvalc'uj sutbij talel ta ic' ti canova
ti jochbil batele. [17] C'alal imuy cu'uncutic ta barco ti canovae, tey lic sts'inic lec ta ch'ojon
ti muc' ta barcoe yo' jech mu xvoc'. Ti jech ta xi'ic ti cristianoetic ti oy bu matsal ta xc'ot
ta Sirte arena ti barcoe, jech o xal un, lic syalesic ti mantaetic ti lich'ajtique. Tey laj yac'
sbaic ti ac'o ic'aticuc batel yu'un ti iq'ue. [18] Ta yoc'lomal un, staoj to yav ti tsots ta jmec ti
iq'ue. Jech o xal un, lic sjipic ta nab yicats ti barcoe. [19] Ta scha'ejal xtoc un, ta jc'obcutic lic
jipcutic yalel ta nab ti c'usitic xtun yu'un ti barcoe. [20] Ep c'ac'al ti mu'yuc xvinaj xojobal
ti c'ac'ale, ti c'analetique. Ti jech xjumet ti tsots iq'ue, ti tsots vo'e, laj jnopcutic ti mu xa
cha'bel xicolcutique.
[21] Ti jech ep xa c'ac'al ti mu'yuc ve'emcutic jset'uque, jech o xal ti Pabloe tey iva'i. Jech
laj yal:
—Jchi'iltac, más lec ti lajuc ach'unic ti comcutic ta Creta banomil ti xacutique. Avi tana
c'ajomal no'ox tal jch'aytic ti c'usitic oye, tal quich' jvocoltic. [22] Pero avi tana, mu xavat
avo'ntonic. Yu'un mu'yuc buch'u ta xcham cu'untic junucal. Ja' no'ox ta xch'ay ti barcoe.
[23] Yu'un ti ac'obaltic samele, laj yac' sba iluc jun ángel ti ja' tacbil talel yu'un ti Dios cu'une
ti ta xquich' ta muq'ue. [24] Ti ángele jech laj yalbun: "Mu xaxi', Pablo, yu'un tsots sc'oplal
ti ta ono'ox xac'ot ta stojol ti ajvalil tey ta Romae. Ta aventa vo'ot, ti Diose ta xchabi ti
cristianoetic ti c'u yepal tiq'uilic ta barcoe", xiyut ti ángele. [25] Jech o xal un, Jchi'iltac,
tsotsuc avo'ntonic. Yu'un jpatoj co'nton ti jech ono'ox ta spas ti Diose jech chac c'u cha'al
laj yalbun ti ángele. [26] Tey busul ta xijc'ot ta jun banomil ti joyobtabil ta nabe —xi ti Pabloe.
[27] Schibal xa xemuna ti lixanavcutic batel ti ic'biluncutic batel ta jujot yu'un ti iq'ue,
c'alal ja' o jun ac'obal laj ca'icutic ti oyuncutic ta nab Adria sbie. Ta o'lol ac'obaltic, tey laj

ya'i ti j'abteletic yu'un ti barcoe ti ta xijnopajcutic batel ta ti' nabe. [28] Ti j'abteletique tey
lic sbisic snatil ti nabe. Tey laj yilic ti yich'oj vaclajuneb scha'vinic (36) metro ti snatile.
Tey jelavic batel jutuc. Tey lic xcha'bisic xtoc. Tey laj yilic ti ja' xa no'ox yich'oj vaquib
scha'vinic (26) metro ti snatile. [29] Xi'ic ti oy bu xu' ta smaj sba ta ton ti barcoe. Jech o xal
laj syalesic ochel ta nab chanib yicobtac ta spat ti barcoe. Tey ta xi'el laj smalaic ti c'usi
ora ta sacub ti osile. [30] Ti j'abteletic yu'un ti barcoe laj snopic ti ta xjatavic loq'uel ta barco.
Jech o xal un, tey lic syalesic ta nab ti pojobbail canovae, ti co'ol s'elan ta spas sbaic yilel ti
ja' ta syalesic ti yicobtac ti barco tey ta sni'e. [31] Pero ti Pabloe jech laj yalbe ya'i ti capitan
schi'uc ti yajsoldadotaque:

—Ti mi mu xcomic ta barco le'e, mi ja'uc ta xacolic ti vo'oxuque —xi ti Pabloe.

[32] Jech ti soldadoetique laj xtuch'ic yaq'uil ti pojobbail canovae. Tey laj yac' bajuc ta nab.

[33] C'alal po'ot xa ta sacub talele, laj yal ti Pablo ti ac'o ve'icuc jujuti'uque. Jech laj yal:

—Schibal xa xemuna ti mu'yuc xave'ique, ti mu'yuc xavayique. [34] Avocolicuc, ve'anic
jutebuc, yu'un tsots sc'oplal yo' jech mu xalubtsajic. Yu'un mu'yuc buch'u ta xcham
junucal cu'untic. Mi ja'uc jbej stsotsil joltic ta xch'ay —xi.

[35] C'alal jech laj yale, jech ti Pabloe laj stsac jun pan. Laj yalbe vocol ti Diose tey ta
sba ta satic scotolic. Tey laj xet' ti pane. Tey laj sve'. [36] Ti stuquique tey lic tsatsubuc ti
yo'ntonique. Ive'ic ec. [37] Ti oyuncutic ta barco jcotolcutique, chib ciento schi'uc vaclajuneb
schanvinic (276) ta vo'. [38] C'alal sta yo'ntonic ti c'u yepal ta sc'an ta xve'ique, tey laj sjipic
comel ta nab ti trigoe, yo' ta xicub ti barcoe.

Ta xmut'ij ta nab ti barcoe

[39] C'alal sacub ti osile, ti j'abteletic yu'un ti barcoe tey mu sna'ic bu oyic. Pero laj yilic
ti bu oy xa ti ti' nabe. Jech o xal tey lic scomonopic mi xu' ta xujic loq'uel ti barco teye.
[40] Tey laj xtuch'ic yaq'uil ti yiclebtac ti barcoe. Tey laj yictaic comel ta nab. Laj xyochic
xtoc xujobil ti barcoe. Tey lic smuyesic ta sba sni' barco ti muc' ta mantae. Tey naca sta
xcajet batel ta ti' nab ti barcoe. [41] ¡C'u stu un! matsal ic'ot ta yi'tic sjol ti barcoe ti bu ta xtal
chib yoc ti nabe. Mu xa stots sba. Yan ti schac ti barcoe lic xet'olanuc ta syucbenal ti nabe.
[42] Ti soldadoetique laj snopic ti ta smilic ti jchuqueletique, yo' jech mu ta nuxinajeluc ta
xjatavic batel. [43] Pero ti capitán yu'un ti soldadoetique mu sc'an ti ta xlaj ta milel ti Pabloe.
Jech o xal laj spajtsan ti yajsoldadotaque. Laj yalbe mantal ti ac'o batuc ba'yel ti buch'utic
ta sna'ic xnuxinajique, yo' jech ta xc'otic ta ti' nabe. [44] Yan ti cristianoetic ti buch'utic mu
sna'ic xnuxinajique, ti ac'o cajicuc ta tenel te' o mi ta xet'emal ti barcoe. Ja' jech cuxul
ic'otic ta banomil scotolic.

28

Ti Pabloe oy ta Malta banomil ti joyobtabil ta nabe

[1] C'alal jech cuxul liloc' jcotolcutique, laj ca'icutic ti ja' Malta sbi ti banomile. [2] Ti
jnaclejetic teye laj xc'uxubinuncutic. Laj stsanic c'oc'. Yu'un toj toyol ti sique ti jech ta
xac' ti vo'e. Laj yic'uncutic ta c'atimol jcotolcutic yo' jech ta jq'uixnaj jbacutic. [3] Ti Pabloe
laj stam taquin si'. C'alal laj stic' ochel ta c'oc' ti si'e, jcot chon ijatav loq'uel talel c'alal
laj ya'ibe sc'ac'al ti c'oq'ue. Tey tsacbil c'ot sc'ob ti Pabloe. [4] Ti jnaclajetic teye laj yilic ti
joc'ol ti chon ta sc'ob ti Pabloe. Jech lic yalbe sbaic:

—Ti vinic li'e ja' nan jun jmilvanej. Manchuc mi mu'yuc icham ta nab, pero mu xcuxi
ono'ox. Ta ono'ox xich' chapanel —xiic.

[5] Pero ti Pabloe tey laj slilin ta c'oc' ti chone. Mu'yuc c'usi ipasbat. [6] Ja' ono'ox ta smala
scotolic mi ta situb ti sc'obe, mi chamem ta xyal ta lum. C'alal jal xa laj smalaic ti laj yilic
ti mu'yuc c'usi ta spasbate, tey lic sjelta ti sc'opique. Tey lic yalic ti ja' jun riox ti Pabloe.

[7] Ti bu tsobol ta xic'atincutique, tey oy nopol yosil ti Publioe, ti ja' banquilal yu'unic
teye. Tey laj xc'uxubinuncutic. Tey laj smalq'uinuncutic oxib c'ac'al. [8] Tey puch'ul ta
stem, yu'un tsacbil ta c'oc' schi'uc tsacbil ta ch'ich' stot ti Publioe. Ti Pabloe ibat sq'uel ti
vinique. Tey laj sc'oponbe Diose. Tey laj yac' sc'ob ta sba ti jchamele. Icol yu'un. [9] Jech o
xal un, tey italic ta stojol ti Pablo ti yan jchameletic ti nacalic teye. Scotolic icolic. [10] Jech o

xal un, ti cristianoetique tey laj yich'uncutic ta muc'. C'alal ta xa xibatcutic ta barco yan veltae, tey laj yac'buncutic scotol ti c'usitic xtun cu'uncutic ta bee.

Ti Pabloe ta xc'ot ta Roma

11 Tey lijoc'tsajcutic oxib u ti ta Malta banomile. Ts'acal to un, li'ochcutic batel ta jun barco ti tey i'ech' yu'un ti yorail vo'tique. Ti jun barco taje, ja' yu'un ti Alejandría jteclume. Ti ta sni' ti barcoe yich'ojbe sloc'obbail ti riox Cástore schi'uc ti riox Póluxe. 12 Tey lic'otcutic ta Siracusa jteclum. Tey lijoc'tsajcutic oxib c'ac'al. 13 Ti teye, sti'il-ti'il nab libatcutic c'alal Regio jteclum. Ta yoc'lomal un, oy ti ic' ta yelobal smaleb c'ac'ale. Jech o xal lic'otcutic ta schibal c'ac'al ti ta Puteoli jteclume. 14 Ti teye, tey laj jtacutic jch'unolajeletic ti laj yic'uncutique. Tey licomcutic jun xemuna schi'uquic. Ts'acal to un, libatcutic ta coccutic c'alal Roma.

15 Ti jch'unolajeletic tey ta Romae ya'binojic xa ti jc'oplalcutique. Jech o xal tal snupuncutic ta be ti ta chib jteclume, ti Foro de Apio sbie schi'uc ti Oxib Tabernas sbie. C'alal jech laj quilcutique, jech ti Pabloe tey laj yalbe vocol ti Diose. Tey itsatsub ti yo'ntone. 16 C'alal lic'otcutic ta Romae, ti capitán yu'un ti soldadoetique tey c'ot yac'be ta yoc ta sc'ob ti jchabiej chuquinab ti jchuqueletique. Yan ti Pabloe parte bu ibat. Tey laj yich' chabiel yu'un jun soldado.

Ti Pabloe ta xal ti lequil ach' c'op ti ta Romae

17 Yoxibal xa c'ac'al jc'otelcutic, ti Pabloe laj sta ta iq'uel ti j'israeletic ti ich'bil yeic tey ta Romae. C'alal tey xa tsobolique, jech laj yal ti Pabloe:

—Jchi'iltac, manchuc mi mu c'usi chopol laj jpas ta stojol ti jchi'iltique, manchuc mi mu'yuc laj jcrontain ti c'u s'elan liquem yu'unic ti jtot jme'tique, pero ti jchi'iltic ta Jerusalene laj yaq'uicun ta yoc ta sc'obic ti jromanoetique. 18 C'alal jech lijac'bat ti jmule, ti stuquique sc'an ox ta xiscoltaic yu'un mu'yuc laj staic jmul ti xu' ta xquich' milel yu'unique. 19 Pero ti jchi'iltique mu lecuc laj ya'iic ti ta xquich' coltaele. Jech o xal laj jc'an ti ac'o quich' chapanel yu'un ti ajvalil li' ta Romae. Pero mu yu'unuc tal jsa'be smul ti jchi'iltique. 20 Jech o xal laj jtacoxuc ta iq'uel, yu'un ta jc'an ta jq'ueloxuc ca'i. Ta jc'an ta jc'oponoxuc ca'i yo' jech ta xava'i ti li' chuculun ta cadena ta sventa ti oy c'usi jpatoj co'ntontic ti vo'otic j'israelotique —xi ti Pabloe.

21 Ti stuquique jech laj yalic:

—Ti vu'uncutique mi ja'uc junuc carta quich'ojcutic ti ta xal ac'oplale ti stacojic talel ti jchi'iltic ta Judeae. Ja' jech xtoc mi junuc ti jchi'iltic ti liquemic talel ta Judeae ti ta xalic ti chopol ac'oplale. 22 Ta jc'an ta xca'icutic c'usi ta xanop. Yu'un ca'binojcutic ti bu'yuc no'ox ti ta sjoylej banomile ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti Jesuse —xiic.

23 Tey laj st'ujic jun c'ac'al ti c'usi ora ta stsob sbaique. Jech o xal ep cristianoetic ic'otic ti bu tiq'uil ti Pabloe. Sjunul c'ac'al tey laj yalbe ya'i ti ventainel yu'un ti Diose. Yo' jech ta xc'ot ta yo'ntonic sc'oplal ti Jesuse, tey laj yal ti sc'op Dios ti ts'ibabil yu'un ti Moisese, ti ts'ibabil yu'un ti j'alc'opetique. 24 Oy jlom laj xch'unic ti jech laj yal ti Pabloe. Pero oy jlom mu'yuc laj xch'unic. 25 Ti jech mu co'oluc ti yo'ntonic scotolique, tey xa ox ta xloq'uic batel ti c'alal jech i'albatic yu'un ti Pabloe:

—Oy smelol ti ic'opoj ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jmolmuc'totic ta vo'ne ta sventa ti j'alc'op Isaías ti jech laj yale:

26 Batan, jech xavalbe ti cristianoetique: Ti vo'oxuque ta xava'iic ti jc'opojele, pero mu xava'ibeic ti smelole.
Ta xavil ta aba ta asatic, pero mu xatuc'ulanic, xachi.
27 Yu'un yijuneb xa yo'ntonic ti cristianoetic li'e.
Chopol ta xa'i ti c'usi leque.
Mutsul ti satique yo' jech mu xilic ta satic ti c'usi ta xilique.
Mu xa'iic ta schiquinic ti c'usi ta xa'iique.
Macal ti yo'ntonique.
Mu sc'anic ta sutic talel ta jtojol yo' jech ta jpoxta, xi ti Ch'ul Espíritue,

xi. [28] Na'ic me ava'iic lec, ti coltael yu'un ti Diose tey ta xba yich'ic albel ti jyanlumetique.
Ti stuquique lec ta xa'iic —xi ti Pabloe.
[29] C'alal jech laj yal ti Pabloe, jech ti j'israeletique tey xvulajetic xa batel ta be schi'uc ti
c'usi laj ya'iique.
[30] Ti Pabloe ts'acal chib jabil tey icom ta na ti bu xch'amunoje. Lec ta xa'i ti buch'utic
ta xbat q'uelvanicuque. [31] Jamal ti sbe ta yalel ti ventainel yu'un ti Diose. Ja' jech xtoc ta
xchanubtasvan ti c'u s'elan sc'oplal ti Cajvaltic Jesucristoe.

Romanos

Ti Pabloe ta stac batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ta Romae

1 Vu'un Pabloun, yaj'abtelun ti Jesucristoe. Laj yic'un, laj st'ujun ti Diose, yo' jech ta
xi'och ta yajtacbolal, yo' jech ta xcal batel ti lequil ach' c'op ti ja' colebale. 2 Vo'ne yaloj ti
Dios ta sventa ti yaj'alc'optac ti laj sts'ibaic comele ti ta xc'ot ta jtojoltic ti lequil ach' c'ope.
3 Ja' sc'oplal ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti Snich'on ti Diose. Ti jech snitilul ti ajvalil David ti
Cajvaltique, laj yich' sbec'tal jech chac c'u cha'al cristiano. 4 Pero ivinaj ti mu'yuc smule, ti
ja' Snich'on ti muc'ul Diose, ja' ti icha'cuxie. 5 Ta sventa ti Jesucristoe, tacbiluncutic yu'un
ti Diose, yo' jech ta sventa ti Jesucristoe ta staic ti cristianoetic ti oy ta sjoylej ti banomile
ti oy buch'u ta xch'unic ti lequil ach' c'ope. 6 Ti ta scotolic ti ta xch'unic taje, tey oyoxuc
ec. Yu'un ic'biloxuc xa yu'un ti Diose, yo' jech ta xac'otic ta yu'untac ti Jesucristoe.
7 Ta jts'ibaboxuc ti jcarta li'e ti vo'oxuc nacaloxuc ta Romae, ti c'uxubinbiloxuc yu'un ti
Diose, ti t'ujbiloxuc yo' jech ta xacomic ta yu'untaque. Ich'ic ti slequilal yo'nton ti Jtotic
Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ich'ic xtoc ti jun avo'ntonique.

Ti Pabloe ta sc'an xbat ya'i ta Roma

8 Ta sventa ti Jesucristoe, ba'yel ta xcal coliyalbun ti Dios cu'une, yu'un bu'yuc no'ox
vinajem acoplalic ti ach'unojic ti Cajvaltique. 9 Ti Diose, ti sjunul co'nton ta xitun yu'un
ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Snich'one, ja' yiloj stuc ti mu xajch'ayoxuc ta co'nton
ta sc'oponel ti Dios ta atojolique. 10 Ta jc'anbe ti Diose ti ac'o loc'uc ta yo'nton stuc, yo'
jech mi oy c'usi xcut chtal jq'ueloxuc. 11 Yu'un oy ta co'nton ta jq'ueloxuc ca'i yo' jech xu'
ta jcoltaoxuc yu'un ti sc'op Diose, yo' jech ta x'ayan más yip avo'ntonic. 12 Ti jech ta xcal
taje, yo' jech co'ol ta jtsatsubtasbe jbatic ti co'ntontic ta jujun talele jech chac c'u cha'al
jch'unoje, jech chac c'u cha'al ach'unojique.
13 Ta jc'an ta xana'ic, Quermanotac, ti ep ta velta ta jc'an xtal jq'ueloxuc ca'ie. ¡C'u stu
un! macalun ta be ta jmec. Ta jc'an ta xital ca'i ta yalel ti sc'op Dios li' ta atojolique, yo' jech
ta xa'epajic ta xch'unel ti Cajvaltique jech chac c'u cha'al i'epajic cu'un ti jyanlumetique.
14 Yu'un jbainoj ta xca'i ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti cristianoetique. Manchuc mi
chanubtasbilic, mi mu'yuc chanubtasbilic, manchuc mi oy sbijilic, mi mu'yuc sbijilic, ac'o
ya'iic scotolic. 15 Jech o xal un, ta jc'an ta xital ca'i calboxuc ava'iic ti lequil ach' c'op ti ja'
colebale, ti vo'oxuc nacaloxuc ta Romae.

Stsatsal smuc'ul ti lequil ach' c'ope

16 Ti vu'une mu xiq'uexav ta yalel ti lequil ach' c'ope. Yu'un ja' smuc'ul stsatsal ti Diose,
yo' jech ta staic scolelic ti buch'u ta xch'unique, ti j'israeletique schi'uc ti jyanlumetique.
17 Ti lequil ach' c'ope ja' ta xac' ta na'el ti c'u s'elan ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose. Ti
lec xijyilotique, ja' no'ox ta sventa ta jch'untic ti ta xiscoltaotic ti Diose. Yu'un jech ono'ox
ts'ibabil ta sc'op ti Diose: "Ti buch'u lec ta xquile, ja' ti buch'u xch'unoj ti yajcoltavanejune.
Jech ta xcuxi o", xi ti Diose.

Smulic ti cristianoetique

18 Ti Dios ti oy ta vinajele ta xac' ta ilel ti c'u s'elan tsots ta xac'be yich' svocolic ti chopol
cristianoetic ti mu'yuc stuq'uil ti yo'ntonique. Ta scoj ti me'inem ti mulil ta yo'ntonique,
mu xac' ochuc ta yo'ntonic ti melele. 19 Ti cristianoetique sna'ic lec ti oy jun Diose. Yu'un
stuc ti Diose ta xac' sba ta ojtiquinel ti c'u s'elane. 20 Manchuc mi mu xvinaj ta q'uelel
ti Diose, pero ta xvinaj ti oye ta sventa ti yabtele. Yu'un ti c'alal lic meltsajuc talel ti
banomile, lec xvinaj ta q'uelel ti oy jun Diose, ti oy smuc'ul stsatsal sbatel osile. Jech o xal
un, mu'yuc spacob-c'opic ti cristianoetique. 21 Manchuc mi ja' jech sna'ic ti oy jun Diose,
¡c'u stu un! mu sbisic ta Dios. Mi ja'uc ta xalbeic colavalbun ti xiique. C'ajomal no'ox tey ta
xbat yo'ntonic ta snopel ti c'usi mu'yuc stue. Jech o xal un, oyic ta ic'al osil. 22 Manchuc mi
ta xalic ti bijique, pero joybijemic ta bol cristiano. 23 Laj sjeltaic ti slequilal yutsilal ti Dios ti

mu sna' xchame. Yu'un ja' laj sbisic ta Dios sloc'obbail ti viniquetic ti sna' xchame, schi'uc
sloc'obbail ti mutetique, schi'uc sloc'obbail ti chonetique, schi'uc sloc'obbail ti chonetic
ti oy chanib yacane.
[24] Jech o xal un, ac'bat comel ta sbaic yu'un ti Dios ta spasel ti sbolil yo'ntonique. Jech o
xal q'uexlal sba ti c'usitic lic spasbe sbaic ta jujun tale. [25] Ja' laj sjipic comel ti melel yu'un
ti Diose. Ja' lec laj ya'iic xch'unel ti lo'laele. Jech o xal tey lic xrioxinic ti c'usitic pasbil
yu'un ti Diose, c'alal ja' ta sc'an lequil ich'el ta muc' ti Dios sbatel osile. Jechuc.
[26] Jech o xal un, ti Diose laj yac'be comel ta sbaic ti c'usitic q'uexlal sba ta spasele. Ti
antsetique lic stsacan sba stuquic, c'alal ti mu jechuc ac'bilique. [27] Ja' jech laj spasic xtoc
ti viniquetique. Laj yictaic ta xchi'inel ti antse. Yu'un ja' toj lec ta xa'iic ti ta stsac sbaic ti
co'ol viniquetique. Toj ech'em q'uexlal ti c'usitic ta spasbe sbaic ta jujun tale. Ta xilbajinic
ti sbec'tal stuquique. Ta xac'be sba svocol stuquic ta scoj ti ta syanijes ti c'usi leque.
[28] Ti jech mu xa baluc xa'i ta snopilanel ti c'u s'elan stalel ti Dios ta melele, jech o xal tey
ac'bat comel ta sbaic ta snopel ti c'usitic toj q'uexlale, yo' jech ta spasic ti c'usi mu stac'
pasele. [29] Mu'yuc slequil ti sjolic ta j'ech'ele. Yu'un noj ta yo'ntonic ti ta stsacan sbaique,
ti bolibemique, ti ta xyu'unin ya'iic ti ma'uc yu'unique, ti me'muliletique. Ja' yesinojic ti
it'ix o'ntone, ti ta xmilvane, ti sa' letoe, ti lo'lavaneje, ti ti' o'ntone, ti lo'iltavaneje. [30] Ta
xchopol-c'optaic yan. Xti'et sjolic ta stojol ti Diose. Mu'yuc sch'ulelic. Stuc xa no'ox jech
ta xa'i sba. Toyobbaic. Ach' c'usitic chopol ta xlic snopic. Mu xch'unbeic smantal stot
sme'ic. [31] Mu xa'iic albel. Mu xc'ot xc'opojic. Mu sna' xc'uxubinvanic. Mu xaq'uic perdón.
Mu'yuc sc'uxul yo'ntonic. [32] Manchuc mi sna'ic lec ti yaloj ti Diose ti buch'u jech ta spasic
taje, ja' xtun o ti ac'o chamicuque, pero yac'ojbe yipal ta spasel ti c'usi chopole. Ja' jech
xtoc xmuyubajic xa yu'un ti buch'u jech ta spasic ti chopol taje.

2

Ti Diose tuc' ta xchapanvan

[1] Mi oy buch'u jech ta xal: "Ep smul taje. Ja' xtun o ti ta ono'ox xich' castigo", mi xie,
mu'yuc spacob-c'op. Yu'un ti jech ta xchapbe smul ti yane, ja' ta xchapbe sba smul stuc.
Yu'un jech ta spas ec jech chac c'u cha'al ti buch'u ta xchapanbe smule. [2] Yu'un jna'tic lec
ti tuc' ta xchapanvan ti Diose c'alal ta xac'be stoj ti buch'u jech ta spasic taje. [3] Ti vo'ot ti
ta xachapbe smul ti yane, ¿mi xavac'touc ta xacol ta chapanel yu'un ti Dios c'alal co'ol ta
xapasique? [4] Xu' nan ti mu bal xava'i ti sc'uxul yo'nton ti Diose ti tey sts'icojbot amule. ¿Mi
mu xana' ti ta smala ti ac'o ajelta avo'ntone, ja' ti ta xich'ot ta c'uxe? [5] Pero yij avo'nton.
Mu xac'an xavicta ti chopol avo'ntone. Jech o xal un, atuc ta xacajtsobilan ti acastigoe,
yo' jech tsobol xa acastigo ti c'alal ta sta yorail ti ta xlequil-chapanvan ti Diose. [6] Ti c'u
s'elan laj xa jpastic ta jujun tale, ja' jech ta xquich'tic stojol yu'un ti Diose. [7] Ta x'ac'batic
scuxlejalic sbatel osil ti buch'utic ta spasic ti leque. Yu'un ta sc'an ta staic slequilal ti Diose,
schi'uc ta sc'an ta staic ti ich'el ta muc' yu'un ti Diose, schi'uc ta sc'an ta staic ti c'usi mu
sna' xlaj sbatel osile. [8] Pero ta yilal yo'nton ti Diose ta xac'be castigo ti buch'utic ja' no'ox
ta sc'anic ti c'usi lec ta xa'i ti stuquique, ti mu sc'an xch'unic ti melele, ti ja' no'ox lec ta
xa'iic ta spasel ti chopole. [9] Ta staic ti mu x'ech' xjelav svocol scotolic ti buch'utic ta spasic
ti chopole, ti j'israeletique schi'uc ti jyanlumetique. [10] Yan ti buch'utic ta spasic ti c'usi
sc'an yo'nton ti Diose, ta x'ac'batic slequilalic. Ta x'ac'atic ta ich'el ta muc'. Ta x'ac'batic
jun yo'ntonic, ti j'israeletique schi'uc ti jyanlumetique.
[11] Yu'un ti Diose mu sna' ti jeltos yo'nton ta stojol ti cristianoetique. [12] Ti buch'utic ta sa'
smulic ti mu'yuc ya'binojic smantal ti Moisese, ma'uc ta sventa mantal ti jech ch'ayel ta
xbatique. Ti buch'utic ta sa' smulic c'alal ya'binojic smantal ti Moisese, ta xich'ic chapanel
yu'un ti mantale. [13] Yu'un ma'uc lec ta x'ilatic yu'un Dios ti buch'utic ja' no'ox ta xa'iic ti
mantale. Ti buch'u ta staic ti lec ta x'ilat yu'un ti Diose, ja' no'ox ti buch'utic ta xch'unique.
[14] Pero ti jyanlumetic ti ch'abal ta sc'obic ti mantale, pero oy mantal ta stojolic. Yu'un tey
ta x'ac'bat sna'ic ta yo'ntonic ta spasel ti mantale. [15] Yu'un tey ta xvinaj yabtel ti mantal
ti oy ta yo'ntonique. Yu'un tey ta x'ac'bat sna' ta sjol ta yo'ntonic mi lec ti c'usi ta spase,

mi ta sta smul yu'un ti c'usi ta snope. [16] Ti sc'ac'alil ti ta xchapanvan ti Diose, ta sventa ti
Jesucristoe tey ta xvinaj scotol ti c'usitic snopojic ta mucul ti cristianoetique. Jech ta xal
xtoc ti lequil ach' c'op ti vu'un ta xcale.

Ti j'israeletique oy ta sc'obic smantal ti Moisese

[17] Ta xaval ti j'israelote. Ta xanop ti lec xavil abaic schi'uc ti Diose, yu'un yac'ojbot ti
smantale. Jech o xal un, atoyoj aba ti lec xavil abaic schi'uc ti Dios avaloje. [18] Ta xaval ti
ta xana' c'usi ta sc'an yo'nton ti Diose. Yu'un ti mantale ta xac' ana' st'ujel ti c'usi lec
avaloje. [19] Atoyoj aba ti xana' lec snitel batel ti ma'sate. Xana' lec sjapbel stoj ti buch'u
ta xanav ta ic'al osil ti avaloje. [20] Avaloj ti xu' avu'un ta stojobtasel ti buch'utic mu'yuc
sbijilique, ti xu' avu'un ta sbijubtasel ti ololetic s'elane. Yu'un ta sventa ti mantale, ta
xanop ti chanubtasbilot, bijubtasbilot yu'un ti melele. [21] Ti jech ta xachanubtas ti yane,
¿c'u cha'al mu xachanubtas aba atuc? Ti vo'ote ta xachanubtasvan: "Mu stac' xa'elc'aj",
xachi. ¿C'u cha'al ti vo'ot cajal ta xa'elc'aje? [22] "Mu xamulivajic", xachi. ¿C'u cha'al ta
xamulivaj ti vo'ote? Ti vo'ote xti'et ajol yu'un ti c'usi meltsanbil ta c'abale. ¿C'u cha'al ta
xavelc'anbe ti sc'ulejal ta sch'ul naique? [23] Atoyoj aba yu'un smantal ti Diose. Pero ta xabaj
ti Dios ti jech mu xach'unbe ti smantale. [24] Jech o xal oy smelol ti jech ta xal ti sc'op Diose:
"Ta acojic vo'oxuc ti chopol ta xc'opojic ta stojol Dios ti jyanlumetique", xi.

[25] Ti jech ac'bilot ti circuncisione, melel ta xtun avu'un ti mi ta xach'unbe smantal ti
Moisese. Pero ti mi mu xach'unbe smantal ti Moisese, co'ol s'elan ti mu'yuc avich'oj
ti circuncisione. [26] Yan ti buch'u mu'yuc yich'oj ti circuncisione, pero ti mi ta xch'un ti
mantale, co'ol s'elan yich'oj ti circuncisione ac'o mi mu'yuc yich'oj. [27] Ti buch'u mu'yuc
yich'oj ti circuncisión ta sbec'tale, pero ti mi ta xch'un ti mantale: "Ma'uc jch'unej mantal
le'e", xi ac'oplal yu'un, ac'o mi oy ta ac'ob ti mantale, ac'o mi avich'oj ti circuncisione.
[28] Ti jech j'israele, ma'uc no'ox ta spat xocon. Ma'uc no'ox ti jech yich'oj ti circuncisión
ta sbec'tale. [29] Ti jech bats'i j'israele, ja' ti buch'u ta x'abtej ti Dios ta yo'ntone. Ti bats'i
circuncisión ti yich'oje, ma'uc ti spat xocone. Ja' ti lecubtasbil xa ti yut yo'ntone. Ti jech
taje, ma'uc ta sventa ti mantaletique. Ja' yabtel ti Ch'ul Espíritue. Ti buch'u jech taje,
ma'uc ta sta ti lec ta x'ilat yu'un ti cristianoetique. Ja' ta sta ti lec ta x'ilat yu'un ti Diose.

3

[1] ¿C'usi bal o ti jech j'israeletic un cha'e? ¿C'usi xtun o ti yich'oj circuncisión un cha'e?
[2] Ta xtun. Ep sc'oplal. Ti june, ja' ti Diose laj yac'be sventainic ti sch'ul c'ope. [3] Pero, ¿c'usi
ta xc'ot ta pasel ti mi oy jlom ti mu xa junuc ti yo'ntonic ta stojol ti Diose? ¿Mi yanij xa
yo'nton ti Dios xana'ique? [4] Mo'oj, ti Diose ta ono'ox spas scotol ti c'usi lec ta xile manchuc
mi jutc'op scotol ti cristianoetique. Yu'un jech ta xal ti sc'op Diose:
Ta xvinaj ono'ox ti tuc' scotol ti c'usi ta xavale.
Mu xu' ta staic amul ti cristianoetic ti c'alal ta xavich' chapanele,
xi. [5] Yu'un oy bu ta xalic jlom ti ja' la más ta xvinaj slequilal yo'nton Dios ti jech ta jsa'
jmultique. ¿C'usi ta xcaltic yu'un taje? Ati jechuque, ti c'alal ta xac' castigo yu'un ti
jmultique, ¿mi yu'un ma'uc lequil Dios un cha'e? [6] ¡Bu xata ti chopol ti Diose! Ti yu'unuc
chopoluc ti Dios ti ta xac'be castigo ti buch'u chopole, ¿c'usi xut ta xchapan ti cristianoetic
ti oyic ta sjoylej banomile? [7] Ti jechuc ta melel ti más to ta xvinaj stuq'uilal yo'nton ti Dios
ti jech ta juttic ti c'ope, ¿c'u cha'al ta xiyalbun ti jsa'mulilune? [8] Ti jechuc ta melele, la'
jpastic ti c'usi chopole, yo' jech ta jtatic ti leque. Ati jech taje, yu'un oy jlom cristianoetic
ti ta soquemal yo'ntonic ta xalic ti jech ta xichanubtasvancutique. Pero ti buch'utic jech
ta xalique, ja' xtunic o ti batuc ta ch'ayele.

Jcotoltic oy jmultic

[9] ¿C'uxi xana'ic? ¿Mi más lec oyotic ti vo'otic j'israelotique? ¿Mi mu sta ti yane? Mu
jechuc, yu'un laj xa cac' ana'ic ti jcotoltic pasbilotic ta mantal yu'un ti mulile. [10] Yu'un
jech ta xal ti sc'op Diose:
Mu'yuc buch'u lec, mi ja'uc junuc.

11 Mu'yuc buch'u xa'i albel. Mu'yuc buch'u junucal ta sc'an ti ta sa' ti Diose.
12 Scotolic ch'ayemic ta be. Scotolic sbelel ch'ayel sq'uelojic.
Mu'yuc buch'u junucal ti oy c'usi lec ta spase.
13 Ti yeique jech jomol jech chac c'u cha'al sti' smuquinal ti animae.
Ta xlo'lavanic schi'uc ti yeique. Ti yoq'uique co'ol s'elan svenenoal chon.
14 Chopol ti c'usitic ta xloc' ta yeique. Mu ts'icbaj ti c'usi ta xalique.
15 Xbitetic ta anil ta xmilvanic.
16 Scotol ti c'usi ta spasique ta soquesvan.
17 Mu sna'ic ti bu ta jtatic ti jun co'ntontique.
18 Mi ja'uc juteb ta snopic ti ta xi'taic ti Diose,
xi ti sc'op Diose.
19 Jna'tic ti jech ta x'albatic ti buch'utic oy ta yoc ta sc'obic ti vo'ne mantale, yo' jech jcotoltic macal ti quetic ta xijc'ot ta stojol ti Diose. Ja' ti oy jmultic jcotoltique. 20 Jech o xal un, mu'yuc buch'u junucal ta staic ti lec ta x'ilatic yu'un ti Dios ta sventa ti mantale. Ti mantale, c'ajomal no'ox ta xtun ti ta xac'botic jna'tic ti jsa'mulilotique.

Ta xijcolotic ta sventa ti ta jch'untique

21 Avi tana un, laj xa yac'botic jna'tic ti Diose ti c'u s'elan ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'une. Pero ma'uc ta sventa ti mantale. Ti c'u s'elan ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose, tey ts'ibabil ta slibro ti Moisese schi'uc ti j'alc'opetique. 22 Ti jech ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose, ja' ta sventa ti ta jch'untic ti Jesucristoe. Jech ta spas ti Dios ta stojol scotol ti cristianoetique, ja' ti mu jeltosuc ti yo'ntone. 23 Yu'un scotolic jsa'muliletic. Nom oyic ta stojol ti Jcoltavanej Diose. 24 Manchuc mi ja' jech stalelic, pero ta sventa ti sc'uxul yo'nton ti Diose, jech o xal un, ta matanal laj staic ti lec x'ilatique. Yu'un laj xa staic coltael ta sventa ti Cristo Jesuse. 25 Ja' yu'un un, ti Diose laj yac' ta milel ti Cristoe. Ja' itun ta stojol ti smulique, yo' jech ta staic perdón ti mi ta xch'unique. Ja' jech laj spas ti Diose, yo' jech ta xvinaj ti oy slequilal yo'ntone. Yu'un avi tana ti Diose laj xa yac'be perdón ti cristianoetic ti vo'ne sts'icojbe talel ti smulique. 26 Ja' jech laj spas ti Diose, yo' jech ta xvinaj ta ora ti oy slequilal yo'ntone c'alal ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ta sventa ti ta jch'untic ti Jesuse.
27 Ta ora li'e, mu xu' ta jtoy jbatic. ¿C'u cha'al? Yu'un ti tauc jcolta jba jtuctic ta sventa laj jch'untic ti mantale, ta nan jtoy jbatic ti jechuque. Pero ta sventa ti ta jch'untic ti Cajvaltic yo' jech ta xijcolotique, mu xu' ta jtoy jbatic. 28 Avi tana jna'tic lec ti laj xa staic ti cristianoetic ti lec x'ilatic yu'un ti Dios ta sventa ta xch'unic ti Jesucristoe. Ma'uc ta sventa ti ta spasic ti c'usi ta xal ti mantale.
29 ¿Mi yu'un ja' no'ox Dios yu'unic ti j'israeletique? ¿Mi yu'un mu ja'uc Dios yu'unic ti jyanlumetique? Ja' Dios yu'unic ec. 30 Yu'un jun no'ox ti Diose. Yu'un stuc ti Diose ta xal ti lec ta xquil jbatic schi'uc ta sventa jch'unojtic ti Jesucristoe. Mu'yuc ta alel mi quich'ojtic ti circuncisione, o mi mu'yuc. 31 Ti jech ta jch'untic ti Jesucristo yo' lec xij'ilatotic yu'un ti Diose, ¿mi ja' ta jch'aybetic sc'oplal ti mantal xana'ique? Mu jechuc. Yu'un ja' to jech ta xc'ot ta pasel cu'untic ti c'usi ta xal ti mantale.

4

Ti c'u s'elan laj spas ti Abrahame

1 ¿C'u s'elan laj sta coltael ti jmolmuc'totic Abraham un cha'e? 2 Ati lajuc sta ti lec x'ilat yu'un Dios ta sventa ti c'usi laj spas talele, xu' ta stoy sba. Pero le'e, mu xu' stoy sba ta stojol ti Diose. 3 Yu'un jech ts'ibabil sc'oplal ti ta sc'op Diose: "Ti Abrahame laj xch'un ti Diose. Ti jech xch'unoje, lec i'ilat yu'un ti Diose", xi. 4 Lec oy, ti mi ta x'abtej ti jun vinique, mu yu'unuc q'uelanbiluc ti ta xich' ti stojole. Yu'un ja' stojol ti yabtele. 5 Buch'uuc no'ox ti mu'yuc ta spas ti yabtele, ti ja' no'ox ta xch'un ti mu'yuc smul ta x'ilat yu'un ti Diose, jech laj xa sta ti lec ta x'ilat yu'un ti Diose. 6 Ja' jech xtoc ti Davide laj ono'ox yal ti xmuyubaj no'ox ti buch'u ti ta sta ti lec x'ilat yu'un ti Diose, ti ma'uc ich'bil ta venta ti c'usi laj spase.
7 Jech laj yal ti Davide:

Xmuyubajic xa ti buch'u ti i'ac'batic perdón yu'un ti schopolalique, ti ch'aybatic ti smulic
yu'un ti Diose.
[8] Yan no'ox yutsil ti vinic c'alal ti mu'yuc q'uelbil smul yu'un ti Cajvaltique,
xi ti Davide. [9] Ti jech xmuyubajic taje, ¿mi ja' no'ox ta staic ti buch'u yich'oj ti
circuncisione? ¿Mi ta staic xtoc ti buch'u mu'yuc yich'oje? Laj xa calcutic ava'iic, ti
Diose lec laj yil ti Abraham ta sventa ti laj xch'un ti c'usi laj yal ti Diose. [10] C'alal jech
laj sta ti Abraham ti lec x'ilat yu'un ti Diose, ¿mi ja' o c'alal laj yich' ti circuncisione, o
mi mu'yuc to ox? Mu'yuc to ox. [11] Ts'acal to un, ti Abrahame laj yich' ti circuncisione,
señail ti laj xa sta ti lec x'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti laj xch'unbe ti sc'ope. Ja' jech
ti Abrahame ic'ot ta totil yu'unic ti buch'utic ta xch'unic ti Diose manchuc mi mu'yuc
yich'ojic ti circuncisione. Ja' jech ti Diose lec ta xil xtoc ti cristianoetic taje. [12] Melel, ti
Abrahame ja' totil yu'unic ti buch'utic yich'ojic ti circuncisione. Pero jech xtoc ja' totil
yu'unic ti buch'utic ti jech ta xch'unic jech chac c'u cha'al xch'unoj ti Abraham ti c'alal
mu'yuc to ox yich'oj ti circuncisione.

Ti c'usi albil ti Abrahame c'ot xa ta pasel ta sventa ti laj xch'une

[13] Ti Abrahame i'albat ono'ox yu'un ti Diose ti ta x'ac'bat sventain ti banomile schi'uc
ti snitilultaque. Ti jech i'albat ti Abrahame, ma'uc ta sventa ti laj spas ti laj xch'un ti
mantale. Yu'un laj xch'un ti ja' no'ox ta xcoltaat yu'un ti Diose. Jech o xal jech laj sta ti
lec i'ilat yu'un ti Diose. [14] Yan ti mi ja' no'ox ta staic ti lec x'ilat yu'un Dios ti buch'utic ta
spasic ti mantale, ja' yu'un umbi, mu'yuc c'usi xtun o ti jech ta jch'untic ti oy c'usi yaloj ti
Dios ti ta xaq'ue. Ch'ay sc'oplal. [15] Yu'un ti mantale ja' no'ox ta xich' talel castigo. Pero ti
bu mu'yuc ti mantale, ja' no'ox jech xtoc mu'yuc jmultic ta stojol ti mantale.
[16] Jech o xal, yo' jech ta staic ti Abrahame schi'uc ti snitilultac ti c'usi yaloj ti Dios ti ta
xaq'ue, ta matanal ta staic ta sventa ti ta xch'unique. Jech o xal un, ti c'usi yaloj ti Dios
ti ta xaq'ue, ma'uc no'ox ta staic ti buch'utic ta xch'unic ti mantale. Ja' jech ta staic ti
buch'utic ta xch'unic jech chac c'u cha'al laj xch'un ti Abrahame. Jech o xal un, ja' icom
ta totil cu'untic jcotoltic. [17] Ta sba ta sat ti Diose, ja' totil cu'untic ti Abrahame, ja' ti laj
xch'un ti Diose. Yu'un jech ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose: "Laj xa cac'ot ta totil yu'un
epal cristianoetic", xi. Yu'un ti Diose ta xac'be scuxlejal ti animaetique. Ja' jech xtoc xu' ta
xac' ta ilel ti c'usi ch'abal toe. [18] Ac'o mi laj ya'i ti Abraham ti mu'yuc spatobil ti yo'ntone,
pero laj sta ti spatobil yo'ntone. Yu'un laj xch'un ti jech ta xc'ot ta "totil yu'un epal
cristianoetic", jech cha c'u cha'al i'albat yu'un ti Diose: "Ja' jech yepal ta xbat anitilultac
jech chac c'u cha'al le'e", ti x'utate. [19] Ti Abrahame mol xa. Jutuc xa sc'an vo'vinic (100)
jabil ti yich'oje. Manchuc mi laj yal ta yo'nton ti co'ol s'elan chamemic xa schi'uc ti yajnile,
ti mu'yuc xa ta x'alaj xnich'najique, pero mu'yuc ono'ox bu xch'ay ta yo'nton, staoj yav
xch'unoj ti ta x'ac'bat snich'on yu'un ti Diose. [20] Jech o xal un, ti Abrahame mu teyuc xna'et,
mi ja'uc ichibaj yu'un ti c'usi i'albat yu'un ti Diose. Más to laj spat yo'nton ta sventa ti laj
xch'un ti Diose. Jech o xal un, laj yalbe slequilal ti Diose. [21] Laj xch'un ti xu' yu'un ta spas
ti Dios ti c'usi yaloje. [22] Ti jech laj xch'une, jech o xal laj sta ti lec i'ilat yu'un ti Diose.
[23] Pero ma'uc no'ox sc'oplal ti Abraham ti jech ts'ibabil ti laj sta ti lec i'ilat yu'un ti Dios
ta sventa ti laj xch'une. [24] Ja' jech ti jc'oplaltic eque. Lec xij'ilatotic yu'un ti Dios ta sventa
ti ta jch'untic ti Buch'u laj xcha'cuxes ti Jesuse, ja' ti Cajvaltique. [25] Yu'un ti stuque i'ac'at
ta milel ta scoj ti jmultique. Pero icha'cuxesat yo' jech ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti
Diose.

5

Jech laj jtatic ta sventa ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose

[1] Jech o xal un, ti jech laj jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Dios ta sventa ti laj jch'untique,
jun co'ntontic schi'uc ti Dios ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe. [2] Yu'un ta sventa ti laj
jch'untic ti Cristoe, laj jtatic ti lec oyotic ta stojol ti Diose. Jech o xal xijmuyubajotic xa
ta jpat co'ntontic ti ta jchi'intic ta lequilal ti Diose. [3] Pero ma'uc no'ox ti xijmuyubajotic
yu'un taje. Ja' jech xtoc xijmuyubajotic yu'un ti vocole. Yu'un ti vocole, jna'tic ti ta xac'

smuc'ul co'ntontique. [4] C'alal jech ta jtatic ti smuc'ul co'ntontique, ja' tey ta x'ayan talel ti
ta xcuch cu'untic ti vocole. C'alal jech ta xcuch cu'untic ti vocole, jpatoj co'ntontic ti ta xba
jchi'intic ti Diose. [5] Ti jech jpatoj co'ntontique, jech o xal un, mu xlo'ilaj ti co'ntontique.
Yu'un ta xca'itic ta co'ntontic ti sc'uxul yo'nton ti Diose ta sventa ti Ch'ul Espíritu ti laj xa
yac'botique. [6] C'alal mu xa xu' jcolta jba jtuctique, ja' o yorail tal chamuc ti Cristo ta scoj
ti jsa'muliletique. [7] Vocol ti oy buch'u ta xac' sba ta milel ta sventa yan manchuc mi ja'
jun lequil vinic. Ja' xa no'ox mi toj lec ti vinic ti buch'u ta xchame, xu' nan ta xac' sba ta
milel yu'un. [8] Pero ti Diose laj yac' ta ilel ti sc'uxul yo'ntone. Ja' ti laj yac' ta milel ti Cristo
ta jcojtic c'alal jsa'mulilotique. [9] Avi tana un, laj xa jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Dios ta
sventa ti icham ti Jesucristoe. Jech o xal un, razon ti mu xba quich'tic castigo ta sventa
stuc ti ta slajeb c'ac'ale. [10] C'alal jech yajcrontaotic to ox ti Diose, laj jtatic ti jun co'ntontic
schi'uc ta sventa ti jech icham ti Snich'one. Jech o xal un, razon ti ta xijcolotic ti jech oy
scuxlejal ta jtojoltique, ja' ti jun xa co'ntontic schi'uque. [11] Ma'uc no'ox ti jech yepal taje.
Ja' jech xtoc ta sventa ti Cristoe xijmuyubajotic xa ta stojol ti Diose. Yu'un ja' ta sventa laj
jtatic ti jun co'ntontic schi'uc ti Diose.

Sc'oplal ti Adane schi'uc ti Cristoe

[12] Ti jech ilic ti mulil li' ta sba banomile, ilic ta scoj jun vinic. Jech o xal un, ta xijchamotic,
ja' ti vo'otic jsa'mulilotique. [13] C'alal ch'abal to ox ti mantale, pero oy xa ono'ox ti mulil
li' ta sba banomile. Ti jech mu'yuc to ox ti mantale, jech o xal mu'yuc q'uelbat smulic
ti cristianoetic yu'un ti Diose. [14] Manchuc mi ja' jech un, pero chamic ono'ox talel ti
cristianoetic c'alal cuxul ti Adane, ic'ot c'alal to ti Moisese ta scoj ti laj sa' smulique. Ti
smulic ti cristianoetic taje, ma'uc ta scoj ti laj sbajic ti jun mantal jech chac c'u cha'al laj
spas ti Adane. Ti Adane ja' svinajeb ti oy ono'ox Buch'u ta xtale.

[15] Ti jech laj sta smul ti Adane, mu xco'olaj schi'uc ti matanal ti ta xac'botic ti Diose.
Yu'un ti jech laj sta smul ti jun vinique, toj ep ichamic talel ti cristianoetique. Pero ti
colebal ti ta matanal ti ta xac' ti Dios ta sventa ti Jesucristoe, jelavem yutsil. Ja' sventa
slequilal scotolic. [16] Ti jech laj sta smul ti jun vinique, mu xco'olaj schi'uc ti colebal ti ta
xac' ti Diose. Yu'un ta scoj ti laj sbaj jbel mantal ti jun vinique, jcotoltic laj jtatic chapanel,
ta jtojtic ti jmultique. Pero ti jcoltaeltic ti laj yac'botic ti Diose, matanal ti lec x'ilatic ti
cristianoetic yu'un ti Diose manchuc mi mu albajuc laj xa sa'ic ti smulique. [17] Ta scoj ti
jech laj sta smul ti jun vinique, oy yip ti mulil ti ta xijchamotic yu'une. Ti mi ja' jech taje,
jech o xal un, más to oy smelol ti ta sventa ti jun vinic Jesucristoe ta jtatic ti ach' jcuxlejaltic
ti vo'otic ti ta matanal ti lec xij'ilatotic yu'un Dios ta sventa ti Jesucristoe.

[18] Ti jech laj sta smul ti jun vinic Adane, jcotoltic ta jtatic chapanel ti ta jtojtic ti
jmultique. Pero ta sventa ti icham ta jcojtic ti Jesucristoe, jcotoltic ta jtatic ti mu'yuc
ti chapanele, ti mu ta jtojtic ti jmultique. [19] Ta scoj ti jun vinic ti laj sbaj ti jbel mantale, ja'
yu'un un, scotol ti cristianoetique jsa'mulil ic'otic. Ja' ono'ox jech xtoc, ta sventa ti jun
jch'unej mantal vinique, jech o xal un, ep cristianoetic ta staic ti lec x'ilatic yu'un ti Diose.

[20] Tal ti mantal ta jtojoltique yo' ta svinajesbotic ti mu no'ox albajuc ti jmultique. Ti
jech ti mu no'ox albajuc ti jmultique, pero ja' ijelav ti sc'uxul yo'nton Dios ta jtojoltique.
[21] Ti jech oy yip ti mulil ti ch'ayel ta xijbatotic yu'une, ja' jech xtoc ti jech lec xij'ilatotic
yu'un ti Diose, oy yip ti ta slequil yo'nton ta xijyac'botic jcuxlejaltic sbatel osil ta sventa
ti Cajvaltic Jesucristoe.

6

Chamemotic ta scoj ti mulile, pero cuxulotic ta sventa ti Cristoe

[1] ¿C'usi ta xcaltic un cha'e? ¿Mi ja' lec ta xcac'betic yipal ta sa'el ti jmultique, yo'
jech más to ta jtatic c'uxubinel yu'un ti Diose? [2] ¡Bu xata ti ja' jeche! Yu'un ti vo'otique
chamemotic yu'un ti mulile. Jech o xal un, ma'uc xa smelol ti jech staoj yav ti ta jsa'olantic
ti jmultique. [3] ¿Mi mu xana'ic ti c'alal laj quich'tic vo' ta sventa ti Jesucristoe, tey jmoj
lijchamotic schi'uc? [4] Ja' yu'un un, ti c'alal laj quich'tic ti vo'e, jmoj tey lijchamotic

lijmucatotic schi'uc ti Cristoe, yo' jech ta jtamtic o batel ti ach' cuxlejale jech chac c'u cha'al ti Cristoe ti icha'cuxesat yu'un ti Dios ta sventa ti smuc'ul stsatsale.

5 Yu'un ti mi ta jch'untic ti licham jech chac c'u cha'al icham ti Cristoe, ja' jech ta
xquich'tic jcuxlejaltic jech chac c'u cha'al laj yich' ti stuque. 6 Ti jtaleltique, jna'tic lec
ti tey jipil ta cruz icham schi'uc ti Cristoe, yo' jech ac'o lilijuc yip ti jtaleltic ti jech
jsa'mulilotique, yo' jech mu staojuc yav ta xispasotic ta mantal, ta xismovinotic ti mulile.
7 Yu'un ti buch'u icham xae, icol xa loq'uel ta stojol ti mulile. 8 Ti mi jmoj lijchamotic schi'uc
ti Cristoe, jech o xal jpatoj co'ntontic ti jmoj ta xijcuxiotic schi'uque. 9 Yu'un jna'tic lec ta
sventa ti j'ech'el icha'cuxi ti Cristoe, mu xa ta xcham yan velta. Yu'un laj xa sc'oplal ti
ta to xcham yan veltae. 10 Ti jech icham ti Cristoe, jun no'ox velta icham ta scoj ti mulile.
Ti jech icha'cuxie, tey cuxul ta stojol ti Diose. 11 Ja' jech ti vo'oxuc eque, ventainic ti jech
chamemoxuc xa ta stojol ti mulile. Yu'un cuxuloxuc ta stojol ti Diose ta sventa ti jech
junoxuc xa schi'uc ti Cristo Jesús ti Cajvaltic cu'untique.

12 Jech o xal un, ti vo'oxuque mu xa xavac' abaic ta tsalel yu'un ti mulile, yo' jech mu ta
xapasic ti c'usi ta sc'an ti abec'talic ti sna' xchame. 13 Mu xavaq'uic ta tunesel ti abec'talic
ta spasel ti chopole. Ja' lec, ac'o abaic ta tunel yu'un ti Diose. Yu'un cha'cuxiemoxuc xa ti
chamemoxuc to oxe. Ja' yu'un un, ac'o abaic ta tunel yu'un ti Diose, yo' jech ta xapasic ti
leque. 14 Yu'un ti mulile mu'yuc xa yip ta atojolic. Yu'un mu'yucoxuc xa ta yoc ta sc'ob ti
mantale. Yu'un oyoxuc xa ta slequilal yutsilal ti Diose.

Jech s'elan ti c'alal ochemotic ta mosovinile

15 ¿C'usi ta xcaltic un cha'e? Ti jech mu'yuc xa oyotic ta stojol ti mantale, ti jech oyotic ta
stojol yutsilal slequilal ti Diose, jech o xal un, ¿mi lec ti staoj yav ta jsa'olantic ti jmultique?
¡Bu xata ti stac' jeche! 16 Ti vo'oxuque xana'ic lec ti mi ta xavac' abaic ta mosovinel ta stojol
jun ajvalile, ta persa ta xach'unic ti c'usi ta xal ti ajvalile. Ja' jech xtoc, ti mi ta xcac' jbatic
ta mosovinel yu'un ti mulile, persa ta jch'untic ti smantale c'alal ja' no'ox ta xijchamotic
yu'une. Yan ti mi ta xcac' jbatic ta tunel yu'un ti Diose, ta jtatic ti lec tuc' ta jpastique.
17 Ta vo'ne ti vo'oxuque avac'oj abaic to ox ta mosovinel yu'un ti mulile. Pero coliyal ti
Diose ti ta sjunul avo'ntonic ta xach'unic ti c'u s'elan ti laj avich'ic chanubtasele. 18 Ti jech
lacolic xa ta mosovinel yu'un ti mulile, laj xa avac' abaic ta tunel ta spasel ti leque. 19 Ta
xcal ava'iic jech chac c'u cha'al ta xal ti cristianoetique, yo' jech ta xava'ibeic lec smelol
taje. Ta vo'ne ti vo'oxuque laj avac' abaic ta tunel ta spasel ti chopol mulile. Ja' no'ox jech
ta ora li'e, ac'o abaic ta tunel xtoc ta spasel ti leque, yo' jech staoj yav lequil jtuneloxuc ta
stojol ti Diose.

20 C'alal jech mosovinbiloxuc yu'un ti mulile, mu'yuc laj avac' abaic ta tunel ta spasel ti
leque. 21 Pero, ¿c'usi lec laj ataic yu'un ti jech laj apasique? Avi tana un, ja' no'ox q'uexlal
sba ta xava'iic. Mu'yuc c'usi yan. Ja' no'ox laj ataic ti ta xachamic yu'une. 22 Pero ta ora
tana un, colemoxuc xa ti jech ochemoxuc to ox ta mosovinel yu'un ti mulile. Ochemoxuc
ta yajtunel yu'un ti Diose. Ti jech taje, ta xloc' venta. Yu'un ta xavac' abaic ta tunel yu'un
ti Diose. Ts'acal to un, ta xataic ti acuxlejalic sventa sbatel osile. 23 Ti mulile, ja' no'ox stojol
ta xac' ti ta xijbatotic ta lajebale. Pero ti matanal ti ta xac' ti Diose, ja' jcuxlejaltic sbatel
osil ta sventa ti jech junotic schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

7

Ti c'usi co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti nupunele

1 Quermanotac, ti vo'oxuc ti xavojtiquinic ti mantale, xana'ic lec ti ja' no'ox oy yip ti
mantal ta stojol jun vinic ti c'alal cuxul toe. 2 Caltic jech chac c'u cha'al li'e. Ti jnupunel
antse chucul ta xcom yu'un ti mantale ti c'alal cuxul to ti smalale. Pero mi icham ti
smalale, jech o xal ti antse mu'yuc xa chucul ta xcom yu'un ti mantale. 3 Yan ti mi ta
xic' yan vinic ti c'alal cuxul to ti smalale, ta sta smul. Pero mi icham smalal ti antse, jech ti
stuque mu'yuc xa bu chucul yu'un ti mantale. Xu' ta xic' yan vinic. Mu'yuc xa ta sta smul.

4 Ja' jech ti vo'oxuque, Quermanotac, ti yu'unoxuc xa ti Cristoe, chamemoxuc xa ta stojol
ti mantale. Yu'un oyoxuc xa ta stojol ti Cristoe. Avi tana un, yu'unoxuc xa ti Cristoe, ja' ti
Buch'u icham icha'cuxie. Jech ic'ot ta pasel ta atojolic yo' jech ta xatunic yu'un ti Diose.
5 C'alal cuxulotic ta jtaleltic no'oxe, jech ti mantale laj stijbotic ti co'ntontique, yo' jech ta
jpastic más ti c'usi ta jc'antique. Ti jech taje, ja' no'ox ta xijchamotic yu'un. 6 Avi tana un, ti
jech ma'uc xa jmalalinojtic ti mantal ti tsots ta spasvan ta mantale, colemotic xa, yo' jech
ta xijtunotic yu'un ti Diose ta sventa ti jech oy ach' jcuxlejaltic yu'un ti Ch'ul Espíritue.
Ma'uc jsujoj jbatic ta xch'unel ti mantale yo' jech ta xijtunotic yu'un ti Diose.

Ti mulil ti oy ta jtojole

7 ¿C'usi ta xcaltic un cha'e? ¿Mi mulil ti mantale? ¡Bu xa ta ti jeche! Ti manchucuc jech
oy ti mantale, mu laj jna' c'usi ti mulile. Ti manchucuc laj yalbun ti mu xavu'uninbe ti
c'usi oy yu'un ti yan ti xie, mu laj jna' ti ja' mulil ti jech ta xcu'uninbe ti c'usi oy yu'un
ti yan jechuque. 8 Ta sventa ti mantale, más to yac'be yipal ti mulil ta jtojol ti ep ta tos ti
c'usiuc no'ox ta xal ti co'ntone. Ti manchucuc laj ca'i ti mantale, mu xca'i ti oy ti jmule.
9 C'alal mu'yuc ca'ioj to ox ti mantale, laj ca'i ti lec oyune, ch'abal ti jmule. Pero c'alal laj
ca'i ti mantale, ja' to laj quil ti oy jmul ti ta xicham yu'une. 10 Ac'o mi ja' j'ac'-lequilal ti
mantale, pero ti vu'une mu jechuc laj jta yu'un ti mantale. Ja' no'ox laj jta ti ta xicham
yu'une. 11 Yu'un ti mulile laj stunes ti mantale. Jech o xal laj slo'laun co'nton ti mulile. Ta
scoj ti mulil ti laj yac'bun jna' ti mantale, laj jta ti ch'ayel ta xibat yu'une.

12 Ti mantale, ch'ul mantal ono'ox, yan yutsil, lec. 13 Ti jech ch'ul mantale, ¿mi ja' ta scoj
ti ta xiyic'un batel ta lajebale? ¡Bu xata ti ja' ch'ayel ta xibat yu'une! Ti jech ch'ayel ta
xibate, ja' ta scoj ti mulile. Ja' jech laj quil c'u s'elan stalel ti mulile. Laj quil c'u s'elan ti
mulile ta sventa ti mantal ti yan yutsile. Ja' jech ti mantale laj svinajesbun ti toj chopol ti
mulile.

14 Ti mantale, jna'tic lec ti ch'ul mantale, ja' yu'un ti Diose. ¡C'u stu un! laj xa jchon jba ta
mosovinel yu'un ti mulile. 15 Mu xca'i jba ti c'u j'elane. Yu'un ma'uc ta jpas ti bu ta jc'ane.
Yu'un ja' chba jpas ti bu jcrontainoje. 16 Pero mi ja' chba jpas ti c'usi mu jc'an jpase, ta jna'
ti lec ti mantale. 17 Mo'cun ti jech ta jpas taje. Ja' ta spas ti mulil ti jech oy ta jtojole. 18 Ti
jtalel ti oy ta jtojole, jna' lec ti mu'yuc c'usi lec ta spase. Manchuc mi oy ta co'nton ta jpas
ca'i ti leque, pero mu xu' cu'un spasel. 19 Ma'uc ta jpas ti c'usi lec ta jc'ane. Yu'un ja' no'ox
ta jpas ti c'usi chopole, ti mu jc'ane. 20 Ti mi ja' ta jpas ti c'usi mu jc'ane, ma'uc xa vu'un ta
jpas. Ja' ta spas ti mulil ti jech oy ta jtojole.

21 Jech ta xc'ot ta spasel chquil. C'alal ta jc'an ta jpas ca'i ti leque, ja' no'ox ta jta ta spasel
ti chopole. 22 Ti ta yut co'ntone, lec ta xca'i smantal ti Diose. 23 Pero ta xquil ti oy c'usi ta
smacbun ta be ti snopobil cu'une. Ja' ti yip ti mulil ti oy ta jtojol ti chuculun yu'une.

24 Toj abol jba. ¿Buch'u ta xiscoltaun ti jech j'elane, ti ja' no'ox ta xiyic'un batel ta
lajebale? 25 Ja' no'ox stuc ti Diose ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe. Coliyal ti Diose. Ta
xca'i ti ac'o jpasbe smantal ti Diose. ¡C'u stu un! ti jtalele mosovinbilun yu'un ti mulile.

8

Ti cuxlejal ta sventa ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose

1 Avi tana un, mu'yuc xa chba stoj smulic ti buch'utic oyic xa ta stojol ti Jesucristoe.
2 Yu'un ti Ch'ul Espíritu ti ta xac'botic ach' jcuxlejaltic ta sventa ti jech oyotic ta stojol
ti Jesucristoe, laj scoltaotic loq'uel ta stojol yip ti mulile ti ja' sventa lajebale. 3 Ti jech
mu'yuc c'usi xu' ta spas ti mantale, ja' ti mu xu' cu'untic xch'unele, ja' laj spas ti Diose.
Yu'un co'ol s'elan cristiano laj stacbotic talel ti Snich'one sventa stojol ti jmultique. Co'ol
s'elan jsa'mulil itacat talel, yo' jech ta xtub ti mulil ta sventa ti laj yich' ti sbec'tale. 4 Ja'
jech laj spas ti Diose, yo' jech ti vo'otique xu' ta jch'untic ti c'u s'elan ta xal ti mantale. Ja'
ti mu'yuc xa ta jpastic ti c'usi ta sc'an ti jtaleltique. Ja' ti ta jpastic ti c'usi ta sc'an ti Ch'ul
Espíritue.

5 Ti buch'utic staoj yav ta spasic ti c'u s'elan ti stalele, stalel no'ox stuquic ti c'u s'elan
xvulvun ti yo'ntonique. Yan ti buch'utic ta spasic ti c'u s'elan stalel ti Ch'ul Espíritue, ja'
ta snopilanic c'u s'elan ta sc'an ti Ch'ul Espíritue. 6 Ti mi staoj yav ta jnopilantic ti jtalel
jtuctique, ta xic'van batel ta lajebal. Pero ti mi staoj yav ta jnopilantic ti c'usi ta x'ayan
talel ta stojol ti Diose, ta xiyic'otic batel ta cuxlejal, ta jta jun co'ntontic. 7 Ti buch'utic ta
stalel stuc ta snopilan ti c'usi ta spasique, ta xc'otic ta yajcronta ti Diose. Yu'un mu sc'anic,
mu xtojobic ta xch'unel ti smantale. 8 Jech o xal un, ti buch'utic sujoj sbaic ta spasolanic ti
stalel stuquique, mu xmuyubaj yo'nton ti Dios yu'unique.
9 Ti mi nacal ta atojolic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, mu xa ta xapasic ti c'usi ta sc'an
ti atalelique. Ja' ta xapasic ti c'usi ta sc'an ti Ch'ul Espíritue. Ti buch'u mu'yuc yich'oj ti
Ch'ul Espíritu yu'un ti Cristoe, ma'uc yu'un ti Cristoe. 10 Ti mi nacal ta avo'ntonic ti Cristoe,
cuxuloxuc ta sventa laj xa ataic ti lec xa'ilatic yu'un ti Diose, ac'o mi ta ono'ox xcham ti
abec'talic ta scoj ti mulile. 11 Ti mi nacal ta avo'ntonic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Buch'u laj
xcha'cuxes ti Jesucristoe, ja' stuc ta xac'boxuc ach' scuxlejal ti abec'talic ti sna' xchame ta
sventa ti jech nacal ta avo'ntonic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose.
12 Jech o xal un, Quermanotac, oy c'usi ti tsots sc'oplal ta jpastique. Pero ma'uc ta sc'an
ta jpastic ti c'usi ta xac' jpastic ti jtaleltique. 13 Ti mi ta xapasic ti c'usi ta sc'an ti atalelique,
ja' no'ox ta xachamic. Pero mi ta sventa ti Ch'ul Espíritu ta xavac' ta milel ti c'usi ta sc'an
ti atalelique, ta xacuxiic umbi.
14 Scotolic ti buch'utic tojobtasbilic batel yu'un ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, ja'
snich'nab ti Diose. 15 Ti Ch'ul Espíritu ti laj avich'ique, ma'uc ta stic'oxuc ta mosovinel, ti ta
xac'boxuc xi'ele. Ti Ch'ul Espíritu ti laj avich'ique, ja' ta sventa yo' lac'otic ta snich'nab ti
Diose. Ti Ch'ul Espíritu taje, jech ta xcaltic yu'un: "Tot", xcutic ti Diose. 16 Ti Ch'ul Espíritue
ja' stuc ta xac' jna'tic ta co'ntontic ti snich'nabotic xa ti Diose. 17 Ti jech snich'nabotic ti
Diose, xu' ta xquich'tic ec ti c'usi yaloj ono'ox ti Dios ti ta xaq'ue. Yu'un co'ol ta xquich'tic
ti jlequilaltic schi'uc ti Cristoe ti mi co'ol ta xquich'tic ti jvocoltic schi'uque.
18 C'alal yacalotic ta vocol avi li'e, co'ol s'elan ti mu'yuc laj quich' jvocoltic ti c'alal ta
jnoptic ti chba quiltic yutsilal slequilal ti Diose. 19 Scotol ti c'usitic meltsanbil yu'un ti Diose
spatoj yo'nton ta smalaic ti c'usi ora ta x'ac'batic yutsilal ti snich'nab ti Diose. 20 Scotol ti
c'usitic meltsanbile laj sta svocol, isoc. Pero ma'uc ta scoj stuc ti jech isoque. Yu'un jech
i'ayan ta yo'nton ti Diose. Pero oy ono'ox sc'oplal ti ta xcom ta leque. 21 Ti c'usitic laj
smeltsan ti Diose ta sta yorail ti ta xpaj ti svocolic ti jech ta xc'a'e, ti jech ta soque. Yu'un
ta xich' slequilal ec ti c'alal ta xcolic ti c'alal ta xich'ic yutsilalic slequilalic ti snich'nabtac
ti Diose. 22 Scotol ti c'usitic meltsanbile, jna'tic lec ti staoj to yav ti x'ajlajet ta vocol co'ol
s'elan jech chac c'u cha'al jun ants ti ta xich' svocol c'alal ta svoq'ues ti yole. 23 Pero ma'uc
no'ox ta xich' svocol ti c'usitic meltsanbile. Ja' jechotic ec ta xquich'tic jvocoltic, manchuc
mi quich'ojtic ti Ch'ul Espíritu ti ja' sliquebal ti oy c'usi ta xijyac'botic ti Diose. Pero
vocol ta jmalatic ta stael batel ti ta xijc'ot ta bats'i snich'nab ti Diose, yo' jech ta xjeltaj
ti jbec'taltique. 24 Yu'un ti jech jch'unojtic ti ta xijcolotique, jech o xal ta jmalatic. Pero
mi laj xa quiltic ti c'usi ta jmalatique, paj sc'oplal ti ta to jmalatique. Yu'un ti buch'u laj
xa yil ti c'usi ta smalae, mu xa c'usi yan ta smala. 25 Pero mi mu to ta xquiltic ti c'usi ta
jmalatique, ja' yu'un umbi, sjunuluc co'ntontic la' jmalatic.
26 Ja' jech xtoc ti Ch'ul Espíritue ta scoltaotic, yu'un mu xijtojobotic c'u s'elan ta stael ta
c'oponel ti Diose. Pero ti Ch'ul Espíritue ja' stuc ta stic' sba ta sc'oponel ti Dios ta jtojoltic
ti c'alal ta jic' co'ntontique, ti mu stac' a'yeluc c'usi xu' ta xcaltique. 27 Ti Dios ti yiloj ti
co'ntontique ta sna' lec ti c'usi ta sc'an ti Ch'ul Espíritue. Yu'un ti Ch'ul Espíritue ja' ta
sc'an ti c'usi oy ta yo'nton ti Dios ta sventa ti yu'untaque.

Jelavam xu' cu'untic ta j'ech'el

28 Jna'tic lec ti c'usiuc no'ox ta xc'ot ta pasele, ja' ta stic' sba ti Diose sventa slequilalic ti
buch'utic ta sc'anic ti Diose, ti ic'bilic ta spasel ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose. 29 Ti buch'utic
vo'ne ojtiquinbilic yu'un ti Diose, ta sliquebal talel banomil oy sc'oplal ta xc'otic jech chac
c'u cha'al ti Snich'one, yo' jech ti Snich'one ja' banquilal c'otem ta stojol ti yermanotaque.

30 Ti buch'utic jech sc'oplalic ta vo'ne yu'un ti Diose, laj yic' ta stojol. Ti buch'utic laj yic'
ta stojole, ja' laj staic ti lec x'ilatic yu'un ti Diose. Ti buch'utic laj staic ti lec x'ilatic yu'un
ti Diose, ja' i'ac'batic yutsilal slequilal ti Diose.
31 ¿C'usi ta xcaltic un cha'e? Ti mi jech sva'anoj sba ti Dios ta jtojoltique, ¿buch'u xu' ta
xismacotic ta be? 32 Ti Diose mu'yuc laj sjalanbotic ti Snich'one. Ta sjunul yo'nton laj yac'
ta milel ta sventa jcotoltic. Jech o xal un, ¿mi ja' xa mu xijyac'botic ec scotol ti c'usi ta
xac'be ti Snich'one? 33 ¿Buch'u xu' ta sa'bat smul ti buch'u t'ujbil yu'un ti Diose, ti c'alal laj
yal ti Dios ti ch'abal smule? 34 ¿Buch'u xu' ta xchapanbat smul, ti c'alal cham xa ti Cristo
ta sventae? Ja' jech xtoc cha'cuxiem xa. Tey xa oy ta sbats'i c'ob ti Diose, yo' jech ta
sc'anbe vocol ti Dios ta jtojoltique. 35 ¿Buch'u xu' ta xisch'acotic loq'uel ta sc'uxul yo'nton
ti Cristoe? ¿Mi ja' xu' yu'un ti vocole, ti ilbajinele, ti crontainele, ti vi'nale, ti ch'abal
jc'u'tique, ti c'usi xi'bal sbae, ti ta xijchamotique? 36 Staoj yav ta xisc'anotic ti Cristoe jech
chac c'u cha'al ti jc'oplaltic ti ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose:
Ta aventa vo'ot ti chapal jc'oplalcutic scotol c'ac'al ti ta xquich'cutic milele.
Co'ol j'elancutic jech chac c'u cha'al ti chij ti ic'bil ta xbat ta smilobile,
xi. 37 Manchuc mi ja' jech ti jvocoltique, pero tsalbil ta xc'ot cu'untic ta sventa ti Buch'u
c'ux ta xiya'iotique. 38 Jech o xal jna' lec ti mu'yuc c'usi xu' ta xisch'acotic loq'uel ta sc'uxul
yo'nton ti Diose. Mi ja'uc ti ta xijchame, mi ja'uc ti cuxulotic to li'e, mi ja'uc ti ángeletique,
mi ja'uc ti pucujetic ti tsots xu' yu'une, mi ja'uc ti c'usi ta xc'ot ta jtojoltic ta ora li'e, mi
ja'uc ti c'usi ta to xtale, mu xu' yu'unic. 39 Mi ja'uc ti c'usi oy ta vinajele, mi ja'uc ti c'usi li'
ta banomile, mi ja'uc jun ta scotol ti c'usi laj smeltsan ti Diose, ti jech xu' ta xisch'acotic
loq'uel ta sc'uxul yo'nton ti Dios ti laj xa yac' ta ilel ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe.

9

Ti j'israeletique t'ujbilic yu'un ti Diose

1 Ti jech jch'unoj ti Jesucristoe, ja' yu'un un, melel ti jc'ope, mu'yuc ta jut. Ac'bil jna'
yu'un ti Ch'ul Espíritue ti melel ti c'usi ta xcale. 2 Mu x'ech yipal ti at o'nton ta xca'ie. Scotol
c'ac'al xtuch'et co'nton. 3 Yu'un jc'anuc ca'i ta jip jba loq'uel ta yoc ta sc'ob ti Jesucristoe
yo' jech ta xibat ta ch'ayel ti ja'uc ta staic slequilal ti jchi'iltaque. 4 Yu'un ti jchi'iltaque
ja'ic snitilultac ti Israele. Bisbilic ta snich'nab ti Diose. Yan yutsil laj sva'an sba ti Dios
ta stojolic. I'ac'batic ti trateetic yu'un ti Diose. I'ac'batic smantal ti Moisese. I'ac'batic ti
c'u s'elan ta ich'el ta muc' ti Dios ta sventa ti temploe. I'albatic yu'un ti Dios ti oy c'usi
ta x'ac'batique. 5 Ja'ic snitilultac ti jmolmuc'totic ta vo'nee. Ta stojol ti jchi'iltaque tey
i'ayan talel ti Cristo ti laj yich' sbec'tale, ti ja' Dios yu'un scotol ti c'usi oye. Ich'biluc ta
muc' sbatel osil. Jechuc. 6 Ti c'usi yaloj ti Dios ta stojol ti j'israeletique ic'ot ta pasel. Pero
ja' no'ox ic'ot ta pasel ta stojolic ti buch'utic ja' bats'i snitilul ti Israel ta melele. 7 Yu'un
ti snitilultac ti Abrahame mu scotolicuc ti ja' snich'nab ta melele. Yu'un ti Diose jech laj
yalbe ti Abrahame: "Ta sventa Isaac ta x'ayan ep anitilultac", xi. 8 Ati va'i s'elan taje, ja'
ta xac' jna'tic ti ma'uc bats'i snich'nab ti Dios ti jech ta xvoq'uic ta sventa snitilul no'ox
ti Abrahame. Ti buch'utic bats'i snich'nab ti Diose, ja' no'ox ti buch'utic ti ta xvoq'uic ta
sventa ti jech albilic sc'oplalic yu'un ti Diose. 9 Yu'un ti Abrahame jech i'albat yu'un ti
Diose ti oy c'usi ta x'acbate: "Ti sc'ac'alil ti nopbil cu'une ta xital. Jech ti Sarae ta xchi'in
yol", xi.
10 Pero ma'uc no'ox jech yepal taje. Ja' jech ti chib squerem ol ti Rebecae, jun ti stotique,
ja' ti jmolmuc'totic, Isaaque. 11-13 Pero c'alal mu'yuc to ox voq'uemique, ti c'alal mu'yuc to
ya'binojic ta spasel ti leque, ti chopole, jech i'albat ti Rebeca yu'un ti Diose: "Ti banquilale
ta smosovinat yu'un ti its'inale", xi. Ti va'i s'elan taje, co'ol schi'uc jech chac c'u cha'al
ts'ibabil ta sc'op Diose: "C'ux laj ca'i ti Jacobe. Pero laj jbaj ti Esaue", ti xie. Jech com o ti
xu' ta st'uj ti Dios ti c'usi lec ta xile, ti buch'u ta sc'an ta xiq'ue. Ma'uc ta xac' ta venta ti
c'usi ta spas ti vinique.
14 ¿C'usi ta xcaltic un cha'e? ¿Mi yu'un mu'yuc stuq'uil yo'nton ti Diose? ¡Bu xata ti
mu'yuc tuc' yo'ntone! 15 Ti Diose yu'un jech laj yalbe ti Moisese: "Ta jc'uxubin ti buch'u ta

jc'an ta jc'uxubine. Ta jcolta ti buch'u ta jc'an ta jcoltae", xi. [16] Ti jech ta jtatic c'uxubinel
yu'un ti Diose, ma'uc ta quip jtuctic, ma'uc ta cabtel jtuctic. Ja' no'ox ta sventa sc'uxul
yo'nton ti Diose. [17] Yu'un jech i'albat ti ajvalil yu'un ti Egipto banomil ti ts'ibabil ta sc'op
Diose: "Laj jva'anot ta ajvalil yo' tey ta xcac' ta ilel ti jmuc'ul jtsatsale, yo' tey ta xtanij
ti jc'oplal ta sjoylej banomile", xi. [18] Jech o xal ti Diose ta xc'uxubin ti buch'u ta sc'an ta
xc'uxubine. Ja' jech xtoc ta syijubtasbe yo'nton ti buch'u ta sc'an syijubtasbee.

[19] Xu' nan ti jech ta xavalbeicune: "Mi ja' jech yo'nton ti Dios taje, ¿c'u cha'al ta xac'be
ta sba smul ti cristianoetique? ¿Buch'u xu' smac ta be ti mi jech snopoj ti Diose?", ti
xachiique. [20] Pero ti vo'ote, ¿buch'uot ya'yel ti ta xatsacolan ta c'op ti Diose? Ti patbil bine
mu xu' ta xal ta stojol ti jpasbine: "¿C'u cha'al ti vi s'elan laj apasune?", ti xie. [21] Yu'un
ti jpasbine oy ta yoc ta sc'ob ti ach'ele ja' ti c'u s'elan ta sc'an ta spas ti bine. Yu'un ta
juteb no'ox ach'el xu' ta xich' pasel jun bin ti más jtunele. Ja' jech xtoc xu' ta xloc' jun
bin ti ja' no'ox sventa yav c'a'epe. [22] Ja' no'ox jech ti Dios eque. C'alal ta sc'an ta xac' ta
q'uelel smuc'ul stsatsal ta sventa ti buch'utic ta xich'ic castigoe, pero laj xa sts'icbe talel
sbolil ti buch'utic ja' xtunic o ti ta xich'ic ti castigoe. [23] Ja' jech ta smala ora ti Diose, ja'
ti oyotic ono'ox ta yo'nton ti ta xich'otic ta c'uxe, ja' ti jech ono'ox nopbil jc'oplaltic ta
vo'ne ti ta xac'botic ti yutsilal slequilale. [24] Jech o xal ti Diose laj staotic ta iq'uel. Jlomotic
ti j'israelotique. Jlom ti jyanlumetique. [25] Yu'un jech ta xal ti ts'ibabil yu'un ti Osease:
Ti buch'utic ma'uc calab jnich'nabe, ja' ta jbis ta calab jnich'nab.
Ti buch'u ma'uc c'uxubinbilic cu'une, ja' ta staic c'uxubinel cu'un.
[26] Yu'un oy bu jech i'albatic: "Ti vo'oxuque ma'uc calab jnich'naboxuc", xi sc'oplalic.
Avi tana un, ja' bisbilic ta yalab snich'nab ti cuxul Diose,
xi. [27] Pero sc'oplalic ti j'israeletique, jech laj yal ti Isaíase:
Manchuc mi co'ol s'elanic syi'al nab yepalic snitilultac ti Israele, pero ja' no'ox jun chib ta
xcolic.
[28] Yu'un ti Cajvaltique xc'ot xc'opoj. Ta ora no'ox ta xchapan ti cristianoetic li' ta sba
banomile,
xi. [29] Yu'un jech ono'ox laj yal xtoc ti Isaías ta vo'nee:
Ati Cajvaltic Dios ti scotol xu' yu'une, ati manchucuc laj yictabotic comel ti jnitilultique,
ja' jech ic'ot ta jtojoltic jech chac c'u cha'al ti jteclumetic Sodoma schi'uc Gomorra
jechuque,
xi.

Ti j'israeletic ti mu sc'an xch'unic ti lequil ach' c'ope

[30] Jech ic'ot ta pasel chcaltic un cha'e. Ti jyanlumetic ti buch'utic mu'yuc laj yaq'uic
persa ta sa'el yo' lec ta x'ilatic yu'un ti Diose, pero laj xa staic ta sventa ti ta xch'unic ti
Jesucristoe. [31] Yan ti j'israeletic ti laj yaq'uic persa ta sa'el yo' jech ta staic ti lec x'ilatic
yu'un ti Dios ta sventa ti mantale, pero mu'yuc laj staic. Yu'un mu'yuc xch'un yu'unic
ti mantale. [32] ¿C'u cha'al un? Ja' ti mu'yuc laj yaq'uic persa ta sa'el ti lec x'ilatic yu'un ti
Dios ta sventa ti ta xch'unic ti Cajvaltique. Ti stuquique ja' no'ox laj snopic ti ta staic ti lec
x'ilatic yu'un ti Diose ta svetna ti c'usi ta spas ti stuquique. Jech o xal un, ti stuquique laj
sbosi yacanic yu'un ti jmac-acanil tone. [33] Yu'un jech albil sc'oplal ti ta sc'op Diose:
Vu'un ta jva'an ta jteclum Jerusalén ti jbosej-acanil ton ti ta sbajesvan ta lume.
Yan ti buch'u ta xch'une, mu'yuc ta sta ti ta xlo'ilaj ti yo'ntone,
xi.

10

[1] Quermanotac, ta sjunul co'nton ta jta ta c'oponel ti Dios yu'un ti jchi'iltaque, yu'un ta
jc'an ti ac'o colicuque. [2] Ti j'israeletique yac'ojic persa ta yich'el ta muc' ti Dios yilele. Pero
mu xco'olaj schi'uc ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose. [3] Yu'un ti stuquique mu xa'iic smelol ti
c'u s'elan ta spas ti Dios yo' lec ta xil ti cristianoetique. Ja' no'ox ta sa' stuquic c'u s'elan
yo' jech lec ta x'ilatic yu'un ti Diose. Ja' mu xch'unic ti c'usi lec laj xa spas ti Diose. [4] Yu'un
ja' no'ox ta sventa Cristo yo' jech ta xich' tael ti lec xij'ilat yu'un ti Diose. Ma'uc ta sventa

smantal ti Moisese. Buch'uuc no'ox ti ta xch'unic ti Cristoe ta staic ti lec x'ilatic yu'un ti
Diose.
5 Yan ti mi ja' no'ox ta jnoptic ti ta jtatic ti lec xij'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti mantale:
"Ta sc'an ch'unel scotol ti mantale yo' jech ta xicuxi", xi laj sts'iba comel ti Moisese. 6 Ti
mi ta jc'antic ti ta jtatic ti lec xij'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti ta jch'untique, jech ta xac'
jna'tic: "Mu xaval ta avo'nton un cha'e: Ta to sc'an ta xibat ta vinajel yo' chba jsa' talel
ti jcoltaele", ti xachie. Ti jech ta xavale taje, ta xabaj ti talem xa ti Cristoe. 7 Ja' jech xtoc:
"Mu me xaval ta avo'nton: Ta to sc'an ta xibat ta c'atimbac yo' ta jsa' talel ti jcoltaele", ti
xachie. Ti jech ta xavale, ta xabaj ti icham icha'cuxi xa ti Cristoe. 8 ¿C'usi ta xac' jna'tic
ti jech ta xcalcutique? Ti lec xij'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti ta jch'untic ti Jesucristoe,
mu nomuc oy. Oy ta ave ati'. Oy ta avo'nton. Ja' ti lequil ach' c'op ti vu'un ta xcalcutique.
9 Yu'un ti mi ta xloc' ta ave ti ja' Avajval ti Jesuse, ti mi ta xach'unic ti icha'cuxesat yu'un
Dios ti Jesucristoe, ta xacolic. 10 Ta jtatic ti lec xij'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti ta jch'untic
ta sjunul co'ntontique. Ja' jech xtoc ta xloc' ta quetic ti ja' Cajvaltic ti Jesucristoe yo' jech
ta xijcol.
11 Yu'un jech ts'ibabil ta sc'op Dios: "Scotol ti buch'u ta spat yo'nton ta stojole, mu
xlo'ilaj ti yo'ntonique", xi. 12 Manchuc mi j'israeletic, mi jyanlumetic, mu yanuc ti
Cajvaltique. Ja' Ajvalil cu'untic jcotoltic ti Cajvaltique. Jech o xal buch'uuc no'ox ti ta
sc'anbe vocole, ep ta x'ac'batic ti c'usi ta sc'anique. 13 Yu'un jech ono'ox ta xal ti ts'ibabil
ta sc'op Diose: "Scotol ti buch'utic ta sc'anbeic vocol ti Cajvaltique, ja' ta xcolic", xi. 14 Pero
¿c'usi ta xutic ta sc'anbeic vocol ti mi mu'yuc to xch'unojic ti Cajvaltique? ¿C'usi xut ta
xch'unic ti mi mu'yuc ya'binojic sc'oplal ti Cajvaltique? ¿C'usi xut ta xa'ibeic sc'oplal ti
Cajvaltique ti mi mu'yuc buch'u ta xbat yale? 15 ¿C'usi xut ta xalic ti lequil ach' c'ope ti
mi mu'yuc buch'u ta xtacatic batele? Yu'un jech ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose: "Toj yan
no'ox yutsil scotolic ti buch'utic ta xalic ti lequil ach' c'op ti ja' ta xac' jun co'ntontique",
xi.
16 ¡C'u stu un! Mu scotolicuc ta xich'ic ta muc' ti lequil ach' c'op ti ja' colebale. Ja' co'ol
s'elan jech chac c'u cha'al ta xal ti Isaíase: "Cajval, mu sc'an xch'unic ti ac'ope", xi. 17 Jech
o xal un, ti jech ta jch'untique, ja' to ti mi ta xca'itique. Ti c'usi ta xca'itique, ja' ti lequil
ach' c'op yu'un ti Cristoe.
18 Pero jech ta jac' xtoc. ¿Mi yu'un mu'yuc laj ya'iic ti lequil ach' c'op ti jchi'iltaque? Laj
ya'iic. Yu'un jech ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose:
Sc'opojelic ti j'alc'opetique vinaj ta sjoylej banomil.
Sc'opic ti j'alc'opetique ic'ot ta sbejel banomil ti bu tanijemic ti jchi'iltaque,
xi.
19 Yan to velta ta jac'be jba xtoc. ¿Mi yu'un mu'yuc laj stuc'ulanic ti j'israeletic ti ta xic'
jyanlumetic ti Diose? Laj ya'iic. Yu'un jech ono'ox laj yal ti Moisese:
It'ix ta xava'iic ti c'alal ta xavilic ti ta xquic' ta jtojol ti jyanlumetic ti ma'uc t'ujbil cu'une.
Ta xa'ilinic yu'un ti c'alal ta xquic' ta jtojol ti jyanlumetic ti mu'yuc yich'ojicun ta muc' ta
vo'nee,
xi ti Diose, xi. 20 Ts'acal to jech laj yal ti Isaías xtoque:
Ti buch'utic mu'yuc laj sa'icune, laj staicun.
Ti buch'u mu laj sjaq'uicune, laj cac' jba iluc ta stojolic,
xi ti Diose, xi. 21 Pero sc'oplal xtoc ti j'israeletique jech laj yal ti Isaíase: "Scotol c'ac'al laj
quic' ta jtojol ti jtoyoba cristianoetique", xi ti Diose, xi.

11

Ti jlom j'israeletic ti laj staic ti coltaele

1 Ta jac' ca'i xtoc. Ti Diose, ¿mi laj sjip o ti yalab snich'nabe, ja' ti j'israeletique? ¡Bu xata!
Yu'un ti vu'une j'israelun ec. Snitilulun ti Abrahame. Li'ayan talel ta jun ta slajchebal
snich'on ti Israele, ja' ti Benjamine. 2 Yu'un vo'ne xa ono'ox ti Diose sbisoj talel ta yalab
snich'nab ti j'israeletique. Mu'yuc sjipoj. Avi tana li'e, xana'ic lec c'usi laj yal c'alal laj

sc'opon Dios ti j'alc'op Elíase. Jech laj yalbe smul ti j'israeletique: [3] "Cajval, laj xa smilic ti
avaj'alc'optaque. Laj xa slilinic ti altaretic avu'une. Jtuc xa no'ox licom. Ja' jech xtoc ta
xismilicun ya'iic ec", xut ti Diose. [4] Pero ti Diose jech laj stac': "Laj xa jt'uj vucmil (7000)
j'israeletic ti mu'yuc laj squejan sbaic ta stojol ti meltsanbil riox Baale", xi. [5] Ja' jech tana
li'e, oy to jayibuc scomelal ti j'israeletic ti ta xch'unic ti Cajvaltique ta sventa ti t'ujbilic ta
sc'uxul yo'nton ti Diose. [6] Ti mi ta sventa sc'uxul yo'nton ti Dios ti jech t'ujbilique, ja' yu'un
umbi, mu xa ja'uc ta sventa ti c'usitic ta spas ti stuquique. Yan ti yu'unuc ta sventauc ti
c'usi ta spas stuquic yo' jech t'ujbilique, ma'uc xa sc'uxul yo'nton Dios umbi.

[7] ¿C'uxi un cha'e? Ti c'usi laj sa'ic ti j'israeletique mu'yuc laj staic. Pero ti buch'utic
t'ujbilic yu'un ti Diose laj staic ti lec x'ilatic yu'une. Ja'uc ti yane iyijubtasbat yo'ntonic.
[8] Yu'un jech ono'ox ts'ibabil sc'oplalic ta sc'op Diose: "Ch'aybat sch'ulelic yu'un ti Diose.
I'ac'bat satic, mu xilic. I'ac'bat schiquinic, mu xa'iic. Jech staoj yav avi li' tanae", xi. [9] Ja'
jech laj yal xtoc ti Davide:
Ati jech ta smalq'uin sbaic leque, ac'o joybijuc ta spets'alic,
ta schucobbailic, yo' jech ta sbosi yacanic, yo' ta x'ac'batic castigo.
[10] Ac'o joybijuc ta ma'sat yo' jech mu xilic.
Vujq'uijuc o ti spat ta j'ech'ele,
xi.

Scolebalic ti jyanlumetique

[11] Ta jac' ca'i xtoc. Ti jech laj sbosi yacanic ti j'israeletique, ¿mi yalic o ta lum? ¡Bu xata
ti jech yalic o ta lume! C'alal jech laj sbajic slequilalic ti j'israeletique, laj staic coltael
yu'un Dios ti jyanlumetique, yo' jech ti j'israeletique ta xlic sco'oltas yo'ntonic jech chac
c'u cha'al ti jyanlumetique. [12] Ti mi ja' jech laj staic coltael yu'un Dios ti jyanlumetic ti oy ta
sjoylej banomile ja' ta scoj ti j'israeletic ti jech laj sbosi ti yacanique, jech o xal umbi, ja' to
jun yutsil ta xc'ot ta jtojol jcotoltic ti c'alal ti j'israeletic ta xlic xcha'ac' sbaic ta ventainel
yu'un ti Diose.

[13] Pero oy c'usi ta jc'an ta xcalboxuc ava'iic ti vo'oxuc jyanlumoxuque. Ta sventa ti
jech tacbilun yu'un ti Dios ta atojolique, ja' yu'un un, tsots sc'oplal ta xca'i ti cabtel ti laj
yac'bune. [14] Ta jc'an ca'i ti ac'o sco'oltas yo'ntonic ti jchi'iltaque, yo' jech ta staic ti coltaele
jech chac c'u cha'al ataojique. [15] Ti jech ch'acbilic icomic yu'un Dios ti jchi'iltaque, jech o
xal scotol ti cristianoetic ta sjoylej banomile laj staic ti lec ta xil sbaic schi'uc ti Diose.
Pero c'alal ti jchi'iltac ta x'ic'atic yu'un ti Dios yan veltae, ta staic scuxlejalic ti buch'utic
chamemique.

[16] Yu'un ti ba'yel snich'nab ti Diose co'ol s'elan jbej ch'ul pan ti lec ta xil ti Diose. Jech o
xal un, lec ta xil ti scomelal ti c'u yepal co'ol s'elan ti vots'bil jarinae. Mi ch'ul ibel te' ta
xile, ja' jech xtoc ti sc'obtaque lec ta xil.

[17] Oy jlom jchi'iltac ti co'ol s'elan sbats'i c'obtac ti olivo te'e, laj yich' setel loq'uel. Ti
bu icom ti setbenale, ja' tey laj avich' ts'aquel ti vo'oxuc jyanlumoxuque, ti co'ol a'elanic
jech chac c'u cha'al ti te'tical olivoe. Ja' yu'un un, oy acuxlejalic ta sventa ti yibel ti bats'i
olivo te'e. [18] Pero mu xanop ti más lec oyoxuque, ti ja' mu sta ti sbats'i c'obtac ti laj yich'
setele. Yan ti mi jech ta xanopique, vuleso me ta avo'ntonic ti ma'uc avic'ojic ti yibele. Ja'
yic'ojoxuc ti yibele.

[19] Xu' nan jech ta xavalic: "Pero laj yich' bojel ti sc'obtaque yo' tey laj quich' ts'aquel ta
olivo te'e", ti xachiique. [20] Melel, jech xaval ava'uc. Laj yich' setel loq'uel ta scoj ti mu'yuc
laj xch'unic ti coltael yu'un ti Diose. Tey laj avich'ic ts'aquel ochel ta sventa ti ach'unojic
ti ta xacolique. Jech o xal un, bijanic me. Mu me xatoy abaic. [21] Yu'un ti Diose mi mu'yuc
laj yac'be perdón ti sbats'i c'obtaque, ja' jech ti vo'oxuque mu xa'ac'batic perdón ti mi ta
xatoy abaique. [22] Q'uel avilic, toj lec ti Diose. Pero ja' jech xtoc jbel xc'opoj. Ti buch'utic laj
sbajic ti slequilalique jbel sc'oplal laj yac'be castigo. Pero lec yo'nton ta atojolic. Yan ti mi
mu xach'unic ti c'uxubinel yu'un ti Diose, ta xavich'ic setel loq'uel. [23] Pero ti j'israeletique
ti mi ta xlic xch'unic ti Diose, ja' jech xtoc umbi, ta xlic yich'ic ts'aquel ta ach'. Yu'un oy
smuc'ul stsatsal ti Dios ti xu' ta sts'aque. [24] Ti vo'oxuque, ma'uc j'israeloxuc, co'ol a'elanic

colemal olivo te' labojatic talel. Laj avich'ic ts'aquel ochel ta bats'i olivo te'. Jech o xal umbi, ti j'israeletique más ta ora no'ox ta sts'acatic ochel ta ach' yu'un ti Diose. Ja' ti ja' ono'ox sbats'i c'obtac ti bats'i olivoe.

Ta sta yorail ti ta staic scolelic ti j'israeletique

25 Quermanotac, ta jc'an ta xcalboxuc ava'iic ti c'usi snopoj ta spas ti Dios ti mucul to oxe, yo' jech mu xabis abaic ta bijoxuc. Ti j'israeletique oy bu iyijub ti yo'ntonique. Pero mu jechuc ta xcom o. Ja' to ti mi ta xc'ot ta sts'aquiel ti c'u yepal ta staic coltael ti jyanlumetique. 26 C'alal jech ta xc'ot ta pasele, scotol ti j'israeletique ta staic scolelique jech chac c'u cha'al ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose:
Ti Jpojvaneje ta xlic talel ta Sión.
Ta stubbe smulic ti j'israeletique.
27 Ja' jech ti jtrate schi'uquique c'alal ta jch'aybe ti smulique,
xi ti Diose.
28 Ti jech laj sbajic ti lequil ach' c'op ti j'israeletique, jech o xal ti Diose laj syanijes yo'nton ta stojolic, yo' jech ti vo'oxuc jyanlumoxuque ta xataic ti coltael yu'un ti Diose. Pero ti stuquique staoj yav ti jech c'uxubinbilic yu'un ti Diose. Yu'un t'ujbilic ti smolmuc'totic ta vo'nee. 29 Ti c'usi ta xac' ti Diose, mu spoj sutel. Mi ja'uc ta xcha'na' ti jech ic'vaneme. 30 Ti vo'oxuc jyanlumoxuque ta vo'ne mu xac'an xavich'ic ta muc' ti Diose. Avi tana un, laj ataic ti c'uxubinel yu'un ti Diose ta sventa ti j'israeletic ti jech laj sbajic ti c'uxubinele. 31 Manchuc mi laj sbajic c'uxubinel ti j'israeletique, pero oy bu ta sta sc'ac'alil ti ta staic ti c'uxubinel yu'un ti Diose jech chac c'u cha'al laj ataic ti vo'oxuque. 32 Laj yilotic jcotoltic ti Diose ti co'ol mu xquich'tic ta muq'ue, yo' jech ta jtatic c'uxubinel jcotoltic.

33 Bats'i mu albajuc yutsil ti Diose. Mu stac' alel ti sbijile, ti c'usi ta snope. Mu'yuc buch'u xu' ta xal ti c'usi snopoj ti Diose. Mu jna'tic ti bu c'alal oy ti snopobil yu'une. 34 Yu'un jech ta xal ti ts'ibabil ta sc'ope:
¿Buch'u junucal ti cristianoetic ti laj xa ya'i ti c'usi ta snop ta yo'nton ti Diose?
¿Buch'u laj sbijubtas?
35 ¿Buch'u oy c'usi laj xa yac'be ba'yel ti Cajvaltique yo' jech ta sutesbat sq'uexol ti c'usi laj xa yaq'ue?
xi. 36 Yu'un scotol ti c'usitic oye ta xlic talel ta stojol ti Diose. Ja' pasbilic yu'un, yo' xtun yu'un. Ich'biluc o ta muc' sbatel osil ti Diose. Jechuc.

12

Scuxlejalic ti jch'unolajeletic ti t'ujbilic yu'un ti Diose

1 Jech o xal un, Quermanotac, ta sventa sc'uxul yo'nton ti Diose, ta jc'anboxuc vocol. Cuxul ac'o abaic ta tunel yu'un ti Diose jech chac c'u cha'al ti animal ti laj yich' ac'bel sventa smoton ti Diose, ti t'ujbile, ti lec ta xile. Ja' jech ta ich'el ta muc' ti Diose. 2 Mu xa jechuc xanopic jech chac c'u cha'al ta snopic ti cristianoetic ti li' ta sba banomile. Ja' lec jeluc ti snopobil avu'unique, yo' jech ta x'ach'ub scotol ti acuxlejalique. Ti mi jech ta xapasique, tey ta xlic ava'iic ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose, ja' ti c'usi leque, ja' ti c'usi xmuyubaj yo'nton yu'une, ja' ti tuc' ta xile.

3 Ti jech ac'bil cabtel ta sc'uxul yo'nton ti Diose, jech ta xcalboxuc ava'iic acotolic. Mu me cajaluc xava'i abaic ti c'usi ta xanopique. Jujunoxuc lequil nopic ti c'u yepal laj scoltaoxuc ti Dios ta xch'unele. 4 Yu'un ti jbec'taltique, jun no'ox. Pero ep ta tos ti yabtelique. Pero mu junuc no'ox ti yabtelic ti bu xtunique. 5 Ja' jech ti vo'otique. Manchuc mi toj epotic, pero junotic ti jech oyotic ta stojol ti Cristoe. Jun tsobolotic jcotoltic jech chac c'u cha'al ti sjunul jbec'taltique.

6 Jujutos laj yac'botic jbijiltic ti Dios ta jujun tale, ja' ti c'u s'elan i'ayan ta yo'nton ti laj yaq'ue. Jech o xal un, tojobcutic ta stunesel ti jbijiltique. Ti mi ja' laj yac' jbijiltic ti Dios ta yalel ti c'usi ta xac' ta na'ele, la' me caltic ti c'u yepal coltabilotic ta xch'unele. 7 Ti mi ja' laj yac' jbijiltic yo' jech ta xitun yu'un ti yane, la' me jpastic ta sjunul co'ntontic. Mi ja' sbijil i'ac'bat ti ta xchanubtasvane, ac'o me yabtelan o ti jech ta xchanubtasvane. 8 Mi ja' sbijil

i'ac'bat ti ta stsatsubtasbe yo'ntonic ti yane, ac'o me yabtelan o. Mi ja' sbijil i'ac'bat ti oy c'usi ta xaq'ue, mu me snop ti ta xq'uextabat sutel ti jech ta xaq'ue. Mi ja' sbijil i'ac'bat ti ta tojobtasvane, bijuc ti c'u s'elan ta xtojobtasvane. Mi ja' sbijil i'ac'bat ta scoltael ti buch'u abol sbaique, muyubajuc ta spasel.

Jech ta sc'an ta spasic ti jch'unolajeletique

9 Ta melel c'ux me xava'i abaic ta jujun tal. Crontaino ti c'usi chopole. Ja' ac'bo yipal
ta spasel ti leque. 10 Ta yutsiluc avo'ntonic, c'ano abaic ta jujun tal ti jech avermano xa
abaique. Co'oluc xavil abaic. Ich'o abaic ta muc' ta jujun tal.
11 Aq'uic persa mu xach'ajubic. Ta sjunuluc avo'ntonic tunanic yu'un ti Cajvaltique.
12 Junuc avo'ntonic cuxianic. Muyubajanic, yu'un apatoj avo'ntonic ti oy c'usi ta
xataique. Oyuc me smuc'ul avo'ntonic c'alal ta xavich' avocolique. Mu me xavicta abaic
ta sc'oponel ti Diose.
13 Coltaic me ti jch'unolajeletic ti oy c'usi ta xtun yu'unique. Ich'o me ta muc' ti buch'u
ta xasvu'lanique.
14 Mu xaval ti ac'o chamuc ti buch'u ta xayilbajinique. C'anbeic slequilal Dios ta stojolic.
15 Muyubajanic schi'uc ti buch'u xmuyubajic xae. Oc'anic schi'uc ti buch'u ta x'oq'uique.
16 Junuc avo'ntonic cuxianic acotolic. Ma'uc me ti toyobbaoxuque. Co'ol me xavil abaic
schi'uc ti buch'utic abol sbaique. Mu me xanopic ti toj bijoxuque.
17 Mu me ta chopoluc xapacbe sutel ti buch'u chopol ta spasboxuque. Aq'uic persa ta
spasel ti lec ta stojol scotolique. 18 Aq'uic persa ti bu xa c'alal xu' avu'unique yo' jech jun
avo'ntonic schi'uc ti yane. 19 Quermanotac, mu me xapaquic sutel atuquic ti c'usi chopol
ta spasboxuque. Ac'beic xchapan stuc ti Diose. Ja' ac'o yac' castigo stuc. Yu'un jech ta xal
ti ts'ibabil ta sc'op Diose: "Vu'un jventainoj ta xcac'be castigo. Vu'un ta xcac'be stojol",
xi ti Cajvaltique. 20 Ja' jech ta xal xtoc: "Mi ta xvi'naj ti avajcrontae, ac'bo sve'el. Mi ta xa'i
taqui ti'ile, ac'bo vo' yuch'. Yu'un ti mi jech ta xapasic taje, tey ta stsajub sat ta q'uexlal",
xi. 21 Mu xavac' abaic ta tsalel yu'un ti chopole. Ja' lec tsalic ti chopol ta sventa ti c'usi lec
ta xapasique.

13

1 Acotolicuc ch'unbeic smantal ti ajvaliletic yu'un ti gobiernoe. Yu'un jech ta sc'an Dios
ti oy ajvaliletique. Ti jech oy ti ajvaliletic li' ta sba banomile, ja' nopbil yu'un ti Diose.
2 Jech o xal un, ti buch'utic ti ta stoy sbaic ta stojol ti ajvaliletique, ta scrontainic ti jech
nopbil yu'un ti Diose. Ti buch'utic jech ta stoy sbaic taje, jech o xal ta sta smulic. Ta
x'ac'batic castigo. 3 Yu'un ti ajvaliletique ma'uc ta xac'be xi'el ti buch'u lec ta spasique.
Ja' no'ox ta xac'be xi'el ti buch'u chopol ta spasique. Mi ta xac'anic ti mu xa'ac'bat xi'el
yu'un ti ajvaliletique, lec xapas abaic. Jech ti ajvaliletique tey ta stuc'ulanic lec ti c'u
a'elanique. 4 Yu'un ti ajvaliletique ja' yajtuneltac ti Diose, yo' jech lec oyoxuc. Pero mi
chopol ta xapas abaique, jech o xal ta xaxi'ic ta stojolic. Yu'un mu ta jeche'uc no'ox ti
oy ta yoc ta sc'ob ti xu' ta xac'boxuc ti castigoe. Yu'un ja' yajtuneltac ti Diose, yo' jech
ta xac'be yich' castigo ti buch'u chopol ta spasique. 5 Ja' yu'un un, tsots sc'oplal ch'unbeic
smantal ti ajvaliletique. Pero ma'uc no'ox ti ta xapoj abaic yu'un ti castigoe. Yu'un xana'ic
lec ti jech sc'an pasele. 6 Jech o xal un, ti vo'oxuque ja' razon ta xatojic ti patane. Yu'un ti
ajvaliletique ja' yajtuneltac ti Diose ti jech yich'oj ti yabtelique.
7 Ich'o ta muc' ti c'u s'elan yabtel jujuchope. Tojic me ti patan ti ta sc'anboxuque. Tojic
me ti sloc' ti ta sc'anboxuque. Ich'ic ta muc' ti buch'u ich'bil ta muq'ue. Ti buch'u lec
x'ilate lec me xavilic ec. 8 Ch'abalucuc me avilic ta stojol yan. Ja'uc no'ox me avilic ti c'ux
ta xava'i abaic ta jujun tale. Yu'un ti buch'u ta xc'uxubin ti schi'ile, laj xa spas scotol ti c'u
s'elan ta xal ti mantale. 9 Yu'un ti mantale jech ta xal: "Mu xamulivajic. Mu xamilvanic.
Mu xa'elc'ajic. Mu xajutbeic c'op yan. Mu xavu'uninbe ti c'usi oy yu'un yan", xi. Ti mantal
taje schi'uc scotol ti yan mantale, ta xc'ot ta pasel avu'unic ti mi ta xapasic ti jbel no'ox
mantal ti ta xale: "C'uxubino achi'iltac jech chac c'u cha'al ti ta xac'uxubin aba atuque",

xi. [10] Ti buch'u oy sc'uxul yo'ntone, mu soques ti schi'ile. Ti jech oy sc'uxul ti o'ntonale, ta
xc'ot ta pasel scotol ti mantale.
[11] Ati va'i s'elan laj jbijubtasoxuque, tuc'ulanic me ti c'u s'elan cuxuloxuc li' ta banomile.
Na'ic me ti ja' xa yorail ti ta xavic' asatique. Yu'un po'ot xa sta yorail ti colebale. Yan ti
c'alal laj jch'untic talele, jal to sc'an. [12] Po'ot xa x'ech' ti ac'obale. Ta xa sacub talel ti osile.
Jech o xal un, ictaic ta spasel ti c'usitic sventa ic'al osile. Lapic ti amacobbailic ta spasel
ti sventa saquil osile jech chac c'u cha'al jun soldado ti ta slap ti smacobbaile. [13] Oyuc me
jtuq'uiltic jech chac c'u cha'al ti buch'u ta xanav ta c'ac'altique. Ma'uc no'ox me jtamojtic
ti yacubele, ti xvochvunet ta ve'el uch' vo' ta spasel q'uine, ti mulivajele, ti c'usi chopol ta
q'uelele, ti c'opetique, ti it'ix o'ntonale. [14] Ja' lec, ac'o amaquinic o ti Cajvaltic Jesucristo
stuque. Mu me staojuc yav c'upil xava'i ta spasel ti c'usi ta sc'an ti atalelique.

14

Mu xalo'ilta ti avermanoe

[1] Mi oy buch'u junuc ti mu'yuc to yip ti yo'ntone, ich'o ta muc'. Mu xavul abaic schi'uc
ti c'usi vocol ta a'yiele. [2] Ta xcaltic no'ox jech chac c'u cha'al li'e. Oy jlom jchunolajeletic
ti xch'unojic ti xu' ta slajesic scotol ti c'usi ta staique. Pero oy jlom ti xchibet yo'ntonique.
Jech o xal un, uni itaj no'ox ta slajesic. [3] Ti buch'u ta slajes scotole, mu xu' sbaj ti buch'u ti
t'ujbil ti sve'el ti ta slajese. Ja' jech xtoc ti buch'u t'ujbil ti sve'el ta slajese, mu me slaban
xtoc ti buch'u ta slajes scotole. Yu'un co'ol ic'bilic yu'un ti Diose. [4] ¿Buch'uot ya'yel ta
xana'lebe ti yaj'abtel yane? Mi lec ta xbat yu'un, mi chopol ta xbat yu'un, ja' sventa ti
yajvale. Pero ta xcom ta lec. Yu'un ti Cajvaltique oy smuc'ul stsatsal yo' jech ta xcom ta
lec yu'un.
[5] Ta xcaltic no'ox jech chac c'u cha'al li'e. Oy jlom jch'unolajeletic ti oy bu jun c'ac'al
ti tsots sc'oplal ta xa'iique. Oy yan jch'unolajeletic ti co'ol no'ox s'elan ta xa'iic scotol ti
c'ac'ale. Ja' lec, la' jnoptic lec ta co'ntontic ta jujun tal ti c'usi sc'an pasele. [6] Ti buch'u ta
xchabi ti jun c'ac'ale, ja' ta spasic jech, yo' ta xac' ta ich'el ta muc' ti Cajvaltique. Ti buch'u
mu xchabi ti jun c'ac'ale, ja' ta spasic jech, yo' ta xac' ta ich'el ta muc' ti Cajvaltic ti jech
mu xchabie. Ja' jech xtoc ti buch'u ta slajes scotole, ja' ta spasic jech, yo' ta xac' ta ich'el
ta muc' ti Cajvaltique. Yu'un ta xalbe vocol ti Diose. Ja' jech xtoc ti buch'u t'ujbil ti sve'el
ta slajese, ja' ta spasic jech, yo' ta xac' ta ich'el ta muc' ti Cajvaltique. Ja' jech xtoc ta xalbe
vocol ti Diose.
[7] Yu'un mu'yuc buch'u junucal sventainoj sba stuc ti li' cuxul ta sba banomile. Mi
ja'uc sventainoj sba stuc ti jech ta xchame. [8] Ti jech cuxulotique, cuxulotic yo' jech ta
xitun yu'un ti Cajvaltique. Ti jech ta xijchamotique, ta xijcham yo' jech ta xitun yu'un
ti Cajvaltique. Jech o xal un, manchuc mi cuxulotic, mi chamemotic, yu'unotic o ti
Cajvaltique. [9] Yu'un ti Cristoe icham. Ja' jech xtoc icha'cuxi, yo' jech ta xc'ot ta Ajvalil
yu'un scotol ti buch'utic chamemic xae schi'uc ti buch'utic cuxulic toe.
[10] Pero ti vo'ote, ¿c'u cha'al ta xalo'ilta, c'u cha'al ta xabaj ti avermanoe? Yu'un jcotoltic
ta xc'ot jva'an jbatic ta stojol ti Cristoe, yo' jech ta xischapanotic. [11] Yu'un jech ta xal ti
Dios ti ts'ibabil ta sc'ope:
Ti jech cuxulune, scotolic ta squejan sbaic ta jtojol.
Scotol jamal ta xalic ti Diosune,
xi. [12] Jech o xal un, jujunotic ta xcac'tic cuenta ta stojol ti Diose.

Mu me xayanijesbe yo'nton ti avermanoe

[13] Jech o xal un, mu xa me jlo'ilta jbatic. Ja' lec ti la' jtuc'ulan jbatique, yo' jech mu
jyanijesbetic yo'nton, yo' jech mu sta smul cu'untic ti quermanotique. [14] Ti jech jch'unoj ti
Cajvaltique, jna' lec ti ma'uc mulil ti ta jlajes ti c'usiuc no'ox ve'lile. Pero mi oy buch'u ta
snop ti ja' mulil ta xa'i ti c'usi ta slajese, melel, jech ono'ox ta sta smul ti mi ta slajese. [15] Ti
mi ta xayanijesbe sjol yo'nton ti avermano yu'un ti c'usi ta xalajese, mu'yuc xa ti sc'uxul
avo'ntone. Mu me xavac' ta ch'ayel ti quermanotic yu'un ti c'usiuc no'ox ta xalajese c'alal
icham ti Cristo ta sventae. [16] Mu xavaq'uic ta chopol c'optael ti c'usi lec ach'unojique.

17 Yu'un ti ventainel yu'un ti Diose ma'uc tsots sc'oplal ti c'usi ta jlajestique, ti c'usi ta
xcuch'tique. Ti tsots sc'oplale, ja' ti tuc' co'ntontique, ti jun co'ntontique, ti xijmuyubaj
ta sventa ti Ch'ul Espíritue. 18 Ti buch'u jech yac'oj sba ta tunel yu'un ti Cristoe, lec x'ilat
yu'un ti Diose. Ja' jech xtoc lec ta x'ilat yu'un ti cristianoetique.
19 Jech o xal un, cac'tic persa ta sa'el batel ti bu ta xac' jun co'ntontique, yo' jech xu' ta
jcolta jbatic ta jujun tal ta xch'unel ti Cajvaltique. 20 Mu xasoquesbe yabtel ti Dios ta scoj ti
c'usi xu' ta xalajese. Scotol ti ve'lile lec ono'ox. Mu'yuc c'usi chopol. Pero ti bu chopole,
ja' ti ta xalajes ti bu xu' ti ta sta o smul avu'un ti yane. 21 Lec ti mu jlajestic ti beq'uete, ti mu
xcuch'tic ti vinoe, ti mu ta jpastic ti c'usi yane, yo' jech mu xyanij yo'nton ti avermanoe,
yo' jech mu sta smul, yo' jech mu xchibaj yo'nton ti c'u s'elan xch'unoje. 22 Ti c'u s'elan
ach'unoje, avu'unuc atuc ta stojol ti Diose. Toj yan no'ox yutsil ti buch'u mu x'ac'bat sna'
ta yo'nton ti ja' smul ti c'usi ta spase. 23 Yan ti buch'u xchibet yo'nton ti c'usi ta slajese, ta
sta smul ti jech ta slajese. Ja' ti mu sjunuluc yo'nton ta slajese. C'usiuc no'ox ti mu jechuc
xch'unoj ti ta spase, ti ja' no'ox ta suj sbae, ja' mulil.

15

C'uxubino achi'iltac. Ma'uc no'ox ta xac'uxubin aba atuc

1 Ti vo'otic ti oy xa yip ti co'ntontic ta xch'unele, la' quicatsinbetic svocolic ti buch'u
ch'abal yip ti yo'ntonique. Ma'uc no'ox me ti lec ta xca'i jba jtuctique. 2 Ta jujun tal ti
vo'otique la' jpastic ti c'usitic xtun yu'unic ti yan jch'unolajeletique, yo' jech lec oyic, yo'
jech ta x'ayan más ta yo'nton ta yich'el ta muc' ti Diose. 3 Yu'un ti Cristoe ma'uc laj spas ti
c'usi lec ta xa'i ti stuque. Yu'un jech ic'ot ta stojol jech chac c'u cha'al ti ts'ibabil ta sc'op
Diose: "Scotol ti c'usitic chopol iloc' ta yeic ti buch'utic laj scrontainote, ja' cajal ic'ot ta
jba", xut ti Diose. 4 Scotol ti c'usitic ts'ibabil ta sc'op Dios ta vo'nee, ja' ta xischanubtasotic.
Yu'un c'alal ta jq'ueltic ti c'u s'elan ists'ic yu'un ti vocol ti vo'ne cristianoetique, ti c'u
s'elan icoltaat yu'un ti Diose, jech o xal un, tey ta jtatic ti spatobil co'ntontique. 5 Ti
Dios ti ja' ta xac' smuc'ul co'ntontique, ti ja' ta spat co'ntontique, ac'o scoltaoxuc yo'
jech jun avo'ntonic cuxuloxuc jech chac c'u cha'al ta sc'an ti Jesucristoe. 6 Yu'un ja' jech
sc'an xapasic yo' jech jun no'ox ac'opic ta xalequil-c'oponic ti Diose, ja' ti Stot ti Cajvaltic
Jesucristoe.

Ta xich' alel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique

7 Lecuc xavil abaic acotolic jech chac c'u cha'al lec laj yilotic ti Cristoe, yo' jech lec ta xbat
sc'oplal ti Diose. 8 Vu'un ta xcal ti tal yac' sba ta tunel ti Cristo ta stojol ti j'israeletique,
yo' jech ta xc'ot ta pasel ti c'usi albilic ti jmolmuc'totic ta vo'ne yu'un ti Diose, yo' jech ta
xvinaj ti xc'ot xc'opoj ti c'usi yaloj ono'oxe. 9 Ital ti Cristo ta stojol ti jyanlumetic xtoque,
yo' jech ta xalequil-c'opojic ta stojol ti Dios ta sventa ti sc'uxul yo'ntone. Yu'un jech ta xal
ti ts'ibabil ta sc'op Diose:
Jech o xal un, ta jvinajesbot ac'oplal ta stojol ti jyanlumetique.
Ja' jech xtoc ta xiq'uejin ti aq'uejoj ti ja' avich'el ta muq'ue,
xi ti Davide. 10 Ti ta yan sc'op Diose jech ta xal:
Ti vo'oxuc jyanlumoxuque, muyubajanic schi'uc ti yu'untac ti Diose,
xi ti Moisese. 11 Ti ta yan xtoque jech ta xal:
Acotolic ti vo'oxuc jyanlumoxuque, lequil c'opojanic ta stojol ti Cajvaltique.
Acotolic, alic ti smuc'ul stsatsal ti Cajvaltic ta stojol ti cristianoetique,
xi ti Davide. 12 Ja' jech laj sts'iba ti Isaías xtoque:
Ta xvoc' talel jun snitilul ti Isaie, ti ja' ta x'och ta Ajvalil yu'un ti jyanlumetique.
Jech ti stuquique tey ta staic ti spatobil yo'ntonique,
xi.
13 Ti Dios ti ta xac'botic ti spatobil co'ntontique, ac'o yac'boxuc ti jech xamuyubajique.
Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic ta xch'unel ti Diose, yo' jech ta sventa smuc'ul stsatsal ti
Ch'ul Espíritue, ac'o ayanuc más ta avo'ntonic ta smalael ti c'usi ta xavich'ique.

14 Quermanotac, ta xca'i ta co'nton ti oy yutsilal slequilal avo'ntonique. Xana'ic lec c'u
s'elan ta xabijubtas abaic ta jujun tale. 15 Pero laj jts'ibaboxuc ti jcarta li'e, ti jamal laj
calboxuc ti c'usi sc'an ta xapasique, yo' jech mu xch'ay ta avo'ntonic. Jech laj jpas, yu'un
ta slequilal yo'nton laj yac'bun cabtel ti Diose. 16 Yu'un yajtunelun ti Jesucristo ta atojolic
ti jyanlumoxuque. Ti cabtel ti ta jpase, ja' ta xcal ti lequil ach' c'op ti ja' acolebalic ti yac'oj
ti Diose, yo' jech ti vo'oxuque co'ol s'elanic matanal ta xc'ot ava'an abaic ta stojol ti Diose,
yu'un lecubtasbiloxuc xa yu'un ti Ch'ul Espíritue.
17 Ti jech jch'unoj ti Jesucristoe, yan yutsil ta xca'i ti li'abtej xa yu'un ti Diose. 18 Yu'un
ja' no'ox ta xcal ti c'usitic c'otem ta pasel cu'un ta sventa ti Jesucristoe, yo' jech ti
jyanlumetique ta xch'unic ti Diose. Ti va'i s'elan ti laj xch'unic ti jyanlumetique, ja' ta
sventa ti jc'ope, ti c'usi lec laj jpase. 19 Ja' jech xtoc ivinaj smuc'ul stsatsal ti Dios ta jtojole
ta sventa ti coltabilun yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ti jech taje, jech ic'ot ta tsutsel cu'un ta
yalel ti colebal lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe, ti ilic talel cu'un ta Jerusalene, ic'ot c'alal
to sjoylej Ilírico banomil. 20 Tey laj cac' batel persa ta yalel ti colebale ti bu mu'yuc to
ya'binojic sc'oplal ti Cristoe, yo' jech mu teyuc ta jva'an cabtel ta sba ti sliqueb ti bu liquem
xa yu'un ti yane. 21 Ti vu'une jech ta jpas jech chac c'u cha'al ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose:
Ta xilic ti buch'utic mu to ya'binojic ti sc'oplale.
Ta xlic stuc'ulanic lec ti buch'utic mu'yuc ya'binojic ti sc'oplale,
xi.

Ti Pabloe ta snop ti ta xbat ta Romae

22 Ta melel, oy ti cabtele, macalun yu'un. Jech o xal un, mu'yuc c'usi xcut chtal
jq'ueloxuc, ac'o mi ep ta velta ta jc'an jq'ueloxuc ca'ie. 23 Avi tana li' une, tsuts xa ti cabtel
ti bu c'alal xijoyet batele. Ja' jech xtoc oy xa ep jabil ti ta jc'an ta jq'ueloxuc ca'ie. 24 Jech o
xal un, c'alal ta xibat ta Españae, ta x'ech' jq'ueloxuc. C'alal mi ech' xa jq'ueloxuc une, tey
ta xvinaj mi xu' xacoltaicun batel ta sventa jbe. 25 Avi li'e, ta xibat ta Jerusalén. Yu'un ta
xquich' batel juteb ti c'usi xtun yu'unic ti jch'unolajeletic teye. 26 Yu'un ti jch'unolajeletic
ti oyic ta Acaya ta Macedonia banomile laj xa snopic ti ta stsobic ti c'usi oy yu'unique,
yo' jech ta xac'beic batel ti jch'unolajeletic ti buch'utic abol sbaic tey ta Jerusalene. 27 Lec
laj ya'iic ti jech laj spasique. Oy razon ti jech ta spasique. Yu'un oy yilic ta stojolic ti
j'israelal jch'unolajeletique. Yu'un ti lequil ach' c'op ti i'ac'batic yu'un ti Diose, laj yaq'uic
batel ta stojol ti jyanlumetique. Jech o xal un, ja' yabtelic ti ta scoltaic batel ti j'israelal
jch'unolajeletic ti c'usi oy yu'unique. 28 C'alal mi laj co'nton ta yaq'uel comel ti c'usi laj
stsobic ti jyanlumetique, ts'acal to un, tey ch-ech' jq'ueloxuc c'alal ta xibat ta Españae.
29 C'alal ta xic'ot teye, ta xca'i ti coltabilun yu'un ti Cristoe, yo' jech ta jcoltaoxuc sventa ti
sc'ope.
30 Quermanotac, ta jc'anboxuc vocol ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe, ta sventa ti sc'uxul
co'ntontic ti yac'ojbotic ti Ch'ul Espíritue, coltaicun ta sc'oponel ti Dios ta sventa ti cabtele.
31 C'anbeic ti Diose ti ac'o xispojune, yo' jech mu xiyilbajin ti buch'u chopol yo'ntonic ti
oy ta Judeae. Ja' jech xtoc, c'anbeic ti Diose ti ich'biluc ta muc' ac'o c'otuc ti matanal ti
quich'oj batel ta stojol ti quermanotic ti oy ta Jerusalene. 32 Jech xtoc, c'anbeic ti Diose,
mi jech ta sc'ane, yo' jech ximuyubaj ta x'ech' jq'ueloxuque, yo' jech ta jcux co'nton ta
atojolic. 33 Ti Dios ti ta xac' jun co'ntontique, ac'o xchi'inoxuc comel acotolic. Jechuc.

16

Ti chabanuc ta jujun tale

1 Tey ta jc'ubanboxuc ta atojolic ti quermanatic ants Febee, ti lec i'abtej ta stojolic ti
jch'unolajeletic ta Cencrea jteclume. 2 Ta sventa ti Cajvaltique, ich'beicun ta muc'. Yu'un
ja' jech cabteltic ta jpastic ti vo'otic jch'unolajelotique. Coltaic me ti c'usi ta xtun yu'une.
Yu'un ti stuque ep xa icoltavan. Ja' jech xtoc laj scoltaun ec.
3 Chabanuc xavalbe ya'i ti Priscilae, ti Aquilae, ti ja' jchi'iltac ta abtel ta sventa ti
Cristo Jesuse. 4 Ti stuquique jutuc mu ilajic ta milel yo' jech ta xispojicun. Coliyalbun
ti jech laj spasique. Pero ma'uc no'ox ti vu'une. Ja' jech ta xalic scotolic ti jyanlum

jch'unolajeletique. [5] Chabanuc xavalbe ya'iic xtoc ti jch'unolajeletic ti ta stsob sbaic ta
sna ti Priscilae, ti Aquilae. Chabanuc xavalbe ya'i ti Epeneto ti lec ta xquil jbacutique, ti
ba'yel laj xch'un ti Cristo ti ta Acaya banomile. [6] Chabanuc xavalbe ya'i ti Maríae ti ep
iábtej ta atojolique. [7] Chabanuc xavalbe ti jvinqueleltac Andrónicoe schi'uc ti Juniase ti
ja' jchi'iltac ta chuquel to oxe. Ja'ic ti buch'utic lec ojtiquinbilic yu'un ti jcholc'opetique.
Ja'ic ti buch'utic ti ba'yel lic xch'unic ti Cristoe, ts'acal to ti vu'une.

[8] Chabanuc xavalbe ya'i ti Ampliase ti lec ta xquil jbacutic ta sventa ti Cajvaltique.
[9] Chabanuc xavalbe ya'i ti Urbanoe ti ja' jchi'iltic ta abtel ta sventa ti Cristo Jesuse.
Chabanuc xavalbe ya'i ti Estaquise, ja' ti lec ta xquil jbacutique. [10] Chabanuc xavalbe ya'i
ti Apelese ti ep laj yac' iluc ta melel ti xch'unoj ti Cristoe. Chabanuc xavalbe ya'iic ti c'u
yepal oy ta sna ti Aristóbuloe. [11] Chabanuc xavalbe ya'i ti jvinquelel Herodione schi'uc
ti c'u yepal oy ta sna ti Narcisoe ti ta xch'unic ti Cajvaltique. [12] Chabanuc xavalbe ya'iic
ti Trifenae, ti Trifosae ti ja' ta x'abtejic ta yabtel ti Cajvaltique schi'uc ti Quermanatic
Pérsidae ti ep i'abtej ta yabtel ti Cajvaltique. [13] Chabanuc xavalbe ya'i ti Rufoe ti ja' lequil
jch'unolajel yu'un ti Cajvaltic ta x'ilat yu'un ti jch'unolajeletique. Chabanuc xavalbe ya'i ti
sme'e ti co'ol s'elan jme' ta xca'ie. [14] Chabanuc xavalbe ya'iic ti Asíncritoe, ti Flegontee, ti
Hermase, ti Patrobase, ti Hermese, schi'uc ti yan jch'unolajeletic ti jmoj ta stsob sbaique.
[15] Chabanuc xavalbe ya'iic xtoc ti Filólogoe, ti Juliae, ti Nereoe, schi'uc ti schi'il ta voq'uel
ti Nereoe, ti Olimpase, schi'uc scotol ti jch'unolajeletic ti jmoj ta stsob sbaic schi'uque.

[16] Chabanuc xavalbe abaic ta jujun tal. Tsacbo abaic ac'obic. Chabanucoxuc xayalboxuc
scotol ti jch'unolajeletic yu'un ti Cajvaltic ti oyic ta jujun tsobobbail ti bu oyune.

[17] Ta jc'anboxuc vocol, Quermanotac, q'uelic me lec ti buch'u ta xch'ac svinique, ti ta
xchibajesoxuque. Yu'un ti buch'u jech ta spas taje, ta scrontain ti c'u s'elan laj avich'ic
chanubtasele. Ja' yu'un un, mu xachanbeic yo'ntonic. [18] Yu'un ti buch'utic jech taje, ma'uc
yajtuneltac ti Cajvaltic Jesucristoe. Yu'un ja' no'ox ta spasic ti c'usi ta sc'an ti yo'nton
stuquique. Yu'un ta slo'laic ti buch'utic co'ol s'elan ololetic ti yo'ntonic ta sventa ti lec xa
ti sc'ope, ti jun xa yutsil ta a'yele. [19] Yu'un vinajem ac'oplalic ti ach'unojic ti Cajvaltique.
Jech o xal ximuyubaj xa avu'unic. Ta jc'an ti oyuc abijilic ta spasel ti leque. Ma'uc ta jc'an
ti ta xapasic ti chopole. [20] Ti Dios ti ta xac' jun avo'ntonique po'ot xa ta xac' apech'ic ta
teq'uel ti pucuje. Ac'o sva'an sba ta atojolic ti Cajvaltic Jesucristoe.

[21] Chabanuc xayalboxuc ti Timoteoe ti ja' jchi'il ta abtele. Chabanuc xayalboxuc ti
jvinqueleltac Lucioe, ti Jasone, ti Sosípatere. [22] Chabanuc xcalboxuc ta sventa ti Cajvaltique
ti vu'un Tercioun ti ta jts'iba ti carta li'e.

[23] Chabanuc xayalboxuc ti Gayoe, ja' ti tey jch'amunojbe ti snae. Ja' jech xtoc ta xac' ta
ch'om ti snae ti tey ta stsob sbaic ti jch'unolajeletique. Chabanuc xayalboxuc ti Erastoe ti
ja' jchabiej taq'uin yu'un ti jteclum li'e. Chabanuc xayalboxuc ti quermanotic Cuartoe.

[24] Ac'o sva'an sba ti Cajvaltic Jesucristo ta atojolic acotolique. Jechuc.

Ja' sc'oplal ti jun yutsil ti Diose

[25] Avi tana un, la' jlequil-c'optatic ti Diose ti Buch'u xu' yu'un ta stsatsubtas avo'ntonic
co'ol schi'uc ti lequil ach' c'op ti ja' colebale ti vu'un ta xcale, ti ja' sc'oplal ti Jesucristoe. Ti
lequil ach' c'ope co'ol schi'uc ti c'usi snopoj talel ti Dios ti c'alal mu'yuc to ox meltsajem
ti banomile. Pero mucul to ox. [26] Pero avi tana un, laj xa yac' ta na'el co'ol schi'uc ti laj
sts'iba comel ti j'alc'opetique, co'ol schi'uc smantal ti cuxul Diose. Ti c'usi mu xvinaj to
ox ti snopoj ti Diose, laj xa yac' ta ojtiquinel ta stojol scotol ti cristianoetic ti oy ta sjoylej
banomile, yo' jech ta xch'unic.

[27] Ti Dios ti jelavem sbijile, ich'biluc ta muc' sbatel osil ta sventa ti Jesucristoe. Jechuc.

1 Corintios

Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ta Corintoe

1-2 Vu'un ti Pabloune. Ta yo'nton stuc laj yic'un ti Diose, yo' jech li'och ta jcholc'op yu'un
ti Jesucristoe. Jmoj schi'uc ti quermanotic Sóstenese ta jts'ibaboxuc talel ti jcarta li'e, ti
vo'oxuc jch'unolajeloxuc yu'un ti Diose, ti li' nacaloxuc ta jteclum Corintoe. Yu'unoxuc
xa ti Diose ta sventa ti junoxuc xa schi'uc ti Jcoltavanej Jesuse. Dios laj yic'oxuc yo'
jech ta xacomic ta yu'un co'ol schi'uc ti yantic ti buch'utic ta sc'anbeic vocol ti Cajvaltic
Jesucristoe, ti ja' yajvalic ec jech chac c'u cha'al ti ja' Cajvaltique. 3 Ich'ic sbendición ti
Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

Bendición yu'un ti Diose ta sventa ti Jesucristoe

4 Tey ono'ox ta xcalbe vocol ti Dios ta atojolique, ti jech yac'ojboxuc sbendición ti Dios
ta sventa ti Jcoltavanej Jesuse. 5 Ti jech junoxuc xa schi'uc ti Cristoe, ti Diose laj yac'boxuc
ti ep ta tos ti sch'ul-c'ulejale, ti xana'ic yalbel ti sc'oplale, ti xava'ibeic ti smelole. 6 Jech o
xal sc'oplal ti Cristo ti laj calboxuque, vinajem ta melel ti ic'ot ta avo'ntonique. 7 Ti jech
taje, laj xa ataic scotol ti c'usi ta xac' ti Diose. Ja' xa no'ox ta xamalaic c'usi ora ta xcha'tal
ti Cajvaltic Jesucristoe. 8 Ti Diose ta xac'boxuc yip avo'ntonic ti c'u sjalil li' oyoxuque, yo'
jech mu'yuc amulic c'alal ta xtal ti Cajvaltic Jesucristoe. 9 Ti c'usi yaloj ti Diose ta xc'ot ta
pasel yu'un. Yu'un stuc laj xa yic'oxuc yo' jech ta xac'otic jech chac c'u cha'al ti Snich'one,
ja' ti Jesucristo ti Cajvaltic cu'untique.

Mu jmojuc yo'ntonic ti jch'unolajeletique

10 Quermanotac, ta jc'anboxuc vocol ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe ti jmojuc avo'n-
tonique. Altic ti ch'acaloxuque. Ja' lec ti junuc avo'ntonic cuxianique. Co'oluc ti c'usi ta
xanopique, ti c'usi ta xava'iique. 11 Ti jech ta xcalboxuc ava'iic taje, Quermanotac, yu'un ti
buch'utic oy ta sna ti Cloee laj yalbun ca'i ti it'ix ta xava'i abaique. 12 Yu'un ta xca'i ti jech
ta xavalbe abaique: "Yu'unun ti Pabloe. Yu'unun ti Apolose. Yu'unun ti Pedroe. Yu'unun
ti Cristoe", ti xachiique. 13 Ti jech taje, ¿mi yu'un oy jayvo' ti Cristo avalojique? ¿Mi yu'un
ja' laj yich' jipanel ta cruz ti Pablo ta sventa ti acolelique? ¿Mi yu'un ja' ta sventa Pablo ti
laj avich'ic vo'e? 14 Coliyalbun ti Diose ti mu'yuc buch'u junucal ti laj cac'be yich' ti vo'e.
Ja' no'ox laj cac'be yich' vo' ti Crispoe, ti Gayoe. 15 Jech o xal un, mu'yuc buch'u junucal
avu'unic ti xu' ta xal ti laj cac' avich'ic ti vo'e. 16 Oy to yan ti buch'u laj cac'be yich'ic ti vo'e.
Ja' laj cac'be yich'ic vo' ti c'u yepal oy ta sna ti Estéfanase. Pero mu jna' mi oy to buch'u
laj cac'be yich' vo' yan. 17 Yu'un ma'uc cabtel laj yac'bun ti Cristo ta yaq'uel ti ich' vo'e. Ja'
no'ox cabtel laj yac'bun ta yalel ti lequil ach' c'op yu'une. Pero mu yu'unuc jun xa yutsil
ti que ti c'alal laj jchanubtasoxuque. Yu'un ja' no'ox ta jc'an ti ac'o c'otuc ta avo'ntonic ti
icham ta cruz ti Cristo ta scoj ti jmultique.

Ti Cristoe ja' sbijil, smuc'ul stsatsal ti Diose

18 Ti ta xijcol ti jech icham ta cruz ti Cristoe, lo'il no'ox ta xa'iic ti buch'utic ta xbatic ta
ch'ayele. Pero ti vo'otic ti jch'unojtic ti jech ta xijcolotique, ja' smuc'ul stsatsal ti Dios ta
xca'itique. 19 Yu'un jech ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose:
Vu'un ta jch'aybe sbijilic ti buch'utic bijique.
Ti jech xtojobic ta xalique, ta jmacbe ta be,
xi.
20 ¿C'usi bal o ti oy sbijilique? ¿C'usi bal o ti jchanubtasvanejetique? ¿C'usi bal o ti ja'
no'ox ta slo'iltaic sc'oplal ti c'usi oy ta sba banomile? Ti Diose laj sjoybin ta bol cristiano ti
bijic li' ta sba banomile. 21 Ti Dios ti sna'oj ti c'usi ta spase, yiloj ono'ox ti mu sta scoltaelic
ta sbijil no'ox stuquic ti cristianoetique. Jech o xal ti Diose laj xa snop stuc ti ta sta scolelic
ti buch'utic ta xch'unic ti lequil ach' c'op yu'une, ac'o mi lo'il c'op no'ox ta xa'iic ti yane.

22 Yu'un ti j'israeletique ja' no'ox ta sc'an ta sq'uelic ya'iic smuc'ul stsatsal ti Diose, yo'
jech ta xch'unic ti Cristo yalojique. Yan ti jyanlumetique ja' no'ox ta sa'ic batel ti sbijilic li'
ta sba banomile. 23 Yan ti vu'uncutique ja' no'ox ta xcalcutic batel sc'oplal ti Cristo ti jipil ta
cruz ichame. Ti j'israeletique, q'uexlal sba ta xa'iic ti jech ta x'albatique. Ti jyanlumetique,
bol lo'il no'ox ta xa'iic ti jech ta x'albatique. 24 Pero ti buch'utic ic'bilic yu'un ti Diose, ac'o
mi j'israeletic, ac'o mi jyanlumetic, pero ta xa'iic ti ja' sbijil, smuc'ul stsatsal Dios ti jech
icham ta cruz ti Cristoe. 25 Manchuc mi bol lo'il no'ox ta xa'iic ti cristianoetic ti jech laj snop
ti Diose, pero ja' jelavem sbijil. Ja' mu sta sbijil ti cristianoetique. Ac'o mi mu'yuc smuc'ul
stsatsal ti Dios laj yilique, pero jelavem smuc'ul stsatsal. Ja' mu sta ti c'usi xu' yu'unic ti
cristianoetique. 26 Quermanotac, na'ic me ti ic'biloxuc yu'un ti Diose, ac'o mi oy jlomoxuc
jutuc ti abijilic ti li' ta sba banomile. Jun chiboxuc no'ox ti avich'ojic tsots abtelique. Jun
chiboxuc no'ox ti ich'biloxuc ta muq'ue. 27 Jech laj spas ti Dios ti laj st'ujoxuc ti jeche'
cristianooxuque, yo' jech q'uexlal ta xc'otic ti buch'u oy sbijilic ta xalique. Manchuc mi
mu'yuc c'usi baloxuc o ta xil ti cristianoetique, pero laj st'ujoxuc ti Diose, yo' jech q'uexlal
ta xc'otic ti buch'utic xu' yu'un ta xalique. 28 Ti buch'utic mu'yuc stu ta x'ilatique, ti bajbilic
yu'un ti yane, ja' t'ujbilic yu'un ti Diose, yo' ac'o vinajuc ti mu'yuc stu ti buch'u jtunel ta
xalique. 29 Jech ic'ot ta pasel, yo' mu'yuc buch'u xu' ta stoy sba ta stojol ti Diose. 30 Pero ti
Diose laj spasoxuc ta jun schi'uc ti Cristo Jesuse. Ja' ic'ot ta jbijiltic ti Cristoe. Ta sventa ti
Cristoe laj jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose. Lecubtasbilotic, lijcolotic yu'un. 31 Jech o
xal un: "Mi oy buch'u ta xa'i sba ti lec oy ta j'ech'ele, ja' lec, ac'o yac' ta ich'el ta muc' ti
Cajvaltique", xi ta xal ti sc'op Diose.

2

Sc'oplal ti Cristo ti jipil ta cruze

1 Quermanotac, c'alal ay calboxuc ava'iic ti ta melel ta xijcol yu'un ti Diose, ja' laj cal
ava'iic ti stac' no'ox a'yibel ti smelole. 2 C'alal tey oyun ta atojolique, mu'yuc c'usi yan laj
jnop. Ja' no'ox laj calboxuc ava'iic sc'oplal ti Jesucristo ti jipil ta cruz ichame. 3 Xinicnun
ta xi'el ti c'alal li'ay ta atojolique. 4 C'alal laj calboxuc ava'iic ti lequil ach' c'ope, mu jechuc
laj jpas jba jech chac c'u cha'al ta spas jun vinic ti oy sbijile. Ja' no'ox ta sventa smuc'ul
stsatsal ti Ch'ul Espíritu ti jech laj calboxuc ti sc'op Diose. 5 Ja' jech laj jpas yo' jech ta sventa
smuc'ul stsatsal ti Diose ta xach'unic ti ja' Jcoltavanej ti Cristoe. Ma'uc ta sventa sbijil ti
viniquetic no'oxe.

Ti Diose ta xac' sba ta ojtiquinel ta sventa ti Sch'ul Espíritue

6 Oy bu ta xcalcutic ti sc'op Diose ti tsots ta a'yibel ti smelol ta stojolic ti buch'utic
ch'iemic xa ta stojol ti Cajvaltique. Ti jbijilcutic taje, mu xco'olaj schi'uc sbijil ti
jpasmantaletic li' ta sba banomile, ti po'ot xa sta yorail ta xlaje. 7 Ti c'usi ta xcalcutique,
ja' ti c'usi mucul to ox yu'un ti Diose. Ja' ti snopoj ono'ox ti ta xijcolotic sbatel osil ti c'alal
mu'yuc to ox meltsajem ti banomile. 8 Mi junuc ajvaliletic li' ta sba banomil ti laj ya'ibeic
ti smelol taje. Ti lajuc ya'iique, mu'yuc laj sjipanic ta cruz ti Ch'ul Ajvalil jechuque. 9 Pero
ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ta xal ti sc'op Diose:

Ti c'usi mu'yuc to ilbile, ti c'usi mu'yuc to a'yinbile, ti c'usi mu'yuc to nopbile,
chapal xa yu'un ti Dios ta sventa ti buch'utic c'ux ta xa'i ti Diose,
xi. 10 Scotol ti c'usi snopoj ti Dios taje, ja' ta xac'botic jna'tic ti Dios ta sventa ti Ch'ul
Espíritue. Yu'un ti Ch'ul Espíritue ja' ta xil scotol. Ja' sna' scotol ti c'u s'elan ti Dios stuque.
11 Ti cristianoetique mu'yuc buch'u sna'be sba ti yo'ntonique. Ja' no'ox sna' c'u s'elan
ti yo'nton stuque. Ja' jech xtoc ti Ch'ul Espíritue ja' no'ox sna'be ti c'u s'elan yo'nton ti
Diose. 12 Ti Ch'ul Espíritu ti quich'ojtique, ma'uc li' liquem ta sba banomile. Ja' liquem
talel ta stojol ti Diose, yo' jech ta xca'itic ti oy c'usi yac'ojbotic ta sc'uxul yo'nton ti Diose.
13 Ti c'usi ta xcalcutique, ja' chanubtasbiluncutic yu'un ti Sch'ul Espíritu ti Diose. Ma'uc ta
jbijil jtuccutic ti c'usi ta xcalcutique. Ti buch'utic ventainbilic yu'un ti Ch'ul Espíritue, ja'
ta xcalbecutic ya'iic ti c'u s'elan ta xiyac'bun jna'cutic ti Ch'ul Espíritue.

14 Ti buch'utic mu'yuc ventainbilic yu'un ti Ch'ul Espíritue, mu xich'ic ta muc' ti c'usi
ta xac' ta na'el ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. Yu'un bol lo'il no'ox ta xa'iic. Mu xu'
ta xa'ibeic smelol ti c'usi ta x'albat yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ja' to xu' ta xa'ibeic smelol
ti mi ta x'abtej ti Ch'ul Espíritu ta yo'ntonique. 15 Pero ti buch'utic ventainbilic yu'un ti
Ch'ul Espíritue, sna'ic lec snopel scotol. Pero ti yane mu stac' a'yeluc ta xa'i c'u cha'al
jech yo'nton ti jch'unolajeletique. 16 Yu'un jech ts'ibabil ta sc'op Diose: "Mu'yuc buch'u
ya'binoj c'u s'elan snopobil yu'un ti Diose. Mu'yuc buch'u xu' ta xchanubtas ti Diose", xi.
Pero ti vo'otique oy ta jtojoltic ti snopobil yu'un ti Cristoe.

3

Jchi'il jbatic ta abtel ti ta xijtun yu'un ti Diose

1 Quermanotac, c'alal li'ay ta atojolique, laj quiloxuc ti mu'yuc ventainbiloxuc yu'un ti
Ch'ul Espíritue. Laj quiloxuc xtoc ti ataoj o avavic ti stalel no'ox ti cristianoetique. Jech o
xal un, co'ol a'elanic ololoxuc laj calboxuc ava'iic sc'oplal ti Cristoe. 2 Jech o xal un, c'un
ta a'yibel smelol sc'op Dios laj jchanubtasoxuc jech chac c'u cha'al ti jchu'nel olol ti chu'il
no'ox yipanoje, ti mu to xu' yu'un slajesel ti c'usi yijique. Avi tana un, ataoj to avavic ti
stalel no'ox ti cristianoetique. 3 Yu'un ti vo'oxuque oy to yit'ixal avo'ntonic. Ta to xatsac
abaic ta c'op. Mu jmojuc avo'ntonic. Ja' no'ox ta xapasic jech chac c'u cha'al ta spasic
scotol ti yan cristianoetique. 4 Yu'un jech ta xavalic jlom: "Yu'unun ti Pabloe", xachiic. Ti
yan xtoque jech ta xalic: "Yu'unun ti Apolose", xachiic. Ti jech taje, ja' svinajeb ti stalel
no'ox cristiano ta xanopique.

5 ¿Buch'u ti Pablo cha'e? ¿Buch'u ti Apolose? Ja' no'ox yajtuneluncutic ti Diose. Ja'
ta jventacutic ti jech laj ach'unic ti Cajvaltique. Ti jujununcutique ja' no'ox laj jpascutic
ti cabtelcutic ti li'ac'batcutic yu'un ti Cajvaltique. 6 Vu'un laj jts'un ti ts'unobale. Ja' laj
smalta ti Apolose. Pero ja' laj sts'ites ti Diose. 7 Jech o xal un, ti buch'u ta sts'une, ti buch'u
ta smalta ti ts'unobale, ja' no'ox jech yepal xu' yu'unic. Pero ti Diose ja' xu' yu'un scotol.
Ta sts'ites ti ts'unobale. 8 Ti buch'u ta sts'une, ti buch'u ta smaltae, co'ol no'ox ta x'ilatic
yu'un ti Diose. Pero ti c'u se'elan ta x'abtejique, ja' jech ta x'ac'batic ti stojol ta jujun tale.
9 Yaj'abteluncutic, yajtuneluncutic ti Diose. Yan ti vo'oxuque co'ol a'elanic sbanomil ti
Dios ti yacal ta x'abtej ta atojolique.

Ja' jech xtoc ti vo'oxuque co'ol a'elanic jech chac c'u cha'al jun na ti yacal ta smeltsan
ti Diose. 10 Ti vu'une co'ol j'elan jech chac c'u cha'al ti jchanubtasvanej yu'un ti
j'albañiletique, ti bu laj yac'bun ti Dios ti ta jliques sliqueb ti nae. Yan o ti buch'u ta sva'an
batele. Pero bijicuc ti c'u s'elan ta xlic slatsic muyel ti spac'obale. 11 Mu'yuc xa buch'u xu'
ta stic'be yan sliqueb ti c'alal tey xa oy ti sliquebe. Ti sliqueb nae, ja' ti Jesucristo stuque.
12 Pero ti spac'obal ti nae xu' ta jlatstic muyel ti oroe, ti platae, ti ton ti yan yutsile. Mi
mo'oje, xu' ta jlatstic muyel ti te'e, ti c'ajbene, ti jobele. 13 Ti yabtelic jujune tey ta xvinaj
ti c'alal ta xich' q'uelel ti sc'ac'alil ti chapanele. Yu'un ta xtal ti c'oq'ue. Jech ti c'oq'ue ja'
ta svinajesbe ti c'u s'elan ti yabtelic laj spasic ta jujune. 14 Ti mi ta xcuch yu'un c'oc' ti c'u
s'elan laj sva'an ti yabtele, ta xich' ti stojole. 15 Pero mi ta xc'ac' ti yabtel ti laj sva'ane, ta
xch'ay scotol. Ac'o mi ta xcol ti stuque, pero me'un ta xcom jech chac c'u cha'al ti buch'u
ta xjatav loq'uel ti c'alal ta xc'ac' ti snae.

16 Ti vo'oxuque, ¿mi mu xana'ic ti stemplooxuc ti Diose, ti snacanoj sba ti Sch'ul Espíritu
ta atojolique? 17 Ti mi oy buch'u ta soquesbe stemplo ti Diose, ta soquesat yu'un Dios ti
vinic taje. Yu'un ti templo yu'un ti Diose lecubtasbil xa. Ti templo taje, ja' ti vo'oxuque.

18 Mu me buch'u slo'la sba. Mi oy buch'u bij ta xa'i sba yu'un ti sba banomile, ac'o sbis
sba ti mu'yuc c'usi sna'e, yo' jech ta sta sbijil ta melel. 19 Yu'un ti sbijil cristianoetic ti ja'
sventa no'ox sba banomile, bol ta xil ti Diose. Yu'un jech ts'ibabil ta sc'op Dios: "Ti Diose
ta stunesbe sbijil ti buch'u bij ta xale, yo' jech ta x'och ta pets' yu'un ti sbijil stuquique",
xi. 20 Jech ts'ibabil xtoc: "Ti Cajvaltique sna'oj lec ti mu'yuc c'usi xtun o ti snopobil yu'unic
ti buch'u bij yalojique", xi. 21 Jech o xal un, mu'yuc buch'u xu' ta stoy sba ta sts'acliel jun
vinic no'ox. Yu'un scotol ti c'usi oye ja' ta xtun avu'unic. 22 Ja' alequilalic scotol. Ti Pabloe,

ti Apolose, ti Pedroe, ti banomile, ti cuxlejale, ti chijchame, ti c'usi li' xa oye, ti c'usi ta to
xtale, scotol taje, ja' alequilalic. [23] Pero ma'uc no'ox ti jech taje. Ja' jech xtoc ti vo'oxuque,
yu'unoxuc xa ti Cristoe. Ti Cristoe, yu'un ti Diose.

4

Yabtelic ti jcholc'opetique

[1] Jech o xal un, bisuncutic no'ox ta yajcoltobba ti Cristoe, ti jbainojcutic ta yalel ti c'usi
mucul to ox snopoj ti Diose. [2] Ti buch'u ac'bil yabtel yu'un ti Diose, ac'o yac' ta q'uelel ti
stuc'ulanoj sba lec schi'uc ti yabtele. [3] Ti vu'une, mu labaluc ta xca'i ti c'u s'elan ti jc'oplal
avu'unique, ti c'u s'elan ti jc'oplal yu'un ti yane. Mi ja'uc jpatoj co'nton yu'un ti c'usi ta
jnop jtuque. [4] Ac'o mi ta xca'i ta jol ta c'onton ti mu'yuc jmul ti c'u s'elan ta xbat ti cabtele,
pero mu xu' ta xcal ti ch'abal ti jmule. Yu'un ja' ta xischapan stuc ti Cajvaltique. [5] Jech
o xal un, mu xacajchapanbeic yabtel ti yane. Malaic ora. C'alal ta xtal ti Cajvaltique, ta
sloq'ues ta saquil osil ti c'usi mucul toe. Ti Cajvaltique ta xac' ta ojtiquinel ti c'u s'elan oy
ta yut yo'ntonic ta jujun tale. Tey ta xac' ta ilel c'u s'elan ta x'ilatic yu'un Dios ta jujun tal.

[6] Quermanotac, ti va'i s'elan ta xcalboxuc ava'iic ti jc'oplalcutic schi'uc ti Apolose, ja'
alequilalic, yo' jech ti vo'oxuque ta xaco'oltas abaic schi'uc ti c'usi ts'ibabil ta sc'op Diose,
yo' jech mu xatoy abaic schi'uc ti june, ta xabajic ti yane. [7] ¿Mi yu'un ta xanop ti más lec
oyote, ti ja' mu sta ti yane? Ti abijile, ¿buch'u laj yac'bot? Ti mi ja' laj yac'bot ti Diose, ¿c'u
cha'al ti ta xatoy abaic schi'uc ti c'usi la'ac'bate, ti co'ol s'elan laj avac'be aba atuque?

[8] Co'ol to s'elan jc'ulej xava'i abaic, ti laj xa ataic scotol ti c'usi ta xac'anique. Ajvalil
xava'i abaic. Mu xa xac'an xavac'uncutic ta venta. Ti ajvalilucoxuc ta melele, co'ol
ta jpastic mantal ti jechuque. [9] Ti vu'uncutic jcholc'opuncutique ta jnop ti ta slajeb
xa ti bu ac'bil ti cavilcutic yu'un ti Diose. Co'ol jc'oplalcutic jech chac c'u cha'al ti
viniquetic ti ta xich'ic milele. J'ac'-elovuncutic ta sba ta sat ti cristianoetique, ti ángeletic
xtoque. [10] Ti jech ta jventaincutic ti c'usi oy yu'un ti Cristoe, bolat ta xi'ilatcutic yu'un ti
cristianoetique. Yan ti vo'oxuque ta xavalic ti ta xava'ibeic lec smelol ti c'usi oy yu'un ti
Cristoe. Ti vu'uncutique mu'yuc quip ta xca'icutic. Yan ti vo'oxuque oy avip ta xava'iic.
Ti vu'uncutique bajbiluncutic yu'un ti cristianoetique. Yan ti vo'oxuque ich'biloxuc ta
muc' yu'un. [11] Ti vu'uncutique oyuncutic ta vi'nal avi li'e. Ta xca'icutic taqui ti'il. Ch'abal
jc'u'cutic. Ilbajinbiluncutic yu'un ti cristianoetique. Ch'abal jnacutic. [12] Lubemuncutic
ta abtel yo' ta jmalq'uin jbacutic. Ti cristianoetique ta xischopol-c'optauncutic, pero ta
jtac'becutic sutel ti ac'o ac'baticuc bendicione. Nutsbiluncutic yu'un, pero tey ts'iquem
cu'uncutic. [13] Ta soquesbun jc'oplalcutic, pero ta yutsil co'ntoncutic ta jbijubtascutic. Staoj
to yav avi ti c'ac'al li'e co'ol s'elan c'a'ep ta xi'ilatcutic. Mu'yuc jtuc'cutic ta xiyiluncutic
ti cristianoetique.

[14] Ti jech ta jts'ibaboxuc talel ti jcartae, ma'uc ta jc'an ta xcac'oxuc ta q'uexlal. Yu'un ta
jbijubtasoxuc jech chac c'u cha'al jnich'naboxuc. [15] Manchuc mi tey oy ta atojolic lajunmil
(10,000) jchanubtasvanejetic ti ta xalboxuc sc'oplal ti Cristoe, pero mu epuc ti atotique. Ti
jech ba'yel laj calboxuc ava'iic ti lequil ach' c'op ti ja' colebale, jech o xal un, vu'un lic'ot ta
atotic ti jech ach'unojic ti Jcoltavanej Jesuse. [16] Jech o xal un, Quermanotac, ta jc'anboxuc
vocol, chanbeicun co'nton.

[17] Tey ta jtacboxuc talel ta atojolic ti Timoteoe, ti ja' jun jlequil-nich'on ta sventa ti
Cajvaltique. Ja' chtal svulesboxuc ta avo'ntonic ti c'u s'elan cuxulun ti jech jch'unoj ti
Cristoe, ti jech ta jchanubtas ti jch'unolajeletic ta jujun tsobobbail ti bu'yuc no'oxe. [18] Oy
jlomoxuc ti toyobba ta xc'opojic ti ta snopic ti mu'yuc ta xtal jvu'lanoxuque. [19] Pero mi
jech ta sc'an ti Cajvaltique, ta ora no'ox ta xtal jq'ueloxuc. Tey ta jq'uel mi lec c'usi ta
spasic ti toyobbaetique, mi ja' no'ox ti yeic xvulvunique. [20] Yu'un ti mi ventainbilotic yu'un
ti Diose, oy smuc'ul stsatsal Dios ta jtojoltic. Ma'uc no'ox ti sba quetique. [21] C'alal xtal
jq'ueloxuque, ¿c'usi ta xac'anic? ¿Mi ja' ta xac'anic ti ta jtsitsoxuque? ¿Mi ja' ta xac'anic
ti c'ux ta xca'ioxuque?

5

Ta xich' chapanel ti jmulivajele

1 Oy bu vinajem ac'oplalic ti oy jun vinic ta atojolic ti yic'oj ti scha'me'e. Ti jech taje, toj
ech'em tsots mulil. Mi ja'uc tey sq'uelojic ti buch'u jech ta spas ti buch'u mu xojtiquinic
ti Diose. 2 Ti jechuque, oyoxuc ta at o'nton. Pero le' une, ja' no'ox atoyoj abaic. Ti buch'u
jech laj spas taje, jipic loq'uel ti jech oy ta atojolique. 3 Manchuc mi mu'yuc tey oyun ta
atojolic, pero tey oy ti jch'ulele. Jech o xal un, laj xa jchapan ti mulil taje, ti co'ol s'elan ja'
jtuc tey va'alun ta atojolique. 4 Jech o xal un, tsobo abaic ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe.
Tey oy ti jch'ulel ta atojolique. Ja' jech xtoc tey ta sva'an sba ta atojolic smuc'ul stsatsal ti
Cajvaltique. 5 C'alal jech tsoboloxuque, aq'uic batel ta sc'ob pucuj ti vinic taje. Ac'o yich'
svocol yu'un ti smule, yo' jech ta xcol ti sch'ulel ti c'alal ta xtal ti Cajvaltic Jesuse.
6 Altic ti toyobbaoxuc ti jech ta xapasic taje. ¿Mi mu'yuc bu xava'iic ti jech x'ale ti
c'ope?: "Ti juteb no'ox spajubtasobil ti pane ta xpajub yu'un scotol ti c'u yepal ti vots'bile",
xi. 7 Jech o xal un, jipic loq'uel ti poco' spajubtasobil pan ti ta soquesoxuque, yo' jechuc
a'elanic jech chac c'u cha'al ti ach' pan ti ta xich' ve'el ta q'uin Colebale, ti pasbil ta
ach' vots'bil jarinae, ti mu'yuc yich'oj ti spajubtasobile. Yu'un ja' jech a'elanic ta melel
ti vo'oxuque. Yu'un ti Cristoe laj yich' svocol, icham cu'untic, ja' ti Colebal ch'iom chij
cu'untique. 8 Jech o xal un, ja' ta sc'an ti ta sjunul co'ntontic ta xquich'tic ta muc' ti
Cajvaltique. Ti mi jech ta jpastique, co'ol j'elantic jech chac c'u cha'al ti pan ti ch'abal
yich'oj ti spajubtasobile. Ma'uc jech ta ich'el ta muc' ti Cajvaltic ti oy mulile, ti chopol ta
q'uelele jech chac c'u cha'al ti spoco'-pajubtasobil ti pane.
9 Ti ta yan jcartae, laj calboxuc ava'iic ti mu xachi'inic ti buch'utic ta xmulivajique. 10 Ti
jech laj calboxuc taje, ma'uc laj calboxuc ava'iic ti ta xach'ac abaic loq'uel ta stojolic ti
cristianoetic li' ta sba banomil ti buch'utic ti ta xmulivajique, ti ta xyu'ninic ya'iic ti c'usi
ma'uc yu'unique, ti ta x'elc'ajique, ti ta xrioxinic ti c'usitic meltsanbil ta c'abale. Yan ti
mi jech ta xaq'uej abaic loq'uel ta stojol ti buch'utic jech chopol ta spasique, ja' to ti mi
mu xa li'uc ta xanaquiic li' ta banomile. 11 Ti laj calboxuc ti mu xachi'inic ti xacutique, ja'
ti buch'u ti quermano ti xie, ti c'alal ja' jun jmulivajele, ti ta xyu'nin ti c'usi ma'uc yu'une,
ti ta xrioxin ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ti ta xlo'iltavane, ti ta xyacube, ti ta x'elc'aje. Ti
buch'u jech taje, mu xu' ti jmoj ta xave'ic schi'uque. 12-13 Yu'un ma'uc cabtel ta jchapan ti
buch'u ma'uc jch'unolajeletique, ja' ta xchapanatic yu'un ti Diose. Jech o xal ja' avabtel
ti ta xachapanic ti jch'unolajeletique. Jech o xal un, jipic loq'uel ta atojolic ti vinic ti oy
smule.

6

Mu lecuc ti ta xcac' jbatic ta chapanel ta stojol ti buch'utic ma'uc jch'unolajeletique

1 C'alal oy ac'opic schi'uc ti avermanoe, ¿c'u cha'al tey chba ac'anic parte ta stojol ti
juezetic ti ma'uc jchi'iltic ta xch'unel ti Cristoe? ¿C'u cha'al mu ja'uc xavac' abaic ta
chapanel ta stojol ti buch'utic xch'unojic ti Diose? 2 ¿Mi mu xana'ic ti vo'oxuque ti ta
sta yorail ti ta xachapanic ti cristianoetique? Ti mi jech ta xachapanic ti cristianoetique,
¿mi yu'un ja' mu xu' avu'unic xchapanel ti c'usiuc no'ox uni bic'tal c'opetique? 3 ¿Mi mu
xana'ic ti ta jchapantic xtoc ti ángeletique? Ti mi jeche, más to xu' avu'unic ta xchapanel
ti jutuc c'op li' ta sba banomile. 4 Ti mi oy ac'opic ti ta sc'an chapanele, ¿c'u cha'al tey chba
avac' abaic ta chapanel ta stojol ti buch'utic altic ta xilic ti jch'unolajeletique? 5 Ti jech
ta xacalboxuque, yo' jech xaq'uexavic. ¿Mi yu'un mu'yuc buch'u junucal avu'unic ti oy
sbijil ta xchapanel ti yermanotaque? 6 C'alal oy ac'opic schi'uc ti yane, ¿mi yu'un ja' tsots
sc'oplal chba ac'anbeic parte ta stojol ti juezetic ti ma'uc jch'unolajeletique?
7 Ti jech ta xavac' abaic ta chapanele, lach'ayic ta be ta j'ech'el. ¿Mi mu ja'uc lec xana'
ti cuchuc avu'unic ti ilbajinele? ¿Mi mu ja'uc lec xana' ti ac'o yelc'anoxuque? 8 Pero ti
le' une, mu'yuc atuq'uilic ti c'usi ta xapasbe abaique. Yu'un avermano no'ox abaic ti ta
xavilbajin abaique, ti ta xavelc'an abaique.

9 Ti vo'oxuque ¿mi yu'un mu xana'ic lec ti buch'utic toj chopolique, mu x'ochic batel
ti bu ta xventainvan ti Diose? Jech o xal un, bijanic me. Mu me xavac' abaic ta lo'lael.
Yu'un ti buch'u ta xmulivaje, ti ta xrioxinic ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ti ta stsac schi'il
ta vinicale, 10 ti ta x'elc'aje, ti ta xyu'nin ti ma'uc yu'une, ti jyacubele, ti jlo'iltavaneje, ti
jlo'laej ta q'uine, scotol ti jech taje, mu xu' ta x'ochic batel ti bu ta xventainvan ti Diose.
11 Na'ic me ti jech a'elanic to ox jlom ti vo'oxuque. Avi tana un, pocbiloxuc xa, ch'acbiloxuc
xa ta yajtunel ti Diose. Laj xa ataic ti lec xa'ilatic yu'un ti Dios ta sventa ti Cajvaltic Jesuse
schi'uc ti Sch'ul Espíritu ti Dios cu'untique.

Ma'uc sventa mulil ti jbec'taltique

12 Oy buch'utic ta xalic ti libreotic ta spasel ti c'usiuc no'ox lec ta xca'itique. Jech melel,
xu' ta jpastic scotol, pero mu scotoluc ti lec ti c'usi ta jtatic yu'une. Manchuc mi libreotic
ta spasel ti c'usi lec ta xca'itique, pero ti vu'une mu xcac' jba ta mosovinel yu'un. 13 Melel, ti
jve'eltique ja' ta xtun yu'un ti jch'utique. Ti jch'utique ja' yavil ti jve'eltique. Pero ti schibal
taje ta x'ech' sc'oplal yu'un ti Diose. Pero mu meleluc ti ja' sventa mulivajel ti jbec'taltique.
Ti jbec'taltique, ja' yu'un ti Cajvaltique. Ti Cajvaltique, ja' yu'un ti jbec'taltique. 14 Jech
chac c'u cha'al icha'cuxesat yu'un Dios ti Cajvaltique, ja' jech ta xischa'cuxesotic ti Dios ta
sventa ti smuc'ul stsatsale.

15 ¿Mi mu xana'ic ti abec'talic jujunoxuque ti ja' sbec'talinoj ti Cristoe? ¿Mi yu'un xu' ta
xcac'be xchi'in jmulivajel ants ti jbec'tal ti ja' yu'un ti Cristoe? ¡Bu xata ti staq'ue! 16 ¿Mi
yu'un mu xana'ic xtoc, ti jun vinic ti ta xchi'in ti jmulivajel antse ti jun sbec'talic ta xc'otic
ti schibalique? Ja' jech ta xal xtoc ti sc'op Diose: "Ti schibalique jun ta xc'otic", xi. 17 C'alal
mi oy buch'u ipasic xa ta jun schi'uc ti Cajvaltique, ti schibalique jun xa snopobil ic'ot
yu'unic.

18 Jech o xal un, j'ech'el comesic ti mulivajele. Yu'un ti mulivajele ja' ta soques ta j'ech'el
ti jbec'taltique. C'usiuc no'ox ti yan mulile, ja' mu sta. 19 ¿Mi mu xana'ic ti abec'talique ti
ja' templo yu'un ti Ch'ul Espíritu ti laj yac'boxuc ti Diose? Jech ti Ch'ul Espíritue nacal
ta atojolic. Jech o xal un, mu avu'unuc aba atuquic. 20 Yu'un ti Diose, toyol atojolic laj
smanoxuc. Jech o xal un, aq'uic ta ich'el ta muc' ti Dios yu'un ti abec'talique schi'uc ti
ach'ulelique. Ti schibal taje, ja' yu'un ti Diose.

7

Bijubtasel yu'un ti nupunele

1 Avi tana un, ta jtac'boxuc ava'iic ti c'usi laj ajac'beicun ta acartae. Melel, lec ti mi
mu xnupun ti viniquetique. 2 ¡C'u stu un! ti jech mu vocoluc ta xijyac'otic ta mulil ti
jbec'taltique, jech o xal ja' lec mi oy yajnilic ti jujun viniquetique, mi oy smalalic ti jujun
antsetique. 3 Ti malalile, mu me sjalan sba ta stojol ti yajnile. Ja' jech xtoc ti ajnilile, mu
me sjalan sba ta stojol ti smalale. 4 Ti ajnilile, mu yu'unuc stuc ti sbec'tale. Yu'un ja' yu'un
ti smalale. Ja' jech xtoc ti malalile, mu yu'unuc stuc ti sbec'tale. Yu'un ja' yu'un ti yajnile.
5 Jech o xal un, mu me smacbe sba yo'ntonic. Ja' no'ox xu' ta spajes sbaic jayib c'ac'al ti mi
co'ol ta snopic schibalic ti ta staic ta c'oponel ti Diose. Ts'acal to un, ac'o xchi'in sbaic yan
velta. Yan ti mi jal ta smacbe sba yo'ntonique, xu' ta stsalatic yu'un ti pucuje.

6 Ti va'i s'elan ta xcalboxuc taje, ma'uc ta jpasoxuc ta mantal, ja' no'ox ti mi jech ta
xac'anique. 7 Ti vu'une jc'anuc ca'i ti jechuc a'elanic jech chac c'u cha'al ti vu'une. Pero ti
Diose, yalel toyol ti c'u s'elan yac'ojbotic ti jbijiltic ta jujun tale.

8 Ti vu'un ta xcale, ti tojol tseb queremetique schi'uc ti me'unal antsetique, lec ti mu
xnupunic jech chac c'u cha'al ti vu'une. 9 Pero mi mu xu' yu'unic ti jech stuquic no'oxe,
ac'o nupunicuc. Yu'un más lec ti mi ta xnupune, ja' toj chopol ti sts'icoj ti svocole.

10 Ti buch'utic nupunemic xae, ta xcalbe mantal ti mu me xicta comel smalal ti antse,
ti mu me xicta comel yajnil ti vinique. Ti va'i s'elan laj cal taje, ma'uc jmantal jtuc, ja'
smantal ti Cajvaltique. 11 Ti mi oy bu ic'ot ta pasel ti laj yicta comel smalal ti antse, tey

me va'vunuc o. O mi mo'oje, ac'o slajesbe sba yo'ntonic schi'uc ti smalale. Ja' jech xtoc ti
malalile mu me sbaj o ti yajnile.
[12] Ti yan li' ta xcalboxuc talele, ma'uc smantal ti Cajvaltique, ja' vu'un jtuc ta xca'i ti
jech ta sc'an pasele. Ti mi oy jun jch'unolajel ti ma'uc jch'unolajel ti yajnile, pero mi
jun yo'nton schi'uc ti smalale, mu me sbaj yajnil ti vinique. [13] Ti mi oy jun jch'unolajel
ants ti ma'uc jch'unolajel ti smalale, pero mi jun ti yo'ntonique, mu me sbaj smalal ti
antse. [14] Manchuc mi ma'uc jch'unolajel ti malalile, pero ta smaquibe syaxal ti yajnil ti
jech jch'unolajel yic'oje. Jech xtoc mi ma'uc jch'unolajel ti antse, pero ta smaquibe syaxal
ti smalal ti jech jch'unolajel yic'oje. Ti manchucuc jech s'elan taje, co'ol s'elan ma'uc
snich'nab jch'unolajel ti snich'nabique. Pero le'e, snich'nab jch'unolajel ta x'ilatic yu'un
ti Diose. [15] Pero mi ta ono'ox sc'an ta xbajvan ti buch'u ma'uc jch'unolajele, ac'o me sch'ac
sbaic. Ti buch'u bajbile libre ta xc'ot, mi ja' ti vinique, mi ja' ti antse. Yu'un ti jech laj
yic'otic ti Diose, ja' ta sc'an ti jun co'ntontique. [16] ¿C'usi xavut xana' ti vo'ote, ajnilil, ti
xu' ta xcol avu'un ti amalale? ¿C'usi xavut xana' ti vo'ote, malalil, ti xu' ta xcol avu'un ti
avajnile?
[17] Ti c'u a'elanic cuxuloxuc c'alal lataatic ta iq'uel yu'un ti Dios ta jujun tale, jechuc
me comanic o. Ja' jech ta xcalbe scotol ti jch'unolajeletic ta jujun tsobobbaile. [18] Ti mi
yich'oj circuncisión ti c'alal itaat ta iq'uel yu'un ti Diose, jechuc me comuc o ti yich'oj
ti circuncisione. Mi mu'yuc to ox yich'oj circuncisión ti c'alal itaat ta iq'uel yu'un ti
Diose, mu me xac'be sba ti circuncisione. [19] Yu'un ma'uc tsots sc'oplal mi quich'ojtic ti
circuncisione, mi mu'yuc. Ti tsots sc'oplale, ti ac'o jpastic ti c'usi sc'an ti Diose. [20] Ti c'u
s'elan itaatic ta iq'uel yu'un ti Dios ta jujun tale, jechuc me comuc o. [21] Mi chonbilot ta
mosovil ti c'alal laj staot ta iq'uel ti Cajvaltique, mu xavul avo'nton yu'un. Pero ti mi oy
bu ta xc'ot ta pasel ti ta scoltaot loq'uel ta mosovil ti avajvale, ich'o me ta muc'. Yavil ti
coltabilot xa yu'un ti Cajvaltique. [22] Ti buch'u tiq'uil ta mosovil ti c'alal itaat ta iq'uel yu'un
ti Cajvaltique, avi tana un, colem xa, ochem xa ta yajtunel ti Cajvaltique. Ja' jech xtoc ti
buch'u mu'yuc tiq'uil ta mosovil ti c'alal itaat ta iq'uel yu'un ti Cajvaltique, avi tana un,
ochem xa ta yajmosov ti Cajvaltique. [23] Yu'un toyol atojolic laj smanoxuc ti Diose. Jech
o xal un, mu me xarioxinic ti cristianoetique. [24] Jech o xal un, Quermanotac, junuc me
avo'ntonic ti c'u s'elan lataatic ta iq'uel yu'un ti Cajvaltic ta jujun tale.
[25] Yan ti buch'u mu'yuc to nupunemique, mu'yuc yan mantal ti laj yac'bun jna' ti
Cajvaltic ti ta xcalbee. Pero ti jech laj xc'uxubinun ti Cajvaltique, xu' xach'un ti c'u s'elan
ta jbijubtasoxuque. [26] Ta scoj ti liquem xa ti vocole, ti vu'un ta xcale, ti jechuc me staojuc
yav ti c'u s'elan oy ti viniquetique. [27] Ti buch'u nupul ts'acalic xae, mu me xch'ac sbaic. Ti
mi mu'yuc to nupul ts'acalique, mu to me sa'ic. [28] Pero ti mi ta xanupunique, ma'uc ta xata
o amulic. Mi ta xnupunic ti tojol tsebetique, ma'uc ta sta o smulic. Pero ti buch'u ta xnupij
sts'aquie ta x'ayan svocolic ti li' cuxulique. Jc'anuc ca'i ti mu me xataic ti avocolique.
[29] Quermanotac, ti c'usi ta jc'an ta xcale, ja' li'e: Mu xa jaluc batel ti c'ac'ale. Jech o xal
ti buch'u oy yajnile, co'oluc s'elan ti mu'yuc yajnil ta xa'ie. [30] Ti buch'utic oyic ta me'inale,
co'oluc s'elan ti mu'yuc ti at o'nton ta xa'ie. Ti buch'utic xmuyubajique, co'oluc s'elan
ti mu'yuc xmuyubajique. Ti buch'utic ta xmanolajique, co'oluc s'elan ti ma'uc yu'unic
ti c'usi laj smanique. [31] Ti buch'utic staojic scotol yo' lec oyic li' ta sba banomile, co'oluc
s'elan ti mu'yuc c'usi staojique. Yu'un scotol ti c'usi ti li' oy ta sba banomile yantic xa xlaj
sc'oplal.
[32] Ja' jech ta jbijubtasoxuc, yu'un ta jc'an ti mu oyucoxuc ta vul o'ntone. Yu'un ti vinic
ti buch'u ch'abal ti yajnile, ja' no'ox oy ta yo'nton ti c'usi ta sc'an ti Cajvaltique, ti lec ta
x'ilat yu'une. [33] Pero ti c'alal oy xa ti yajnile, ta suj sba ta sa'el ti c'usitic ta xtun yu'unic li'
ta banomile, yo' jech lec oy schi'uc ti yajnile. [34] Ja' jech xtoc ti ants ti malijeme, mu xco'olaj
schi'uc ti buch'u mu'yuc malijeme. Yu'un ti buch'u mu'yuc malijeme, ja' no'ox ta spas ti
c'usi ta sc'an ti Cajvaltique, yo' jech sjunul yo'nton yacoj sba ta tunel yu'un ti Diose. Pero
ti buch'u malijem xae, ta suj sba ta sa'el ti c'usi ta xtun yu'unic li' ta sba banomile, yo' jech
lec oy schi'uc ti smalale.

35 Ti va'i s'elan ta xcal taje, ja' alequilalic. Mu yu'unuc ta jmac avo'ntonic. Ja' no'ox ta
jc'an ti junuc avo'ntonique, ti libre ac'o abaic ta tunel yu'un ti Cajvaltique.
36 Ti mi oy jun vinic ti ta snop ti chopol ti ta xmalij ti stsebe, pero mi ta xil ti jva'lej xa ti
stsebe, ti ta xmalij ya'ie, ac'o yac' ta malijel. Ma'uc mulil. 37 Pero mi oy buch'u ta snop lec
ti mu xac' ta malijel ti stsebe, yu'un ta xil ti mu sc'an ta xmalije, lec ono'ox xtoc. 38 Jech o
xal un, ti buch'u ta xac' ta malijel ti stsebe, lec ti jech ta spase. Ja' jech xtoc ti buch'u mu
xac' ta malijel ti stsebe, ja' más to lec ti jech ta spase.
39 Ti ants ti nupunem xae, persa yic'oj sbaic ta xcomic ti c'u sjalil cuxul ti vinique. Ti mi
cham ti vinique, libre ta xc'ot yu'un ti mantale. Mi sc'ane, xu' ta xnupij yan velta. Yavil
ti mi co'ol jch'unolajeletique. 40 Pero ti vu'une ta jnop ti ja' más xmuyubaj ti mu xa xmalij
yan velta ti antse. Ti jech ta xcal taje, yu'un jch'ulelinojbe sch'ulel ti Diose.

8

Ti ve'liletic ti ac'bil ta smoton ti c'usitic meltsanbil ta c'abale

1 Ti li'e, ta xcalboxuc ava'iic sc'oplal ti ve'lil ti ac'bil ta smoton ti c'usi meltsanbil ta
c'abale. Ti jujunotique ta jnoptic ti oy smelol ti c'usi ta xcaltique. Ti c'usi jna'tic calojtique,
ja' no'ox ta jtoy jbatic schi'uc. Yan ti sc'uxul o'ntonale, ja' ta xists'itesotic ta stojol ti
Cajvaltique. 2 Mi oy buch'u ta snop ti ta sna' scotol yaloje, mu to laj sta ti c'usi lec ta nopele.
3 Mi oy buch'u c'ux ta xa'i ti Diose, x'ojtiquinat yu'un ti Diose.
4 Ja' yu'un un, ¿mi stac' ti'el ti beq'uet ti ac'bil ta smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale?
¿Mi mu stac' ti'el? Jna'tic lec ti mu cuxuluc ti c'usi meltsanbil ta c'abale. Yu'un jun
no'ox ti Diose. Mu'yuc yan. 5 Ti li' ta banomile, ep ti buch'utic sbisojic ta rioxetic ti
c'usitic oy ta vinajele, ti oy ta banomile. Ti jech taje, co'ol to s'elan ti ep ti rioxetique,
ti jcoltavanejetique. 6 Pero ti vo'otique mu jechuc ta jch'untic. Yu'un jna'tic ti jun no'ox ti
Diose, ja' ti Totile. Ja' laj spas scotol ti c'usitic oye. Cuxulotic ta sventa. Ja' jech xtoc jun
no'ox ti Cajvaltique, ja' ti Jesucristoe, ti ja' ta sventa ti c'usi oy scotole schi'uc ti vo'otique.
7 ¡C'u stu un! mu scotoluc sna'ic ti mu'yuc cuxul ti c'usi meltsanbil ta c'abale. Oy jlom
ti buch'u laj to ox yich'ic ta muc' ti c'usi meltsanbil ta c'abale, c'alal ta slajesic ti ve'lil ti
ac'bil ta smotone, ta sventa ti mu'yuc to yip ti yo'ntonique, ta xa'iic ti ta sta ti smulique.
8 Ta melel, ti c'usi ta jlajestique, ma'uc ta sventa ti ta jtatic ti lec xijyil ti Diose. Mi ja'uc
yantic xijlecub batel, mi ja'uc yantic xijsoc batel ti mi ta jlajestique, mi mu'yuc ta jlajestic
ti beq'uete. 9 Pero bijanic me yu'un ti jech xu' xati'ic scotole, yo' jech mu xasoquesbeic
yo'nton ti buch'u mu'yuc to yip yo'nton xch'unoj ti Cajvaltique. 10 Xcaltic no'ox ava'iic
jech chac c'u cha'al li'e. Ti vo'ot ti xana' scotol taje, ti mi tey chotolot ta sti'el ti ve'lil
ti ac'bil ta smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale, ti mi tey ta xayil ti avermano ti mu'yuc
to yip ti yo'ntone, xu' nan ta xlic sti' ti ve'lil ti ac'bil ta smoton ti loc'tabil rioxe. 11 Ti mi
jech ta xapas taje, ti xana' ti mu cuxuluc ti loc'tabil rioxetique, xu' ta xavac' ta ch'ayel ti
avermano ti ch'abal to yip ti yo'ntone, ti c'alal icham ti Cristo ta sventa eque. 12 C'alal jech
ta xasoquesbe yo'nton ti avermano ti c'alal mu'yuc to yip ti yo'ntone, jech o xal ti vo'ote
ta xata amul ta stojol ti Cristoe. 13 Jech o xal un, ti mi ta jyanijesbe yo'nton ti quermano
ta scoj ti ta jti' ti beq'uete, ja' lec mu jti' o ta j'ech'el ti beq'uete, yo' jech mu sta smul ti
quermanoe.

9

Yo'nton ti Pabloe

1 Ti jech yajcholc'opun ti Diose, xu' ta jc'anboxuc ti c'usi ta xtun cu'un ti jechuque. Laj xa
quilbe sat ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti Cajvaltic taje laj xa sjeltaboxuc acuxlejalic ta sventa
ti li'abtej ta atojolique. 2 Oy nan jlom cristianoetic ti mu xisbisicun ta jcholc'ope. Pero
ti vo'oxuque, bisicun ta jcholc'op. Yu'un ti jech ach'unojic ti Cajvaltique, ja' cabtel, ja'
svinajeb ti jcholc'opun yu'un ti Cajvaltic ta melele.
3 Ja' jech s'elan ta jpac jc'oplal ta stojol ti buch'u ta xal ti ma'uc yajtacbolalun ti Diose.
4 Ti mi ta xavac'bun ti jve'el cuch'ome, xu' ta jtsac, ¿c'u cha'al mo'oj? 5 Ja' jech xtoc ti

tauc jc'ane, xu' ta jsa' cajnil ti ja' jun jch'unolajel antse. Xu' ta jchi'in ta yalel ti sc'op
Diose jech chac c'u cha'al ta spasic ti yan jcholc'opetique, ti yits'inabtac ti Cajvaltique,
ti Pedroe. 6 ¿Mi yu'un ta xanopic ti ja' no'ox jtuccutic schi'uc ti Bernabee ti ta persa ta
xi'abtejcutic yo' jech ta jmalq'uin jbacutic c'alal ta xcalcutic ti lequil ach' c'ope? 7 Mu'yuc
buch'u junucal soldadoetic ti ta sbain stuc ti c'usi xtun yu'une. ¿Buch'u van ta sts'un uva
ti mu ta slo'be ti sate? ¿Buch'u van ta sts'un ti chijetic ti mu xuch'be ti schu' ti ta spits'e?
8 Mu xanopic ti ta jol no'ox jtuc ti jech ta xcale. Yu'un jech ta xal xtoc smantal ti Moisese.
9 Yu'un jech ts'ibabil ta libro yu'un ti mantale: “Mu xavac'beic svosal ti jmajtrigo vacaxe”,
xi. Ti va'i s'elan laj yal ti Dios taje, ma'uc no'ox c'ux ta yo'nton ti vacaxe. 10 Ja' jc'oplaltic
ec. Ja' jlequilaltic ti jech ts'ibabil ti ta mantale. Yu'un ti buch'u ta sloc ti banomile schi'uc
ti buch'u ta smaj ti ts'unobale, jech ta spasic yu'un spatoj yo'ntonic ti tey ta xloc' talel
ti sve'elique. 11 Ja' jech ti vu'une, laj jts'un ta avo'ntonic ti sc'op Diose. ¿Mi yu'un toj ep
avocolic ta xavich'ic ti mi xavac'beicun ti c'usi ta xtun cu'une? 12 Ti jech malq'uinbilic
avu'unic ti yan jcholc'opetique, ja' yu'un un, xu' ta xcal ti ac'o amalq'uinicun eque.

Pero mu'yuc quich'oj malq'uinel avu'unic. Tey ts'iquem talel cu'un ti jvocole, yo' jech
mu xc'ot ta avo'ntonic ti manbil avu'unic ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe. 13 Ti vo'oxuque
xana'ic lec ti buch'utic ta x'abtejic ta temploe, ja' tey ta staic ti sve'elic ti jech sbainojic ta
yac'bel smoton ti Diose. Tey ta sti'ic ti sbec'tal ti animaletic ti tey ta smilique. 14 Ja' no'ox
jechic ec ti buch'utic ta x'abtejic ta yalel ti lequil ach' c'ope. Nopbil yu'un ti Cajvaltique ti
tey ta sta ti sve'elic ti bu ta x'abtejique. 15 Pero mu jechuc laj jpas ta atojolic ti xu' ta jc'an ti
c'usi xtun cu'une. Mu yu'unuc ta jts'ibaboxuc talel ti jcarta li'e, yo' jech ta jc'an ti c'usi ta
xtun cu'une. Ti mi jech ta jpase, ja' lec ac'o chamcun yo' jech mu'yuc buch'u ta xismacbun
ta be ti jech ta matanal ta xcal ti lequil ach' c'ope.

16 Ti jech ta xcal ti lequil ach' c'ope, mu xu' ta jtoy jba, yu'un ja' laj yac'bun cabtel ti
Cajvaltique. Toj abol jba ti mi mu xcal ti lequil ach' c'ope. 17 Ti yu'unuc lajuc jt'uj jtuc ti
cabtele, xu' ta xcal ti oy jtojol ta xquich'e. ¡C'u stu un! ma'uc laj jt'uj jtuc. Ja' ac'bilun
yu'un ti Cajvaltique. 18 Pero ti jtojol ti ta xca'ie, ja' ti ximuyubaj xa yu'un ti mu'yuc ta
jc'anbe stojol ti lequil ach' c'op ti ta xcale, ja' ti mu'yuc ta xcac' ta bainel ti c'usi xtun
cu'un ti jech jcholc'opune.

19 Manchuc mi mu'yuc buch'u smosovinojun, pero ta xcac' jba ta mosovinel yu'unic
scotol, yo' jech más ep ta xquic'an talel ti cristianoetic ta stojol ti Cristoe. 20 Ti c'alal oyun
ta stojol ti jchi'iltac ti tsots sc'oplal ta xa'i smantal ti Moisese, ta jco'oltas jba jech chac
c'u cha'al ti stuquique. Ta jpas ti mantale, manchuc mi mu xa jch'unojuc ti jech ta xicole.
Ja' jech ta jco'oltas jba schi'uc yo' jech ta xch'unic ti coltaele. 21 Ti c'alal oyun ta stojol ti
jyanlumetic ti mu'yuc ya'binojic smantal ti Moisese, ta jco'oltas jba jech chac c'u cha'al
ti stuquique, yo' jech ta xch'unic ti coltaele. Ati va'i s'elan ta xcale, mu yu'unuc ta jbajbe
smantal ti Diose, yu'un oyun ta stojol ti Cristoe. 22 Ti c'alal oyun ta stojol ti quermanotic
ti buch'utic mu'yuc yip ti yo'ntonique, ta jco'oltas jba jech chac c'u cha'al ti stuquique,
yo' jech más ta x'ayan ta yo'ntonic ta xch'unel ti coltael ti ta xcalbe ya'iique. Ja' jech ta
jco'oltas jba ti c'u s'elan ti jujuchope, yo' jech ta xch'unic ti coltaele. 23 Jech ta jpas ta sventa
ti lequil ach' c'op ti ja' colebale, yo' jech jmoj ta jtatic ti ta xijcolotic yu'un ti lequil ach'
c'ope.

24 Xana'ic lec, ti jtajimol ti ta x'anilajique, scotolic ta x'anilajic. Pero jun no'ox ti
buch'u ta xich' ti matanale. Ja'uc me jechucoxuc yo' jech ta xavich'ic ti matanal yu'un
ti Cajvaltique. 25 Scotolic ti buch'utic ta xchapan sbaic ta tsalvanej ta tajimole, mu xac'be
sbaic ti c'usi ta soquesatique. Ja' jech ta spasic yo' jech ta xich'ic ti matanale, ac'o mi ja'
no'ox xotbil muil nichim ti mu jaluc xtune. Yan ti vo'otique cac'ojtic batel persa ta stsalel
ti cajcrontatique, yo' ta jtatic ti matanal ti mu sna' soc sbatel osile. 26 Ti vu'une tuc' ta
xi'anilaj batel ti bu ti spajebe. Ja' jech xtoc mu ta ic'uc ta xjelav ti jc'ob c'alal ta jmaj ti
cajcrontae. 27 Ti vu'une mu xcac'be spas ti jbec'tal ti c'usi ta sc'ane. Ta x'och ta be cu'un.
Jech ta jpas, naca mi albatcun ti mu jta ti jmotone ti c'alal laj xa calbe ya'i ti yane ti xu' ta
staic ti smotonique.

10

Sc'oplal ti c'usitic meltsanbil ta c'abale

1 Quermanotac, ta jc'an ti ta xana'ic ti scotol ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee ic'bilic batel
yu'un ti toque. Scotolic ech' xtuch'ic ti Tsajal Nabe. 2 Jech o xal un, scotolic laj yac' sba ta
stojol ti Moisese, ti jech ic'bilic yu'un ti toque, ti jech ijelavic ta nabe, ti ja' señail ti jmoj
icom schi'uc ti Moisese. 3 Ja' jech xtoc scotolic laj sve'ic ti ve'lil ti i'ac'batic yu'un ti Diose.
4 Scotolic laj yuch'ic ti ch'ul vo' ti iloc' talel ta ch'ene. Ti vo' ti iloc' ta ch'en taje, ja' yabtel
ti Cristo stuque ti schi'uquic batel ta yalel muyel ti jmolmuc'totcutique. 5 Ac'o mi scotolic
icoltaatic yu'un ti Diose, pero ichamic ta xocol banomil. Yu'un ti c'u s'elanique, mu lecuc
i'ilatic yu'un ti Diose.

6 Scotol ti va'i s'elan ic'ot ta pasel taje, ja' ta xac' jna'tic ti mu me xbat ta co'ntontic ta
sc'anel ti chopole jech chac c'u cha'al laj spas ti stuquique. 7 Jech o xal un, mu xarioxinic ti
c'usi meltsanbil ta c'abale jech chac c'u cha'al laj spasic jlom ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee:
"Chotiic ta ve'el uch' vo' ti cristianoetique. Ts'acal to un, lic smuyubtaic ti yajrioxique",
xi ta xal ti sc'op Diose. 8 Ja' jech xtoc, mu me jpastic ti mulivajele jech chac c'u cha'al laj
spasic jlom ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee. Jech o xal un, ta jun no'ox c'ac'al, ichamic oxib
scha'vinic ta mil (23,000). 9 Mu me jpastic ti ta jq'uelbetic yutsil yo'nton ti Diose jech chac
c'u cha'al laj spas jlom ti jmolmuc'totcutique. Jech o xal ti stuquique ti'bil ta chon ilajic.
10 Mu me xcaltic ti ta'lo xca'itic ti c'u s'elan ta spas ti Dios ta jtojoltique jech chac c'u cha'al
laj spasic jlom ti jmolmuc'totcutique. Tey imilatic yu'un ti ángel ti sbainoj ti lajebale.

11 Scotol ti c'usi ic'ot ta pasel ta stojol ti jmolmuc'totcutic ta vo'nee, ti tey ts'ibabil icom
ta sc'op Diose, ja' jbijubtaseltic yu'un, ti jech li' to cuxulotic ti slajebtic xa batel ti c'ac'ale.
12 Jech o xal un, ti buch'u ta xal ti oy yip co'nton ta stojol Dios ti xie, bijuc me, naca me yaluc
ta mulil. 13 Ti jech ta xavich' avocolic yu'un ti lajeltsaele, mu yanuc. Co'ol s'elan jech chac
c'u cha'al ta xa'iic scotol ti yan cristianoetique. Ti vo'oxuque pato avo'ntonic ta stojol ti
Diose. Yu'un ti stuque mu teyuc no'ox sq'ueloj ti ch-epaj batel ti mu xa xcuch avu'un ti
lajeltsaele. C'alal ta xtal ti lajeltsaele, ja' stuc ti Dios ta xac' jna'tic c'u s'elan ta xaloc' yu'un
ti lajeltsaele. Ja' jech tsalbil ta xc'ot avu'un.

14 Jech o xal un, Quermanotac, q'uejo abaic ta xrioxinel ti c'usi meltsanbil ta c'abale. 15 Ti
jech ta xajc'oponoxuque, yu'un oy xa snopobil avu'unic. Xu' xanopic ti oy smelol ti c'usi
ta xcale. 16 C'alal ta xcalbetic vocol ti Dios ti ta xcuch'tic ti ya'lel uva ti ta jpastic sna'obil
ti Cajvaltique, ja' svinajeb ti jun co'ntontic schi'uc ti Cristo ti jech laj smal ti sch'ich'ele.
Ja' jech xtoc ti c'alal ta jch'acolanbe jbatic ta sve'el ti pane, ja' svinajeb ti jun co'ntontic
schi'uc ti Cristo ti jech laj yac' sba ta milele. 17 Manchuc mi epotic, pero jun no'ox ti pan ti
ta jve'tic jcotoltique. Ti jech taje, ja' svinajeb ti junotic jcotoltic ta stojol ti Cristoe.

18 Nopic lec c'u s'elan laj spasic ti j'israeletique. Ati buch'utic laj sti'ic ti smoton Dios ti
ta xchiq'uique, ja' svinajeb ti jun yo'ntonic schi'uc ti Diose. 19 Ti beq'uet ti ac'bil ta smoton
ti c'usi meltsanbil ta c'abale, mu yu'unuc ta xcal ti isoquesat yu'un ti c'usi meltsanbil ta
c'abale. Staoj yav beq'uet ono'ox. 20 Ti c'usi ta xcale, ja' li'e. Ti c'alal ta xac'beic smoton
rioxetic ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose, ja' ta xac'beic smoton ti pucuje, ma'uc ti
bats'i Diose. Ja' mu lecuc ta xca'i ti ta xaco'oltas avo'ntonic schi'uc ti pucuje. 21 Yu'un
mi jun avo'ntonic ta xavuch'ic ti ya'lel uvae schi'uc ta xave'ic ti pan ti ta xapasic sna'obil
ti Cajvaltique, mu smeloluc ti c'alal jun avo'ntonic chotoloxuc ta xalajesic ti ve'lil ti ac'bil
ta smoton ti pucujetique. 22 ¿Mi lec xana'ic ti ta xcac'tic ilinuc ti Diose? ¿Mi yu'un vo'otic
ech'em cajal xca'i jbatic?

Ti c'usi ta jpastique ja'uc me sc'uxubinel ti yane

23 Melel ti c'usi ta xalique ti libreotic ta spasel ti c'usi lec ta xca'itique. Pero mu scotoluc
ti lec ti c'usi ta jtatic yu'une. Jech melel, libreotic ta spasel ti c'usi lec ta xca'itique. Pero
mu scotoluc ti ta xijch'i yu'un ta yich'el ta muc' ti Cajvaltique. 24 Ti c'usi ta xapasique,
ja'uc slequilal ti yan cristianoetique. Mu me ja'uc no'ox ta xapasic ti c'usi lec ta xava'i
atuquique.

25 Tunesic scotol ti ve'lil ti ta xchon ta ch'ivite. Pero mu xajac'olanic un, yo' jech mu
xana'eticuc ta xati'ic. 26 Yu'un ti banomile schi'uc scotol ti c'usitic ta xch'i yu'une, ja' yu'un
ti Cajvaltique.
27 Mi ta xa'ic'atic ta ve'el yu'un ti ma'uc jch'unolajele, ti mi labatique, lajesic scotol ti
c'usitic ta xa'ac'batique. Pero mu xajaq'uic ti c'usi ta xalajesique, yo' jech mu'yuc c'usi
xal avo'ntonic. 28 Pero mi oy buch'u ta xalbot: "Ti beq'uet li'e, ja' ac'bil ta smoton ti c'usi
meltsanbil ta c'abal", mi xayute, mu me xati'ic, yo' jech mu xyanij yo'nton avu'un ti buch'u
jech laj yale, yo' mu xlo'ilaj ti o'ntonale. 29 Ti jech ta xcal ti ta xlo'ilaj ti o'ntonale, ja' ti yane,
ma'uc ti vo'ote.
Pero oy buch'u xu' jech ta sjac'boxuc: "¿C'u cha'al ta jmacbe jba ta slajesel ve'lil ta sventa
yo'nton yan ti c'alal libre oyune, ti xu' ta jlajese? 30 Yu'un ti vu'une ta xcalbe vocol ti Dios
ti c'usi ta jlajese. Jech o xal un, ¿c'u cha'al ta xisna'leicun ti ta jlajese?", xi. 31 Ta sc'an ti
bijanique. Yu'un ti ta xave'ique, ti ta xavuch'ic vo'e, c'usiuc no'ox yan ti ta xapasique, ja'uc
me yich'el ta muc' ti Dios ti c'usi ta xapasique. 32 Tuc'ulano me abaic yo' jech mu junuc ta
xasoquesbe yo'ntonic ti j'israeletique, ti jyanlumetique, ti jch'unolajeletique. 33 Yu'un ti
vu'une ta xcac' persa ta spasel ti c'usi leque, yo' jech ta xcol ti yane. Ma'uc no'ox ta jpas
ti c'usi lec ta xca'i jtuque.

11

1 Jech o xal un, ti vo'oxuque pasic ti c'u s'elan ta jpase. Yu'un ti vu'une ta jpas jech chac
c'u cha'al laj spas ti Cristoe.

Ti antsetic ti oy ta tsobobbaile

2 Ximuyubaj xa avu'unic, Quermanotac, ti mu'yuc ach'ayojicun ta avo'ntonique, ti staoj
yav ach'unojic ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque. 3 Pero a'yic lec un, ti jujun vinique, ja'
sjolinojbe sjol ti Cristoe. Ja' jech xtoc ti jujun ajnilile, ja' sjolinojbe sjol ti smalalique jech
chac c'u cha'al Cristo ti ja' sjolinojbe sjol ti Diose. 4 Mi slapoj spixol jun vinic ti c'alal ta sta
ta c'oponel ti Dios ta tsobobbaile, o ti c'alal ta xac' ta na'el ti c'usi ch-ac'bat sna' yu'un ti
Diose, jech ta xac' ta q'uexlal ti Cristoe. 5 Ja' jech xtoc mi mu'yuc smacoj sjol jun ants ti
c'alal ta sta ta c'oponel ti Diose, o ti c'alal ta xac' ta na'el ti c'usi ch-ac'bat sna' yu'un ti
Diose, jech ta xac' ta q'uexlal ti smalale. Ti jech taje, co'ol to s'elan ti setoj scotol ti stsotsil
sjole. 6 Mi mu smac sjol ti antse, ac'o set loq'uel ti stsotsil sjol ta j'ech'ele. Pero mi q'uexlal
sba ta xa'i ti jech t'anal ti sjole, ja' lec ac'o smac ti sjole. 7 Yan ti vinique mu xu' ta smac ti
sjole. Yu'un ti stuque ja' sloc'obbail ti Diose, xojobin yutsilal ti Dios ta stojole. Yan ti antse
xojobin yutsilal ti smalal ta stojole. 8 Ti sba vinic ti imeltsanat yu'un ti Diose ma'uc tey ital
ta stojol ti antse. Yu'un ti ants ti laj smeltsan ti Diose, tey iloc' talel ta stojol ti vinique. 9 Ti
jech imeltsanat ti antse, yo' jech oy schi'il ti vinique. Mu yu'unuc ja'uc laj sc'an schi'il ti
antse, ja' ti mu'yuc to ox ti antse. 10 Jech o xal ti antse tsots sc'oplal ti ta smac ti sjole, yo'
jech ta xvinaj ti ta snijan sba ta stojol ti smalale, yo' jech lec ta x'ilat yu'un ti ángeletique.
11 Ac'o mi jech taje, pero nopbil yu'un ti Dios ti co'ol ta xtun yu'un sbaic ti schibalique.
12 Melel, ti antse iloc' talel ta stojol ti sba vinique. Pero ja' jech xtoc ti jujun vinique ta
x'ayan talel ta stojol ti antsetique. Scotol ti va'i s'elan taje, ta xlic talel ta stojol ti Diose.
13 Nop ava'iic, ¿mi lec ti mu'yuc smacoj sjol ti ants c'alal ta sta ta c'oponel ti Diose?
14 C'alal natic ti joltic ti vo'otic vinicotique, jna'tic lec ti q'uexlal sbae. 15 Ti jech natic sjolic
ti antsetique, jun yutsil. Yu'un ja' smac sjol ac'bilic ti jech natic ti sjole. 16 Pero mi oy buch'u
mu lecuc ta xa'i ti va'i s'elan ta xcal taje, ac'o me sna'ic ti mu'yuc xa yan jtaleltic ti bu'yuc
no'ox ta stsob sbaic ti jch'unolajeletique.

Laj syanijesbeic smelol sna'obil ti Cajvaltique

17 Ta jts'ibaboxuc talel ti juteb jcarta li'e ti ta xcalboxuc ava'iic ti mu ximuyubaj xa
avu'unique. Yu'un ti c'alal ta xatsob abaique, ma'uc ta xalecubic yu'un. Ja' no'ox ta
xasoques abaic. 18 Yu'un oy bu li'albat ac'oplalic ti c'alal ta xatsob abaic ti ta xapasic
sna'obil ti Cajvaltique, jeltos avo'ntonic. Ta jch'un ti jech ta xapasique. 19 Yu'un ti jech
jeltos avo'ntonique, ta ono'ox xc'ot ta pasel ti ta xach'ac abaique, yo' jech ta xvinaj

ti buch'u ti bats'i jch'unolajeletique. [20] Ti va'i s'elan cha'ch'acoxuque, yu'un ma'uc xa
ti sna'obil ti Cajvaltic ta xapasic ti c'alal ta xatsob abaique. [21] C'alal ta sta xa yorail ti
ve'ele, jujunoxuc ta xajelavic ta slajesel ti ave'elique. Ti yane tey sts'icoj vi'nal ta xcom
avu'unic. Ti yan xtoque oy bu ta xc'ot ta pasel ti tey ta xyacube. [22] Ti jech ta xapasic
taje, ¿mi yu'un mu'yuc anaic ti tey ta xave'ic chavuch'ic vo'e? Ti jech ta xapasic taje, mu
xavaq'uic ta venta ti junoxuc xa ta xayiloxuc ti Diose. Ja' jech xtoc ta xavaq'uic ta q'uexlal
ti quermanotic ti buch'utic mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique. Ta jbel sc'oplal mu xloc' ta que
ti ximuyubaj xa avu'unic ti jech ta xapasic taje.

Jech ilic sna'obil ti Cajvaltique
(Mt 26:26-29; Mr 14:22-25; Lc 22:14-20)

[23] Ja' stuc ti Cajvaltic laj yac'bun jna' ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque. Ti yac'obalil ti
i'ac'at ta c'abal ti Cajvaltic Jesuse, laj stsac ti pane. [24] C'alal laj yalbe vocol ti Diose, laj xet' ti
pane. Jech laj yal: "Ve'anic ti pan li'e. Ja' ti jbec'tal ti ta xyayij ta sventa alequilalique. Jech
me xapasic o, yo' ta xavulesicun ta avo'ntonic", xi. [25] Ja' jech xtoc ti c'alal laj yo'ntonic ta
ve'ele, ti Cajvaltic Jesuse laj stsac ti sbisol ya'lel uvae. Jech laj yal: "Ti ya'lel uva li'e, ja' xa ti
ic'ot ta pasel ti ach' trate ta sventa ti ta xmal ti jch'ich'ele. Ti jujun velta ti ta xavuch'ique,
pasic me yo' ta xavulesicun ta avo'ntonic", xi. [26] Ti jech jujun velta ta xapasic sna'obil ti
Cajvaltique, ti ta xave'ic ti pane, ti ta xavuch'ic ti ya'lel uvae, ja' ta xavaq'uic ta na'el ti
icham ti Cristoe. Jech me xapasolanic o ti c'u sjalil mu to ta xtal ti Cajvaltique.

Ti c'u s'elan ta pasel sna'obil ti Cajvaltique

[27] Ja' yu'un un, buch'uuc no'ox ta sve' ti pane, ta xuch' ti ya'lel uvae, ja' ti sna'obil ti
Cajvaltique, mi ma'uc yich'el ta muc' ti Dios ti jech ta spase, ta sta smul ti c'alal ta slajesbe
sbec'tal sch'ich'el ti Cajvaltique. [28] Jech o xal ti c'alal mu to xlic jve'tic ti pane, ti ta xcuch'tic
ti ya'lel uvae, ja' ta sc'an ti ac'o ca'i jbatic lec c'u s'elan ti snopobil cu'untique. [29] Yu'un mi
ja' no'ox ta jve'tic ti pane, ti ta xcuch'tic ti ya'lel uvae, pero mi mu jnoptic lec smelol ti
ja' iyayij sbec'tal ti Cajvaltique, ja' no'ox castigo ta jsa'tic ti jech ta jpastique. [30] Jech o xal
un, ep ti jchameloxuque, ti lubul pich'il ti abec'talique. Oy jlom lachamic xa. [31] Ti tauc
jtuc'ulan jbatique, mu jechuc ta stsitsotic ti Cajvaltique. [32] C'alal ta xil ti Cajvaltic ti mu
jtuc'ulan jbatique, ta stsitsotic yo' jech mu jmojuc ta xijbat ta ch'ayel schi'uc ti buch'utic
ti ventainbilic yu'un ti sba banomile.

[33] Jech o xal un, ti c'alal ta xapasbeic sna'obil ti Cajvaltique, Quermanotac, malao abaic
yo' jech jmoj tsoboloxuc ta xave'ic. [34] Ti mi oy buch'u ta xvi'naje, ac'o ve'uc ta sna, yo' jech
mu x'ac'bat tsitsel yu'un ti Diose ti toj yan o avo'ntonic c'alal ta xatsob abaique. Ti c'usi
yan ti ta sc'an chapanele, ja' to ta jchapan c'alal mi lic'ot ta atojolique.

12

Ti jbijiltic ti ta xijyac'botic ta jujuntal ti Ch'ul Espíritue

[1] Avi tana lie, Quermanotac, ta jc'an ta xcalboxuc ava'iic sc'oplal ti jbijiltic ti yac'ojbotic
ti Ch'ul Espíritu ta jujun tale. [2] Xana'ic lec ti c'alal ma'uc to ox jch'unolajeloxuque, ja' no'ox
laj arioxinic ti c'usitic meltsanbil ta c'abal ti mu xc'opoje. [3] Ti buch'u ta xale: "Mu xtun ti
Jesús", ti xie, na'ic me lec ti ma'uc ac'bil sna' yu'un smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritu ti jech
ta xale. Yan ti buch'u ta xale: "Ja' Cajval ti Jesús", ti xie, na'ic me lec ti ja' ac'bil sna' yu'un
smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritu ti jech ta xale. [4] Ti jujun viniquetique yalel toyol ti sbijilic
ta x'ac'batique. Pero jun no'ox ti yajval ta xaq'ue, ja' ti Ch'ul Espíritue. [5] Yalel toyol ti c'u
s'elan ta xijtunotique. Pero jun no'ox ti Cajvaltic ti jech ta xijtun yu'une. [6] Yalel toyol ti
c'usi xu' cu'untique. Pero jun no'ox ti Dios ti jech yac'ojbotique. [7] Ja' stuc ti Dios ta xac' iluc
yabtel ti Ch'ul Espíritu ta jtojoltic ti jujun tale, yo' jech ta jcoltaan jbatic. [8] Ta sventa ti Ch'ul
Espíritue, oy jlom ac'bilic sbijilic ti ta xalic ti c'usi ta sc'an ti Dios ti ta jpastique. Oy jlom
xtoc ac'bilic sbijilic yu'un ti Ch'ul Espíritue ti ta xalbeic smelol ti c'usitic vocol ta a'yibel ti
smelole. Jun no'ox ti Ch'ul Espíritu ta xaq'ue. [9] Oy jlom xtoc ac'bilic sbijilic ta xch'unel ti
Cajvaltique. Oy jlom xtoc ac'bilic yipic ta scolesel ti jchameletique. [10] Oy jlom xtoc ac'bilic

sbijilic yo' jech ta svinajesic smuc'ul stsatsal ti Diose. Oy jlom xtoc ac'bilic sbijilic yo' jech ta xalic ti c'usi ch-ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. Ti jlom xtoque ac'bilic sbijilic yu'un ti Diose ta yojtiquinel mi ja' yabtel pucuj, o mi yabtel ti Ch'ul Espíritu ti c'usi ta xalique. Oy jlom xtoc ac'bilic sbijilic ti xu' ta xc'opojic ta yan c'opetique. Oy to jlom xtoc ac'bilic sbijilic yo' jech xu' ta svinajesbe smelol ti c'usi laj yich' alel ta yan c'opetique. 11 Scotol taje, ja' yabtel stuc ti Ch'ul Espíritue, ja' ti Buch'u ta xac' ti yalel toyol jbijiltic ti c'u s'elan ta sc'an stuque.

Lijpas ta jun jcotoltic

12 Ti jbec'taltique jun no'ox. Pero ep ta tos ti c'u s'elan stsacanojan sbae. Ja' jechotic ec ti oyotic ta stojol ti Cristoe. 13 Manchuc mi j'israelotic, mi jyanlumotic, mi mosovinbilotic, mi ma'uc mosovinbilotic, pero c'alal laj quich'tic ti vo'e, lijc'ototic ta jun jcotoltic ta sventa ti jun no'ox ti Ch'ul Espíritue. Ja' jech xtoc laj quich'tic ti Ch'ul Espíritu jcotoltique.

14 Ti jbec'taltique mu jtosuc no'ox. Yu'un ep ta tos stsacanojan sba. 15 Ti tauc xalbe sba ti oquile: "Ti vu'une mo'cun ti c'obile, jech o xal ma'uc cavil ti li' oyune", ti xiuque, pero tey ono'ox tiq'uil un. 16 Ti tauc xalbe sba ti chiquinale: "Ti vu'une mo'cun ti satile, jech o xal ma'uc cavil ti li' oyune", ti xiuque, pero tey ono'ox tiq'uil un. 17 Ti satiluc sjunul ti jbec'taltique, ¿c'usi xcutic ta xca'i ti c'ope? Ti chiquinaluc sjunul ti jbec'taltique, ¿c'usi xcutic ta xijtasic'tavan? 18 Pero ja' stuc ti Diose laj xa sa'be yavil ti bu ta xcom jujutos ti jbec'taltique. 19 Ti jtosuc no'oxe, ch'abal yan jbec'taltic ti jechuque. 20 Manchuc mi jech ep ta tos stsacanojan sba, pero jun no'ox c'otem ti jbec'taltique.

21 Ti satile mu xu' ta xalbe ya'i ti c'obile: "Ti vo'ote mu xatun cu'un", ti xute. Ja' jech xtoc ti jolile mu xu' ta xalbe ya'i ti acanile: "Ti vo'ote mu xatun cu'un", ti xute. 22 Yu'un ti bu mu xa másuc jtunel yilel yu'un ti jbec'taltique, ja' más jtunel. 23-24 Ti bu mu másuc lec ta q'uelel ti jbec'taltique, ja' ta jmactic ta c'u'il. Ja' jech xtoc ti bu q'uexlal sba ta q'uelel ti jbec'taltique, ja' ta jmactic lec ta c'u'il, ja' ti mu stac' q'uelele, yu'un ma'uc yelob osil. Jech laj spas jbec'taltic ti Diose yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot ti bu xa mu másuc lec ta q'uelele. 25 Jech laj spas ti Diose, yo' jech mu scrontain sbaic ti jujutos ti jbec'taltique, yo' jech comon ta scolta sbaic. 26 Mi oy bu jtos ta xich' svocol ti jbec'taltique, jech ti yane ta xich' svocolic ec. Ja' jech xtoc mi oy bu jtos ich'bil ta muc' ti jbec'taltique, scotolic xmuyubajic xa.

27 Ja' jech ti vo'oxuque, sbec'taloxuc ti Cristo c'otemoxuc yo' jech ta xatunic yu'un ta jujun tale. 28 Jech o xal un, ti Diose laj xa sva'an yaj'abteltac ta stojol ti jch'unolajeletique. Ba'yel laj sva'an ti jcholc'opetique. Ts'acal to laj sva'an ti buch'utic ta xalic ti c'usi ch-ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. Ts'acal to xtoc laj sva'an ti jchanubtasvanejetique schi'uc xtoc ti buch'utic ta xaq'uic ta ilel smuc'ul stsatsal ti Diose. Laj sva'an xtoc ti buch'utic ta scolesic jchameletique, ti buch'utic ta xcoltavanique, ti buch'utic ta xtojobtasvanique, ti buch'utic ta xc'opojic ta yan c'opetique. 29 Yu'un mu scotoluc ti ja' jcholc'opetique. Mu scotoluc ta xalic ti c'usi ch-ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. Mu scotoluc ti ja' jchanubtasvanejetique. Mu scotoluc ta xaq'uic ta ilel smuc'ul stsatsal ti Diose. 30 Mu scotoluc ti ta xcol yu'unic ti jchameletique. Mu scotoluc ti ta xc'opojic ta yan c'opetique. Mu scotoluc ti xu' ta xalbeic smelol ti c'usi ta xalic ta yan c'opetique. 31 Aq'uic persa ta yich'el ti abijilic ti bu más ta xtun ti ta xac'boxuc ti Diose. Pero oy to yan ti c'usi más to lec ta xcac'boxuc ana'ique.

13

Ti sc'uxul o'ntonale

1 Manchuc mi xu' ta xic'opoj ta yan c'opetique, manchuc mi co'ol to s'elan sc'opojel ángel ti ta xic'opoje, pero mi mu'yuc sc'uxul co'ntone, co'ol j'elan jech chac c'u cha'al ti tampol ti xtantun ta jech yepale. O mi mo'oje, co'ol j'elan jech chac c'u cha'al ti setset taq'uin ti xchijchune. 2 Manchuc mi xu' cu'un ta yalel ti c'usi ta xiyac'bun jna' ti Diose, manchuc mi jna' yalel scotol ti c'usi mucul yu'un ti Diose, manchuc mi ven ti jbijil ta j'ech'ele, manchuc mi jch'unoj ta j'ech'el ti xu' ta jloq'ues batel ta yavil ti bu oy ti vitse, pero mi mu'yuc sc'uxul co'ntone, mu'yuc c'usi balun o. 3 Manchuc mi ta jq'uelan scotol ti

c'usi oy cu'une, manchuc mi ta xcac' ta chiq'uel ti jbec'tal ta sventa scolel ti yane, pero mi
mu'yuc sc'uxul co'ntone, jeche', mu'yuc c'usi ta jta o.
4 Ti buch'u oy sc'uxul yo'ntone sts'ic yu'un scotol. Oy slequilal yo'nton. Ma'uc it'ix
o'nton. Mu xac' sba ta ich'el ta muc'. Ma'uc toyobba. 5 Ma'uc ta spas ti mu xich' smelol
xc'opoje. Ma'uc ta sc'an ti ja' no'ox lec oy ti stuque. Mu x'ilin. Mu teyuc xchabioj sc'ac'al
yo'nton. 6 Mu xmuyubaj xa yu'un ti ta sta smul ti yane. Ja' no'ox xmuyubaj xa yu'un ti ac'o
sta slequilal ti Diose.
7 Ti buch'u oy sc'uxul yo'ntone, c'uc no'ox s'elan stalel ti schi'ile, xcuch yu'un scotol.
Yu'un oy smuc'ul yo'nton, spatoj yo'nton, smalaoj ti oy c'usi lec ta stae. 8 Ti sc'uxul
o'ntonale, mu sna' xlaj. Pero ti jbijiltique, ta sta yorail ti ta x'ech sc'oplale, ti mu'yuc
xa buch'u ta xal ti c'usi ch-ac'bat sna' yu'un ti Diose, ti mu'yuc xa buch'u ta xc'opoj ta yan
c'opetique. 9 Yu'un ti c'usi ta jna'tic yu'un ti Diose, mu scotoluc. Ti ta xcaltic ti sc'ope, mu
jna'tic lec scotol. 10 Pero c'alal ta sta yorail ti ta xcojtiquintic scotole, tey ech' sc'oplal ti
c'usi jna'tic jutuque.
11 C'alal ololun to oxe, jech ta xic'opoj, jech ta jnop jech chac c'u cha'al ta spas ti olole.
Pero ti c'alal lipas ta vinique, laj quicta comel ti stalel olol ta jpase. 12 Ja' jechotic avi tana
li'e. Yu'un mu xquiltic lec ti c'usitic ja' yu'un ti Diose. Co'ol s'elan ti ta jq'uel jsatic ta
nen ti oy ta queovaltique. Pero ts'acal to ta xquiltic lec ti c'alal ta sta yoraile. Yan li'e,
jutuc no'ox ta jna'betic smelol. Pero ta sta yorail ti ta xcojtiquintic scotol jech chac c'u
cha'al ta xijyojtiquinotic ti Diose. 13 Ja' yu'un un, oxib ti c'usi mu sna' xlaj sbatel osile, ja'
ti jch'unojtic ti Cajvaltique, ti patob o'ntonale, ti sc'uxul o'ntonale. Ti oxtos taje, oy jun ti
más tsots sc'oplale, ja' ti sc'uxul o'ntonale.

14

Ti c'opojel ta yan c'ope

1 Jech o xal un, aq'uic persa ti ayanuc ti sc'uxul avo'ntonique. Ja' jech xtoc, c'anic ti
ach'ul-bijilic ti ta xac'boxuc ti Diose. Ti tsots sc'oplal ti ta xac'anique, ja' ti ta xavalic ti c'usi
ta xa'ac'bat ana'ic yu'un ti Diose. 2 Ti buch'u ta xc'opoj ta yan c'opetique, ja' ta sc'opon sba
schi'uc ti Diose. Ma'uc ta sc'oponan ti cristianoetique. Mu'yuc buch'u ta xa'ibe smelol ti
c'usi ta xale. Yu'un yan c'op ti mu a'yibaj smelol ti c'usi ta xal ta sventa ti Ch'ul Espíritue.
3 Pero ti buch'u ta xal ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, jech ta xc'opoj yo' ta sjambe
sat, ta stsatsubtasbe yo'ntonic, ta spatbe yo'ntonic ti yane. 4 Ti buch'u ta xc'opoj ta yan
c'opetique, ja' no'ox ta sts'ites sba stuc. Yan ti buch'u ta xal ti c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un
ti Diose, ja' ta sts'ites scotol ti jch'unolajeletique.
5 Jc'anuc ca'i ti acotolicuc ti xu'uc avu'unic ta xac'opojic ta yan c'opetique. Pero ja' más
tsots sc'oplal ta xca'i ti xu'uc avu'unic ti ta xavalic ti c'usi ta xa'ac'bat ana'ic yu'un ti Diose.
Ja' más lec ti jechuque. Ja' mu sta ti ta xac'opojic ta yan c'opetique. Yan ti mi oy buch'u
ta xalbe smelol ti c'usi ta xavalic ta yan c'opetique, lec, yu'un jech ta xjam sba satic ti
jch'unolajeletique. 6 Jech o xal un, Quermanotac, c'alal ta jvu'lanoxuque, ti mi ja' no'ox
ta xic'opoj ta yan c'opetique, ¿c'usi bal o? ¿C'usi xtun o avu'nic c'alal mu xava'ibeic ti
smelole? Pero mi ta xcalboxuc ava'iic ta ac'op atuquic ti c'usi li'ac'bat jna' yu'un ti Diose,
ti mi ta xcalboxuc ava'iic ti oy c'usi ta xc'ot ta pasel yu'un ti Diose, ti mi ta xcalboxuc ava'iic
ti c'u s'elan ta sc'an ti Dios ti ta jpastique, ta melel umbi, bal. Xloc venta. Xtun avu'unic.
7 Caltic no'ox ava'iic li'e jech chac c'u cha'al ti musicae. Ti amae, ti arpae ti ch'abal
scuxlejale, mi mu'yuc smelol ta xich' tijele, ta xich' oq'uisanele, mu xvinaj c'usi q'uejojal
ta sliquesic. 8 Ja' jech xtoc yoq'ues ti soldadoetique. Mi mu'yuc smelol ta xich' oq'uisanele,
mu sna' c'u s'elan ta xchapan sbaic ta pas leto ti soldadoetique. 9 Ja' jech ti vo'oxuc eque, mi
ja' no'ox ta xac'opojic ta yan c'opetic ti mu stac' a'yiel ti smelole, mu'yuc buch'u xu' ta xa'i
ti c'usi ta xavalique. Jeche' no'ox ta xalo'ilajic. 10 Ta melel ava'uquic, oy ep ta tos c'opetic li'
ta sba banomile. Scotol oy smelol. 11 Ti mi oy buch'u ta xisc'opon ta yan c'op ti mu xca'ie,
co'ol schi'uc jyanlumun ta stojol ti buch'u jech ta xiscoponune. Ja' jech ti stuque co'ol
s'elan jyanlum ta jtojol ec. 12 Jech o xal un, ti mi oy ta avo'ntonic ti ta xac'anic abijilic ti ta

xa'ac'batique, ja' me c'anic abijilic yo' jech xu' ta xajambe sba sat ti jch'unolajeletique, yo'
jech ta xch'iic.
13 Jech o xal un, ti buch'u ta xc'opoj ta yan c'ope, ac'o sc'anbe sbijil ti Diose yo' jech xu'
ta svinajesbe smelol ti c'usi ta xal ta yan c'ope. 14 Yu'un mi ta jta ta c'oponel ti Dios ta
yan c'opetique, melel ta sc'opon Dios ti co'ntone. ¡C'u stu un! mu xca'ibe smelol ti c'usi
ta xcale. 15 ¿C'usi sc'an ta jpas un cha'e? Ta jc'opon Dios ta yan c'op ta sventa ti Ch'ul
Espíritue. Ja' jech xtoc ta jc'opon Dios ta jc'op jtuc yo' jech ta xvinaj smelol. Ta xiq'uejin
ta yan c'op. Ja' jech xtoc ta xiq'uejin ta jc'op jtuc yo' jech ta xvinaj smelol. 16 Yan ti mi ja'
no'ox ta xalequil-c'opon ti Dios ta yan c'ope, jech ti buch'u tey ta xa'ie, mu xu' ta xchi'inot
ta sc'oponel ti Diose, ja' ti mu xa'i ti c'usi ta xavale. 17 C'alal ta xata ta c'oponel ti Dios ta
yan c'ope, xu' nan ti jun yutsile. ¡C'u stu un! mu'yuc c'usi ta staic o ti yane. 18 Coliyalbun
ti Diose ti jech xu' cu'un ti ta xic'opoj ta yan c'opetique, ti ja' mu sta ti vo'oxuque. 19 Pero
c'alal oyun ta tsobobbail schi'uc ti jch'unolajeletique, altic ti ta xcal lajunmil ta bel yan
c'op ti mu a'yibaj ti smelole. Ja' más lec ta xca'i, ac'o mi vo'bel no'ox c'op ti ta xa'ibeic ti
smelole, yo' jech ta staic chanubtasel ti yane.
20 Quermanotac, mu me snopbenuc ololetic ti c'usi ta xanopique. Yo'ntonuc me ololetic
s'elan ti avo'ntonic ta stojol ti chopole. Pero snopbenuc me yijil viniquetic ti c'usi ta
xanopique. 21 Yu'un jech ts'ibabil ta sc'op Dios sventa ti mantale: "Ta jc'opon ta yan c'op
ti jteclum li'e ta sventa ti jyanlumetique. Ac'o mi jech ta xilic, pero mu xich'ic ta muc'", xi
ti Cajvaltic Diose. 22 Ti jech ac'bil jbijiltic ti ta xijc'opoj ta yan c'opetique, ja' ta xtun yo' ta
svinajes ti buch'utic ma'uc jch'unolajeletique, ma'uc ti buch'u jch'unolajeletique. Pero ti
jbijiltic ti ta xcaltic ti c'usi ac'bil jna'tic yu'un ti Diose, ja' ta xtun yo' ta svinajes ti buch'u
jch'unolajeletique, ma'uc ti buch'u mu xch'unique. 23 Mi acotolic ta xac'opojic ta yan
c'opetic ti c'alal tsoboloxuque, chuvajibemic le'e, xi ta xalic ti buch'u mu'yuc xch'unojic ti
ta x'ochic talele. 24 Pero mi acotolic ta xavalbe abaic smelol ti c'usi la'ac'bat ana'ic yu'un ti
Diose, c'alal tey ta x'och batel ti ma'uc jch'unolajele, ta xa'i ti c'usi ta xavalique. Ja' yu'un
un, ti stuque tey ta xlic ya'i sba ti oy smule. 25 Ti c'usi oy ta yut yo'ntone, tey ta svinajesbat
yu'un ti c'usi ta xavalique. Jech o xal un, ta xlic squejan sba ta yich'el ta muc' ti Diose. Tey
chlic yal ti tey oy ti Dios ta atojolique.

Oyuc smelol scotol ti c'usi ta xapasic ti c'alal tsoboloxuque

26 Jech me xapasic jech chac c'u cha'al li'e, Quermanotac: C'alal ta xatsob abaique, lec ti
oy jlom avu'unic ta xq'uejinique, ti ta xchanubtasvane, ti ta xal c'usi ch-ac'bat sna' yu'un
ti Diose, ti oy c'usi ta xal ta yan c'opetique, ti ta svinajesbe smelol ti c'usi laj yich' alele.
Pero ja'uc me ta sventa yo' jech ta xch'i ti jch'unolajeletique. 27 Ti mi oy buch'u ta xc'opoj
ta yan c'opetique, xu' ta sva'an sbaic chib, o mi oxib. Pero ta jujun tal ta x'ech'ic. Ja'
jech xtoc ta sc'an ti oy buch'u ta xalbe smelol ti c'usi laj yalic ti ta yan c'ope. 28 Yan ti
mi mu'yuc buch'u xu' ta svinajesbe smelol ti c'usi laj yalic ta yan c'ope, ja' lec ti mu me
buch'u ta xc'opoj ta yan c'op ti c'alal tsoboloxuque. Mi mo'oje, ac'o lo'ilajuc schi'uc ti Dios
ta yo'nton stuque. 29 Ja' jech xtoc ti buch'utic ta xalic ti c'usi i'ac'bat sna'ic yu'un ti Diose,
ac'o c'opojicuc chib, o mi oxib. Ja' jech xtoc ti buch'utic laj ya'iique, ac'o snopilan lec ti
c'usi laj yich' alele. 30 Yan ti mi oy c'usi i'ac'bat sna' yu'un ti Dios ti buch'u chotole, jech ti
buch'u ta xc'opoj to oxe, ac'o to spajtsan sba. 31 Jech o xal un, ti vo'oxuque ti mi oy c'usi
la'ac'bat ana'ic yu'un ti Diose, xu' ta xavalic ta jujun tal, yo' jech acotolic ta xachanic, ta
xatsatsubtasbe aba avo'ntonic. 32 Jech ti buch'u oy c'usi ta x'ac'bat sna' yu'un ti Diose, ac'o
smala ora. 33 Yu'un ti Diose mu lecuc ta xil ti vochvoch c'ope. Ti Diose ja' ta sc'an ti jun
co'ntontique.
Jech me xapasic jech chac c'u cha'al ta spasic ti jch'unolajeletic ti bu'yuc no'ox ta stsob
sbaique. 34 Jech o xal ti antsetique, mu me xtuch' ta be ti c'op ti c'alal oyic ta tsobobbaile.
Yu'un mu xu' ti jech ta spasique. Yu'un ja' ta sc'an ti ac'o snijan xchiman sbaic jech chac
c'u cha'al ti ta xal smantal ti Diose. 35 Yu'un mi oy c'usi ta sc'an ta sjac' ya'ie, ac'o sjac'be
ti smalal c'alal oy xa ta snaique. Yu'un ti jech ta xtuch' ta be c'op ti ants ti ta tsobobbaile,
mu lecuc ta q'uelel.

36 Vuleso me ta ajolic ti ma'uc tey ilic ta atojolic ti sc'op Diose. Ja' jech xtoc ma'uc no'ox
atuquic ti laj ach'unic ti sc'op Diose. 37 Mi oy buch'u xch'unoj ti ja' ac'bil sbijil ti xu' yu'un ta
xal ti c'usi ch-ac'bat sna' yu'un ti Diose, mi xch'unoj ti ja' tojobtasbil yu'un ti Ch'ul Espíritu
yaloje, ac'o ya'i ti ja' me smantal ti Cajvaltic ti jech ta jts'ibaboxuc talel ti jcarta li'e. 38 Mi
mu xac' ta venta ti c'usi laj jts'ibaboxuque, ja' jech ti stuque, mu me xavaq'uic ta venta ec.
39 Jech o xal un, Quermanotac, aq'uic persa yo' xu' avu'unic ta yalel ti c'usi ta xa'ac'bat
ana'ic yu'un ti Diose. Ja' jech xtoc ti buch'u ta xc'opoj ta yan c'opetique, mu me xamacbeic
yo'nton. 40 Pero oyuc me smelol scotol ti c'usi ta xapasique.

15

Ti scha'cuxiebal ti Cristoe

1 Avi tana li'e, Quermanotac, ta jc'an ti ta xavules ta avo'ntonic ti colebal lequil ach' c'op
ti laj calboxuque, ti laj ach'unique, ti staoj yav jun avo'ntonic ta stojole. 2 Ja' jech xtoc ta
sventa ti lequil ach' c'ope ja' lacolic yu'un, ti mi staoj yav ach'unojic ti c'usi laj calboxuc
ava'iique, ti mu jeche'uc no'ox ti ach'unojique.
3 Yu'un ja' ba'yel laj calboxuc ava'iic ti c'u s'elan li'ac'bat jnae. Yu'un laj jchanubtasoxuc
ti icham ti Cristo ta scoj ti jmultique jech chac c'u cha'al ti ta xal ti ts'ibabil ta sc'op Diose.
4 Laj calboxuc ti laj yich' muquele, ti icha'cuxi ta yoxibal c'ac'al jech chac c'u cha'al ta xal ti
ts'ibabil ta sc'op Diose. 5 Laj calboxuc xtoc ti ba'yel tey laj yac' sba iluc ta stojol ti Pedroe.
Ts'acal to un, laj yac' sba iluc ta stojol ti yan yajcholc'optaque. 6 Ts'acal to tey laj yac' sba
iluc ta stojol más ta vo'ob cien (500) ti jch'unolajeletique. Oy to ep ti cuxajtique. Oy jlom
chamic xa. 7 Ja' jech xtoc tey laj yac' sba iluc ta stojol ti Jacoboe. Ts'acal to un, tey laj yac'
sba iluc ta stojol scotol ti jcholc'opetic yu'une.
8 Ta slajeb xa un, laj yac' sba iluc ta jtojol ti vu'une ti co'ol s'elan ch'abal ts'acal cu'al
livoq'ue. 9 Yu'un ti vu'une ja' ti más pequelun yu'un ti yan jcholc'opetique. Altic ti jech
jbiinoj ti jcholc'opune, yu'un laj quilbajin ti jch'unolajeletic yu'un ti Diose. 10 Pero ti vi
j'elan tana li'e, yu'un laj xc'uxubinun ti Diose. Ti sc'uxul yo'nton Dios ta jtojole, mu
jeche'uc ich'ay. Yu'un ti vu'une ep xa li'abtej ta sventa ti Cajvaltique. Ja' mu sta i'abtejic ti
yane. Ti va'i s'elan ta xcal ti ep xa li'abtej yu'un ti Cajvaltique, ma'uc ta jtsatsal jtuc. Yu'un
laj xchi'inun ti Dios ta sventa ti c'uxun ta yo'ntone. 11 Pero mu'yuc ta alel mi vu'un, mi ja'
ti yan jcholc'opetique, pero jmoj ti lequil ach' c'op ti ta xcalcutique, ti ja' ach'unojique.

Ti scha'cuxiebalic ti animaetique

12 Ti jech ta xcalcutic ti icha'cuxi ti Cristoe, ¿c'u cha'al ti ta xalic jlom avu'unic ti
mu'yuc ta xcha'cuxiic ti animaetique? 13 Ti mu'yucuc ta xcha'cuxiic ti animaetique, mi
ja'uc icha'cuxi ti Cristo jechuque. 14 Ti mi mu'yuc icha'cuxi ti Cristoe, jech ti lequil ach'
c'op ti ta xcalcutique, jeche' no'ox. Mu'yuc c'usi bal o ti ach'unojique. 15 Ti mi jech taje,
jutc'op c'otemuncutic ta stojol ti Diose. Yu'un laj xa jcalcutic ti icha'cuxesat yu'un Dios ti
Cristoe. Mi mu meleluc ti ta xcha'cuxi ti animaetique, ja' jech xtoc umbi, mu meleluc ti
icha'cuxesat yu'un Dios ti Cristoe. Jutbil ti jechuque. 16 Yu'un mi mu'yuc ta xcha'cuxesat
ti animaetique, ja' jech xtoc mu'yuc laj yich' cha'cuxesel ti Cristo stuc jechuque. 17 Ti
mu'yucuc laj yich' cha'cuxesel ti Cristoe, mu'yuc c'usi bal o ti jech ach'unojique. Staoj
to yav ti acuchoj ti amulic jechuque. 18 Ti mi jech taje, jech xtoc ti buch'utic xch'unojic
ti Cristo ichamic xae, ch'ayel ibat ti jechuque. 19 Ti mi ja' no'ox jpatoj co'ntontic yu'un ti
Cristo ti jayib c'ac'al ta xijcuxi li' ta banomile, jcotoltic toj abol jbatic ta j'ech'el. Ja' mu sta
ti yane.
20 Ta melel, laj yich' cha'cuxesel ti Cristoe. Ja' sliquebal ti cha'cuxesel yu'un ti animaetic
ti jech ono'ox sc'oplal ta xcha'cuxiique. 21 Ti jech ta xijchamotic li' ta sba banomile, ilic
ta scoj jun vinic. Ja' jech xtoc ti jech ta xijcha'cuxiotique, ilic ta sventa jun vinic. 22 Ti
jech jcotoltic ti ta xijchamotique, ja' ti tey lij'ayanotic talel ta stojol ti Adane. Ti jech
ta xijcuxiotique, ja' ta sventa ti lijvoc'otic yu'un ti Cristoe. 23 Ti cha'cuxiebale jech li'e:
Ti Cristoe ja' sliquebal ti cha'cuxesel yu'un ti animaetique. C'alal mi tal ti Cristoe, ta

xcha'cuxesat ti buch'utic ja' yu'untaque. [24] Ti jech taje, ja' o ti slajeb c'ac'ale, c'alal ti
Cristo ta xacʼbe ta yoc ta scʼob ti Jtotic Diose scotol ti cristianoetic ti ventainbilique.
Yu'un ti Cristoe laj xa spas ta canal scotol ti yajcrontae, ja' ti pucujetic ti oy ta vinajele, ti
ajvaliletic li'e. [25] Pero ti Cristoe yacal to ta xisventainotic, ja' to ti mi i'acʼbat ta yoc ta scʼob
scotol ti yajcronta yu'un ti Diose. [26] Ti slajeb yajcronta ti Cristo ti ta stubbe scʼoplale, ja'
ti chamebale. [27] Scotol ti c'usitic oye, i'acʼbat ta yoc' ta scʼob ti Cristo yu'un ti Diose. Pero
ti vaʼi sʼelan ta xal ti scʼop Dios ti scotol acʼbil ta yoc ta scʼobe, mu teyuc ochem ta venta
ti Diose. Yu'un ja' stuc ti Diose yacʼojbe scotol ta yoc ta scʼob ti Cristoe. [28] C'alal mi tsalbil
xa yu'un ti Cristo scotol ti c'usitic oye, jech ti Cristo ti ja' Nich'onile, ta xac' sba ta yoc ta
scʼob ti Diose. Ja' ti iʼacʼbat baʼyel ta yoc ta scʼob scotol ti c'usitic oye. Jech o xal un, ja' ta
xcʼot ta Dios yu'unic scotol ti c'usitic oye.

[29] Caʼyioj ti oy buch'u ta slocʼtaic ta yich'el voʼ ti buch'u mu'yuc yich'oj voʼ ichame. ¿Cʼu
chaʼal jech ta spasic xanaʼ? ¿Cʼu chaʼal oy jlom cristianoetic ti ta slocʼtaic ta yich'el voʼ ti
mi mu'yuc ta xcha'cuxi ti animaetique?

[30] ¿Cʼu chaʼal ti jech cacʼoj jbatic ta ich' vocol scotol cʼacʼal ti mi mu jechuque? [31] Ti vu'une
scotol cʼacʼal oyun ta vocol ti xu' ta xquich' ta j'ech'el oe. Ti jech taje, Quermanotac, melel
onoʼox jech chac cʼu chaʼal ti ximuyubaj xa ti ja' jch'unolajeloxuc xa yu'un ti Cajvaltic
Jesucristoe. [32] Ti jech laj calboxuc ti vaʼi sʼelan taje, yu'un laj xa quich' vocol yu'un ti
cristianoetic liʼ ta jteclum Efeseo ti coʼol sʼelan ti jtiʼoval chonetique. Pero, ¿cʼusi ta jta
yu'un jech taje? Ti jechuc ta melel ti mu xcha'cuxi ti animaetique, oy srazonic ti jech ta
xalic ti yane: "Veʼcutic, cuch'tic voʼ. Yu'un mi lijcham ocʼome, mu xa xtal veʼcutic", ti
xiique.

[33] Mu xavacʼ abaic ta loʼlael: "Ti mi ta xachiʼinic ti jchopol-joletique, ta soques ti c'usi
lec achʼunojique", xi me xʼale ti cʼop xavaʼiique. [34] Chaʼtamic lec ti cuxlejale. Mu xasaʼ
amulic. Yu'un oy jlom avu'unic ti mu xojtiquinic ti Diose. Ti jech ta xcalboxuc taje, yoʼ
jech xaq'uexavic.

Ti cʼu sʼelan ta xcha'cuxi ti animaetique

[35] Oy nan jlom ti jech ta sjaq'uique: "¿Cʼusi xut ti ta xcha'cuxi ti animaetique? ¿Cʼu sʼelan
ta xich' ti sbecʼtalique?", ti xiique. [36] Toj bolat ti buch'u jech ta sjaq'uique. Ti cʼalal ta xich'
tsʼunel ti jun tsʼunubile, jech ti tsʼunubil taje persa ta xcʼaʼ yoʼ jech ta xchʼi ta xcuxi talel
ti tsʼunobale. [37] Ti tsʼunubil ti ta xich' tsʼunele, ma'uc ti cʼusi teq'uel xae, ja' ti sate, mi
ja' ti trigoe, o mi yan tsʼunubile. [38] Tsʼacal to un, ti cʼu sʼelan ta scʼan ti Diose, ta xacʼbe
sbecʼtal ti cʼu sʼelan yichʼoj jujutos ti tsʼunobaletique. [39] Ja' noʼox jech ti voʼotic eque, ti
jbecʼtaltique mu xcoʼolaj schiʼuc sbecʼtal ti cʼusitic xcotlajan ta banomile. Yan o sbecʼtal ti
cristianoetique. Yan o sbectal ti cʼusitic xcotlajan ta banomile. Yan o sbectal ti mutetique.
Yan o sbectal ti choyetique. [40] Ja' jech xtoc ti cʼusitic oy ta vinajele, mu xcoʼolaj schiʼuc ti
cʼusitic liʼ ta banomile. Ti cʼusitic oy ta vinajele, yan o sʼelan ti yutsile. Ti cʼusitic oy ta
banomile, yan o sʼelan ti yutsile. [41] Ti xojobal ti cʼacʼale, mu xcoʼolaj schiʼuc xojobal ti ue. Ti
xojobal ue, mu xcoʼolaj schiʼuc xojobal ti cʼanaletique. Ja' jech xtoc ti cʼanaletique, yalel
toyol ti xojobale. Mu xcoʼolaj ti xojobal scotolique. [42] Ja' jech sʼelan ta xcʼot ta jtojoltic
ti cʼalal ta xijchaʼcuxie. Ti jbecʼtaltic ti ta xich' muquele, ta xcʼaʼ. Pero ti cʼalal jech ta
xcha'cuxie, mu xa xcham. [43] Ta xich' muquel ti jbecʼtaltic ti mu xtune. Pero jun xa yutsil
ta xcha'cuxi talel. Cʼun ti jbecʼtaltic ti ta xich' muquele. Pero ti cʼalal ta xcha'cuxi talele,
xu' xa yu'un. [44] Ti jbecʼtaltic ti ta xich' muquele, sba banomil noʼox. Cʼalal ta xcha'cuxie,
ja' sventa sbatel osil. Ti jech oy jbecʼtaltic sventa sba banomile, ja' jech xtoc oy jbecʼtaltic
sventa sbatel osil.

[45] Yu'un jech ta xal ti tsʼibabil ta scʼop Diose: "Ti sba vinic Adane iʼacʼbat schʼulel, icuxi
liʼ ta banomile", xi. Pero ti schibal Adane ja' stuc ta xacʼbotic ti jcuxlejaltic sventa sbatel
osile, yu'un stalel o ti cuxule. [46] Pero ma'uc baʼyel ta xquichʼtic ti jcuxlejaltic sventa sbatel
osile. Ja' baʼyel ta xquichʼtic ti jcuxlejaltic liʼ ta banomile. Tsʼacal to un, ta xquichʼtic ti
jcuxlejaltic sventa sbatel osile. [47] Ti sba vinic ti pasbil ta lume, sba banomil noʼox. Yan
ti schibal vinique, ja' ti Cajvaltique, liquem tal ta vinajel. [48] Ti jbecʼtaltic ti quichʼojtic liʼ

ta sba banomile, lum ach'el ono'ox jech chac c'u cha'al ti sba vinic ti imeltsanat ta lum
ach'ele. Yan ti jbec'taltic ti ta xquich'tic sventa vinajele, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
ach' sbec'tal ti Cristo ti liquem talel ta vinajele. 49 Ti jech s'elan laj quich'tic jbec'taltic jech
chac c'u cha'al ti sliqueb vinic ti pasbil ta lum ach'ele, jech ta jtatic xtoc jech chac c'u cha'al
ti Cristo ti oy ta vinajele.
50 Ta jc'an ta xcalboxuc ava'iic, Quermanotac, ti bu ta xventainvan ti Diose, mu xu'
ta xij'och batel schi'uc ti jbec'taltique. Yu'un ti c'usi sna' xlaje, mu xu' ta sco'oltas sba
schi'uc ti c'usi mu sna' xlaj sbatel osile. 51 Oy c'usi mucul to ti ta jc'an ta xcac' ana'ique.
Mu jcotolticuc chamemotic xa ox ti ta xtal ti Cajvaltique. Pero jcotoltic ta xquich'tic
jeltael 52 ta uni jliquel no'ox co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ta jvic' ta jmuts' ti jsatique
ti c'alal ta xich' oq'uisanel slajeb yoq'uisanel ti oq'uese. Ti c'alal ta x'oc' ti oq'uese, jech
ti animaetique ta xich'ic cha'cuxesel yo' jech mu xa xchamic o. Yan ti mi cuxulotic toe,
ta xquich'tic jeltael. 53 Yu'un ti jbec'taltic ti li' quich'ojtic ti mu jaluc cuxule, tsots sc'oplal
ti ta xquich'tic yan jbec'taltic ti ja' sventa sbatel osile. Ti jbec'taltic ti sna' xchame, tsots
sc'oplal ta xquich'tic yan jbec'taltic ti mu sna' xchame. 54 C'alal mi laj xa yich' ach'ubtasel
ti jbec'taltic ti sna' xcham xc'a'e, ja' xa ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ta xal ti sc'op
Diose: "Ti chamebale, pasat xa ta canal, tub xa sc'oplal. 55 ¡Ooo! lajebal, chamebal, ¿bu oy
ibat ti avip ti ta xichamcutic avu'une? ¿Bu ibat avu'un ti apasoj xa ox canal yilele?", ti xie.
56 Ti jech oy yip ti chamebale, ja' ta scoj ti mulile. Jech xtoc ti mulile oy yip ta sventa ti
vo'ne mantale. 57 Pero coliyal ti Diose ti laj xa yac' jtsaltic ti lajebal ta sventa ti Cajvaltic
Jesucristoe.
58 Jech o xal un, Quermanotac, tsatsubuc avo'ntonic. Aq'uic persa ta yabtelanel yabtel
ti Cajvaltique. Yu'un xana'ic lec, ti avabtel ti ta xapasic ta sventa ti Cajvaltique, mu ta
jeche'uc no'ox.

16

Ta stsobic ti c'usi oy yu'unic yo' jech ta xcoltavanic

1 Ti jech ta xatsobic ataq'uin yo' ta xacoltaic ti yan jch'unolajeletique, jech me xapasic
jech chac c'u cha'al laj calbe ya'iic ti jch'unolajeletic ti oyic ta jujun tsobobbail ta Galacia
banomile. 2 Ti jujunoxuc ti ta sliqueb c'ac'al ti jujun xemunae, ti c'u yepal ti laj apasic
canale, ch'aquic loq'uel ti c'u yepal ti ta xloc' ta avo'ntonic yo' jech ta xacoltavanique. Tey
chabiic yo' jech tsobol xa avu'unic c'alal ta xic'ote. 3 C'alal ta xivul ta atojolique, tey ta
jtac batel ta Jerusalén ti viniquetic ti vo'oxuc ta xat'ujique. Tey ta xcac'beic batel scartaic
schi'uc ti scoltaobilic ti jch'unolajeletic ti laj atsobique. 4 Ti mi ta xca'i ti xu' ta xibat eque,
tey ta xchi'inicun batel.

Ti Pabloe ta snop ti ta xloc' batel ta svu'lanel ti jch'unolajeletique

5 C'alal ta xital ta atojolique, mu tuc'uc ta xic'ot. Yu'un ba'yel ta xibat ta Macedonia
banomil. Ts'acal to ta xic'ot ta ateclumalic Corinto. 6 Xu' van ti tey ta xijalij ta atojolique.
Xu' van ti tey ta x'ech' cu'un ti yorail sique. Ti mi lijalij teye, xu' nan ta xacoltaicun ta
sventa stojol ti jbe ti bu ta xibat ta ts'acal toe. 7 Yu'un mu ta jc'an ti naca no'ox ch-ech'
jq'ueloxuque. Yu'un ta jc'an ti tey ta xijalij ta atojolic ti mi jech ta sc'an ti Cajvaltique.
8 Li' to ta xicom ta jteclum Efesoe. Ja' to ta xiloc' batel c'alal mi ech' ti q'uin Pentecostese.
9 Yu'un lec to jamal ti jbe ti jech ta xi'abtej yu'un ti Cajvaltique, ti xloc' venta ta j'ech'ele.
Pero ep ti crontainel xtoque.
10 Ti mi tey ta xc'ot ta atojolic ti Timoteoe, aq'uic persa ti junuc yo'nton ta atojolic yo'
jech mu'yuc c'usi ta xal yo'nton. Yu'un ti stuque ta x'abtej yu'un ti Cajvaltique jech chac
c'u cha'al ti vu'une. 11 Jech o xal un, mu me buch'u junucal ta sbaj avu'unic ti Timoteoe.
Coltaic me yu'un ti stojol sbee, yo' jech jun yo'nton ta xtal sq'uelun. Yu'un li' ta jmalacutic
schi'uc ti yan quermanotique. 12 Yan ti quermanotic Apolose laj xa jc'anbe ep vocol ti ac'o
xtal sq'ueloxuque schi'uc ti yan quermanotaque. Avi li'e, mu to sc'an xtal. Ja' to chtal
sq'ueloxuc ti mi oy bu xocobe.

Ti slajeb chabanuque

13 Vic'luc me ti asatique. Staojuc me yav ch'unic ti Cajvaltique. Tsotsanic me. Vinicuc
me xava'i abaic. 14 Ti c'usi ta xapasique, pasic me ta sc'uxul avo'ntonic scotol.
15 Xana'ic, Quermanotac, ti Estéfanase schi'uc ti c'u yepal oyic ta snae, ja'ic ti ba'yel
laj xch'unic ti lequil ach' c'op ti tey ta Acayae. Avi tana un, ti stuquique yac'oj sbaic ta
tunel yu'un ti jch'unolajeletique. 16 Ti jech jch'unolajeletic taje, ti buch'u ta x'abtejique, ti
buch'u ta xcoltavanique, ta jc'an ti tey ta xach'unic ti c'usi ta xalboxuque. 17 Ximuyubaj ti
li' ital ta jtojol ti Estéfanase, ti Fortunatoe, ti Acaicoe. Yu'un ti stuquique ja' ta xiscoltaicun
ti c'usi mu xu' avu'unic ti ta xacoltaicun ti jech nom oyoxuque. 18 Ti stuquique ja' laj
stsatsubtasbun co'nton. Ja' jech laj spasic ta atojolic xtoc. Mu ch'aybaj ta o'ntonal ti jech
jch'unolajeletic taje.
19 Chabanuc xayalboxuc ti jch'unolajeletic ti oyic ta jujun tsobobbail li' ta Asia banomile.
Ja' jech xtoc ti Aquilae, ti Priscilae, schi'uc ti c'u yepalic jch'unolajeletic ti ta stsob sbaic ta
snae, chabanucoxuc xayalbe ta sventa ti Cajvaltique. 20 Scotol ti jch'unolajeletic ti li' oyic
ta jtojole, chabanuc xayalboxuc. Ja' jech xtoc, chabanuc xavalbe abaic ta jujun tal. Tsacbo
abaic ac'obic.
21 Vu'un Pabloun, ta jc'ob ta jletra jtuc ti ta xcalboxuc ti chabanucoxuque.
22 Mi oy buch'u mu sc'an ti Cajvaltic Jesucristoe, ac'o batuc ta ch'ayel. La' me, Cajval.
23 Ac'o sva'an sba ta atojolic ti Cajvaltic Jesucristoe. 24 Tey ta jtac talel ta atojol acotolic
ti sc'uxul co'nton ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe. Jechuc.

2 Corintios

Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ta Corintoe

1 Vu'un Pabloun. Iloc' i'ayan ta yo'nton ti Diose ti jech jcholc'opune, ti jech tacbilun
yu'un ti Jesucristoe. Ti vu'une schi'uc ti quermanotic Timoteoe ta jts'ibaboxuc talel ti
jcarta li'e ti vo'oxuc yu'unoxuc xa ti Dios ti oyoxuc ta jteclum Corintoe schi'uc ti c'u
avepalic ti bu'yuc no'ox oyoxuc ta Acayae. 2 Ich'ic sbendición ti Jtotic Diose schi'uc ti
Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

Svocol ti Pabloe

3 La' jlequil-c'opontic ti Diose ti ja' Stot ti Cajvaltic Jesucristoe. Yu'un ti Jtotic taje stalel ti
c'uxotic ta yo'ntone, ti ta spatbotic ti co'ntontique. 4 C'usiuc no'ox ti jvocolcutique, ti Diose
ta spat ti co'ntoncutique, yo' jech xu' ta jpatbecutic yo'ntonic ti buch'utic oyic ta vocole
jech chac c'u cha'al ta spatbun co'ntoncutic ti Diose. 5 Ti c'alal ep ta xquich' ti jvocolcutic
jech chac c'u cha'al laj yich' svocol ti Cristoe, ja' ono'ox jech xtoc, ta sventa ti Cristoe, ta
jtacutic ep ti spatobil co'ntoncutique. 6 Jech o xal un, ti jech ta xquich' jvocolcutique, yo'
jech xu' ta jpatboxuc avo'ntonic, yo' jech ta xataic batel ti coltaele. Ti jech laj spatbun
co'ntoncutic ti Diose, xu' ta jpatboxuc avo'ntonic, yo' jech oy smuc'ul avo'ntonic ta
xach'unic ti ta xcoltavan ti Diose. Tey ta xcuch avu'unic ti vocole jech chac c'u cha'al
cuchem cu'uncutique. 7 Jpatoj co'ntoncutic ta atojolic ti mu xchibaj avo'ntonique. Yu'un
jna'cutic ti c'alal jech ta xavich' avocolic jech chac c'u cha'al laj yich' ti Cristoe, ja' jech
xtoc ta xavich' patbel avo'ntonic yu'un ti Diose.

8 Quermanotac, ta jc'an ti ta xana'ic ti ep laj jta jvocolcutic tey ta Asiae. Toj tsots ta jmec
ti jvocol laj jtacutique. Laj xa ti yipale. Mu xa ts'icbaj laj ca'icutic. Laj cal ti mu xa cuxuluc
ta xiloc'cutic yu'un ti vocole. 9 Laj ca'i ti co'ol xa j'elancutic jech chac c'u cha'al ti buch'u ta
xich' milele. Ti jech taje, ja' lischanubtasuncutic yo' jech ta xc'ot ta Jpojvanej cu'uncutic
ti Dios ti Buch'u ta xcha'cuxes ti animaetique, yo' mu teyuc no'ox oy ta co'ntoncutic ti
jech ta jpoj jba jtuccutique. 10 Pero ti Diose laj spojuncutic ti jech jutuc xa mu lilajcutic ta
milele. Jech xtoc yacal to ta xispojuncutic. Jech o xal un, tey jpatoj co'ntoncutic ta stojol
ti Diose ti ta xispojuncutic batele. 11 Jech o xal un, coltaicun ta sc'oponel ti Diose. Ti mi
jech epic ti buch'utic ta staic ta c'oponel ti Dios ta jtojolcutique, ep ta xalbeic vocol ti Dios
ta sventa ti jech coltabiluncutic yu'une.

Ti c'u cha'al ti mu'yuc xbat ta Corinto ti Pabloe

12 Oy jun ti ximuyubajcutic xa yu'une. Ja' ti ta xac' jna' ti co'ntoncutic ti ta sjunul
co'ntoncutic laj jchabi jbacutic, laj jtuc'ulan jbacutic ti bu li'abtejcutique. Pero más to
laj jq'uel jbacutic li' ta atojolique. Ti jech li'abtejcutic taje, ma'uc ta jbijil jtuccutic. Ja' ti
laj scoltaun ta sc'uxul yo'nton ti Diose. 13 Ti c'usitic ta jts'ibaboxuc ta jcartae, naca smelol.
Mu'yuc c'usi yan. Jech o xal un, ta jpat co'ntoncutic ti acotolic xu' ta xava'ibeic lec smelol
ti c'alal ta xaq'uelique 14 jech chac c'u cha'al jlom avu'unic laj xa ya'i ta yo'ntonic ti ja'
lequil yaj'abtelun ti Diose. Jech ti vo'oxuque, c'alal ta xtal ti Cajvaltic Jesuse, xamuyubajic
xa ta jtojolcutic jech chac c'u cha'al ti vu'uncutique ximuyubajcutic xa ta atojolic. 15 Ti
jech jpatoj co'nton taje, jech o xal un, jnopoj xa ox ti ba'yel ta x'ech' jq'ueloxuque, yo' jech
xamuyubajic ti jech chib velta ta x'ech' jvu'lanoxuque. 16 Yu'un jnopoj xa ox ti ta x'ech
jvu'lanoxuc uni jliqueluc ti c'alal ta xibat ta Macedoniae. Ts'acal to un, c'alal lisut talele, ta
x'ech' jvu'lanoxuc yan velta xtoc, yo' jech xu' ta xacoltaicun ta sventa stojol jbe ti c'alal ta
xibat ta Judeae. 17 Ti jech taje, ¿mi yu'un mu'yuc laj jnop lec ti jech laj jcale? Ti cristianoetic
ti buch'utic ch'ayemique ta xalic ti ta xbatique c'alal mu'yuc loq'uem ta yo'ntonic ti ta
xbatique. Ta xalic ti mu sc'an ta xbatique c'alal ta xbat ya'iic xtoque. ¿Mi yu'un ta xanopic
ti jech ta jnop eque? 18 Ja' rextigo stuc ti Diose ti mu jechuc ti co'ntoncutique. Mu xcalcutic
ti ta xitalcutique c'alal mu'yuc ta co'nton ti ta xitalcutique. Mu xcalcutic ti mu xitalcutic

c'alal ta xital ca'icutique. [19] Ti vu'une, ti Silvanoe, schi'uc ti Timoteoe laj calcutic ava'iic
sc'oplal ti Cristo Jesús Snich'on ti Diose. Ti stuque mu'yuc bu laj yal tana ti xie, ti c'alal
oy ta yo'nton ti mu spase, ti mo'oj ti xie, ti c'alal oy ta yo'nton ti ta spase. Yu'un ti c'usi
ta xal ti Cristoe, ja' melel ono'ox ti sc'ope. [20] Scotol ti c'usi yaloj ti Dios ti ta xiyac'botique,
ja' sventainoj ic'ot ti Jesuse. Jech o xal un, ta sventa ti Cristoe, jechuc, xijchi ta stojol
ti Dios c'alal ta jc'opontique. [21] Ja' yabtel stuc ti Diose ti jech jun ti co'ntoncutique, ti jun
avo'ntonic ta stojol ti Cristo eque, schi'uc ti laj xa st'ujotique. [22] Ti Diose laj xa yac' quich'tic
jselloaltic, ja' ti Ch'ul Espíritue, ti ta sventainbotic ti co'ntontique. Ja' svinajeb ti ta jbel
sc'oplal ta xquich'tic ti c'usi yalojbotique.

[23] Ti jech mu'yuc lic'ot ta Corinto jech chac c'u cha'al jnopoje, yo' jech mu xcac'oxuc ta
at o'nton. Ti jech taje, ja' yiloj ti Dios ti jech ti co'ntone. Yan ti mi mu jechuque, li' oyune,
ac'o xischapanun ti Diose. [24] Ti jech ta xcalboxuque, mu'yuc oy ta co'nton ti ta jbis jba ta
totil ta atojolic ti ta jsujoxuc ta xch'unel ti Cajvaltique. Yu'un ach'unojic lec. Ja' no'ox oy
ta co'nton ta jcoltaoxuc ca'i yo' jech ta xataic más ti xamuyubajique.

2

[1] Jech o xal laj jnop ti mu'yuc chbat jq'ueloxuc ti mi ja' no'ox ta xacac'oxuc ta at o'nton
yan veltae. [2] Yu'un ti mi ja' no'ox ta xcac'oxuc ta at o'ntone, ¿buch'u ta spatbun ti
co'ntone? Ja' no'ox ti vo'oxuque. ¡C'u stu un! ti mi ja' no'ox ta xcac'oxuc ta at o'ntone.
[3] Jech o xal un, laj xa jts'ibaboxuc ti ba'yel jcartae. Yu'un mu jc'an ta xital ta atojolic ti c'alal
ta xavaq'uicun ta at o'ntone, ti c'alal ja' avabtelic ti ta xapatbeicun ti co'nton jechuque.
Yu'un laj jpat co'nton ti ta xachapanic ti c'ope, yo' jech co'ol ximuyubajotic ti c'alal ta xital
ta atojolique. [4] Ti c'alal laj jts'ibaboxuc ti ba'yel jcartae, oyun ta vul o'nton, ta at o'nton.
Ja' jech xtoc li'oc'. Pero mu yu'unuc laj jts'ibaboxuc ti jcartae yo' jech ta xacac'oxuc ta at
o'nton. Ja' no'ox yo' xana'ic ti ep c'uxoxuc ta co'ntone.

Ta xich' perdón ti buch'u laj sta smule

[5] Pero mi oy buch'u ac'van xa ta at o'ntone, ma'uc no'ox laj yac'un ta at o'nton ti vu'une.
Laj yac'oxuc ta at o'nton ec, ac'o mi mu acotolicuc. Ti jech ta xcal ti mu acotolicuc ti
xichie, ja' ti mu acotolicuc laj ataic ta maquiel ti tsots vulele. [6] Ti jech laj atsob abaic ti laj
avac'be castigo ta sjipel loq'uel ta tsobobbail ti vinic taje, xu' o xa. [7] Avi tana un, ac'beic xa
perdón, patbeic yo'nton, naca mi sten o sba ta j'ech'el yu'un ti at o'ntone. [8] Jech o xal un,
ta jc'anboxuc vocol, ac'beic yil yan velta ti sc'uxul avo'ntonique. [9] Ti jech laj jts'ibaboxuc
ti ta ba'yel jcarta ti ta xachapanic ti c'ope, yo' jech ta xvinaj mi jun avo'ntonic ta xach'unic
ti c'usi laj calboxuque. [10] Buch'uuc no'ox ti ta xavac'beic perdone, ja' jechun ec ta xcac'be
perdón. Manchuc mi laj ca'i ti mu'yuc smul ta jtojole, pero ta xcac'be perdón ta sba ta sat
ti Cristoe, yo' jech ta xachanic ti ta sc'an ta xcac'be jbatic perdone. [11] Jech ta sc'an pasel
yo' jech mu xistsalotic ti pucuje. Yu'un xcojtiquintic lec ti smañae.

Mu junuc yo'nton ti Pablo ta Troase

[12] C'alal livul ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristo ta jteclum Troase, jamal laj jta ti
be ta yabtelanel yabtel ti Cajvaltique. [13] Pero mu junuc ti co'ntone, yu'un mu'yuc tey laj
jta ti quermanotic Titoe. Jech o xal un, tey laj jc'oponic comel ti jch'unolajeletique. Tey
libat ta Macedonia banomil.

Xu' cu'untic ta sventa Cristo

[14] Coliyal ti Diose ti scotol c'ac'al ja' j'ic'vanej cu'uncutic ti Cristoe, yo' jech xu' cu'uncutic
ta yalel ti lequil ach' c'op yu'une, ti jun yutsil smuil ta xtanij batel ti bu'yuc no'oxe. [15] Ti
vu'uncutique co'ol j'elancutic jech chac c'u cha'al smuil pom ti ta xac' ti Cristo Jesús ta
stojol ti Diose. Ti smuil taje ta xtanij batel ta stojol ti buch'u ta xcolique schi'uc ti buch'u
ch'ayel ta xbatique. [16] Ti smuil ti pom ti ta xc'ot ta stojol ti buch'u ch'ayel ta xbatique,
jun toj jmilvanej ta xa'iic. Yan ti buch'u ta xcolique, jun toj j'ac'-cuxlejal ta xa'iic ti
smuile. ¿Buch'u xu' yu'un ti jech ta spas taje? [17] Ja' no'ox ti vu'uncutique. Yu'un ma'uc
jbolomalcutic ti sc'op Dios ti ta jyanijesbecutic ti smelole jech chac c'u cha'al ta spas ti

yane. Pero ta slequilal co'ntoncutic ta xcalcutic ti lequil ach' c'op ta sba ta sat ti Diose.
Yu'un tacbiluncutic yu'un. Ja' jech xtoc yajtuneluncutic ti Cristoe.

3

Scoplal ti ach' tratee

1 Ti c'alal jech ta xcalcutic taje, co'ol s'elan ya'yel ti ja' no'ox ta jvinajescutic yan velta
ti lec ti jc'oplalcutique. ¿Mi yu'un ja' ta xac'anic ti ta xcac'cutic avilic jc'oplalcutic ta
cartae? ¿Mi yu'un ja' ta xac'anic ti ta xavac'buncutic carta yo' ta svinajes ti jc'oplalcutic
jech chac c'u cha'al ta spasic jlom ti jcholc'opetique? 2 ¡Bu xata ti jech ta jc'ane! Vo'oxuc
ti jcartaoxuque ti ta xavinajesic ti jc'oplalcutique. Yu'un scotol ti cristianoetique xu' ta
sq'uelic, ta xa'iic ti cabtel ta atojolique. Jech ta xca'i ta co'nton. 3 Ja' cartaoxuc ti laj sts'iba
ti Cristo stuque. Ja' cartaoxuc ti ma'uc ts'ibabil ta tintae. Yu'un ja' ts'ibabil yu'un ti Sch'ul
Espíritu ti cuxul Diose. Ja' cartaoxuc ti ma'uc ts'ibabil ta pechpech tone. Yu'un ja' ts'ibabil
ta avo'ntonic ta sventa ti laj calcutic ti lequil ach' c'op ta atojolique.

4 Mu xchibetuc co'ntoncutic ti jech ta xcalcutique, yu'un jna'cutic lec ti ja' laj
scoltauncutic ti Dios ta sventa ti Cristoe. 5 Scotol ti c'usi laj xa jpascutique, ja' coltabilun-
cutic yu'un ti Diose. Ma'uc laj cac'be jba jtuccutic ti jech xu' cu'uncutique. 6 Yu'un ja' stuc
ti Diose laj yac'bun jbijilcutic yo' jech ta xituncutic ta yalel sc'oplal ti ach' tratee. Ti ach'
trate taje, ma'uc ta xac' jna'tic ti ta xijcolotic ta sventa xch'unel ti mantal ti ts'ibabile. Ja'
ta xac' jna'tic ti ta xac' jcuxlejaltic ti Ch'ul Espíritue. Yu'un ti mantal ts'ibabile, ja' no'ox
ta xismilotic. Yan ti Ch'ul Espíritue ta xac' jcuxlejaltic.

7 Ti mantal ti i'ac'bat ti Moisese, ja' ts'ibabil ta pechpech ton. Pero tsots ta jmec ti xojobal
ti itale. Jech o xal ti j'israeletique mu xu' ta sq'uelbeic sat ti Moisese, yu'un xojobin ti sate.
¡C'u stu un! ti xojobale tey naca sta ich'ay batel. Mi ja' jech yutsil xojobal ital ti mantal ti
ja' no'ox ta xmilvane, 8 ja'uc xa van ti cuxlejal ti ta xac' ti Ch'ul Espíritue, más to jelavem
yutsil ta j'ech'el. 9 Mi ja' jech yutsil ital ti mantal ti ja' no'ox itun o ti ta xismilotique, ja'uc
xa van ti ta xal ti Dios ti ch'abal ti jmultique, más to jelavem yutsil ta j'ech'el. 10 Ti va'i
s'elan yan yutsil ital ti mantal ta vo'nee, pero ich'ay ta be sc'oplal cu'untic c'alal ital ti jun
más toj ech'em yutsile. 11 Mi yan s'elan yutsil ti mantal ti ja' no'ox itun jun chib c'ac'ale,
ja'uc xa van ti c'usi ta xjalij sbatel osile, más to jelavem yutsil ta j'ech'el.

12 Ti jech jpatoj co'ntoncutic taje, jech o xal un, mu ta xi'eluc ti c'usi ta xcalcutique. 13 Ti
vu'uncutique mu jechuc ta jpascutic jech chac c'u cha'al laj spas ti Moisese, ti laj smac sat
ta poq'ue, yo' jech mu xilic ti j'israeletic ti naca sta ta xch'ay batel ti xojobal sate. 14 Pero
ti stuquique mu laj ya'ibeic ti smelole. Ja' jech xtoc ti j'israeletic avi tana li'e, c'alal ta
sq'uelic ti poco' tratee, mu xa'ibeic ti smelole, ja' ti macal ti satique. Yo' jech ta xjam ti
sba satique, ja' no'ox ta sventa ti Cristoe. 15 Jech o xal un, ti stuquic avi tana une, c'alal
ta sq'uelic ti libroetic yu'un ti Moisese, co'ol s'elan macal ta poc' ti snopobil yu'unique.
16 Pero buch'uuc no'ox ti ta xtalic ta stojol ti Cajvaltique, ta sloq'uesbat ti co'ol s'elan poc'
ti macbil ti snopobil yu'unique. 17 Yu'un ti bu oy ti Cajvaltique, tey oy ti Ch'ul Espíritue.
Ti bu oy ti Ch'ul Espíritue, tey oy ti colebale. 18 Jech o xal un, jcotoltic ti vo'otique jam xa
ti jba jsatique. Jech ti vo'otique ta xcac'tic iluc yutsil ti Cajvaltique jech chac c'u cha'al ta
xac' xojobal ti nenee. Jech ti vo'otique yacal ta xijc'ototic jech chac c'u cha'al ti Cristoe,
yu'un yantic ta xquich'tic batel ti yutsilal slequilale. Ti jech taje, ja' yabtel ti Ch'ul Espíritu
ta co'ntontic ti jmoj yo'nton schi'uc ti Cajvaltique.

4

1 Ti jech ta sc'uxul yo'nton yac'ojbuncutic ti cabtelcutic taje, jech o xal un, mu
xichibajcutic ta spasel ti yabtele. 2 Ti vu'uncutique laj xa jipcutic comel ti oy c'usi stac'
pasel ta mucul ti ta x'ac'van ta q'uexlale. Mi ja'uc ta jyanijescutic ti sc'op Diose. Ja' no'ox
ta xcalcutic ti melele. Ja' yiloj ti Diose ti jech ta xcac'cutic persa yo' jech ti cristianoetique
ac'o ya'iic ta yo'ntonic ti ja' melel ti c'usi ta xcalcutique. 3 Ti buch'u mu xa'ibe smelol
ti colebal lequil ach' c'op ti ta xcalcutique, ja' no'ox ti buch'utic ti ta xbatic ta ch'ayele.

4 Ta scoj ti mu xch'unique, jech o xal macbat snopobil, macbat satic yu'un ti srioxic li' ta
sba banomile, yo' jech mu xc'ot ta yo'ntonic yutsilal ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe,
ti c'alal ja' stalel yutsil stuc ti Diose. 5 Ti c'alal ta xcalcutic ti lequil ach' c'ope, ma'uc ta
jvinajes ti jc'oplalcutique. Yu'un ja' ta xcalcutic sc'oplal ti Jesucristo ti ja' Jcoltavaneje.
Yan ti vu'uncutique ja' no'ox ta xcac' jbacutic ta tunel ta atojolic ta sventa sc'uxul yo'nton
ti Jesuse. 6 Yu'un ti Diose ti Buch'u laj yac' xojobinuc ti luz ta ic'al osile, ja' ono'ox ti Diose ti
laj yac' xojobinuc ti luz ta co'ntontique, yo' jech ta xcojtiquintic yutsilal slequilal ti Diose
ti xojobin ta stojol ti Jesucristoe.

Ta xijcuxi ti jech jch'unojtic ti Cajvaltique

7 Ti jech taje, ac'o mi jech lum ach'el ti jbec'taltique jech chac c'u cha'al ti bin ti pasbil
ta lume, pero ac'bilotic xa ach' jcuxlejaltic yu'un ti Dios ti toj yan yutsile, yo' jech ta
xvinaj ti ma'uc cu'un jtuctic ti ach' jcuxlejaltique. 8 Jech o xal un, ac'o mi yan sba ti
c'opetic ta jtojolcutique, pero mu xistsaluncutic comel. Ac'o mi oy ti vul o'ntonale, pero
mu spasuncutic ta canal. 9 Ac'o mi ilbajinbiluncutic, pero mu'yuc tenbiluncutic. Ac'o
mi ta xijipatcutic ta lum, pero mu xilajcutic o. 10 Bu'yuc no'ox ti ta xixanavcutique, oy
jc'oplalcutic ti xu' ta xquich'cutic milel jech chac c'u cha'al laj yich' milel ti Cristoe, yo'
jech ta xvinaj ti oy scuxlejal ti Jesús ta jtojolcutique. 11 Ti jech li' to cuxuluncutique, chapal
scotol c'ac'al ta xquich'cutic milel ta sventa ti ta jpascutic yabtel ti Cajvaltic Jesuse, yo' jech
ta xvinaj xtoc ti oy scuxlejal ti Jesús li' ta jbec'talcutic ti sna' xchame. 12 Xu' xichamcutic
ta sventa ti ta xi'abtejcutic ta atojolique. Pero yacal xa ta xataic ti acuxlejalique.
13 Ja' jech s'elan co'ntoncutic jech chac c'u cha'al ti buch'u jech laj sts'iba ta sc'op Diose:
"Laj jch'unot, jech o xal lic'opoj", xi. Ja' jechuncutic ec, jch'unojcutic ti Diose, jech o xal
ta xcalcutic ti sc'oplale. 14 Yu'un jna'ojcutic lec, ti Dios ti Buch'u laj xcha'cuxes ti Cajvaltic
Jesuse, ja' jech ta xcha'cuxesotic ec ti jech oyotic ta stojol ti Jesuse. Jech ti stuque jmoj ta
xijyic'otic batel ta stojol ti Diose. 15 Ti vocol ti laj xa quich'cutic talele, ja' sventa alequilalic
ti vo'oxuque. Yu'un mi epoxuc ta xataic slequilal yutsilal ti Diose, jech ep ti buch'utic ta
xalbeic vocol ti Diose. Jech lec ta xbat sc'oplal ti Diose.
16 Jech o xal un, mu jpas ta chib co'ntoncutic. Ac'o mi yantic xa ta xlumtsaj batel
ti jbec'talcutique, pero yantic ta xich' tsatsubtasel jujun c'ac'al ti co'ntoncutique. 17 Ti
jvocoltic ti ta xquich'tic li' ta sba banomile, mu jaluc, ta no'ox x'ech sc'ac'alil. Xloc' venta,
yu'un ta xjoybij ta jlequilaltic ti jun to yutsil sbatel osile. 18 Yu'un mu li'uc cac'oj jsatic
yu'un ti c'usi xvinaj ta sba banomile. Yu'un ja' tey cac'oj batel jsatic yu'un ti c'usi mu
xvinaj ti oy ta vinajele. Yu'un ti c'usitic xvinaj ta q'uelele, mu xjalij. Yan ti c'usitic mu
xvinaj ta q'uelele, mu sna' xlaj sbatel osil.

5

1 Jna'tic lec ti ta xlaj ti lum ach'ele jech chac c'u cha'al ti axibal na ti mu xjalije. Pero
jna'cutic xa un ti c'alal ta xlaje, ti Diose smeltsanoj xa jnatic tey ta vinajele ti mu sna' xlaj
sbatel osile. 2 Ti jech li' to quich'oj ti jbec'talcutique, vocoltic ta x'ech' ti c'ac'ale. Jc'anuc xa
ca'icutic chba jnaincutic ta vinajel ti ach' jbec'talcutique, 3 yo' jech lec c'u'iltasbiluncutic
ta ach'. 4 Ti jech li' to cuxuluncutic schi'uc ti jbec'talcutique, vocoltic ta x'ech' ti c'ac'ale,
oyuncutic ta vul o'nton, oy c'usi ta jc'an ta jtacutic. Pero mu yu'unuc ti ta jc'ancutic ti ta
xichamcutique. Ja' ti c'usi ta jc'ancutique, ja' ti ac'o jc'u'incutic ti ach' jbec'talcutique,
yo' jech ta xjeltaj ti jpoco'-bec'talcutic ti sna' xchame, yo' jech ta jc'u'incutic ti ach'
jbec'talcutic sbatel osile. 5 Ti jech ti jc'oplaltic taje, ja' laj xa xchapan stuc ti Diose. Ja'
jech xtoc laj xa yac'botic ti Ch'ul Espíritue ti ja' svinajeb ti oy c'usi ta xij'ac'batotic yu'un
ti Diose.
6 Jech o xal un, jun xa co'ntoncutic. Jna'cutic lec ti c'alal li' to jnainoj ti jbec'talcutique,
mu to jnainojcuticuc ti ach' jbec'talcutique. Ti jech taje, ja' smelol ti mu to tey
batemuncutic ta xchi'inel ti Cajvaltique. 7 Pero jch'unojcutic ono'ox ti Cajvaltique, ac'o mi
mu xquilcutic. 8 Jna'cutic lec ti chba jchi'incutic ti Cajvaltique. Jech o xal un, jc'ancuticuc
xa ca'icutic ti ac'o quictacutic comel ti jbec'talcutique, yo' jech chba jchi'incutic ta naclej

ti Cajvaltique. [9] Jech o xal un, ta xcac'cutic persa ti ac'o lec xiyiluncutic ti Cajvaltic ti li' to
cuxuluncutique. Ja' jech xtoc ti lecuc ti jc'oplalcutic ti c'alal chamemuncutic xae. [10] Yu'un
jcotoltic ta xc'ot jva'an jbatic ti bu ta xchapanvan ti Cristoe, yo' jech ta xquich'tic ti c'usi
ta xij'ac'batotic ta jujun tale, ja' ti c'u s'elan laj xa jpastique, mi lec, mi chopol.

Sc'oplal ti lec xa xijyil ti Diose

[11] Ti jech jna' jxi'tacutic ti Diose, jech o xal ta xcac'cutic persa ta yac'bel xch'un Cajvaltic
ti cristianoetique. Ti Diose xojtiquin xa ti c'u s'elan ta xi'abtejcutique. Jc'anuc ti jechuc
avo'ntonic eque. [12] Ti jech ta xcalcutic taje, mu yu'unuc ja'uc ta jc'an ta jcha'alboxuc
ti jc'oplalcutic ti lecuncutique. Yu'un ja' no'ox ta jvinajes ti jc'oplalcutique yo' jech
xamuyubaj ta jtojolcutic. Ja' jech xtoc, yo' xu' avu'unic ta stac'bel sc'opic ti buch'utic
lec ta xa'i ti bisbil ta jcholc'opetique c'alal mu jechuc ti yo'ntonique. [13] Ti mi jech
chuvajibemuncutic ta xalic jlome, ja' chuvajibemuncutic ta spasel yabtel ti Diose. Yan ti mi
mu'yuc chuvajibemuncutique, ja' alequilalic. [14] Ti jech ta xi'abtejcutique, ja' ta sujuncutic
sc'uxul yo'nton ti Cristoe. Ja' ti jna'cutic lec ti ja' icham ta sventa jcotoltique. Jech o xal
un, jcotoltic tey icham ti jpoco'-taleltic yu'une. [15] Ti jech icham ti Cristo ta scoj ti jmultic
jcotoltique, yo' jech mu xa cu'unuc jba jtuctic ti li' cuxulotique. Ja' xa uninbilotic yu'un ti
Buch'u icham icha'cuxi ta jventatique. [16] Jech o xal un, ti vu'uncutique ma'uc xa ta jnopilan
c'u s'elan yabtel spasojic, ti c'usi sna'ic ti buch'utic ta jc'opone jech chac c'u cha'al ta spasic
ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose. Ac'o mi oy laj ca'ibe sc'oplal ti Cristo ti jeche' no'ox
vinic ti li' ta banomile, pero avi tana un, mu xa jechuc ta jnopilan ta stojol. [17] Jech o xal
un, buch'uuc no'ox ti oyic ta stojol ti Cristoe, ipas ta ach' cristiano. Ach' scotol ti c'usi ta
snope. Yan, ti c'usi chopol laj xa snop scotole, ch'ay sc'oplal.

[18] Scotol taje, ja' laj spas ti Diose. Ja' laj spas ti lec ta xquil jbatic schi'uc ta sventa ti
Cristoe. Ja' jech xtoc laj yac'bun cabtelcutic ta yalbel ya'iic ti cristianoetique ti ac'o lajuc
yo'ntonic schi'uc ti Diose. [19] Yu'un ti jech mu to ox lecuc ta xijyilotic ti Diose, ilecub
xa yo'nton cu'untic c'alal laj yac'be sbain jmultic ti Cristoe. Ma'uc laj yac' ta venta ti
jmultique. Jech o xal un, ti Diose laj yac'bun cabtelcutic ta yalbel ya'iic ti cristianoetique ti
lec xa xijyilotic ti Diose. [20] Jech o xal un, tacbiluncutic yu'un ti Cristoe, ti co'ol s'elan ja' stuc
ti Dios ta sc'anboxuc vocol ta atojolic ta sventa vu'uncutique. Jech o xal un, ta jc'anboxuc
vocol ta sventa ti Cristoe, ti c'otuc ta avo'ntonic ti lec xa xayilic ti Diose. [21] Yu'un ti Cristoe
mi ja'uc jutebuc oy ti smule. Pero ta jcojtic vo'otic ti oy smul ic'ote. Jech o xal un, ibisat
ta jsa'mulil yu'un ti Diose. Ta sventa ti junotic xa schi'uc ti Cristoe, ja' jech ta jtatic ti
jcuxlejaltique jech chac c'u cha'al oy ta yo'nton ti Diose.

6

[1] Ti jech jchi'il jbatic ta abtel ta sventa yabtel ti Diose, ta jc'anboxuc vocol ti mu xabajic
ti sc'uxul yo'nton ti Dios ti laj yac'boxuc ana'ique. [2] Yu'un jech ta xal ti Dios ti ts'ibabil ta
sc'ope:
C'alal yorail ti laj ac'anbun ti coltaele, laj ca'i ac'op.
C'alal laj ava'i ti coltael cu'une, laj jcoltaot,
xi. Avi tana un, ja' xa yorail, ja' xa sc'ac'alil ti ta xcoltavan ti Diose.

[3] Jech o xal ta jchabi jbacutic, yo' jech mu'yuc buch'u chopol ta xc'opoj ta stojol ti
cabtelcutic ti ac'biluncutique. [4] Scotol ti c'usi ta jpascutique, ja' no'ox ta xcac'cutic ta
ilel ti yaj'abteluncutic ti Diose. Jech o xal ta smuc'ul co'ntoncutic cuchem cu'uncutic
ti vocole, ti ilbajinele, ti at o'ntone. [5] Laj xa quich'cutic tsitsel. Libajatcutic ta chuquel.
Xvochvun no'ox ti cristianoetic ta xiyilbajincutique. Tsots li'abtejcutic. Mu'yuc vayel
cu'uncutic. Jts'icojcutic vi'nal. [6] Ta xcac'cutic ta ilel ti yaj'abteluncutic ti Diose, ta sventa ti
oy stuq'uil co'ntoncutique, ti xcojtiquincutic ti melele, ti oy smuc'ul co'ntoncutique, ti oy
yutsil co'ntoncutique, ti oy ti Ch'ul Espíritu ta jtojolcutique, ti ta jc'uxubincutic scotole.
[7] Ta xvinaj ti yaj'abteluncutic ti Diose, yu'un melel ti lequil ach' c'op ti ta xcalcutique, ti jech
oy smuc'ul stsatsal ti Dios ta jtojolcutique. Ja' jpojobbailcutic ti oy slequilal co'ntoncutic
ta stojol ti cajcrontacutique, ta stojol ti buch'u ta sc'an ti coltaele. [8] Oy bu baq'uinajtic

lec jc'oplalcutic ti ich'biluncutic ta muq'ue. Oy bu baq'uinajtic chopol jc'oplalcutic. Oy bu baq'uinajtic bisbiluncutic ta jutc'op. Oy bu baq'uinajtic ti melel c'usi ta xalique, xi jc'oplalcutic. [9] Oy bu baq'uinajtic ti co'ol to s'elan ti mu'yuc ojtiquinbiluncutique. Oy bu baq'uinajtic ti ojtiquinbiluncutic leque. Oy bu baq'uinajtic ti jujuti' mu ta xilajcutic ta milele, pero li' to cuxuluncutique. Oy bu tsitsbiluncutic, pero mu'yuc milbiluncutic. [10] Oy bu ta xca'icutic ti mu x'ech' ti at o'ntone, pero jun co'ntoncutic ta stojol ti Cajvaltique. Ac'o mi me'ununcutic, pero oy ep ti buch'u ta xcac'becutic ti sc'ulejalique. Ac'o mi mu'yuc c'usi x'ayan cu'uncutic, pero oy scotol cu'uncutic.

[11] Quermanotac jcorintoetic, jamal laj xa calboxuc ti c'usi oy ta co'ntoncutique. [12] Mu'yuc c'usi mucul ta co'ntoncutic ta atojolic. Yan ti vo'oxuque, mu jechuc avo'ntonic ta jtojolcutic. [13] Ta jc'anboxuc vocol jech chac c'u cha'al ti totil ti ta sc'anbe vocol ti snich'nabe, jamo avo'ntonic ta jtojolcutic jech chac c'u cha'al jamal ti co'ntoncutic ta atojolique.

Stemplootic ti cuxul Diose

[14] Ti vo'oxuque mu me xaco'oltas avo'ntonic ta snopel ti c'usi ta xapasique ti ta xanupin abaic schi'uc ti ma'uc jch'unolajeletique. Ti mi jech ta xapasique, tey xa chucul ta xacomic ti mu jmojuc ta xanopique. Yu'un mu xco'olaj stalelic ti buch'u oyic ta saquilal osile schi'uc ti buch'u oyic ta ic'al osile. [15] ¿Mi yu'un xu' ta sco'oltas yo'ntonic ti Cristo schi'uc ti pucuje? ¿Mi yu'un xu' ta sco'oltas yo'ntonic ti jch'unolajel schi'uc ti ma'uc jch'unolajele? [16] ¿Mi yu'un xu' ta jtic'tic ochel ta stemplo Dios ti c'usi meltsanbil ta c'abale? Yu'un ti vo'oxuque stemplooxuc ti cuxul Diose jech chac c'u cha'al laj yal stuc ti Diose:
Tey ta xinaqui ta stojolic.
Ta jchi'in ta xanobal.
Diosun yu'unic.
Jech ti stuquique ja'ic ti calab jnich'nabtaque,
xi. [17] Jech laj yal xtoc ti Cajvaltique:
Ch'aco abaic ta stojolic.
Mu xapasic ti chopole.
Ti mi jech ta xapasique, ta xaquic'oxuc ta jtojol.
[18] Jech ti vu'une Atoticun, ti vo'oxuque calab jnich'naboxuc,
xi ti Cajvaltic Dios ti scotol xu' yu'une.

7

[1] Ja' jech ti albil jc'oplaltic taje, Quermanotac. Jech o xal un, la' me jq'uel jbatic lec. Mu me jsoques ti jbec'taltique, ti co'ntontique. Ja' no'ox la' me jxi'tatic ti Diose. La' me cac' jbatic ta tunel yu'un.

Jel yo'ntonic ti jcorintoetique

[2] Ch'unic ta sjunul avo'ntonic ti c'usi ta xcalcutique. Mu'yuc c'usi chopol laj jpasboxuc. Mu'yuc bu laj jsoquesoxuc. Mu'yuc bu laj jlo'laoxuc. [3] Mu yu'unuc oy c'usi chopol avalojbeicun ti jech ta xcalboxuc taje. Yu'un laj xa calboxuc ava'iic, ac'o mi cuxuluncutic to, mi chamemuncutic xa, tey oyoxuc ono'ox ta co'ntoncutic. [4] Manchuc mi oyuncutic ta vocol, pero xmuyubaj xa ti co'ntoncutic ta atojolique. Yu'un jpatoj co'ntoncutic ti ta xach'unic ti c'usi ta xcalcutique.

[5] Ti c'alal livulcutic li' ta Macedonia banomile, mu'yuctic lec ti cux o'ntonale. Yu'un bu'yuc no'ox oy ti vocole. Ep ta tos ti oy xi'el ta co'ntoncutique. [6] Pero ti Diose, ti ta stsatsubtasbe yo'nton ti buch'u chc'unib ti yo'ntone, laj stsatsubtasbun ti co'ntoncutic c'alal ivul li' ta jtojolcutic ti Titoe. [7] Pero ma'uc no'ox itsatsub co'ntoncutic ti jech ivul ta jtojolcutique. Ja' ti laj ca'icutic ti jun yo'nton ti Tito ta atojolique. Ti Titoe laj yalbun ca'icutic ti ta xac'an xaq'ueluncutic ava'iique. Ja' jech xtoc laj yalbuncutic ti oyoxuc ta at o'ntone, ti ta xavul avo'ntonic ta jtojolcutique. Ti jech taj une, más to ximuyubajcutic avu'unic.

8 Ac'o mi laj yac'oxuc ta at o'nton ti jcarta ti laj jts'ibaboxuque, avi tana un, mu jcha'na'
ti jech laj jpascutique. Oy bu vocol laj ca'icutic, yu'un laj cac'oxuc ta at o'nton. Pero mu
jaluc. 9 Avi tana un, ximuyubaj xa ti laj jts'ibaboxuc ti jcartae. Pero ma'uc ximuyubaj xa
yu'un ti laj cac'oxuc ta at o'ntone. Ti jech ximuyubajcutic xae, ja' ti laj avictaic comel ti
chopol avo'ntonique. Ti jech laj avilic ti laj yac'oxuc ta at o'nton ti Diose, jech o xal un,
ma'uc laj jsoquesoxuc ti jech laj jts'ibaboxuc ti jcartae. 10 Yu'un ti buch'u oy ta at o'nton ti
i'ac'bat yu'un ti Diose, ja' to jech ta sta ti ta xicta ti chopol yo'ntone. Tey ta sta ti scoltael
xtoque. Jech o xal mu xa xcha'na'ilan ti at o'ntone. Yan ti buch'u ja' no'ox ta xat yo'nton
yu'un ti c'usi ta snopilan sventa sba banomile, ja' no'ox ta sta ti ta xcham ta xlaje. 11 Ti jech
laj avilic ti laj yac'oxuc ta at o'nton ti Diose, toj yan yutsil laj ataic. Laj yac'boxuc ana'ic ti ta
sc'an chapanel ti c'ope. Laj yac'boxuc ana'ic ti chopol ta xapasique. Laj yac'boxuc ana'ic ti
ta xaviltaic ti mulile. Laj yac'boxuc xi'el ta avo'ntonic. Ts'acal to un, ta xac'an xaq'uelicun
ava'iic. Ja' jech xtoc jun avo'ntonic lic anopic ti ta xachapanic ti buch'u staoj smule. Ti
jech laj apasic taje, laj avaq'uic ta ilel ti mu xac'anic ti mulile. 12 Ti jech laj jts'ibaboxuc ti
jcartacutique, yo' jech xavilic ta stojol Dios ti c'uxun ono'ox ta avo'ntonique. Jech o xal
un, ti jcartacutic ti laj jts'ibaboxuque, ma'uc no'ox ta sventa ti vinic ti buch'u oy to ox ti
smule, ma'uc no'ox ta sventa ti buch'utic laj to ox yich'ic svocol ta scoje.
13 Jech o xal un, laj jta ti spatobil co'ntoncutique. Pero ma'uc no'ox. Ja' jech xtoc
ximuyubajcutic xa ti jun yo'nton ti Tito ta atojolique. Yu'un acotolic ti vo'oxuque laj
acoltaic. Jech o xal mu c'usi xal yo'nton. 14 Yu'un mu laj avaq'uicun ta q'uexlal ti laj calbe
ya'i ti Tito ti ximuyubaj xa yu'un ti jcorintoetique, ti xcute. Yu'un ti jech vinajem ac'oplalic
cu'uncutique, jech ono'ox ta melel. Ja' jech xtoc jech laj yil ti Titoe jech chac c'u cha'al laj
calcutic ti ximuyubajcutic avu'unique. 15 Jech o xal ti stuque más to ep c'uxoxuc ta yo'nton
ti c'alal ta svules ta sjol ti más to ep laj acoltaique ti c'alal mu jechuc yepal laj jc'anboxuque.
Yu'un ta sjunul avo'ntonic ich'bil ta muc' ic'ot avu'unic. 16 Jech jpatoj co'ntoncutic ti ta
ono'ox xapasic ti c'usi ta sc'an pasele.

8

Ta slequilaluc o'ntonal ac'o yich' aq'uel ti coltaele

1 Avi tana un, Quermanotac, ta jc'an ta xcalcutic ava'iic c'u s'elan i'abtej sc'uxul yo'nton
Dios ta stojolic ti jch'unolajeletic ti bu'yuc no'ox ti ta stsob sbaic ti tey ta Macedoniae.
2 Manchuc mi ep laj yich'ic lajeltsael yu'un ti svocolic ti jech me'onic icomic yu'une, pero
xmuyubajic no'ox laj yaq'uic ti c'u yepal xu' yu'unique, ti co'ol s'elan jc'ulejetique. 3 Ti
jech ta slequilal yo'nton laj yaq'uic ti c'u yepal xu' yu'unique, vu'un rextigoun. Ech' to
yu'unic ti c'u yepal xu' yu'unic ta xaq'uique. 4 Pero mo'cun laj calbe ti ta xcoltavanique.
Ti stuquique ep laj sc'anbuncutic vocol yo' jech xu' ta stic' sbaic ta scoltael ti yan
quermanotaque. 5 Xcac'touc ti ja' no'ox jech yepal ta xaq'uique. Pero ijelav to yu'unic
más. Yu'un ba'yel laj yac' sbaic ta ventainel yu'un ti Diose. Ts'acal to laj yac' sbaic
ta jtojolcutic yo' jech ta spasic ti c'usi ta sc'an yo'nton ti Diose. 6 Jech o xal un, laj xa
jc'anbecutic vocol ti Titoe ti ac'o sliques stsobel ta atojolic ti matanale, ti ta scoltaoxuc
xtoc ta stsutsesel ti matanal ti ta yutsilal avo'ntonic ta xavaq'uique. 7 Scotol ti yane, lec
xu' avu'unic chquil. Ach'unojic lec ti Cajvaltique. Xatojobic lec ta chanubtasvanej. Lec
xana'ic ti c'usi ta sc'an ti Diose. Sjunul avo'ntonic ta xapasic ti c'usi ta sc'an ti Diose. Oy
sc'uxul avo'ntonic ta jtojolcutic. Jech o xal un, ti jech atalelique, jechuc me ju'uc avu'unic
ti ta yutsilal avo'ntonic coltavananique.
8 Ati va'i s'elan ta xcalboxuque, mu yu'unuc ta jpasoxuc ta mantal. Ja' no'ox ta jc'an
ti ta xana'ic ti xmuyubaj xa yo'ntonic ti yan ti c'alal ta xcoltavanique, yo' jech ta xvinaj
mi oy sc'uxul avo'ntonic ta melel. 9 Yu'un ti vo'oxuque xana'ic lec ti oy yutsilal slequilal
yo'nton ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti stuque c'ulej. Pero ijoybij ta me'un ta sventa ti c'uxoxuc
ta yo'ntone, yo' jech c'ulej ta xac'otic ta sventa sme'unal ti Cajvaltique.
10 Jech ta xcalboxuc ava'iic, yo' jech lec oyoxuc. Ti stsobel ti coltaele vo'oxuc laj aliquesic
ba'yel. Jech o xal un, muyubajuc avo'ntonic ta spasel. Yu'un ti junabie lec laj aliquesic talel

stsobel ti coltaele. [11] Avi tana un, jechuc me ta yutsilaluc avo'ntonic ta stsutsesel stsobel ti
coltaele jech chac c'u cha'al ti laj aliquesique. Aq'uic me ti c'u yepal xu' avu'unic ta jujun
tale. [12] Buch'uuc no'ox ti ta sjunul yo'nton ta sc'an ta xcoltavane, ich'bil ta venta yu'un
ti Dios ti c'u yepal xu' yu'un ta xaq'ue. Yu'un ti Diose, mu yu'unuc ta sc'anbe ti buch'u
ch'abal c'usi x'ayan yu'une.
[13] Pero mu ta jc'an ti ch'abal xa ave'elic ta xacomic ta sventa ta xacoltaic ti yane. [14] Ja'
no'ox ta jc'an ti talel batel ta jcolta jbatique. Yu'un ti vo'oxuque oy to sobrail avu'unic ti
c'usi ta xtune. Jech o xal xu' ta xacoltaic ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique. Oy bu
ta sta sc'ac'alil ti mu'yuc xa c'usi ta xataique. Jech ti stuquique c'alal oy sobrail yu'unique,
xu' ta scoltaoxuc ec. Ti jech taje, talel batel ta jcolta jbatic [15] jech chac c'u cha'al tsibabil
ta sc'op Diose: "Ti buch'u ep stsoboje, ja' no'ox jech yepal iloc' yu'un. Yan ti buch'u jutuc
stsoboje, lec iloc' o yu'un", xi.

Ti Titoe schi'uc ti schi'iltac ta abtele

[16] Coliyal ti Diose ti i'ac'bat ta yo'nton ti Titoe ti co'ol yo'nton jech chac c'u cha'al ti
vu'une ti ja' no'ox ta jc'an ti lec oyoxuque. [17] Ma'uc no'ox laj xch'unbun ti Tito ti laj calbe
ya'i ti ta xtal sq'ueloxuque, pero ta sventa ti oy ono'ox ta yo'nton ti ta sc'an ti lec oyoxuque,
avi tana un, ta yo'nton stuc ta xtal sq'ueloxuc.
[18] C'alal ta xtal sq'ueloxuc ti Titoe, tey ta jtaccutic talel jun quermanotic ti lec ojtiquinbil
yu'un ti jch'unolajeletic ta jujun tsobobbaile. Yu'un lec ta x'abtej ta yalel ti colebal lequil
ach' c'ope. [19] Ma'uc no'ox taje, yu'un ja' it'ujat yu'un ti jch'unolajeletique, yo' jech ta
xischi'inuncutic batel ta yaq'uel ti coltaele. Jech ta jpascutic yo' ich'bil ta muc' ta xc'ot
ti Cajvaltique, yo' jech ta xvinaj ti ta slequilal avo'ntonic ta xacoltavanique. [20] Ti jech ta
jpascutic taje, yu'un ta jc'ancutic ti mu xquich'cutic lo'iltael yu'un ti matanal ti ta jtsobtic
batele. [21] Yu'un ta xcac'cutic persa ti ac'o lec batuc scotole, ta sba ta sat ti Cajvaltique, ta
sba ta sat ti cristianoetic xtoque.
[22] Ti c'alal ta xtal ta atojolic ti Tito schi'uc ti jun quermanotique, ja' jech xtoc tey ta
jtaccutic talel ta atojolic schi'uc yan jun quermanotic ti laj xa quilcutic ep ta velta ti sjunul
yo'nton ta sc'an xcoltavane. Avi tana un, más to oy ta yo'nton ta sc'an ta scoltaoxuc, yu'un
spatoj yo'nton ti ta xapasic ti c'usi sc'an ti Diose. [23] Mi oy buch'u ta sjac'boxuc: "¿C'usi
smelol ti talem ti Tito li' ta jtojoltique?", mi xiique, albeic ya'i ti ja' jchi'il ta abtel yo'
jech xituncutic avu'unic. Mi ta sjac'boxuc xtoc: "¿C'usi smelol ti jech talem ti yan cha'vo'
quermanotic li'e?", mi xiique, albeic ya'i ti ja' tacbilic talel yu'un ti jch'unolajeletic ti ta
xich'ic ta muc' ti Cristoe. [24] Jech o xal un, aq'uic ta ilel ti slequilal avo'ntonic ta stojol ti
quermanotic ti tey ta xc'otique, yo' jech ta xc'ot yalic ac'oplalic ta stojol ti jch'unolajeletic
ti bu liquemic talele. Ti mi jech ta xapasique, oy smelol ti vu'uncutic laj calcutic ac'oplalic
ti lec avo'ntonique.

9

Scoltael ti jch'unolajeletique

[1] Mu xa persauc ta xcalboxuc ta jcarta yan velta ti ta sc'an ta xacoltaic ti jch'unolajeletic
ti oy svocolique. [2] Yu'un xacojtiquinoxuc xa ti oy slequilal avo'ntonique. Yu'un sjunul
co'ntoncutic ta ono'ox xcalcutic ac'oplalic ta stojol ti quermanotac li' ta Macedoniae ti le'
xa talel junabi ti chapaloxuc ti ta xacoltavanique, ti vo'oxuc nacaloxuc ta Acayae. Jech o
xal un, yepalic ti jch'unolajeletic li' ta Macedoniae sjunul yo'ntonic ta xcoltavanic. [3] Ac'o
mi jech taje, pero tey ta jtac talel ta atojolic ti quermanotaque yo' jech mu jutbiluc ta
xc'ot ti laj calcutic ti sjunul avo'ntonic ta xacoltavanique. Yu'un ta jc'an ti chapaloxuc
xa ta melel jech chac c'u cha'al caloje. [4] Yu'un c'alal mi libate, naca mi oyuc jun chib
quermanotac li' ta Macedoniae ti ta xtal xchi'inicune. Ti mi mu'yuc to chapaloxuc
chvul jtaoxuque, ja' jech xtoc umbi, ta xiq'uexav avu'unic c'alal laj cal ti jun avo'nton ta
xacoltavanique. Ja' jech xtoc ta xcac'oxuc ta q'uexlal ec. [5] Jech o xal un, tsots sc'oplal laj
ca'i ti ta jcajtac jelavel talel ta atojolic ti yan oxvo' quermanotaque, yo' jech ta scoltaoxuc ta

xchapanel ti coltael ti avalojic ti ta xavaq'uique. Jech o xal un, cajchapanbil xa ti coltael ti
ta slequilal avo'ntonic laj apasique. Ja' svinajeb ti ma'uc sujbiloxuc cu'uncutique. 6 Vuleso
me ta ajolic jech chac c'u cha'al li'e: Ti buch'u juteb ta sts'une, juteb ta sc'aj. Yan ti buch'u
ep ta sts'une, ep ta sc'aj. 7 Ti jujune, ac'o yac' ti c'u yepal i'ac'bat sna' yu'un ti yo'ntone.
Ma'uc schibal yo'nton ta xac'. Ma'uc sujbil ta xac'. Yu'un ti buch'u xmuyubaj ta xaq'ue, ta
xc'uxubinat yu'un ti Diose. 8 Yu'un ti Diose xu' yu'un ta xayac'boxuc ep ta tos ti bendicione,
yo' jech oy ti c'usi ta xtun avu'unique. Ja' jech xtoc jech oy ep avu'unic ti xu' xacoltavanic
ta spasel ti lequil abteletique. 9 Yu'un jech ts'ibabil ti ta sc'op Diose:

Ti buch'u laj xa scolta ta yutsil yo'nton ti buch'u abol sbaique, mu xch'ay o ti lequil abtel
laj spasique,
xi. 10 Dios ta xac' ti ts'unubal ti ta jts'untique schi'uc ti c'usi ta jlajestique. Scotol ti c'usi
ta xats'unique, Dios ta xac' scotol. Jech xtoc ta sts'ites talel ti ts'unubale, yo' jech lec ta
xataic, yo' xu' ta xacoltavanic yu'un. 11 Jech o xal ti vo'oxuque ta x'ayan ep ta tos ac'ulejalic
yo' xu' ta xacoltavanic ta yutsilal avo'ntonic. Ti coltael ti ta xavaq'uic ti vu'uncutic ta
xquich'cutic batele, jech o xal ti quermanotique, colaval, xutic ti Diose. 12 C'alal jech ta
jcoltatic ti quermanotique, ma'uc no'ox ta xcac'betic ti sve'el ti ta xtun yu'unique. Yu'un
ja' ta jpastic ti ac'o yalbeic ep vocol ti Diose. 13 Ti stuqique ta xlequil-c'oponic ti Diose.
Yu'un ti jech ta xacoltaique, ja' svinajeb ti ach'unojic ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe. Ja'
jech xtoc ti stuquique ta xaq'uic ta ich'el ta muc' ti Diose ta sventa ti ta slequilal avo'ntonic
laj acoltaic ti stuquique schi'uc ti yane. 14 Jech o xal un, ti stuquique ta sc'oponic ti Dios ta
atojolique. Tey c'uxoxuc o ta yo'ntonic ta sventa ti laj avaq'uic iluc ti sc'uxul yo'nton Dios
ta atojolique. 15 Coliyal ti Diose, ti mu no'ox albajuc yutsil ti Buch'u laj yac'botic talele, ti
mu stac' a'yeluc ti c'usi ta xcaltic yu'une.

10

Tsots ac'bil yabtel Ti Pabloe

1 Vu'un Pabloun. Ta yutsil yo'nton, ta sc'uxul yo'nton Cristo, ta jc'anboxuc vocol ta
atojolic. Yu'un oy bu ta xavalic ti c'alal tey oyun ta atojolique, ti lequil vinic ta jpas
jbae, pero c'alal oyun ta nome, ta xavalic ti cajal ta xca'i jbae. 2 Yu'un ti c'alal chbat
jq'ueloxuque, ta jc'anboxuc vocol ti mu xasujicun ti cajal ti que ti ta xcac' jba ta stojol
ti buch'utic ta xiyalbun ti stalel no'ox cristiano ti c'usi ta jpase. Yu'un chapalun xa tey
ta jva'an jba ta stojolic. 3 Melel, cristianouncutic no'ox. Pero ti letovajel cu'uncutique,
mu jechuc ta jpascutic jech chac c'u cha'al ta spasic ti cristianoetic li' ta sba banomile.
4 Yu'un ti jpojobbailcutique, mu li'uc liquem ta sba banomile. Yu'un ja' smuc'ul stsatsal ti
Diose, yo' jech ta jlilin loq'uel yajcronta ti Diose. 5 Jech o xal un, tey ta jtsalbecutic sbijilic ti
buch'u cajal ta xa'i sbaique, ti buch'u stoyoj sbaic ti mu xaq'uic ta ojtiquinel ti Diose. Scotol
sbijil ti cristianoetique, ta jtsalcutic yo' jech xu' ta xch'unic ti c'usi ta xal ti Cristoe. 6 Ti mi
j'ech'el ta xac'anic pasel ta mantal yu'un ti Cristoe, jchapanoj xa jbacutic chtal cac'becutic
castigo ti buch'u toyobbaique. 7 Ti buch'u tey oye, ja' no'ox ta xaq'uelic ti lec ti ye sti'e. Mi
oy buch'u ta xal ti uninbil yu'un ti Cristo yaloje, ac'o me stuc'ulan ec ti co'ol yu'ununcutic
ti Cristoe. 8 Melel, oy bu ta xjelav jutuc ti que yu'un ti cabtele, pero mu xiq'uexav. Yu'un
ja' laj yac'bun cabtel ti Cajvaltique, yo' jech ta xach'iic batel ta sventa ti Cajvaltique, ma'uc
ta jsoquesoxuc. 9 Mu xanopic ti ja' no'ox ta jc'an ta jsibtasoxuc ta jcartae. 10 Yu'un oy jlom
ta xalic ti toj tsots ti c'usi ta xcalcutic ta jcartacutique, ti persa ch'unbile. Ti c'alal tey
va'alune, ta xalic ti mu'yuc quipe, ti toj altic c'u s'elan ta xic'opoje. 11 Pero ti buch'u jech ta
xal taje, ti cajal ti que jti' ti c'alal nom oyun ti ta jts'iba ti jcartae, ac'o me snop lec ti jech
ono'ox ti que ti c'alal tey ta xic'ot ta atojolique.

12 Ti vu'uncutique ta xixi'cutic ta svinajesel ti jc'oplal jtuccutic jech chac c'u cha'al ta
spasic ti buch'utic ti lec ta svinajes ti sc'oplal stuquique. Mi ja'uc ta jca'n ta jbis jbacutic
ta stojolic. Ti buch'u jech ta sbis sba ta stojol yan, ti ta svinajes ti sc'oplal stuque, toj bolat
ti jech ta spase. 13 Mu xu' ta jtoy jbacutic schi'uc ti bu ma'uc jventacutique. Ti Diose ta
xiyac'bun quilcutic batel ti cabtelcutique ti bu ta xi'abtejcutique. Jech o xal un, ja' stuc

laj yac' ye yo' jech livulcutic ta atojolic li' ta Corintoe. [14] Ti manchucuc tey laj yac'bun
cabtelcutic ta atojolic ti Diose, mu'yuc jventainojoxuc ti jechuque. Pero ti jech ba'yel
tey lic'otcutic ta atojolic ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe, jech o xal un, vu'un
jventainojoxuc. [15] Ma'uc ta jtoy jba schi'uc yabtel yan ti laj xa spase, ti co'ol xa s'elan ti
ja' cabtel yilele. Ja' no'ox ta jc'ancutic ti ac'o ach'unic más ti Cajvaltique, yo' jech xu' ta
xi'abtejcutic batel más tey ta atojolic. Pero ja' no'ox ti bu ic'biluncutic batel yu'un ti Diose.
[16] Ts'acal to un, xu' chba calcutic ti lequil ach' c'op ta stojol ti buch'utic mu to ya'binojic ti
li' xjelav to batel ta atojolique. Jech o xal un, mu ta jbis ta cu'un yabtel yan ti buch'u laj xa
sliquese.
[17] Mi oy buch'u toyobba ta xa'i sbae, ac'o yac' ta toyesel sc'oplal ti Cajvaltique. [18] Ti buch'u
lec sc'oplal ta xbate, ma'uc ti buch'u ta xac' sba ta ich'el ta muc' ti stuque. Yu'un ja' no'ox
ti buch'u lec ta x'albat sc'oplal yu'un ti Cajvaltique.

11

Ti Pabloe mu xco'olaj schi'uc ti jlo'lavanej jcholc'opetique

[1] Ts'icuc avu'unic ti jbolil ti jech ta xic'opoje. Ti c'u j'elane ts'icbeicun me. [2] Mu lecuc
ta xca'i ti oy buch'u tey ta xasoquesoxuque. Ti jech co'nton taje, ja' liquem talel ta
stojol ti Diose. Yu'un calojbe ti Cristo ti ta jchabioxuque, yo' lecoxuc chc'ot jva'anoxuc
ta stojol jech chac c'u cha'al jun tojol tseb ti jac'bil xa ta x'ic'at yu'un jun vinique. [3] Ta
xixi' avu'unic mi chavac' abaic ta lo'lael jech chac c'u cha'al ilo'laat ti Eva yu'un ti mañoso
jlo'lavanej jti'oval chone. Ta xixi' avu'unic ti yic'al nan más to ta xalajic ta lo'lael ti ta
xyanij ti snopobil avu'unique, yo' jech ta xavicta abaic ti jech sjunul avo'ntonic ach'unojic
ti Cajvaltique. [4] Yu'un ti vo'oxuque lec ta xava'iic ti oy buch'u tey oy ta atojolic ti ta xalbeic
sc'oplal ti Jesuse ti mu xco'olaj schi'uc jech chac c'u cha'al laj calcutique. Sjunul avo'ntonic
ta xavich'ic ta muc' stalel no'ox jun vinic ti mu xco'olaj schi'uc jech chac c'u cha'al ti Ch'ul
Espíritu ti laj avich'ique. Ja' jech xtoc ta xavich'ic ta muc' yan c'op ti mu xco'olaj schi'uc
jech chac c'u cha'al ti colebal lequil ach' c'op ti laj ava'iique. [5] Mu ta jnop ti ja' más cajal
yabtelic ti muc'tic jcholc'opetic ti tey nabaloxuc ta stojolique. ¿Mi yu'un ja' mu sta cabtel
ti vu'une? [6] Ac'o mi mu xitojob lec ti c'u s'elan ta xic'opoje, pero jamal ti jba jsat yu'un ti
Cajvaltique. Ti jech taje, tey ono'ox laj xa cac' avilic ta atojolic yu'un scotol ti c'u s'elan laj
jpascutique.
[7] ¿Mi yu'un ja' toj chopol laj ava'iic ti mu'yuc laj jc'anboxuc stojol ti c'alal laj calboxuc
ti colebal lequil ach' c'ope? ¿Mi yu'un ja' toj chopol laj ava'iic ti co'ol to s'elan olol laj jpas
jba ta atojolique, yo' jech ich'biloxuc ta muc' ta xac'otic ti vo'oxuque? [8] Ti jech laj cac'
jba ta tunel ta atojolique, yan o jch'unolajeletic laj yac'bun jtaq'uin ti laj quich'e. [9] C'alal
mu'yuc c'usi x'ayan cu'un ti c'alal oyun ta atojolique, mu'yuc laj cac' abainic. Ja' laj sbainic
ti jch'unolajeletic ti liquem talel ta Macedonia c'alal ivulic ta jtojole. Tey laj jtuc'ulan jba
ti mu xcac'boxuc abainic ti c'usi xtun cu'une. Ja' jech ta jpas batel ta atojolic. [10] Ta melel,
jna' ti oy ta jtojol ti Cristoe. Ja' jech xtoc jna' lec ti mu'yuc buch'u xismacbun co'nton ti
ta matanal ta xcal ti lequil ach' c'op ta stojol ti c'u yepal nacal ta alumalic Acayae. [11] ¿C'u
cha'al ti jech ta xcale? ¿Mi yu'un mu'yuc c'uxoxuc ta co'nton? Sna' lec ti Diose ti ep
c'uxoxuc ta co'ntone.
[12] Jech staoj yav ta jpas batel ti c'u s'elan liquem xa cu'une, yo' jech ta jmacbe yeic ti
jcholc'opetic teye, ti ta xalboxuc ti co'ol s'elan ta xi'abtejcutic schi'uque. [13] Taje, chopol
jcholc'opetic, jlo'lavanej jcholc'opetic ti sbisoj xa sbaic yilel ta yajtuneltac ti Cristoe. [14] Taje,
mu xa yanuc ti stalelique. Yu'un ti pucuje ta sbis sba ta ch'ul ángel. [15] Jech o xal un, ti
buch'utic ta xac' sba ta tunel yu'un ti pucuje, oy srazon ti ta sbis sbaic ta lequil j'abteletic
yilele. Ja' xtunic o ti tey ta xtub sc'oplalic ti jech chopol ta spasique.

Svocol ti Pablo ti jech jcholc'ope

[16] Yan velta ta xcalboxuc, mu xanopic ti chuvajibemune. Pero mi jech ta xanopic ti
chuvajibemune, ac'o c'opojcun jech chac c'u cha'al jun chuvaj yo' jech xu' ta jtoy jba ta
atojolic ec. [17] Ti va'i s'elan ta xcale, mu jechuc albilun yu'un ti Cajvaltique. Yu'un ja' no'ox

ta jc'oponoxuc jech chac c'u cha'al jun chuvaj ta sventa ti jech ta jtoy jbae. [18] Yu'un ep ti
buch'u tey stoyoj sbaic ta atojolic yu'un ti c'usi ta spas ta stuquic no'oxe. Jech o xal ec
un ta jtoy jba ta atojolic. [19] Ti vo'oxuque toj bijoxuc yilel. Lec ta xava'iic slo'il ti chuvaje.
[20] Yu'un ti vo'oxuque ts'iquem avu'unic ti buch'utic ta smosovinoxuque, ti ta xac' avocolic
ta xch'olbel ta ye ta sti'e, ti ta spasoxuc ta mantale, ti bajbiloxuc yu'une, ti toyol ye ta
atojolique. [21] Ti meleluc jech ta sc'an pasbel ti jcholc'opetique, ta xiq'uexav avu'unic ti mu
jechuc laj jpascutic ta atojolique.

Pero oy bu xu' ta jco'oltas jba jech chac c'u cha'al ti buch'utic stoyoj sbaique, ac'o mi
co'ol s'elan chuvaj ti c'usi ta xcale. [22] ¿Mi hebreo ti stuquique? Hebreoun ec. ¿Mi j'israeletic
ti stuquique? Ja' jechun ec. ¿Mi snitilultac Abraham ti stuquique? Ja' jechun ec. [23] ¿Mi
yajtuneltac Cristo ti stuquique? Pero más to jtunelun. Ja' mu sta ti stuquique, ac'o mi
co'ol to s'elan chuvajun ti va'i s'elan ta xcal ti jc'oplale. Yu'un vu'un más ep abtejemun
xa. Ja' mu sta ti stuquique. Ti vu'une ep quich'oj tsitsel. Ja' mu sta ti stuquique. Ep ta
velta litic'at ta chuquel. Ep ta velta jutuc xa mu quich' milel. [24] Vo'ob velta laj stsitsun ta
nucul ti jchi'iltaque. Ti laj yac'bun quich'e, balunlajuneb scha'vinic (39) ta moj ti jujun
veltae. [25] Oxib velta laj smajicun ta te'. Jun velta xtoc liyac'beicun ton. Oxib velta imut'ij
ti barco ti tey ta xixanav batele. Oy jun velta tey xicajet licom ta nab jun c'ac'al jun
ac'obal. [26] Xanavemun ep. Quiloj xi'el yu'un ti uc'umetique, yu'un ti j'eleq'uetique, yu'un
ti jchi'iltaque, yu'un ti jyanlumetique. Quiloj xi'el ti ta jteclumetique, ti ta bee, ti ta nabe.
Quiloj xi'el xtoc yu'un ti buch'u sbisoj sbaic ta jch'unolajeletique. [27] Quiloj ep vocol yu'un ti
cabtele. Ep ta velta mu'yuc vayel cu'un. Ep ta velta laj ca'i vi'nal schi'uc taqui ti'il. Mu'yuc
ve'el yu'un ti cabtele. Quich'oj vocol yu'un sic. Ch'abal jc'u'.

[28] Pero ma'uc no'ox jech yepal taje. Ja' jech xtoc jujun c'ac'al jcuchoj vocol ti xvulvun
co'nton yu'un ti jch'unolajeletique. [29] Mi oy jch'unolajeletic ti mu'yuc yip yo'ntonique,
co'ol to s'elan ti ja' jtuc mu'yuc yip co'ntone. Mi oy bu ta soquesbat yo'nton ti
jch'unolajeletique, ta xcat co'nton yu'un q'uexlal. Chopol ta xca'i ta jmec. [30] Ti mi oy bu
ta jtoy jbae, ja' no'ox ta jtoy jba yu'un ti jech ta xvinaj ti mu xu' cu'une. [31] Melel ti jech ta
xcal taje. Ja' yiloj ti Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe ti ich'bil ta muc' sc'an sbatel osile.
[32] C'alal tey oyun ta jteclum Damascoe, ti gobernador ti yac'oj sba ta tunel yu'un ti ajvalil
Aretase, tey laj sva'an jtsacvanejetic ta jujun sti' ti jteclume, yo' jech ta xistsaquic batel ta
chuquel. [33] Pero tey lijatav batel. Yu'un tey laj xchechicun yalel ta moch tey ta ti' ventana
tey ta pat moc yu'un ti jteclume.

12

Jech i'ac'bat yil, jech i'ac'bat sna' ti Pabloe

[1] Mu'yuc c'usi xloc' o venta ti ja' no'ox ta xcalbe jba ti jc'oplal jtuque. Pero ta xcalboxuc
ava'iic ti c'usi li'ac'bat quile, ti c'usi li'ac'bat jna' yu'un ti Cajvaltique. [2] Xcojtiquin jun
vinic ti xch'unoj ti Cajvaltique ti oy xa ta schanlajunebal jabil ti i'ic'at muyel ta yoxc'ojal
ti vinajele. Ja' mu jna' un mi i'ic'at muyel schi'uc sbec'tal o mi mu'yuc. Ja' no'ox Dios sna'.
[3-4] Ja' no'ox jna' ti vinic taje i'ic'at muyel ta lequilale. Pero mu jna' mi schi'uc sbec'tal o mi
mo'oj. Ja' no'ox Dios sna'. Yu'un ti tey ta lequilale, tey laj ya'i c'opetic ti jun yutsile, ti
mu x'ac'bat svinajesbe sc'oplal ta stojol yane. [5] Ti jech taje, xu' nan ta jtoy jba jech chac
c'u cha'al ti vinic taj jechuque. Pero mu xu' ta jtoy jba yu'un ti jech taje. Pero ja' no'ox
oy ta que ta jti' yu'un ti ch'abal ti quipe. [6] Ac'o mi jech ta jvinajes ti jc'oplal jtuque, ma'uc
toj bolat. Yu'un ja' melel ti c'usi ta xcale. Pero mu jechuc ta jpas, yo' jech mu xc'ot ta
yo'ntonic ti cajalun ta j'ech'ele, ti c'alal ja' no'ox ti jc'oplal ti c'u s'elan ta xojtiquinicune,
ti c'u s'elan ta xcal ta xa'iique.

[7] Ti c'usi li'ac'bat quile toj yan yutsil ta jmec. Pero yo' jech mu jtoy jba schi'uque, oy c'usi
li'ac'bat ta jbec'tal ti yan sba sc'uxule, ti co'ol s'elan ch'ix tey pajale, ti ja' yabtel ti pucuj
ti tal yilbajinune. [8] Oxib velta laj jc'anbe ti Cajvaltique ti ac'o slo'quesbun ti co'ol to s'elan
ch'ix ti ta xti'van ta jbec'tale. [9] Pero ti Cajvaltique jech laj stac'bun: "¿C'usi xa más ta xac'an
ti c'alal c'uxot ta co'ntone? Ti jech mu'yuc avipe, más to tey ta xvinaj ti jmuc'ul jtsatsale",

xi. Jech o xal un, ximuyubaj xa ti mu'yuc quipe, yo' jech ta xvinaj smuc'ul stsatsal Cristo
ta jtojol. [10] Jech o xal un, ximuyubaj xa ti jech mu'yuc quipe, ti labanele, ti mu'yuc c'usi
x'ayan cu'une, ti ilbajinele, ti tsots vocol ta xquich' ta sventa ti Cristoe. Yu'un ti c'alal jech
mu'yuc ti quipe, más to oy yip ta xca'i ti co'ntone.

Ta svul yo'nton ti Pablo yu'un ti jch'unolajeletic tey ta Corintoe

[11] Melel, toj bolatun ti ja' no'ox ta jvinajes ti jc'oplal ta atojolique. Pero, ¿c'usi xcut c'alal
laj asujicune? Vo'oxuc laj avinajes ti jc'oplal jechuque. Ac'o mi mu'yuc c'usi balun ti ta
xavalique, pero yaj'abtelun ti Cristoe. Ja' mu staic ti cajal jcholc'opetic ti ats'acliojique.
[12] Ivinaj ti yaj'abtelun ti Cristo ta melele, yu'un sjunul co'nton tey jts'icoj vocol ti c'alal
li'abtej ta atojolique. Ja' jech xtoc tey laj cac' iluc smuc'ul stsatsal ti Dios ti jun yutsile.
[13] Co'ol laj quich'oxuc ta muc' jech chac c'u cha'al ti yan jch'unolajeletic ti bu'yuc no'ox
oyique. Ja' xa no'ox, ¿mi ja' toj chopol laj ava'iic ti mu'yuc xavac'beicun ta que ta jti' une?
Pasbeicun perdón yu'un ti jtoyobbail taje.

[14] Avi tana un, jchapanoj xa jba ti ta xbat jvu'lanoxuc ta yoxibal veltae. Ma'uc ta jc'an
ti ta xavac'bun ta que ta jti'e. Yu'un ma'uc chtal jc'an ti c'usi oy avu'unique. Yu'un ja'
ta xcac'boxuc ti c'usi ta xtun avu'unique. Yu'un ti totiletique, ja' yabtel ti ta stsobic ti
staq'uinique sventa ti snich'nabique. Ma'uc yabtel ta stsobic staquinic ti nich'oniletique
sventa ti stotique. [15] Sjunul co'nton ta jlajes ti c'usitic x'ayan cu'une. Ja' jech xtoc sjunul
co'nton ta jlubtsan jba ta yich'el vocol yo' jech lec oyoxuc. Pero bajbilun avu'unic, ac'o mi
más c'uxoxuc ta co'nton.

[16] Oy jlom avu'unic ya'binojic lec ta yo'nton ti mu'yuc laj jc'an ac'bel ta que ta jti'e.
Pero ti jech laj jpase, ta xalic ti jeche' no'ox laj jlo'laoxuque. [17] ¿Mi yu'un laj jlo'laoxuc
yu'un ti jchi'iltac ti tey laj jtac batel ta atojolique? [18] Melel, laj jc'anbe ti Titoe ti ac'o chtal
sq'ueloxuque. Pero laj jtac talel schi'uc yan quermanotic. ¿Mi yu'un ja' laj slo'laoxuc ti
Titoe? ¿Mi mu meleluc ti co'ol ta xi'abtejcutique, ti co'ol ti co'ntoncutique?

[19] Ti jech taje, ta nan xanopic ti ta jpoj jbacutic ta atojolique. Pero mu jechuc. Ti jech
oyuncutic ta stojol ti Cristoe, c'ajomal no'ox jamal ti que jti'cutic ta sba ta sat ti Diose
schi'uc ti Cristoe. Scotol ti c'usi laj calboxuque, Quermanotac, ja' sventa yo' jech ta xach'iic
ta stojol ti Cajvaltique. [20] C'alal chbat jq'ueloxuque, ta xixi'. Yu'un yic'al nan mu jechuc
ta jtaoxuc jech chac c'u cha'al jnopoje. Ja' jech ti vo'oxuque yic'al nan mu jechuc co'nton
jech chac c'u cha'al anopojique. Yic'al nan jech chc'ot jtaoxuc ti ta xavut abaique, ti it'ix ta
xava'i abaique, ti soquem ajolique, ti atuc no'ox lec ta xava'i abaique, ti ta xana'le abaique,
ti atoyoj abaique, ti ta xalo'ilta abaique, ti mu'yuc smelol ti c'usi ta xapasique. Ja' ta xixi'
yu'un taje. [21] Ti c'alal chc'ot jq'ueloxuque, ta xixi' ti xu' van ta xiyac'bun ca'i q'uexlal ti Dios
cu'un ta acojique. Xu' van ta xiyac' ta oq'uel ti buch'utic vo'ne xa sa'oj talel ti smulique,
ti mu to bu yictaoj ti c'usi chopol ta spasique, ti staoj to yav ta xmulivaje, ti c'usitic yan ta
spasic ti mu'yuc smelole.

13

Slajeb chabanuc schi'uc bijubtasel

[1] Ja' yoxibal velta xtoc ti chtal jq'ueloxuque. Scotol ti c'usi sc'an chapanel avu'unique,
ja' to ich'bil ta muc' ti mi oy chib o oxib rextigoe. [2] C'alal ay jq'ueloxuc ti schibal veltae,
mu'yuc ta jc'uxubin ti buch'u ta sa' smule, xacutic comel. Avi tana li'e, ta xcalboxuc yan
velta ti jech ta xc'ot ta stojolic ti buch'utic tey ono'ox ta sa' ti smulique. [3] Ja' to tey ta
xavilic ti ventainbilun yu'un ti Cristo ti jech ta xac'an ta xana'ique. Ti Cristoe oy yip ta
xasc'oponoxuc. Tey ta xac' avilic ti smuc'ul stsatsal ta atojolique. [4] Ta melel ava'uquic,
ch'abal stsatsal ti Cristo c'alal jipil ta cruz ichame. Avi tana un, cuxul ta sventa smuc'ul
stsatsal ti Diose. Ja' jech co'ol j'elancutic ti vu'uncutique. Pero ti jech oyuncutic ta stojole,
cuxuluncutic ta smuc'ul stsatsal ti Diose, yo' jech xu' ta xcac' jbacutic ta tunel ta atojolic.

[5] A'yic lec c'u s'elan ti avo'ntonique, yo' jech xana'ic mi jun avo'nton ach'unojic ti
Cajvaltique. Biso abaic lec. ¿Mi mu xavilic ti tey oy ta atojolic ti Jesucristoe? Ja' xa

no'ox ti mi ta xalo'la abaic une, mu xavilic. [6] Chcal ti vu'une, tey ta xavilic ti ma'uc
jlo'lavanejuncutique. [7] Ti vu'uncutique ta jtacutic ta c'oponel ti Diose yo' jech mu xapasic
ti chopole. Ti jech ta xcal taje, mu yu'unuc ta jc'an ti cajal ta xc'ot ti jc'oplalcutic
avu'unique. Ja' no'ox ta jc'ancutic ti ac'o apasic ti c'usi leque, ac'o mi mu'yuc ti jrazoncutic
ta xava'iique. [8] Yu'un mi lec ono'ox oyoxuque, ma'uc chtal jcrontainoxuc. Yan, mi oy
c'usi sc'an tuq'uibtasele, persa chtal jtuq'uibtascutic. [9] Jech o xal un, ximuyubajcutic
ti mi mu'yuc quipcutique, ipaluc ti mi tsatsunemoxuque. Jech o xal un, tey ono'ox ta
jc'oponcutic Dios ta atojolic yo' jech ta xatuq'uibic. [10] C'alal mu to bu chic'otcutique, ta
jcajtac jelavel talel ti jcartacutic li'e. C'alal mi lic'otcutique, mu tsotsuc ti quecutic ta
atojolic ti jech quich'oj cabtel yu'un ti Cajvaltique. Yu'un ti cabtel quich'ojcutique ja' ta
sventa yo' jech ta xach'iic ta yich'el ta muc' ti Cajvaltique, ma'uc ta xajsoquesoxuc.

[11] Ja' no'ox jech yepal ta xacalboxuc, Quermanotac. Sa'ic batel slequilal ti Diose. Patbo
aba avo'ntonic. Junuc avo'ntonic cuxianic. Jech ti Dios ti ta xac' jun avo'ntonique, ti oy
sc'uxul yo'ntone, tey ta xchi'inoxuc. [12] Chabanuc xavalbe abaic ta jujun tal. Tsacbo aba
ac'obic. [13] Chabanucoxuc xayalbe ti jch'unolajeletic ti li' oyique.

[14] Ich'ic bendición yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe, ti sc'uxul yo'nton ti Diose. Ac'o
xchi'inoxuc ti Ch'ul Espíritue. Jechuc.

Gálatas

Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ti oy ta Galacia banomile

1 Vu'un Pabloun, jcholc'opun. Ma'uc t'ujbilun tacbilun yu'un ti cristianoetique. Yu'un
ja' laj st'ujun stuc ti Jesucristoe, ti Jtotic Diose, ti Buch'u laj xcha'cuxes ti Jesucristoe. 2 Ti
vu'une schi'uc scotol ti quermanotac ti li' jchi'uque ta jts'ibacutic talel ti jcartacutic li'e
ti vo'oxuc jch'unolajeloxuc ti bu'yuc no'ox oyoxuc ta jujun tsobobbail ta Galaciae. 3 Ich'ic
slequilal ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic. 4 Ti
Cajvaltic Jesucristoe laj yac' sba ta milel ta scoj ti jmultique, yo' jech ta spojotic loq'uel ti
jech toj chopol ti sba banomile. Ti jech laj spas taje, yu'un jech ono'ox oy ta yo'nton ti
Jtotic Diose. 5 Ich'biluc ta muc' ti Dios sbatel osile. Jechuc.

Mu'yuc xa yan c'op ti ta xijcolotic yu'une

6 Toj ch'ayal ta xc'ot co'nton avu'unic chca'i ti ta ora no'ox ta xavalopatinic comel ti
Diose, ti c'alal laj yic'oxuc ti Dios ta sventa sc'uxul yo'nton ti Cristo ti oy ta atojolique. Avi
tana un, tey ta xats'acliic batel yan c'op ti ma'uc colebale. 7 Ti jech taje, mu meleluc ti oy
to bu yan colebal c'ope. Pero ti c'usi ta xc'ot ta pasele, yu'un oy tey jlom ti ja' no'ox ta
xayilbajinoxuque, ti ta syanijesbe smelol ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe. 8 Pero mi oy
buch'u ta xayalboxuc yan c'op ti mu xco'olaj schi'uc jech chac c'u cha'al ti laj calcutique,
ti buch'u jech ta spas taje, ac'o yich' castigo yu'un ti Diose. Mu'yuc ta alel buch'uuc no'ox,
mi vu'un, mi jun ángel ti liquem talel ta vinajele. 9 Laj xa ono'ox calboxuc ava'iic, ti mi
oy buch'u ta xal jun c'op ti ma'uc ta xijcolotic yu'une, ta jcha'alboxuc ava'iic, ti ac'o yich'
castigo ti mi mu xco'olaj schi'uc ti lequil ach' c'op ti laj calcutique.

10 Ti va'i s'elan ta xcale, ¿mi yu'un ja' ta jc'an ti ich'bil ta muc' ta xic'ot yu'un ti
cristianoetique, o mi ja' ta jc'an ti ich'bil ta muc' ta xic'ot yu'un ti Diose? ¡Bu xata ti ta
jc'an ti lec jc'oplal yu'un ti cristianoetique! Ti jechuc ta jc'an ti lecuc jc'oplal yu'un ti
cristianoetique, ma'uc xa yaj'abtelun ti Cristoe.

Ti c'u s'elan ic'ot ta jcholc'op ti Pabloe

11 Jech ta xcac' ana'ic, Quermanotac, ti lequil ach' c'op ti ta xcale, ma'uc snopben jun
vinic. 12 Ma'uc jun vinic laj yac'bun ca'i, laj xchanubtasun. Ja' laj yac'bun jna' stuc ti
Jesucristoe.

13 Ti vo'oxuque ava'binojic lec ti c'u s'elan laj jpas ti c'alal jch'unoj to ox ti c'u s'elan
xch'unojic ti j'israeletique. Xana'ic lec ti ep laj quilbajin ti jch'unolajeletic yu'un ti Diose,
yo' jech ta jch'aybe sc'oplalic. 14 Ti c'u s'elan jch'unojcutic ti j'israeluncutique, vu'unun
ti más jelavemune, ti ja' mu sta ti jchi'iltac ti co'ol jch'ielcutique. Yu'un ti vu'une mu
jc'an jyanijes mi juteb ti c'u s'elan liquem yu'unic ti jmolmuc'totaque. 15 C'alal mu'yuc to
ox voq'uemune, t'ujbilun xa ono'ox yu'un ti Diose. Ta sventa ti ep sc'uxul yo'ntone laj
yic'un. 16 C'alal jech laj sc'an ti Diose, laj yac'bun cojtiquin ti Snich'one, yo' jech ta xcal ti
lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique. C'alal jech laj yic'une, mu'yuc buch'u junucal laj
jac'be razon ti c'usi ta jpase. 17 Mi ja'uc ay jac'be ti ba'yel jcholc'opetic ti tey ta Jerusalene.
C'ajomal no'ox libat ta ora ta xocol banomil ti oy ta Arabiae. Ts'acal to lisut talel ta jteclum
Damasco.

18 C'alal ech' xa ox oxib jabil ti laj yic'un ti Cajvaltique, tey libat ta Jerusalén. Ja' to tey laj
cojtiquin ti Pedroe. Tey laj jchi'in jbacutic vo'lajuneb c'ac'al. 19 Pero ti yan jcholc'opetique
mu'yuc tey laj quil. Ja' no'ox laj quil ti Jacoboe, yits'in ti Cajvaltique. 20 Ti va'i s'elan ta
jts'ibaboxuc talele, melel xcal ta sba ta sat ti Diose.

21 Ts'acal to un, libat ta Siria schi'uc ta Cilicia. 22 Pero ti jch'unolajeletic yu'un ti Cristo ti
oyic ta Judea banomile, mu xiyojtiquinicun. 23 Ja' no'ox ta xa'iic ti jc'oplal ti jech ta xalique:
"Ti buch'u laj yilbajinotic ta vo'nee, avi tana un, ta xac' ta ch'unel ti lequil ach' c'ope c'alal
ta ox stubbe ya'i sc'oplal", xiic. 24 Jech o xal un, ta xalbeic slequilal Dios ta jtojol.

2

Ti Pabloe ta x'ich'at ta muc' yu'un ti yan jcholc'opetique

1 C'alal iloc' chanlajuneb jabile, libat yan velta ta Jerusalén schi'uc ti Bernabee. Ja' jech
xtoc laj quic' batel jchi'in ti Titoe. 2 Ti jech libat teye, yu'un ja' laj yac'bun jna' ti Diose ti
tsots sc'oplal ti tey ta xibate. Ti tey ta Jerusalene, c'alal stsoboj sba stuquic ti buch'utic
yich'ojic ta sventa ti jch'unolajeletique, tey laj calbe ya'iic smelol ti lequil ach' c'op ti c'u
s'elan ta jchol ta stojol ti jyanlumetique. Ti jech laj jpas taje, yu'un mu jc'an mi mu'yuc
stu ti c'usi ta xcale. 3 Manchuc mi jyanlum ti Tito ti jchi'inoj batele, pero mi ja'uc isujat
ta yich'el ti circuncisione. 4 Ti c'alal tey tsoboluncutique, melel, oy buch'u laj stic'an sbaic
ochel ta mucul ti ja' quermanotic spas sbaic yilele. Ta sc'anic ti ac'o yich' ti circuncisione.
Yu'un ja' no'ox ta x'otesvan ya'iic ta mosovil ti jech laj stic' sbaic ochele. Ja' no'ox ta
xpa'ivanic yo' jech ta xa'i ya'iic ti c'u s'elan ta xcalcutic ti colemotic ta sventa ti oyotic
ta stojol ti Cristo Jesuse. 5 Ac'o mi jech laj snopic, pero mi ja'uc laj jchiquintabecutic ti
sc'opique. Yu'un ja' ta jc'ancutic ti mu xyanij ti lequil ach' c'op ti laj calcutic ava'iic ti ja'
melele.

6 Ti banquilal jcholc'opetic teye, ti ich'bilic ta muc' yu'un ti jch'unolajeletique, mu'yuc
laj yalbun ca'icutic ti sc'an to smelol ti lequil ach' c'op ti ta xcalcutique. Ti vu'une
ma'uc lixi' yu'un ti jech cajal yabtele. Yu'un ti Diose mu yalel toyol ta xil. 7 Ti banquilal
jcholc'opetique ja' no'ox laj yilic ti ja' stuc ti Dios laj yac'bun ti cabtel ta yalel ti lequil ach'
c'op ta stojol ti jyanlumetique jech chac c'u cha'al ti Pedroe ac'bil yabtel yu'un Dios ta
yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti j'israeletique. 8 Ti Buch'u laj stac batel ti Pedro ta yalel
ti lequil ach' c'op ta stojol ti j'israeletique, ja' ono'ox ti Dios taje ti laj stacun batel ta yalel
ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique.

9 Jech o xal un, ti Jacoboe, ti Pedroe, ti Juane, ja' ti ich'bilic ta muc' teye, laj ya'iic ti ja' laj
yac'bun Dios ti jech cabtele. Jech o xal ti stuquique laj stsacbun jc'ob schi'uc ti Bernabee.
Ti jech laj spasic taje, ja' svinajeb ti jununcutique, ti co'ol ti cabtelcutique. Jech o xal un,
lec laj ya'iic ti tey chba abtejcun ta stojol ti jyanlumetique. Jech ti stuquique lec laj ya'iic
ti tey chcom abtejicuc ta stojol ti j'israeletique. 10 Ja' no'ox laj svulesbun ta co'ntoncutic ti
mu me xch'ay ta co'ntoncutic ta xc'uxubinel ti me'onetique. Lec laj ca'i ti jech laj yalique,
ja' ti jech ono'ox ta jpase.

Ti Pabloe ta sjajanta ti Pedro tey ta Antioquíae

11 Pero c'alal i'ay ti Pedro ta jteclum Antioquíae, laj calbe ya'i ta sat ti mu'yuc stuq'uil
ta spase. 12 Yu'un ti ta ba'yele, jun yo'nton ta xve'ic schi'uc ti jyanlum jch'unolajeletique.
Pero c'alal ic'otic ti viniquetic ti tacbilic batel yu'un ti Jacoboe, ti tsots sc'oplal ta xa'iic
ti circuncisione, jech ti Pedroe tey laj xch'ac sba ta ve'el schi'uc ti jyanlumetique. Jech
laj spas ti Pedroe, yu'un ixi' ti mi ta xvinaj ti sc'oplale. 13 Ti jech ta spac'ta sba ti Pedroe,
jech laj spac'ta sbaic xtoc ti yan j'israelal jch'unolajeletique. Jech laj spas xtoc ti Bernabee.
14 Pero c'alal laj quil ti mu xa co'oluc ta spas sbaic schi'uc ti c'u s'elan ta xac' jna'tic ti lequil
ach' c'ope, ta sba ta sat ti jch'unolajeletique, jech laj calbe ti Pedroe:

—Ti vo'ote, Pedro, j'israelot ono'ox. Pero laj xa aco'oltas aba jech chac c'u cha'al
ti jyanlumetique. Ma'uc xa jech ta xapas jech chac c'u cha'al ti j'israeletique. ¿C'u
cha'al ya'yel un ta xasuj ta xch'unel ti jyanlumetique jech chac c'u cha'al ti xch'unojic
ti j'israeletique?

Ti j'israeletique, ti jyanlumetique co'ol ta xcolic ti jech ta xch'unic ti Cajvaltique.

15 ’Ti vo'otique bats'i j'israelotic ti jts'unobaltique. Oy ta jc'obtic ti ch'ul mantale. Mu
jechuc j'elantic jech chac c'u cha'al ti jsa'mulil jyanlumetique. 16 Manchuc mi ja' jech
j'elantic, pero jna'tic lec ti mu'yuc ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Dios ti jech ta jpastic
smantal ti Moisese. Ja' no'ox ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose ti jech ta jch'untic ti
Jesucristoe. Jech o xal un, ti vo'otique laj jch'untic ti Jesucristoe, yo' jech laj jtatic ti lec
xij'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti laj jch'untique. Ma'uc ta sventa ti laj jpastic ti c'usi ta xal

ti mantale. Yu'un mu'yuc buch'u junucal ta sta ti lec x'ilat yu'un ti Dios ta sventa ta spas
ti c'u s'elan ta xal ti mantale.
17 'Avi tana un, ti ta jc'antic ti ta jtatic ti lec xij'ilat yu'un ti Dios ta sventa ti Cristoe,
pero mi cuchoj to jmultic ta xca'itique, ¿mi ja' yabtel ti Cristo ti jech ta spas taje? ¡Bu
xata ti jeche! 18 Yan ti mi ta xcac' jbatic yan velta ta yoc ta sc'ob ti mantale yo' lec oyotic
ti calojtique, melel umbi, oy jmultic. 19 Ti vu'une licham xa ta sba ta sat ti mantale, yu'un
laj yac'un ta milel, yo' jech ta xicuxi ta stojol ti Diose. 20 Ti vu'une jmoj jipil ta cruz licham
schi'uc ti Cristoe. Jech o xal un, mu xa cu'unuc jba jtuc ti jech cuxulune. Ja' xa cuxul
ti Cristo ta jtojole. Ti jech cuxulun schi'uc ti jbec'tale, ja' xa no'ox cuxulun ta sventa ti
jch'unoj ti Snich'on Diose, ti laj xc'uxubinune, ti laj yac' sba ta milel cu'une. 21 Jech o xal ti
vu'une mu jc'an jbaj ti yutsil yo'nton ti Diose. Yan ti yu'unuc oy buch'u ta sta ti lec x'ilat
yu'un ti Dios ta sventa ta spas ti mantale, melel umbi, mu'yuc c'usi itun ti jech icham ti
Cristoe —xcut ti Pedroe.

3

¿Mi ja' ta jch'untic ti mantale, o mi ja' ta jch'untic ti Cajvaltique?

1 Toj alticoxuc, Quermanotac galaciaetic, ¿buch'u laj stic'boxuc schamel avo'ntonic ti
jech mu xa xach'unic ti lequil ach' c'op ti ja' melele? Ti c'alal laj calboxuc ava'iic ti sc'op
Diose, co'ol to s'elan laj avil ta asatic ti jipil icham ta cruz ti Cristoe. 2 Jech o xal, albeicun
ca'i li'e. Ti c'alal laj avich'ic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose, ¿mi ja' ta sventa smantal ti
Moisés ti laj apase, o mi ja' ta sventa ti laj ach'unic ti c'usi laj ava'iique? 3 ¿C'u cha'al toj
pimoxuc? ¿Mi yu'un ta to xac'anic ta xats'acubtas ta avip atuquic ti c'usi laj xa sliques
ti Ch'ul Espíritue? 4 ¿Mi mu'yuc c'usi tun o avu'unic ti avocolic laj avich'ique? Ta xcal ti
tun van avu'unique. 5 C'alal ta xac'boxuc Sch'ul Espíritu ti Diose ti ta xac' iluc ti smuc'ul
stsatsal tey ta atojolique, ¿c'u cha'al jech ta spas? Ma'uc laj spas ti Dios ta sventa ti jech laj
apasic ti c'usi ta xal ti mantale. Yu'un ja' no'ox ta sventa ti laj ach'unic ti c'usi laj ava'iique.
6 Ti Abrahame laj xch'un ti xc'ot xc'opoj ti Diose. Ti jech xch'unoje, lec i'ilat yu'un ti
Diose. 7 Jech o xal un, sc'an xana'ic, ti buch'utic bats'i snitilultac ti Abrahame, ja' no'ox
ti buch'utic ta xch'un ti Diose. 8 Ti sc'op Diose, vo'ne xa ono'ox laj svinajesbe sc'oplalic ti
jyanlumetique ti ta staic ti lec ta x'ilatic yu'un ti Dios ta sventa ti ta xch'unique. Jech o xal
ti Diose tey laj svinajes ti lequil ach' c'op yu'une ti c'alal jech laj yalbe ya'i ti Abrahame:
"Ta aventa vo'ot ta staic bendición ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomile", ti x'utate.
9 Jech o xal un, buch'uuc no'ox ti ta xch'unique, co'ol ta staic bendición jech chac c'u cha'al
ti Abrahame, yu'un laj xch'un.
10 Yan ti buch'utic ti ja' no'ox ta spat yo'ntonic ti ta xcolic ta sventa ta spasic ti smantal ti
Moisés yalojique, chapal xa sc'oplal ta stoj smulic. Yu'un jech ta xal ti sc'op Diose: "Scotol
ti buch'utic mu xc'ot ta pasel yu'unic scotol ti c'usi ts'ibabil ta libro yu'un ti mantale,
chapal xa sc'oplal ti ta xbat stoj ti smulique", xi. 11 Ja' yu'un un, ta xvinaj lec ta melel ti mu
staic ti lec ta x'ilatic yu'un ti Diose ti buch'utic ja' no'ox ta spasic ti c'usi ta xal ti mantale.
Yu'un jech ta xal ti sc'op Diose: "Ti buch'u lec ta xquile, ja' ti buch'u xch'unoje. Jech ta
xcuxi o", xi ti Diose. 12 Yan ti mantal yu'un ti Moisese mu xco'olaj schi'uc jech chac c'u
cha'al ti ta jch'untic ti Cajvaltique. Yu'un jech ta xal ti mantale: "Ti buch'u ta spas scotol
ti c'usi ta xal ti mantale, ja' jech ta xcuxi o schi'uc", xi.
13 Pero ti Cristoe laj scoltaotic stuc ti jech mu xch'un cu'untic ti mantale. Jech o xal un,
co'ol to s'elan jbajmantal ic'ot cu'untic. Yu'un jech ta xal ti sc'op Diose: "Ti buch'u jipil ta
xlaj ta cruze, ja' jbajmantal", xi ti sc'oplale. 14 Ti jech taje, ja' ic'ot ta pasel ti jech ono'ox
yaloj ti Dios ta stojol ti Abrahame ti ta staic slequilal Dios ti jyanlumetic ta sventa ti Cristo
Jesuse. Ja' jech xtoc yo' jech jcotoltic ta xquich'tic ti Ch'ul Espíritu ti yaloj ono'ox ti Dios
ti ta xac' ta sventa ti ta jch'untic ti Jesucristoe.

Ti mantale schi'uc ti c'usi albil sc'oplal ti ta xij'ac'bate

15 Quermanotac, ti cristianoetic li' ta sba banomile jech ta spasic. C'alal ta spasic trate
jun vinic schi'uc ti schi'ile, tey ta xaq'uic ti spirmaique. C'alal jech laj spasique, mu'yuc

buch'u xu' ta stub, mu'yuc buch'u xu' ta stic'be más schi'il. [16] Ja' ono'ox jech ti c'usi yaloj
ti Dios ta stojol ti Abrahame schi'uc ti jun snitule, mu'yuc buch'u xu' stub. (Mu laj yal
ti Diose ti ta staic slequilal Dios ti cristianoetic ta sventa scotol snitilultac ti Abrahame.
Mo'oj, laj yal ti Diose ti ta staic slequilal Dios ti cristianoetique ta sventa jun no'ox snitilul
ti Abrahame. Ti va'i s'elan laj yal ti Dios taje, ja' sc'oplal ti Cristoe.) [17] Ti c'usi ta xcal taje,
ja' li'e: Ti Diose laj spasic jun trate schi'uc ti Abrahame. Tey laj sva'an sba stuc ta rextigo.
Ech' xa ox batel chanib ciento schi'uc lajuneb scha'vinic (430) jabil c'alal ja' o ital ti mantal
yu'un ti Dios ta sventa ti Moisese. Ti mantal taje, mu xu' ta xch'aybe ta be sc'oplal ti c'usi
yaloj ono'ox ti Diose. [18] Yan ti yu'unuc ta sventauc smantal Moisés ta jtatic ti oy c'usi yaloj
ti Diose, jech o xal umbi, mu xa yu'unuc q'uelanbiluc ti oy c'usi yaloj ti Dios ti ta xaq'ue.
Pero ti c'usi yaloj ti Dios ti ta xac'be ti Abrahame, ja' matanal.

[19] ¿C'usi xtun o smantal ti Moisés un cha'e? Ja' no'ox ital yo' jech ta xac' jna'tic ti
jmultique. C'alal ital ti jun snitilul ti Abraham ti ja' albil ono'ox sc'oplal yu'un ti Diose,
tey ipaj yabtel ti mantal ta yaq'uel jna'tic ti oy jmultic yu'une. Yu'un ti mantaletique
ijelubtasbat talel ta sc'ob ti Moisés yu'un ti ángeletique. Jech ti Moisese laj yac'be yich'ic
ti j'israeletique. [20] Pero ti c'usi yaloj ti Dios ti ta spas stuque, mu xa persauc ti oy buch'u ta
xet'ese. Yu'un ta spas stuc ti Diose.

Jech stalel ti mantale

[21] Ati chcaltic un cha'e, ti mantal ti i'ac'bat ti Moisese, ¿mi ta scrontain ti oy c'usi yaloj ti
Dios ti ta xaq'ue? ¡Bu xata ti jeche! Ati lajuc yac' jun mantal ti Dios ti ta xac' cuxlejale, xu'
ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Dios ta sventa ti ta jpastic ti c'usi ta xal ti mantale. [22] Pero
ta xal ti sc'op Diose ti jcotoltic chuculotic yu'un ti mulile, yo' xu' ta xquich'tic ti c'usi yaloj
ti Diose ja' ta sventa ti ta jch'untic ti Jesucristoe.

[23] C'alal mu to ox ta xtal ti Buch'u ta jch'untique, tey chuculuncutic yu'un ti mantale. Tey
jmalaojcutic ti ac'o vuluc ta loq'uel ti Buch'u ta jch'uncutique. [24] Jech o xal un, ti mantale
tey laj sbainuncutic. Tey laj yac'bun quilcutic ti c'usi sc'an pasele jech chac c'u cha'al
jun olol ti ta xchanubtasate. Tey licomcutic ta stojol ja' to c'alal ital ti Cristoe yo' jech ta
jch'uncutic, yo' jech ta jtacutic ti lec xi'ilatcutic yu'un ti Diose. [25] Avi tana un, ti jech vul xa
ta loq'uel ti Buch'u ta jch'uncutique, mu xa persauc ta xisbainuncutic ta yaq'uel jna'cutic
ti c'usi sc'an pasbel ti mantale.

[26] Yu'un ta sventa ti ach'unojic ti Jesucristoe, yalab snich'naboxuc ti Diose ti jech oyoxuc
ta stojol ti Jesucristoe. [27] Acotolic ti laj xa avich'ic vo' ta sventa ti oyoxuc ta stojol ti Cristoe,
laj xa ac'u'inbeic stalel ti Cristoe. [28] Ti jech oyoxuc ta stojol ti Cristoe, junoxuc xa. Laj xa
sc'oplal ti ta xavalbe abaique ti j'israele, ti jyanlume, ti mosovile, ti coleme, ti vinique, ti
antse. [29] Ti mi oyoxuc ta stojol ti Cristoe, jech o xal un, snitiluloxuc ti Abrahame. Tey ta
xavich'ic ti arextoic ti albil ono'ox yu'un ti Dios ti ta xaq'ue.

4

[1] Ti c'usi ta jc'an ta xcale ja' jech s'elan li'e: Ti nich'onile ti c'alal biq'uit toe, mu to xu' ta
xich' ti srextoe ti albil sc'oplal ta xich'e. Jech o xal un, co'ol to s'elan jun mosovil ti ta snae
manchuc mi ja' ono'ox yu'un scotol ti c'usitic oy yu'un ti stote. [2] Chabibil ti olole. Chabibil
to ti srextomento ti ch-ac'bate, ja' to mi sta yorail ti c'usi yaloj comel ti stote. [3] Ja' jech
s'elan ic'ot ta jtojoltic. C'alal mu to ca'iojtic ti coltaele, tey chuculotic yu'un ti ja' no'ox
snopben ti cristianoetique. [4] C'alal sta yorail ti snopoj ti Diose, laj stac talel ti Snich'one.
Ivoc' ta stojol jun ants. Bats'i j'israel ivul. Sbainoj ic'ot ti mantale. [5] Ja' jech ital yo' jech
ta scoltaotic ti jech oyotic ta stojol ti mantale, yo' jech ta xisbisotic ta bats'i snich'nab ti
Diose.

[6] Yo' jech ta xvinaj ti snich'naboxuc xa ti Diose, jech o xal laj yac'boxuc ta avo'ntonic ti
Sch'ul Espíritu ti Snich'one. Jech o xal: "Tot", xijchiotic yu'un ti Ch'ul Espíritue. [7] Avi tana
un, snich'naboxuc xa ti Diose. Ma'uc xa mosoviloxuc. Ti jech snich'onoxuc xae, jech o xal
ti Diose ta xayac'boxuc avich'ic ti arextoic ta sventa ti Cristoe.

Ti Pabloe ta svul yo'nton yu'un ti jch'unolajeletique

8 C'alal mu'yuc to ox laj ana'ic ti cuxul Diose, laj avac' abaic ta mosovinel yu'un ti rioxetic
ti mu cuxuluque. 9 Pero avi tana un, ti laj xa avojtiquinic ti cuxul Diose, ti más lec xcaltique
ti laj xa yojtiquinoxuc ti Diose, ¿c'u cha'al ti tey ta xba avac' abaic ta mosovinel yan velta
ta stojol ti c'usi mu'yuc stue, ti mu c'usi xu' yu'une? 10 Yu'un ti vo'oxuque lic ajoybin abaic.
Yu'un ta xachabiic jech c'ac'al, jech u, jech jabil. 11 Ep ta xixi' ti mu'yuc c'usi tun o ti cabtel
laj jpas tey ta atojolique.
12 Quermanotac, ta jc'anboxuc vocol ta atojolic ti co'oltaso abaic jech chac c'u cha'al
ti vu'une ti mu'yuc chuculun yu'un ti mantaletique. Yu'un ti vu'une ta jco'oltas jba jech
chac c'u cha'al ti vo'oxuque ti ch'abal mantal ta atojolique. Ti jech ta xcal taje, mu yu'unuc
ta xcalboxuc ava'iic ti oy c'usi chopol laj apasbeicune. 13 Xana'ic lec ti c'alal lic calboxuc
ava'iic ti lequil ach' c'ope, mu lecuc oyun. Ip ta xca'i. 14 Ti jech abol jba yu'un ti jchamele,
ja' jun preva ic'ot ta jtojol. Pero mu laj ajipicun, mu laj abajicun. Yu'un co'ol to s'elan jun
yaj'ángel ti Dios laj avich'icun ta muq'ue. Co'ol to s'elan ja' stuc ti Jesucristo laj avich'icun
ta muq'ue. 15 ¿Bu ibat avu'unic ti jech xamuyubajic to oxe? Ti c'alal tey li'ay ta atojolique,
avo'ntonicuc ava'iic aloq'uesic ti asatic yo' ta xavac'beicune. Xu' ta xcalboxuc ava'iic ti toj
yan yutsil avo'ntonic laj quile. 16 Avi tana un, ¿mi yu'un lijoybij ta avajcronta ta xavilic ti
c'alal ja' no'ox laj calboxuc ava'iic ti melele?
17 Ti jchanubtasvanejetic teye ta spas sbaic ti oyoxuc ta yo'nton yilele. Pero mu ta
slequilaluc yo'ntonic. Ti c'usi oy ta yo'ntonique, ja' no'ox ta xch'acoxuc ya'iic loq'uel ta
jtojolcutic, yo' jech ti vo'oxuc ta xlic avich'ic ta muc' ti stuquique. 18 Toj yan yutsil ti mi oy
buch'u ta xcoltavane. Pero ac'o spas o ta yutsil yo'nton. Ma'uc no'ox ti c'alal tey oyun ta
atojolique. 19 Jnich'nabtac, yan to velta ta xquich' jvocol avu'unic co'ol s'elan jech chac c'u
cha'al ti ants ti liquem sc'uxul sch'ut yu'un ti yole. Jech to ta xquich' batel ti jvocole, ja'
to ti mi ta x'ayan ti stalel Cristo ta atojolique. 20 Toj yan yutsil ti tey oyucun ta atojolic avi
tana li'e, yo' jech stac' a'yel ta xava'iic ti c'usi ta xcale. Avi li'e, mu stac' a'yeluc c'usi xu'
ta xcal ta atojolic.

Sc'oplal ti Agarae schi'uc ti Sarae

21 Ti vo'oxuc ti ta xac'an xavac' abaic ta spasel ti smantal ti Moisese, ¿mi mu'yuc
ava'binojic ti c'usi ta xac' jna'tic ti mantale? Albeicun ca'i. 22 Yu'un ti Abrahame i'ayan
chib snich'on. Ti june i'ayan talel ta stojol ti yajmosove. Ti june i'ayan talel ta stojol ti
yajnil stuque ti ma'uc mosivile. 23 Ti yol ti me' mosovile ivoc' talel ta stalel no'ox stuquic
jech chac c'u cha'al ta xvoc' scotol ti ololetique. Pero ti yol ti yajnil stuque ivoc' talel yo'
jech ta xc'ot ta pasel jech chac c'u cha'al yaloj ti Diose. 24 Ti jech sc'oplalic ti cha'vo' antsetic
taje, ja' ta sco'oltas jech chac c'u cha'al ti chib strate ti Diose. Ti jun tratee, ja' ti ivul ta
loq'uel tey ta vits Sinaie, ja' ta sco'oltas jech chac c'u cha'al ti Agare. Yu'un ti buch'utic
oyic ta yoc ta sc'ob ti trate taje, ja' mosovinbil ta xc'otic o. 25 Yu'un ti Agare ja' svinajeb
ti trate ti ivul ta loq'uel tey ta vits Sinaí ti oy ta Arabiae. Ti jech taje, ja' ta xac' ta na'el
sc'oplal ti j'israeletic ta Jerusalén avi tana li'e. Yu'un ti jteclum taje, chucajtic ta mosovil
scotolic schi'uc ti yalab snich'nabique. 26 Yan ti vo'otique, ja' yolotic ti trate ti liquem talel
ta vinajele, ti jech colemotique. Jech o xal un, ja' jbanomiltic ti Jerusalén ti oy ta vinajele.
27 Yu'un jech ta xal ti sc'op Diose:

Muyubajan ti vo'ote, machero ants, ti ch'abal avalabtaque.
Tse'inan, muyubajan ti vo'ote ti mu'yuc ava'binoj sc'uxul ti alajele.
Yu'un ti ants ti bajbile, ep ta xil ti yalabe, ja' mu sta ti ants ti buch'u oy smalale,
xi.

28 Ti vo'otique, Quermanotac, lic'ototic xa ta snich'nab Dios yu'un jech albil jc'oplaltic
jech chac c'u cha'al i'albat sc'oplal ti Isaaque. 29 Ti nich'onil ti ivoc' ta stalel no'ox stuquique
laj scrontain ti nich'onil ti buch'u ivoc' ta sventa ti Ch'ul Espíritue. Ja' ono'ox jech ta xc'ot
ta pasel avi tana li' eque jech chac c'u cha'al ti vo'nee. 30 Pero ¿c'usi ta xal ti sc'op Dios
cha'e? Ta xal: "Nutso loq'uel ti me' mosovil schi'uc ti yole. Yu'un ti yol ti me' mosovile
mu xu' ta xch'acbe sbaic ti srextoic schi'uc ti yol ti ajnilil ti ma'uc mosovile", xi. 31 Jech o

xal un, Quermanotac, mu co'oloticuc jech chac c'u cha'al yol ti me' mosovile. Yu'un ja' xa co'ol j'elantic jech chac c'u cha'al yol ti ants ti ma'uc mosovile.

5

Jechuc me ch'unic o ti colemoxuc xae

1 Ti Cristoe tal scoltaotic yo' jech colemotic. Jech o xal un, staojuc yav jechuc ch'unic o ti
colemoxuc xae. Mu xa xavac' abaic ta mosovinel yan velta. 2 A'yibeicun ava'iic li'e, vu'un
Pabloun, ta xcalboxuc ava'iic, ti mi ta xavac' abaic ta yich'el ti circuncisione, mu'yuc c'usi
xtun o avu'unic ti Cristoe. 3 Ta jc'an jcha'alboxuc ava'iic yan velta, buch'uuc no'ox ti ta
xich' ti circuncisione, ta persa ta spas scotol ti c'usi ta xal smantal ti Moisese. 4 Ti vo'oxuc
ti jech ach'unojic ti ta xataic ti lec xa'ilatic yu'un ti Dios ta sventa ti ta xapasic ti mantal
avalojique, ti jech taje, laj xa ach'ac abaic loq'uel ta stojol ti Cristoe. Laj xa atenic ti sc'uxul
yo'nton ti Diose. 5 Yu'un ti vo'otique ta sventa ti Ch'ul Espíritue, ta sventa ti jch'unojtique,
jech o xal jpatoj co'ntontic ta jtatic ti lec xij'ilatotic yu'un ti Diose. 6 Ti mi junotic schi'uc
ti Jesucristoe, co'ol no'ox sba mi quich'ojtic o mi mu'yuc quich'ojtic ti circuncisione. Ti
tsots sc'opalale, ti ac'o jch'untic ti Cajvaltique. Ti jech jch'unojtic taje, ja' ta xac' ti c'ux ta
xca'i jbatique.

7 Ti vo'oxuque lec to ox oyoxuc, jun avo'ntonic. ¿Buch'u ta scoj ti mu xa xavich'ic ta muc'
ti melele? 8 Ti jech taje, ma'uc ti Dios ti jech ta xic'oxuc batele. 9 Mu xach'ay ta avo'ntonic,
ti mi ta xich' capel ti juteb pajal ixime, ti epal noybil ixime, ta xpajub scotol. 10 Pero ta
jnop ti mu jechuc ta xc'ot ta atojolique. Yu'un jpatoj co'nton ta stojol ti Cajvaltique ti mu
xyanij ti ajol avo'ntonic ti co'ol jch'unojtique. Pero ti buch'u ta soquesvan teye ta x'ac'bat
castigo yu'un ti Diose, mu'yuc ta alel buch'uuc no'ox.

11 Ti tauc to xcal ti tsots sc'oplal ti circuncisione, Quermanotac, mu jechuc ta xiyilba-
jinicun ti jchi'iltac jechuque. Ja' jech xtoc mu soc sjolic yu'un ti ta xcalbe sc'oplal ti Cristo
ti icham ta cruze.

12 Pero ti buch'utic tey ta xilbajinoxuc yu'un ti circuncisione, ja' toj lec ac'o sboj sba
stuquic ti jechuque.

13 Yu'un ti vo'oxuque, Quermanotac, lataatic ta sa'el yo' jech libre oyoxuc. Ja' no'ox un,
mu me xayanijesic ti jech colemoxuque. Ja' lec ti ac'o abaic ta tunel ta jujun tal ti jech c'ux
ta xava'i abaique. 14 Yu'un scotol ti mantale tey ta xc'ot ta pasel avu'unic ti mi ta xapasic
ti jun mantal ti jech ta xale: "C'ux xava'i ti achi'ile jech chac c'u cha'al ta xac'uxubin aba
atuque", ti xie. 15 Yan ti mi xacapetique, mi ta xavutvut abaic ta jujun tale, melel umbi,
bijanic me. Yu'un xu' ta xasoques aba atuquic.

Ti cuxlejal yu'un ti Ch'ul Espíritue schi'uc ti stalel no'ox ti cristianoetique

16 Ti c'usi ta xcalboxuc ava'iique, ja' li'e: Cuxianic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ti mi jech
ta xapasique, mu xa staojuc yav ta xapasic ti c'u s'elan ti atalelic umbi. 17 Yu'un ti Ch'ul
Espíritue ta scrontain ti jtaleltique. Ti jtaleltique ta scrontain ti Ch'ul Espíritu yu'un ti
Diose. Tey ta scrontain sbaic ti schibalique. Jech o xal un, maquel ta be ta xava'iic ti
c'usi ta xac'anique. 18 Yan ti mi nitbiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritue, jech o xal umbi, mu xa
oyucoxuc ta yoc ta sc'ob ti mantale.

19 Ti buch'utic stalel no'ox cristiano ta spasique, xvinaj lec ta q'uelel. Ta xmulivajic.
Me'inem ta yo'ntonic ti c'usi chopol ta spasique. 20 Xrioxinojic ti c'usitic meltsanbil ta
c'abale. J'ac'-chameletic. Xcapet sjolic. Jsa'letoetic. Xti'et sjolic. Ta ora no'ox ta x'ilinic.
Ja' no'ox ta spasic ti c'usi xtun yu'un stuquique. Ta sa' sviniquic. Ta xch'ac sbaic. 21 J'it'ix-
o'ntonetic. Jmilvanejetic. Jyacubeletic. Toj ech'em xve'ic. Oy to yan ti co'ol s'elan ta
spasique. Ti buch'u jech ta spasic ti va'i s'elan taje, laj xa ono'ox calboxuc ava'iic, mu staic
ti ventainel yu'un ti Diose.

22 Yan ti yabtel ti Ch'ul Espíritue, ta x'ayan ti sc'uxul co'ntontique, ti xijmuyubajotique,
ti smuc'ul co'ntontique, ti slequilal co'ntontique, ti yutsilal co'ntontique, ti stuq'uil
co'ntontique. 23 Ja' jech xtoc ti ma'uc toyobbaotique, ti jna' jpajtsan jbatique. Ti va'i s'elan
taje, mu xijtabat jmultic yu'un ti mantale. 24 Yu'un ti buch'utic yu'untac ti Cristoe laj xa

yaq'uic ta jipanel ta cruz ti stalelique schi'uc ti svocolic yu'un ti sc'upijel yo'ntonique.
25 Ti jech cuxulotic yu'un ti Ch'ul Espíritue, jech o xal la' cac' jbatic ta nitel yu'un ti Ch'ul
Espíritu ta scotol ti c'usi ta jpastique.
26 Ta sc'an ti mu jtoy jbatique yo' jech mu jsoquesan jbatic ta jujun tal. Mu me it'ix ta
xca'i jbatic.

6

Coltao abaic ta jujun tal

1 Quermanotac, ti mi oy buch'u tey ta atojolic ti laj sta smule, ti vo'oxuc ti ventainbiloxuc
yu'un ti Ch'ul Espíritue, coltaic me, yo' jech ta xcha'tam ti coltaele. Pero ta slequilaluc
avo'ntonic pasic. Bijanic me, naca mi jech c'otuc ta atojolic ec. 2 Cuchbo abaic ti avocolic
ta jujun tale. Ti mi jech ta xapasique, ja' ta xapasbeic smantal ti Cristoe. 3 Ti mi oy buch'u
xu' yu'un xa'i sbae ti c'alal mu jechuque, ja' no'ox ta slo'la sba stuc. 4 Ta jujun tal, ac'o
sq'uel sba ti c'u s'elan ta spase. Mi ta xil ti lec ti c'usi ta spase, xmuyubaj ti yo'ntone. Mu
ja'uc no'ox ta sbis sba ta stojol ti yane. 5 Yu'un ti c'usi ta jpastique, ta xcom ta jbatic.
6 Ti buch'u ta xich'ic chanubtasel ta sventa ti lequil ach' c'ope, ti c'usi oy yu'unique, ac'o
xch'aquic yo' ta scoltaic ti yajchanubtasvanejique. 7 Mu xalo'la abaic. Yu'un mu stac' xich'
labanel ti Diose. Ti c'usi ta sts'un ti vinique, ja' jech ta stsob sutel. 8 Ti mi oy buch'u ta spas
ti c'usi lec ta xa'i ti yo'ntone, ti jech ta spas taje, ja' ta sta ti ta xchame. Yan ti buch'u ta
spas ti c'usi ta sc'an ti Ch'ul Espíritue, ja' jech xtoc umbi, ta sta batel scuxlejal ti ta x'ac'bat
yu'un ti Ch'ul Espíritue. 9 Jech o xal un, mu me xijlubtsajotic ta spasel ti leque. Yu'un mi
mu xchibaj ti co'ntontique, ta sta sc'ac'alil ti ta jtsobbetic ti sate. 10 Jech o xal un, cac'tic
batel persa ta spasel ti c'usi lec ta stojol scotolique. Pero ja' más tsots sc'oplal ti ac'o jpastic
lec ta stojol ti quermanotique.

Slajeb chabanuc schi'uc ti bijubtasel

11 Q'uel avil smuc'tiquil ti jletra ti ta jts'ibaboxuc ta jc'ob jtuque. 12 Ti buch'utic ti
ta sujoxuc ta yich'el ti circuncisione, ja' no'ox ta spasic yo' jech lec sc'oplalic yu'un ti
cristianoetique. Yu'un mu sc'anic ilbajinel ti jech jamal ta xalic ti icham ta cruz ti Cristoe.
13 Ti buch'utic ta xalic sc'oplal ti circuncisione, mi ja'uc ta spasic scotol ti c'usi ta xal ti
mantale. Pero ti stuquique ta sc'anic ti ac'o avich'ic ti circuncisione, yo' jech cajal ta xa'i
sbaic ti laj sujoxuc ta yich'el smarcail ti abec'talique. 14 Yan ti vu'une ja' no'ox tsots sc'oplal
ta xca'i ti icham ta cruz ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti jech icham ta cruz ti Cristoe, jech o xal
un, laj sc'oplal ta co'nton ta xca'i ti sba banomile. Ja' jech xtoc mu xa xitun ta xi'ilat yu'un
ti sba banomile. 15 Ti mi junotic schi'uc ti Cristo Jesuse, co'ol no'ox sba mi quich'ojtic o mi
mu'yuc quich'ojtic ti circuncisione. Ti tsots sc'oplale, ja'uc ti pascutic ta ach' cristianoe.
16 Scotol ti buch'utic ti jech ta xich' ta muc' ti va'i s'elan laj cale, ti buch'utic ta melel yalab
snich'nab ti Diose, ac'o yich'ic ti spatobil yo'ntonique, ti c'uxubinele.
17 Avi tana un, li' ta xlic batel ti mu jc'an ti oy buch'u ta sa'bun ti jmule. Yu'un ti jech oy
señail ti syayijemal ta jbec'tale, ja' svinajeb ti yajtunelun ti Cajvaltic Jesucristoe.
18 Ac'o yac'boxuc bendición ti Cajvaltic Jesucristo acotolique, Quermanotac. Jechuc.

Efesios

Ti Pabloe ta stac batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ti oy ta Efeso jteclume

1 Vu'un Pabloun, iloc' i'ayan ta yo'nton stuc ti Dios ti jech jcholc'opune, ti jech tacbilun
yu'un ti Jesucristoe. Ta jts'ibaboxuc talel ti jcarta li'e ta atojolic vo'oxuc ti yu'unoxuc xa
ti Diose, ti ach'unojic ti Cristo Jesuse, ti nacaloxuc ta jteclum Efesoe. 2 Ich'ic sbendición ti
Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

Ti ch'ul bendición yu'un ti Cristoe

3 La' jlequil-c'opontic ti Diose, ti ja' Stot ti Cajvaltic Jesucristoe. Yu'un laj xa yac'botic ti
ep ta tos ch'ul bendición ti oy ta vinajel ta sventa ti jech junotic schi'uc ti Cristoe. 4 C'alal
mu'yuc to ox meltsajem ti banomile, t'ujbilotic xa ono'ox yu'un ti Dios ta sventa ti Cristoe,
yo' jech mu'yuc jmultic ta xijc'ot ta stojol. 5 Ta sventa sc'uxul yo'nton ti Diose, vo'ne xa
ono'ox chapanbil jc'oplaltic ti ta xijc'ot ta snich'nab stuc ta sventa ti Jesucristoe jech chac
c'u cha'al snopoj ono'ox ta yo'ntone. 6 Jech o xal un, la' jlequil-c'opontic ti Diose ti mu
no'ox albajuc ti yutsilal yo'ntone, ti laj yac'botic ti sch'ul bendición ti jech oyotic ta stojol
ti sc'uxubinbil Nich'one. 7 Ti jech ech'em sc'uxul yo'nton ti Diose, jech o xal laj scoltaotic
ta sventa ti icham ti Snich'one, yo' jech ta jtatic perdón yu'un ti jmultique. 8 Ti Diose laj xa
yac' quiltic ti mu no'ox albajuc ti sc'uxul yo'ntone. 9 Yu'un laj yac' jbijiltic ta sna'el ti c'usi
mucul to ox yu'une, ti ja' stuc laj sva'an sba ta spasel ti c'usi ta sc'ane. 10 Ati va'i s'elan ta
spas ti Diose, ja' ti oy bu jun c'ac'al ti snopoj ono'ox ti Diose ti ta xc'otic ta jun ta sventa
Cristoe, scotol ti c'usitic oy ta vinajele schi'uc ti c'usitic oy ta banomile.
11 Ti jech lijpasotic ta jun schi'uc ti Cristoe, vo'ne xa ono'ox t'ujbilotic yu'un ti Diose, yo'
jech ta xquich'tic ti jrextomentotic ti albil sc'oplal ta xaq'ue. Ti jech taje, ja' co'ol schi'uc
jech chac c'u cha'al ti oy ono'ox ta yo'nton ti Dios ti ta spas ti c'u s'elan lec ta xil ti stuque.
12 Ja' jech laj spas ti Dios ta jtojoltique, yo' jech ta sta ti ich'bil ta muc' ta xc'ot ti smuc'ul
stsatsal cu'uncutic ti j'israeluncutique, ja' ti ba'yel laj jpat co'ntoncutic ta stojol ti Cristoe.
13 Ja' jech ti vo'oxuc jyanlumoxuque laj ach'unic ti c'alal laj avich'ic albel ti ta xcoltavan
ti Cristoe. Jech lapasic ta jun schi'uc ti Cristoe. Yo' jech ta xvinaj ti yu'unoxuc ti Diose,
laj yac'boxuc avich'ic aselloalic, ja' ti Ch'ul Espíritue, ti albil ono'ox sc'oplal ta xaq'ue.
14 Ti Ch'ul Espíritu ti laj quich'tique, ja' svinajeb ti ta xquich'tic ti jrextomentotic ti yaloj
ono'ox ti Dios ti ta xaq'ue. Ja' to ta xquich'tic c'alal mi laj staic ti slecubtaselic scotol ti
yu'untaque, yo' jech ich'bil ta muc' ta xc'ot smuc'ul stsatsal ti Diose.

Ti Pabloe ta sc'anbe ti Diose ti ac'baticuc sbijilic ti jch'unolajeletique

15 Jech o xal ti c'alal laj ca'i ti ach'unojic ti Cajvaltic Jesuse, ti c'ux ta xava'iic scotol ti
buch'utic yu'untac ti Diose, 16 mu xquicta jba ta yalbel vocol ti Dios ta atojolique. Yu'un
tey ono'ox oyoxuc ta co'nton c'alal ta jc'opon ti Diose. 17 C'alal ta jc'opon ti Dios yu'un ti
Cajvaltic Jesucristoe, ti Dios ti oy yutsilale, ta jc'anbe ti ac'o xayac'boxuc abijilic yo' jech ta
xava'iic lec ta avo'ntonic stalel ti Diose. 18 Ta jc'anbe ti Diose ti ac'o sjamboxuc ti snopobil
avu'unique, yo' jech ta xava'iic lec c'usi ti spatobil avo'ntonic ti jech la'ic'atique, yo' jech
xtoc ta xava'iic lec ta avo'ntonic ti mu no'ox albajuc yutsilal slequilal ti rextomento ti ta
xac'be ti buch'u yu'untaque. 19 Ja' jech xtoc ta jc'anbe ti Diose ti ac'o ava'iic lec ta avo'ntonic
ti mu bisbiluc smuc'ul stsatsal ti Diose ti ja' ta x'abtej ta jtojoltic ti jech jch'unojtique. 20 Ti
smuc'ul stsatsal ti Dios taje, ja' ono'ox ti smuc'ul stsatsal ti laj yac' iluc c'alal laj xcha'cuxes
ti Jesucristoe, yo' tey laj yac' chotluc ta sbats'i c'ob ti ta vinajele. 21 Jech o xal un, ti
Cristoe i'ac'bat sbain scotol ti ángeletic ti tey ta vinajele, ti yich'oj yabtelique, ti tsots
xu' yu'unique, ti jpas mantaletique. Ja' jech xtoc i'ac'bat sbain scotol ti ajvaliletic li' ta
sba banomile schi'uc c'usiuc no'ox ta xtale. 22 Scotol ti c'usitic oye i'ac'bat ta yoc ta sc'ob
ti Cristoe. Ja' jech xtoc i'ac'bat sbain ti jch'unolajeletique. Ja' i'och ta banquilal Ajvalil

yu'unic. [23] Yu'un scotol ti jch'unolajeletique ja' sbec'tal ti Cristoe. Yu'un yich'ojbe stalel
scuxlej stuc ti Cristoe. Scotol ti c'usitic oye ja' yu'un ti Cristoe.

2

Colemotic ta sventa sc'uxul yo'nton ti Diose

[1] C'alal chamemoxuc laj yiloxuc ti Dios ta scoj ti amulique, ta scoj ti chopol avo'ntonique,
ja' o ti Diose laj yac'boxuc acuxlejalic jmoj schi'uc ti Cristoe. [2] Yu'un ti vo'oxuc ta vo'nee
jech laj apasic jech chac c'u cha'al ta spasic ti cristianoetique. Tey ach'unojbeic smantal
ti pucuj ti ta ic' ta xanave, ti ja' ta x'abtej ta yo'ntonic ti buch'utic mu xch'unic ti Diose.
[3] Ja' jech j'elantic to ox jcotoltic ta vo'ne. Tey cac'oj jbatic ta spasel ti c'usiuc no'ox ta snop
ti co'ntontique. Jech o xal un, ja' xijtun o ti jechuque ti co'ol ta xquich'tic ti tsots castigo
yu'un ti Diose jech chac c'u cha'al ta xich'ic ti yane. [4] Yu'un ti Diose ep sc'uxul yo'nton, ep
laj xc'uxubinotic. [5] Jech o xal un, jmoj laj yac'botic jcuxlejaltic schi'uc ti Cristoe ti c'alal
chamemotic to ox yu'un ti mulile. Jech o xal un, lacolic xa ta sventa yutsilal yo'nton
ti Diose. [6] Yu'un ti Diose tey jmoj laj xcha'cuxesotic schi'uc ti Jesucristoe. Tey laj yac'
chotluccutic jmoj schi'uc ti Cristo ti ta vinajele. [7] Ja' jech laj spas ti Dios taje, yo' jech ta
xac' iluc sbatel osil ti sc'uxul yo'nton ta jtojoltic ta sventa ti Cristoe. [8] Yu'un ta sc'uxul
yo'nton ti Diose, jech lacolic ta sventa ti ach'unojic ti Cajvaltique. Ti jech lacolique, ma'uc
ta sventa ti oy c'usi lec laj apasique. Yu'un ja' laj spas stuc ti Diose. [9] Jech o xal un, mu'yuc
buch'u xu' ta stoy sba ti jech colemique, ja' ti mu'yuc laj sta scolel ta sventa ti oy c'usi
laj spas ti stuque. [10] Yu'un yabtelotic ti Diose. Ti jech oyotic ta stojol ti Jesucristoe, jech o
xal ti Diose laj spasotic ta ach' cristiano, yo' jech ta jpastic ti c'usi leque, ja' ti jech ono'ox
snopoj ti Dios ta vo'nee.

Lec ta xquil jbatic ta sventa ti Cristoe

[11] Jech o xal un, vuleso me ta avo'ntonic ti c'u a'elanic to ox ta vo'nee. Yu'un ma'ucoxuc
sts'unobal ti j'israeletique. Jech o xal ti j'israeletic ti yich'oj ti circuncisione: "Mu'yuc
yich'ojic circuncisión le'e", xi ti ac'oplalic yu'unique. "Yan ti vo'otique lec oyotic, yu'un
quich'ojtic ti circuncisione", xi ta xalbe sbaic. [12] Yu'un ti ta vo'ne talele, mu'yuc ava'binojic
sc'oplal ti Cristoe, yu'un mu jmojucoxuc schi'uc ti snich'nab ti Diose. Mi ja'uc ava'bnojic
sc'oplal ti rextomentoetique. Mi ja'uc ava'ibinojic ti oy c'usi yaloj ti Dios ti ta xaq'ue.
Mu'yuc spatobil avo'ntonic ti jech cuxuloxuc li' ta banomile. Co'ol to s'elan ti mu'yuc tey
oy ti Dios ta atojolique. [13] Avi tana un, ti jech oyoxuc ta stojol ti Cristo Jesuse, lanopajic xa
talel ta stojol ti Dios ta sventa ti icham ti Cristoe, ac'o mi nom laxanavic to ox. [14] Ti Cristoe
ja' jlajesejc'op cu'untic. Yu'un ti Cristoe laj slilin loq'uel ti jmacvanej ti mu lecuc ta xil
sbaic ti j'israeletique schi'uc ti jyanlumetique. Avi tana un, ta sventa ti Cristoe, ipasic ta
jun ti j'israeletique, ti jyanlumetique. [15] Yu'un scotol ti c'usi ta xal ti mantale, ja' laj sbain ta
sbec'tal stuc ti Cristoe. Jech o xal ti Cristoe laj xa spas ta ach', laj xa spas ta jun ti cha'ch'ac
to ox ti jteclum ti mu lecuc xil sbaique, yu'un oyic xa ta stojol ti Jesucristoe. Ja' jech paj
ti c'ope. [16] Ti jech taj une, tey ilaj sc'oplal ti cronta ta xil sbaic ti j'israeletique schi'uc ti
jyanlumetique ta sventa ti icham ta cruz ti Cristoe. Ti jech ipasatic ta jun yu'un ti Cristoe,
jun xa yo'ntonic schi'uc ti Diose.

[17] C'alal ital ti Cristoe, tal yalbotic ti lequil ach' c'op ti lec xa xijyilotic ti Diose, ti vo'oxuc
jyanlum ti nom oyoxuque, ti j'israeletic ti nopol oyic ta stojol ti Diose. [18] Ta sventa ti
Jesucristoe, ac'o mi j'israelotic o mi ma'uc, jcotoltic xu' xijnopajotic ta stojol ti Jtotic Diose,
yu'un jun ti Ch'ul Espíritu quich'ojtique. [19] Jech o xal ti vo'oxuc une, ma'uc xa jyanlumoxuc.
Yu'un ja' xa alumalic slumal ti Diose jech chac c'u cha'al ti buch'u yu'untaque. Yu'un yalab
snich'naboxuc xa ti Diose. [20] Ti vo'oxuque co'ol a'elanic jech chac c'u cha'al jun na ti ta xich'
va'anele. Ti yicob ti nae, ja' laj smeltsanic comel ti yajtacbolaltac ti Jesucristoe schi'uc ti
yaj'alc'optac ti Dios ta vo'nee. Ti sliqueb yicob ti nae, ja' ti Jesucristo stuque. [21] Ti ta sba
yicob nae, ti ja' ti Cristoe, naca sta ta xmeltsaj muyel. Ta slats sba muyel lec ti spacobale,
ja' to ti mi ta sta ti ta xc'ot ta jun muc' ta templo ti ta xtun yu'un ti Cajvaltique. [22] Ja'

jech ti vo'oxuc ti oyoxuc ta stojol ti Cristoe, co'ol s'elan ti ta xalats abaic mu'yel schi'uc ti yan jch'unolajeletique, yo' jech ta xmeltsaj ti na ti bu ta xnaqui ti Dios ta sventa ti Ch'ul Espíritue.

3

Ti Pabloe ta sbain ta yalel ti lequil ach' c'op ta stojol ti jyanlumetique

1 Jech o xal un, ti vu'un Pabloune, tiq'uilun ta chuquel ta sventa yabtel ti Cristo Jesuse ti
ja' alequilalic ti vo'oxuc jyanlumoxuque. Jech o xal ta jc'opon ti Diose. 2 Ava'binojic xa ti ta
slequilal yo'nton ti Diose laj yac'bun jbain ti cabtel ti ja' sventa alequilalique. 3 Ti Diose laj
yac'bun jna' ti c'usi mu xvinaj to ox yu'une jech chac c'u cha'al laj jts'ibaboxuc ava'iic jbel
cha'bel ta jcartae. 4 C'alal ta xaq'uelic ti jcartae, tey ta xavilic ti xcojtiquin ti mucul to ox
sc'oplal ti Cristoe. 5 Ti jech mucul to ox sc'oplal ti Cristo taje, mu'yuc buch'u to ox sna' ti
ta vo'ne talele. Avi tana un, ti Diose laj xa yac' ta na'el ta stojol ti lequil yajcholc'optaque
schi'uc ti yaj'alc'optaque ta sventa ti Ch'ul Espíritue. 6 Ti c'usi mu to ox xvinaje, ja' li'e: Ti
jyanlumetique co'ol ta xich'ic ti srextoic jech chac c'u cha'al ta xich'ic ti j'israeletique, ja'
ti ipasic xa ta jun ta stojol ti Cristoe. Ja' jech xtoc jmoj xa ta xa'ac'batic ti c'usi yaloj ti Dios
ti ta xac' ta sventa ti Cristo Jesuse schi'uc ta sventa ti lequil ach' c'ope.
7 Ma'uc jvaleb o ta xca'i ti jech laj quich' ti cabtel jechuque. Pero ta smuc'ul stsatsal ti
Diose laj quich' ti cabtele, yo' jech ta xitun ta yalel ti lequil ach' c'ope. 8 Yu'un ti vu'une
más peq'uelun ta scotol ti buch'u yu'untac ti Diose. Pero ti Diose laj yac'bun ti lequil
abtel ta stojol ti jyanlumetique, yo' jech ta xcalbe sc'oplal ti Cristoe ti mu no'ox albajuc
yutsil ti sc'ulejale. 9 Ti Dios ti Buch'u laj smeltsan scotol ti c'usitic oye, laj yac'bun cabtel
ta svinajesel ta stojol scotolic ti cristianoetique ti c'usi mu to ox xvinaj yu'un ti Dios ta
vo'nee. 10 Ti jech ic'ot ta pasel taje, yo' jech ti Diose ta xac'be yil ti jpasmantaletic ti tey
oyic ta vinajele ti ep ta tos sbijil ti Diose, ti ta xilic c'u s'elan ta staic coltael yu'un Dios
ti jch'unolajeletique. 11 Ti jech laj spas ti Dios taje, ja' co'ol schi'uc jech chac c'u cha'al
ti tey ono'ox oy ta yo'nton ti ta xc'ot ta pasel ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe. 12 Jech o
xal un, ta sventa ti oyotic ta stojol ti Cristoe xu' xijnopaj ta stojol ti Diose. Yu'un jpatoj
co'ntontic ti jch'unojtic ti jech ta xac' jna'tic ti Cristoe. 13 Jech o xal un, ta jc'anboxuc vocol
ta atojolic ti mu xchibaj avo'ntonic ti jech ta xquich' jvocol ta aventaique. Ti jech oyune,
ja' ac'uxubinelic.

Sc'uxul yo'nton ti Cristoe

14 Jech o xal un, ta jquejan jba ta stojol ti Diose, Stot ti Cajvaltic Jesucristoe. 15 Yu'un
ja' Totil yu'unic scotol ti oyic ta vinajele schi'uc ti oyic ta banomile. 16 Ta sventa ti mu
no'ox albajuc sch'ul c'ulejal ti Jtotic Diose, jech o xal ta jc'anbe ti ac'o yac'boxuc yip
avo'ntonic ta sventa ti Ch'ul Espíritu yu'une, 17 yo' jech ti Cristoe ta xnaqui ta avo'ntonic
ti jech ach'unojique. Ta jc'anbe ti Diose ti ac'o ayanuc lec ta avo'ntonic ti c'uxubinbiloxuc
yu'un ti Cristoe, 18 yo' jech ti vo'oxuque schi'uc ti yan jch'unolajeletique, xu' ta xava'ibeic
smelol ti mu no'ox albajuc yutsil ti sc'uxul yo'nton ti Cristoe. 19 Ta jc'anbe ti Diose ti ac'o
yac'boxuc ava'iic ta avo'ntonic ti sc'uxul yo'nton Cristo taje, ti mu bisbiluque, ti mu stac'
alel ti yutsilale, yo' jech tey oy ti Dios ta atojolique.
20 Ti jech oy smuc'ul stsatsal ti Dios ta jtojoltique, xu' ta xac'botic más ti c'usi ta
jc'antique o ti c'usi ta jnoptique. Avi tana un, ich'biluc ta muc' ti Dios ti jech ta x'abtej
smuc'ul stsatsal ta jtojoltique. 21 Ich'biluc ta muc' sbatel osil ti Diose ti jech ta xcolic ti
jch'unolajeletic ta sventa ti Jesucristoe.

4

Junotic yu'un ti Ch'ul Espíritue

1 Ti vu'un ti tiq'uilun ta chuquel ta sventa ti Cajvaltique, ta jc'anboxuc vocol ti tuc'ulano
me abaic jech chac c'u cha'al laj snop ac'oplalic ti Dios ti c'alal laj staoxuc ta iq'uele. 2 Nijano
me abaic. Mu me toyobbaucoxuc. Oyuc me alequilalic. Vinajuc ti sc'uxul avo'ntonic ti jech

ta xacolta abaic ta jujun tale. [3] Ti jech coltabiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritue, aq'uic persa ti
jun avo'ntonique, yu'un tey xa oy ti slequilal ta atojolique. [4] Junoxuc xa ta stojol ti Cristoe.
Jun ti Ch'ul Espíritu avich'ojique jech chac c'u cha'al jun ti oy c'usi ta xa'ac'batic yu'un
ti Dios ti apatoj avo'ntonic ta xataique. [5] Jun ti Cajvaltique. Jun ti Buch'u ach'unojique.
Jun ti ich'ob vo'e. [6] Jun ti Diose ti ja' Totil cu'untic jcotoltique. Sbainojotic jcotoltic. Oy ta
jtojoltic jcotoltic.

[7] Pero jeltos ti jbijiltic ti c'u s'elan ac'bilotic ta jujun tale jech chac c'u cha'al laj sc'an
stuc ti Cristoe. [8] Jech o xal jech ta xal ti sc'op Diose:

C'alal imuy batel ta vinajele, tey laj yic' batel ti jchuqueletique.

Ja' jech xtoc laj yac'be talel sbijilic ti snich'nabe,
xi.

[9] *¿*C'usi smelol ta xal ti imuy batele? Ti va'i s'elan taje, ja' ta xac' ta na'el ti ba'yel iyal talel
li' ta banomile. Ts'acal to yal to batel ta lajebal. [10] Ti Buch'u iyal batel ta lajebale, ja' ono'ox
ti Buch'u imuy batel ti bu más cajal to ti oy ta vinajele. Ja' yich'oj ta venta scotol. [11] Jel tos
laj yac'be ti sbijilic ta jujun tale. Oy jlom laj yac'be sbijil yo' jech ta x'och ta jcholc'opetic.
Oy jlom ta xalic ti c'usi ta x'ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. Oy jlom ta xalic ti lequil ach' c'ope.
Oy jlom ta x'och ta pastoretic schi'uc ta jchanubtasvanejetic. [12] Ja' jech laj spas ti Cristoe,
ti laj yac'be sbijil ti yu'untaque, yo' jech ta xtunic ta sventa ti yabtele. Ja' jech xtoc yo' jech
ta x'ayan yipic ti jch'unolajeletique, ti ja' sbec'tal ti Cristoe. [13] Ja' jech ta spas ti Cristoe, ja'
to mi ta jtatic jcotoltic ti jmoj ta jch'untique, ti ta xcojtiquintic Snich'on ti Diose. Ja' tey
ta xc'ot ta pasel ti ta xjam ti jsatique. Ja' tey ta jtatic scotol stalel ti Cristoe. [14] Ja' yu'un
un, mu xa co'oluc j'elantic jech chac c'u cha'al ti ololetic ti xtal xbat ti snopobil yu'une, ti
jochbil no'ox ta xch'unel ti oy c'usi ach' ta xchanubtasat yu'un ti jlo'lavanejetic ti ja' no'ox
ta sc'an ta xic'van batel ta sbelal ch'ayele. [15] Ja' lec ti ta sc'uxuluc avo'ntonique albo abaic ti
melele. Ja' ta sc'an ti jmojuc ch'icutic batel ta stojol ti Cristoe, yu'un ja' jolil cu'untic. [16] Ti
jech sbec'talotic ti Cristoe, oy jbijiltic yu'un, jmoj co'ntontic yu'un. C'alal lec ta xij'abtej
schi'uc ti jbijiltic ti lij'ac'batotique, jech lec ta xijch'i batel ti ta jc'uxubin jbatique.

Ti ach' cuxlejal ta stojol ti Cristoe

[17] Ta sventa ti Jesucristoe, jech ta jc'ubanboxuc. Mu me jechuc xacuxiic ta spasel
jech chac c'u cha'al ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose, ti ja' no'ox cuxulic ta spasel ti
c'usi mu'yuc smelol ta snopique. [18] Yu'un ti stuquique soquem ti snopobil yu'unique.
Yu'un mu'yuc scuxlejal Dios ta stojolic. Yu'un bolibemic ta scoj ti yijuneb ti yo'ntonique.
[19] Ch'abal ti sq'uexlalique. Tey yac'oj sbaic ta spasel ti c'usi lec ta xa'iique. Ta sjunul
yo'ntonic ta spasic ti c'usiuc no'ox chopole. [20] Pero ti vo'oxuque mu jechuc laj achanic
sc'oplal ti Cristoe, [21] mi ta melel laj ava'ibeic ti sc'opojele. Yu'un ti vo'oxuque laj avich'ic
chanubtasel yu'un ti melel ti oy ta stojol ti Jesuse. [22] Jech o xal lajuc sc'oplal avu'unic ti
apoco' cuxlejalic ti mu'yuc c'usi bal oe, ti laj slo'laoxuc yu'un ti sc'upijel avo'ntonique.
[23] Ja' lec, ach'ubuc ti acuxlejalique, ti snopobil avu'unique. [24] C'u'inic ti ach' cuxlejale jech
chac c'u cha'al oy ta yo'nton Diose. Vinajuc ti lec tuc' ta q'uelel ti acuxlejalique, ti co'oluc
schi'uc ti melele.

[25] Jech o xal un, mu xa xajutic ti c'ope. Albo abaic ta jujun tal ti c'usi melele, yu'un
jcotoltic junotic xa ta stojol ti Cristoe.

[26] Mi oy bu la'ilinique, ac'o lecubuc avo'nton ta ora. Mu me xata o amul yu'un. Mu
me teyuc sjunul c'ac'al ti ilinemoxuque. [27] Mu me xavac'beic jutebuc yavil ti pucuj tey ta
atojolique.

[28] Ti buch'u ch-elc'aje, ac'o yicta ti eleq'ue. Ac'o abtejuc yo' jech ta yabtel stuc xu' ta
scolta ti buch'utic abol sbaique.

[29] Ictaic ti chopol c'ope. Lecuc ti c'usi ta xloc' ta aveique yo' jech ta stsatsubic, ta staic
bendición ti buch'utic ta xa'iic ti ac'opique. [30] Mu xavaq'uic ta at o'nton ti Ch'ul Espíritue,
yu'un ja' aselloalic ti ja' svinajeb ti yu'unoxuc xa ti Diose, ti ta ono'ox xacolic c'alal mi sta
ti sc'ac'alile.

31 Lajuc sc'oplal ti soquet ta xava'iique, ti sbic'tal avo'ntonique, ti xajajetic ta ile, ti xti'et
ajolique, schi'uc ti c'usiuc no'ox chopole. 32 Ja' lec ti oyuc slequilal avo'ntonique, ti c'ux ta
xava'i abaique. Ac'bo abaic perdón ta jujun tal jech chac c'u cha'al laj xa yac'boxuc perdón
ti Dios ta sventa ti Jesucristoe.

5

Ti c'u s'elan ta xcuxiic snich'nab ti Diose

1 Ti vo'oxuque snich'naboxuc ti Dios ti c'anbiloxuc yu'une. Jech o xal un, aq'uic persa
jech chac c'u cha'al ti stuque. 2 Oyuc sc'uxul avo'ntonic c'uxianic jech chac c'u cha'al laj
xc'uxubinotic ti Cristoe, ti laj yac' sba ta milel ta jcojtic ti co'ol to s'elan jcot uni chij ti laj
yich' aq'uel ta smoton ti Diose, ti jun yutsil laj yile.
3 Ti jech yu'unoxuc xa ti Diose, jech o xal un, lajuc me sc'oplal avu'unic ta yalel ti
mulivajele schi'uc ti c'usitic yan ta soquesvane schi'uc ta yu'uninel ti c'usi oy yu'un ti
yane. 4 Mu xa xavalic ti c'usi q'uexlal sbae, ti mu'yuc smelole, ti bol c'opetique. Ti jech
taje, mu'yuc c'usi xtun o. Ja' más lec, colaval, utic ti Diose. 5 Ti buch'utic yac'ojic persa ta
xmulivajique, ti c'usi chopol ta spasique, ti ta xyu'unin ti c'usi oy yu'un ti yane, (taje, co'ol
s'elan ti ja' xrioxinoj ti c'usi meltsanbil ta c'abale), ti buch'utic jech taje, xana'ic lec ti mu
xu' ta x'ochic batel ti bu ta xventainvan ti Cristoe schi'uc ti Diose. 6 Ti mulil taje, ja' jech
ta staic tsots castigo yu'un ti Dios ti buch'utic mu xch'unique. Jech o xal un, mu xavac'
abaic ta lo'lael yu'un ti buch'utic ta xalic ti bol c'opetique. 7 Jech o xal un, mu xaco'oltas
avo'ntonic schi'uc ti buch'utic jech stalelic taje.
8 Yu'un ti vo'oxuc ta vo'nee, oyoxuc to ox ta ic'al osil. Avi tana un, cuxuloxuc ta stojol
ti saquilal osil ta sventa ti junoxuc schi'uc ti Cajvaltique. Jech o xal un, aq'uic ta q'uelel
ti oyoxuc ta saquilal osile. 9 Yu'un mi oyoxuc ta saquilal osile, tey ta x'ayan ti slequilal
o'ntonale, ti stuq'uil o'ntonale, ti lec ta q'uelel ti acuxlejalique. 10 Aq'uic persa ta spasel ti
c'usi lec ta xil ti Cajvaltique. 11 Mu xacap abaic ta spasel schi'uc ti buch'utic oyic ta ic'al osil
ti ta spasic ti c'usi mu'yuc stuq'uile. Ja' lec, ac'bo sna'ic ti mu'yuc smelol ti c'usi chopol
ta spasique. 12 Yu'un ti c'usi ta spasic ta mucul ti cristianoetic taje, mu stac' alel, ta xac'
q'uexlal. 13 Pero ti mi ta xavac'be sna' ti c'usitic chopol ta spasique, tey xlic ya'i sbaic, tey
xlic sq'uel sbaic, yo' ta sventain ti saquilal osile. 14 Yu'un jech ta xal:
Julavan ti ta xavaye.
Lican talel ti tey achi'inoj ti animaetique.
Jech ti Cristoe ta xac'bot xojobal ta atojol,
xi.
15 Ja' yu'un un, q'uelo abaic lec ti c'u a'elanic ta x'ech' avu'unic ti jujun c'ac'ale. Oyuc
abijilic. Mu me teyuc no'ox xach'ayetic. 16 Tunesic me lec ti jujun c'alal ta x'ech'e. Yu'un
ti jujun c'ac'ale, yantic ta soc ti banomile. 17 Jech o xal mu teyuc no'ox ta xabol-pas ti
c'usi ta xapasique. Ja' lec, aq'uic persa ta ya'yiel ti c'usi ta sc'an ti Diose. 18 Mu xayacubic.
Yu'un ti yacubele ta x'ac'van ta ch'ayel. Ja' lec, ventainbiluc avo'ntonic yu'un ti Ch'ul
Espíritue. 19 Q'uejinanic, muyubtaic ti Cajvaltic ta sjunul avo'ntonique. Aq'uic ta q'uelel ti
xamuyubajic yu'un ti sc'op Diose, yu'un ti sq'uejimol Diose. 20 C'usiuc no'ox ti ta xc'ot ta
atojolique, colaval, utic ti Dios ta sventa ti Cajvaltic Jesuse.

Scuxlejal ti jujuchop jch'unolajeletique

21 Ich'o abaic ta muc' ta jujun tal ti jech avich'ojic ta muc' ti Diose.
22 Ti ajnilile, ac'o yich' ta muc' ti smalale jech chac c'u cha'al ta xich' ta muc' ti
Cajvaltique. 23 Yu'un ti ajnilile ja' sjolinojbe sjol ti smalale jech chac c'u cha'al ti
jch'unolajeletique ja' sjolinojbeic sjol ti Cristoe. Ja' jech xtoc ti Cristoe ja' Jcoltavanej
yu'un ti jch'unolajeletique, ti ja' sbec'talinojbeic sbec'tal ti Cristoe. 24 Jech chac c'u cha'al
ti jch'unolajeletic ti ta xich'ic ta muc' ti Cristoe, ja' jech ac'o yich'ic ta muc' ta sjunul
yo'ntonic smalalic ti ajnililetique.
25 Ti malalile, ac'o xc'uxubin ti yajnile jech chac c'u cha'al ti Cristo ta xc'uxubin ti
jch'unolajeletique, ti laj yac' sba ta milel yu'unique.

[26] Jech laj spas ti Cristoe yo' lecuneb ti jch'unolajeletique, pocbilic xa ta sventa ti laj ya'iic
ti sc'ope, ti laj yich'ic ti vo'e. [27] Avi tana un, jun xa yutsil ti jch'unolajeletique, mu'yuc
schopolalic, lec scotol ta xc'ot sva'an sbaic ta stojol ti Cristoe. [28] Ja' jech ac'o xc'uxubin
yajnil ti malalile jech chac c'u cha'al ta xc'uxubin ti sbec'tal stuque. Ti buch'u ta xc'uxubin
ti yajnile, ja' ta xc'uxubin sba stuc. [29] Yu'un mu'yuc buch'u junucal ti xti'et sjol yu'un ti
sbec'tal stuque. Yu'un ja' no'ox ta xc'uxubin, ta smalq'uin. Ja' jech ta spas ti Cristo ta stojol
ti jch'unolajeletique. [30] Yu'un sbec'talotic ti Cristoe. Quich'ojbetic sbec'tal sbaquil. [31] "Jech
o xal ti viniquetique ta scomtsan ti stot sme'ique yo' ta xic' ti yajnile. Jech ti schibalique,
jun ta xcomic o", ti xi ts'ibabile. [32] Ti va'i s'elan taje, toj mucul ta jmec ti smelole. Ti vu'un
chcale, ja' sc'oplal ti Cristo schi'uc ti jch'unolajeletique. [33] Ja' jech xtoc ja' ta xac' ta na'el
ti jujun malalile, ac'o xc'uxubin ti yajnile jech chac c'u cha'al ta xc'uxubin sba ti stuque.
Ti ajnilile, ac'o yich' ta muc' ti smalale.

6

[1] Ti vo'oxuque, nich'oniletic ti jch'unolajeloxuc xae, ja' avabtelic ti ta xach'unbeic
smantal ti atot ame'ique. Yu'un jech ta sc'an pasel. [2] Ti jun mantal ti albil sc'oplal ti oy
c'usi ta xac' ti Diose, ja' li'e: "Ich'o ta muc' atot ame', [3] yo' jech xamuyubaj, yo' jech ta xnatij
acuxlejal li' ta banomile", xi.

[4] Ti vo'oxuque, totil me'iletic, mu me xjajeticuc ta stojol ti avalab anich'nabique, yo'
jech mu soc yo'nton avu'unic. Ja' lec, ta sc'uxul avo'ntonic tojobanic ta sts'itesel ti avalab
anich'nabique, yo' jech ta xch'unic ti Cajvaltique. [5] Mosoviletic, ch'unbeic smantal ti ajvalil
avu'unic ti li' ta banomile. Xi'taic, ich'ic ta muc', junuc avo'ntonic ta stojol co'oluc to s'elan
ja' Cristo ta xava'iic ti ta xatunic ta stojole. Tunanic lec. [6] Ma'uc no'ox me avac'oj xa abaic
ta tunel c'alal tey va'al sq'uelojoxuque yo' jech lec ti ac'oplalic yu'unique. Ta sventa ti jech
yajtuneloxuc ti Cristoe, pasic ta sjunul avo'ntonic ti c'usi ta sc'an ti Diose. [7] Pasic ta sjunul
avo'ntonic ti avabtelique co'oluc to s'elan ava'iic ti ta xatunic yu'un ti Cajvaltique, ma'uc
no'ox ti cristianoetique. [8] Yu'un xana'ic xa lec, mi mosovil, mi libre, tey ta xtojbatic yu'un
ti Cajvaltic ta jujun ti c'usi lec laj xa spasique.

[9] Ja' jech xtoc ti vo'oxuque, ajvaliletic, oyuc yutsilal avo'ntonic ta stojol ti avajmoso-
vique. Mu me xasibtasic. Na'ic me lec, ti vo'oxuque schi'uc ti stuquique, co'oloxuc ta
stojol ti Cajvaltic ti oy ta vinajele, ti mu sna' jeltos ti yo'nton ta stojol ti cristianoetique.

Ti smacobbailic ti jch'unolajeletic ti ac'bilique

[10] Avi tana un, Quermanotac, tsotsanic ta sventa smuc'ul statsal stuc ti Cajvaltique ti
jech oyoxuc xa ta stojole. [11] Lapic ti amacobbailic ti ac'biloxuc yu'un ti Diose, yo' jech mu
xalajic ta lo'lael yu'un ti pucuje. [12] Yu'un ma'uc ta jcrontaintic ta stsalel ti cristianoetic
ti oy sbec'tal sch'ich'elique. Yu'un ja' ta jcrontaintic ta stsalel ti pucujetic ti oy yipic ta
spasel ti chopole, ti ta ic' ta xanavique, ti ja' ta spas ta mantal ti cristianoetic ti oyic ta
ic'al osile. [13] Jech o xal un, tsaquic me ti amacobbailic ti ta xayac'boxuc ti Diose, yo' jech ta
stsal avu'unic ti pucuj ti c'usi ora ta xc'ot ta atojolique. Ti mi jech ta xapasique, tey va'al
ta xacomic. [14] Chuquinic ti ja' melel ti c'usi ta xal ti Diose jech chac c'u cha'al ti soldado
ti ta xchuc lec ti schuque. Ch'unic ti lec xa'ilatic yu'un ti Diose, ti ja' smac sti' avo'ntonic
jech chac c'u cha'al ti soldado ti oy lec smac sti' ti yo'ntone. [15] Chapano abaic ta yalel batel
ti jun avo'ntonic schi'uc ti Diose jech chac c'u cha'al ti soldado ti ta xchapan sba ta slapel
ti xonobe. [16] Pero ti más tsots sc'oplale, ch'unic o ti Cajvaltique, ti ja' amaquic yo' jech ta
xtub sc'ac'al sni' syolob ti pucuje. [17] Ch'unic ti ta xacolic yu'un ti Cajvaltique, ti ja' smac
ajolique. Tsaquic, q'uelic ti sc'op Diose, ti ja' avespadaic ti ta xac'boxuc ti Ch'ul Espíritue.
[18] Taic me ta c'oponel ti Dios ti c'alal ta xapasic scotol taje. Vocoletanic, c'anbeic ti Dios
ta sventa ti Ch'ul Espíritue. Yo' jech xu' ta xapasic scotol taje, vicluc me asatic, mu me
xalubtsajic. Ja' jech xtoc c'oponic Dios ta stojol ti buch'utic yu'untac xae. [19] C'oponic me
ti Dios ta jtojol eque yo' jech ta xac'bun jna' ti c'usi ta xcale. Ja' jech xtoc yo' jech oy yip
co'nton ta yalel ti colebal lequil ach' c'op ti mucul to oxe. [20] Yu'un tacbilun yu'un ti Dios ti

jech ta xcal ti lequil ach' c'ope, ti tiq'uilun ta chuquel yu'un avi tana li'e. C'oponic ti Diose yo' jech mu ta xi'eluc ta xcal ti lequil ach' c'ope, yu'un ja' cabtel.

Slajeb chabanuc

21 Ti quermanotic Tíquicoe, ti ja' toj lec ta xiscolta ta sventa yabtel ti Cajvaltique, ja' ta
xalboxuc ava'iic ti c'u j'elane, ti c'usi ta jpase. 22 Jech o xal tey ta jtac talel ta atojolic yo'
jech ta xalboxuc ava'iic ti c'u j'elancutique. Jech umbi tey ta stsatsubtas avo'ntonic.
23 Ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ac'o ac'baticuc ti jch'unolajeletique ti jun
yo'ntone, ti sc'uxul yo'ntone, schi'uc ti ta xch'unic oe. 24 Ac'o ac'baticuc bendición yu'un
Dios ti buch'utic staoj yav c'ux ta xa'iic ti Cajvaltic Jesucristoe. Jechuc.

Filipenses

Ti c'alal tiq'uil ta chuquel ti Pabloe, ta stac batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ti oy ta Filipose

1 Vu'un Pabloun schi'uc ti Timoteoe, yajtuneluncutic ti Jesucristoe. Ta jts'ibaboxuc
talel ti jcartacutic li'e ti vo'oxuc jch'unolajeloxuc ti nacaloxuc ta jteclum Filipose, ti
ancianooxuque, schi'uc ti diacanooxuque, ti yu'unoxuc xa ti Diose ta sventa ti oyoxuc xa ta
stojol ti Jesucristoe. 2 Ich'ic bendición yu'un ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.
Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

Ti Pabloe ta sc'oponbe Dios ti jch'unolajeletique

3 C'alal jujun velta ta jvulesoxuc ta co'ntone, colaval, xichi ta stojol ti Diose. 4 C'alal ta jta
ta c'oponel ti Dios ta atojolique, ximuyubaj xa. 5 Yu'un ta sliquebal ono'ox lic acoltaicun
ta sventa ti lequil ach' c'ope. Jech to staoj yav ta xapasic avi tana li'e. 6 C'alal lic sliques ti
lequil abtel ti Dios ta atojolique, jna' lec ti lec xvul staoxuc ti Cajvaltic ti c'alal ta xcha'sut
talele. 7 Toj c'uxoxuc ta co'nton. Jech o xal toj lec ti jech ta jnop ac'oplalique. Yu'un co'ol ta
xquich'tic bendición ta sventa ti jech co'ol ti cabteltique, ac'o mi tiq'uilun ta chuquel o mi
ic'bilun ta stojol ti jchapanvanejetique, yo' jech ta xcac' ta a'yiel ti melel ta xijcolotic yu'un
ti lequil ach' c'ope. 8 Sna' lec ti Diose ti ep c'uxoxuc ta co'ntone jech chac c'u cha'al sc'uxul
yo'nton stuc ti Jesucristoe. 9 C'alal ta jc'opon ti Diose, ta jc'anbe ti ac'o xayac'boxuc más ti
sc'uxul avo'ntonique sch'iuc ti ayanuc abijilic ta yojtiquinel scotole, 10 yo' jech ta xana'ic
lec st'ujel ti c'usi leque, yo' jech lec oyoxuc, mu'yuc amulic xvul staoxuc ti Cajvaltic c'alal
ta xtale. 11 Ja' yu'un un, jech ta x'abtej ti Jesucristo ta atojolique, yo' jech ta x'ayan ta
atojolic ti lec ta xapasique, yo' jech ich'bil ta muc', lec sc'oplal ti Dios avu'unique.

Ti vu'une ja' jcuxlejal ta xca'i ti Cristoe

12 Ta jc'an ta xava'ic, Quermanotac, ti c'usi ic'ot ta jtojole iloc' venta ta j'ech'el ta yalel
batel ti colebal lequil ach' c'ope. 13 Yu'un scotol ti soldadoetic ta cabiltoe schi'uc ti yan
cristianoetique sna'ic lec ti tiq'uilun ta chuquel ta sventa ta jts'acli ti Cristoe. 14 Ja' jech
xtoc c'alal laj yilic ti jch'unolajeletic ti ochemun ta chuquele, jutuc xa mu scotolicuc ti mu
ta xi'eluc ta xalic ti sc'op Diose. Yu'un más to laj spat yo'ntonic ta stojol ti Cajvaltique.
15 Oy jlom, ta melel ta soquemal yo'ntonic, ta yit'ixal yo'ntonic, ta xalic sc'oplal ti Cristoe.
Pero oy jlom xtoc ti ta slequil yo'ntonic ta xalique. 16 Oy jlom mu ta slequilaluc yo'ntonic
ta xalic sc'oplal ti Cristoe. Ja' no'ox oy ta yo'ntonic ti c'usi ta sc'an stuquique. Yu'un ta
sc'an ta xilbeicun ya'i jvocol ti jech tiq'uilun ta chuquele. 17 Pero ti yan xtoque ta spasic
ta sc'uxul yo'ntonic. Yu'un ti jech tiq'uilun ta chuquele, sna'ic lec ti ja' cabtel ta xcac'
ta a'yiel ti colebal lequil ach' c'ope. 18 ¿C'usi chcal un cha'e? Yu'un ta ono'ox xtanij batel
sc'oplal ti Cristoe, ac'o mi ta soquemal yo'ntonic o mi ta slequilal yo'ntonic, ximuyubaj ti
jech taje.
19 Ja' jech xtoc más to ximuyubaj xa ti oy c'usi lec ta jtae ta sventa ti ta xataic ta c'oponel
ti Diose, ti jech ta xiscoltaun ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Jesucristoe. 20 Ti c'usi ta jc'ane, ti
ta jmalae, ja' ti mu xiq'uexave, ti jamaluc que ta yalel sc'oplal ti Cristoe, yo' jech staojuc
yav ta xvinaj o batel smuc'ul stsatsal ti Cristo ta sventa ti c'usiuc no'ox ta jpase, ac'o mi
ta xicham o cuxul ta xicom. 21 Yu'un ti mi jech cuxulun toe, ja' ta xcac' ta ich'el ta muc'
ti Cristoe. Pero mi lichame, laj xa jpas canal umbi. 22 Yan ti mi cuxulun ta xicome, xu' ta
xi'abtej yu'un ti Cajvaltique. Jech o xal mu stac' a'yeluc chca'i ti c'usi xu' ta jt'uje. 23 Yu'un
lec ti cha'tos taje. Pero mu jna' bu junucal ta jt'uj. Ti jun co'ntone, jc'an chamcun ca'i, yo'
jech chba jchi'in ti Cristoe. Yu'un ja' más lec chca'i ti teyucun xae. 24 Pero ti jun co'ntone,
tsots sc'oplal chca'i ti jech cuxulucun toe, yo' jech ta xitun avu'unic. 25 Yu'un ti jech ta xca'i
ti ta to xitun avu'unique, jech o xal cuxul to ta xicom, yo' jech ta jcoltaoxuc ta yaq'uel

batel persa, yo' jech más to xamuyubajic ta xch'unel ti Cajvaltique. [26] Ja' yu'un un, tey
xamuyubajic ta stojol ti Jesucristoe c'alal tey ta xic'ot ta atojolique.
[27] Ja' no'ox un, aq'uic persa, cuxianic co'ol schi'uc jech chac c'u cha'al ta xal ti lequil
ach' c'op yu'un ti Cristoe. Ja' yu'un un, ac'o mi ta xic'ot ta atojolic, o mi nom oyun, pero
ta jc'an ti ta xca'i ac'oplalic ti jech staoj yav avo'ntonique, ti jun avo'ntonic ta xavaq'uic
persa acotolic ta xch'unel ti colebal lequil ach' c'ope. [28] Pero mu xavac' abaic ta sibtasel
yu'un ti avajcrontaique. Ti jech mu xaxi'ic taje, ja' svinajeb ti ch'ayel ta xbat ti stuquique.
Ja' jech xtoc ja' svinajeb ti ta xlic talel acoltaelic ta stojol ti Diose. [29] Ti jech oyoxuc ta
stojol ti Cristoe, laj ataic ti ta xatunique. Pero ma'uc no'ox ti jech ta xach'unique. Ja'
jech xtoc ti jech ta xavich' avocolic ta sventae. [30] Ti vu'une schi'uc ti vo'oxuque co'ol ta
xquich'tic ti crontainele. Avilojic xa c'u s'elan laj quich' crontainel ta vo'ne. Jech to ta
xquich' crontainel avi tana li'e.

2

Ti Cristoe laj sbic'tajes sba, ts'acal to i'ac'at ta ich'el ta muc'

[1] Ja' yu'un un, mi ja' ti Cristo ta stsatsubtas avo'ntonique, mi ja' ta spatboxuc avo'ntonic
ti sc'uxul yo'ntone, mi oy ta atojolic ti Ch'ul Espíritue, mi xava'i ti c'ux ta xava'i abaique, ti
ta xacolta abaique, xmuyubaj xa co'nton ti jech taje. [2] Pero ta jc'an ti j'ech'eluc xmuyubaj
co'nton avu'unique, ti junuc avo'ntonic cuxianique, ti jmojuc c'ux ta xava'i abaique, ti
junuc ti c'usi ta xanopique, ti c'usi ta xavalique. [3] Ma'uc xapasic ti c'usi lec ta xava'i
atuquique, ti ta xac'anic ich'el ta muq'ue. Pasic ta slequilal avo'ntonic ti c'usi ta xapasique.
Bic'tajeso abaic ta stojol ti yane, ich'vananic me ta muc'. [4] Ja' me pasic ti c'usi ta xtun yu'un
ti yane. Mu me ja'uc no'ox xapasic ti c'usi ta xtun avu'un atuquique.
[5] Jechuc me xanopic jech chac c'u cha'al laj snop ti Cristoe. [6] Ti stuque, ac'o mi ja' Dios
ono'ox, pero mu'yuc laj yal ti mu sc'an ta xicta comel ti jech Dios ono'oxe. [7] Ti stuque laj
yicta comel ti stalel ono'ox Diose. Ic'ot ta jtunel c'alal ivoc' jech chac c'u cha'al cristiano.
[8] C'alal jech laj yich' sbec'tal jech chac c'u cha'al cristianoe, laj xch'un ti c'usi ta sc'an ti
Diose. Laj sbic'tajes sba. Icham, ac'o mi q'uexlal sba ti jech icham ta cruze. [9] Ja' yu'un un,
i'ac'at ta ich'el ta muc' yu'un ti Diose, ti ja' más ich'bil ta muc' ti sbi ta scotole. [10] C'alal
ta xa'iic Jesús ti xi sc'oplale, scotol ti buch'utic oy ta vinajele, ti oy ta banomile, ti oy ta
c'atimbaque, tey ta squejan sbaic. [11] Tey jamal ta xalic ti ja' Ajvalil ti Jesucristoe, yo' jech
ich'bil ta muc' ta xc'ot ti Dios Totile.

Ti jch'unolajeletique co'ol s'elan luz c'otemic yu'un ti cristianoetique

[12] Q'uel avilic, Quermanotac, c'alal jech oyun to ox ta atojolique, laj ach'unbeicun ti
c'u s'elan laj jchanubtasoxuque. Avi tana un, ti nom oyun ta atojolique, más to me
ch'unbeicun. Xi'anic, bic'tajes abaic, tijo avo'ntonic yu'un ti acoltaelique. [13] Yu'un ti Diose
ta xac'boxuc yutsilal avo'ntonic yo' jech ta xapasic ti c'usi ta sc'ane, yu'un ja' ta scoltaoxuc
ta spasel ti c'usi lec ta xa'ie.
[14] Mu ta ijeteluc, mu ta vulvul c'opuc ti c'usi ta xapasique. [15] Jech mu xatabat amulic,
apaltaic. Jech ti chopol cristianoetic ti mu'yuc stuq'uilique ta xilic ti bats'i yalab
snich'naboxuc ti Diose. Tey xaxojobinic ta stojolic. Ja' yu'un un, co'ol a'elanic jech chac
c'u cha'al ti c'anal ti xojobin ta ic'al osile [16] ti c'alal ta xavalbeic ya'iic ti cuxlejal ach' c'ope.
Ja' yu'un un, c'alal ta xcha'sut tal ti Cristoe, tey ximuyubaj ta atojolic, ja' ti jna' lec ti mu ta
jeche'uc no'ox ti i'ech' vocol ti li'abej ta atojolique. [17] Xu' van ta xmal ti jch'ich'ele yo' jech
ta xc'ot ta pasel ti lec ta xach'unic ti Cajvaltique, ti ja' matanal ta xil ti Diose. Ti mi jech ta
xc'ot ta pasele, ximuyubaj xa. Ja' jech ti vo'oxuc eque ta xataic cu'un ti xamuyubajique.
[18] Muyubajanic ec jech chac c'u cha'al ximuyubaj ti vu'une.

Ti Timoteoe schi'uc ti Epafroditoe

[19] Ti mi jech ta sc'an ti Cajvaltic Jesuse, tey ta jtacboxuc talel ta atojolic ta ora no'ox ti
Timoteoe, yo' jech ta sq'ueloxuc, yo' jech ximuyubaj xa c'alal ta xiyalbe ca'i ti ac'oplalique.
[20] Yu'un mu'yuc buch'u yan ti jech ta snop jech chac c'u cha'al ta jnop ti vu'une, ti ja' no'ox

ta sc'an ti lec oyoxuque. [21] Yu'un scotol ti yane, ja' no'ox ta sa'ic ti c'usi ta xtun yu'un
ti stuquique. Ja' mu tsotsuc sc'oplal ta xa'iic ti c'usi oy ta yo'nton ti Jesucristoe. [22] Pero
ti vo'oxuque ana'ojic xa ti c'u s'elan ta x'abtej ti Timoteoe, ti co'ol s'elan nich'onil ti ta
scolta ti stot ta abtele. Ja' jech ti Timoteoe jmoj ta xi'abtejcutic schi'uc ta yalel ti lequil
ach' c'ope. [23] Ja' yu'un un, c'alal mi laj ca'i c'u s'elan ta xbat ti jc'oplale, tey ta jtacboxuc
talel ta atojolic ti Timoteoe. [24] Pero jpatoj co'nton yu'un ti Cajvaltique ti ta xtal jq'ueloxuc
ta ora no'oxe.
[25] Ja' jech xtoc tsots sc'oplal ti tey ta jtacboxuc talel ta atojolic ti quermanotic
Epafroditoe, ti ja' jchi'il ta abtele, ti ja' jchi'il ta ich' vocole, ti vo'oxuc laj ataquic talel
ti ja' ta xiscoltaun ta sventa ti c'usi ta xtun cu'une. [26] Yu'un ti stuque oy ta yo'nton ta xtal
sq'ueloxuc acotolic. Ja' jech xtoc oy ta vul o'nton, ja' ti laj ya'i ti laj ava'iic ti ipaje. [27] Melel
ono'ox ti i'ipaje, jutuc xa mu icham. Pero ic'uxubinat yu'un ti Diose. Pero ma'uc no'ox
ic'uxubinat ti stuque. Ja' jech xtoc laj xc'uxubinun ti Dios eque, yo' jech mu xa xich' schi'il
ti at o'nton cu'une. [28] Jech o xal un, más to oy ta co'nton ti tey ta jtac talel ta atojolic yo' jech
xamuyubajic ti ta xavilic yan veltae. Ja' jech xtoc yo' mu teyuc no'ox oyucun ta at o'nton
avu'unic. [29] Muyubajanic, ich'ic ta muc' ti quermanotic Epafroditoe, ti jech avermano abaic
ta sventa ti Cajvaltique. Ti jch'unolajeletic ti buch'utic co'ol s'elan yo'ntonic jech chac c'u
cha'al ti stuque, ich'ic me ta muc' ta sjunul avo'ntonic. [30] Yu'un ti stuque jutuc xa mu icham
ti jech ta xtun yu'un ti Cristoe. Ja' jech xtoc sjunul yo'nton its'ic yu'un svocol ti jech laj
yac' sba ta tunel cu'une ti c'alal mu xu' avu'unic ta xacoltaicune.

3

Ti c'usi ta xloc' venta ta melele

[1] Avi tana un, Quermanotac, muyubajanic yu'un ti Cajvaltique. Ti vu'une ma'uc vocol
ta xca'i ti ta jcha'alboxuc ti c'usi laj xa ono'ox calboxuque. Yu'un ja' ta xtun avu'unic.
[2] Bijanic me yu'un ti buch'utic co'ol s'elan ts'i' ti stalelique, ti buch'u ta xaq'uic ta ich'el
ti circuncisione, ti buch'utic toj chopol ti c'usi ta spasique. [3] Yu'un ti buch'utic ac'bilic ti
bats'i circuncisione, ja' ti vo'otique. Yu'un ta xquich'tic ta muc' ti Dios ta yut co'ntontic
ta sventa ti Ch'ul Espíritue. Xijmuyubajotic ti jech oyotic ta stojol ti Cajvaltic Jesucristoe.
Mu ta jpat co'ntontic ti lec oyotic ta sventa ti c'usi ta jpastic ta spat xocon no'oxe. [4] Ati
lecuc oyucun yu'un ti va'i s'elan spat xocon no'oxe, mu'yuc buch'u más lec oy ti jechuque.
Jtuc no'ox ti más jpatoj co'ntone, ti más lec oyun jechuque. [5] Yu'un c'alal quich'oj
svaxaquibal c'ac'al jvoq'uele, li'ac'bat quich' circuncisión. Ja' jech xtoc sts'unubalun ti
Israele. Snitilulun ti Benjamine. Ja' jech xtoc snich'onun hebreo, yu'un hebreoetic ti jtot
jme'e. Bats'i jfariseo xca'i jba ti c'u s'elan ta xal ti mantal yu'un ti j'israeletique. [6] Yu'un
ta sventa ti mantale, mu'yuc buch'u xu' xisa'bun jmul tey. Yu'un laj jch'un ti c'usi ta xale.
Mi ja'uc jc'an ti ta xyanije. Jech o xal un, laj quilbajin ti jch'unolajeletique. [7] Scotol ti va'i
s'elan laj jpas talele ti tsots sc'oplal laj ca'i ti jech sc'an pasele, avi tana un, mu xa tsotsuc
sc'oplal ta xca'i. Yu'un ja' xa tey jpatoj co'nton ta stojol ti Cristoe. [8] Pero ma'uc no'ox jech
yepal taje. Ac'o mi oy to c'usi xu' ta jpas ti caloje, pero mu'yuc stu. Yu'un ja' toj ech'em
xloc' venta ta xca'i ti jech laj cojtiquin ti Cajval Cristo Jesuse. Ta sventa ti Cristoe, laj xa
jten scotol, laj xa jbis ta c'a'ep scotol, yo' jech ta xicom ta stojol ti Cristoe, [9] yo' jech jun
ta xicom schi'uc. Pero ma'uc laj jta jlequilal jtuc ta sventa ti laj jch'un ti mantale. Ti jech
laj jta ti jlequilale, ja' no'ox ta sventa ti Cristoe, ti jech yaloj ti Dios ti ta xac'be ti buch'u
ta xch'unique. Yu'un jech ta sta ti buch'u ta xch'un ti Cristoe. [10] Ti c'usi ta jc'ane, ja' ti
ta xcojtiquin ca'i ti Cristoe, ti ac'o ca'i lec ti smuc'ul stsatsal ti icha'cuxie, ti co'ntonuc
quich' ti jvocole jech chac c'u cha'al ti c'alal icham ti stuque, [11] yo' jech ta jpat co'nton ti ta
xicha'cuxi eque.

Cac'tic batel persa yo' jech ta jtatic ti spajebe

[12] Mu yu'unuc ta xcal ti tey xa c'otemune, ti yan xa cutsile. Pero cac'oj batel persa ta
stael ti jech laj yic'un ti Cristo Jesús ba'yele. [13] Quermanotac, mu yu'unuc ta xcal ti jtaoj
scotol taje. Pero ti c'usi ta jpase, ja' ta jch'ay ta co'nton ti c'usi comem ta jpate. Ja' ta xcac'

batel persa ta stael ti c'usi mu to jtaoje. 14 Yu'un ta jc'an ta xic'ot ti bu ti spajebe, yo' jech
ta xquich' ti jmoton ti jech ic'bilun yu'un ti Dios ti oy ta vinajele ta sventa ti oyun ta stojol
ti Cristo Jesuse.
15 Jcotoltic ti jch'unojtic lec ti Cajvaltique, jech me ac'o jnoptic o batel. Mi oy to yan ti
c'usi ta xanopique, Dios ta xayac'boxuc avilic xtoc. 16 Pero junuc xa me co'ntontic cuxicutic
schi'uc ti c'u yepal laj xa jtatique.
17 Quermanotac, chanic ti c'u s'elan ta jpase. Ja' jech xtoc chanbeic stalelic ti buch'utic
ta snopic ta spasic jech chac c'u cha'al ti laj cac'cutic avilique. 18 Ep ta velta laj xa calboxuc
ava'iic, ta ya'lel jsat ta jcha'alboxuc yan velta xtoc, yu'un oy ep ti buch'utic ti jech ta
scrontainic ti icham ta cruz ti Cristoe. 19 Pero ta ono'ox xbatic ta ch'ayel ti jech ta spasique.
Yu'un ja' xrioxinojic ti c'usitic lec ta xa'i ti stuquique. Yu'un cajal ta xa'i sbaic schi'uc ti
c'usi xu' ta x'ac'atic ta q'uexlal ti jechuque. Yu'un ja' no'ox c'upil ta xa'iic ti c'usitic oy li'
ta sba banomile. 20 Pero ti vo'otique ja' cosilaltic ti vinajele. Jmalaojtic ti ta xtal ta vinajel
ti Jcoltavaneje, ja' ti Cajvaltic Jesucristoe. 21 Yu'un ja' ta sjeltabotic ti jsa'mulil beq'uete, ti
sna' xchame, yo' jech ta xquich'tic ti jbec'taltic jech chac c'u cha'al ti stuc ti yan yutsile.
Jech ta spas ta smuc'ul stsatsal stuc. Yu'un ja' oy ta yoc ta sc'ob scotol ti c'usitic oye.

4

Muyubajanic o ta stojol ti Cajvaltique

1 Jech o xal un, Quermanotac, ti oyoxuc ta co'nton ta jq'ueloxuc ca'ie, ti vo'oxuc
ximuyubaj avu'unique, ti matanaloxuc cu'un ta xca'ie, junuc me avo'ntonic ta stojol ti
Cajvaltique, ti vo'oxuc oyoxuc ta co'ntone.
2 Ta jc'anbe vocol ti Evodiae schi'uc ti Síntiquee ti ac'o co'oluc ti yo'ntonique, yu'un
yermano sbaic ta sventa ti Cajvaltique. 3 Jech ti vo'ote, Quermano, ti jchi'il jbatic ta abtele,
avocoluc coltao ti cha'vo' antsetic taje. Yu'un ti stuquique laj yaq'uic persa ta scoltaelun
ta yalel ti colebal lequil ach' c'ope, jmoj schi'uc ti Clementee, schi'uc ti yan jchi'iltac ta
abtele. Ti stuquic taje tey xa tsacal ti sbiic ta libro yu'un ti cuxlejale.
4 Muyubajanic scotol c'ac'al ta stojol ti Cajvaltique. Ta jcha'alboxuc ava'iic, muyubajanic
no'ox. 5 Aq'uic ta ilel ti slequilal avo'ntonic ta stojol scotol ti cristianoetique, yu'un nopol
xa talel ti Cajvaltique.
6 Mu xavulilan avo'ntonic yu'un ti c'usi ta xvul ta atojolique. Albeic ya'i ti Dios scotol ti
c'alal ta xac'oponique. C'anbeic, ja' jech xtoc, colaval, utic. 7 Jech ti Diose ta xac'boxuc jun
avo'ntonic ti ja' jelavem ti yutsil smuc'ule, ti ja' mu sta snopbenal yu'un ti cristianoetique.
Ti jpat-o'ntonal taje, ja' ta xchabiboxuc ti avo'ntonique, ti c'usi ta xanopique, yu'un
oyoxuc ta stojol ti Cristo Jesuse.

Nopic ti c'usi leque

8 Ja' jech ti slajeb ta xcalboxuc ava'iique, Quermanotac. Ja' me nopic scotol ti c'usi
melele, scotol ti c'usi ich'bil ta muq'ue, scotol ti c'usi leque, scotol ti c'usi yan yutsile,
scotol ti c'usi lec ta q'uelele, scotol ti c'usi lec ta xvinaj sc'oplale. Nopic scotol ti c'usi
leque, ti c'usi lec sc'oplale. 9 Aq'uic me persa ta spasel ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuque, ti
c'u s'elan laj jbijubtasoxuque, ti c'u s'elan laj ava'iic laj cale, ti c'u s'elan laj avilic laj jpase.
Pasic me jech. Jech ti Dios ti ta xac' jun avo'ntonique, ta xchi'inoxuc.

Ti matanal ti ac'bat ti Pablo yu'un ti jch'unolajeletic tey ta Filipose

10 Ximuyubaj xa ta stojol ti Cajvaltique ti laj acha'vulesun ta avo'ntonique. Ti jech taje,
mu yu'unuc ta xcal ti laj ach'ayun ta avo'ntonique, ja' ti mu c'usi xavutic ta xacoltaicune.
11 Mu yu'unuc ta xcalboxuc ava'iic ti ta jc'an coltaele. Yu'un laj xa jchan ti ximuyubaj
no'ox yu'un ti c'u yepal oy cu'une. 12 Yu'un jna' lec ti c'u s'elan ti me'onale, ti c'usi oy ep
x'ayane. Mi ta xivi'naj, mi noj jch'ut, mi oy c'usi x'ayan cu'un, mi mu'yuc, laj xa jchan ti
c'usiuc no'ox c'otuc ta jtojole. 13 Xu' cu'un scotol yu'un Cristo ta xiyac'bun quip. 14 Ac'o mi
jech ta xcal, pero lec ti jech laj acoltaicun yu'un ti jvocole. 15 C'alal liloc' batel ta alumalic
Macedoniae, yo' chba cal ti colebal lequil ach' c'op ta yan partee, xana'ic lec ti mu'yuc

yan jch'unolajeletic laj scoltaicune. Ja' no'ox ti vo'oxuc jfiliposoxuc ti laj atacbeicun talel
ti coltael ta sventa ti laj ava'iic ti lequil ach' c'ope. 16 C'alal tey oyun to ox ta Tesalónicae,
tey laj ataquic batel jayib velta ti c'usi ta xtun cu'une. 17 Ti jech ta xcal taje, ma'uc no'ox
ta jc'an ti oy c'usi ta xquich'e. Ja' ta jc'an ti ac'o epajuc ti ac'ulejalic ta stojol ti Diose.
18 Yu'un laj xa quich' scotol. Mu'yuc xa c'usi sc'an. Ti c'u yepal laj atacbeicun talel ta stojol
ti Epafroditoe xiloc' o lec schi'uc. Yu'un oy to sobrail. Ti c'u yepal laj atacbeicun talele,
co'ol schi'uc smuil pom ti ta xich' chic'bel ta stojol ti Dios ti lec ta xile. 19 Ti Dios cu'une,
yu'un ja' ta xac'boxuc scotol ti c'usi ta xtun avu'unique ti co'ol schi'uc ti slequil c'ulejal ti
tey oy ta stojol ti Cristo Jesuse. 20 Ich'biluc o ta muc' sbatel osil ti Jtotic Diose. Jechuc.

Slajeb chabanuc

21 Ta sventa ti Jesucristoe, chabanuc xavalbe ya'i scotol ti buch'u yu'untac ti Diose.
Chabanuc xayalboxuc ti quermanotic ti li' jchi'inoje. 22 Ja' jech xtoc chabanuc xayalboxuc
ti buch'utic ti tey oy ta sna ti ajvalil Romanoe. Chabanuc xayalboxuc scotol ti buch'u
yu'untac ti Dios ti li' oyique.

23 Ac'o yac'boxuc bendición acotolic ti Cajvaltic Jesucristoe. Jechuc.

Colosenses

Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta Colosase

1 Vu'un Pabloun, iloc' i'ayan ta yo'nton ti Dios ti jech jcholc'opune, ti tacbilun yu'un
ti Jesucristoe. Ti vu'une schi'uc ti quermanotic Timoteoe 2 ta jts'ibaboxuc talel ti
jcartacutique, Quermanotac, ti vo'oxuc ti jun avo'ntonic ta stojol ti Cristoe, ti yu'unoxuc
xa ti Dios ti li' nacaloxuc ta jteclum Colosase. Ti Jtotic Diose, ac'o yac'boxuc bendición.
Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

Ti Pabloe ta sc'oponbe Dios ta stojol ti jch'unolajeletique

3 Colaval, xcutcutic ono'ox ti Diose, ti ja' Stot ti Cajvaltic Jesucristoe, ti c'alal ta jtacutic
ta c'oponel ta atojolique. 4 Yu'un laj ca'i ac'oplalic ti jun avo'ntonic ach'unojic ti Cristo
Jesuse. Ja' jech xtoc ti c'ux ta xava'iic scotol ti buch'utic yu'untac ti Diose. 5 Ti jech atalelic
taje, yu'un apatoj avo'ntonic yu'un ti c'usi tey q'uejbil ta vinajel ti ja' avu'unique. Ti jech
lic apat avo'ntonic taje, ja' o c'alal lic ava'iic ti colebal lequil ach' c'ope. 6 Ti lequil ach' c'op
ti laj avich'ic albele, yacal ta x'epaj batel ta sjoylej banomil jech chac c'u cha'al ic'ot ta
pasel ta atojolic ti c'alal laj ava'iic ti sc'uxul yo'nton ti Diose, ti ja' laj ava'iic ti ja' melel ti
sc'uxul yo'ntone. 7 Ti lequil ach' c'op taje, ja' laj xchanubtasoxuc ti quermanotic Epafrase,
ti ja' jchi'ilcutic ta abtele, ti jun yo'nton ta xtun yu'un ti Cajvaltic ta atojolique. 8 Ja' laj
yalbun ca'icutic ac'oplalic ti c'ux ta xava'i abaic ta sventa ti Ch'ul Espíritue. 9 Jech o xal
un, ti c'alal jech laj ca'icutic ti ac'oplalique, mu xquicta jbacutic ta sc'oponel, ta sc'anbel
ti Diose ti ac'o yac'boxuc avilic ti c'usi ta sc'an ti stuque, ti ac'o yac'boxuc ep ta tos ti
abijilique, ti ac'o yac'boxuc sbijil ajol avo'ntonique. 10 Jech ta xavaq'uic ta q'uelel ti lec ta
xapasic jech chac c'u cha'al ti buch'u yu'untac ti Cajvaltique. Tey ono'ox ta xapasic ti c'usi
lec ta xile. Tey ta x'ayan ep ta tos slequilal avo'ntonic ta spasel ti c'usi leque. Tey xlic
avojtiquinic lec ti Diose. 11 Ta jc'anbecutic ti Diose ti ac'o yac'boxuc avipic ta sventa jun
yutsil ti smuc'ul stsatsale, yo' jech oy smuc'ul avo'ntonic xamuyubajic ta xcuch avu'unic
ti c'usiuc no'ox ta xc'ot ta atojolique. 12 Ja' jech xtoc yo' jech xamuyubajic ta xavalbeic
vocol ti Jtotic Diose. Yu'un chapal xa jc'oplaltic yu'un ta yich'el ti c'usi ta xiyac'botique
schi'uc ti buch'utic yu'untac ti oyic ta saquilal osile. 13 Ti Diose laj spojotic loq'uel ta yoc
ta sc'ob ti ic'al osile. Laj xa yic'otic ochel ti bu ta xventainvan ti sc'uxubinbil Nich'one.
14 Jech lijcolotic ta sventa ti jech ichame. Tey laj yac'botic perdón yu'un ti jmultique.

Lec ta xquil jbatic schi'uc ti Diose ta sventa ti icham ti Cristoe

15 Ti Dios ti mu xvinaj ta q'uelele tal yac' sba ta q'uelel ta sventa ti Snich'one. Yu'un ti
Snich'one tey xa ono'ox oy ti c'alal lic meltsajuc talel scotol ti c'usitic oye. 16 Ta sventa
Cristo imeltsaj yu'un ti Dios scotol ti c'usitic oy ta vinajele, ti oy ta banomile, ti c'usitic mu
xvinaj ta q'uelele, ti c'usitic xvinaj ta q'uelele. Scotol ti jpasmantaletique, ti j'abteletique,
ti buch'u tsots xu' yu'unic ti mu xvinaj ta q'uelele, scotol imeltsaj yu'un ti Dios ta sventa
ti Cristoe, yo' jech ta xtun yu'un ti stuque. 17 Yu'un ti Cristoe tey ono'ox oy c'alal mu'yuc
to ox scotol ti c'usitic oye. Ja' ta sventa stuc ti lec ta xanav scotol ti c'usitic oye. 18 Pero
ma'uc no'ox taje. Yu'un oy to yan. Yu'un ti Cristoe ja' jolil c'otem cu'untic ti sbec'talotic ti
vo'otic jch'unolajelotique. Ti Cristo ti ta xac'botic jcuxlejaltique, ba'yel icha'cuxi yo' jech
ic'ot ta totil yu'un scotol. 19 Yu'un ti Diose jech laj sc'an ti tey c'otuc scotol ti stalel stuc ta
stojol ti Cristoe. 20 Jech laj sc'an xtoc ti ta sventa Cristo ti ac'o lecubuc scotol ti c'usitic oye,
ti li' ta banomile, ti tey ta vinajele. Ja' o tey ilecub scotol ti c'alal icham ta cruz ti Cristoe.
21 Ti ta vo'nee, jyanlumoxuc to ox, chopol avo'ntonic. Laj acrontainic ti Dios ta
avo'ntonique. Yu'un chopol ti c'usitic laj apasique. Avi tana un, lec xa xayiloxuc ti Diose
22 ta sventa ti laj yich' svocol schi'uc sbec'tal c'alal icham ta cruz ti Cristoe. Ja' jech laj spas
ti Diose, yo' jech mu'yuc amulic, ti lecubtasbiloxuc ta xc'ot ava'an abaic ta stojole. 23 Yo'
jech ta xataic taje, ja' ta sc'an ti junuc avo'ntonic ach'unojic ti Cajvaltique. Ja' ta sc'an ti

ats'unoj lec ta avo'ntonic ti ta xacolic ta sventa ti colebal lequil ach' c'op ti laj ava'iique.
Ti lequil ach' c'op taje ta xich' alel ta sjoylej banomil. Yu'un vu'un Pabloun ta jcolta jba ta
yalel.

Ti Pabloe sbainoj ti jch'unolajeletique

24 Ximuyubaj xa ti jech ta xquich' jvocol ta aventaique. Yu'un ti jech ta xquich' ti jvocole,
tey ta jtsacubtas batel ti jvocol ti mu to ca'ioje jech chac c'u cha'al laj yich' svocol ti Cristo
yu'un ti jch'unolajeletique, ti ja' sbec'tale. 25 Yu'un ja' cabtel laj yac'bun ti Diose yo' jech ta
xitun yu'un ti jch'unolajeletique, yo' jech lec oyoxuc. Jech o xal un, jamal ta xcal ti sc'op
Diose. 26 Ti sc'op Dios taje, ja' ti c'usi mu'yuc to ox vinajem talele, ati mucul to ox yu'un
ti Dios ta vo'ne ti sjaylajunchopal laj ech'uc talel ti cristianoetique. Avi tana un, laj xa
yac'be yojtiquin ti buch'u yu'untaque. 27 Jech laj sc'an ti Diose ti ta xac'botic jna'tic ti c'usi
yan yutsil ta xavich' ti vo'oxuc jyanlumoxuc ti ja' mucul to oxe. Ti c'usi mucul to oxe, ja'
ti Cristo oy ta atojolique. Ja' ta sventa ti Cristoe xu' xanopic ti tey ta xataic ti yutsilal ti
Diose.
28 Ja' yu'un un, ti vu'uncutique ta xcalbecutic sc'oplal ti Cristoe. Ta jbijubtascutic
scotolic. Ta jchanubtascutic scotolic, yo' jech ta xa'ibeic lec ti smelole, yo' jech ch'iemic
lec ti jech junic schi'uc ti Cristoe. 29 Jech o xal un, ta xi'abtej. Cac'oj persa ta sjunul quip,
ta sjunul jtsatsal ti yac'ojbun ti Cristoe.

2

1 Ta jc'an ta xana'ic ti tey ono'ox cac'oj persa ta atojolic yo' lec oyoxuque schi'uc xtoc ti
c'u yepal oyic ta Laodiceae, schi'uc xtoc ti c'u yepal mu to xiyojtiquinique. 2 Ta xcac' persa
yu'un ta jc'an ti oyuc yip ti yo'ntonique, ti co'oluc c'ux ta xa'i sbaique, ti jech lec jamaluc
ti sba satique, yo' jech ta xojtiquinic smelol ti c'usi mucul to ox yu'un ti Diose, ja' ti Cristo
stuque. 3 Yu'un ja' oy ta yoc ta sc'ob Cristo scotol ti jbijiltique, ti snopobil cu'untique.
4 Ti jech ta xcalboxuc taje, yo' jech mu xalajic ta lo'lael yu'un ti buch'utic jun xa yutsil ti
sc'opic ya'yele. 5 Ac'o mi mu'yuc tey va'alun ta atojolic, pero tey oy ti co'nton ta atojolique.
Ximuyubaj xa avu'unic ti jmoj avo'ntonique schi'uc ti jun avo'ntonic ach'unojic ti Cristoe.
6 Jech o xal un, junuc me avo'ntonic cuxianic o ta stojol jech chac c'u cha'al ti laj ach'unic
talel ti Cajvaltic Jesucristoe.
7 Jech chac c'u cha'al laj avich'ic chanubtasele, ch'unic o jech, yo' jech ta xach'iic ta
xavibelinic ti Cristoe. Teyuc ono'ox me, albeic vocol ti Diose.

Ti ach' jcuxlejaltic ta sventa ti Cristoe

8 Bijanic me, mu me xavac' abaic ta lo'lael yu'un ti buch'utic melel xa ya'yel ti c'usi ta
xalique. Yu'un ti stuquique ma'uc ta xalbeic sc'oplal ti Cristoe. Yu'un ja' no'ox ta xalic ti
c'u s'elan liquem yu'unic ti cristianoetique, ti snopbenic no'ox stuquique.
9 Yu'un scotol stalel ti Diose tey oy ta stojol ti Cristoe. 10 Jech ti vo'oxuque nojemoxuc ta
yutsilal ti Diose, yu'un junoxuc xa schi'uc ti Cristoe. Yu'un ti stuque ja' ta spas ta mantal
scotol ti j'abteletique schi'uc ti buch'u tsots xu' yu'unic ti mu xvinaj ta q'uelele. 11 Ja' jech
xtoc ti jech junoxuc xa schi'uc ti Cristoe, laj xavich'ic ti circuncisione. Pero mu xco'olaj
schi'uc ti circuncisión ti ta xich' setel ti abec'talique. Yu'un ti circuncisión ti laj avich'ique,
ja' ti coltael yu'un ti amulique ti jech chopol ti atalelique. Ja' laj spas stuc ti Cristoe. 12 Yu'un
c'alal jech laj avich'ic vo'e, jmoj lamucatic schi'uc ti Cristoe. Ja' jech xtoc jmoj lacha'cuxiic
schi'uc. Yu'un laj ach'unic ti oy smuc'ul stsatsal ti Diose ti jech laj xcha'cuxes ti Cristoe.
13 Ta vo'nee, chamemoxuc to ox ta sba ta sat ti Dios ta scoj ti amulique. Yu'un mu'yuc to
ox avich'ojic ti circuncisione. Pero avi tana un, ti Diose laj xa yac'boxuc acuxlejalic jmoj
schi'uc ti Cristoe, yu'un laj xa ataic perdón yu'un ti amulique. 14 Ti Diose laj xa stubbotic
quiltic ti oy sc'oplal ta jtojtic ta scoj ti mu xch'un cu'untic ti mantaletique. Yu'un tey itub
ti quiltique ti c'alal jipil icham ta cruz ti Cristoe. 15 C'alal icham ta cruz ti Cristoe, tey tsalbil
ic'otic ti j'abteletique, ti jpasmantaletique, ja' ti buch'u tsots xu' yu'unic ti mu xvinaj ta
q'uelele. Tey i'ac'atic ta q'uexlal ti mu xu' yu'unique. Tey ic'bil ibatic jech chac c'u cha'al
jchuqueletic ti c'alal tsalbil ic'otique.

Ja' me sa'ic ti c'usi sventa vinajele

16 Jech o xal un, ti c'usi ta xavuch'ique, ti c'usi ta xave'ique, ti xchabiel sc'ac'alil ti
q'uine, ti ach' ue, ti sc'ac'alil cuxob o'ntonale, mu me xana'le abaic yu'un ti buch'u jech
ta xalic ti tsots sc'oplale. 17 Scotol ti jech taje, ja' svinajeb ti oy Buch'u ta xtal ono'oxe, ti
ja' ti Cristoe. 18 Mu xavaq'uic ta pojel ti amotonic yu'un ti buch'utic biq'uit yac'oj sbaic
yilele, ti c'alal yich'ojic ta muc' ti ángeletique. Yu'un ti stuquique tey chba stic' sbaic ti
bu mu xojtiquinique. Ja' jech xtoc stoyoj sbaic yu'un ti sbijil stuquic no'oxe. 19 Yu'un ti
stuquique mu staojuc yav ti junic schi'uc ti Cristoe, c'alal ti stuque ja' jolil cu'untic. Yu'un
ta xists'itesotic. Ta xismalq'uinotic. Ta xispasotic ta jun ti jujunotic schi'uque co'ol jech
chac c'u cha'al snopoj ono'ox ti Diose.

20 Ti vo'oxuque jmoj lachamic schi'uc ti Cristoe. Tey laj sc'oplal avu'unic ta snopilanel
jech chac c'u cha'al ta snopic ti cristianoetique. ¿C'u cha'al ya'yel un cha'e ti tey avac'ojic
persa ta snopel jech chac c'u cha'al ta snopic ti cristianoetic li' ta sba banomile? 21 Yu'un
q'uel avilic ti c'usi ta xapasique. Yu'un tey to ach'unojic jech chac c'u cha'al li'e: "Mu
xapiquic le'e. Mu xalajesic le'e. Mu xatsaquic le'e", ti xa'utatique. 22 Scotol ti va'i s'elan
taje, smantal snopben no'ox cristianoetic ti ta x'ech' ta xlaj sc'oplal no'oxe. 23 Ta melel,
oy sbijil ya'yel ti c'usi ta xalique. Yu'un ta sujvan ta yich'el ta muc' ti c'usi xch'unojique.
Yu'un ta snijan sbaic. Ta xac'be yich' svocol ti sbec'taltique. Pero scotol taje, mu xlecub
yu'un ti schopolal co'ntontique.

3

1 Yu'un ti vo'oxuque, ti jech lacha'cuxiic xa schi'uc ti Cristoe, jech o xal un, sa'ic ti c'usi
ja' sventa vinajele, ti bu chotol ti Cristo ta sbats'i c'ob ti Diose. 2 Ja' nopic ti c'usi ja' sventa
ti vinajele. Ma'uc xanopic ti c'usi sba banomil no'oxe. 3 Yu'un jmoj lachamic schi'uc ti
Cristoe. Avi tana un, tey xa q'uejel ti acuxlejalic schi'uc ti Cristo ta stojol ti Diose. 4 Yu'un ti
Cristoe ja' jcuxlejaltic stuc. C'alal ta xcha'sut talele, jech ti vo'oxuque tey jmoj ta xavinajic
schi'uc. Ti c'u s'elan ti yutsilal slequilale, jech ta xavich'ic ec.

Ti poco' cuxlejale schi'uc ti ach' cuxlejale

5 Ta j'ech'eluc o ac'o chamuc scotol ti c'usi oy ta avo'ntonic ti ja' no'ox sventa sba
banomile, ti mulivajele, ti c'usi ta soquesvane, ti sc'upijel avo'ntonique, ti chopol c'usi ta
xanopique. Ti ta yu'uninel ti c'usi ma'uc avu'unique, yu'un taje, co'ol s'elan ja' arioxinojic
ti c'usi meltsanbil ta c'abale. 6 Ti buch'utic jech yo'ntonic taje, chapal xa sc'oplal ta xich'ic
tsots castigo yu'un ti Diose ta scoj ti mu xch'unique. 7 Yu'un jech to ox laj apasic ta vo'ne ti
vo'oxuque. 8 Avi tana un, ictaic scotol jech chac c'u cha'al li'e, ti ile, ti sc'ac'al avo'ntonique,
ti ta xasa'be aba amulique, ti jeche' no'ox ta xatsacvanic ta c'ope, ti chopol c'opetic ti ta
xloc' ta aveique. 9 Mu xajutbe abaic c'op ta jujun tal. Yu'un laj xa ajipic comel ti apoco'
cuxlejalic ti mu xtun ti c'usi laj apasic to oxe. 10 Yu'un laj xa ac'u'inic ti ach' cuxlejale, ti ta
x'ach'ub batel jech chac c'u cha'al stalel stuc ti Diose, yo' jech ta xavojtiquinic batel ti c'u
s'elan ti stuque, ja' ti pasbil xa yu'une. 11 Jech o xal un, ma'uc xa tsots sc'oplal mi j'israel,
mi ma'uc, mi yich'oj circuncisión, mi mu'yuc, mi jyanlum, mi mu'yuc chanubtasbil, mi
mosovil, mi ma'uc. Ti c'usi tsots sc'oplale, ja' ti oyotic ta stojol ti Cristoe ti ta sventainotic
jcotoltique.

12 Yu'un ti Diose ta xc'uxubinoxuc. Laj st'ujoxuc yo' jech ta xacomic ta yu'untac. Jech
o xal un, cuxianic ta spasel ti yutsil avo'ntonique, ti biq'uit ta xavac' abaique, ti lec
ac'opojelique, ti oy smuc'ul avo'ntonique. 13 Ts'icbo abaic ta jujun tal. Ac'bo abaic perdón
ti mi oy buch'u ta xjelav ta atojolique. Jech chac c'u cha'al laj yac'boxuc perdón ti Cristoe,
ja' jech xapasic ti vo'oxuque. 14 Pero ti tsots sc'oplale, ja' ti c'ux ta xava'i abaique. Yu'un
tey ta xataic ti jun avo'nton acotolique. 15 Ac'o sventain avo'ntonic ti yutsilal yo'nton ti
Diose, ja' ti jech ono'ox oy ta yo'nton ti laj yic'oxuc ti jun ta xacomic ta stojole. Ja' jech
xtoc, colaval, utic ti Diose.

16 Ac'o nojuc lec ta avo'ntonic sc'op ti Cristoe. Chanubtaso abaic, tsatsubtasbo aba
avo'ntonic ta jujun tal yu'un scotol ti abijilique. Colaval, Dios, xavutic ta avo'ntonic ti jech

ta xaq'uejinic yu'un ti sc'op Diose, yu'un ti sq'uejoj Diose. 17 C'usiuc no'ox ti ta xapasique
schi'uc ti ta xavalique, pasic ta sventa ti Cajvaltic Jesuse. Colaval, utic ti Jtotic Dios ta
sventa ti Jesuse.

Jech ta sc'an ta spasic ti jch'unolajeletique

18 Ajnililetic, co'oluc me avo'ntonic schi'uc ti amalalique. Yu'un ja' jech sc'an ta xapasic
ti vo'oxuc ti avich'ojic ta muc' ti Cajvaltique. 19 Malaliletic, c'ux me xava'iic ti avajnilique.
Mu me xc'aq'uetuc aveic ta stojol. 20 Alab nich'nabiletic, ch'unbeic scotol smantal ti atot
ame'ique. Yu'un ti mi jech ta xapasique, lec ta xayilic ti Cajvaltique. 21 Totil me'iletic,
mu me xc'aq'uetuc aveic ta stojol ti avalab anich'nabique, yo' jech mu soc yo'ntonic.
22 Mosoviletic, ch'unbeic scotol smantal ti avajvalic ti li' ta banomile. Mu me ja'uc no'ox lec
ta xach'unic yilel ti c'alal tey sq'uelojoxuque. Pasic ta sjunul avo'ntonic ti jech axi'taojic
ti Diose. 23 C'usiuc no'ox ti ta xapasique, pasic ta slequilal avo'ntonic ti co'oluc s'elan
ti tey avac'oj abaic ta tunel yu'un ti Cajvaltique. Yu'un ma'uc no'ox ta xatun yu'un ti
cristianoetique. 24 Yu'un xana'ic lec ti ta xa'ac'batic amotonic yu'un ti Cajvaltique, ja' ti
arextoique. Yu'un tey avac'oj abaic ta tunel yu'un ti Cristoe, ti ja' Avajvalic ta melele.
25 Yan ti buch'u chopol ta spasique, tey ta x'ac'batic stojolic yu'un Dios ti c'usi chopol laj
spasique. Yu'un mu jeltosuc yo'nton ta stojol ti cristianoetique.

4

1 Ti vo'oxuc ajvaliloxuque, oyuc slequilal avo'ntonic, oyuc arazonic ta stojol ti amoso-
vique. Vuleso me ta avo'ntonic xtoc ti oy jun Avajvalic ti tey oy ta vinajele.
2 Mu xavicta abaic ta sc'oponel ti Diose. Julavanic. Ja' jech xtoc, colaval, xavutic ti Diose.
3 Ja' jech xtoc, c'oponic ti Dios ta jtojolcutique, yo' jech ti Cajvaltique ta sjam batel ti be ta
yalel ti lequil ach' c'op yu'une, ti ja' sc'oplal ti Jesucristo ti mucul to oxe. Yu'un ja' ta
sventa ti jech li' tiq'uilun ta chuquele. 4 C'oponic ti Dios ta jtojole, yo' jech jamal ta xcal
sc'oplal ti Cristo jech chac c'u cha'al ta sc'an ta jpase.
5 Bijanic me yu'un ti ma'uc jch'unolajeletique. Mu me jeche'uc no'ox x'ech' avu'unic ti
jujun c'ac'ale. 6 Ti c'usi ta xavalique, lecuc me, oyuc me yutsil ta a'yiel. Sc'an xana'ic c'u
s'elan ta xatac'avic ta jujun tal.

Slajeb chabanuc

7 Ti quermanotic Tíquicoe ti lec xquiltique, ti ja' cajcoltobbae, ti jmoj ta xituncutic yu'un
ti Cajvaltique, ja' ta xalboxuc ava'iic ti c'u s'elan ta xbat ti jc'oplale. 8 Jech o xal un, tey ta
jtac talel ta atojolic yo' jech ta xava'iic c'u j'elancutic, yo' jech ta stsatsubtas avo'ntonic.
9 Ja' jech xtoc tey ta xchi'in talel ti quermanotic Onésimoe, ti lec xquil jbatic schi'uque,
ti jun yo'ntone, ti ja' avinquilelique. Jech ti stuquique ja' ta xayalboxuc ava'iic ti c'usi ta
xc'ot ta pasel li'e.
10 Ti jchi'il ta chuquel Aristarcoe, chabanuc xayalboxuc. Chabanuc xayalboxuc ti Marcos
xtoque, ti ja' snich'on sjun tot ti Bernabee. Mi tey ta xc'ot ta atojolic ti Marcose, calojboxuc
xa ono'ox ava'iic ti c'usi xu' ta xapasique, ich'ic me ta muc'. 11 Chabanuc xayalboxuc ti
Jesuse, ti ja' Justo ti yan sbi xtoque. Ti ta scotol ti jch'unolajel j'israeletique, ja' no'ox
jech yepal taje ti ta scoltaicun ta yabtelanel ti ventainel yu'un ti Diose. Yu'un ja' jpatoj
co'nton yu'unic. 12 Chabanuc xayalboxuc ti Epafrase, ti ja' jun achi'ilic ti ta xtun yu'un
ti Cristoe. Ti stuque tey ono'ox ta sc'opon ti Dios ta atojolique yo' jech jun avo'ntonic,
yo' jech tey avac'ojic persa ta spasel ti c'usi ta sc'an yo'nton ti Diose. 13 Vu'un rexticoun,
quiloj lec ti tey ono'ox ta xvul yo'nton ti Epafras ta atojolique schi'uc xtoc ti buch'u
oyic ta jteclum Laodiceae, schi'uc xtoc ti oyic ta Hierápolise. 14 Chabanuc xayalboxuc ti
jpoxtavanej Lucase, ti lec c'anbile, schi'uc xtoc ti Demase.
15 Chabanuc xavalbe ya'i ti quermanotic ti oyic ta Laodiceae. Ja' jech xtoc chabanuc
xavalbe ti Nínfase schi'uc ti jch'unolajeletic ti tey ta stsob sbaic ta snae. 16 C'alal mi
laj aq'uelic ti jcarta li'e, ts'acal to un, taquic batel ta Laodiceae, yo' jech ta sq'uelic ti
jch'unolajeletic teye. Ja' jech xtoc q'uelic me ti jcarta ti ta xlic talel ta Laodiceae. 17 Jech
xavalbeic ti Arquipoe: “Tuc'ulano la me lec ti avabtel ti la'ac'bat yu'un ti Cajvaltique.”

[18] Vu'un Pabloun, ta jc'ob jtuc laj jts'iba talel ti chabanucoxuque. Mu me xach'ay ta avo'ntonic ti tiq'uilun ta chuquele. Ac'o yac'boxuc bendición ti Diose. Jechuc.

1 Tesalonicenses

Ti Pabloe schi'uc ti schi'iltaque ta sts'ibaic batel scartaic ta stojol ti jch'unolajeletic ti oyic ta Tesalónicae

1 Vu'un Pabloun schi'uc ti Silvanoe, schi'uc ti Timoteoe, ta jts'ibaboxuc talel ti
jcartacutic ta atojolic ti jch'unolajeloxuc ti oyoxuc ta jteclum Tesalónicae, ti oyoxuc ta
stojol ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ich'ic bendición yu'un ti Jtotic Diose
schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

Ti jch'unolajeletic ti oyic ta Tesalónicae ta xaq'uic ta ilel ti c'u s'elan xch'unojique

2 Tey ono'ox ta jvulesoxuc ta co'ntoncutic ti c'alal ta jc'oponcutic ti Diose. Tey ono'ox
ta xcalbecutic vocol ta atojolic. 3 Yu'un ti c'alal ta xcalbecutic vocol ti Jtotic Diose, ja' tey
ta xvul ta co'ntoncutic ti ta sjunul avo'ntonic la'abtejic ti jech ach'unojique, ti ta sc'uxul
avo'ntonic laj avac' abaic ta tunele, ti ta sjunul avo'ntonic amalaojic ti Cajvaltic Jesucristoe.
4 Quermanotac, c'ux ta xa'ioxuc ti Diose. Jna'cutic lec ti ja' laj st'ujoxuc ti stuque. 5 Yu'un ti
c'alal laj calboxuc ava'iic ti colebal lequil ach' c'ope, mu lo'il c'opuc no'ox laj ava'iic. Yu'un
ja' i'abtej smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritu ta atojolique. Jech o xal laj ava'iic ti ja' melel
ti lequil ach' c'ope. Xana'ic lec ti laj jtuc'ulan jbacutic ta atojolic yo' jech lec oyoxuque.
6 Jech ti vo'oxuque laj achanic ti co'ntoncutique. Laj achanbeic yo'nton ti Cajvaltic xtoque.
C'alal laj ach'unic ti lequil ach' c'ope, ac'o mi toj ep laj avich' avocolic, pero xamuyubajic
xa yu'un ti Ch'ul Espíritue. 7 Ti jech icuch avu'unic ti avocolique, tey laj avac'beic yilic
ti jch'unolajeletic ti tey oyic ta yosilal Macedoniae schi'uc ti li' oyic ta Acayae. 8 Vo'oxuc
ta aventaic ti ma'uc no'ox tey ta Macedoniae, ti li' ta Acayae ti itanij avu'unic ti lequil
ach' c'op yu'un ti Cristoe. Yu'un bu'yuc no'ox itanij batel avu'unic. Jech o xal bu'yuc
no'ox a'yinbil ac'oplalic ti ach'unojic ti Diose. Ti jech taje, mu xa persauc ta xcalcutic ti
ac'oplalique. 9 Yu'un ja' stuquic ti cristianoetique ta xalic ti ay calcutic ava'iic ti lequil ach'
c'op ta atojolique. Ja' jech xtoc ta xalic ti laj avich'icuncutic ta muq'ue. Ta xalic xtoc ti
laj xa avictaic ta yich'el ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, yo' jech laj xa avac' abaic
ta tunel yu'un ti bats'i cuxul Diose. 10 Ja' jech xtoc ta xalic ti amalaojic ti ta xcha'sut talel
ta vinajel ti Jesuse, ti ja' Snich'on ti Diose, ti icha'cuxesat yu'un ti Diose, ti ja' jpojvanej
cu'untic yu'un ti tsots castigo ti ta xtale.

2

Yabtel ti Pablo ta Tesalónicae

1 Yu'un xana'ic lec atuquic, Quermanotac, ti mu ta jeche'uc no'ox li'aycutic ta atojolique.
2 Ja' jech xtoc ac'o mi quich'ojcutic talel jvocolcutic ilbajinel ti tey ta jteclum Filipose,
xana'ic lec ti ja' laj scoltauncutic ti Diose. Laj yac'bun quipcutic ta yalbeloxuc ti lequil
ach' c'ope, manchuc mi ep ti crontainele. 3 Yu'un jna'cutic lec ti mu'yuc ch'ayemuncutic
ta be ti c'usi laj calcutique. Ja' jech xtoc mi ja'uc laj jc'oponoxuc ta schopolal co'ntoncutic.
Mi ja'uc oy ta co'ntoncutic ti laj jlo'laoxuque. 4 Yu'un ti Diose lec laj yiluncutic, laj yac'bun
jbainuncutic ti colebal lequil ach' c'ope co'ol jech chac c'u cha'al laj calcutic ava'iique.
Yu'un ma'uc ta jc'ancutic ti lec xi'ilatcutic yu'un ti cristianoetique. Yu'un ja' ta jc'ancutic
ti ac'o lec xiyilcutic ti Diose, ti ja' yiloj ti co'ntoncutique. 5 Vo'oxuc xana'ic lec ti mu
yu'unuc junuc xa yutsil ti quecutic laj jpascutic ta atojolique. Mu'yuc yan c'usi laj calcutic
yo' jech ta jloq'uescutic ti ataq'uinique. Yu'un ja' rextigo stuc ti Dios scotol taje. 6 Ma'uc
tal jsa' ti ich'biluncutic ta muc' yu'un ti cristianoetique, mi ja'uc ti vo'oxuque, mi ja'uc ti
yane. Ti jech tacbiluncutic yu'un ti Cristoe, xu' ta xcac'cutic avocolic ti ta xavac'buncutic ti
c'usi ta xtun cu'uncutique. Ja'uc le'e, mu jechuc laj jpascutic. 7 Ja' no'ox laj jc'uxubinoxuc
jech chac c'u cha'al ti me'ile ti ta sts'ites, ti ta xc'uxubin ti yalabe. 8 Ti jech toj ech'em
c'uxoxuc ta co'ntoncutique, jech o xal un, ma'uc no'ox laj calcutic ava'iic ti sc'op Diose,

ja' jech xtoc ac'o mi ta xichamcutic ta aventaic yo' lec oyoxuc, yu'un toj ech'em c'uxoxuc
ta co'ntoncutic. 9 Quermanotac, xana'ic lec ti laj cac'cutic persa, tsots li'abtejcutic yo' jech
ta jta ti jve'elcutic ti jech li' cuxuluncutique. Yu'un c'ac'al ac'obal li'abtejcutic, yo' jech
mu'yuc buch'u junucal avu'unic ta xisbainuncutic ti c'alal laj calcutic ava'iic ti sc'op Diose.
10 Vo'oxuc rextigooxuc, ja' rextigo xtoc ti Diose ti laj jtuc'ulan jbacutic lec ta atojolic
ti vo'oxuc jch'unolajeloxuque, yo' jech mu'yuc buch'u xisa'bun ti jmulcutique. 11 Xana'ic
xtoc ti laj jtsatsubtas laj jmuq'uibtas ti avo'ntonique jech chac c'u cha'al ta spas ti totil ta
stojol ti snich'nabe. 12 Yu'un laj ono'ox jc'ubanboxuc ava'iic ti jech me xapasic jech chac
c'u cha'al yu'untac ti Diose, ja' ti Buch'u ta xic'oxuc ta yich'el ti slequilal yutsilale.
13 Ti jech taje, ta xcalbecutic vocol ti Diose. Yu'un ti c'alal laj ava'iic ti sc'op Dios ti
laj calboxuque, ma'uc sc'op viniquetic laj ava'iic. Yu'un ja' sc'op Dios laj ava'iic. Melel,
ja' sc'op Dios ono'ox ti ta x'abtej ta atojolic ti vo'oxuc ta xach'unique. 14 Quermanotac,
ti c'alal laj avich'ic ilbajinel yu'un ti achi'iltaque, ja' jech ic'ot ta atojolic jech chac c'u
cha'al ti jch'unolajeletic yu'un ti Dios ti oyic ta Judeae, ti ja' yu'untac ti Cristo Jesuse, ti
ja' laj yich'ic ilbajinel yu'un ti schi'iltaque, ja' ti j'israeletique. 15 Yu'un ja' j'israeletic ti
laj smilic ti Cajvaltic Jesuse. Ja' jech xtoc laj smilic ti j'alc'opetic ta vo'ne ti tac'bilic ta
stojolique. Ja' jech xtoc laj snutsuncutic loq'uel ec. Mu lecuc x'ilatic yu'un ti Diose. Yu'un
scrontainojic scotol ti cristianoetique. 16 Yu'un ti c'alal ta jc'an ta xcalbecutic ya'iic sc'op
Dios ti jyanlumetic yo' jech ta xcolique, jech ti j'israeletique mu xac' xcalcutic. Ti jech taje,
yantic xtoy ti smulique. Avi tana un, tey xa oy ta stojol ti tsatsal castigo yu'un ti Diose.

Ti Pabloe ta sc'an chba svu'lan ya'i yan velta ti jch'unolajeletic ta Tesalónicae

17 Quermanotac, manchuc mi oy bu laj jch'ac jbatic c'uc sjalil ti mu'yuc xquil jbatique,
pero tey ono'ox oyoxuc ta co'ntoncutic ti ta jc'an xtal jq'ueloxuque. 18 Jech co'ntoncutic
ti ta jc'an jq'uelotcutique. Yu'un ti vu'un Pabloune, ep ta velta ti jech laj cac' persae.
Pero ti c'alal jech ta jnop ti jujucoje, laj smacuncutic ta be ti pucuje. 19 ¿C'usi ti
spatobil co'ntoncutic un cha'e, ti smuyubajel co'ntoncutique, ti matanal ti ximuyubaj ti ta
xquich'cutique? Ja' ti vo'oxuque c'alal ta xcha'sut tal ti Jesucristoe. 20 Melel, ti vo'oxuque
ja' ti spatobil co'ntoncutique schi'uc ti smuyubajel co'ntoncutique.

3

1 Ti c'alal mu xa ts'icbaj ta xca'icutique, laj jnopcutic ti tey ta xicom jtuccutic ta Atenas
jteclume. 2 Ja' yu'un un, tey laj jtac talel sq'ueloxuc ti quermanotic Timoteoe. Yu'un ti
stuque ja' yajtunel ti Diose, ti jmoj ta xi'abtejcutic ta yalel ti lequil ach' c'op yu'un ti Cristoe.
Laj jtac talel ta atojolic, yo' jech ta stsatsubtas avo'ntonic ta xch'unel ti Jesucristoe, 3 yo'
jech mu'yuc buch'u junuc ta xchibaj avu'unic yu'un ti jech vocole. Yu'un xana'ic lec ti
ta ono'ox xquich' ti jvocoltique. 4 Yu'un ti c'alal tey to ox oyuncutic ta atojolique, jech
ono'ox laj calboxuc ava'iic ti ta ono'ox xquich' ti jvocoltique. Jech ono'ox ic'ot ta pasel
ta atojolic jech chac c'u cha'al laj calboxuque. Xana'ic xa. 5 Ti jech mu xa ts'icbaj ta xca'i
ti c'u a'elanique, jech o xal laj jtac ta jaq'uel mi jun to avo'nton ach'unojic ti Cajvaltique.
Yu'un lixi' ti mi laj sujoxuc ta spasel chopol ti pucuje. Yu'un ti mi jeche, mu'yuc c'usi tun
o ti cabtelcutic ta atojolique.
6 Avi tana un, ti Timoteoe vul xa ta jtojolcutic ti ay ta atojolic ti ta Tesalónicae. Jun yutsil
ti c'op yich'oj talele. Yu'un laj yal ti ach'unojic o ti Cajvaltique, ti oy sc'uxul avo'ntonique.
Yu'un laj yal ca'icutic ti tey ono'ox oyuncutic ta avo'ntontique. Ja' jech xtoc laj yal ti ta
xac'an ta xaq'ueluncutic ava'iique jech chac c'u cha'al ti vu'uncutic ta jc'an ta jq'uelot
ca'icutique. 7 Jech o xal, Quermanotac, laj to avac'beicun spatobil co'nton ti c'alal laj ca'i ti
ach'unojic o lec ti Cajvaltique, ja' ti oyuncutic ta vocole. 8 Jun to ach' cuxlejal laj ca'icutic
ti c'alal laj ca'icutic ti jun avo'ntonic ta stojol ti Cajvaltique. 9 Ti jech ximuyubajcutic
avu'unique, mu xlaj calbecutic vocol ti Dios ti jech ach'unojic oe. 10 Yu'un c'ac'al ac'obal
ta jc'anbecutic ti Diose ti ac'o yac' ye stuc ti vu'uncutic chbat jq'uelotcutique, yo' jech ta
xcalcutic ava'iic ti c'usi sc'an to ta xach'unic leque.

11 Ta jc'ancutic ti ac'o scoltauncutic stuc ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, yo'
jech xtal jvu'lanoxuc. 12 Ja'uc stuc ti Cajvaltique ti ac'o sts'itesoxuque, yo' jech ta x'ayan
ta avo'ntonic ti ta xac'uxubin abaique, ti c'ux ta xava'iic ti yan cristianoetic xtoque jech
chac c'u cha'al ti c'uxoxuc ta co'ntoncutique. 13 Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic, yo' jech
lecubtasbiloxuc, mu'yuc amulic ta xc'ot ava'an abaic ta stojol ti Jtotic Diose ti c'alal ta
xcha'sut talel ti Cajvaltic Jesucristoe schi'uc ti yu'untaque.

4

Jech ti cuxlejal ti lec ta xil ti Diose

1 Avi tana li' une, Quermanotac, ta sventa ti Cajvaltic Jesuse ta jc'anboxuc vocol jech
chac c'u cha'al li'e. Jech chac c'u cha'al laj cac' avilic yo' jech lec xayilic ti Diose, jechuc
me xapasic o batel.
2 Ti vo'oxuque xana'ic lec scotol ti c'u s'elan laj jchanubtasoxuc ta sventa ti Cajvaltic
Jesuse. 3 Ti c'usi ta sc'an ti Diose ti ta xapasique, ja' ti junuc avo'ntonic tunanic yu'une.
Mu me buch'u xmulivaj avu'unic. 4 Ti jujunoxuque, nopic lec ti c'u s'elan ta xacuxiic ta
xachi'inic ti avajnilique, ti ich'biluc ta muq'ue, ti lecuc batuc avu'unique. 5 Mu xavac'be aba
avocolic yu'un ti chopol sc'upijel avo'ntonique jech chac c'u cha'al ta spasic ti cristianoetic
ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose. 6 Mu me buch'u sbaj ti c'op taje ti jech ta xac'be svocol
ti yermanoe. Yu'un ti mi jech ta spasique, ta x'ac'batic tsots castigo yu'un ti Diose jech
chac c'u cha'al calojboxuc ava'iique. 7 Yu'un ti Diose ja' laj yic'otic ta spasel ti c'usi leque.
Ma'uc laj yic'otic ta spasel ti c'usi chopole. 8 Ja' yu'un un, ti buch'u ta sbaj ti chanubtasel
taje, ma'uc ta sbajbe sc'op jun vinic. Yu'un ja' ta sbajbe sc'op ti Dios ti Buch'u laj yac'botic
ti Ch'ul Espíritue yo' jech lecubtasbilotic yu'un.
9 Ti jech c'ux ta xava'i abaic ti jech avermano abaiique, mu xa persauc ta jts'ibaboxuc
talel. Yu'un laj xa yac'boxuc ana'ic stuc ti Diose ti c'u s'elan c'ux ta xava'i abaique. 10 Yu'un
jech ono'ox ta xapasic ta stojol ti quermanotic ti nacalic ta Macedonia banomile. Pero ta
jc'anboxuc vocol, Quermanotac, ti ac'o epajuc más ti sc'uxul avo'ntonique. 11 Aq'uic persa
ti junuc avo'nton cuxianique. Ja' no'ox me o'ntoninic ta spasel ti avabtelic jech chac c'u
cha'al calojboxuc ono'oxe. 12 Jech me xapasic yo' lec xa'ilatic yu'un ti yan cristianoetique,
yo' jech oy c'usi x'ayan avu'unic.

C'alal ta xtal ti Cajvaltique

13 Quermanotac, ta jc'an ti ta xana'ic ti c'usi ta xc'ot ta pasel ta stojol ti quermanotic
ti chamemic xae, yo' jech mu xavat avo'ntonic jech chac c'u cha'al ti yan cristianoetic
ti mu'yuc spatobil yo'ntonique. 14 Yu'un jch'unojtic ti icham icha'cuxi ti Jesuse. Ja' jech
jch'unojtic xtoc ti c'alal ta xcha'sut tal ti Jesuse, ti ta xcha'cuxesat yu'un Dios ti buch'utic
xch'unojic ti ichamique.
15 Jech ta xcalboxuc ava'iic, yu'un jech ono'ox yaloj comel ti Cajvaltique. Mi cuxulotic
to ta xvul staotic ti Cajvaltic ti ta xcha'sut talele, mu vo'coticuc ba'yel ta xijelavotic batel
yu'unic ti buch'utic chamemic xae. 16 Yu'un ja' stuc ti Cajvaltic ta xyal talel ta vinajele,
ti tsots yip ti sc'opojele. Tsots ta x'avan ti banquilal ángele. Ta xca'itic xtoc yoq'ues ti
Diose. Jech ti buch'utic xch'unojic ti Cajvaltic ti c'alal ichamique, ja' ba'yel ta xcha'cuxiic.
17 Ts'acal to un, ti vo'otic ti cuxulotic toe, jmoj ta xijbat schi'uc ta snupel ta ba toc ti
Cajvaltique. Tey chba jchi'intic o sbatel osil ti Cajvaltique. 18 Jech o xal un, ti vo'oxuque
patbo aba avo'ntonic ta jujun tal yu'un ti va'i s'elan laj calboxuque.

5

1 Pero ti sc'ac'alil yoraile, Quermanotac, mu persauc ta jts'ibaboxuc. 2 Yu'un ti sc'ac'alil ti
ta xtal ti Cajvaltique, xana'ic lec ti ch'ayal co'ntontic ta xvul staotique jech chac c'u cha'al
jun j'elec' ti ta xtal ta ac'obaltique. 3 C'alal jech ta xalic ti cristianoetique: “Mu'yuc xi'el,
lec oyotic”, ti xiique, ja' o yorail ta xtal ti tsots vocol ta stojolique jech chac c'u cha'al jun
ants ti ta ora no'ox ta xlic sc'uxul ti yole. Mi junuc buch'u ta xcolic. 4 Pero ti vo'oxuque,
Quermanotac, mu xa oyucoxuc ta ic'al osil. Mu xa ch'ayaluc avo'ntonic ta xvul staoxuc ti

Cajvaltique jech chac c'u cha'al ti jun j'eleq'ue. [5] Yu'un ti vo'oxuque oyoxuc xa ta saquilal
osil, ta c'ac'altic. Mu xa yu'unuc oyucotic ta ic'al osil, ta ac'obaltic. [6] Jech o xal un, mu
me xijvayotic jech chac c'u cha'al ta xvayic ti yane. Viq'uiluc me lec ti jsatique. Cuxuluc
lec ti co'ntontique. [7] Yu'un ti buch'u ta xvayique, ti ta xyacubique, ja' ti buch'utic oyic ta
ac'obaltique. [8] Pero ti vo'otic ti oyotic xa ta saquilal osile, cuxuluc lec ti co'ntontique. Ja'uc
me jpojobbailtic yu'un ti jech jch'unojtic ti Cajvaltique, ti jech oy sc'uxul co'ntontique
jech chac c'u cha'al ti soldado ti lec smacoj ti sti' yo'nton yu'un ti smacobbaile. Oyuc me
ta co'ntontic ti ta xijcolotique jech chac c'u cha'al ti soldado ti smacoj sjol yu'un ti smac
sjole. [9] Yu'un ti Diose ma'uc laj yic'otic ta yich'el ti castigoe. Ti jech laj yic'otique, yo'
jech ta jta jcoltaeltic ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe. [10] Ti Jesucristoe icham ta jcojtic, yo'
jech jmoj ta xijcuxiotic schi'uc, ac'o mi cuxulotic to o mi chamemotic xa ti c'alal ta xtale.
[11] Jech o xal un, coltao abaic, tsatsubtasbo aba avo'ntonic ta jujun tal jech chac c'u cha'al
ta ono'ox xapasique.

Ti Pabloe ta sbijubtas ti quermanotique

[12] Quermanotac, avocolicuc ich'ic ta muc' ti buch'utic tey ta x'abtejic ta atojolic ta sventa
ti Cajvaltique, ja' ti buch'utic ta xasbijubtasoxuque, ti ja' ta xastojobtasoxuque. [13] Ich'ic lec
ta muc', c'uxubinic ti jech ta xa'abtejique. Junuc avo'ntonic cuxianic acotolic.
[14] Ja' jech xtoc, Quermanotac, avocolicuc albeic mantal ti buch'utic ch'ajic ta abtele.
Tsatsubtasbeic yo'ntonic ti buch'utic ta xchibaj ya'iique. Coltaic ti buch'utic mu'yuc yip
yo'ntonique. Ts'icbo abaic acotolic.
[15] Bijanic me, mu me xapacbe abaic sutel ti c'usi chopole. Ja' lec, aq'uic persa ta spasel
ti lec ta jujun tale schi'uc ta stojol ti yan cristianoetic xtoque.
[16] Muyubajanic no'ox me. [17] Scotol ora taic ta c'oponel ti Diose. [18] Scotol ti c'usi ta
xc'ot ta pasel ta atojolique, colaval, utic ti Diose. Yu'un jech ta sc'an ti Dios ta atojolic
ti jch'unolajeloxuc yu'un ti Cristo Jesuse.
[19] Mu xamaquic ta be yabtel ti Ch'ul Espíritu ti ta x'abtej ta atojolique. [20] Mu xabajic
ti buch'utic ta xalic ti oy c'usi ta x'ac'bat sna'ic yu'un ti Diose. [21] A'yibeic lec smelol mi
xco'olaj schi'uc sc'op Dios ti c'usi ta xalique. Ja' ch'unic ti bu melele. [22] Scotol ti c'usi
chopole, ch'aco abaic ta stojol.
[23] Ti Dios ti Buch'u ta xac' ti jun co'ntontique, ti Dios taje, ac'o slecubtasoxuc ta j'ech'el.
Ac'o xchabiboxuc ti ach'ulel avanimaique schi'uc ti abec'talique, yo' jech mu'yuc amulic
ta xvul staoxuc ti Cajvaltic Jesucristo ti c'alal ta xtale. [24] Yu'un ti Dios ti Buch'u laj yic'oxuc
ta stojole tuc' yo'nton. Ta xc'ot ta spasel yu'un scotol taje.

Slajeb chabanuc schi'uc ti bendicione

[25] Quermanotac, c'oponic ti Dios ta jtojolcutique.
[26] Chabanuc xavalbeic scotol ti quermanotique. Tsacbo aba ac'obic.
[27] Ti jech ac'bil cabtel yu'un ti Cajvaltique, ta jc'anboxuc vocol ta sventa ti Cajvaltique,
avtaic ti jcarta li'e ta stojolic scotol ti quermanotique.
[28] Ac'o yac'boxuc bendición ti Cajvaltic Jesucristoe. Jechuc.

2 Tesalonicenses

Ti Pabloe schi'uc ti schi'iltaque ta sts'ibaic scartaic ta stojol ti jch'unolajeletic ta Tesalónicae

1 Vu'un Pabloun, schi'uc ti Silvanoe, schi'uc ti Timoteoe, ta jts'iba talel ti jcarta ta
atojolic ti vo'oxuc jch'unolajeloxuc ti oyoxuc ta jteclum Tesalónicae, ti junoxuc ta stojol
ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. 2 Ac'o yac'boxuc bendición ti Jtotic Diose
schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic.

Ti Diose ta xchapan ti jsa'mulileti c'alal ta xcha'sut talel ti Cristoe

3 Quermanotac, tsots sc'oplal ta xcalbecutic vocol ti Diose, yu'un jech ta sc'an ti ta
jpascutique. Yu'un yantic ta x'epaj batel ti c'ux ta xava'i abaic ta jujun tale, ti yantic ta
x'epaj ta avo'ntonic ti ach'unojic ti Cajvaltique. 4 Jech o xal ti vu'uncutique ximuyubajcutic
xa ti jamal ta xcalcutic ti ac'oplalic ta stojol ti jch'unolajeletic ti yu'untac ti Diose. Ta
xcalbecutic ti jun avo'ntonic ach'unojic ti Cajvaltique manchuc mi oy ta atojolic ti vocole,
ti ilbajinele. 5 Ti jech taje, ja' svinajeb ti ta slequilal yo'nton sna' xchapanvan ti Diose ti jech
ta xac' ochanic batel ti bu ta xventainvane. Jech o xal un, oyoxuc ta vocol avi li' tanae.
6 Ja' jech xtoc ti Diose ta slequilal yo'nton ta xac'be yich' svocolic ti buch'utic ta
xac'boxuc avocolic avi li' tanae. 7 Yu'un ti c'alal ta xcha'sut talel ti Cajvaltique, ja' o xa
ta xac' acux avo'ntonic schi'uc ti vu'uncutique. C'alal ta sta sc'ac'alil ta xtal ti Cajvaltique,
co'ol schi'uc leb c'oc' ta xtal ta vinajel schi'uc ti yaj'ángeltac ti tsots xu' yu'unique. 8 Yu'un
ta xtal yac'be yich' castigo ti buch'utic mu laj sbic'tajes sbaic ta stojol ti Diose, schi'uc
xtoc ti mu laj xch'unic ti lequil ach' c'op yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe. 9 Ti castigo ti ta
xich'ic taje, ja' ti ch'ayel ta xbatic o sbatel osile. Yu'un ta xtenatic loq'uel ta stojol ti
Cajvaltique. Mu xilbeic o ti smuc'ul stsatsale schi'uc ti slequilale. 10 Jech ta xc'ot ta pasel ti
c'alal sc'ac'alil ti ta xtal ti Cajvaltique. Jech ich'bil ta muc' ta xc'ot yu'un ti yu'untaque. Ja'
jech xtoc tey labal ta xa'iic scotol ti jch'unolajeletique. Tey oyoxuc ec, ja' ti laj ach'unic ti
sc'op Dios ti laj calboxuc ava'iique.
11 Ja' yu'un un, tey ono'ox ta jtacutic ta c'oponel ti Dios ta atojolique. Yu'un ta
jc'anbecutic ti ac'o lec xayiloxuc ti jech laj staoxuc ta iq'uele. Ja' jech xtoc ta jc'anbecutic
ti ta stsatsaluc stuque ti ac'o c'otuc ta pasel ta atojolic ti c'usi lec ta xanopique, schi'uc
ti avabtelic ta xapasic ti jech ach'unojic ti Cajvaltique. 12 Jech o xal un, tey ta xavaq'uic ta
ich'el ta muc' ti Cajvaltic Jesucristo ti jech li' cuxuloxuc toe. Jech ti stuque ta xayac'oxuc ta
ich'el ta muc' ta sventa sc'uxul yo'nton ti Dios cu'untique schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

2

Jun vinic ti noj ta mulile

1 Avi tana un, ti jech ta xtal stsobotic ti Cajvaltic Jesucristoe, ta jc'anboxuc vocol,
Quermanotac. 2 Mu me ta orauc xayanijes ti snopobil avu'unic ti c'alal oy bu ta xava'iic
ti talem xa ti Cajvaltique. Mu me xaxi'ic yu'un ti buch'u ta xal ti jech i'ac'bat sna'e. Mu me
xava'ibeic sc'op ti buch'u jech ta xale. Mu me xavich'ic ta muc' ti oy ta sbisic ta jcartacutic
ti c'alal ma'uc cu'uncutic ti ta xal ti sutem xa talel ti Cajvaltique. 3 Bats'i ta melel, mu me
xavac' abaic ta lo'lael. Yu'un c'alal mu to ta sut talel ti Cajvaltique, ja' ba'yel ta xc'ot ta
pasel ti ep ta jmec ti ta scrontainic ti Diose. Ja' jech xtoc ja' o tey ta xvul ta loq'uel ti
me'mulil vinique, ti chapal xa ono'ox sc'oplal ti ta xbat ta ch'ayele. 4 Ti me'mulil vinic taje
ta scrontain c'usiuc no'ox ti ich'bil ta muc' yu'un ti cristianoetique. Yu'un ja' no'ox ta
sc'an ich'el ta muc' ti stuque. Tey chbat xchotan sba ta stemplo ti Diose, co'ol s'elan Dios.
Yu'un ta xalbe sba ti ja' Dios ti stuque.
5 ¿Mi mu xana'ic ti jech ono'ox laj calboxuc ava'iic ti c'alal tey to ox oyun ta atojolique?
6 Xana'ic lec ti oy to Buch'u smacoj ta be yo' jech mu to ta xvul ta loq'uel ti c'alal ma'uc
to yoraile. 7 Ti me'mulil taje, ti mucul sc'oplale, yacal ta x'abtej talel. Ja' xa no'ox ti mu

to laj yich' q'uejel loq'uel ti Buch'u smacoj to ta bee. [8] Pero c'alal ta xich' q'uejel loq'uel
ti Buch'u smacoj to ta bee, ja' o ta xvul ta loq'uel ti me'mulil vinique. Pero ta x'milat ta
yic'al no'ox ye ti c'alal jun yutsil xojobal ta xcha'sut talel ti Cajvaltic Jesuse. [9] C'alal xvul
ta loq'uel ti me'mulil vinic taje, ja' ta sventa ti pucuj stuque. Yu'un ta xvul yac' iluc ep ti
smuc'ul stsatsale, ti ja' no'ox ta xlo'lavane. [10] Ep ta tos ti c'usitic chopol ta spase, yo' jech ta
slo'la ti buch'utic ta xbatic ta ch'ayele. Ti jech ch'ayel ta xbatique, yu'un mu laj sc'anic laj
yich'ic ta muc' ti melele yo' jech ta xcolic. [11] Jech o xal un, ti Diose ta xac'be comel ta sba
ti ac'o xch'unic ti lo'laele. [12] Ja' yu'un un, ch'ayel ta xbatic scotolic ti buch'utic ti mu'yuc
laj xch'unic ti melele. Yu'un ja' lec laj ya'iic ta spasel ti chopole.

T'ujbilic ti buch'utic ta xcolique

[13] Ti vo'oxuque, Quermanotac, c'anbiloxuc yu'un ti Cajvaltique. Jech tey ono'ox ta
xcalbecutic vocol ti Diose ti jech t'ujbiloxuc ono'ox ta sliquebal banomil yu'une, yo' jech ta
xacolic ta sventa ti melel ti laj ach'unique, ta sventa ti Ch'ul Espíritu ti ta xaslecubtasoxuc
batele. [14] Ja' yu'un un, la'ic'atic yu'un ti Diose ta sventa ti laj calcutic ava'iic ti colebal lequil
ach' c'ope, yo' jech ta xavich'ic slequilal yutsilal ti Cajvaltic Jesucristoe.

[15] Jech o xal un, Quermanotac, junuc me avo'ntonic. Mu me xch'ay ta ajolic ti c'u s'elan
laj jchanubtasoxuque, ti c'u s'elan laj calcutic ava'iic ta jcartacutique. [16-17] Ti Jtotic Diose oy
slequilal yo'nton. Laj xc'uxubinotic. Laj yac'botic spatobil co'ntontic yo' jech ta jna'tic ti
ta xijcolotic sbatel osile. Ti Jtotic Dios taje schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ac'o stsatsubtas
avo'ntonic, ac'o yac' yip avo'ntonic, yo' lecuc ti c'usi ta xavalique, ti c'usi ta xapasique.

3

C'oponic ti Dios ta jtojolcutique

[1] Slajeb ta xcalboxuc ava'iic, Quermanotac. C'oponic ti Dios ta jtojolcutique yo' jech ta
ora no'ox ta xtanij batel cu'uncutic ta sjoylej banomil ti lequil ach' c'ope, yo' jech ich'bil
ta muc' ta xc'ot jech chac c'u cha'al ti ic'ot ta atojolique. [2] C'oponic ti Dios xtoque yo' jech
mu xismaccutic ta be ti buch'utic chopol yo'ntonique. Yu'un mu scotolicuc xch'unojic
ti Cajvaltique. [3] Pero ti Cajvaltique oy slequilal. Jech ta xac'boxuc yip avo'ntonic. Ta
xchabioxuc yo' mu xastsaloxuc ti pucuje. [4] Jpatoj co'ntoncutic yu'un ti Cajvaltique ti tey
ono'ox ta xapasic batel ti c'usi calojboxuque. [5] Ac'o scoltaoxuc ti Cajvaltique, yo' jech ta
xava'iic ti sc'uxul yo'nton ti Diose, yo' jech ta xavich'beic smuc'ul yo'nton ti Cristoe.

Tsots sc'oplal ti ta xa'abtejique

[6] Quermanotac, ta xajpasoxuc ta mantal ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe ti mu xats'acliic
ti quermanotic ti buch'utic mu sc'an x'abtejique, ti mu co'oluc ta spasic jech chac c'u cha'al
laj jchanubtasoxuque. [7] Yu'un ti vo'oxuque xana'ic c'u s'elan ta xacuxiic yo' jech ta xapasic
jech chac c'u cha'al laj cac' avilique. Yu'un ti vu'uncutique li'abtejcutic ti c'alal tey to
ox oyuncutic ta atojolique. [8] Yu'un mu ta matanaluc laj jc'anboxuc ti jve'elcutique. Laj
jtojcutic. Yu'un c'ac'al ac'obal cac'ojcutic persa ta abtel yo' jech mu xcac'boxuc avocolic
ta smalq'uineluncutic. [9] Ac'o mi oy sc'oplal ti ta xamalq'uinuncutique, pero li'abtejcutic
yo' jech ta xachanic ec. [10] Ti c'alal tey to ox oyuncutic ta atojolique, jech laj calcutic ava'iic
ti mantale: "Mu xve' ti buch'utic mu x'abtejique", xichicutic. [11] Yu'un oy bu laj yalbuncutic
ti oy jlom avu'unic ti mu'yuc ta x'abtejique, ti ja' no'ox sujoj sbaic ti jeche' no'ox ta x'ech'
ti c'ac'al yu'unique. [12] Ti buch'utic jech ta spasique, ta xcalbecutic mantal ta sventa ti
Cajvaltic Jesucristoe, ti junuc yo'ntonic ac'o abtejicuc yo' jech ta sta ti sve'elic ti jech li' to
cuxulique.

[13] Quermanotac, mu xalubtsajic ta spasel ti c'usi leque. [14] Mi oy buch'u mu xich' ta muc'
ti va'i s'elan laj cal ta jcartae, q'uelic lec ti buch'u jech ta spas taje. Mu xatsacbeic ta muc' ti
sc'ope, yo' jech ac'o q'uexavuc. [15] Pero mu xacrontainic. Bijubtasic, yu'un ja' avermanoic.

Stsutseb ti cartae

[16] Scotoluc ora, ac'o yac'boxuc jun avo'ntonic ti Cajvaltique, yo' jech ta xcuch avu'unic
ti c'usiuc no'ox ta xc'ot ta atojolique. Acotolic, ac'o xchi'inoxuc ti Cajvaltique.

17 Vu'un ti Pabloune ta jts'iba talel ta jc'ob, ta jpirma jtuc ti chabanuc li'e. Ja' jech s'elan
ta xcac'be jpirma ta scotol ti jcartae. 18 Acotolicuc, ac'o yac'boxuc bendición ti Cajvaltic
Jesucristoe. Jechuc.

1 Timoteo

Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti Timoteoe

1 Vu'un Pabloun, yajcholc'opun ti Jesucristoe. Pasbilun ta mantal yu'un ti Jcoltavanej
Dios cu'untique schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe, ti ja' spatobil co'ntontique. 2 Ta jts'ibabot
talel ti jcarta li'e, Timoteo, ti bats'i jnich'onot ta sventa ti laj ach'un ti sc'op Cajvaltic ti
laj calbote. Ta jc'an ti ac'o yac'bot bendición ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.
Ac'o xc'uxubinot. Ac'o yac'bot jun avo'nton.

Ti bijubtasel yu'un ti chopol jchanubtasvanejetique

3 Ti c'alal ta xa xibat ta Macedoniae, laj jc'anbot vocol ti ta xacom li' ta jteclum Efesoe, yo'
jech ta xapajtsan ti buch'utic ja' no'ox ta snopben stuquic ti c'usi ta xchanubtasvanique.
4 Albo ya'iic ti mu me sts'etan schiq'uinic ta ya'yiel ti mu xlaj ta alel sc'oplal yu'un ti
smuc'tot syayaique. Yu'un taje, ja' no'ox ta sliques c'op. Mu'yuc c'usi bal o. Yu'un ma'uc
ta scoltaotic ta xch'unel ti Cajvaltique ti c'alal jech ta sc'an ti Dios ti ta jch'untique.
5 Ti jech ta xcal ti mantal taje, ja' ta jc'an ti ac'o c'ux ta xca'i jbatic ta jujun tale. Yu'un
ti mi c'ux ta xca'i jbatique, tey ta xvinaj o ti tuc' ti co'ntontique, ti oy slequilal ti jol
co'ntonique, ti jun co'ntontic jch'unojtic ti Cajvaltique. 6 Yu'un oy jlom laj xa xch'ayic ta
yo'ntonic ti jech taje. Ja' yu'un un, tey xa ich'ayic ta be ta scoj ti ta stsacolan sbaic ta c'op ti
mu'yuc smelole. 7 Ti stuquique sbisoj sbaic ta jchanubtasvanejetic yu'un ti mantale. Pero
mi ja'uc ta xa'ibeic smelol ti c'usi ta xalique ac'o mi sjunul yo'ntonic ta xchanubtasvanic
yu'un ti mantale.
8 Jna'tic ti oy stu ti mantale. Pero ja' no'ox mi jna'tic ti bu ta xtune. 9 Ta sc'an ta jna'tic
lec ti ma'uc ta xich'ic mantal ti buch'utic lec ono'ox ta spasique. Yu'un ja' no'ox ta xich'ic
mantal ti buch'utic jsa'letoetique, ti jbajmantaletique, ti buch'utic mu'yuc sch'ulelique, ti
jsa'muliletique, ti buch'utic mu xich'ic ta muc' ti Diose, ti buch'utic mu xich'ic ta muc' ti
c'usi ch'unbile, ti buch'utic ta smil ti stot sme'ique, ti jmilvanejetique. 10 Ta xich'ic mantal
ti buch'utic ta xmulivajique, ti buch'utic ta stsac sbaic ti co'ol viniquetique, ti buch'utic
ta xch'ayvanique, ti jutc'opetique, ti jutbil ta sva'anic ta rextigo ti Diose. Ja' jech xtoc ta
xich'ic mantal ti buch'utic mu xco'olaj schi'uc ti lequil ach' c'op ti c'usitic ta spasique. 11 Ti
va'i s'elan ta xcale, yu'un ja' co'ol schi'uc ti ch'ul colebal ach' c'ope, ti ja' laj yac'bun jbain
ta yalel ti ch'ul Diose.

Matanal ti c'uxubinel yu'un ti Diose

12 Coliyalbun ti Cajvaltic Jesucristoe ti jech laj yac'bun quip ta yabtelanel taje. Yu'un laj
yilun ti jun co'ntone. Jech o xal un, laj yic'un ta yajtunel. 13 Ac'o mi laj jchopol-c'opta ta
vo'nee, ac'o mi laj quilbajin, ac'o mi laj jsa'be smul, pero q'uel avil c'u s'elan laj spasbun ti
Diose. Laj xc'uxubinun. Yu'un ma'uc to ox jch'unolajelun. Jech o xal un, mu laj jna' ti c'usi
laj jpase. 14 Toj ech'em smuc'ul ti bendición laj yac'bun ti Cajvaltique. Yu'un laj scoltaun ta
xch'unel ti stuque, ti jech oy ti sc'uxul co'ntone, ti ja' ta jtatic ti jech oyotic ta stojol ti Cristo
Jesuse. 15 Ti Cristo Jesuse ital li' ta sba banomile yo' jech tal scolta ti jsa'muliletique. Ti jech
taje, ja' melel. Jech o xal un, ac'o xch'unic scotolic. Yu'un ti vu'une banquilal jsa'mulilun
to ox. Ja' mu sta ti yane. 16 Ti jech taje, jech o xal un, laj xc'uxubinun ti Diose, yo' jech
ta xvinaj ta jtojol ti vu'un banquilal jsa'mulilune, ti ta sjunul yo'nton laj sts'icbun jmul ti
Jesucristoe. Ti jech taj une, ja' svinajeb ti xu' jech ta staic scuxlejalic sbatel osil ti buch'utic
ta xch'unique. 17 Jech o xal un, la' cac'tic ta ich'el ta muc', la' calbetic yutsilal slequilal ti
Ajvalil sbatel osile, ti mu xchame, ti mu xvinaj ta q'uelele, ti ja' no'ox Dios stuc ti jelavem
ti sbijile. Jechuc. 18 Nich'on Timoteo, jech ta xcalbot ava'i li'e. Sujo aba ta spasel ti avabtele
jech chac c'u cha'al laj yalic ono'ox ac'oplal ti quermanotic ti jech i'ac'bat sna'ic yu'un ti
Diose. Vu'uc avu'un ti avabtele ta sventa ti ach'unoj ti Cajvaltique, ta sventa ti oy slequilal
ajol avo'ntone. 19 Yu'un oy jlom ti mu'yuc laj yaq'uic ta venta ti c'usi ac'bat sna'ic yu'un ti

sjol yo'ntonique. Jech o xal un, ich'ayic ta be ta yich'el ta muc' ti Cajvaltique. [20] Yu'un ja'
jech ic'ot ta stojolic ti Himeneoe schi'uc ti Alejandroe. Ti vu'une laj cac' ta sc'ob ti pucuje,
yo' jech ta xchanic ti mu ta xchopol-c'optaic ti Diose.

2

Bijubtasel ta sc'oponel ti Diose

[1] Ti c'usi tsots sc'oplale, ta jc'ubanboxuc ti c'anbeic ti Diose, ti c'oponique, ti vocole-
tanique, ti colaval, utic ti Dios yu'un scotol ti cristianoetique. [2] Ta sc'an ti ta xac'oponbeic
Dios ti ajvaliletique, ti j'opisialetique, yo' jech mu'yuc c'usi jna'tic, yo' jech jun co'ntontic
ti li' cuxulotique, yo' jech ich'bilotic ta venta yu'un ti Diose, yo' jech lec ti jc'oplaltique.
[3] Ti jech taje, lec ta xil ti Diose ti ja' Jcoltavanej cu'untique. [4] Yu'un ti stuque ta sc'an ti ac'o
sta scolel scotol ti cristianoetique, ti ac'o yojtiquinic ti melele. [5] Jun no'ox ti Diose. Jun
no'ox ti Buch'u ta sventa yo' jech ta staic ti cristianoetic ti lec ta xil sbaic schi'uc ti Diose.
Ti Buch'u jech taje, ja' ti vinic Jesucristoe. [6] Ti Jesucristoe laj yac' sba ta milel yo' jech ta
stojbe scoltael scotol ti cristianoetique. Ti jech taje, sta xa yorail ti laj yac' ta na'el ti Diose.
[7] Ja' yu'un un, li'ac'bat ti cabtele ti li'och ta jcholc'ope, yo' jech ta jchanubtas ti jyanlumetic
ta yich'el ta muc' ti Cajvaltique schi'uc ti sc'op ti ja' melele. Ti jech jch'unolajelun yu'un
ti Cristoe, melel ti c'usi ta xcale. Mu xilo'lavan.

[8] Jech o xal un, ti bu'yuc no'oxe, ta jc'an ti ta sc'oponic Dios ti viniquetique. Mu ta iluc.
Mu ta c'opuc. Slequilaluc yo'ntonic ti c'alal ta stoy sc'obic ta sc'oponel ti Diose. [9] Ja' jech
xtoc ti antsetique, ta sc'an ti lec lec no'ox sba ta slap ti sc'u'ique. Mu me syanijes sbaic. Ja'
jech xtoc, mu me toj jelavemuc xac'be snichimal ti xpech' sjolique. Mu me sa'ic ti c'anal
taq'uine, ti perla tone, ti sc'u'ic ti toyol stojole. [10] Yu'un ti antsetic ti yac'oj sbaic ta sc'ob
ti Diose, ja' yabtelic ti lec ta xaq'uic ta ilel ti c'usi ta spasique. [11] Ti antsetique, ts'ijiluc
ac'o ya'iic ti c'u s'elan ti chanubtasele. Ac'o snijan sbaic. [12] Ti vu'une mu xcac' que ti ta
xchanubtasvan jun ants ti ta tsobobbaile. Mi ja'uc ti ta spas ta mantal ti vinique. Yu'un
ja' yabtel ti ts'ijil ta xa'i ti c'ope. [13] Yu'un ti Diose ja' ba'yel laj smeltsan ti Adane. Ts'acal
to un, laj smeltsan ti Evae. [14] Ja' jech xtoc ma'uc ilo'laat ti Adane, ja' ti antse. C'alal jech
ilo'laate, tey laj sta smul. [15] Pero ta xcol ti antse, ti mi ta sbis sba lec ta me'ile, mi j'ech'el
xch'unoj ti Cajvaltique, mi oy sc'uxul yo'ntone, mi tuc' ti sjole.

3

Jech sc'oplal ti ancianoetique

[1] Ja' melel ti c'op li'e. Mi oy buch'u ta sc'an ta x'och ya'i ta ancianoile, ja' jun lequil abtel
ta sc'an ta spas. [2] Jech o xal un, ti buch'u ta x'och ta ancianoile, ta sc'an ti ta stuc'ulan
sba ti c'u s'elan ta xcuxie yo' jech lec ti sc'oplale, ti jun no'ox ti yajnile, ti lec scuxlejale,
ti tuc' ti sjol yo'ntone, ti yich'oj sba ta muq'ue, ti tey ono'ox ta xich' ta muc' ti yulo'tac
ti ta xc'ot ta snae, schi'uc ti lec xtojob xchanubtasvane. [3] Ta sc'an ti ma'uc jun jyacubele,
ti ma'uc jliquesejc'ope, ti ma'uc c'upijem yo'nton yu'un ti taq'uine. Ja' ta sc'an ti lecuc
ti yo'ntone, ti lamajem yo'ntone, ti mu tsotsuc sc'oplal ta xa'i ti taq'uine. [4] Ja' ta sc'an ti
xtojob lec ti c'u s'elan ta spas mantal ta yut snae, ti jch'unej mantaluc, ti sna'uc x'ich'van
ta muc' ti snich'nabe. [5] Yan mi mu xtojob ti c'u s'elan ta spas mantal ta yut snae, ¿c'usi
xut ta stojobtas batel ti jch'unolajeletic yu'un ti Diose? [6] Ti buch'u ta x'och ta ancianoile,
ma'uc ti ach' jch'unolajele. Yu'un xu' xlic stoy sba. Tey ta sta castigo jech chac c'u cha'al
laj sta ti pucuje. [7] Ja' jech xtoc ta sc'an ti lec x'ilat yu'un ti ma'uc jch'unolajeletique. Yan
ti mi mu jechuque, xu' nan ta xyanijesbat sc'oplal. Yic'al ta x'och ta spets' ti pucuje.

Jech sc'oplal ti diaconoetique

[8] Ja' jech xtoc ti diaconoetique, ja' ta sc'an ti ja'uc lequil viniquetique, ti xc'ot
xc'opojique, ti ma'uc c'upijem yo'ntonic yu'un ti taq'uine, ti mu xyacubic xtoque. [9] Ja'
ta sc'an ti junuc yo'ntonic ta stojol ti c'usi lij'ac'bat jna'tic ti laj xa jch'untique. Ja' jech
xtoc ti mu c'usi xal ti yo'ntonique. [10] Ta sc'an q'uelel ba'yel mi lec ta xbat ti yabtelique.

Mi lec ibat yu'unique, xu' ta x'ochic ta diacono. [11] Ja' jech xtoc ti antsetique, ja' ta sc'an
ti yich'oj sbaic ta c'ac'ale, ti ma'ucuc ti jlo'iltavanejetique, ti lec stalele, ti tuc'uc scotol
ti c'usi ta spasique. [12] Ti diaconoetique, ta sc'an ti jun no'ox ti yajnile, ti xtojob lec ti c'u
s'elan ta spas ta mantal ti snich'nabe, ti yut sna xtoque. [13] Yu'un mi lec ta spas yabtel ti
diaconoetique, ta sta ti ich'bil ta muc' ta xc'ote. Ja' jech xtoc más to ta x'ayan ta yo'nton
ta yalel ti xch'unoj ti Cristo Jesuse.

Ti c'usi jch'unojtique mucul to ox

[14] Co'ntonuc jc'an xtal jq'uelot ta ora. Pero ta jts'ibabot talel ti jcarta li'e, ja' ti mi lijalije.
[15] Ja' yu'un un, xana' xa c'u s'elan ta sc'an ta spasic ti jch'unolajeletique ti ja' yu'untac ti
cuxul Diose, ti ja' ta sva'an sbaic ta spojel ti melele, yo' jech mu xyanij. [16] Mu xa lo'iluc, ti
c'usi laj xa yac' jch'untic ti Diose, yan sba smuc'ul ti ja' mucul to oxe:
Co'ol s'elan cristiano laj yac' sba iluc ti Diose.
Vinajesbat sc'oplal yu'un ti Ch'ul Espíritu ti ja' jun lequil vinique.
Ja' jech i'ilat yu'un ti ángeletic xtoque.
Pucbat sc'oplal ta sbejel banomil.
Ch'unbil ta sbejel banomil.
Ja' jech xtoc ich'bil ta muc' ic'ot ta vinajel.

4

Ti buch'u ta xchibaj ta xch'unel ti Cajvaltique

[1] Jamal ta xal ti Ch'ul Espíritue ti c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale, oy jlom ta xchi'baj
ta xch'unel ti Cajvaltique. Yu'un tey chbat sts'acliic jlo'lavanej jchanubtasvanejetic ti ta
xchanubtasvan ti c'usi i'ac'bat sna'ic yu'un ti pucuje. [2] Yu'un tey ta sts'etan schiquinic ta
ya'yiel sc'op ti jutc'op cristianoetic ti ta spac'ta sbaique. Yu'un co'ol xa s'elan c'aq'uem
xa ta c'ac'al taq'uin ti sjol yo'ntonique. Mu xa xa'iic tijbel ti yo'ntonique. [3] Ti jutc'op
cristianoetic taje ta xalic ti mu xu' xijnupune. Ja' jech xtoc ta xalic ti mu scotoluc stac'
lajesel ti ve'liletique, ac'o mi pasbil ono'ox yu'un Dios ti ve'liletique ti xu' ta slajesic ti
jch'unolajeletic ti xojtiquinic ti melele, ti ta xalbeic vocol ti Dios ti c'alal ta slajesique.
[4] Yu'un scotol ti c'usi spasoj ti Diose, lec ono'ox. Altic ta jbajtic. Yu'un ja' no'ox ta sc'an ti
colaval xcutic ti Dios c'alal ta jlajestique. [5] Yu'un yaloj ti Dios ti lec scotole. Jech o xal un,
colaval, xcutic ti c'alal ta jlajestique.

Ti jun lequil jtunel yu'un ti Jesucristoe

[6] Ti mi jech ta xachanubtas ti jch'unolajeletic taje, ta melel umbi, ja' jun lequil jtunelot
yu'un ti Jesucristoe. Ja' jech xtoc yacal ta xamalq'uin aba, ta xatsatsubtas avo'nton yu'un
ti sc'op Dios ti jch'unojtique, schi'uc staoj yav ach'unoj ti c'usi lec lachanubtasate. [7] Mu
xats'et-chiquinta ta ya'yiel ti vo'ne lo'iletic ti sventa banomil no'oxe, ti altic ta a'yiele. Ja'
lec, ac'o persa yo' xu' ta xapas ti c'usi ta sc'an ti Diose. [8] Ti buch'u ta xchan yip ta anilajele,
ta xtun yu'un jutuc. Yan ti buch'u ta xac' persa ta snopilanel ti c'usi ta sc'an ti Diose, ja'
toj jtunel ta scotol. Ta xtun yu'unic ti jech li' to cuxulique. Ta xtun yu'unic ti bu ta xcuxiic
o sbatel osile. [9] Melel ti c'op taje. Jechuc ac'o xch'unic scotolic. [10] Jech o xal un, ja' stu ti
ta xij'abtejotique, ti ta jts'ictic ti ilbajinele. Yu'un tey jpatoj co'ntontic ta stojol ti cuxul
Diose, ti ja' Jcoltavanej yu'un scotol ti cristianoetique. Pero ja' más to Jcoltavanej yu'un ti
buch'u xch'unojique.

[11] Ja' yu'un un, ti jech laj calbot ava'i taje, ja' me jech xaval, ja' me jech xachanubtasvan.
[12] Ac'o iluc ta stojol ti jch'unolajeletique ti lec xac'opoje, ti tuc' ta xapase, ti jun avo'nton
ach'unoj ti Diose, ti c'ux ta xava'i ti jch'unolajeletique, ti lec ta q'uelel ti acuxlejale. Ti mi
jech ta xavac' iluque, manchuc mi queremot to, pero mu xu' xasbajic ti jch'unolajeletique.
[13] C'alal mu to ta xic'ote, jech ti vo'ote, ja' me abtelano ta sq'uelel ti sc'op Dios ta stojol ti
jch'unolajeletique. Tsatsubtasbo yo'ntonic ti quermanotique. Chanubtaso me. [14] Tunan
me yu'un ti avabtele. Yu'un ja' abijil ti la'ac'bat yu'un ti Diose ti c'alal laj scajan sc'obic ta
ajol ti ancianoetic yu'un ti jch'unolajeletique. Yu'un jech i'ac'bat sna'ic yu'un ti Diose.

15 Ja'uc me batuc o avo'nton schi'uc ti va'i s'elan laj calbote, yo' jech ta xilic scotolic
ti lec ta xbat avu'une. 16 Ja' yu'un un, ich'o me aba ta c'ac'al. Bijan me ti c'usi ta
xachanubtasvane. Junuc me avo'nton yu'un scotol. Ti mi jech ta xapase, ta xacol. Ja'
jech xtoc ta xcolic ti buch'utic ta xa'iic ti ac'ope.

5

Ti c'u s'elan ta pasel ta stojol ti jch'unolajeletique

1 Mu me xajajanta ti buch'u mol xae. Lecuc no'ox xavalbe ti c'usi sc'an pasele. Biso jech
chac c'u cha'al junuc atot. Ja' jech xtoc ti querem viniquetique, biso jech chac c'u cha'al
junuc achi'il ta voq'uel. 2 Ja' jech xtoc ti yayiletique, biso jech chac c'u cha'al junuc ame'.
Ja' jech xtoc ti tsebetique, tuc'uc me ajol ta stojol. Biso jech chac c'u cha'al junuc achi'il ta
voq'uel.
3 Coltao me xtoc ti me'lal antsetic ti buch'u mu'yuc c'usi x'ayan yu'unic ta melele. 4 Pero
mi ja' jun me'lal ants ti oy yalabtaque, ti oy smamabtaque, ac'o spaquic sutel ti c'u s'elan
laj yich'ic c'uxubinel yu'un ti stot sme'ique, yo' tey ta xchanic talel ti c'uxubinvaneje. Ti
mi jech ta spasique, lec ta x'ilatic yu'un ti Diose. 5 Yan ti me'lal ants ti solel stuc icom ta
j'ech'ele, ti spatoj yo'nton xtoc ta stojol ti Diose, ti ta sta ta c'oponel c'ac'al ac'obale, ja'
me sc'an c'uxubinel taje. 6 Pero ti jun me'lal ants ti ta spas ti c'usi ta sc'an ti yo'ntone,
co'ol s'elan chamem manchuc mu cuxul to. Ti buch'u jech taje, mu xac'uxubinic. 7 Ti va'i
s'elan ta xcalbot li'e, ja' me jech xavalbe ya'iic ti jch'unolajeletique, yo' jech mu xchopol-
c'optaatic yu'un ti cristianoetique. 8 Yu'un ti buch'u mu xc'uxubin ti yuts yalale, ja' jech
xtoc ti mu xc'uxubin ti tey ta yut snae ti c'alal más tsots sc'oplal sc'an c'uxubinele, ti
buch'u jech taje, jeche' ta xal ti xch'unoj ti Cajvaltique. Ja' más to lec ti buch'u ma'uc
jch'unolajele.
9 Ja' no'ox me tsacbo ta vun sbiic ti me'lal antsetic ti buch'utic yichojic más ta oxvinic
(60) jabile. Pero ja' no'ox ti buch'utic laj xc'uxubin sbaic lec schi'uc ti anima smalale. 10 Ta
sc'an ti ojtiquinbilic lec xtoc ti c'usi laj spasique, mi lec laj sts'ites ti yalabique, mi lec
xmuyubaj yo'ntonic yu'un ti yulo' ti ta xc'ot ta snae, mi oy laj yac' sbaic ta tunel yu'un ti
jch'unolajeletique, mi laj scolta ti buch'u ta xich' svocole, mi oy yan ti c'usi lec laj spasique,
ja' xatsacbe ta vun sbiic taje.
11 Pero ti tsebal me'lal antsetique, mu xatsacbe ta vun sbiic. Yu'un yic'al ti ta to xmalij
ya'iique. Tey ta xch'ay ta yo'ntonic ti oy c'usi laj yal ta stojol ti Cristoe. 12 Ja' yu'un un, ta
sta smulic ti mu'yuc ta xc'ot ta pasel yu'unic ti laj yalic ti ta xac' sbaic ta tunele. 13 Yu'un
ti mi ja' no'ox ta spasic ti bu xva'vunet ta naetique, tey xlic ch'ajubicuc. Ja' jech xtoc ta
xjoybijic ta jbolesejc'opetic. Pero ma'uc no'ox ti ta xch'ajubique, yu'un tey chba stic' sbaic
ti bu mu sventaicuque. Mu'yuc smelol ti c'usiuc no'ox ta sbol alic batele. 14 Jech o xal un, ta
jc'an ti ac'o malijicuc ti tsebal me'lal antsetique, ti ac'o c'oticuc ta yajval nae. Ac'o sts'ites
ti yolique, yo' jech mu xquich'tic labanel yu'un ti jcrontatique. 15 Yu'un oy jlom me'lal
antsetic laj xa xch'ac sbaic. Yu'un ja' laj xa sts'acliic batel ti totil pucuje.
16 Mi oy jch'unolajeletic, mi vinic o mi ants, ti oy me'lal ants yu'unique, ac'o me scoltaic.
Mu me xac'be sbain ti jch'unolajeletique, yo' jech ti stuquique xu' ta scoltaic ti yan me'lal
antsetic ti buch'utic mu'yuc c'usi x'ayan yu'unique.
17 Ti ancianoetic ti lec ta sventainic ti jch'unolajeletique, sc'an ti ich'biluc ta muq'ue.
Pero ja' más tsots sc'oplal ti ancianoetic ti buch'utic yabtelinojic o ta xcholel ti sc'op Diose,
ti ta xchanubtasvanique. 18 Yu'un ta xal ti sc'op Diose: “Mu xavac'be svosal ti jmaj-trigo
vacaxe”, xi. Ja' jech xtoc ta xal: “Ti j'abtele tsots sc'oplal ta xich' ti stojole”, xi.
19 Mi ta xtic'bat smul ti jun ancianoe, mu xach'un ta ora. Ja' to xach'un ti mi oy chib oxib
rextigoe. 20 Mi ta xvinaj ti oy smule, vulic ta sba ta sat ti jch'unolajeletique, yo' jech ta xi'ic
ti yane. 21 Ta jc'ubanbot ta sba ta sat ti Diose, ti Cajvaltic Jesucristoe, schi'uc ti yaj'ángeltac
ti t'ujbilic yu'une, jech me xapas o batel ti c'u s'elan laj calbote. Mu me jeltosuc avo'nton.
Parejo xapas ta stojol ti jch'unolajeletique. 22 Mu me ta orauc no'ox ta xava'an ti buch'utic

ta x'ochic ta anciano yu'un ti jch'unolajeletique, naca mi amaquibe smul ti mi chopol ta
xbat yu'unique. Q'uelo me aba yo' jech mu xc'ot ta pasel ti chopole.
23 Ti jech loq'uel ta xa'ipaj yu'un ti ach'ute, mu me stucuc no'ox vo' xavuch'ilan. Uch'an
jutebuc vino xtoc.
24 Oy smulic jlom cristiano ti lec xvinaj ta q'uelel ti c'alal mu to ta xchapanatique. Pero
oy jlom ti mu xvinaj ti smulique. Ts'acal to ta xvinaj. 25 Ja' no'ox jech xtoc ti buch'u lec ti
c'usi ta spase, lec xvinaj ta q'uelel. Pero oy jlom mu xvinaj ta ora. Pero mu ono'ox teyuc
mucul ta xcom o.

6

1 Ti mosoviletique, ac'o me yich'ic ta muc' ti yajvalique, yo' jech mu xchopol-c'optaat
ti Diose schi'uc ti c'usi jch'unojtique. 2 Ja' jech xtoc ti mosoviletique, mi ja' jch'unolajel
ti yajvalique, mu me xalic ta yo'ntonic ti ja' yamal xa sc'oplal ta xich'ic ta muc' ti jech
yermano sbaique. Yu'un ja' más to ac'o yich'ic ta muc'. Yu'un tey yac'oj sbaic ta tunel
ta stojol jun jch'unolajel ti c'uxubinbil yu'une. Ja' me jech xaval, xachanubtasvan ti va'i
s'elan taje.

Ti c'usi jch'unojtique schi'uc ti xijmuyubaje

3 Yan ti buch'u ta xchanubtasvan ti mu'yuc stuq'uile, ti mu xco'olaj schi'uc ti c'u s'elan
lec ichanubtasvan ti Cajvaltic Jesucristoe, ti mu xco'olaj schi'uc ti c'usi jch'unojtique ti ja'
ta xijlecub yu'une, 4 ti buch'u jech taje, ja' jun toyobba ti mu sna' ti c'usi melele. Yu'un
ja' no'ox xchamelinoj ti ta stsacvan ta c'op ti c'usi ta xich' alele. Ti jech taje, tey ta xlic ti
it'ix o'ntonale, ti mu jmojuc ti snopobile, ti ja' no'ox ta stsalvanic ta c'ope, ti mu junuc ti
o'ntonale. 5 Mu'yuc spajeb ti leto yu'unique schi'uc ti buch'utic co'ol soquem ti sjolique,
ti mu xojtiquinic ti melele. Yu'un ta snopic ti ja' pasob c'ulejal ti c'usi jch'unojtique. Ti
buch'utic jech taje, mu me xachanbe yo'nton. 6 Melel, ti c'usi jch'unojtique, ja' taob muc'
ta c'ulejal. Pero ja' no'ox ti buch'u jun yo'nton schi'uc ti c'usi x'ayan yu'une. 7 Yu'un
mu'yuc ono'ox c'usi quich'ojtic talel ti c'alal lijvoc'otique. Ja' jech xtoc mu'yuc c'usi ta
xquich'tic batel ti mi lijchame. 8 Pero ti mi oy jve'eltique, mi oy ti jc'u'tique, ja' no'ox jech
yepal muyubajcutic yu'un. 9 Pero ti buch'u ta spas sba ya'i ta jc'uleje, mu xcuch yu'un
ti lajeltsaele. Tey ta x'och ta pets' yu'un ti ep ta tos sc'upijel yo'nton ti altic no'oxe, ti
ja' ta soquesatic oe. Tey ta stamic batel ti sbelal ch'ayele. 10 Ti sc'upijel o'ntonal yu'un ti
taq'uine, ja' me'mulil ta scotol. Yu'un oy jlom cristianoetic ti laj xa xrioxinic ti taq'uine.
Jech o xal un, laj xa yictaic ta xch'unel ti Cajvaltique. Tey laj xa sta ep svocolic ti jech cuxul
li' ta sba banomile.

Ac'bo yipal ta xch'unel lec ti Cajvaltique

11 Ti vo'ot svinicot ti Diose, q'uejo me aba ta stojol scotol taje. Ja' me paso ti c'usi lec
ta q'uelele. Paso me ti c'usi ta sc'an ti Diose. Ch'uno o ti Cajvaltique. Oyuc o ti sc'uxul
avo'ntone. Oyuc o ti smuc'ul avo'ntone. Biq'uit xavac' aba. 12 Ac'bo yipal ta xch'unel ti
Cajvaltique, yo' jech xu' avu'un ta stsalel scotol. O'ntonino lec ti acuxlejal sventa sbatel
osile. Yu'un ja' jech smelol ti lataat ta iq'uel yu'un ti Diose. Ja' jech xtoc yu'un jamal laj
aval ta sba ta sat ti rextigoetique ti ta xach'un o ti Cajvaltique. 13 Ta xajpasot ta mantal
ta sba ta sat ti Diose ti ja' ta xac'be scuxlejal scotol ti c'usitic oye. Ta xajpasot ta mantal
xtoc ta sba ta sat ti Cajvaltic Jesucristoe ti jamal laj yal sba ta stojol ti Poncio Pilatoe. 14 Ja'
yu'un un, paso me ti va'i s'elan ta xcalbote, mu me xayanijes, yo' jech lec chbat ac'oplal.
Jech me xapas o ti c'usi sjalil mu to ta xtal ti Cajvaltic Jesucristoe. 15 Yu'un oy bu ta xc'ot
sc'ac'alil ti snopoj ti Diose ti ta xac' taluc ti Jesucristoe. Yu'un ja' no'ox stuc Dios ti tsots
xu' yu'une, ti jelavem yutsile, ti ja' Ajvalil yu'un ti ajvaliletique, ti ja' Jpasmantal yu'un ti
jpasmantaletique. 16 Yu'un ja' no'ox stuc ti jech stalel o cuxule. Yu'un xojoban ti bu oye, ti
mu'yuc buch'u xu' ta xnopaj teye. Mi ja'uc jun vinic yiloj ti Diose, mi ja'uc xu' sq'uel xtoc.
Ja' yu'un un, ac'o ich'biluc o ta muc' sbatel osil. Oyuc smuc'ul stsatsal sbatel osil. Jechuc.
17 Ti buch'utic oy sc'ulejalic li' ta sba banomile, albo ya'iic ti mu me stoy sbaic schi'uque.
Mu me spat yo'ntonic schi'uc ti sc'ulejalique. Yu'un ta jech yepal xu' ta xlaj sc'oplal. Ja' lec,

ac'o spat yo'ntonic ta stojol ti Diose. Yu'un ja' cuxul. Yu'un ta xijyac'botic scotol ti c'usi
ta xtun cu'untique yo' jech lec oyotic. [18] Albo ya'iic mantal ti ac'o spasic ti c'usi leque yo'
jech ta xc'otic ta jc'ulejetic ta sventa ti lequil abtel ta spasique. Ta slequilaluc yo'ntonic,
ac'o coltavanicuc schi'uc ti c'usi x'ayan yu'unique. [19] Ti mi jech ta spasic taje, ja' tey xlic
ya'iic ta yo'ntonic ti oy sc'ulejalic ti ta to xtale, ti ta staic ti ach' cuxlejal sbatel osil xtoque.

Ti slajeb mantal ti ic'ubanbat ti Timoteoe

[20] Timoteo, chabio me ti avabtel ti la'ac'bat abaine. Mu me xats'etan achiquin ta ya'yiel ti
jeche' c'opetic ti mu'yuc yipe. Mi ja'uc xats'etan achiquin ta ya'yiel sc'opic ti cristianoetic
ti oy sbijil ta xalic ti c'alal mu'yuque, ti ja' no'ox ta xcrontainvanique. [21] Yu'un oy jlom ti
jech laj xch'unic ti c'op taje. Tey laj yicta sbaic ta xch'unel ti Cajvaltique.

Ac'o yac'bot bendición ti Diose. Jechuc.

2 Timoteo

Ti Pablo ta sts'iba batel scarta ta stojol ti Timoteoe

1 Vu'un Pabloun, yajcholc'opun ti Jesucristoe. Yu'un jech sc'an ti Diose ti tacbilun
ta yalel sc'oplal ti cuxlejal ti albil ono'ox sc'oplal ta jtatic ti jech oyotic ta stojol ti
Cristo Jesuse. 2 Ta jts'ibabot talel ti jcarta li'e, Nich'on Timoteo. Ta jc'an ti ac'o yac'bot
sbendicione, ti ac'o xc'uxubinote, ti ac'o yac'bot jun avo'nton ti Jtotic Diose schi'uc ti
Cajvaltic Jesucristoe.

Ac'o ta a'yiel sc'oplal ti Cristoe

3 C'ac'al ac'obal tey ono'ox ta jvulesot ta co'nton ti c'alal ta jc'opon ti Diose. Colaval,
xcut ti Diose, ja' ti Buch'u ta yutsil co'nton ta xitun yu'une jech chac c'u cha'al laj spasic ti
jmolmuc'totac ta vo'nee. 4 Tey ono'ox ta xvul ta co'nton ti la'oq'ue. Ja' yu'un un, ta jc'an
ta jq'uelot ca'i, yo' jech ta jta ti xmuyubaj co'ntone. 5 Yu'un ta xvul ta co'nton xtoc ti jun
avo'nton ach'unoj ti Cajvaltique. Yu'un ja' ba'yel laj xch'unic ti ayaya Loidae schi'uc ti
ame' Eunicee. Jna' lec ti jech ach'unoj eque.

6 Jech o xal un, ta xajc'anbot vocol ti vuleso ach'ulel ta yabtelanel ti avabtel ti la'ac'bat
yu'un ti Diose ti c'alal laj jcajan jc'ob ta ajole. 7 Yu'un ma'uc yabtel Dios ti mi oy xi'el ta
co'ntontique. Yu'un ti Diose ta xac'botic yip co'ntontic, sc'uxul co'ntontic, lec snopobil.
8 Ja' yu'un un, mu me xaq'uexav ta yalbel sc'oplal ti Cajvaltique. Mu me ja'uc xaq'uexav
xtoc ti jech tiq'uilun ta chuquel ta sventae. Ja' lec, ts'icuc avu'un ti avocol ta sventa ti
colebal lequil ach' c'ope. Yu'un ta scoltaot ti Diose yo' ta x'ech' avu'un ti avocole. 9 Yu'un
ti Diose laj scoltaotic, laj yic'otic, yo' jech ta xijtun yu'un. Pero ma'uc ta sventa ti oy c'usi
lec laj jpastique. Yu'un ja' ti jech ono'ox oy ta yo'nton stuque. Ja' jech xtoc yu'un laj
xc'uxubinotic ti jech oyotic ta stojol ti Cristo Jesuse. Tey ono'ox laj xc'uxubinotic ti Diose
c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile. 10 Avi tana un, vinaj xa ti sc'uxul yo'ntone.
Yu'un ital xa ti Jcoltavanej Jesucristoe. Yu'un laj xa stubbe yip ti lajebale. Ta sventa ti
colebal lequil ach' c'ope, laj xa yac' ta na'el ti ta jtatic ti jcuxlejaltic ti mu sna' xlaje.

11 Jech ti Diose laj yac'bun jbain ta yalel ti lequil ach' c'ope. Ja' jech xtoc laj stacun ta
jcholc'op yo' jech ta jchanubtas ti jyanlumetique. 12 Ja' yu'un un, ta xquich' jvocol ti jech
ta xichanubtasvane. Pero mu xiq'uexav yu'un. Yu'un tey jpatoj co'nton ta stojol ti Diose.
Yu'un jna' lec ti oy smuc'ul stsatsal ta xchabi ti c'usi laj yac'bun jbaine ja' to ti mi sta ti
muc' ta c'ac'alile.

13 Jech me xachanubtasvan o jech chac c'u cha'al ti lequil chanubtasel ti laj cal ava'ie.
Staojuc me yav xtoc, ch'uno o ti Cajvaltique, ti oyuc sc'uxul avo'ntone ti jech jtaojtic xa
ta sventa ti jech oyotic ta stojol ti Cristo Jesuse. 14 Ti jech ta xiscoltaotic ti Ch'ul Espíritu ti
nacal ta jtojoltique, ja' yu'un un, chabio me ti c'usi la'ac'bat abain yu'un ti Diose.

15 Xana' xa xtoc scotolic ti quermanotic ti oyic ta slumal Asiae, laj xa xch'ayicun ta
yo'ntonic. Ti ta scotolique, tey oy xtoc ti Figeloe, ti Hermógenese. 16 Ta jc'an ti ac'o
c'uxbinatuc yu'un Cajvaltic ti c'u yepal oyic ta sna Onesíforoe. Yu'un ti stuque ep ta velta
laj spatbun co'nton. Ja' jech xtoc mu'yuc iq'uexav yu'un ti jech tiq'uilun ta chuquele.
17 C'ajomal ti stuque laj yac' persa ta sa'olanelun ti c'alal oyun ta Romae. Ja' jech laj spas ja'
to ti laj staun ta sa'ele. 18 C'alal ta sta yorail ti jun muc' ta c'ac'ale, ac'o c'uxubinatuc yu'un
ti Cajvaltique. Yu'un xana' lec ti ep laj scoltaotic ti ta Efesoe.

2

Ti jun lequil soldado yu'un ti Jesucristoe

1 Ti vo'ote, Nich'on, tsaco me lec avip yu'un ti bendición ti jtaojtic xa ta sventa ti jech
oyotic xa ta stojol ti Cristo Jesuse. 2 Ti c'usi laj ava'i lichanubtasvan ta sba ta sat ti epal

rextigoetique, ja' me jech xavac'be sbain ti viniquetic ti buch'utic lec yo'ntonique, ti xu'
yu'un ta xchanubtasel ti yane.

3 Ti vo'ote, cuchuc me avu'un ti vocole. Yu'un yajsoldadoot xa ti Jesucristoe. 4 Ti c'alal
tiq'uil ta soldadoil ti jun soldadoe, mu xu' xba stic' sba ta yan abtel. Yu'un ja' ta sc'an tey
smalaoj ti ta spasat ta mantal yu'un ti comandantee. 5 Ja' jech xtoc ti buch'u ta x'och ta
tajimole, mu xu' ta xich' smoton ti mi mu xch'un ti c'u s'elan ti smantalil ti tajimole. 6 Ti
buch'u ta x'abtej ta yosile, xu' ta stsac ba'yel ti c'usi ta xloc' ta yosile. 7 Nopbo smelol ti va'i
s'elan laj cal taje. Tey ta xac'bot ana' scotol smelol ti Cajvaltique.

8 Vuleso me ta ajol ti icha'cuxi ti Jesucristoe ti ja' snitilul ti ajvalil Davide. Ja' jech ta xac'
jna'tic ti colebal lequil ach' c'op ti vu'un ta xcale. 9 Ti jech ta xcal ti lequil ach' c'ope, jech
o xal un, ep ta xquich' jvocol yu'un. Yu'un co'ol to s'elan jun jmilvanejun ti chuculun ta
cadena yu'une. Pero ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose, mu chuculuc ta cadena ti stuque.
10 Jech o xal un, ta xcuch cu'un ti jvocole, yo' jech lec oyic ti buch'utic t'ujbilic yu'un ti
Diose, yo' jech ti stuquique ta staic xtoc scolelic sbatel osil ti yan yutsile ta sventa ti jech
oyotic ta stojol ti Cristo Jesuse.

11 Ja' melel ti c'op li'e: Mi jmoj lijchamotic schi'uque, ja' jech xtoc jmoj ta xijcuxiotic schi'uc.

12 Mi chquich' jvocoltic schi'uque, ja' jech xtoc ta jchi'intic ta pas mantal.

Mi mu jamaluc ta xcaltic ti sc'oplale, ja' jech ti stuque: "Mu xcojtiquin le'e", xi jc'oplaltic
yu'un.

13 Mi xchibet co'ntontic ta stojole, pero ti stuque staoj yav ti tuc' yo'ntone.

Yu'un ti Diose mu xu' ta syanijes ti yo'ntone.

Ti j'abtel ti lec iloc' yu'un ti yabtele

14 Vulesbeic ta yo'ntonic ti quermanotic ti va'i s'elan laj calbot taje. Ja' jech xtoc ta
sventa ti Cajvaltique, albo ya'iic ti ac'o yictaic ti ta svul sbaic ta jeche' c'opetique. Yu'un
ti vulvul c'ope, mu'yuc c'usi xtun o. Yu'un ja' no'ox ta soquesatic ti buch'utic ta xa'iique.
15 Ac'o persa ti jamal ta xaval ti lequil ach' c'op ti ja' melele, yo' jech ta xc'ot ava'an aba ta
stojol ti Diose jech chac c'u cha'al jun j'abtel ti mu xq'uexave, ti lec ta xbat yu'un ti yabtele.
16 Mu xats'etan achiquin ta ya'yiel ti jeche' c'opetic ti mu'yuc yipe. Yu'un ti buch'utic jech
ta xlo'ilajic taje, yantic xa x'uninatic yu'un ti mulile. 17 Ti c'usi ta xchanubtasvanique ta
xpuc batel jech chac c'u cha'al junuc bate' chamel. Yu'un ja' jech laj spasic ti Himeneoe,
ti Filetoe. 18 Yu'un ti stuquique laj xa xch'ac sbaic ta stojol ti melele. Yu'un ta xalic ti
ech' xa la yorail ti cha'cuxiele. Ti jech taje, oy jlom ichibaj xa yo'nton ta xch'unel ti
Cajvaltique. 19 Ac'o mi jech ta xc'ot ta pasel taje, jbel sc'oplal jech ta xal ti Dios ti ts'ibabile:
"Ti Cajvaltique ta xojtiquin ti buch'utic yu'untaque", xi. Ja' jech xtoc ta xal: "Scotol ti
buch'utic sbisojic ta yajvalic ti Cristoe, tsots sc'oplal ta sjipic comel ti mulile", xi.

20 Ti tey ta jbej muc' ta nae, ma'uc no'ox tey oy trasteetic ti meltsanbil ta oroe, ti
meltsanbil ta platae. Tey oy xtoc trasteetic ti meltsanbil ta te'e, ti meltsanbil ta lume.
Oy jlom ti tsots sc'oplal ta xtune. Oy jlom ti ja' no'ox yav c'a'epe. 21 Ti mi ta jc'antic ti lec
ta xijtun yu'un ti Cajvaltique, ta sc'an ti mu me xcac' jbatic ta bolibtasele. Ja' jech umbi,
ta xijtunotic ta spasel ti c'usi leque.

22 Mu me jechuc avo'nton jech chac c'u cha'al yo'nton ti yan queremetique. Lecuc me
ti c'usi ta xapase. Lecuc me ach'unoj. Oyuc me sc'uxul avo'nton. Junuc me avo'nton jech
chac c'u cha'al ti buch'utic lecuneb yo'ntonic ta staic ta c'oponel ti Cajvaltique. 23 Jech o
xal un, mu xats'etan achiquin ta ya'yiel ti c'opetic ti ch'abal smelole, ti ch'abal yutsile.
Yu'un xana' lec ti ja' jliquesejc'op taje. 24 Yu'un ti jun yaj'abtel Diose, ma'uc yabtel ta
sliques c'op. Ja' ta sc'an ti oyuc slequilal yo'nton yu'un scotol. Ja' ta sc'an xtoc ti xtojob
xchanubtasvane, ti oy smuc'ul yo'ntone. 25 Yu'un ja' ta sc'an ti ta slequilaluc yo'ntone, ac'o
stuq'uibtas ti buch'utic ta xcrontainvanique. Yu'un ta smala ora ti ac'o jeltabatuc yo'nton
yu'un ti Diose, 26 yo' jech ta xojtiquinic ti melele. Tey ta spoj sbaic loq'uel ta pets' ti bu
chucul yu'un ti pucuje, ja' ti tey ta spasbatic ti c'usi ta sc'an yo'nton ti pucuje.

3

C'u s'elan ti cristianoetic ti ta slajebtic xa batel ti c'ac'ale

1 Ja' jech xtoc ta sc'an xana' ti c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale, yu'un xi'bal sba, ta
xlic ep vocol. 2 Yu'un ti cristianoetique stuc no'ox ta sc'an ta xc'uxubin sbaic. Yu'un
ja' no'ox c'upijem yo'ntonic yu'un ti taq'uine. Ta stoy sbaic. Stuc xa no'ox lec ta xa'i
sbaic. Ta xchopol-c'optaic ti Diose. Mu xch'unbeic smantal ti stot sme'ique. Mu sna' xalic
colaval. Mu xich'ic ta muc' ti c'usi ch'unbile. 3 Mu'yuc slequilal yo'ntonic. Mu'yuc sc'uxul
yo'ntonic. Ta xlo'iltavanic ta jyalel. Mu pajtsanbaj ta xa'iic ti c'usi ta sc'an ti yo'ntonique.
Mu'yuc sch'ulelic ta j'ech'el. Contra ta xil scotol ti c'usi leque. 4 Ta x'ac'van ta milel. Ta
x'ilin ta ora. Me'inem ta yo'ntonic ti stuc no'ox lec ta xa'i sbaique. Mu sc'an sa'ic ti Diose.
Ja' no'ox ta sa'ic ti c'usi lec ta xa'i ti stuquique. 5 Jun to jch'unolajel ta sbis sbaic yilel, pero
mu xaq'uic ta venta ti smuc'ul stsatsal ti sc'op Diose.

Mu me xavac' aba ta lo'lael yu'un ti buch'utic jechic taje. 6 Ti ta scotolic ti va'i yepal taje,
tey oy jlom viniquetic ti chba stic' sbaic ta naetic ta slo'lael ti bol antsetique, ti lo'labil
yo'ntonic yu'un ti c'usi ta sc'an ti sbec'talique, ti toj lec ta xa'iic ti mulile. 7 Ti antsetic taje,
tey ono'ox yac'ojic persa ta xchanel, pero mu sc'an xac' ta yo'ntonic ti melele. 8 Jech chac
c'u cha'al laj spasic ti j'iloletic, ja' ti Janese schi'uc ti Jambrese ti laj scrontainic ti Moisese,
ja' jech ti viniquetic taje, ta scrontainic ti melele. Yu'un soquem ti sjolique. Yu'un mi
ja'uc juteb xch'unojic ti Cajvaltique. 9 Pero mu staojuc yav ti jech ta xlo'lavanique. Yu'un
tey ta xlic yilic scotol ti cristianoetic ti bolinebique jech chac c'u cha'al ti cha'vo'ic ti laj
scrontainic ti Moisese.

Ti slajeb ti laj sc'uban ti Pablo ta stojol ti Timoteoe

10 Ti vo'ote achanoj lec ti c'u s'elan lichanubtasvane, ti c'u s'elan ti jcuxlejale, ti c'u s'elan
jnopoje. Aviloj xtoc ti c'u s'elan jch'unoje, ti oy smuc'ul co'ntone, ti oy sc'uxul co'ntone.
11 Ana'oj lec ti c'u s'elan cuchem cu'un scotol ti ilbajinele, ti vocole. Ana'oj lec ti laj jta
jvocol ti ta jteclum Antioquíae, ti ta Iconioe, schi'uc ti ta Listrae. Pero laj scoltaun ti
Cajvaltique. 12 Melel, ti buch'utic ta xac' sbaic ta tunel yu'un ti Cristo Jesuse, ta ono'ox
xich'ic svocolic yu'un ti ilbajinele. 13 Pero ti buch'utic toj chopolique, ti jlo'lavanejetique,
yantic xa ta soquic batel. Yu'un c'alal ta xlo'lavanique, jech ta xlajic ta lo'lael ec.

14 Pero ti vo'ote staojuc me yav ch'uno ti c'usi laj avich' chanubtasele, ti xana' lec ti
ja' melele. Yu'un xana' lec ti buch'u laj xchanubtasote. 15 Yu'un ta abic'tal ono'ox lic
avojtiquin talel ti sch'ul c'op Diose ti ja' ta sbijubtasot yo' jech ta xacol ta sventa ti ach'unoj
ti Cristo Jesuse. 16 Yu'un scotol ti sch'ul c'op Dios ts'ibabile, ja' yac'oj ta na'el stuc ti
Diose. Ja' ta xtun cu'untic. Yu'un ta xischanubtasotic, ta xac' jna'tic mi oy jmultic, ta
xistuq'uibtasotic, ta xistojobtasotic ta spasel ti c'usi leque. 17 Jech ti vo'otic yaj'abtelotic ti
Diose, bijunebotic xa lec, chapalotic xa lec ta spasel scotol ti c'usitic leque.

4

1-2 Ta sba ta sat ti Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe ti ta xtal ta Ajvalile, ti ta xtal
xchapan ti buch'utic cuxulic toe schi'uc ti chamemic xae, ta jc'ubanbot ti tsotsuc me
sc'oplal xava'i ta yalel ti lequil ach' c'ope. Ac'o persa ta yalel, ma'uc to me lec xava'i mi
xocolote, mi mu xocolucote. Ac'bo sna'ic ti lequil ach' c'ope. Va'ano aba ta yac'bel yil
ti oy spalta ti cristianoetique. Oyuc me smuc'ul avo'nton ti c'alal ta xachanubtasvane.
3 Yu'un ta sta sc'ac'alil ti ta xtavan xa'iic ta ya'yiel sc'op Dios ti cristianoetique. Yu'un
ja' no'ox ta spasic ti c'usi lec ta xa'iique, ti stoyobbailique. Ja' yu'un un, ta sa'ic epal
jchanubtasvanejetic yu'unic ti ta xchanubtasatic co'ol schi'uc ti c'u s'elan ta sc'an ti
yo'nton stuquique. 4 Ti stuquique ta svalopatinic comel ti melele. Ja' no'ox lec ta xa'iic
ta sts'et chiquintael ti jeche' lo'iletique. 5 Pero ti vo'ote staojuc me yav ti tuc'uc ti snopobil
avu'une. Cuchuc me avu'un ti avocole. Ac'o persa ta yalel ti colebal lequil ach' c'ope.
Vu'uc me avu'un ti avabtele.

6 Yan ti vu'une ta xa xi'ac'at ta smoton ti Diose. Yu'un po'ot xa sc'ac'alil ta xicham.
7 Tsal xa cu'un comel scotol ti cajcrontae. Tsuts xa cu'un ti cabtel ti li'ac'bate. Staoj o yav

jch'unoj ti Cajvaltique. [8] Avi tana un, ja' xa no'ox ta xismalaun ti matanale, ja' ti lequil
cuxlejale. Ja' ta xiyac'bun ti lequil jchapanvaneje, ja' ti Cajvaltique, ti c'alal sta yorail ti
muc' ta c'ac'ale. Pero ma'uc no'ox vu'un ti ta xiyac'bune. Ja' jech xtoc ta x'ac'batic ec ti
buch'utic xmuyubaj xa yo'nton smalaojic ti ta xcha'sut talele.

Ti Pabloe ta sc'anbe vocol ti Timoteoe

[9] Ta jc'an ti chtal no'ox aq'uelun ta ora mi xu' avu'une. [10] Yu'un ti Demase laj xa yictaun
comel. Yu'un ja' más lec laj ya'i ti sba banomile. Yu'un tey xa ibat ta Tesalónica. Ti
Crescentee tey xa ibat ta slumal Galacia. Ti Titoe tey xa ibat ta Dalmacia. [11] Ja' xa no'ox
li' jchi'inoj ti Lucase. Sa'o ti Marcose. Ic'o talel. Yu'un bal xca'i ti ta xiscolta ta abtele.
[12] Yan ti Tíquicoe laj xa jtac batel ta Efeso. [13] C'alal mi latale, ich'bun talel ti jlic jc'u' ti laj
jcomtsan ta sna ti Carpoe ti nacal ta Troase. Ich'bun me talel xtoc ti jlibrotaque schi'uc
xtoc ti balbil vun ti tsots sc'oplal ta xtun cu'une.

[14] Ti jtentaq'uin Alejandroe toj chopol ti c'usi laj xa spasbune. Tey ta xtojbat yu'un
ti Cajvaltique. [15] Bijan me yu'un ec. Yu'un me tsots ta scrontain ti c'u s'elan ta
xijchanubtasvane.

[16] C'alal sba velta ti laj xchapanun ti banquilal ajvalile, mu'yuc buch'u laj scoltaun. Laj
yictaicun comel scotolic. Ta jc'an ti mu me x'ich'bat yeic yu'un Dios ti jech laj spasbeicune.
[17] Yu'un ja' no'ox laj scoltaun ti Cajvaltique. Laj yac'bun quip ta yalel ti colebal ach' c'ope,
yo' jech ta xa'iic scotolic ti jyanlumetique. Ja' yu'un un, ti Cajvaltique tey laj scoltaun
loq'uel ta yoc ta sc'ob ti jti'oval leone. [18] Tey ono'ox ta xiscoltaun ti c'usiuc no'ox ta xvul
ta jtojole. Ta xischabiun yo' jech ta xi'och batel ti bu ta xventainvan ta vinajele. Ich'biluc
o ta muc' sbatel osil. Jechuc.

Slajeb chabanuc schi'uc bendición

[19] Chabanuc ta xcalbe ti Priscae, ti Aquilae, schi'uc ti c'u yepal oyic ta sna ti Onesíforoe.
[20] Ti Erastoe tey icom ta Corinto. Yan ti Trófimoe ip laj quicta comel ta Mileto. [21] Mi
xu' avu'un, la' me q'uelun c'alal mu to ta xlic ti yorail sictique. Chabanucot xayalbot ti
Eubuloe, ti Pudentee, ti Linoe, ti Claudiae, schi'uc ti quermanotique.

[22] Ac'o xchi'inot ti Cajvaltic Jesucristoe. Ac'o yac'boxuc bendición acotolic ti Diose.
Jechuc.

Tito

Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti Titoe

1 Vu'un Pabloun, yaj'abtelun ti Diose. Yajcholc'opun ti Jesucristoe. Ja' tacbilun yu'un yo'
jech ta xquic' talel ta xch'unel ti buch'utic t'ujbilic yu'un ti Diose, yo' jech ta xojtiquinic
ti melel ti c'usi jch'unojtique, 2 yo' jech ta spat yo'ntonic ti ta staic scuxlejalic sbatel osile.
Yu'un yaloj ono'ox ti Diose ti ta xac' ti cuxlejale c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile.
Mu sna' sjut ti Diose. 3 Avi tana un, ti Diose sta xa yorail ti laj yac' ta a'yiel ti sc'ope. Yu'un
ja' cabtel laj yac'bun ti Jcoltavanej Dios cu'untique. Ja' smantal stuc ti vu'un ta xcale. 4 Ta
xajts'ibabot talel ti jcarta lie, Tito, ti jnich'onot ta sventa ti co'ol jch'unojtique. Ta jc'an ti
ac'o yac'bot ti bendicione, ti ac'o xc'uxubinote, ti ac'o yac'bot jun avo'nton ti Jtotic Diose
schi'uc ti Cajvaltic Jesucristo Jcoltavaneje.

Yabtel ti Tito ti ta Cretae

5 Ti laj quictaot comel tey ta Creta ti joyobtabil ta nabe, yo' jech ta xachapan ti c'usi sc'an
to chapanele. Ja' jech xtoc yo' ta xava'an ancianoetic ta jujun tsobobbail ti oy ta jujun
jteclume jech chac c'u cha'al laj calbot ava'ie. 6 Ti buch'u ta x'och ta ancianoile, ja' ta sc'an
ti lec ta q'uelel ti scuxlejale, yo' jech lec ti sc'oplale, ti jun no'ox ti yajnile, ti jch'unolajeluc
ti snich'nabe yo' jech mu sa'bat smul ti ta sbisat ta jbajmantale. 7 Yu'un ti buch'u ta x'och
ta ancianoile, ja' ta sbain ti c'usi ja' yu'un ti Diose. Jech o xal un, tsots sc'oplal ti lecuc ta
q'uelel ti scuxlejale, ti mu jbeluc ta c'ope, ti mu toyobbauque, ti ma'uc jyacubele, ti ma'uc
jsa'letoe, ti ma'uc ti c'upijem yo'nton yu'un ti taq'uine. 8 Ja' ta sc'an ti oy slequil yo'nton
ti ta xich' ta muc' ti yulo' ti ta xc'ot ta snae, ti ja' jun vinic ti lec ti c'usi ta spase, ti lec
ti snopobil yu'une, ti tuc' yo'ntone, ti spajesoj sba ta spasel ti c'usi chopole. 9 Ja' ta sc'an
ti jun yo'nton xch'unoj ti c'u s'elan laj yich' chanubtasele yo' jech xu' ta stsatsubtasbe
yo'nton ti yan ta sventa ti lequil chanubtasele, yo' jech xu' ta stuq'uibtas ti buch'utic ta
xcrontainvanique.
10 Yu'un ep ti buch'u ta xcrontainvanique. Pero ja' toj más ti j'israeletic ti mu'yuc smelol
ta xc'opojique, ti ta slo'laic ti cristianoetique. 11 Ja' ta sc'an pajesel taje. Yu'un sbejel ta na
xchibajesbe yo'nton. Yu'un ta xchanubtasvanic ti c'usi ma'uc xa stuq'uile. Yu'un ja' no'ox
oy ta yo'nton ta spasic ya'iic ti canal taq'uin ta jech yepal no'oxe.
12 Yu'un oy jun j'alc'op ti tey ta Cretae jech laj yalbe sc'oplal ti schi'iltaque: "Ti
jcretaetique jutc'opetic, mu'yuc sch'ulelic. Toj ch'ajic, pero toj ech'em xve'ic", xi. 13 Ti
jech laj yal taje, melel ono'ox. Jech o xal un, tsots xatuq'uibtas ta yalbel mantal yo' jech
ac'o xch'unic lec ti Cajvaltique. 14 Ja' jech xtoc yo' jech mu xich'beic ta muc' sc'opic ti
j'israeletic ti snopben no'ox stuquique, yo' jech mu xich'beic ta muc' smantal ti buch'utic
svalopatinojic ti melele.
15 Ti buch'u lec ti sjol yo'ntone, lec ta xil scotol. Yan ti buch'u mu xch'une, ti mu lecuc
ti sjol yo'ntone, mu'yuc c'usi lec ta xil. Yu'un soquem ono'ox ti sjol yo'ntone. 16 Ta xalic
ti xojtiquinic ti Diose, pero ta sventa ti c'usi ta spasique, tey ta xvinaj ti mu meleluque.
Yu'un xti'et sjolic, jbajmantaletic, mu xtojobic ta spasel mi jutebuc ti c'usi leque.

2

Ti lequil chanubtasele

1 Ti c'usi ta xavale, co'oluc me schi'uc jech chac c'u cha'al ta xac' ta na'el ti lequil
chanubtasele. 2 Albo ya'i ti moletique ti ac'o yich' sbijilique, ti lecuc ti sc'oplalique,
ti lecuc ta q'uelel ti scuxlejalique, ti junuc yo'nton xch'unojicuc ti Cajvaltique, ti oyuc
sc'uxul yo'ntonique, ti oyuc smuc'ul stsatsal ti yo'ntonique. 3 Ja' jech xtoc, albo ya'i ti
yayiletique ti lecuc ta q'uelel ti scuxlejalique, ti ma'ucuc ti jlo'iltavanejetique, ti ma'ucuc
ti jyacubeletique. Ja' ta sc'an ti ac'o yaq'uic ta q'uelel ti c'usi leque. 4 Yu'un ja' yabtelic ti
ta xchanubtasic ti tsebal antsetic ta xc'uxubinel ti smalalique schi'uc ti yolique, 5 ta spasel

ti c'usi leque, ti lec ti stalelique, ti ta sventain ti snae, ti oy slequil ti yo'ntone, ti co'oluc
yo'nton schi'uc ti smalale, yo' jech mu'yuc buch'u chopol ta xc'opoj ta stojol ti lequil ach'
c'op yu'un ti Diose.
6 Jechuc me xatsatsubtasbe yo'ntonic xtoc ti querem viniquetique ti tuc'uc ti sjolique.
7 Ac'bo yil ti vo'ote ti lec ta xapas scotole. C'alal ta xachanubtase, ta slequiluc ta yutsiluc
avo'nton. 8 Oyuc smelol xtoc ti c'usi ta xavale, yo' jech mu xasa'bat amul. Jech ti buch'u ta
xcrontainvane tey ta xq'uexav. Yu'un mu xu' ta xchopol-c'opoj ta atojolic.
9 Bijubtaso ti mosoviletique ti ac'o xch'unbeic smantal ti yajvalique, ti lecuc ti yo'n-
tonique, ti mu ta tac'obiluc ta xc'opojique. 10 Albo ya'iic ti mu me x'elc'ajique. Ac'o
yaq'uic ta ilel ti lec yo'ntonique, yo' jech ta xq'uelbat scotol ti scuxlejalique ti yan yutsil
ti chanubtasel yu'un ti Jcoltavanej Dios cu'untique.
11 Yu'un ti Diose laj xa yac' ta ilel ti sc'uxul yo'ntone, ti ja' scolelic scotol ti cristianoe-
tique. 12 Ti sc'uxul yo'nton ti Diose ja' ta xischanubtasotic ta yictael ti c'usi chopole schi'uc
ti sc'upijel o'ntonal yu'un ti sba banomile. Ja' ta xischanubtasotic ti ac'o ayanuc batel
ti lequil cuxlejal li' ta sba banomile yo' jech lec, jun co'ntontic ta xquich'tic ta muc' ti
Diose. 13 Ja' jech xtoc ja' ta xischanubtasotic ti ac'o jmalatic ti jun muc' ta c'ac'al ti albil
ono'ox sc'oplale. Yu'un jun yutsil ta xtal ti muc'ul Dios cu'untique schi'uc ti Jcoltavanej
Jesucristoe. 14 Yu'un ti stuque ja' laj yac' sba ta milel ta jcojtic yo' jech ta scoltaotic loq'uel
ta stojol ti mulile, yo' jech ta slecubtas ta j'ech'el ti co'ntontique, yo' jech ta xijc'ot ta yu'un,
yo' jech ta xbat co'ntontic ta spasel ti c'usi leque.
15 Ti va'i s'elan laj calbot li'e, ja' avabtel ti ta xatsatsubtasbe ta xatuq'uibtasbe yo'ntonic.
Ja' me jech xapas yo' jech mu xasbajic.

3

Jech ta sc'an ta spasic ti jch'unolajeletique

1 Vulesbo ta yo'ntonic ti jch'unolajeletique ti ac'o yich'ic ta muc' ti ajvaliletique,
ti j'opisialetique, ti ac'o xch'unbeic ti smantale, ti chapalicuc ta spasel ti c'usiticuc
leque. 2 Mu me buch'u xchopol-c'optaic, lamajemuc me ti yo'ntonique, oyuc me slequilal
yo'ntonic ta stojol ti cristianoetique.
3 Yu'un ta vo'ne ti vo'otic eque, toj alticotic to ox. Toyobbaotic to ox ta stojol ti
Diose. Ch'ayemotic to ox ta be. Ochemotic to ox ta mosovil yu'un ti c'usi lec ta xa'i ti
co'ntontique. Yu'un ja' cuxulotic to ox ta spasel ti c'usi chopole, ti it'ix o'ntone. Yu'un
soquet to ox ti joltique. Chopol to ox ta xquil jbatic ta jujun talel. 4 Pero c'alal laj yac'
ta ilel sc'uxul yo'nton ti Cajvaltic Dios Jcoltavanej ta stojol ti cristianoetique, 5 tey laj
scoltaotic. Pero ma'uc ta sventa ti oy c'usi lec laj jpastique. Yu'un ja' no'ox ti c'uxubaj
yo'nton ta jtojoltique. Laj scoltaotic ta sventa ti laj slecubtasotic ti Ch'ul Espíritue. Yu'un
laj svoq'uesotic ta ach' yo' jech ach'ub ti cuxlejale. 6 Ta sventa ti Jcoltavanej Jesucristoe,
mu bisbiluc laj yac'botic ti Sch'ul Espíritu ti Diose, 7 yo' jech ta sventa sc'uxul yo'nton ti
Diose lec ta xijyilotic, yo' jech ta xquich'tic ti cuxlejal sbatel osil ti jmalaojtique.
8 Ti jech taje, melel ono'ox. Ta jc'an ti ta xavac' persa ta yalolanel ti va'i s'elan taje, yo'
jech ti buch'utic ta xch'unic ti Diose batuc ta yo'ntonic ta spasel ti c'usi leque. Ti jech taje,
toj lec. Yu'un ja' ta xtun cu'un jcotoltic. 9 Yan ti voch voch c'op ti mu'yuc smelole, schi'uc
sc'oplal ti smolmuc'totic ti tey ono'ox ta xalolanique, schi'uc ti ta stsacolan sbaic ta c'op
ta sventa smantal ti Moisese, mu me xatic' aba tey. Yu'un mu'yuc c'usi xtun o. Mu'yuc
smelol.
10 Mi oy buch'u ta spas sba ta cha'ch'ac yu'un ti jch'unolajeletique, albo ya'i jun mi chib
velta. Mi mu xich' ta muc' ti c'usi ta xavalbee, ch'aco loq'uel. 11 Yu'un xana' lec ti soquem
ti sjol ti vinic taje. Ja' jech xtoc ti stuque sna'oj lec ti chopol ono'ox ti c'usi ta spase.

Ti c'usi ta sc'an stuc ti Pabloe

12 C'alal tey ta jtac talel ta atojol ti Artemase, mi ja' ti Tíquicoe, ac'o persa ti c'u yepal
xu' avu'un ti ta xtal aq'uelun no'ox ti ta Nicópolise. Yu'un laj xa jnop ti tey ta x'ech'
cu'un ti yorail sictique. 13 Coltao me ti licenciado Zenase ti c'u yepal xu' avu'une schi'uc

ti Apolose. Ac'bo ti c'usi ta xtun yu'unic ta bee, yo' mu'yuc palta ta xa'iic. [14] Ac'o xchanic
ti quermanotic ta spasel ti c'usi leque, yo' jech ta xcoltavanic ti bu tsots sc'oplal ta xtune,
yo' jech jtunelicuc ti li' cuxulique.

Slajeb chabanuc schi'uc bendición

[15] Scotol ti c'u yepal ti li' jchi'inoje, chabanucot xayalbe. Chabanuc xavalbe ya'iic ti
jchi'iltac ti jmoj jch'unojtic schi'uque. Ac'o yac'boxuc bendición acotolic ti Diose. Jechuc.

Filemón

Ti Pabloe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti Filemone

1 Vu'un Pabloun, tiq'uilun ta chuquel ta sventa ti Cristo Jesuse. Ti vu'une schi'uc ti
quermanotic Timoteoe ta jts'ibabot talel ti jcarta li'e, vo'ot Filemón, ti ja' jchi'il jbatic ta
abtele, 2 schi'uc ti jch'unolajeletic ti tey ta stsob sbaic ta anae, schi'uc xtoc ti quermanotic
ants Apiae, schi'uc ti Arquipoe ti ja' jchi'iltac ta ich' vocole. 3 Ich'ic ti bendicione, ti jun
avo'ntonique ti ta xac'boxuc ti Jtotic Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

Ti sc'uxul yo'nton ti Filemone schi'uc ti xch'unoj ti Cajvaltique

4 Tey ono'ox ta xcalbe vocol ti Diose ti c'alal ta jvulesot ta co'nton ti c'alal ta jta ta
c'oponele. 5 Yu'un laj ca'i ac'oplal ti oy sc'uxul avo'nton ta stojol ti buch'utic yu'untac
ti Diose schi'uc xtoc ti ach'unoj ti Cajvaltic Jesuse. 6 Ti buch'utic laj xch'unic ti c'u s'elan
ach'unoje, ta jc'anbe ti Diose ti ac'o ya'iic smelol scotol ti bendición ti quich'ojtic ta sventa
ti Cristo Jesuse. 7 Ximuyubaj no'ox, xpatet no'ox co'nton avu'un ti oy sc'uxul avo'ntone.
Yu'un vo'ot ta aventa ti laj sta spatobil yo'ntonic ti jch'unolajeletique.

Ti Pabloe ta sc'anbe vocol ta sventa ti mosovil Onésimoe

8 Ti jech jcholc'opun yu'un ti Cristoe, jech o xal un, xu' xajpas ta mantal ti c'usi sc'an ta
xapase. 9 Pero ta sventa ti c'ux ta xca'i jbatique, ja' más lec ta xca'i ti ta jc'anbot ti vocole.
Vu'un ti mol Pabloune, ti tiq'uilun ta chuquel ta sventa ti Cristo Jesuse, 10 ta jc'anbot vocol
yu'un ti Onésimoe. Yu'un ja' ic'ot ta jnich'on li' ta chuquinabe. Yu'un laj xch'un ti sc'op
Dios ti laj calbe ya'ie.
11 Ta vo'ne ti Onésimoe ja' jun mosovil ti mu lecuc itun ta atojole. Avi tana un, ja' toj
jtunel avu'un jech cha c'u cha'al ta xtun cu'une. 12 Jech o xal ta ach' ta jtacbot talel ta
atojol. Ic'bun me co'oluc s'elan ava'i ti vu'un tey ta xic'ote. 13 Ti vu'une jc'anuc ca'i ti
comuc ta jtojol yo' jech li' ta xtun ta aq'uexol ti c'u sjalil tiq'uilun ta chuquel ta sventa ti
lequil ach' c'ope. 14 Pero mu jc'an ti jech ta jpase ti mi mu jechuc avo'ntone, yo' jech mu ta
sujeluc xava'i ti ta jc'anbot ti vocole. Ja' lec, loc'uc ayanuc ta avo'nton atuc. 15 Ti jech to ox
laj xch'ac sba ta atojol ti Onésimoe, yu'un nan ja' smelol ti j'ech'el ta xcom o ta atojol avi
tanae. 16 Pero mu xa co'oluc jech chac c'u cha'al jun mosovil. Yu'un más to lec. Ja' mu sta
ti mosovile. Ti más lec xcaltique, yu'un ja' xa jun quermanotic ti lec ilbile. Ti vu'une toj
lec ta jc'an. Pero ti vo'ote, másuc to ac'o ac'an. Yu'un mu xa jechuc no'ox vinic. Yu'un ja'
xa avermano abaic ta sventa ti Cajvaltique.
17 Jech o xal un, mi jchi'il jbatic ta xava'ie, ic'bun me ti Onésimoe jech chac c'u cha'al ti
vu'un tey ta xic'ote. 18 Ti mi oy c'usi chopol laj spasbot laj syanijes avo'ntone, o mi oy yil
ta atojole, c'anbun. Vu'un ta jtoj. 19 Yu'un vu'un Pabloun ta jts'iba li'e ta jc'ob ta jletra jtuc
ti ta jtoj ta xcale, ac'o mi oy avil yu'un ti acuxlejal ti ch'ayem ta co'ntone. 20 Lec cha'e,
Quermano, avocoluc ti jech ta jc'anbot ta sventa ti jch'unolajelot yu'un ti Cajvaltique.
Patbun co'nton ti jech quermano jbatic ta stojol ti Cristoe.
21 Yu'un ti jech laj jts'ibabot ti jcarta li'e, ja' ti jna' lec ti ta xach'une. Ja' jech xtoc ja' ti
jna' ti ta xjelav to más ta xapas ti c'usi ta jc'anbote. 22 Jech xtoc, cajchapano ti bu ta xicome.
Yu'un jpatoj co'nton chca'i ti ta stsacboxuc ac'opic ti Diose yo' jech ta xital jq'ueloxuc.

Slajeb chabanuc schi'uc ti bendicióne

23 Chabanuc xayalbot ti Epafrase ti ja' jchi'il ta chuquel ta sventa ti Cristo Jesuse. 24 Ja' jech
xtoc chabanuc xayalbot ti Marcose, ti Aristarcoe, ti Demase, ti Lucase, ti ja' ta xiscoltaic
ta abtele.
25 Ac'o yac'boxuc bendición ti Cajvaltic Jesucristo acotolique. Jechuc.

Hebreos

Ti Diose ic'opoj ta sventa ti Snich'one

1 Ti ta vo'nee, ep ta velta, ep ta tos, ti c'u s'elan ic'opoj ti Dios ta stojol ti jmolmuc'totique
ta sventa ti j'alc'opetique. 2 Avi tana un, ti slajebtic xa batel c'ac'ale, ic'opoj ta jtojoltic ta
sventa ti Snich'one. Ti Diose laj spas scotol ti c'usi oy x'ayane ta sventa ti Snich'on taje. Ja'
jech xtoc tey laj yac'be yich' scotol. 3 Tey oy xojobin yutsilal ti Dios ta stojole. Ja' jech xtoc
ja' stalel stuc ti Dios ti tey oy ta stojole. Ja' jech xtoc ta sventa stsatsal sc'op stuc sbainoj
scotol ti c'usi oy x'ayane. Ti c'alal laj stub ti jmultique, ts'acal to un, tey bat chotluc ta
xocon sbats'i c'ob ti Dios ti tey oy ta vinajele.

Ti Snich'on Diose ja' más cajal, ja' mu sta ti ángeletique

4 Ti Snich'on Diose ja' más cajal. Ja' mu sta ti ángeletique. Yu'un ti stuque ja' i'ac'bat
tsots yabtel. Ja' mu sta ti ángeletique. 5 Yu'un ti Diose mi ja'uc jbeluc laj yalbe ti ángeletic
ti ja' Snich'one. Yan ti Snich'one jech laj yalbe:
Vo'ot ti Jnich'onote, cac'ojbot acuxlejal avi tana li'e,
x'utat. Mu jechuc laj yalbe ti ángeletique. Yan ti Snich'one, jech laj yalbe sc'oplal:
Vu'un ti Totilune, ja' jech ti stuque ja' Jnich'on,
xi. Pero ti Diose mu jechuc laj yalbe ti ángeletique. 6 Pero ti Diose ti c'alal laj stac talel li'
ta sba banomil ti jun no'ox Snich'one, jech laj yalbe sc'oplal:
Scotol ti caj'ángeltaque, ac'o yich'ic ta muc' ti Jnich'one,
xi. 7 Yan ti ángeletique jech i'albat sc'oplalic yu'un ti Diose:
Co'ol s'elan ic' spasoj ti yaj'ángeltaque, ja' ti yajtuneltac xtoque co'ol s'elan jech chac c'u
cha'al leb c'oc',
xi. 8 Yan ti Snich'one jech i'albat sc'oplal:
Ch'ul Dios, sbatel osil ta xapas mantal.
Tuc' ta xaventainvan.
9 Yu'un laj acrontain ti chopole, ja' laj ac'an ti leque.
Jech o xal un, ti Dios avu'une laj yac'bot más ti smuyubajel avo'ntone, ja' mu sta ti
achi'iltaque,
xi. 10 Jech ta xal xtoc:
Ti vo'ote, Cajval, vo'ot ta aventa ti lic meltsajuc talel ti banomile.
Ja' jech xtoc yu'un ta ac'ob laj ameltsan ti vinajele.
11 Ti c'usitic apasoje ta xlaj sc'oplalic.
Yan ti vo'ote, sbatel osil ta xacom o.
Ti c'usitic apasoje ta xlajic jech chac c'u cha'al ti c'u'ile.
12 Tey ta xapac jech chac c'u ti c'u'ile.
Yu'un jeltabil ta xc'otic jech chac c'u cha'al ti c'u'ile.
Yan ti vo'ote ataoj o avav sbatel osil.
Yu'un mu'yuc slajeb ti acuxlejale,
xi. 13 Ti Diose jech ono'ox yalojbe ti Snich'one:
La' chotlan ta jbats'i c'ob, ja' to mi laj cac' ta avoc ta ac'ob ti avajcrontae,
x'ute. Taje, mi junuc ángeletic ti jech i'albatic yu'un ti Diose. 14 Scotol ti ángeletique ja'
ch'ulelaletic ti ochemic ta yajtuneltac ti Diose. Yu'un tacbilic batel ta scoltael ti buch'utic
albil sc'oplalic ta staic ti scolelique.

2

Mu me jbajtic ti coltaele

1 Ja' yu'un un, tsotsuc me sc'oplal, la' jts'etan jchiquintic ta ya'yiel ti c'usi laj xa ca'itique,
yo' jech mu xquictatic comel ti lequil bee. 2 Ti mantal ti laj yalic ti ángeletic ta vo'nee, ivinaj
ti ja' melel ono'oxe. Ja' yu'un un, ti buch'utic laj sbajique, ti ja' no'ox laj sa' ti smulique, loc'

ta sa'el yu'un ti jech laj yich'ic ti tsots castigoe. [3] Ja' yu'un un, ¿c'usi ta utel yo' ta jpoj jbatic
ti mi mu jtuc'ulantic lec ti muc'ul coltaele ti c'alal ja' ba'yel laj yal stuc ti Cajvaltique? Ja'
jech xtoc ti buch'utic laj ya'iique, laj yilic ti ja' melele. Ts'acal to un, xi laj sjelubtasbotic
talel. [4] Ma'uc no'ox taje. Yu'un ja' stuc ti Diose laj svinajes ti ja' sc'op stuque. Yu'un tey
ivinaj ti smuc'ul stsatsal yutsilal ti Dios yu'unique. Ja' jech xtoc yalel toyol i'ac'bat sbijilic
yu'un ti Ch'ul Espíritue jech chac c'u cha'al ta sc'an ti Diose.

Ti Jesucristoe co'ol s'elan ic'ot jech chac c'u cha'al ti schi'iltaque

[5] Ti Diose ma'uc laj yac'be sventain ti ángeletic ti ach' banomil ti ta xcalcutic sc'oplale.
[6] Yu'un oy bu ts'ibabil ta ch'ul c'op ti oy buch'u jech laj yalbe ti Diose:
¿C'u yutsil ti vinique ti mu xch'ay ta avo'ntone, Dios?
¿C'u cha'al ti batem avo'nton yu'un ti vinique ti c'alal sna' xchame?
[7] Ac'o mi oy bu jech sjalil ti peq'uel c'ot sc'oplal ti vinique,
ti más cajal sc'oplal ti ángeletique, pero laj ono'ox avac' ta ich'el ta muc'.
Laj avac'be slequilal.
Laj avac'be yabtel ta sbainel scotol ti c'usi apasoje.
[8] Yu'un tey laj avac'be ta yoc ta sc'ob scotol,
xi.

Jech o xal un, ti jech ac'batem scotol ta yoc ta sc'ob ti vinique, jech o xal un, ti Diose
mu'yuc c'usi laj yicta ti mu ventainbiluc icom yu'un ti vinique. Manchuc mi jech ac'batem
ta yoc ta sc'ob scotol, pero mu to ta xquiltic mi tey ta xcom o ta yoc ta sc'ob scotol ti c'ustic
oye. [9] Pero ta xquiltic ti Jesuse, ti jech sjalil ipec'tsanat sc'oplal yu'un ti Diose, ti ja' más
cajal sc'oplal icom ti ángeletique. Yu'un ti jech oy sc'uxul yo'nton ti Diose, laj sc'an ti ac'o
chamuc ta sventa scotol cristianoetic. Avi tana xtoc un, tey xa ich'bil ta muc'. Tey xa ac'bil
slequilal yutsilal ta sventa ti laj yich' svocol c'alal cham ilaje.

[10] Scotol ti c'usitic oye, ja' yu'un ti Diose, yu'un ja' stuc laj smeltsan. Yu'un laj sc'an
ti Diose ti ta xac'be slequilal scotol ti snich'nabe. Jech o xal un, ti Diose laj yac'be yich'
svocol ti Jesucristoe. Yu'un ti jech laj yich' ti svocole, ja' ic'ot ta lequil Jcoltavanej yu'unic ti
snich'nabe. [11] Ti buch'utic lecubtasbilique schi'uc ti Jlecubtasvaneje, jun ti Totil yu'unique.
Jech o xal un, ti Snich'on Diose mu xq'uexav ti ta sbisotic ta yermanoe. [12] Yu'un jech ta xal
ti ts'ibabil ta ch'ul c'ope:
Ta xcalbe ya'iic ac'oplal ti quermanotaque.
Ja' jech xtoc tey oyun ta o'lol ti bu tsobolique, ta jq'uejintabot q'uejojetic,
xi. [13] Jech laj yal xtoc:
Ja' Jpojobbail ti Diose,
xi. Jech laj yal yan velta xtoc:
Li' oyun schi'uc ti nich'nabiletic ti ja' laj yac'bun ti Diose,
xi. [14] Ti vo'otic snich'nabotic ti Diose oy jbec'taltic, jch'ich'eltic. Ja' jech ti Jesús eque laj
yich' talel sbec'tal jech chac c'u cha'al cristiano, yo' jech xu' ta xcham. Yu'un ja' to jech
xu' ta slilinbe yabtel ti buch'u oy stsatsal ti ta xijchamotic yu'une, ja' ti pucuje. [15] Ti jech
icham ti Jesuse, ja' tal spatbe yo'ntonic ti buch'utic ti c'u sjalil li' cuxulique ti ja' no'ox
mosovinbilic ta xi'el ti ta xchamique. [16] Melel, ma'uc tal scolta ti ángeletique. Yu'un ja' tal
scolta snitilultac ti Abrahame. [17] Yo' jech ta xc'ot ta pasel, jech o xal un, tsots sc'oplal ti co'ol
s'elan ic'ot jech chac c'u cha'al ti yermanotaque, yo' jech ic'ot ta banquilal pale yu'unic
ta stojol ti Diose, ti oy slequil sc'uxul yo'ntone. Jech xu' ta xch'aybe smul ti cristianoetic
ta sventa ti jech laj yac' sba ta milele. [18] Ti jech laj ya'i ti sujele, ti vocole, jech o xal un, ti
Jesuse xu' ta scolta ti buch'u ta xa'i ti sujele, ti vocole.

3

Ti Jesuse ja' más tsots yabtel yich'oj, ja' mu sta ti Moisese

[1] Ja' yu'un un, Quermanotac, ti lecubtasbiloxuque, ti ic'biloxuc yu'un ti Dios yo' jech ta
xac'otic ta yu'untaque, tuc'ulanic lec ti Cristo Jesuse, ti ja' jcholc'ope, ti ja' banquilal pale
yu'un ti c'usi jch'unojtique. [2] Ti Jesuse jun yo'nton ta stojol ti Diose, ja' ti Buch'u i'ac'bat

ti yabtel yo' jech i'och ta banquilal palee jech chac c'u cha'al ti Moisese jun yo'nton laj
sventainbe scotol sna ti Diose. [3] Ja' yu'un un, ti Jesuse ja'uc ti más to ich'biluc ta muq'ue.
Ja' me yamaluc sc'oplal ti Moisese. Yu'un ti jun jmeltsanej nae ja' más ich'bil ta muc'. Yan
ti nae yamal sc'oplal. [4] Yu'un ti jujubej nae, sc'an ti oy buch'u ta smeltsan. Ja' no'ox jech
xtoc, scotol ti c'usitic oye, ja' laj xa smeltsan ti Diose. [5] Ja' jech ti Moisese, lequil jtunel laj
sventainbe scotol sna ti Diose. Ti jech itun taje, ja' ti ta sc'aj'albe sc'oplal ti c'usi ts'acal to
ta xal ti Diose. [6] Pero ti Cristoe, lequil Nich'onil laj sventainbe sna ti Diose. Ti sna taje, ja'
ti vo'otique mi jun co'ntontic oe, mi mu xijchibaje, mi xijmuyubaj no'ox ta smalael ti c'usi
jmalaojtique.

Ti scuxobil yo'ntonic ti snich'nab Diose

[7] Jech o xal un, sc'an ta xats'etan achiquinic ta ya'yiel ti c'usi ta xal ti Ch'ul Espíritu ti
ts'ibabil ta sc'op Diose:
Ti mi vo'oxuc ta xava'iic ti c'usi ta xal ti Dios avi tana lie,
[8] mu xayijubtas avo'ntonic jech chac c'u cha'al laj spasic ti amolmuc'totic ta vo'nee,
ti ja' no'ox lic sc'ac'al yo'ntonique,
ti laj sq'uelbeic yo'nton ti Dios ta xocol banomile.
[9] Yu'un jech laj yal ti Diose: "Tey laj sq'uelbeicun co'nton ti amolmuc'totic ta vo'nee,
ac'o mi cha'vinic jabil tey laj yilic ti c'usi laj jpase.
[10] Jech o xal un, tey li'ilin yu'un ti cristianoetic taje.
Jech laj cal: Tey ono'ox ch'acal ti yo'ntonic ta xanavique.
Mu sc'an stamic ti jbee.
[11] Jech o xal un, li'ilin yu'unic.
Ja' jech xtoc laj cac' que ti mu xchi'inicun ta cux o'ntone",
xi ti Diose, xi ti Ch'ul Espiritue.

[12] Quermanotac, q'uelo me abaic ti mu me buch'u junucal avu'unic ti toj chopol
yo'nton ti ta xch'ac sbaic ta stojol ti cuxul Diose ta scoj ti mu xch'une. [13] Ja' tsc'an ti ta
xatsatsubtasbe aba avo'ntonic ta jujun tal ti jujun c'ac'ale yo' to yorail avi li'e. Ja' jech ta
sc'an taje, yo' jech mu'yuc buch'u junucal avu'unic ta xlajic ta lo'lael yu'un ti mulile, ti
tey xlic ti sc'ac'al yo'ntonique. [14] Yan ti mi staoj yav jpatoj co'ntontic xijcham xijlaje jech
chac c'u cha'al ta sliquebale, jech o xal umbi, ta xij'ac'batotic jech chac c'u cha'al laj yich'
ti Cristoe.

[15] Jech o xal jech ta xal ti Ch'ul Espíritue:
Ti mi vo'oxuc ta xava'iic ti c'usi ta xal ti Dios avi tana li'e,
mu xayijubtas avo'ntonic jech chac c'u cha'al laj spasic ti amolmuc'totic ta vo'nee ti ja'
no'ox lic sc'ac'al yo'ntonique,
xi. [16] ¿Buch'u sc'oplalic xcaltic ya'yel taje ti laj ya'iic ti sc'opojel Diose, ti ts'acal to
lic sc'ac'al yo'ntonique? Ja'ic ti buch'utic iloq'uesatic talel yu'un ti Moisés ta Egipto
banomile. [17] ¿Buch'u sc'oplalic xcaltic ya'yel taje ti ilinem ti Dios ta stojolic cha'vinic jabile?
Ja'ic ti buch'utic laj sa'ic ti smulique. Ja' yu'un un, tey chamic ta xocol banomil. [18] ¿Buch'u
sc'oplalic ti i'albatic yu'un ti Diose ti mu x'ochic ta cux o'nton schi'uque? Ja'ic ti buch'utic
laj stoy sbaique. [19] Ta xquiltic xtoc un ti mu'yuc x'ochic ta cux o'ntonale, yu'un mu'yuc laj
xch'unic ti Diose.

4

[1] Ti jech to albil sc'oplal ti xu' to chbat jcux co'ntontic schi'uc ti Diose, tsc'an ti ac'o
jq'uel jbatique, naca mi oyuc jlom avu'unic ti mu x'ochic batele. [2] Yu'un ti vo'otic xtoque
laj quich'tic albel ti colebal ach' c'ope jech chac c'u cha'al ti stuquique. Pero ti stuquique
mu'yuc c'usi bal o laj ya'iic ti jech laj yich'ic albel ti ch'ul c'op taje. Yu'un mu laj xch'unic
ti c'usi laj ya'iique. [3] Yan ti vo'otic ti jch'unojtic ti colebale, ja' ono'ox ta xij'och ta cuxob
o'ntonal taje. Jech i'albat sc'oplalic yu'un ti Dios ta xava'iic une:
Li'ilin yu'unic ti amolmuc'totique.
Jech o xal laj cac' que ti mu xchi'inicun ta cux o'ntone,

xi. Ac'o mi jech laj yal ti Diose, pero tsutsem xa yu'un ti yabtele, yo' xu' ta xij'och ta cuxob
o'ntonal ti c'alal lic smeltsan ti banomile. [4] Yu'un oy bu jech ta xal ti ta ch'ul c'ope:
Ta yucubal c'ac'al laj xcux ti Dios yu'un scotol ti yabtele,
xi. [5] Ac'o mi jech chapajem yu'un ti Diose, pero jech laj yal xtoc ta sch'ul c'op:
Mu xischi'inicun ta cux o'nton,
xi. [6] Pero oy to jlom ti xu' to ta x'ochic batel ta cuxob o'ntonale. Yan ti buch'utic ba'yel laj
ya'iic ti colebal c'ope, mu'yuc x'ochic batel, ja' ti laj sbajique. [7] Jech o xal ti Dios une, laj
st'uj yan c'ac'al yo' xu' ta xij'och ta cuxob o'ntonale. Ja' ti c'ac'al avi li' tana une. Yu'un ti
Diose, ta sjalil to un, jech lic sc'oponotic ta sventa ti Davide, ti jech ta xal ta ch'ul c'op ti
calojboxuc ono'oxe:
Ti mi vo'oxuc ta xava'iic ti c'usi ta xal ti Dios avi tana li'e, mu xayijubtas avo'ntonic,
xi. [8] Yan ti ja'uc ti Josué ti laj yac'be scuxob o'nton ti j'israeletique, mi ja'uc laj yal ti Dios
ti oy to yan c'ac'al ti xie. [9] Ja' yu'un un, oy to ti lequil cuxob o'ntonal yu'un ti snich'nabtac
Diose. [10] Yu'un ti buch'u ta x'och ta cux o'nton schi'uc ti Diose, ta xa xcux yo'nton yu'un
ti yabtele jech chac c'u cha'al ti Diose ti laj xcux yo'nton yu'un ti yabtele. [11] Jech o xal un
cha'e, la' cac'betic yipal yo' jech xu' ta xij'och ta cuxob o'ntonal taje, naca mi oy jlomuc
ja' ta xchanbeic yo'ntonic ti buch'utic mu'yuc laj xch'unique.
[12] Yu'un ti sc'op Diose, cuxul, oy stsatsal. Más jich'il ti sni'e, ja' mu sta ti c'usuc no'ox
espadail ti cha'jot yee. Yu'un ti sc'op Diose ta xc'ot c'alal to yut co'ntontic, ta sjunul
jch'ich'eltic. Ta svinajes talel ti c'usi ta snopilan ta xalolan ti yut o'ntonale. [13] Ti c'usi pasbil
yu'un ti Diose, mu stac' snac' sbaic ta stojol. Yu'un jamal scotol ta sba ta sat ti Buch'u ta
xich' quetique.

Ti Jesuse ja' ti muc'ul banquilal palee

[14] Ti Snich'on Diose, ja' ti Jesuse, ja' ti muc' ta banquilal pale cu'untique ti i'och xa
batel ta stojol ti Diose. Jech o xal un, junuc co'ntontic ta xch'unel ti c'usi jch'unojtique.
[15] Yu'un ti banquilal pale cu'untique xu' xc'uxubaj yo'nton yu'un ti jvocoltic ti jech mu'yuc
quiptique. Yu'un ti stuque, ep ta tos laj ya'i sujel, laj ya'i vocol jech chac c'u cha'al ti
vo'otic ta xca'itique. Ja' no'ox ti stuque mu'yuc laj sta ti smule. [16] Jech o xal un, sjunuluc
me co'ntontic nopajcutic batel ta stojol ti jc'uxubinvanej Diose, yo' jech ta xc'uxubaj
yo'nton cu'untic, yo' jech ta yutsilal yo'nton ta xiscoltaotic ti c'alal yorail ta xtun cu'untic
ti coltaele.

5

[1] Ti jujun banquilal palee ja' t'ujbilic loq'uel ta stojol ti viniquetique. Ja' jech xtoc
va'anbilic ta j'et'esejc'op yu'un ti cristianoetic ta stojol ti Diose. Ja' jech xtoc ja'ic ta
sjelubtasic matanal schi'uc ti c'usitic milbil ti ja' sventa stojol smulic ti cristianoetique. [2] Ti
jech ta xa'i svocol stuc ti jech cristiano ti banquilal palee, jech o xal un, xu' ta xc'uxubaj
yo'nton yu'un ti buch'u mu sna'ic ti c'usi lec ta pasele, schi'uc ti ch'ayemic ta bee. [3] Yu'un
ti jech cristiano ti stuque, jech o xal un, tsots sc'oplal ta xac' stojol smul stuc ta stojol ti
Diose jech chac c'u cha'al ta xet'esbe stojol smulic ti cristianoetique.
[4] Mu'yuc buch'u junucal xu' ta x'och ta banquilal pale ta smantal no'ox stuc. Yu'un ja'
Dios stuc ta x'ic'van yo' jech ta xac'be yich' ti lequil abtele jech chac c'u cha'al i'ic'at ti
Aarone. [5] Ja' jech ic'ot ta pasel ta stojol ti Cristoe. Mu yu'unuc laj spas sba ta mantal stuc ti
jech i'och ta banquilal palee. Yu'un ja' i'ic'at yu'un ti Diose ti jech i'ac'bat ti lequil abtele
jech chac c'u cha'al i'albat yu'un ti Stote:
Vo'ot ti Jnich'onote, yu'un cac'ojbot acuxlejal avi tana li'e,
x'utat. [6] Yu'un oy bu ts'ibabil ta ch'ul c'op ti jech i'albat xtoc yu'un ti Stote:
Ti vo'ote, banquilal paleot sbatel osil ti co'ol s'elan avabtel schi'uc ti Melquisedeque,
x'utat. [7] C'alal ay cuxiuc li' ta sba banomil ti Cristoe, tsots xvocolet ic'opoj, ep laj smal
ya'lel sat ta stojol ti Diose, ja' ti Buch'u oy stsatsal stuc ta xpojat ti c'alal ta xchame. Jech
o xal un, i'a'ibat sc'op yu'un ti Diose ti jech yo'ntone. [8] Ac'o mi Nich'onil ti Cristoe, pero
tey laj ya'i ta spasel ti c'usi tsc'an ti Dios ta sventa ti svocol laj yich'e. [9] C'alal jech laj spas

scotol ti c'usi tsc'an ti Diose, ja' ic'ot ta lequil Jcoltavanej yu'unic sbatel osil ti buch'utic
ta xch'unique. [10] Yu'un ja' iva'anat ta banquilal pale yu'un ti Diose ti co'ol s'elan yabtel
schi'uc ti Melquisedeque.

Xi'bal sba ti chibajel ta xch'unel ti Cajvaltique

[11] Ac'o mi oy to ep ti c'usi ta jc'an ta xcalcutic ava'iic sc'oplal ti banquilal pale taje, pero
toj vocol ta a'yibel smelol, ja' ti mu xac'an xava'iique. [12] Ti jechuque, jchanubtasvanejoxuc
xa. Yu'un vo'ne xa ach'unojic. Pero le' une, chu'il to avipanojic. Yu'un ta to xac'an ti ac'o
avich'ic albel smelol ti sc'op Diose ti bu mu tsotsuc ta a'yibel ti smelole. Mu to xti' avu'unic
ti yijil ve'lile. [13] Yu'un ti buch'u chu'il yipanoje co'ol s'elan olol to. Yu'un mu sna' st'ujel ti
c'usi leque, ti c'usi chopole. [14] Yan ti buch'utic xti' yu'unic ti yijil ve'lile, ja'ic ti buch'utic
ch'iemic xa ta stojol ti Diose, ti xtojobic lec ta st'ujel ti c'usi leque, ti c'usi chopole.

6

[1] Yo' jech ta xijch'iotique, la' cac'betic batel yipal un yo' jech ta x'ech' sc'oplal ti ja'
no'ox ta xca'itic ti c'u s'elan lij'albat sc'oplal ti Cristo ta ba'yele. Ma'uc no'ox ta xcalbe
jbatic ti ac'o yich' ictael ti chopol o'ntonale, schi'uc ti ta xijcham yu'un ti mu lecuc ta
xich' pasele, schi'uc ti ac'o jch'untic ti Diose. [2] Ma'uc no'ox ta xcalbe jbatic sc'oplal ti
c'u s'elan lijchanubtasat yu'un ti ich'vo'e, schi'uc sc'oplal ti ta scajanel c'obil ta sjol ti
jch'unolajeletique, schi'uc xtoc ti ta xcha'cuxiic ti animaetique, schi'uc xtoc ti castigo
sbatel osile. [3] Mi jech tsc'an ti Diose, cac'tic batel persa ta ya'yiel más ti sc'op Diose.

[4] Yu'un ti buch'utic laj xa staic ti saquilal osile, ti laj xa ya'ibeic smuil ti c'usi ta xac' ti
Diose, ti yich'oj ti Ch'ul Espíritue, [5] ti laj ya'ibeic smuil ti lequil ach' c'op yu'un ti Diose, ti
laj ya'ibeic smuil xtoc ti smuc'ul stsatsal ti ach' banomil ti ta to xtale, [6] pero mi ta xchibaj
yo'ntonic ta j'ech'el o ta xch'unel ti Cajvaltique, mu xa cha'bel stac' jeltabel ti yo'ntonic
yan veltae. Yu'un co'ol to s'elan ti ta sjipanic ta cruz yan velta ti Snich'on Diose, ti ta
xaq'uic ta labanel ta sba ta sat ti cristianoetique. [7] Ti stuquique co'ol s'elan jech chac c'u
cha'al ti banomil ti lec ta xa'i ta xuch' ti vo' ti c'alal ta xtalolan jujun veltae. Ti banomil
taje, ti mi lec ta xac'be sat sts'unobalic ti j'abteletique, ta melel umbi, ta x'acbat bendición
yu'un ti Diose. [8] Yan ti mi ja' no'ox ch'ix, momol ta xaq'ue, mu'yuc c'usi stu o. Mu lecuc ta
x'ilat yu'un ti Diose. Tey ta xich' chiq'uel ta c'oc'.

Ti jech jmalaojtic ti oy c'usi ta xquich'tique, mu xchibaj co'ntontic.

[9] Ac'o mi jech laj calcutic ava'iic, Quermanotac, yan ti vo'oxuque, jna'cutic lec ti mu
jechuc avo'ntonique. Ta xavich'ic ti lequil bendición ti ta xlic talel ta stojol ti Jcoltavaneje.
[10] Yu'un ti Diose oy stuq'uil yo'nton. Yu'un mu xch'ay ta yo'nton ti oy c'usi lec laj
apasique. Ja' jech xtoc ta xavaq'uic ta ilel ti c'ux ta xava'iic ti Diose, ja' ti laj acoltaic ti
jch'unolajeletique. Jech to yacal ta xapasic avi tana. [11] Pero ta jc'ancutic ti jujunoxuque ti
jechuc me staojuc yav avo'ntonic xacham xalajic ti c'ux ta xava'i abaique, yo' jech ta jbel
sc'oplal ta xataic ti c'usi amalaojique. [12] Pero mu jc'ancutic ti ta xach'ajubic ta bee. Ja' ta
jc'ancutic ti ta xachanbeic yo'ntonic ti buch'utic xch'unojic ti ta ono'ox xc'ot ta pasel ti ta
xich'ic ti smotonic ti albilic yu'un ti Diose, ti mu xchibaj yo'ntonic ta smalaele.

[13] Yu'un ti Diose, ti c'alal laj yalbe ti Abraham ti oy c'usi ta xac'bee, laj sva'an sba ta
rextigo stuc. Yu'un mu'yuc xa buch'u yan más cajal ta sva'an ta rextigo. [14] Jech o xal jech
laj yal:
Melel, ta xacac'bot ep bendición.
Ja' jech xtoc ta xacac'bot ep anitilultac,
x'utat. [15] Ja' yu'un un, ti Abrahame tey sjunul yo'nton laj smala ti c'usi i'albate. Jech o
xal un, tey laj yich' ti c'usi i'albat yu'un ti Diose. [16] C'alal oy c'usi ta sva'anic ta rextigo
ti cristianoetique, ja' ta sva'anic ta rextigo ti c'usi ja' más cajal sc'oplal yu'unique. C'alal
jech oy c'usi laj xa sva'anic ta rextigoe, ich'bil ta muc' ta xcom ti c'usi laj yalique. [17] Jech o
xal un, ja' jech laj spas ti Diose. Laj yac' ye'. Laj sva'an sba stuc ta rextigo. Yu'un ta sc'an
ta xac' iluc ta stojol ti buch'utic ta xich'ic ti matanal ti yaloj ono'oxe ti mu ja'uc juteb ta

sjelta ti c'usi yaloj ti ta xaq'ue. [18] Ja' yu'un un, oy cha'tos ti mu stac' sjele, ja' ti mu sna'
sjut c'op ti Diose. Ta sventa ti cha'bel taje, ja' ta xijyac'botic spatobil co'ntontic ti Diose.
Jech o xal ti vo'otic ti laj xa jsa'tic ti jpojobbailtic ta stojole, jpatoj co'ntontic ta jtatic ti
c'usi yaloj ono'ox ti Dios ti ta xaq'ue. [19] Ti jech jch'unojtique, ja' ta xac' jna'tic ta co'ntontic
ti lec oyotic ta stojol ti Diose jech chac c'u cha'al ti lec cotel ti barco yu'un ti yiclebe. Ti
quiclebtique tey ijelav ta pat cortina ti bu tsacal lec ta yut ch'ul templo yu'un ti Dios tey
ta vinajele. [20] Tey i'och batel ti Jesuse yo' jech ta sjambotic ti bee. Ja' yu'un un, ti Jesuse
tey i'och o ta banquilal palee co'ol s'elan schi'uc ti Melquisedeque.

7

Ti Jesuse banquilal pale co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti Melquisedeque

[1] Ti Melquisedec taje, ja' to ox ajvalil yu'un ti jteclum Saleme. Ja' jech xtoc ja' banquilal
pale yu'un ti muc'ul Diose. C'alal isut talel ti Abraham ta pas leto ti laj stsal ti jayib
ajvaliletique, ti Melquisedeque iloc' batel, ba snup ta be ti Abrahame. Tey laj yac'be
bendición. [2] Ja' jech ti Abrahame tey laj yac'be ti jujun lajlajuneb ti c'u yepal laj spas talel
canal ta pas letoe. Ti biil Melquisedeque, ja' smelol ta xal lequil ajvalil, xi. Ti smelol ti
jteclum Salem xtoque, ja' jun o'ntonal, xi. Ti jech ajvalil yu'un ti jteclum Saleme, ja' smelol
ta xal ti jun yo'ntonic ti buch'utic sventainoje. [3] Ati Melquisedec taje, mu'yuc bejel ta vun
sbi ti stote, ti sme'e, mi ja'uc ti smolmuc'totaque, mi ja'uc ti bu ivoc' talele, ti bu ichame.
Ti jech taje, ja' svinajeb ti co'ol s'elan ti Snich'on Diose ti ja' pale sbatel osile.

[4] Lec un cha'e, q'uelo avilic c'u s'elan smuc'ul ti Melquisedeque. Yu'un ti jmolmuc'totic
Abrahame laj yac'be ti jujun lajlajuneb ti laj spojbe talel ti ajvaliletic ta pas letoe. [5] Ti
paleetic ti ja'ic snitilultac ti Levie tsots sc'oplal ta sc'anbe jujun lajlajuneb scotol ti schi'il,
xi i'albatic yu'un smantal ti Moisese. Ja' jech ta sc'anbe taje, manchuc mi yuts' yalal,
snitilultac ti Abrahame jech chac c'u cha'al ti stuquique. [6] Pero ti Melquisedeque, manchuc
mi ma'uc snitilul ti Levie, pero laj sc'anbe ti jujun lajlajuneb ti Abrahame, ja' ti buch'u albil
yu'un ti Dios ti oy c'usi ta x'ac'bate. Ja' jech xtoc ti Melquisedeque laj yac'be bendición ti
Abrahame. [7] Ja' yu'un xcaltic un, ti buch'u laj yac' ti bendicione ja' más cajal. Ja' mu sta ti
buch'u laj yich'e. [8] Ti buch'utic ti li' oy ta jtojoltic ti ta xich'ic ti jujun lajlajuneb cu'untique,
viniquetic no'ox ti sna' xchame. Yan ti Melquisedeque mu jechuc sc'oplal. Yu'un ta x'albat
sc'oplal ti ts'ibabil ta sc'op Diose ti ja' jun ti staoj to yav cuxule. [9] Ti pale Levie schi'uc ti
snitilultac ta paleal ti laj sc'anic ti jujun lajlajunebe, xu' ta xcaltic ti laj yaq'uic ec ti jujun
lajlajuneb ta stojol ti Melquisedeque ti c'alal ja' laj yac' ti Abrahame. [10] Ja' jech ic'ot ta
pasel, ja' ti tey to ox oy ta sbec'tal sch'ich'el snitilultac ti Abrahame. Ja' ti mu'yuc to ox
voq'uemic ti c'alal laj snup sbaic ta be schi'uc ti Melquisedeque.

[11] Ti j'israelal cristianoetique laj yich'ic ti mantal ta sventa ti paleetic ti ja' snitilultac ti
Levie, ti i'ayan talel ta stojol ti Aarone. Yan ti yu'unuc ta sventauc ti paleetic taje ti laj staic
ti lecubtasele, ja' yu'un umbi, mu xa persauc ital yan pale ti co'ol s'elan ti Melquisedeque,
ti ja' mu xco'olaj schi'uc ti Aarone. [12] C'alal jech ijelta ti paleetique, ja' jech xtoc jelta ti
mantal ti c'u s'elan ta xich' t'ujel ti palee. [13] Jech o xal un, ti Cajvaltique ti ta x'albat sc'oplal
ti ta x'och ta banquilal palee, ma'uc snitilul ti Levie, jvoc' o xa snitilul ti j'israeletic ti mu
junuc ti ochemic ta paleale. [14] Yu'un vinajem lec sc'oplal ti Cajvaltic Jesucristoe ti i'ayan
talel ta stojol jun snitilul ti Judae. Ti Moisese mu'yuc laj yalbe sc'oplal ti tey ta xich' t'ujel
jun pale ti ja' snitilul ti Judae.

[15] Yu'un ja' to tey ivinaj lec ti c'u s'elan ta xich' t'ujel ti palee, ti c'alal ital ti Ach' palee ti
co'ol s'elan schi'uc ti Melquisedeque. [16] Ti Ach' pale ti iva'ie, ma'uc ta sventa ti c'u s'elan
ta xal ti mantal ti buch'u snitilul ta x'oche. Yu'un ja' no'ox i'och ta paleal ta sventa ti oy
stsatsal scuxlejal ti mu sna' xlaje. [17] Yu'un jech i'albat yu'un Dios ti Cristoe:
Vo'ot paleot sbatel osil, co'ol s'elan avabtel jech chac c'u cha'al ti Melquisedeque,
x'utat. [18] Ja' yu'un un, tey ilaj sc'oplal ti vo'ne mantal ti ta xal ti c'u s'elan ta xich' va'anel
ti paleetique. Yu'un yabtelic ti paleetique, mu'yuc yip, mu'yuc c'usi xu' yu'un. [19] Ja' jech

xtoc ti smantal ti Moisese, mu'yuc xlecubtasvan jutebuc. Avi tana li'e, oy xa jun sq'uexol
ta jtojoltic ti ja' más lec patobil o'ntonale, ti ja' ta sventa xu' xijnopaj batel ta stojol ti Diose.
[20] Ti va'i s'elan taje, ja' laj sva'an sba stuc ta rextigo ti Diose. [21] Ti yan paleetique, mu'yuc
buch'u laj sva'an sba ta rextigo ta stojolic ti jech i'ochic ta paleale. Yan ti c'alal i'och ta
banquilal pale ti Cristoe, oy Buch'u laj sva'an sba ta rextigo. Yu'un jech i'albat ti ts'ibabil
ta ch'ul c'ope:
Vo'ot paleot sbatel osil, ti co'ol s'elan avabtel jech chac c'u cha'al ti Melquisedeque.
Yu'un laj xa jva'an jba ta rextigo.
Mu jel ti jc'ope,
xi ti Cajvaltic Diose. [22] Jech o xal un, ti Jesuse com ta sba ti jun trate ti más leque, ti ja' mu
sta ti ba'yele. [23] Ti yan paleetique, ep laj ech'icuc, ja' ti sna' xchamique. [24] Yan ti Jesuse, ti
jech mu sna' xchame, jech o xal ti yabtel ti jech banquilal palee, mu xu' ta xich' yan. [25] Jech
o xal un, xu' ta scolta sbatel osil ti buch'utic ta xnopajic batel ta stojol ti Dios ta sventa ti
stuque. Yu'un cuxul sbatel osil, yo' jech ta sc'anbe vocol ti Dios ta stojolique.
[26] Ti Jesús taje, ja' ti banquilal pale ti ta xtun cu'untic ta jbel sc'oplale. Yu'un ti stuque,
ch'ul vinic. Mu'yuc c'usi chopol ta snop. Mu'yuc mulil ta stojol. Mu xco'olaj yo'nton
jech chac c'u cha'al ti jsa'muliletique. Ich'bil ta muc' ta stojol ti Diose ti tey ta vinajele.
[27] Yu'un mu xco'olaj schi'uc ti yan banquilal paleetique, ti jujun c'ac'al ta smilic xchiq'uic
ti animaletic ta stojol Dios ta sventa ti smul stuquique schi'uc smulic ti cristianoetique.
Ja'uc ti Jesuse, jun no'ox velta laj yac' stojol ti mulil ta sventa scotole c'alal laj yac' sba
stuc ta mataninele. [28] Yan ti smantal ti Moisese, ta sva'anic ta banquilal pale viniquetic ti
mu'yuc slequilal ti yo'ntonique. Ts'acal to un, ti Diose laj sva'an sba ta rextigo yo' jech ta
x'och ta banquilal pale ti Snich'on ti oy o slequilal sbatel osile.

8

Ti Jesuse j'et'esejc'op yu'un ti ach' trate

[1] Ti c'usi más tsots sc'oplal ti ta xcalboxuc ava'iique, ja' ti tey xa chotol ti banquilal pale
cu'untic ta sts'el sbats'i c'ob ti Dios ti oy ta vinajele. [2] Tey ta xtun ta paleal tey ta bats'i
templo ti pasbil yu'un ti Cajvaltic Diose, ti ma'uc pasbil yu'un ti viniquetique. [3] Scotol
ti banquilal paleetique ja' va'anbilic ta yet'esel, ta xchiq'uel smoton ti Diose. Ja' jech ti
Jesuse, tsots sc'oplal ti oy c'usi ta xac' jelavele. [4] Yan ti li'uc ono'ox oy ta banomile, mi
ja'uc ochem ta paleal ti jechuque. Yu'un oy to banquilal paleetic ti va'anbilic ta sjelubtasel
matanal jech chac c'u cha'al ta xal smantal ti Moisese. [5] Ti paleetic ti va'anbilic ta sventa
smantal ti Moisese, ti yabtel ti ta spasique ja' no'ox smelol svinajeb ti c'usitic oy ta vinajele.
Jna'tic lec ti ja' no'ox svinajebe, yu'un jech ono'ox i'albat ti Moisés yu'un ti Diose ti c'alal
lic smeltsan ti templo nucule: "Jech me xameltsan ti temploe co'ol s'elan jech chac c'u
cha'al laj cac'bot avil tey ta vitse", ti x'utate. [6] Pero ti banquilal pale cu'untique más to lec
ti bu ta x'abteje. Yu'un ja' j'et'esejc'op yu'un ti ach' tratee. Yu'un tey albil sc'oplal ti oy
c'usi más lec ta xac' ti Diose.
[7] Yan ti lecuc itun ti ba'yel tratee, mu xa persauc ti ital yan ach' tratee. [8] Pero ti Diose
laj yil ti mu'yuc ilecubtasatic ti cristianoetic yu'un ti ba'yel tratee. Yu'un ts'ibabil ta ch'ul
c'op ti jech laj yal ti Cajvaltic Diose:
Oy bu ta xc'ot yorail ti ta jpas ach' trate schi'uc ti j'israelal cristianoetique schi'uc xtoc ti
snitilultac ti Judae.
[9] Ja' no'ox ti mu xa jechuc ta jpas ti tratee jech chac c'u cha'al laj jpas schi'uc ti
smolmuc'totique,
ti c'alal laj jnitbe loq'uel talel sc'obic ta Egipto banomile.
Yu'un ti stuquique mu'yuc laj spasic ti jba'yel tratee.
Jech o xal un, laj quicta comel.
[10] C'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti ta xcac'be ach' trate ti j'israelel cristianoetique,
ja' jech chac c'u cha'al li'e.
Ta jtic'be ta sjolic ti jmantale.

Ta jts'ibabe ta yo'ntonic.
Jech o xal un, vu'unun ti Dios yu'unique.
Ja' jech xtoc ti stuquique, ja' calab jnich'nab.
11 Jech o xal un, mu xa persauc oy buch'u ta xchanubtas sbaic schi'ic ti schi'ile,
ti yermanoe, yo' jech ta sna'ic ti c'u j'elane.
Yu'un scotolic ta xiyojtiquinicun, c'alal ta biq'uit ta muc'.
12 Ta xcac'be perdón yu'un ti schopolalique.
Mi ja'uc ta jvules ta co'nton ti smulique,
xi ti Diose. 13 C'alal ta xalbe sc'oplal jun ach' trate ti Diose, ja' xa laj yal ti ech' xa sc'oplal ti
ba'yel tratee. Ti c'usi ta xa xlaje, ti ta xa x'ech' batel ti sc'oplale, yu'un ta xa xtub.

9

Ti templo li' ta banomile schi'uc ti ch'ul templo ta vinajele

1 Ti ba'yel tratee oy smantaliltac ti c'u s'elan ta ich'el ta muc' ti Dios ta templo li' ta
sba banomile. 2 Ti temploe ja' jech s'elan laj yich meltsanel. Ti ta sliquebale, tey oy ti
ch'ul cuartoe, ti bu oy ti yavil cantilae schi'uc ti mexa ti ja' scajleb ti ch'ul pane. 3 Ti ta
spat ti schibal cortinae, tey oy ti bats'i ch'ul cuartoe. 4 Ti teye, tey oy jun altar ti ja' oroe
sventa xchic'obil ti pome. Tey oy xtoc scaxail ti trate ti bonbil ta oro sbejele. Ti tey ta yut
caxae, tey oy jun jarru ti ja' oroe, ti bu tiq'uil ti manae. Ja' jech xtoc tey tiq'uil ta caxa
snabte' ti Aarón ti q'uelomaje. Tey tiq'uil xtoc ti cha'pech ton ti bu laj yich' ts'ibael ti
tratee. 5 Ti ta sba ti caxae, tey oy va'ajtic chib sloc'obbail ángeletic ti ja' sq'uexol stuc ti
Diose. Ti ángeletic taje tey smacoj ta xiq'uic ti bu ta xich' tael ti perdón yu'un smulic ti
cristianoetique. Taje, tey to no'ox c'alal ta xcalcutic ava'i sc'oplal avi tanae.

6 Ti jech chapajem scotole, jech ti paleetique scotol c'ac'al ta x'ochilanic ti ta sliquebal
ch'ul cuartoe, yo' jech ta spasic ti yabtelic ta yich'el ta muc' ti Diose. 7 Yan ti ta scha'c'olale,
ja' no'ox ta x'och batel jun velta ta jujun jabil ti banquilal palee. Ti c'alal ta x'och batele,
tsots sc'oplal ta xich' ochel sch'ich'el ti animaletic ti ta xac' ta sventa stojol smul stuque
schi'uc stojol smulic ti cristianoetique. 8 Ati jechuc yacaluc to ta xtun ti sliquebal cuarto
yu'un ti temploe, ja' ta xac' ta na'el ti Ch'ul Espíritue ti macal to sbelal ti bats' ch'ul cuarto ti
jechuque. 9 Scotol taje, oy c'usi ta xac' ta na'el avi c'ac'ale. Yu'un ti matanale, ti animaletic
ti ta xich' ac'bel ta smoton ti Diose, mu xu' ta slecubtasbatic sjol yo'ntonic ti buch'u jech
ta xich'ic ta muc' ti Diose. 10 Yu'un ja' no'ox sventa spat xocon. Yu'un ja' no'ox sc'oplal
ve'liletic, uch'bolaletic, schi'uc ti c'u s'elan ta slecubtas sbaique. Yu'un mantal no'ox, ti
oy stue ja' to mi laj yich' jeltael yu'un ti Diose.

11 Avi tana un, ital xa ti Cristoe, ja' xa ti banquilal pale yu'un scotol ti c'usitic lec talem
xae. Ti templo ti bu ta xtun ta paleal ti Cristoe, jun yutsil, yu'un más lec. Yu'un ma'uc
pasbil yu'un ti viniquetic li' ta sba banomile. 12 Yu'un ti Cristoe i'och xa batel ti ta bats'i
ch'ul cuartoe. Ti teye, ma'uc xa ta xac' sch'ich'el ti chivoetique, ti ch'in vacaxetique.
Yu'un laj xa yac' ti sch'ich'el stuque. Ja' yu'un un, jun no'ox velta laj yac' comel ta sventa
scotol. Tey laj sman ti jcoleltic sbatel osile. 13 Melel, ti sch'ich'el chivoetique, ti sch'ich'el
vacaxetique, ti stanil ti me' ch'in vacax ti laj yich' chiq'uel ta altare, melel, oy stu ti laj yich'
vijbel ta sbaic ti buch'utic oy smulique, yo' jech ta xlecub ti spat xoconique. 14 Ti mi ja' jech
taje, ja' más to jelavem yip sch'ich'el ti Cristoe. Ta sventa ti coltabil yu'un ti Ch'ul Espíritu
ti mu'yuc spajebe, ti Cristoe stuc laj yac' sba ta milel ta stojol ti Diose, ti ja' jun matanal ti
mu'yuc yic'obale. Jech o xal ti sch'ich'ele ta xispocbotic ti sbolil jol co'ntontique ti c'usi
laj xa jpastic ti ja' no'ox ta xiyac'otic ta ch'ayele, yo' jech xu' ta xcac' jbatic ta tunel yu'un
ti cuxul Diose.

15 Jech o xal un, ti Jesucristoe ja' j'et'esejc'op yu'un ti ach' tratee, ja' ti rextomentoe.
Ti jech icham ti Cristoe, ja' ta sventa ti laj staic perdón yu'un smulic ti cristianoetic ti
laj staic c'alal tey to ox oyic ta stojol ti ba'yel tratee. Ja' jech xtoc yo' jech ti buch'utic
ic'bilic yu'un ti Diose ta xich'ic ti rextomento sbatel osil ti jech ono'ox albilique. 16 Ti buch'u
laj smeltsan svunal jun rextomento li' ta sba banomile, tsc'an ta xvinaj mi chamem xa ti

buch'u laj smeltsane, yo' jech ta xlic abtejuc ti rextomentoe. [17] Yu'un ti rextomentoe mu
to xu' xlic abtejuc c'alal mi cuxul to ti buch'u laj smeltsane, ja' no'ox mi chamem xa ti
buch'u laj smeltsanbe svunal ti rextomentoe. [18] Jech o xal un, ti ba'yel tratee tey lic abtejuc
talel c'alal lic stunesic ch'ich' ti cristianoetique. [19] Jech o xal ti Moisese laj yavta scotol ti
mantaletic ta stojol scotol ti cristianoetique. Ts'acal to un, laj stsac tsajal tsots schi'uc jun
sc'ob hisopo te'. Tey laj stsaj ochel ta sch'ich'el ti ch'in vacaxetique schi'uc sch'ich'el ti
chivoetic ti capal ta vo'e. Tey lic svaj ta sba ti libro yu'un ti mantale schi'uc xtoc ta sba
scotol ti cristianoetique. [20] Ja' yu'un un, ti Moisese jech laj yalbe ti cristianoetique: "Ti
ch'ich' ti laj jtunes li'e, ja' svinajeb ti ilic xa abtejuc ti strate Dios ta atojolique", xi. [21] Ja'
jech xtoc ti Moisese lic svajbe ch'ich' ti temploe schi'uc scotol ti c'usitic tey ta xtun ta yute.
[22] Ta xal ti mantale ti jutuc mu scotoluc ta xich' lecubtasel ta ch'ich'e. Yu'un mi mu'yuc ta
xich' malel ti ch'ich'e, mu'yuc perdón yu'un ti mulile.

Ti jech laj yac' sba ta milel ti Cristoe, itub ti mulile

[23] Jech o xal un, tsots sc'oplal laj yich' lecubtasel ta ch'ich' scotol ti c'usitic ja' sloc'obbail
ti c'usitic oy ta vinajele. Yan ti c'usitic oy ta vinajele, más to lec ch'ich' ta sc'an, ja' mu sta
taje. [24] Yu'un ti Cristoe ma'uc i'och batel ta templo ti meltsanbil yu'un ti cristianoetique,
ti sloc'obbail no'ox ti bats'i ch'ul templo ti oy ta vinajele. Yu'un ja' i'och batel ta vinajel,
ti tey laj sva'an sba ta stojol ti Dios ta jventatique. [25] Ti j'israelal banquilal paleetique ta
x'och batel jujun jabil ta bats'i ch'ul cuarto ta yaq'uel ch'ich' ti ma'uc sch'ich'el stuque.
Yan ti Cristoe mu jayibuc velta laj yac' ti sch'ich'el stuque. [26] Ati yu'unuc jechuque, ep ta
velta laj yac' sba talel ta milel c'alal lic meltsajuc talel ti banomile. Pero le'e, ja' o ivul ta
loq'uel ti Cristo ti c'alal slajebtic xa batel ti c'ac'ale, yo' jech jun no'ox velta ta xac' sba ta
milel ta sventa scotole, yo' jech ta xch'ay ti mulile. [27] Ti c'alal ta xijcham jcotoltique, jun
no'ox velta. Ts'acal to un, ta xtal ti chapanele. [28] Ja' jech ti Cristoe, jun no'ox velta i'ac'at ta
milel yo' jech ta xch'aybe smul scotol. Ts'acal to xtoc un, ta xtal yac' sba ta ilel yan velta.
Pero ma'uc ta xtal stub ti mulile. Ja' xa no'ox ta xtal scolta ti buch'utic smalaojique.

10

[1] Ti c'usi laj yac' ta na'el smantal ti Moisese, ma'uc ti bats'i smelole, ja' svinajeb no'ox ti
c'usitic lec ta xvul ta loq'uele. Jech o xal un, ti c'usi ta xac' ta na'el ti mantale, mu'yuc xu'
yu'un ta slecubtasel ti buch'utic ta xnopajic ta stojol Dios ta sventa ti c'usi milbile, ti tey
ono'ox ta xaq'uic jujun jabile. [2] Ati yu'unuc ilecubtasaticuc yu'un ti c'usi ta xich' milel ta
sventa ti mantale, mu xa xa'iic ti oy to ti smulic jechuque. Laj yictaic ti buch'u ta xaq'uic
ti matanale. [3] Ti animaletic ti laj xchiq'uique, ja' no'ox ta xvulesbatic ta yo'ntonic jujun
jabil ti oy smulique. [4] Yu'un ti sch'ich'el ti vacaxetique, ti chivoetique mi ja'uc xu' ta xtub
yu'un ti mulile.

[5] Jech o xal ti Cristoe, ti c'alal ta xa xtal ta banomile, jech laj yalbe ti Diose:
Mu xac'an ti matanale, ti animaletic ti ta xich' chiq'uele.
Jech o xal laj avac'bun quich' jbec'tal.
[6] Mu xmuyubajuc avo'nton yu'un ti chic'bil animaletic ti ja' amotone,
mi ja'uc ti c'usi ta xich' milel yo' jech ta xtub ti mulile.
[7] Jech o xal jech laj cal: "Li' oyune, yo' jech ta jpas ti c'usi oy ta avo'ntone, Dios,
jech chac c'u cha'al ta xal ti jc'oplal ti ts'ibabil ta ach'ul c'ope",
xi ti Cristoe. [8] Ti Cristoe ba'yel laj yal ti mu xmuyubajuc yo'nton Dios yu'un ti animaletic
ta xich' milele, ti ta xich' chiq'uele, ti ja' stojol sventa ta xtub ti mulile. [9] Ts'acal to un, jech
laj yal: "Li' oyune, yo' jech ta jpas ti c'usi oy ta avo'ntone, Dios", xi. Ti jech taje, ja' ta xac'
ta na'el ti ta stubbe sc'oplal ti animaletic ti ta xich' milele. Yu'un ja' ta x'och ta sq'uexol
matanal ti stuque. [10] Ja' yu'un un, ti Diose laj xa slecubtasotic. Yu'un ti Jesucristoe laj spas
ti c'usi oy ta yo'nton ti Diose c'alal jun no'ox velta laj yac' sba ta milel ta sventa scotole.

[11] Scotol ti j'israelal paleetique ja' yabtelinojic jujun c'ac'al ta yaq'uel ti jtostos no'ox
animaletique, ac'o mi mu xtub yu'un ti mulile. [12] Pero ti Jesucristoe jtos no'ox laj yac' ti
stojol mulil ti ta xtun sventa sbatel osile. Ts'acal to un, tey bat chotluc ta xocon sbats'i c'ob

ti Diose. [13] Jech o xal tey smalaoj ti ta x'ac'bat ta yoc ta sc'ob ti yajcrontataque. [14] Yu'un ta
jtos no'ox stojol mulil lec icom sbatel osil ti buch'utic ilecubtasatic yu'une. [15] Yu'un jech
ta xac' ta na'el xtoc ti Ch'ul Esp'iritue. Yu'un jech laj yal ti ta sliquebale:
[16] C'alal ta xc'ot sc'ac'alil ti ta xcac'be ach' trate ti j'israelal cristianoetique,
ja' jech chac c'u cha'al li'e, xi ti Cajvaltic Diose.
Ta jtic'be ta sjolic ti jmantale.
Ta jts'ibabe ta yo'ntonic,
xi. [17] Ts'acal to xtoc un, jech laj yal:
Mi ja'uc ta jvules ta co'nton ti smulique, ti schopolalique,
xi. [18] Ja' yu'un un, c'alal tub xa ti mulile, jech o xal un, laj sc'oplal ta yaq'uel stojol ti mulile.

Ta sc'an ti nopajcutic batel ta stojol ti Diose

[19] Jech o xal un, Quermanotac, ta sventa ti laj xa smal sch'ich'el ti Jesucristoe, sjunuluc
co'ntontic ochcutic batel ti ta bats'i ch'ul cuartoe. [20] Yu'un ti stuque laj xa sjam ta sbec'tal
stuc ti cortinae. Jech o xal un, la' jtamtic ti ach' bee, ti ja' sbelal ti cuxlejale. [21] Yu'un ti
Jesuse, ja' xa banquilal pale cu'untic ti ja' sventainojbe sna ti Diose, ja' ti yalab snich'nabe.
[22] Jech o xal un, sjunuluc co'ntontic nopajcutic ta stojol ti Diose. J'ech'eluc la' jch'untic
o. Yu'un lecubtasbil xa ti co'ntontic yu'une, yo' jech ta xca'itic ti mu'yuc xa ti jmultique.
Ja' jech xtoc pocbilotic xa ta ch'ul vo'. [23] Jech o xal un, staojuc yav co'ntontic jmalatic
ti oy c'usi ta xquich'tic ta sventa ti jch'unojtique. Mu me jyanijes jbatic. Yu'un ti Diose
ta xc'ot ono'ox ta pasel yu'un ti strate ti yalojbotique. [24] La' me jnoptic lec c'u s'elan ta
jcoltaan jbatic ta jujun tale, yo' jech c'ux ta xca'i jbatic, yo' ta jpastic ti c'usi leque. [25] Mu
me jchanbetic yo'ntonic ti buch'utic mu xa xc'otic ta tsobobbail cu'untique. Yu'un ja' ta
sc'an ti ac'o jtsatsubtasbe jba co'ntontic ta jujun tale. Ja' lec ti jech ta jpastique, yu'un
nopol xa talel ti sc'ac'alil ti ta xtal ti Cajvaltique.

[26] Yan ti mi yalel xa ta jsa' ti jmultic ti c'alal laj xa ca'itic ti melele, mu'yuc xa yan stojol
ti mulile. [27] Ja' xa no'ox cajal ta xcom ta jbatic ti tsots chapanele schi'uc ti c'oc' ti ta xtile,
ti ja' smilobil ti yajcrontatac ti Diose. [28] Quel avil, c'alal oy buch'u laj sbajbe smantal ti
Moisese, mu'yuc sc'uxul o'ntonal ta xich' milel c'alal ta sva'an sba chib oxib rextigoe. [29] Ja'
yu'un un, ¿c'u to s'elan castigo ta xich'ic xana' ti buch'utic ta sjubeic ta teq'uel Snich'on ti
Diose, ti ta sbajbeic ti sch'ich'ele, ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti Sch'ul Espíritu ti Diose
ti c'alal ja' c'ux ta x'a'ivane? Ti ch'ich' taje, ja' ta xac' ta na'el ti lic abtejuc ti trate ti c'alal
ja' jlecubtasvanej yu'unique. [30] Jna'tic lec ti jech ta xal ti Cajvaltic Diose: "Vu'un jventainoj
ta yac'bel castigo. Vu'un ta xcac'be stoj", xi. Ja' jech xtoc jech laj yal: "Vu'un jbainoj ta
xchapanel ti calab jnichnabe", xi. [31] Jech o xal toj xi'bal sba ti mi ta xijbaj ta yoc ta sc'ob ti
cuxul Diose.

[32] Pero vuleso ta avo'ntonic ti c'u a'elanic ta vo'ne ti c'alal lic ava'iic talel ti lequil ach'
c'ope. Yu'un ta smuc'ul avo'ntonic icuch avu'unic ti ep ta tos ti avocolique, ti muc' ta
ilbajinele. [33] Yu'un oy jlom avu'unic ti laj yich'ic utilanel ilbajinel ta satilale. Yu'un oy jlom
avu'unic c'ux laj ava'iic ti c'alal laj avilic ti laj yich'ic svocolic ti yane. [34] Ti vo'oxuque c'ux laj
ava'iic ti buch'utic ochemic ta chuquele. Ja' jech xtoc xamuyubajic xa cuch avu'unic ti laj
avich'ic pojbel ti c'usitic x'ayan avu'unique. Ja' ti laj ava'ic ti oy c'usi más lec ta xa'ac'batic
ti oy ta vinajel ti mu sna' xlaj sbatel osile. [35] Ja' yu'un un, mu me xchibaj avo'ntonic ta
xch'unel ti Diose. Yu'un ti mi jech avo'ntonique, ta xavich'ic ti muc' ta matanale. [36] Ti
vo'oxuque tsc'an ti oyuc smuc'ul avo'ntonique, yo' jech ta xapasic ti c'usi oy ta yo'nton ti
Diose. Ja' jech ta xataic umbi ti c'usi yaloj ti Diose. [37] Yu'un jech ta xal ta sch'ul c'ope:
Jutuc xa sc'an ta xtal ti Buch'u ta xtal ono'oxe, mu xa xjoc'tsaj.
[38] Ti buch'u lec ta xquile, ja' no'ox ti buch'u sjunul yo'nton xch'unojune, ja' ta xcuxi o.
Yan ti buch'u ta xchibaj yo'ntone, mu xmuyubajuc co'nton yu'un,
xi ti Diose. [39] Yan ti vo'otique, ma'ucotic jech chac c'u cha'al ti buch'utic ti ta xchibaj
yo'ntonique, yo' jech ta xtub ti sc'oplale. Ja' jechotic jech chac c'u cha'al ti buch'utic lec
xch'unojique, yo' jech ta xcol ti sch'ulelique.

11

Ti jch'unojtic Diose

1 Ti jech jch'unojtic ti Diose, jna'ojtic lec ti ta xquich'tic ti c'usi jmalaojtique. Ac'o mi
mu xquiltic, pero jbel sc'oplal ta xc'ot ta pasel. 2 Ti jmolmuc'totic ta vo'nee laj staic ti lec
i'ilatic yu'un ti Diose, yu'un laj xch'unic.
3 Ti jech jch'unojtic ti Diose, jna'tic lec ti ja' no'ox ta sc'op stuc imeltsaj scotol ti c'usitic
oy x'ayane. Ja' yu'un un, ti c'usi ta xquiltic avi li'e, jna'tic lec ti imeltsaj ta sventa ti c'usi
mu xvinaj ta q'uelele.
4 Ti jech xch'unoj Dios ti Abele, jech o xal un, más lec matanal laj yac'be ti Diose, ja'
mu sta ti Caine. Jech o xal ti Abele lec i'ilat yu'un ti Diose. Lec itsacbat ti matanal ti laj
yaq'ue. Jech o xal un, ac'o mi chamem xa ti Abele, staoj to yav ta xvinajesbat ti sc'oplal ti
lec xch'unoje.
5 Ti jech xch'unoj Dios ti Enoque, jech o xal cuxul i'ic'at batel ta vinajel. Mu'yuc xa laj
staic ta sa'el ti cristianoetique, ja' ti i'ic'at batel yu'un ti Diose. Yu'un ta xal ti ts'ibabil
ta sch'ul c'ope ti c'alal mu'yuc to ta x'ic'at batel ti Enoque, lec i'ilat yu'un ti Diose. 6 Pero
mu xu' lec ta x'ilat yu'un Dios ti buch'utic mu xch'unique. Yu'un ti buch'u ta xnopaj ta
stojole, ta sc'an ti ta xch'un ti cuxul ti Diose. Ja' jech xtoc ti buch'u ta sa' ti Diose, ta sc'an
ti ta xch'un ti ta x'ac'bat ti smotone.
7 Ti jech xch'unoj Dios ti Noee, jech o xal un, caj'albat yu'un Dios ti oy c'usi ta xc'ot
ta pasel ti mu to yilojique. C'alal jech i'albate, laj xch'un, lic smeltsan ti barcoe, yo' jech
ta spoj sbaic schi'uc ti yalab snich'nabe. Ti jech xch'unoj Dios ti Noee, jech o xal tey laj
svinajesbe ti schi'iltaque ti oy ti smulique. Ja' jech xtoc laj sta ti lec i'ilat yu'un Dios ta
sventa ti jech xch'unoje.
8 Ti jech xch'unoj Dios ti Abrahame, jech o xal ti c'alal i'ic'at yu'un ti Diose, laj xch'un.
Jech o xal iloc' batel, yo' jech ta xbat ta banomil ti bu ta x'ac'bat ti srextomento yu'un ti
Diose. Jech o xal laj yicta comel ti slumale ac'o mi mu sna' ti bu ta xbate. 9 Ti jech xch'unoj
Dios ti Abrahame, jech o xal co'ol s'elan j'ech'el-be inaqui ta osil ti albil yu'un Dios ti ta
x'ac'bate. Yu'un ta axibal na inaqui. Ja' jech laj spas xtoc ti Isaaque, ti Jacobe, ti c'alal
albilic ono'ox ti ta x'ac'batic ti osile. 10 Ja' jech laj spas ti Abrahame, yu'un smalaoj ti ch'ul
jteclume ti ja' snopoj spasoj stuc ti Diose.
11 Ja' jech xtoc ti Sarae, ti jech xch'unoj ti Diose, manchuc mi toj yayil xa, ti ech'em xa
yorail ti ta x'alaje, pero i'ac'bat to yip ti c'ot ta me'ile. Jech o xal un, i'ayan to yol ta sventa
ti laj xch'un ti ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloj ti Diose. 12 Jech o xal un, manchuc mi ta xa
stsuts batel ti sjabilal ti c'u sjalil cuxul ti Abrahame, pero i'ayan to ep snitilultac jech chac
c'u cha'al ti c'analetique, ti yi' ta ti' nab ti mu atbajuque.
13 Scotolic ti cristianoetic taje, mu'yuc yich'ojic icham ilajic ti c'usi albilic yu'un Dios ti ta
x'ac'batique. Pero ti jech xch'unojique, ta nom laj yilic ti c'usi ta x'ac'batique. Xmuyubajic
xa laj sq'uelic batel. Jech o xal ti stuquique tey laj yalic ti ja' j'ech'el-beetic ti ech'ic li' ta
banomile. 14 Yu'un ti buch'utic ti jech ta xalic taje, ja' ta xac' ta na'el ti ta to sa'ic batel
ti bats'i slumalique. 15 Ati yu'unuc ja'uc oy ta yo'nton ti sbanomilic ti bu iloq'uic talele,
jech o xal un, tey isutic batel ti jechuque. 16 Pero ti stuquique yu'un ta sc'an ta sta ya'iic
ti slequil-lumalique, ja' ti vinajele, jech o xal ti Diose mu q'uexlaluc ta xa'i ti jech bisbil ta
Dios yu'unique. Yu'un ti Diose laj xa smeltsanbe steclumalic.
17 Ti jech xch'unoj Dios ti Abrahame, laj yac' ta matanal ti snich'one c'alal iq'uelbat
yo'nton yu'un ti Diose. Sjunul yo'nton laj yac' ta matanal ti jun no'ox snich'one, 18 ac'o mi
albil yu'un Dios ti ta sventa Isaac ta x'ayan ep ti snitilultaque. 19 Jech laj spas ti Abrahame,
ja' ti sna' lec ti oy stsatsal ti Diose ti ta xcha'cuxes ti animaetique. Ti jech taje, xu' ta xcaltic
ti cha'cuxiem xa laj xcha'ic' batel snich'on ti Abrahame.
20 Ti jech xch'unoj Dios ti Isaaque, jech o xal un, laj yalbe ya'i ti Esaue, ti Jacobe ti ta sta
sc'ac'alil ti ta x'ac'batic bendición yu'un ti Diose. 21 Ti jech xch'unoj Dios ti Jacobe, c'alal
po'ot xa ta xchame, laj yalbe ya'i ti jujun snich'on ti Josee ti ta x'ac'batic bendición yu'un
ti Diose. Tey sts'uyet xa ta svaxton ti Jacobe xmuyubaj no'ox ic'opoj ta stojol ti Diose. 22 Ti

jech xch'unoj Dios ti Josee, c'alal po'ot xa ta xchame, laj yalbe ya'i ti schi'iltaque ti ta xc'ot sc'ac'alil ti ta xloq'uic batel ta Egipto banomile. Ja' jech xtoc laj yal mantal ti oy c'usi sc'an pasel yu'un ti sbaquiltaque.

23 Ti jech xch'unojic Dios stot sme' ti Moisese, jech o xal un, mu'yuc ixi'ic yu'un smantal ti ajvalile ti ta xich' milel ti ololetique. C'alal laj yilic ti c'upil sba ivoc' ti quereme, jech o xal laj snaq'uiic oxib u. 24 Ti jech xch'unoj Dios ti Moisese, ti c'alal vinic xae, mu sc'an ta xcom o ta squerem ol ti yantsil nich'on ti ajvalil tey ta Egiptoe. 25 Yu'un ja' más lec laj ya'i ti co'ol ta xich' ilbajinel schi'uc ti schi'iltac ti t'ujbilic yu'un ti Diose. Yu'un ja' mu tsotsuc sc'oplal laj ya'i ti c'u sjalil xmuyubaj xa ta xac'be sba ti mulile. 26 Yu'un ja' más sc'ulejal laj ya'i ti bajbil ta xc'ot ta sventa ti Cristoe. Yu'un ja' mu sta sc'oplal laj ya'i scotol sc'ulejal ti Egipto banomile, ja' ti spatoj yo'nton ti ta x'ac'bat smoton yu'un ti Diose. 27 Ti jech xch'unoj Dios ti Moisese, mi ja'uc juteb ixi' yu'un ti ajvalil ti jech ta xcap sjol c'alal laj yicta comel ti Egipto banomile. Mu xicta sba ti c'usi snopoj ti Moisese. Yu'un co'ol s'elan laj yil ti cuxul Dios ti mu xquiltique.

28 Ti jech xch'unoj Dios ti Moisese, jech o xal un, laj sliques ti q'uin Colele. Laj yal mantal ti ac'o yich' bonel ta ch'ich' ti ti' naetique, yo' jech mu xmilbat ti sbanquilal nich'nabtac ti j'israeletic yu'un ti ángele. 29 Ti jech xch'unojic Dios ti j'israeletique, co'ol s'elan taquin banomil ijelavic batel ti ta Tsajal Nabe. C'alal jech laj spasic ox ti j'egipcio cristianoetique, tey ijic'avic scotolic ta nab.

30 Ti jech xch'unojic Dios ti j'israeletique, jech o xal un, ilom ti smocal ti jteclum Jericoe c'alal laj sjoyobtaic ta xanobal ti vucub c'ac'ale. 31 Ja' jech xtoc ti jmulivajel ants Rahabe laj xch'un ti Diose. Jech o xal un, mu co'oluc icham schi'uc ti schi'iltac ti stoyoj sbaique. Yu'un laj xc'uxubin ti jpa'ivanej j'israeletique.

32 Ep to ti c'usi sc'an ta xcalboxuc ava'iique. Pero mu xloc' o ti c'ac'ale yo' jech ta xcalboxuc ava'iic sc'oplal ti Gedeone, ti Baraque, ti Sansone, ti Jeftee, ti Davide, ti Samuele, schi'uc ti j'alc'opetique. 33 Ti jech xch'unojic Dios ti cristianoetic taje, jech o xal un, laj stsalic ti jteclumetique. Lec i'ech'ic ta ajvalil. Laj staic ti coltael yu'un ti Dios ti jech albilique. Altsaj ye ti jti'oval leonetic yu'unique. 34 Oy jlom itub ti muc'tic c'oc' yu'unique. Colic ti ta xich'ic milel ta espadae. Ti buch'utic mu'yuc yipique itsatsubic. Oy bu ech'em xu' yu'unic ti pas letoe yo' jech laj stsalic ti yajcrontaique. 35 Oy antsetic ti icha'cuxiic ti buch'u icham yu'unique.

Oy jlom xtoc chamic o yu'un ti ilbajinele, ja' ti mu'yuc laj xch'unic ta xcoltaatique. Yu'un ja' ta sc'an ta staic ti ta xcha'cuxiique. 36 Oy yan xtoc laj yich'ic labanel. Laj yich'ic nucul. Laj yich'ic chuquel ta cadena. Laj yich'ic tiq'uel ta chuquel. 37 Oy yan xtoc laj yich'ic milel ta ton. Laj yich'ic tuch'el ta sierra taq'uin. Oy jlom iq'uelbat yo'ntonic. Oy jlom laj yich'ic milel ta espada. Oy jlom yalel muyel yu'un ti svocolique. Oy jlom ja' no'ox smacoj sbaic ta nuculil chij schi'uc nuculil chivo. Abol sbaic. Nutsbilic. Ilbajinbilic. 38 Ti j'ich'-vocoletic taje mu'yuc stu ta x'ilatic yu'un ti cristianoetique. Tey yalel muyelic ta xocol banomil, ta vitsetic, ta nail ch'enetic, ta lom ch'enetic. 39 Ac'o mi laj staic scotolic ti lec x'ilatic yu'un ti Dios ta sventa ti xch'unojique, pero mu'yuc to yich'ojic ti c'usi albilic yu'un Dios ti ta x'ac'batique. 40 Yu'un oy c'usi lec snopoj ti Dios ti ta spase. Yu'un oy ta yo'nton ti ac'o jtatic jmoj ti jlequilaltic schi'uquique.

12

Cac'tic batel jsatic ta stojol ti Jesuse

1 Ti va'i s'elan ti joyol ta jpat ta jxocontic ti buch'utic laj yaq'uic ta ilel ti xch'unojic oe, jech o xal un, la' jiptic comel ti c'usi ta xismacotic ta bee, schi'uc xtoc ti mulil ta x'uninvan ya'ie. Ja' lec sjunuluc co'ntontic cac'tic persa ti anil ti quechel beotic batele. 2 La' cac'tic batel jsatic ta stojol ti Jesuse. Yu'un tey ta xlic talel ta stojol ti ta jch'untic oe. Ja' jech xtoc, yu'un ja' ta sventa ta jtatic ti oy c'usi ta xquich'tique. Yu'un ja' laj yich' svocol ta cruz. Ja' jech xtoc mu'yuc iq'uexav yu'un ti jech ichame, ja' ti sna'oj ono'ox lec c'alal mi

ech' ti svocole, ta sta ti xmuyubaj xa ti yo'ntone. Jech o xal ibat chotluc ta sbats'i xocon ti
Dios ti bu ta spas mantale.
3 Nopic me ti ep la yich' crontainel yu'un ti jsa'muliletic ti Jesuse. Jech o xal un, mu
xalubtsajic, mu xachibajic. 4 Yu'un ti vo'oxuque mu to bu ta xalajic ta milel ta sventa
stsalel ti mulile. 5 ¿Mi yu'un ich'ay xa ta avo'ntonic ti ta stojobtasoxuc ti Diose ti jech
snich'naboxuque? Yu'un jech ta xal ti ts'ibabil ta sc'ope:
Nich'on, mu me xabaj ti c'alal ta stsitsot ti Cajvaltique.
Mu me xachibaj yu'un ti c'alal ta stojobtasote.
6 Yu'un ti Cajvaltique ta stojobtas ti buch'u c'ux ta xa'ie.
Ja' jech xtoc ta stsits ti buch'u ta sbis ta snich'nabe,
xi ti ts'ibabile. 7 Cuchuc avu'unic ti tsitsele. Yu'un ta xa sbisoxuc ta snich'on ti Diose.
¿Mi oy nich'onil xana' ti mu xtsitsat yu'un ti stote? 8 Yan ti mi mu xastsitsoxuc ti Diose
jech chac c'u cha'al ta stsits ti snich'nabique, yu'un yan nich'nabiloxuc. Ma'uc ti bats'i
nich'nabiloxuque. 9 Ja' no'ox jech xtoc ti c'alal biq'uitotic toe, laj quich'tic tsitsel yu'un
ti jtotic li' ta banomile. Pero tey laj quich'tic ta muc'. Ja' yu'un un, ¿mi ja' xa mu stac'
jts'ictic ti tsitsel yu'un ti Ch'ul Diose, yo' jech ta jtatic ti jcuxlejaltique? 10 Yu'un ti jtotic ti
li' ta banomile jayib no'ox c'ac'al laj stojobtasotic ti c'usi lec ta xilique. Ja'uc xa van ti c'u
s'elan ta stsitsotic ti Diose, ja' jtunel, yo' jech ta jtatic ti jlequilaltique jech chac c'u cha'al
slequilal ti stuque. 11 Melel, mi junuc oy buch'u lec ta xa'i ti c'alal yacal ta xich' ti tsitsele.
Yu'un toj c'ux ta xca'itic. Pero ts'acal to un, ti buch'utic tuq'uibic ta sventa ti tsitsel laj
yich'ique, ta staic ti xpatet yo'ntonique, ti lec ti scuxlejalique.

Xi'bal sba ti ta jbajtic sc'opojel ti Diose

12 Ja' yu'un un, tsatsubuc yan velta ti avoc ac'obic ti lubtsajeme. 13 Tamic ti tuq'uil bee.
Jech ti buch'u coxove ta xcol ti yacane. Mu xa yanticuc ta soc batel.
14 Aq'uic persa ti lecunebuc avo'ntonic yu'un scotol. Aq'uic ta q'uelel ti lec acuxlejalique.
Yu'un ti buch'u mu'yuc slequilalique, mu xilbeic sat ti Cajvaltique. 15 Bijanic me yo' jech
mu'yuc buch'u junucal avu'unic ti ta xicta comel ti coltael ti ta x'ac'bat yu'un ti Diose.
Ja' jech xtoc, bijanic me yo' jech mu'yuc buch'u junucal avu'unic ti chopol ti yo'nton ti ta
soquesvane jech chac c'u cha'al ti veneno momol ti ta xmilvane. 16 Mu me buch'u junucal
avu'unic ti ta xmulivaje. Ja' jech xtoc, mu me sbaj ti c'usitic ja' yu'un ti Diose jech chac
c'u cha'al laj spas ti Esaue, ti ta jun no'ox sets' ve'lil laj sjel ti oy c'usi ta x'ac'bat ti jech
banquilal nich'onile. 17 Ti vo'oxuque xana'ic lec sc'oplal ti Esaue. Manchuc mi ta to sc'an
ya'i ti bendición ti ta x'ac'bat yu'un ti stote, pero mu'yuc xa x'ich'at ta muc'. Manchuc mi
ep i'oc', pero mu xa c'usi laj yut ta sjel ti jech laj spase.
18 Ti vo'oxuque mu xa jechuc lanopajic batel ta vits' ti stac' q'uelele jech chac c'u cha'al
laj yilic ti j'israeletique, ti bu ta xtil ti c'oq'ue, ti bu ic'uneb ta jmeque, ti bu xjumet ti iq'ue,
ti bu xc'avlajet ti cha'uque. 19 Mi ja'uc laj ava'iic yech'omal snuc' ti oq'uese, ti sc'opojel
Dios ti c'alal ic'oponatic ti j'israeletique. Yu'un ti buch'utic laj ya'iic ti sc'opojel Diose, laj
sc'anic vocol ti mu xa xc'oponatic mase. 20 Ti jech taje, ja' ti mu xa xcuch yu'unic ti mantal
ti ta x'albatique: "Ti buch'u chbat va'luc ta yoc vits'e, ta xich' milel ta ton, mi ta lanza,
ac'o mi animaletic xtoc", x'utatic. 21 Yu'un toj xi'bal sba ti c'usi laj yilique. Jech o xal jech
laj yal ti Moisese: "Xinicnun xa ta xi'el ta xca'i ec", xi.
22 Ja'uc ti vo'oxuque lanopajic batel ta vits' Sión ti ja' steclumal ti cuxul Diose, ja' ti
Jerusalén ti oy ta vinajel xcaltique. Ja' jech xtoc lanopajic batel ti bu oy ep ta mil ti
ángeletique. 23 Yu'un tey tsobolic ta smuyubtaic ti Diose. Ja' jech xtoc lanopajic ta stojol
ti jch'unolajeletic ti ja' snich'nabtac ti Diose ti tey tsacal ti sbiic ta vinajele. Lanopajic ta
stojol ti Dios ti ja' Juez yu'un scotole. Lanopic ta stojol xtoc sch'ulelic ti lequil viniquetic
ti ja' lecubtasbilic xa yu'un ti Diose. 24 Ja' jech xtoc lanopajic xa ta stojol ti Jesuse, ti ja'
j'et'esejc'op yu'un ti ach' tratee. Lanopajic xa ta stojol sch'ich'el Jesús ti laj smale, ti oy
c'usi lec ta xac' jna'tique, ti ja' mu sta sch'ich'el ti Abele.
25 Jech o xal un, bijanic me, mu me xabajic ti Buch'u ta xisc'oponotique. Yu'un mu'yuc
xcolic ti buch'utic laj sbajic ti bijubtasel yu'un ti buch'u ic'opoj ta sventa Dios li' ta

banomile. Ja'uc xa van ti vo'otique, mu xijcolotic ti mi ta jbajtic ti Buch'u ta xisbijubtasotic
ti xlic talel ta vinajele. [26] Yu'un ti c'alal ic'opoj ti Dios ta vo'nee, inic ti banomile. Pero avi
tana un, jech ta xal: "Yan to velta ta jniques ti banomile. Pero ma'uc xa no'ox ti banomile,
ta jniques schi'uc ti vinajele", xi. [27] Ti c'alal ta xal jun velta más ti xie, ja' ta xac' ta na'el ti
ta sq'uej batel ti Diose ti c'usitic stac' niquesel ta xile. Ja' no'ox ta xcom ti c'usi mu stac'
niquesele. [28] Ti ventainel yu'un ti Dios ti yac'ojbotique, mu stac' niquesel. Jech o xal un,
colavalcutic yu'un ti jech taje. La' me quich'tic ta muc' ti Diose. La' jnijan jbatic ta yoc ta
sc'ob, ja' ti más lec ta xile. [29] Yu'un ti Dios cu'untique ja' c'oc' ti stuque, ti ta slilin ti c'usi
mu xtun ta xile.

13

Ti c'usi lec ta xa'i ti Diose

[1] Mu me xavictaic ti c'ux ta xava'i aba'iic ta jujun tale, yu'un avermano abaic. [2] Mu me
xach'ay ta avo'ntonic ta xc'uxubinel ti buch'utic ta xc'ot ta anaique. Yu'un oy bu jech
ic'ot ta pasel ti ja' ángeletic ti laj yiq'uic ochel ta yut snaique. Ja' no'ox ti mu'yuc laj sna'ic
buch'ue.

[3] Mu me xach'ay ta avo'ntonic ti jchuqueletique. Co'oluc me s'elan xava'iic ti tey
tiq'uiloxuc ta chuquel schi'uque. Nopo lec ava'iic ti buch'u ta xich' ti svocolique. Yu'un ti
vo'oxuque oy abec'talic. Xu' ta xich' svocol ti abec'talic eque.

[4] Scotolic ac'o yich'ic ta muc' ti c'u s'elan ti nupul ts'acalique. Mu me xamulivajic. Yu'un
ti buch'u ta xmulivajique ta xchapanat yu'un ti Diose.

[5] Mu me xc'upij avo'ntonic yu'un ti taq'uine. Junuc me avo'ntonic schi'uc ti c'usi x'ayan
avu'unique. Yu'un jech yaloj ti Diose: "Mi ja'uc ta jipot ta jtenot comel", xi. [6] Jech o xal un,
xu' ta xcaltic jech chac c'u cha'al li'e:

Ti Cajvaltique ja' Cajcoltavanej.

Mi oy c'usi ta xispasbun ya'i ti jun vinique, mu xixi' yu'un,
chicutic.

[7] Mu me xach'ay ta avo'ntonic ti buch'utic laj xchanubtasoxuque, ti ja' laj yalboxuc
ava'iic ti sc'op Diose. Nopic lec c'u s'elan ti scuxlejal i'ech'ique. Chanbeic ti c'u s'elan
xch'unojique.

[8] Yu'un ti Jesucristoe staoj yav yo'nton ti c'u s'elan voljee, avi tana li'e, ti sbatel osile.
[9] Mu me xavac' abaic ta chanubtasel yu'un yan c'opetic ti yan o ta a'yiele. Ja' lec, ac'o
stsatsubtas avo'ntonic yu'un sc'uxul yo'nton ti Diose. Ja' altic ti ta xach'unic chanubtasel
yu'un sc'oplal ti ve'liletique. Yu'un ti buch'u jech ta xch'un taje, mu'yuc c'usi ta staic
yu'un. [10] Yu'un ti vo'otique oy xa yan stojol jmultic ti mu ja'uc xu' ta slajesic ti paleetic ti
abtejic ta templo ta vo'nee. [11] Yu'un ti banquilal pale yu'un ti j'israeletique ta xich' ochel
sch'ich'el ti animaletic ti ta ch'ul cuartoe, ti ja' matanal yo' jech ta xch'ay ti mulile. Yan
ti sbec'tal ti animaletique ta xich' chiq'uel ta sti'il ti bu nacalique. [12] Ja' jech ti Jesuse tey
bat yich' milel ta sti'il jteclum, yo' jech ta slecubtas ti cristianoetic ta sventa ti sch'ich'el
stuque. [13] Jech o xal un, jts'aclitic batel ta sti'il jteclum ti Jesuse. Quich'tic labanel jech chac
c'u cha'al laj yich' ti stuque. [14] Yu'un li' ta sba banomile mu'yuc jteclumaltic ti ta xjalij oe.
Yu'un ja' ta jsa'tic batel ti jteclumaltic ti ta to xtale. [15] Ja' yu'un un, ac'o calbetic slequilal
ti Diose ta sventa ti Jesucristoe. Ti jech ta xcalbetic slequilal ti Diose, ja' jech matanal ta
sc'an ti ta xcac'betic ti Diose. Jech o xal un, loc'uc ta quetic ti yan yutsilal ti Diose. [16] Mu
me xach'ay ta avo'ntonic ta spasel ti c'usi leque. Coltao abaic ta jujun tal yu'un ti c'usi
x'ayan avu'unique. Yu'un ti jech taje, ja' matanal ti lec ta xa'i ti Diose.

[17] Ch'unbeic ti c'u s'elan ta xasbijubtasoxuc ti jchanubtasvanej avu'unique. Co'oluc
avo'ntonic schi'uc. Yu'un ti stuquique ja' ta xchabiboxuc ti ach'ulelique, ja' ti sna'ic lec ti
ta x'ich'bat yeic yu'un ti Diose. Ti mi jech ta xapasique, lec ta xbat ti yabtelique. Yan ti mi
mu jechuc ta xapasique, ta xavaq'uic ta at o'nton. Mu'yuc c'usi lec ta xataic.

[18] Taic me ta c'oponel ti Dios ta jtojolcutique. Yu'un ta xca'icutic ti mu'yuc c'usi ta xal
ti co'ntoncutique. Yu'un ta jc'an ta jpascutic scotol ti c'usi leque. [19] Ja' jech xtoc ta jc'an ti
ta xac'oponic ti Dios ta jtojole yo' jech ta xisut talel, xtal jq'ueloxuc ta ora.

Ti bendicione schi'uc ti slajeb chabanuque

[20] Ti j'ac'-jun-o'ntonal Diose laj xcha'cuxes ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ti banquilal
jq'uelchije, ti ja' ta sventa sch'ich'el ti ic'ot ta pasel ti ach' trate sbatel osile. [21] Ti Diose
taje, ac'o slecubtasoxuc yo' jech lec scotol ti c'usi ta xapasique, yo' jech ta xapasic ti c'usi
ta sc'an ti yo'ntone. Ja' jech xtoc, ac'o spas ta jtojoltic ti c'usi lec ta xa'i stuc ta sventa ti
Jesucristoe. Ich'biluc ta muc' sbatel osil ti Jesucristoe. Jechuc.

[22] Quermanotac, ta jc'anboxuc vocol ti ts'icbeicun ti c'u s'elan laj jbijubtasoxuc jbel
cha'bel li' ta jcartae. [23] Ta xcalboxuc ava'iic ti loc' xa ta chuquel ti quermanotic Timoteoe.
Ti mi tal no'ox ta orae, tey ta jchi'in talel ti c'alal xtal jq'ueloxuque.

[24] Chabanuc xavalbe ya'i ti buch'utic ta xaschanubtasoxuque schi'uc scotol ti querman-
otic ti xch'unojique. Chabanuc xayalbeic ti jch'unolajeletic ti li' oyic ta Italiae.

[25] Ac'o yac'boxuc bendición ti Dios acotolique. Jechuc.

Santiago

Ti Santiagoe ta sts'iba batel scarta ta stojolic ti buch'utic tanijemique

1 Vu'un Santiagoun, yaj'abtelun ti Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Chabanucoxuc
vo'oxuc ti lajcha'chop snitiluloxuc ti Israele, ti tanijemoxuc ta sjunul banomile.

Ti jbijiltic ti ta xlic talel ta stojol ti Diose

2 Quermanotac, junuc avo'ntonic yu'un ti c'alal ta xc'ot ta atojolic ti c'usiuc no'ox
prevaile. 3 Yu'un xana'ic lec ti c'alal oy ta preva ti c'u s'elan achunojic ti Cajvaltique,
tey ta xataic ti ta x'ayan más ti smuc'ul avo'ntonique. 4 Pero meleluc ti jech oy smuc'ul
avo'ntonique, yo' jech ta x'ayan avipic, yo' jech mu xa c'usi sc'an avu'unic. 5 Mi oy jlom
avu'unic ti ch'abal sbijil ta xa'ie, ac'o sc'anbe ti Diose. Jech ti Diose ta xac'. Yu'un mu
bisbiluc ta xac'. Mu sna' xcha'na'. 6 Pero sjunuluc yo'nton ac'o sc'an. Mu me xna'etuc.
Yu'un ti buch'u xna'ete, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al nab ti xyuc'uquet ta jujot yu'un ti
iq'ue. 7 Yu'un ti buch'u jech taje, mu me xu' ta snop ta yo'nton ti oy c'usi ta x'ac'bat yu'un
ti Cajvaltique. 8 Yu'un ti buch'u jech taje, xtal xbat ti yo'ntone. Yu'un oy c'usi ta sc'an ti
c'ac'al li'e. Yan xa c'usi ta sc'an ti oc'ome. Mu junuc ti yo'ntone.

9 Ti quermanotic ti buch'u abol sbae, ac'o ya'i lec ta yo'nton ti coltabil yu'un ti Diose.
10 Ti buch'u jc'ulej xtoque, ac'o muyubajuc ti i'ac'bat sna' yu'un Dios ti me'on ta melele.
Yu'un ti jc'uleje co'ol s'elan nich momol ti mu xjalije. 11 C'alal ta xloc' talel ti c'ac'ale, ti lec
tsots ta xq'uixnaje, jech ti momole ta xtaquij. Ja' jech xtoc ti sniche ta xbaj. Tey ta xlaj
sc'oplal ti c'upil sbae. Ja' jech ti jc'uleje, tey ta xch'ay sc'oplal manchuc mi oy ti sc'ulejale.

Ti prevae schi'uc ti sujele

12 Toj yan no'ox yutsil ti buch'u ta smuc'ul yo'nton ta xcuch yu'un ti prevae. Yu'un ti
c'alal ta xcuch yu'une, ta xich' ti smotone ti co'ol s'elan jun coronae, ja' ti scuxlejal ti albil
yu'un ti Dios ti ta xac'be ti buch'utic c'ux ta xa'iique. 13 C'alal oy buch'u ta xa'i sujel ta
spasel ti chopole, mu me snop ta yo'nton ti ja' ta xtijbat yo'nton yu'un ti Diose. Yu'un ti
Diose mu xa'i sujel ta spasel ti chopole, mi ja'uc ta stij o'ntonal ta spasel ti c'usi chopole.
14 Ti c'alal oy buch'u ta spas ya'i ti c'usi chopole, ja' ti ic'bil sujbil yu'un ti chopol sc'upijel
yo'ntone. Jech o xal ja' o tey ta xlic spas ya'i ti chopole. 15 C'alal ta xch'un ti chopol sc'upijel
yo'ntone, ja' o tey xlic ayanuc talel ti mulile. C'alal stsacoj xa lec yip ti mulile, tey ta sta
svocol ti ta xcham oe.

16 Quermanotac, mu me xalo'la abaic. 17 Scotol ti c'usi leque, ti c'usi tuc' ta xij'ac'bate, ja'
ta xlic talel ta vinajel ti bu oy ti Diose, ja' ti Buch'u laj smeltsan ti c'usitic oy xojobaltac ta
vinajele. Yu'un staoj o yav ti c'u s'elan ti Diose. Mu sna' syanijes sba. Mu'yuc c'usi chopol
tey ta stojol. 18 Yu'un laj xa yac' jcuxlejaltic ta sventa ti sc'op ti ja' melele, yo' jech más cajal
ta xijc'ototic ta stojol scotol ti c'usitic laj xa smeltsane. Jech ono'ox sc'anoj ti Diose.

Ti c'usi ta jpastique mi melel jch'unojtic

19 Jech o xal un, Quermanotac, chapalucoxuc me ti ta xava'ibe aba ac'opique. Mu ta
aniluc xac'opoj. Mu ta aniluc xa'ilin. 20 Yu'un ti buch'u ilinem no'oxe, ma'uc ta spas ti c'usi
lec ta xil ti Diose. 21 Jech o xal un, ictaic scotol ti c'usi chopole schi'uc ti mulil ti epajem ta
jmeque. Ch'unic o ta yutsil avo'ntonic ti lequil c'op ti ic'ot ta avo'ntonique. Yu'un oy yip,
yo' jech ta scolta ti ach'ulelique.

22 Ja' lec, ja' pasic o ti c'u s'elan ta xchanubtasvan ti lequil c'ope. Yan ti mi ja' no'ox ta
xava'iique, jech o xal umbi, ja' no'ox ta xalo'la aba atuquic. 23 Yan ti buch'u ja' no'ox ta xa'i
ti lequil c'ope, pero mi mu'yuc ta spas ti c'usi ta xale, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al jun
vinic ti ta sq'uel sat ta nenee. 24 Tey laj yil sba ti c'u s'elane. Pero ti c'alal iloc' batele, tey
ich'ay ta yo'nton ta ora ti c'u s'elane. 25 Yan ti buch'u mu xch'ay ta yo'nton ti c'usi laj ya'ie,
ti ja' no'ox ta stuc'ulan lec ti ch'ul mantale, ja' ti mantal ti ta xac' jcoltaeltic chcaltique,

tey jun yo'nton ta stojol ti ta spas ti c'usi ta xal ti ch'ul mantal taje. Tey xmuyubaj no'ox
yo'nton yu'un ti c'usi ta spase.
[26] Mi oy buch'u ti lec jch'unolajel ta sbis sbae, pero ti mi mu sna' spajtsan sba ti c'usi ta
xloc' ta yee, ta slo'la sba stuc. Ja' jech xtoc ti c'usi xch'unoje, mu'yuc c'usi xtun o. [27] Yan
ti bats'i jch'unolajele, ti lec tuq'ue, ti mu'yuc smul ta stojol ti Jtotic Diose, ja' jech ta spas
li'e: Ta scolta ti me'un ololetique schi'uc ti me'un antsetic ti oy svocolique. Ja' jech xtoc
mu soques sba yu'un ti c'usi chopol li' ta sba banomile.

2

Mu me jeltosuc avo'ntonic schi'uc ti yane

[1] Quermanotac, ti vo'oxuc ti ach'unojic ti Cajvaltic Jesucristo ti jun yutsile, mu me
jeltosuc avo'ntonic schi'uc ti yane. [2] Xcaltic no'ox ava'iic jech chac c'u cha'al li'e: Ta x'och
batel tey ta tsobobbail avu'unic jun vinic ti yan yutsil ti sc'u'e, ti lec oro ti yaniyoal sc'obe.
Ja' jech xtoc tey ta x'och batel jun me'un vinic ti ch'abal lec ti sc'u'e. [3] Avi tana un, ja'
ich'bil ta muc' ta xc'ot avu'unic ti vinic ti buch'u yan yutsil ti sc'u'e. Jech o xal jech ta
xavalbeic: "La' chotlan vo'ot li' ta lequil chotlebale", xavutic. Yan ti buch'u me'une, jech
ta xavalbeic: "Ti vo'ote, bat va'lan to le'e. Mi mo'oje, chotlan li' ta lumtique", xavutic. [4] Ti
mi jech ta xapasic taje, yalel toyol ta xavil abaic, co'ol s'elan juez xava'i abaic ti mu tuc'uc
avo'ntonique.
[5] A'yio ava'iic lec li'e, Quermanotac. T'ujbilic yu'un Dios ti buch'utic me'unic li' ta sba
banomile, yo' jc'ulej ta xc'otic ta sventa ta xch'unic ti Cajvaltique, yo' jech ta xich'ic ti
ventainele, ja' ti jech ono'ox albil sc'oplalic ti buch'utic c'ux ta xa'iic ti Diose. [6] Ja'uc ti
vo'oxuc une, ja' no'ox ta xavaq'uic ta q'uexlal ti buch'utic me'unetique. ¿Mi mu ja'uc ta
xayilbajinic, ta xasjochoxuc batel ta sc'ob j'opisialetic ti jc'ulejetique? [7] ¿Mi mu ja'icuc
jc'ulejetic xtoc ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti Buch'u ta xavich'ic ta muq'ue?
[8] Ti meleluc ach'unojicuc ti ch'ul mantale, jech ta xapasic jech chac c'u cha'al ta xal ti
ch'ul c'ope: "C'ux me xava'i ti yane jech chac c'u cha'al ta xac'uxubin aba atuc", ti xie. Lec
ti jechuque. [9] Pero ti jech jeltos ta xavilic ti yane, oy amulic. Laj xa abajic ti sch'ul mantal
ti Diose. [10] Yu'un mi oy buch'u xch'unoj scotol ti mantale, pero mi jbeluc ti mu spase, laj xa
sta smul yu'un scotol ti mantale. [11] Yu'un ja' no'ox ti Dios ti jech laj yale: "Mu xamulivaj,
mu xamilvan", xi. Mi mu xamulivaje, pero ti mi ta xamilvane, ja' yu'un un, laj xa abaj ti
mantale. [12] Nopic lec ti ta xavich'ic chapanel yu'un ti ch'ul mantal ti ta xac' ti colele. Jech
o xal un, ja' ta sc'an ti lecuc ta xac'opojique, ti lecuc ti c'usi ta xapasique. [13] Yu'un ti buch'u
mu xc'uxubin ti yane, mu'yuc ta xc'uxubinat ti c'alal ta xich' chapanele. Yan ti buch'u ta
xc'uxubin ti yane, mu'yuc c'usi ta xal yo'nton ti c'alal ta xich' chapanele.

Ta xvinaj lec yabtel ti buch'u xch'unoje

[14] Quermanotac, ¿c'usi bal o mi oy buch'u ta xal ti xch'unoje, ti c'alal mu'yuc c'usi lec ta
spase? ¿Mi yu'un ta xcol ti jech xch'unoj taje? [15] Xcaltic no'ox ava'iic jech chac c'u cha'al
li'e. Oy quermanotic mi vinic, mi ants ti ch'abal ti sc'u'e, ti ch'abal ti sve'el ti tsots sc'oplal
ta xtun yu'un ti jun c'ac'ale. [16] Ja' jech xtoc un, oy buch'u jech ta xal avu'unic junucal: "Lec
un cha'e, tsotsan batel, c'u'iltaso me aba lec. Lec me xave'", xut. Pero mi mu'yuc laj yac'be
ti c'usi tsots sc'oplal ta xtun yu'une, ¿c'usi bal ti jech laj yale? [17] Ja' jech s'elan ti buch'u
ta xal ti xch'unoje. Pero mi mu xvinaj lec ti c'usi spase, mu'yuc c'usi bal o ti jech ta xal ti
xch'unoje.
[18] Pero oy nan buch'u jech ta xal: "Ti vo'ote ach'unoj. Yan li vu'une ta jpas ti c'usi leque",
ti xie. Jech ta jtac'be: "Mu xquil mi ach'unoj mi mu'yuc lec ti c'usi ta xapase. Jech o xal un,
ti vu'une ta xcac'bot avil ti jch'unoje ta sventa ti c'usi lec ta jpase", xcut. [19] Toj lec ti jech
ach'unoj ti oy jun Diose. Pero ja' jech xch'unojic ec ti pucujetique. Jech o xal ta xniquic ta
xi'el. [20] Pero ti vo'ote, ¿mi yu'un mu xava'i aba ti altic ta xaval ti ach'unoje ti c'alal mu xvinaj
ti c'usi lec ta xapase? Mu c'usi bal o ti jech ach'unoj taje. [21] Ti jmolmuc'totic Abrahame toj
lec i'ilat yu'un ti Diose ti c'alal laj yac' ta mataninel ti snich'one, ja' ti Isaaque. [22] ¿Mi mu

xana' ti c'alal jech laj spas ti Abrahame ti tey ivinaj ti xch'unoje? Ja' yu'un un, tey ic'ot
ta tsaquiel ti xch'unoj ti Diose ta sventa ti jech laj spase. [23] Ja' yu'un un, tey ic'ot ta pasel
yu'un jech chac c'u cha'al ta xal ti ch'ul c'ope: "Ti Abrahame xch'unoj ti Diose. Ta sventa
ti jech xch'unoje, toj lec i'ilat yu'un ti Diose", xi. Jech o xal ti Abrahame albat sc'oplal ti
lec xil sbaic schi'uc ti Diose.

[24] Laj xa ava'iic un cha'e, ti Diose lec ta xil xtoc ti buch'u oy c'usi lec ta spase. Ma'uc
no'ox ti buch'u xch'unoje. [25] Yu'un ja' no'ox jech ic'ot ta pasel ta stojol ti jmulivajel ants
Rahabe. Lec i'ilat yu'un ti Diose ti c'alal laj snac' ti jpa'ivanejetic tey ta yut snae. Ja' jech
xtoc laj sbijubtas ti ac'o stamic batel yan be ti c'alal iloc' batele. [26] Yu'un mi ch'abal sch'ulel
ti jbec'taltique, chamem ta j'ech'el. Ja' jech xtoc ti mi ta xcaltic ti jch'unojtique, pero mi
mu'yuc c'usi lec ta xcac'tic ta ilele, mu'yuc c'usi bal o umbi ti jech ta xcaltique.

3

Sc'oplal ti quetique

[1] Quermanotac, mu me epuc xabis abaic ta jchanubtasvanej. Yu'un xana'ic lec ti c'alal
jech ta xijchanubtasvane, tsots ta xij'ich'bat quetic. [2] Jcotoltic oy bu ep ti mu lecuc ta xbat
cu'untique. Avi tana un, mi oy buch'u mu'yuc c'usi chopol ta xbat yu'un ti c'usi ta xale, ja'
jun lequil vinic. Ja' jech xtoc xu' yu'un ta spajesel sba. [3] C'alal ta xcac'betic sprenoal ye ti
ca'e, ja' sventa yo' ta xch'un ti mantale. Jech ta x'och ta be cu'untic scotlej. [4] Q'uel avilic c'u
s'elan ti barcoe. Manchuc mi toj ech'em muc'tic, manchuc mi xujbil yu'un ti tsots iq'ue,
pero ti yajvale ta sts'ot ti yuni ts'otobile, yo' jech ta xbat ti bu ta sc'ane. [5] Ja' jech s'elan
ti quetique. Biq'uit no'ox ti quetic quich'ojtique. Pero co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
juteb no'ox c'oc' ti xu' yu'un ta xchic' ti mu no'ox albajuc te'tique. [6] Yu'un ti quetique
ja' jun c'oc'. Yu'un ja' me'mulil ti quetic ti oy ta jtojoltique. Yu'un ep ta soquesvan ta
j'ech'el. Yu'un ja' stilemal sc'ac'al c'atimbac. Yu'un tey ono'ox ta x'ac'van ta vocol ti
c'u sjalil ti cuxlejale. [7] Ti cristianoetique xu' ta spas ta manxu yu'un scotol c'usiuc no'ox
chanul, ti mutetique, ti chonetique, ti chonetic ti oyic ta mare. Spas ta manxu yu'un.
[8] Yan ti quetique, mu'yuc buch'u junucal ta x'och ta be yu'un. Toj chopol. Mu stac' x'och
ta be. Yu'un noj ta veneno ti ta xmilvane. [9] Yu'un ta quetic no'ox ta xcalbetic vocol ti
Jtotic Diose. Ja' jech xtoc ta quetic no'ox ta jchopol-c'optatic ti cristianoetique ti c'alal ja'
sloc'obbail stuc ti Dios spasoje. [10] Yu'un ta quetic no'ox ta xloc' ti c'usi lec ta alele. Ja' jech
xtoc ta quetic no'ox ta xloc' ti c'usi chopol ta alele. Quermanotac, ¿mi lec xana' ti jech
taj un cha'e? [11] ¿Mi oy xana'ic ta xloc' talel ta jun sat vo' lequil vo' schi'uc ti ch'achi'e?
[12] Quermanotac, ¿mi oy bu xavilic ta xac' aceituna sat ti jpets icuxe? ¿Mi xu' ta xac' sat
icux ti jpets uvae? Ja' jech xtoc ti jun sat vo'e, mu xu' ta xloc' talel ch'achi' ti c'alal lec
ono'oxe.

Ti bats'i jbijiltic ta melele

[13] Mi oy buch'u ta atojolic ti oy sbijile, ti sna' lec snopele, ac'o yac' ta q'uelel ti slequil
yo'ntone, ti biq'uit ta xac' sba yu'un ti sbijil ti ac'bile. [14] Yan ti mi yan sba yit'ixal
avo'ntonique, ti ja' no'ox ta xapasic ti c'usi lec ta xava'i atuquique, ja' yu'un umbi, altic ti
atoyoj abaic yu'un ti jech abijilic taje. Yu'un ti jech taje, ja' no'ox ta xajutic ti ta xavalic ti
ach'unojic ti melele. [15] Yu'un ti jech abijilic taje, ma'uc liquem talel ta stojol ti Diose. Yu'un
ja' no'ox sbijil ti sba banomile, sbijil no'ox cristiano, schi'uc ja' sbijil stuc ti pucuj xtoque.
[16] Yu'un ti bu oy ti it'ix o'ntonale, ti bu oy ti c'usi ta sc'an spas stuquic no'oxe, tey cronta
ta xil sbaic. Tey oy ep ta tos ti c'usiuc no'ox mulile. [17] Yan ti buch'utic oy sbijilic ti liquem
talel ta stojol ti Diose, ba'yel ta xvinaj ti lec tuc' ti scuxlejale. Ts'acal to ta xvinaj ti sna'
spajesel ti c'ope, ti sna' xc'uxubinvanique, ti oy lec srazonique, ti sna' xcoltavanique, ti
lec ti c'usi ta spasique, ti xc'ot xc'opojique, schi'uc ti jamal ye sti'ique. [18] Yu'un ti buch'u ta
xac' persa ta spajesel ti c'ope, ta slequilal yo'nton ta spas, yo' jech ta sta slequilal yo'ntonic
ti yane.

4

Chopol ti mi lec xquil jbatic schi'uc ti sba banomile

1 ¿Bu ta xlic talel ti letoe, ti cronta ta xava'i abaique? Ja' tey ta xlic talel ti oy c'usi chopol
ta sc'an ti avo'ntonique. 2 Yu'un oy c'usi ta xac'an ta xata ava'iic, pero c'alal ta xavilic ti
mu xataique, jech o xal un, ta xamilvanic. C'usiuc no'ox ta xlic yit'ixal avo'ntonic yu'un.
C'alal ta xavilic ti mu xataique, jech o xal un, cronta ta xavil abaic. Oy c'op avu'unic. Mu
xataic ti c'usi ta xac'anique, ja' ti mu xac'anbeic ti Diose. 3 Ac'o mi ta xac'anbeic ti Diose,
pero mu xavich'ic. Yu'un mu lecuc ti ta xac'anique. Yu'un ja' no'ox ta xac'anic ta stunesel
ti c'usi ta xal ti avo'ntonique. 4 ¡Chopol cristianoetic! ¿Mi mu xana'ic ti buch'u c'upil ta xa'i
ti sba banomile, ja' ta xjoybij ta yajcronta ti Diose? Buch'uuc no'ox ti ta st'uj ta sc'upinel
ti sba banomile, ta xjoybij ta yajcronta ti Diose. 5 ¿Mi ta xanop ti jeche' no'ox ti jech ta xal
ti ch'ul c'ope?: "Ti Ch'ul Espíritu ti laj yac' nacluc ta jtojoltic ti Diose, ja' no'ox ta sc'an ti
junuc co'ntontic schi'uc ti Diose", xi. 6 Pero ti Diose ta xiscoltaotic más ta sventa ti sc'uxul
yo'ntone. Yu'un jech ta xal ti ch'ul c'ope: "Ta scrontain ti toyobbaetique. Pero ta scolta ta
sc'uxul yo'nton ti buch'u biq'uit ta xac' sbae", xi. 7 Co'oluc me avo'ntonic schi'uc ti Diose.
Crontainic ti pucuje. Jech ti pucuje ta sq'uej sba loq'uel ta atojolic. 8 Nopajanic ta stojol ti
Diose. Jech ti stuque ta xnopaj talel ta atojolic. Jsa'muliletic, aq'uic ta poquel ti ac'obique.
Ti vo'oxuc ti c'ux ta xava'iic ti Diose, ti c'upil ta xava'iic ti sba banomil xtoque, aq'uic
ta poquel ti avo'ntonique. 9 Ochanic ta at o'nton. Oc'anic. Avananic. Nopo ava'iic lec ti
c'usi chopol laj xa apasique. Joybijuc ta oq'uel avu'unic ti jech xatse'inique. Joybijuc ta at
o'nton ti jech xamuyubajique. 10 Bic'tajeso abaic ta stojol ti Cajvaltique. Jech ti Cajvaltique
ta stoyot liquel.

Mu xasa'be smul ti avermanoe

11 Quermanotac, mu xasa'be aba amulic ta jujun tal. Yu'un ti buch'u chopol ta xc'opoje,
mi ta sa'be smul ti yermanoe, chopol ta xc'opoj ta stojol ti ch'ul mantale. Ti jech chopol
ta xac'opoj ta stojol ti ch'ul mantale, co'ol to s'elan juez ta xapas aba ti c'alal ja' avabtel ta
xch'unel ti mantal jechuque. 12 Jun no'ox ti Buch'u laj yac' ti ch'ul mantale. Ja' jech xtoc ja'
Juez. Jech o xal un, xu' yu'un ta scoltaot, xu' ta xac'ot ta ch'ayel. Yan ti vo'ote, ¿buch'uot
ya'yel ti ta xachapanbe smul ti yane?

Ti oc'ome, mu na'baj c'usi ta xc'ot ta pasel

13 A'yio ava'iic ti vo'oxuc ti jech ta xavalique: "Ti li' tana oc'ome, ta xibatcutic le'e,
mi ta yan jteclum. Tey ta xijoc'tsajcutic junuc jabil ta sa'el jbolomalcutic yo' jech ta jta
jtaq'uincutic", ti xachiique. 14 Ti jech ta xavalique, pero mi ja'uc xana'ic ti c'usi ta xc'ot ta
pasel ti oc'ome. ¿C'u s'elan xana'ic ti jcuxlejaltique? Ti cuxlejale, co'ol s'elan jech chac
c'u cha'al yalemal toc ti uni jliquel no'ox ta xvinaje. Ts'acal to ta jliquel no'ox ta sac ch'ay
batel. 15 Jech ta sc'an ta xavalic jech chac c'u cha'al li'e: "Mi ta sc'an ti Cajvaltic ti li' to
cuxulotique, jpastic ti c'usi jnopojtic sc'an pasele", chianic. 16 Pero le'e, atoyoj abaic schi'uc
ti ac'opique. Scotol ti toyobbaile, toj chopol. 17 Ti buch'u sna' spasel ti c'usi leque, pero ti
mi mu spase, ja' ta sta o smul schi'uc.

5

Jech ta xich'ic albel ti jc'ulejetique

1 ¡A'yio ava'iic li'e, jc'ulejetic! Oc'anic, avananic yu'un ti vocol ti ta xc'ot ta atojolique.
2 Yu'un co'ol s'elan c'a'emic xa ti ac'ulejalique. Ja' jech xtoc co'ol s'elan ti'bil ta chon ti
jun yutsiquil ti ac'u'ique. 3 Yu'un cuxinemic ti oroe, ti plata avu'unique. Ja' svinajeb ti
mu'yuc c'usi x'ayan avu'unique. Tey ta xava'iic ti ta x'an ta q'uexlal ti abec'talique. Yu'un
ja' o laj atsob ac'ulejalic ti slajebtic xa batel ti c'ac'ale. 4 Ti j'abteletic ti buch'utic mu'yuc
laj avac'beic stojol ti c'alal laj stsobic ti ats'unubalique, tey ta sc'anic parte. Ja' yu'un un,
ti Dios ti scotol xu' yu'une laj xa yil ti x'oc'lajetic ti j'abteletic avu'unique. 5 Ti li' ta sba
banomile, laj xa avac'be abaic scotol ti c'usi xal ti avo'ntonique. Laj xa ajubes abaic jech
chac c'u cha'al ti vacaxe. Pero ta xc'ot yorail ti ta xich' milele. 6 Yu'un ti vo'oxuque laj

asa'beic smul, laj amilic ti buch'utic ch'abal ti smulique. Mi ja'uc laj spoj sbaic ti jech laj amilique.

Ti smuc'ul o'ntonale schi'uc ti stael ta c'oponel ti Diose

7 Jech o xal un, Quermanotac, oyuc me smuc'ul avo'ntonic, malaic ti ta xtal ti Cajvaltique.
Q'uel avil ti buch'u ta xchabaje oy smuc'ul yo'nton smalaoj ti ta xtal ti vo'e, yo' jech ts'acal
to ta stsob ti sts'unubale. 8 Jech ti vo'oxuque, oyuc smuc'ul avo'ntonic. Mu me xachibajic.
Yu'un po'ot xa sc'an xtal ti Cajvaltique. 9 Quermanotac, mu me xasa'be aba amulic ta
jujun tal, yo' jech mu xavich'ic chapanel. Yu'un ti Diose ja' Juez ti nopol xa talel ta ti'
nae. 10 Quermanotac, ja' me c'otuc ta ajolic ti oy smuc'ul yo'ntonic icuch yu'un svocolic
ti j'alc'opetic ta vo'ne ti c'alal ic'opojic ta sventa ti Cajvaltic Diose. 11 Ti vo'otique jna'ojtic
ti xmuyubajic no'ox ti buch'utic icuch yu'unic ti svocolique. Ti vo'oxuque ava'binojic xa
ti oy smuc'ul yo'nton ti Jove. Ja' jech xtoc ava'binojic xa ti c'u s'elan lec ipasbat yu'un ti
Cajvaltic Dios ta ts'acal toe. Yu'un ti Diose oy slequil sc'uxul yo'nton ta xcoltavan.
12 Tsots sc'opal ti mu me c'usi xava'anic ta rextigo, Quermanotac. Mu me xava'anic ta
rextigo ti vinajele, ti banomile. Mi ta xavalic jech mi xachiique, jechuc me. Pero mi ta
xavalic mo'oj mi xachiique, mo'ojuc me, yo' jech mu xataic chapanel yu'un ti Diose.
13 Mi oy buch'u ta xich' svocole, ac'o sc'opon ti Diose. Yan mi oy buch'u xmuyubaje,
q'uejinuc yu'un ti sq'uejoj Diose. 14 Mi oy buch'u ip ta xa'ie, ac'o yic' talel ti ancianoetic
ti yich'ojic ta sventa ti jch'unolajeletique, yo' jech ta sc'oponic Dios ta stojol. Ja' jech
xtoc ta sventauc Cajvaltic, ac'o xjaxbeic aceite. 15 Ti jech xch'unojic ti c'alal ta sc'oponic ti
Cajvaltique, jech ti jchamele ta xcol, ta xtoyat yu'un ti Cajvaltique. Mi oy bu staoj smule,
tey ta x'ac'bat perdón. 16 Jech o xal un, jamal albo abaic ti amulic ta jujun tale. C'oponbo
abaic Dios ta jujun tal, yo' jech ta xacolic. Ti lequil vinic ti sjunul yo'nton ta sc'opon ti
Diose, oy stsatsal ti sc'ope. 17 Ti j'alc'op Eliáse ja' jun vinic jech chac c'u cha'al ti vo'otique.
C'alal laj sc'anbe Dios ti mu xac' ti vo'e, jech o xal un, o'lol schanibal jabil mu'yuc xac' vo'
li' ta banomile. 18 Ts'acal to un, ti c'alal lic sta ta c'oponel ti Dios yan veltae, jech o xal un,
tal ti vo'e. Lic ch'iuc ti c'usitic x'ayan ta banomile.
19 Quermanotac, mi oy buch'u junucal avu'unic ti ta xch'ac sba ta stojol ti melele, pero
mi oy buch'u ti ta xic' sutel talel ti jsa'mulile, 20 na'ic me lec ti ta scolta talele, yo' jech mu
ch'ayeluc ta xbat o. Ja' jech xtoc ta x'ac'bat perdón yu'un ti Dios ti ep smul staoje.

1 San Pedro

Ti Pedroe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletic ti bu'yuc no'ox tanijemique

1 Vu'un Pedroun, yajcholc'opun ti Jesucristoe, ja' ti tacbilun yu'une. Ta jts'iba batel ti
jcarta li'e ta stojolic ti buch'utic mu xa teyuc nacalic ta slumalique, ti tanijemic batel ti tey
ta Pontoe, ti tey ta Galaciae, ti tey ta Capadociae, ti tey ta Asiae, schi'uc ti tey ta Bitiniae.
2 Yu'un t'ujbilic yu'un ti Jtotic Diose jech chac c'u cha'al snopoj ono'ox stuc ta vo'nee. Ta
sventa ti Ch'ul Espíritue lecubtasbiloxuc yo' jech ta xapasic ti c'usi ta sc'an ti Diose, yo'
jech pocbil ta xac'otic ta sventa sch'ich'el ti Jesucristoe. Ich'ic ep ti bendicione schi'uc ti
jun avo'ntonique.

Ti cuxlejal ti jpatoj co'ntontic yu'une

3 La' jlequil-c'opontic ti Dios ti ja' stot ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' ta sventa ti mu
no'ox albajuc ti sc'uxul yo'ntone, laj svoq'uesotic ta ach' ta sventa ti icham icha'cuxi ti
Jesucristoe. Ti jech taje, ja' spatobil co'ntontic ti ta xquich'tic ti jcuxlejaltique. 4 Yu'un ta
xac' quich'tic ti jrextotic ti tey q'uejbil yu'un Dios ta vinajele, ti mu sna' xc'a'e, ti mu sna'
xlaje, ti mu sna' xnucultaj jech chac c'u cha'al ti nichime. 5 Yu'un ti jech ach'unojic ti Diose,
chabibiloxuc ta sventa ti smuc'ul stsatsale, yo' jech ta xataic ti acoltaelic ti chapanbil xa
yu'un ti ta xac' ta ilel ta slajebal c'ac'ale.

6 Jech o xal un, ti vo'oxuque xamuyubajic xa, ac'o mi oy bu xu' ta xc'ot ta pasel jun chibuc
c'ac'al ti ep ta xavich' avocolic ti mi jech ta sc'an ti Diose. 7 Yu'un ti jech ach'unojique,
co'ol s'elan oro ti tsots sc'oplal ta xich' pasel proval ta c'oc' yo' jech ta xvinaj c'u s'elan. Mi
xcuch yu'un c'oc' ti c'u s'elan ach'unojique, jun yutsil. Ja' mu sta ti oroe, yu'un sna' xlaj.
C'alal jech ta xich' pasel proval ti c'u s'elan ach'unojique, xloc' venta. Yu'un jun yutsil
ich'biloxuc ta muc' ti c'alal ta xvul ta loq'uel ti Jesucristoe.

8 Ti vo'oxuque c'ux ta xava'iic ti Jesucristoe ac'o mi mu'yuc to avilojic. Ti jech apatoj
avo'ntonic ta stojol ti c'alal mu'yuc avilojique, jech o xal un, toj ech'em no'ox xamuyubajic.
Mu stac' a'yeluc c'usi xu' ta xcaltic schi'uc ti jech xamuyubajique. 9 Yu'un xana'ic ti ta
xataic ti ta xcol ti ach'ulelique. Ja' smelol ti ach'unojique.

10 Ti j'alc'opetic ta vo'nee laj sjac'olanic, laj sa'beic c'usi smelol ti coltael ti ta sc'uxul
yo'nton laj yal ti Dios ti ta xac'boxuque. 11 Yu'un ti j'alc'opetique i'ac'bat sna'ic yu'un
sch'ulel ti Cristoe ti ta ono'ox xich' svocol ti Cristoe, ts'acal to un ta xich' ti slequilale.
Jech o xal un, ti stuquique laj sjac'olanic, laj sa'ic ti Buch'u taje, ti c'usi ora ta xc'ot ta pasel
ti va'i s'elan ta x'ac'bat sna'ic yu'un ti Ch'ul Espíritue. 12 Jech ti stuquique i'ac'bat sna'ic
yu'un ti Diose, ti coltael ti ta svinajesique, ma'uc yu'un ti stuquique. Ja' cu'untic. Avi tana
une, laj xa avich'ic albel ti lequil ach' c'op yu'un ti jcholc'opetic ti i'ac'bat stsatsalic yu'un
ti Ch'ul Espíritu ti liquem talel ta vinajele. Ti va'i s'elan taje, ta sc'an sq'uelic ox ya'iic ti
ch'ul ángeletique.

Laj yic'otic ta spasel lec ti Diose

13 Jech o xal un, nopic lec ti c'usi ta xapasique. Tunesic lec ti snopobil avu'unique. Pato
o lec avo'ntonic yu'un ti c'usi ta xa'ac'batic ta sc'uxul yo'nton ti Dios ti c'alal ta xtal ti
Jesucristoe. 14 Ti jech jch'unej mantal nich'nabiloxuque, mu me jechuc o acuxlejalic jech
chac c'u cha'al ta vo'ne c'alal mu'yuc to ox ta xavojtiquinic ti Diose. 15 Ja'uc me aq'uic ta
q'uelel ti lec ti acuxlejalique. Yu'un ti Buch'u laj yic'oxuque ja' Ch'ul Dios. 16 Yu'un ti ch'ul
c'ope jech ta xal: “Tucuc me avo'ntonic, yu'un tuc' co'nton ti vu'une”, xi ti Diose.

17 Tot mi xavutic ti Dios ti mu jeltosuc ta xchapanotic ti c'u j'elantic ta jujun tale,
jech o xal umbi, xi'taic me ti c'u sjalil ti li' cuxuloxuc ta sba banomile. 18 Yu'un ti
Diose laj scoltaoxuc loq'uel talel ti mu xtun to ox ti acuxlejalic ti laj yac'boxuc comel ti
amolmuc'totique. Ti stojol ti acoltaelique, xana'ic lec ti ma'uc laj yich' tojel ta oro ta plata
ti sna' xlaje. 19 Yu'un ja' no'ox laj yich' tojel o ta yutsil sch'ul ch'ich'el ti Cristoe jech chac c'u

cha'al jcot uni chij ti laj yich' aq'uel ta matanal ti mu'yuc yic'obale, ti mu'yuc schopolale.
[20] Yu'un jech ono'ox nopbil sc'oplal ti Cristoe ti c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile.
Ja' no'ox ti mu'yuc xc'ot ta pasel ta orae. Ja' to laj yac' sba ta ilel ti slajebtic xa batel ti
c'ac'ale ti ja' sventa alequilalique. [21] Jech o xal un, ta sventa ti Cristoe, ach'unojic ti Dios
ti laj xcha'cuxes ti c'alal ichame. Ja' jech xtoc tey laj yac' ta ich'el ta muc'. Jech o xal ti
vo'oxuque jun avo'ntonic ach'unojic, amalaojic ti oy c'usi ta xa'ac'batic yu'un ti Diose.
[22] Avi tana un, coltabiloxuc yu'un ti Ch'ul Espíritu ti jech ach'unojic ti lequil ach' c'op
ti ja' melele. Jech o xal un, lecubtasbil avo'ntonic yo' jech c'ux ta xava'iic ta melel ti
avermanotaque. Ja' yu'un un, ja' avabtelic ti c'ux ta xava'i abaiic ta sjunul avo'ntonic,
ta sjunul avipic. [23] Yu'un ti vo'oxuque lavoq'uic ta ach'. Pero ma'uc xa ta sventa ti atot
ame'ic ti sna' xchame. Yu'un ja' lavoq'uic ta ach' ta sventa ti sc'op Diose, ti stalel cuxule,
ti mu sna' xlaj sbatel osile. [24] Yu'un jech ta xal ti ch'ul c'ope:
Scotol sts'unobal ti cristianoetique co'ol s'elan momol.
Scotol ti yutsil slequilalique co'ol s'elan nich momol.
Ti momole ta xtaq'uij.
Ti sniche ta xlilij ta lum.
[25] Yan ti sc'op Cajvaltic Diose sbatel osil mu sna' xlaj,
xi ts'ibabil. Ti c'op taje, ja' ti colebal lequil ach' c'op ti laj avich'ic albele.

2

[1] Jech o xal un, ictaic ti ep ta tos mulile, ti lo'lavaneje, ti pac'taejbaile, ti it'ix o'ntonale,
schi'uc ti ep ta tos ti bolesej c'ope. [2] Jech chac c'u cha'al ta sc'an schu' ti jvoq'uel olole,
jechuc avo'ntonic yu'un ti sc'op Diose, yo' jech ta xach'iic ta stael ti acoltaelique. [3] Yu'un
laj xa avilic ti jun yutsil ti Cajvaltique.

Co'ol s'elan cuxul ton ic'ot ti Cristoe

[4] Ja' yu'un un, nopajanic ta stojol ti Cajvaltique ti co'ol s'elan cuxul tone. Manchuc mi laj
sjipic loq'uel ti cristianoetique, pero ja' t'ujbil ton yu'un ti Diose, ti itun yu'un ta jmeque.
[5] Ja' jech ti vo'oxuc eque, ti co'ol a'elanic ton ti cuxule, ac'o abaic ta tunesel yu'un ti Diose,
yo' jech ta xac'otic ta sch'ul templo, ti ja' t'ujbiloxuc yo' jech ta xacomic ta paleal yu'un
ti Diose. Ta sventa ti Jesucristoe, ta xavaq'uic ti ch'ul matanal ti lec ta xil ti Diose. [6] Yu'un
jech ta xal ti ch'ul c'op xtoque:
Vu'un ta xcac' jun ton ti sliqueb na ti tey ta jteclum Sione.
Ti ton taje, t'ujbil cu'un, ti ja' tsots sc'oplal ta xtun cu'une.
Ti buch'u ta xch'un ti ton taje, mu sta ti xvulvun yo'nton ta xcome,
xi ti Diose. [7] Ti vo'oxuc ti jech ach'unojic ti ton taje, ep ta xtun avu'unic. Yan ti buch'u mu
xch'une, jech ta staic jech chac c'u cha'al ta xal ti ch'ul c'ope:
Ti ton ti laj stenic loq'uel ti jpasnaetique, ja' ic'ot ta sliquebal schiquin ti nae,
xi. [8] Ja' jech xtoc, jech ic'ot ta pasel jech chac c'u cha'al ta xal ti ch'ul c'ope:
Ja' jun jmac-acanil ton, ja' jun jbalch'unvanej ton,
xi. Ti buch'u ta sbosi ti yacanique, ja' ta scoj ti mu xch'unic ti sc'op Diose. Yu'un jech
nopbil sc'oplalic.

Ti buch'u yu'untac ti Diose

[9] Ti vo'oxuque jun ts'unubaloxuc ti t'ujbiloxuque. Paleoxuc ti avac'oj abaic ta tunel
yu'un ti Diose. Ch'ul jteclumoxuc xa. Yalab snich'naboxuc xa ti Diose. Ja' yu'un un, ja'
avabtelic ta xavalic ti c'usi lec ta spas ti Diose. Yu'un laj yic'oxuc xa loq'uel ti ta ic'al osile,
yu'un la'ochic xa batel ti ta saquilal sch'ul lequilale. [10] Yu'un ti ta vo'nee, ma'uc to ox yalab
snich'naboxuc ti Diose. Avi tana un, yalab snichnaboxuc ti Diose. Ta vo'ne, mu'yuc Buch'u
laj xc'uxubinoxuc. Pero avi tana li' une, c'uxubinbiloxuc xa yu'un ti Diose.

Cuxianic ta spasel ti c'usi ta sc'an ti Diose

[11] Quermanotac, ti jech j'ech'el-beoxuque, ti ma'uc nacaloxuc ta alumalique, ta jc'an-
boxuc vocol. Mu me xavac'be abaic ti c'usi ta sc'an ti sc'upijel avo'ntonique ti ja' ta

scrontain sbaic schi'uc ti ach'ulelique. [12] Lecuc ajolic ta stojol ti cristianoetic ti buch'utic
mu xojtiquinic ti Diose. Manchuc mi chopol ta xc'opoj ta atojolic avi tana li'e ti ta xalic ti
chopoloxuque, pero ta xilic ti lec ti c'usi ta xapasique. Jech o xal un, tey ta xlequil-c'opojic
ta stojol ti Dios ti c'alal ta sta sc'ac'al ti ta x'ich'bat ti yeique.
[13] Ta sventa ti Cajvaltique, ch'unbeic smantal ti j'abteletic ti va'anbilic yu'un ti
cristianoetique, ja' ti banquilal ajvalil ti más cajal yabtel yich'oje. [14] Ja' jech xtoc, ch'unbeic
smantal ti jpasmantaletic ti ja' va'anbilic ta yac'bel castigo ti buch'u chopol c'usi ta
spasique. Pero ta xich' ta muc' ti buch'u lec ti c'usi ta spasique. [15] Yu'un ti Diose ta sc'an
ti lecuc ti c'usi ta xapasique, yo' jech ta sts'ijtsajic avu'unic ti buch'utic bolinebique, ti
mu'yuc sbijilique.
[16] Aq'uic ta ilel ti colemoxuc xae. Ja' no'ox un, mu xajoybinic ta spasel chopol ti jech
colemoxuc xae. Ac'o abaic ta tunel yu'un ti Diose. [17] Ich'ic ta muc' scotol ti cristianoetique.
C'uxubinic ti quermanotique. Xi'taic ti Diose. Ich'ic ta muc' ti banquilal ajvalile.

Cuchuc me ti vocole jech chac s'u cha'al ti Cristoe

[18] Mosoviletic, ch'unbeic smantal ti avajvalilique ta sjunuluc avo'ntonic. Pero ma'uc
no'ox ti buch'u oy slequil yo'ntone, ti sna' xc'uxubinvane. Ja' jech xtoc, ich'ic ta muc' ti
buch'u chopolique. [19] Yu'un lec xa'ilatic yu'un ti Diose mi icuch avu'unic ti vocol ti jeche'
no'oxe, yu'un xana'ic ti ilbiloxuc yu'un ti Diose. [20] Yan ti mi oy c'usi chopol ta xapasique,
jech o xal umbi, ta xavich'ic castigo. Pero, ¿c'usi bal o ti jech ats'icoj ta smuc'ul avo'nton
ti vocole? Pero ti mi ja' ta xavich' avocol ta spasel ti c'usi leque, mi ta smuc'ul avo'nton ta
xcuch avu'un ti vocole, lec ta xil ta sba ta sat ti Diose. [21] Yu'un ja' jech smelol laj staoxuc
ta iq'uel ti Diose. Yu'un ti Cristoe laj yich' svocol ta aventaic. Laj yac' iluc ti c'u s'elan ta
ts'acliele. [22] Ti stuque mu'yuc laj sta jutebuc ti smule. Mi ja'uc oy buch'u laj slo'la. [23] C'alal
oy c'usi chopol i'albate, mu ta iluc laj stac' sutel. C'alal ta x'ac'bat yich' ti svocole, mu'yuc
isibtasvan. Ja' no'ox laj sc'uban sba ta stojol ti Diose ti stalel tuc' ta xchapanvane. [24] Ti
Cristoe laj sbain ta sbec'tal stuc ti jmultic ti c'alal icham ta cruze, yo' jech ta xijchamotic
ta stojol ti mulile, yo' jech lec ti jcuxlejaltique. Lacolic ta sventa ti iyayij ti stuque. [25] Ta
vo'ne, co'ol a'elanic jech chac c'u cha'al ch'ayemal chij laxanavic. Avi tana un, lasutic xa
talel ta stojol ti Cristoe. Ja' xa ta xchabioxuc jech chac c'u cha'al ti jq'uelchije, yu'un ja'
sbainoj ti ach'ulelique.

3

C'u s'elan ta xcuxiic ti buch'utic nupul ts'acalique

[1] Ja' jech ti vo'oxuque, ajnililetic, co'oluc me avo'ntonic schi'uc ti amalalique. Yu'un mi
oy jlom ti mu xch'un ti lequil ach' c'ope, xu' ta xlic xch'unic ta sventa ti oy c'usi lec ta
xapasic ti vo'oxuque. Mu xa ta epal c'opuc ta xlic xch'unic. [2] C'alal ta xilic ti c'usi lec ta
xapasique, jech ti stuquique ta xa'iic ti ich'bil ta muc' avu'unique. [3] Mu ja'uc xanopic ti ta
sc'an ti alac' sba ti apat axoconique, ti ech'em stuset xa ti ajolique, ti c'upil sba ti ac'u'ique,
ti lec yaniyoal ti ac'obique. [4] Yu'un ti bu lec alac' abaique, ja' ti lecuc ti yutil avo'ntonique
ti mu sna' xlaje. Ja' lec ta q'uelel ti jun avo'ntonique, ti mu'yuc c'usi xana'ique. Ja' tsots
sc'oplal ta sba ta sat ti Diose. [5] Yu'un ti ta vo'nee ja' jech yutsil ti lequil antsetique. Yu'un
ti stuquique spatoj yo'ntonic ta stojol ti Diose. Co'ol yo'ntonic schi'uc ti smalalique. [6] Ja'
jech i'ech' ti Sarae. Laj xch'unbe sc'op ti Abrahame. Jech o xal un, laj yalbe: "Tot", xut. Ti
vo'oxuque jech ta xataic taje ti mi ta xapasic ti c'usi leque, ti mi mu'yuc xi'el ta xava'iique.
[7] Ja' jech ti vo'oxuc eque, malaliletic, a'yibeic me sc'op ti avajnilique. Ac'o ya'iic ti ich'bil
ta muc' avu'unique. Ma'uc no'ox ti jech c'unic ti antsetique, ja' ti ac'bil scuxlejalic ta
sventa sc'uxul yo'nton ti Diose jech chac c'u cha'al ti vo'oxuque. Pasic me jech un, yo'
jech mu xmac ta be ti ac'opic ta stojol ti Diose.

Ti buch'utic ta xich' svocolic ta spasel ti leque

[8] Ja' yu'un un, junuc avo'ntonic cuxianic. C'uxuc xava'i abaic ta jujun tal. Lecuc xavil
abaic yu'un avermano abaic xa. Nijano abaic. Oyuc me yutsilal avo'ntonic. [9] Mu xapacbe

abaic sutel ti buch'u chopol ta spasboxuque. Mu'yuc c'usi chopol xavalbe ti buch'u oy c'usi
chopol ta xalboxuque. Ja' lec, c'anbo bendición ta stojol. Yu'un ti Diose laj xa yic'oxuc yo'
jech ta xavich'ic ti bendicione. [10] Yu'un jech ta xal ti ch'ul c'ope:
Ti buch'u ta xcuxi ya'ie, ti mu'yuc c'usi sna' ta x'ech' yu'un ti jujun c'ac'ale,
ac'o me yicta ti c'usi chopol ta xloc' ta yee,
ti mu me sjutan ti c'ope.
[11] Ac'o me xch'ac sba ta stojol ti c'usi chopole.
Ja' me ac'o spas ti c'usi leque.
Ac'o suj sba ta spajesel ti c'ope.
[12] Yu'un ti Cajvaltique ta xchabi ti buch'utic lequique.
Ta xa'ibat ti sc'opique.
Pero ta xcrontainatic ti buch'u chopolique,
xi ti ts'ibabile.
[13] Jech o xal un, ¿buch'u la chopol c'usi ta spasboxuc ti mi ta ono'ox xapasic ti c'usi
leque? [14] Ac'o mi ta xavich' avocolic ta sventa ti c'usi lec ta xapasique, pero xamuyubajic.
Ja' yu'un un, mu me buch'u xaxi'ic yu'un. Mu me c'usi xal avo'ntonic. [15] Ich'ic me ta muc'
ti Cristoe. Ac'o comuc ta yajval avo'ntonic. Chapalucoxuc me lec yo' jech xu' avu'unic
ta staq'uel c'alal ta xajac'batic srazonal ti spatobil avo'ntonique. Pero ich'van nan me
ta muc'. Nijano me abaic. [16] Lecuc me ti c'usi ta xapasique, yo' jech mu'yuc c'usi xal
avo'ntonic, yo' jech ta xq'uexav ti buch'utic ta xaschopol-c'optaic ti jech lec ta xapasic
ta sventa ti jch'unolajeloxuc yu'un ti Cristoe. [17] Ja' lec ti mi ta xavich' avocolic ta spasel ti
c'usi leque ti mi jech ta sc'an ti Diose. Yavil ti ma'uc ta xavich' avocolic ta spasel ti c'usi
chopole.
[18] Yu'un ti Cristoe jun no'ox velta laj yich' milel, laj yich' svocol ta scoj ti jmultique.
Ti stuque lec ono'ox. Pero laj yich' svocol ta scoj ti vo'otic ti chopolotique, yo' jech ta
xijyic'otic batel ta stojol ti Diose. Icham sbec'tal c'alal iloc' ti sch'ulele. Pero icha'cuxi
c'alal isut talel ti sch'ulele. [19] Ti sch'ulele bat yalbe ya'iic scolelic ti ch'ulelaletic ti buch'utic
chucajtique. [20] Ti ch'ulelaletic taje, ja' ti buch'utic laj stoy sbaic ta vo'ne c'alal cuxul to ox
ti Noee, c'alal ti Diose sjunul yo'nton smalaoj ti ac'o yicta sbaic ta spasel ti c'usi chopole,
c'alal yacal ta smeltsan barco ti Noee. Yu'un oy no'ox jayvo'uc icolic, vaxacvo' ta scotol ti
icolic yu'un ti nojel ta vo'e. [21] Ti nojel ta vo' taje, ja' ta xac' ta na'el ti ich' vo'e, ti ja' señail
ta xijcole. Ti ich' vo'e ma'uc ta sventa ta spoc ti jbec'taltique. Yu'un ja' no'ox ta sventa
ti ac'o jc'anbetic ti ac'o spoc jol co'ntontic ti Diose. Jech ta xijcolotic ta sventa ti icham
icha'cuxi ti Jesucristoe. [22] Yu'un ti Cristoe muy xa batel ta vinajel. Tey xa oy ta sbats'i c'ob
ti Diose. Yich'oj xa ta sventa ti ángeletique, ti jpasmantaletique, schi'uc ti buch'utic tsots
xu' yu'unique.

4

Ac'o abaic ta tunel yu'un ti abijilic ti c'u s'elan la'ac'batic yu'un ti Diose

[1] Ti Cristoe laj yich' svocol ti sbec'tale. Jech o xal ti vo'oxuc eque ta sc'an ti junuc me
avo'ntonic ti c'alal ta xavich' avocolique. Yu'un ti buch'u laj xa yich' svocol ti sbec'tale,
laj xa yicta ti mulile. [2] Yu'un ti c'u sjalil ta xacuxiic li'e, ja' xa no'ox pasic ti c'usi ta sc'an
ti Diose. Ma'uc xavac'be abaic ti c'usi ta sc'an ti avo'ntonique. [3] Yu'un ep laj xa apasolan
talel ti c'usi chopole jech chac c'u cha'al ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose. Ti vo'oxuc ta
vo'nee laj avac'be abaic ti c'usi chopole, ti c'usi ta sc'an avo'ntonic no'oxe, ti yacubele, ti
xavochlajetic ta spasel ti q'uine, ti mu bisbiluc layacubique, ti laj avich'ic ta muc' ti c'usi
meltsanbil ta c'abale ti c'alal mu stac' ich'el ta muq'ue. [4] Jech o xal ti stuquique labal ta
xa'iic ti mu xa bu ta xachi'inic ta spasel ti c'usi chopol ta spasique. Jech o xal un, chopol ta
xc'opojic ta atojolic. [5] Pero ti stuquique ta ono'ox x'ich'bat yeic yu'un ti Buch'u xchapanoj
xa sba ta xchapanel ti buch'u cuxajtic toe schi'uc ti buch'u chamemic xae. [6] Yu'un ti buch'u
chamemique laj yich'ic albel ya'iic ti lequil ach' c'ope, yo' jech ti sch'ulelique xu' ta xcuxiic
jech chac c'u cha'al cuxul ti Diose, manchuc mi laj xa yich'ic chapanel li' ta sba banomil
jech chac c'u cha'al scotol ti cristianoetique.

7 Po'ot xa sta yorail ta xlaj scotol ti c'usitic oye. Jech o xal ti vo'oxuque bijanic me ti c'usi
ta xapasique, yo' jech xu' avu'unic ta xataic ta c'oponel ti Dios ta melele. 8 Ma'uc no'ox jech
yepal taje. Ja' tsots sc'oplal ti oyuc me ep sc'uxul avo'ntonic ta jujun tale. Yu'un ti buch'u
oy sc'uxul yo'ntone, oy ep perdón yu'un. 9 Ti jujunoxuque ich'ic me ta muc' ti buch'utic ta
xasvu'lanoxuque. Mu me vocoluc ta xava'iic. 10 Ti jujunoxuque tunanic me yu'un ti yane,
ja' ti c'u s'elan ac'bil ti abijilic yu'un ti Diose, yo' jech lequil j'abteloxuc yu'un ti Diose ta
sventa ti jech yalel toyol yac'ojboxuc ti abijilique. 11 Mi oy buch'u ta xc'opoje, co'oluc me
schi'uc ti sc'op Diose. Ja' jech xtoc mi oy buch'u ta xac' sba ta tunele, ac'o spas ta sjunul
yip ti ac'bil yu'un ti Diose. Scotol ti c'usi ta spasique, ja'uc me yich'el ta muc' ti Dios ta
sventa ti Jesucristoe. Ich'biluc ta muc' sbatel osil ti Diose. Ac'o spas mantal sbatel osil.
Jechuc.

Ta xich' svocolic ti jch'unolajeletique

12 Quermanotac, ti c'uxoxuc ta co'ntone, mu me ch'ayaluc xc'ot avo'ntonic yu'un ti tsots
lajeltsael ti ta xtal ta atojolique. 13 Yu'un ta sc'an ti xamuyubajic no'ox ti jech ta xavich'
avocolic jech chac c'u cha'al laj yich' ti Cristoe, yo' jech ti vo'oxuc eque xamuyubajic xa
ti c'alal ta xavilic ti jun yutsil ta xtale. 14 Mi ta sventa Cristo ta xavich'ic chopol-c'optaele,
xamuyubajic no'ox. Yu'un ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose tey ta xcux yo'nton ta atojolic.
Yan ti stuquique chopol ta xc'opojic ta stojol. Pero ti vo'oxuque ta xavich'ic ta muc'. 15 Mi
oy bu ta xavich' avocolique, mu me ja'uc ta scoj ti milvaneje, ti elec'ale, ti chopol c'usi
ta xapasique, ti ta xatic' abaic ti bu mu aventaicuque. 16 Yan mi oy buch'u ta xich' svocol
ta sventa ti jech sbiinoj jch'unolajele, mu me xq'uexav yu'un. Colaval, Dios, ac'o yutic ti
Diose.

17 Yu'un sta xa yorail ti lic svocolic ti ta xich'ic tsitsel ti yalab snich'nabtac ti Diose. Ti mi
jech lic xa quich'tic tsitsel ti vo'otique, ¿c'u to van s'elan ta xc'ot ta stojolic ti buch'utic mu
xch'unbeic ti sc'op Diose? 18 Mi ta to xich' svocolic yo' jech ta xcolic ti buch'utic lequique,
¿c'u to ono'ox s'elan ta xc'ot ta stojolic un cha'e ti buch'utic chopolique, ti jsa'muliletique?
19 Jech o xal un, mi tsc'an Dios ti ta xquich'tic ti vocole, c'uc cha'luc staojuc yav co'ntontic
ta spasel ti c'usi leque. Mu me xijchibaj. Cac'betic ta sc'ob Dios ti jch'uleltic ti ja' pasbil
yu'une, yu'un ja' tuc' yo'nton ti Diose.

5

Sbijubtasel ti jch'unolajeletique

1 Avi tana li'e, ta jc'an ta jbijubtas ti ancianoetic ti oy ta jujun tsobobbail avu'unique. Ti
vu'une ancianoun ec jech chac c'u cha'al ti stuquique. Ja' jech xtoc rextigoun ti c'u s'elan
laj yich' svocol ti Cristoe. Ja' jech xtoc ta xquich'be slequilal Dios jech chac c'u cha'al ti
stuquique ti c'alal ta xvul ta loq'uel ta ts'acal toe. 2 Jechucoxuc me jech chac c'u cha'al
jun lequil jq'uelchij ta sq'uelel schijtac Dios ti ac'biloxuc ta abaique. Pasic me ta sjunul
avo'ntonic jech chac c'u cha'al ta sc'an ti Diose, mu me ta sujeluc, ma'uc no'ox ti oy ta
avo'ntonic ti taq'uin ta xac'anique. Pasic me ta sjunul avo'ntonic ti avabtelique. 3 Yu'un ti
chij ta xaq'uelique, mu me xanopic ti ja' yajvaloxuque. Ja' ta sc'an ti ta xavaq'uic persa ta
yaq'uel iluc ti c'usi lec ta pasel ta stojol ti chijetique. 4 Ja' yu'un un, c'alal ta xvul ta loq'uel
ti Banquilal jq'uelchije, jech ti vo'oxuque jun yutsil amotonic ta xa'ac'batic ti mu xco'olaj
jech chac c'u cha'al ti xotbil nichim ti sna' xtaq'uije.

5 Ja' no'ox jech ec, queremetic, ch'unbeic smantal ti ancianoetic ti yich'oj yabtelic ta
atojolique. Nijano me abaic ti jujunoxuque. Jmojuc me avo'ntonic acotolic, yu'un jech ta
xal ti ch'ul c'ope:

Ti Diose mu lecuc ta xil ti buch'u toyobbaique.

Pero ta yutsil yo'nton ta scolta ti buch'u ta sbic'tajes sbaique,

xi. 6 Nijano me abaic ta yolon yoc sc'ob ti muc'ul Diose, yo' jech ti stuque ta xayac'oxuc ta
ich'el ta muc' c'alal ta sta yoraile. 7 Ti jech xvulvun avo'ntonique, ac'beic sventain ti Diose.
Yu'un ti stuque oyoxuc ta yo'nton.

[8] Bijanic me, vic'luc me ti asatique. Yu'un ti avajcrontaic pucuje co'ol s'elan leon x'avet
ta xanav ta sa'el ti buch'u ta smil ya'ie. [9] Ti jech jun avo'nton ach'unojic ti Cajvaltique,
crontainic me ti pucuje. Yu'un xana'ic ti bu'yuc no'ox oyic ti avermanoic ta sbejel
banomile, ta xich' svocolic jech chac c'u cha'al ti vo'oxuque. [10] Pero ts'acal to un, mi ech'
avu'unic ti c'u sjalil ti avocolique, jech ti Dios une ta slecubtasoxuc, ta xac' jun avo'ntonic,
ta xac'boxuc alequilalic, ta xac' avipic ta jbel sc'oplal. Ja' no'ox Dios stuc ti ta xac'botic
scotol ti bendicione. Ja' jech xtoc laj yic'otic yo' ta jtabetic slequilal sbatel osil ta sventa
ti junotic schi'uc ti Jesucristoe. [11] Ich'biluc ta muc' sbatel osil ti Diose. Ac'o spas mantal
sbatel osil. Jechuc.

Ti slajeb chabanuque

[12] Ta jc'oponoxuc jbel cha'beluc ta carta li'e ta sventa ti quermano Silvanoe ti jun yo'nton
quiloje. Yu'un ta jc'an ta jtsatsubtas avo'ntonic, ta jc'an ta xcac'boxuc ana'ic ti ja' melel ti
coltael ti laj avich'ic ta sventa sc'uxul yo'nton ti Diose. Junuc me avo'ntonic yu'un taj une.
[13] Ta stacboxuc talel chabanuc ti jch'unolajeletic ti oyic ta Babiloniae, ja' ti buch'u t'ujbilic
yu'un ti Diose schi'uc ti Marcos ti co'ol s'elan jnich'one. [14] Chabanuc xavalbe abaic ta jujun
tal. Ta yutsiluc avo'ntonic tsacbo aba ac'obic yu'un avermano abaic. Junuc avo'ntonic ti
vo'oxuc ti oyoxuc ta stojol ti Jesucristoe. Jechuc.

2 San Pedro

Ti Pedroe ta sts'iba batel scarta ta stojol ti jch'unolajeletique

1 Vu'un Simón Pedroun, yajtunelun, yajcholc'opun ti Jesucristoe, ti ja' tacbilun yu'une.
Ta jts'ibaboxuc ti jcarta li'e ti vo'oxuc ti laj xa ataic ti jun yutsil ach'unojic ti Cajvaltique
jech chac c'u cha'al ti vu'uncutique. Ti jech jch'unojtique, ja' ta sventa ti oy stuq'uil
yo'nton ti Diose schi'uc ti Jcoltavanej Jesucristoe. 2 Ich'ic ti ep bendicione, ti jun
avo'ntonique ta sventa ti jech laj xavojtiquinic ti Diose schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

Jech stalelic ti jch'unolajeletique

3 Ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose laj xa yac'botic scotol ti c'usi xtun cu'untique yo'
jech lec ti jcuxlejaltic ta stojole. Yu'un laj yac' cojtiquintic ti Buch'u laj yic'otic ta sventa
ti smuc'ul stsatsale schi'uc ti sch'ul abtele. 4 Ta sventa ti jech taje, oy xa ta jtojoltic ti c'usi
yalojbotic ti ech'em yutsile, ti tsots sc'oplale. Ta sventa ti c'usi yalojbotic ti Diose, jech o
xal un, xu' ta xquich'betic stalel stuc ti Diose, yo' jech xu' ta xquictatic comel ti chopol ti
c'usi ta jc'antic li' ta sba banomile. 5 Jech o xal un, ta sc'an ta xavaq'uic persa ti ta xavac'beic
más schi'il ti ach'unojique. Ti schi'il ta xavac'beic ti ach'unojique, ja' ti lec atalelique. Ti
schi'il ta xavac'beic ti lec atalelique, ja' ti lec snopobil avu'unique. 6 Ti schi'il ta xavac'beic
ti lec snopobil avu'unique, ja' ti xu' avu'unic spajesel abaique. Ti schi'il ta xavac'beic ti xu'
avu'unic spajesel abaique, ja' ti smuc'ul avo'ntonique. Ti schi'il ta xavac'beic ti smuc'ul
avo'ntonique, ja' ti oy ta avo'ntonic ti Diose. 7 Ti schi'il ta xavac'beic ti oy ta avo'ntonic
ti Diose, ja' ti lec xavil abaic schi'uc ti avermanotaque. Ti schi'il ta xavac'beic ti lec xavil
abaic schi'uc ti avermanotaque, ja' ti oy sc'uxul avo'ntonique.

8 Ti mi jech oy ta atojolic ti va'i s'elan taje, ti mi jech ta xapasic oe, mu ta jeche'uc no'ox
ti acuxlejalique. Ja' jech xtoc mu ta jeche'uc no'ox laj avojtiquinic ti Cajvaltic Jesucristoe.
9 Yan ti buch'u ch'abal ta stojol ti va'i s'elan taje, co'ol s'elan jun ma'sat, mu nomuc ta
xc'ot ti sate. Ich'ay ta yo'nton ti ich'aybat xa ti smul ti vo'ne spasoj talele. 10 Jech o xal
un, Quermanotac, ti jech laj xa yic'oxuc laj st'ujoxuc ti Diose, aq'uic persa ti abtejuc ta
avo'ntonic ti va'i s'elan taje. Jech o xal umbi, mu xayalic ta lum. 11 Ja' jech xtoc lec jamal ti
abeique, libreoxuc ta xa'ochic batel ti bu ta xventainvan sbatel osil ti Cajvaltic Jcoltavanej
Jesucristoe.

12 Jech o xal un, tey ono'ox ta jvules ta ajolic ti va'i s'elan taje, ac'o mi xana'ic xa, ac'o
mi jun avo'ntonic yu'un ti melel ti oy ta atojolique. 13 Yu'un jech co'nton ta xca'i ti ta
xcalboxuc ava'iic ti bijubtasel taje ti c'u sjalil ti li' to cuxulun ta sba banomile. 14 Yu'un ti
Cajvaltic Jesucristoe laj xa yac'bun jna' ti jutuc xa sc'an ta xquicta comel ti sba banomile.
15 Pero ta xcac' persa ti c'u yepal xu' cu'une, yo' jech tey ono'ox ta xavules ta ajolic ti
bijubtasel taje c'alal mi lichame.

Ti buch'utic laj yilic smuc'ul stsatsal ti Cristoe

16 Ti ta xtal ta smuc'ul stsatsal ti Cajvaltic Jesucristo ti laj calcutic ava'iique, mu jeche'uc
no'ox lo'il ti nopbile. Yu'un laj quilcutic ta jba ta jsatcutic yutsilal slequilal ti Cajvaltique.
17 Laj quilcutic ti c'alal jun yutsil i'ac'at ta ich'el ta muc' yu'un ti Jtotic Diose. Laj ca'icutic
ti jech jun yutsil ic'opoj ti Diose: “Ja' ti jc'uxubinbil Nich'on li'e, ti ximuyubaj xa yu'une”,
xi. 18 Yu'un vu'uncutic laj ca'icutic ti sc'opojel ti lic talel ta vinajele. Yu'un tey oyuncutic
schi'uc ti Cajvaltic ti ta ch'ul vitse.

19 Oy to más tsots sc'oplal ti ta xac' jna'tic sc'oplal ti Cajvaltique. Ja' ti lequil c'op ti
ts'ibabil yu'un ti j'alc'opetique. Jech o xal un, lec ti ts'etel achiquinic ta xava'iic ti lequil
c'op taje. Yu'un co'ol s'elan jun lampara ti xnobet ta ic'al osile. Tey xnobet ja' to mi sacub
ti osile, ti ta xloc' talel ti c'anal ta sacubel osile, yo' jech ta xac' xojobal ta atojolic. 20 Pero ja'
me nopic ba'yel li'e. Ti c'usi ts'ibabil ta ch'ul c'ope, mu'yuc buch'u junucal ti xu' yu'un ta
stabe smelol ta stuc no'oxe. 21 Yu'un ti j'alc'opetic ta vo'nee ma'uc laj snop stuquic ti c'usi

laj yalique. Yu'un ti stuquique ja' viniquetic ti t'ujbilic yu'un ti Diose. Yu'un coltabilic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Jech o xal un, laj yalic ti c'usi lic talel ta stojol ti Diose.

2

Ti jutc'op jchanubtasvanejetique

1 Pero ja' jech xtoc i'ayan jutc'op j'alc'opetic ta stojol ti j'israelal cristianoetic ta vo'nee.
Ja' no'ox jech xtoc ta x'ayan jlo'lavanej jchanubtasvanejetic tey ta atojolic. Yu'un ti
stuquique ta mucul ta xchanubtasvanic ti c'usi nopbil yu'un stuquic ti ta soquesvane. Jech
o xal laj svalopatinic ti Cajvaltic ti ja' icoltaatic yu'une. Ti va'i s'elan ta spasic taje, jech o
xal ta ora no'ox ta xac'be sba stuquic ti scastigoique. 2 Manchuc mi chopol ti scuxlejalique,
pero ep ti cristianoetic ta sts'acliic batele. Ja' yu'un un, ja' ta scojic ti chopol ta xbat sc'oplal
ti lequil ach' c'op ti ja' melele. 3 Ti jech ayanem ta yo'nton ti taq'uine, jech o xal un, ta slo'la
ti ataq'uinic yu'un ti c'usi mu meleluc ta xchanubtasvanique. Pero mu ono'ox cha'bel
xcolic ti ta xich' ti svocolique. Ja' ti vo'ne xa chapanbil sc'oplal ti ta xich'ic ti castigoe.

4 Ti ángeletic ti buch'utic laj sta smulique, mu'yuc ono'ox x'ac'batic perdón yu'un ti
Diose. Ja' no'ox ijipatic yalel ta c'atimbac. Tey chucajtic ta cadena i'ictaatic comel ti ta
ic'al osile. Tey quejbilic yo' ta xich'ic chapanel. 5 Ja' jech xtoc ti vo'ne cristianoetique
mu'yuc ono'ox x'ac'batic perdón yu'un ti Diose. C'ajomal no'ox itacbatic talel nojel ta
vo' ta stojolic ti chopol cristianoetic taje. Ti Diose c'ajomal laj scolta ti Noee schi'uc yan
vucub cristianoetic. Yu'un ti Noee laj yal ti tuc' ti c'usi ta sc'an ti Diose. 6 Ja' jech xtoc
ti Diose laj xchapan ta slilinel ti jteclumetic Sodomae schi'uc ti Gomorrae. Tey ilajic ta
c'oc', tan icomic. Ja' jech laj spas ti Diose, yo' jech ta sbijubtasatic ti chopol cristianoetic
ti buch'utic ts'acal to ta xch'iique. 7 Pero ti Diose laj scolta ti Lote, ti ja' jun lequil vinique,
ti oy ta at o'nton ti c'alal laj yil ti chopol scuxlejalic ti chopol cristianoetique. 8 Ti Lote, ti
jech xchi'inoj ta naclej ti chopol cristianoetique, scotol c'ac'al oy ta at o'nton c'alal laj ya'i
laj yil ti chopol ti c'usi ta spasique. 9 Jech o xal un, ti Cajvaltique sna' scolta ti buch'u oyic
ta preva ti nabalic ta stojole. Ja' jech xtoc ti Cajvaltique sna' ta xac'be castigo ti buch'u
chopolique ti c'alal ta sta sc'ac'alil ti chapanele.

10 Pero ti Diose ja' más ta xac'be yich' castigo ti buch'utic ta xac'be sbaic ti c'usi chopol
ta sc'an ti yo'ntonique, ti ta sbajic ti jech yich'oj yabtel ti Cajvaltique. Yu'un toj tsots
yo'ntonic. Mu sna' xq'uexavic. Mi ja'uc ta xi'ic ta xchopol-c'optael ti chopol ángeletic
ti tsots xu' yu'unique. 11 Yan ti lequil ángeletique, ac'o mi más cajalic, pero mi ja'uc ta
xchopol-c'optaic ta stojol Cajvaltic ti chopol ángeletique.

12 Pero ti viniquetic taje co'ol s'elan animaletic ti mu'yuc sch'ulelique, ti ja' no'ox cuxulic
ta spasel ti c'usi lec ta xa'iique, ti ja' no'ox ta xvoq'uic yo' jech ta xich'ic tsaquel ti ta
xich'ic milele. Ja' no'ox chopol ta xc'opojic ta stojol ti c'usitic mu xa'ibeic smelole. Pero
ja' no'ox jech ta xchamic jech chac c'u cha'al ti animaletique. 13 Yu'un ta xich' svocolic ta
scoj ti laj yac'be yich' svocol ti yane. Ti stuquique ta snopic ti xmuyubajic ta x'elovajic ta
yac'bel sbaic ti c'usi mu jaluque. Ja' yu'un un, ta x'ac'van ta q'uexlal, xvochvun yu'un ti
cristianoetic ti tey achi'inojic ti c'alal ta xapasic ti q'uine. Tey sjunul yo'ntonic ta x'elovajic
ta xlo'lavanic yu'un ti c'usi ta sc'an ti yo'ntonique.

14 Ti stuquique ja' no'ox oy ta yo'ntonic ti ta sc'upin ya'iic ti antsetic ti bu ta xilique.
Mu slumtsajic ta sa'el ti smulique. Ta sc'unibtasbe yo'ntonic ti buch'utic mu'yuc yip ti
yo'ntonique. Xtojobic lec ta sa'el ti c'usi ta sc'upin ya'iique. 15 Ch'ayemic ta be, yu'un laj
xa yictaic comel ti tuq'uil bee. Yu'un ja' no'ox xchanojbeic yo'nton ti j'alc'op Balaame ti ja'
snich'on ti Beore. Yu'un ti Balaame ta ox spas ya'i canal taq'uin ta spasel ti c'usi chopole.
16 Ti stuque tey ijajantaat yu'un jcot burro yu'un ti smule. Yu'un tey ic'opoj ti burro jech
chac c'u cha'al cristiano c'alal mu sna' xc'opoj ono'oxe. Tey mu'yuc x'ac'bat spas ti jech
chuvajineb ti sjole.

17 Ti chopol jchanubtasvanejetic taje co'ol s'elanic pozo ti ch'abal ya'lele, co'ol s'elanic
toc ti ic'bil ta xbat yu'un ti iq'ue. Tey xa chapal sc'oplalic ti ta xjelubtasatic sbatel osil ti
bu ic' ta jmeque. 18 Yu'un cajal ti c'usi xloc' ta yeique, pero jeche' no'ox. Ta xalic ti xu' ta

spasic ti c'usi sc'an ti yo'ntonique, jech o xal ti viniquetic taje ta sc'unibtasbe yo'ntonic ti
buch'utic ti ja' to no'ox ta xch'ac sbaic ta stojol ti buch'utic cuxulic ta spasel ti chopole.
19 Ta xalbeic ti colemic xae, pero ti stuquique ochemic ta mosovil yu'un ti c'usi chopol ta
sc'an ti sbec'talique. Yu'un ti jujun viniquetique ta xcomic o ta yajmosov ti bu tsalbil ta
xc'otique. 20 Buch'uuc no'ox ti laj xa yojtiquinic ti Jcoltavanej Cajvaltic Jesucristoe, ti laj
yictaic ta spasel ti chopol li' ta sba banomile, pero mi ts'acal to ta xlic xchuc sbaic ta spasel
yan velta ti chopole, ti jech tsalbil ta xcom yu'une, jech o xal un, más to ech'em chopol ta
xcomic. Ja' mu sta ti ba'yel to oxe. 21 Ati cristianoetic taje yu'un ja' más to lec manchucuc
laj yojtiquinic ti lequil bee. Ja' toj vocol ti yojtiquinojic xae ti c'alal ts'acal to ta xch'ac
sbaic ta stojol ti ch'ul mantal ti i'ac'batique. 22 Pero ja' ic'ot ta stojolic ta melel jech chac
c'u cha'al x'ale ti c'op xava'iique: "Ti ts'i'e ta xcha'lo' ti xenele. Ja' jech xtoc ti chitom ti
naca to laj yich' poquele, chba sbalalin sba ta ach'el yan velta", xi ti c'ope.

3

C'alal ta xtal ti Cajvaltique

1 Quermanotac, ja' schibal jcarta ti jech ta jts'ibaboxuc talel li'e. Ti ta jba'yel cartae
schi'uc ti schibal li'e, ta jc'an ti ac'o anopic lec ta sventa ti c'u s'elan laj jbijubtasoxuque.
2 Vuleso me ta avo'ntonic ti c'usi laj yalic comel ti ch'ul j'alc'opetic ta vo'nee. Ja' jech
xtoc, vuleso me ta avo'ntonic smantal ti Jcoltavanej Cajvaltique ti laj yalboxuc comel ti
jcholc'opetic yu'une.
3 Mu me xach'ay ta avo'ntonic ti c'usi ba'yel ta xcalboxuc ava'iic li'e: Ti c'alal slajebtic
xa batel ti c'ac'ale, ta xvul ta loq'uel cristianoetic ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti c'usitic
leque. Yu'un staoj yav ta xac'be sbaic ti c'usi chopol ta sc'an ti yo'ntonique. 4 Jech o xal jech
ta sjaq'uic: "¿C'usi laj spas ti yaloj ti Cristo ta xtale? Yu'un chamic xa ti jmolmuc'totique,
pero staoj ono'ox yav jech chac c'u cha'al lic meltsajuc talel ti banomile", xiic. 5 Jech ta xalic
ti cristianoetique, yu'un mu sc'an svules ta yo'ntonic ti ta vo'ne smeltsajel talel ti vinajele.
Ja' jech xtoc yu'un ta sc'opojel no'ox ti Diose iloc' talel ti banomil ta vo'e, ta sventa vo' xtoc
ti jech oy ti banomile. 6 Ja' jech xtoc ch'ay ta yo'ntonic ti ta sventa ti vo'e ital ti nojel ta
vo'e. Jech o xal un, icham scotol ti cristianoetique. 7 Pero ti vinajele, ti banomil ti oy ta ora
li'e, ta sventa smantal ti Diose ti chapanbil sc'oplal ti ta xlaj ta c'oq'ue. Ti c'oc' taje, ja' o
ta xchic' ti c'alal yorail ti chapanele, ti c'alal ja' o xlaj sc'oplalic ti chopol cristianoetique.
8 Ja' jech xtoc, Quermanotac, mu me xach'ay ta avo'ntonic, ti jun c'ac'ale co'ol s'elan
jmil jabil ta xa'i ti Cajvaltique. Ti jmil jabil xtoque co'ol s'elan jun c'ac'al ta xa'i. 9 Ti jech ti
mu to ta xtal ti Cajvaltique, mu yu'unuc ta sjalijes ti yaloj ti ta xcha'sut talele jech chac c'u
cha'al ta snopic ti jlome. Yu'un ta slequil yo'nton smalaoj ti ac'o sjelta yo'nton scotolique.
Yu'un mu sc'an mi junuc ta xbat ta ch'ayel.
10 Pero ti sc'ac'alil ti ta xtal ti Cajvaltique, mu jna'tic. Ja' to no'ox xca'itic ti li' xa ono'ox
oye jech chac c'u cha'al junuc j'elec' ti ta xtal ta ac'obaltique. Jech o xal un, ti vinajele,
mu no'ox albajuc ta xac' xi'elal ti xvo'o'et xa ta sac ch'ay batele. Scotol ti c'usitic ti oy ta
vinajele ta xlilij ta c'oc'. Ja' jech xtoc ti banomile ta xich' chiq'uel ta c'oc' schi'uc scotol ti
c'usitic oy yu'une.
11 Yu'un ti jech ta xlaj scotol taje, ja' yu'un un, junuc avo'ntonic cuxianic, ac'o abaic ta
tunel yu'un ti Diose. 12 Junuc avo'ntonic malaic ti sc'ac'alil ti ta xtal ti Diose. Lecuc ti c'usi
ta xapasique yo' jech ta xtal ta ora. Ti jech c'ac'al taje, jech ti vinajele ta xlilij ta c'oc'. Ja'
jech xtoc ti c'usitic oye ta x'unij ta leb c'oc'. 13 Yan ti vo'otique ta jmalatic ti ach' vinajele,
ti ach' banomile, ti yaloj ono'ox Dios ti ta xaq'ue, ti bu ja' lec tuc' scotole.
14 Jech o xal un, Quermanotac, ti jech to ta xamalaic taje, aq'uic persa ti jun avo'ntonique,
yo' jech mu'yuc amulic ta xvul staoxuc ti Diose. 15 Ti Cajvaltique ta sc'an ti ta xijcolotique.
Jech o xal un, mu me xach'ay ta avo'ntonic ti ta slequil yo'nton tey to smalaoje. Yu'un
ja' ono'ox jech laj sts'ibaboxuc ti quermanotic Pabloe, ja' ti c'u s'elan i'ac'bat sbijil yu'un
ti Diose. 16 Yu'un jech ono'ox laj yalboxuc ava'iic ta scotol scarta, ac'o mi oy bu jlom ti
vocol ta a'yibel ti smelole. Ti buch'utic mu'yuc sbijilique, ti mu'yuc lec xch'unojique, ta

syanijesbeic smelol jech chac c'u cha'al ti oy bu ta syanijesbeic smelol ti jlom ch'ul c'ope.
Jech o xal un, ta xac' sba ta ch'ayel stuquic.
17 Jech o xal un, Quermanotac, ti jech laj ava'iic ti jech laj avich'ic albel taje, jech o xal
un, bijanic me, yo' jech mu xalajic ta lo'lael yu'un ti buch'utic chopolique, yo' jech mu
xavictaic comel ti bu lec oyoxuque. 18 Pero ja' lec, ojtiquinic lec ti Cajvaltic Jcoltavanej
Jesucristoe. Ja' jech xtoc, ch'ianic ta sventa ti sc'uxul yo'ntone. Ich'biluc ta muc ti Cajvaltic
Jesucristo avi tana li'e. Jechuc o sbatel osil. Jechuc.

1 San Juan

Ti Buch'u ta sventain ti cuxlejale

1 Ta jts'ibaboxuc talel sc'oplal ti Buch'u tey xa ono'ox oy c'alal lic ayanuc talel scotol ti
c'usitic oye. Ti vu'uncutique laj quilcutic ta jsatcutic. Laj ca'ibecutic ti sc'opojele, yu'un
laj quilcutic, laj jpiccutic. Taje, ja' ti Buch'u yich'oj ta sventa ti cuxlejale. 2 Ti Buch'u yich'oj
ta sventa ti cuxlejale laj yac' sba ta ojtiquinel. Laj quilcutic. Jech o xal ta jvinajesbecutic
sc'oplal. Ta xcalcutic ava'iic sc'oplal ti Buch'u yich'oj ta sventa ti cuxlejal sbatel osile, ti
tey to ox xchi'inoj ti Dios Totile. Avi tana li'e, laj yac' sba ta ilel ta jtojolcutic. 3 Jech o xal
un, jamal ta xcalcutic ava'iic ti laj xa quilcutique, ti laj xa ca'ibecutic ti sc'opojele, yo' jech
jun avo'ntonic ta jtojolcutic jech chac c'u cha'al ti vu'uncutique ta melel jun co'ntoncutic
ta stojol ti Jtotic Diose schi'uc ti Snich'one, ja' ti Jesucristoe. 4 Ja' yu'un un, ta jts'ibaboxuc
talel taje, yo' jech xamuyubajic ta j'ech'el.

Sac Jaman xojobal ti Diose

5 Ja' jech laj xchanubtasuncutic ti Jesucristoe ti ja' jech ta xcalcutic ava'iique: Ti Diose
sac jaman xojobal ti stuque. Mi ja'uc jutebuc oy ic'al osil ta stojol. 6 Mi ta xcaltic ti junotic
schi'uque c'alal oyotic ta ic'al osile, jutbil ti c'usi ta xcaltique, ti c'usi ta jpastique. 7 Pero mi
oyotic ta saquilal osil jech chac c'u cha'al ti Dios ti oy ta saquilal osile, ja' yu'un umbi, jun
co'nton jcotoltic. Ja' jech xtoc sch'ich'el ti Snich'one, ja' ti Jesucristoe, ta spoc ti c'usiuc
no'ox mulil ti oy ta jtojoltique.
8 Yan mi ta xcaltic ti mu'yuc ti jmultique, ta jlo'la jba jtuctic, jeche'otic. 9 Pero mi jamal
ta xcaltic ti jmultique, ta jpat co'ntontic ta stojol ti Dios ti ta spas ti c'usi lec ta xile. Jech
o xal un, ta xijyac'botic perdón yu'un ti jmultique. Ja' jech xtoc ta xispocbotic scotol ti
jchopolaltique. 10 Pero mi ta xcaltic ti mu'yuc jtaoj jmultique, ta jbistic ta jutc'op ti Diose
ti c'alal ta xal ti jsa'mulilotique.

2

J'et'esejc'op cu'untic ti Cristoe

1 Jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, Jnich'nabtac, yo' jech mu xasa' amulic. Pero mi oy buch'u
junucal avu'unic ti laj sta ti smule, oy jun J'et'esejc'op cu'untic ta stojol ti Jtotic Diose, ja'
ti Jesucristo ti tuc' yo'ntone. 2 Ja' ta sventa ti Jesucristoe ti jech lij'ac'bat perdón yu'un ti
jmultique. Pero ma'uc no'ox ti vo'otique. Yu'un laj staic perdón ec scotol ti cristianoetic
ti oyic ta sjoylej banomile.
3 Mi ta jch'unbetic smantal ti Diose, jech o xal umbi, ta jna'tic ti laj xa cojtiquintique.
4 Pero mi oy buch'u ta xal: "Ti vu'une ta xcojtiquin ti Diose", mi xie, pero mi mu'yuc ta
xch'unbe ti smantale, ja' jun jutc'op, jeche' ta j'ech'el. 5 Yan ti buch'u ta spas ti c'usi ta
xale, c'ux ta xa'i ti Dios ta melele. Ja' jech ta jna'tic ti junotic schi'uc ti Diose. 6 Ti buch'u
ta xal ti junic schi'uc ti Diose, jechuc me yo'nton cuxiuc jech chac c'u cha'al ay cuxiuc ti
Jesucristoe.

Ti ach' mantale

7 Quermanotac, mu yu'unuc ta jts'ibaboxuc talel ach' mantal. Yu'un ja' ono'ox ti mantal
ti oy ono'ox ta atojolic ta sliquebe. Ti mantal ti laj ava'iic sc'oplale, ja' ono'ox ta vo'ne.
8 Manchuc mi jech un, pero ti jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, co'ol s'elan ach' mantal ta xc'ot
ta atojolic. Ja' ti laj svinajes ti Cristo ti ja' melel ti ach' mantale jech chac c'u cha'al ti oy ta
atojolique. Yu'un ti ic'al osile ta xa x'ech' batel. Yu'un xojobin xa ta melel ti saquilal osile.
9 Mi oy buch'u ta xal ti oy ta saquilal osile, pero mi xti'et to sjol ta stojol ti yermanoe,
oy to ta ic'al osil. 10 Yan ti buch'u c'ux ta xa'i ti yermanoe, oy ta saquilal osil. Mu'yuc c'usi
chopol tey ta stojol yo' ta xyalesat ta mulil. 11 Yan ti buch'u xti'et sjol ta stojol ti yermanoe,
oy ta ic'al osil ta xanav. Mu sna' bu ta xbat. Yu'un ipasat ta ma'sat yu'un ti ic'al osile.

12 Ta jts'ibaboxuc talel li'e, Jnich'nabtac, yu'un ti Diose la'ac'batic xa perdón yu'un
amulic ta sventa ti Jesucristoe. 13 Ta jts'ibaboxuc talel li'e, totil me'iletic, yu'un laj xa
avojtiquinic ti Buch'u oy xa ono'ox c'alal lic meltsajuc talel scotole.
Ta jts'ibaboxuc talel li'e, querem tsebetic, yu'un laj xa apech'ic ta teq'uel ti pucuje.
Ta jts'ibaboxuc talel li'e, Jnich'nabtac, yu'un laj xa avojtiquinic ti Jtotic Diose.
14 Ta jts'ibaboxuc talel li'e, totil me'iletic, yu'un laj xa avojtiquinic ti Buch'u oy xa ono'ox
c'alal lic meltsajuc talel scotole. Jech ta jts'ibaboxuc talel xtoc li'e, querem tsebetic, yu'un
tsotsoxuc, yu'un oy ta avo'ntonic ti sc'op Dios ti laj ach'unique, yu'un laj xa apech'ic ta
teq'uel ti pucuje.
15 Mu me xbat avo'ntonic yu'un ti sba banomile schi'uc ti c'usitic oy yu'une. Yan ti
buch'u ta xbat yo'nton yu'un ti sba banomile, mu'yuc c'ux ta xa'i ti Jtotic Diose. 16 Yu'un
ti c'usi ta xac' ti sba banomile, ma'uc liquem talel ta stojol ti Jtotic Diose. Yu'un ja' yu'un
stuc ti sba banomile. Yu'un ti oy c'usi chopol ta sc'an ti sc'upijel co'ntontique, ti ta jc'an
ca'itic ti c'usi lec ta xil ti jsatique, ti ta jtoy jbatic yu'un ti c'usi x'ayane, scotol ti va'i s'elan
taje, ja' ta xac' ti sba banomile. 17 Yu'un ti sba banomile ta xa xlaj batel ti c'usi oy yu'une
schi'uc scotol ti chopol sc'upijel co'ntontique. Yan ti buch'u ta spas ti c'usi ta sc'an yo'nton
ti Diose, ta xcuxi o sbatel osil.

Ti melele schi'uc ti jutbile

18 Jnich'nabtac, sta xa yorail ti slajebal c'ac'ale. Ti vo'oxuque ava'binojic xa ti ta xtal jun
ti ta scrontain ti Cristoe. Avi tana li'e, oy ep ti cristianoetic ti ta scrontainic ti Cristoe. Jech
o xal un, ta jna'tic ti slajebtic xa batel ti c'ac'ale. 19 Ti stuquic taje, li' iloc' ta jtojoltique.
Yu'un ma'uc ono'ox jchi'iltic ta melel. Ti ja'uc jchi'iltique, li' oy ta jtojoltic ti jechuque.
Pero ti jech ic'ot ta pasele, yo' jech ta xvinaj ta melel ti ma'uc jchi'iltic scotole.
20 Yan ti vo'oxuque laj xa yac'boxuc Ch'ul Espíritu ti Cristoe. Jech o xal un, jamal aba
asatic acotolic. 21 Jech ta jts'ibaboxuc talel li'e, yu'un laj xa avojtiquinic ti melele. Pero
mu yu'unuc ta xcal ti mu xavojtiquinique. Yu'un xana'ic lec ti mu xloc' talel jutbil c'op ta
stojol ti melele.
22 ¿Buch'u ti jutc'op un cha'e? Ja'ic ta melel ti buch'u ta xal ti Jesuse ma'uc ti Cristoe.
Ja' me ti yajcronta Cristo taj une. Yu'un ta scrontainic ti Dios Totile schi'uc ti Nich'onile.
23 Yu'un scotol ti buch'utic ta scrontainic ti Nich'onile, mu'yuc oy ta stojolic ti Dios Totile.
Yan ti buch'u ta xal ti xch'unoj ti Nich'onile, ja' jech xtoc umbi, xch'unoj ti Dios Totile.
24 Jech o xal un, tey me oyuc o ta avo'ntonic ti lequil ach' c'op ti laj ava'iic talel ta
sliquebale. Ti mi jech tey oy ta avo'ntonic ti c'usi laj ava'iic talel ta ba'yele, ja' jech ti
vo'oxuque junoxuc xa schi'uc ti Nich'onile schi'uc ti Dios Totile. 25 Yu'un ti Jesucristoe
yalojbotic ono'ox ti ta xac' ti cuxlejal sbatel osile.
26 Ja' jech laj jts'ibaboxuc ava'iic sc'oplal ti jlo'lavanejetic taje. 27 Pero ti vo'oxuque
avich'ojic xa ti Ch'ul Espíritu ti laj yac'boxuc ti Cristoe. Ja' yu'un un, mu persauc ti oy
buch'u ta xaschanubtasoxuque. Yu'un ja' stuc ti Ch'ul Espíritu ti ta xaschanubtasoxuc
scotole. Ti c'u s'elan ta xaschanubtasoxuque, ja' melel ono'ox, mu'yuc jutbil. Jech o xal
un, junuc avo'ntonic cuxianic ta stojol ti Cristoe jech chac c'u cha'al ta xaschanubtasoxuc
ti Ch'ul Espíritue.
28 Ja' yu'un un, Jnich'nabtac, junucoxuc me ta stojol ti Cristoe, yo' jech jun co'ntontic ta
stojol ti c'alal ta xvul ta loq'uele, yo' jech mu xijq'uexav ta stojol ti c'alal ta xtale. 29 Yu'un
ti vo'oxuque ana'ojic xa ti lec yo'nton ti Jesucristoe. Jech o xal un, ta sc'an ta xana'ic xtoc,
scotol ti buch'utic lec ta spasique, ja' me snich'nabtac ti Diose.

3

Snich'nabtac ti Diose

1 Q'uel avilic ti c'u yepal c'uxotic ta yo'nton ti Jtotic Diose ti jech ta xisbisotic ta
snich'one. Jech ono'ox melel. Jech o xal un, ti buch'utic sventainojic ti sba banomile, mu
xa'ibeic smelol ti jech snich'onotic ti Diose. Yu'un ti stuquique mu xojtiquinic ti Diose.

2 Quermanotac, jna'tic xa ti snich'nabotic ti Diose. Ja' no'ox ti mu to bu ac'bil quiltic ti c'u
s'elan ta xijc'ototic ta slajeb c'ac'ale. Ja' no'ox jna'tic ti c'alal mi tal ti Jesucristoe, jech ta
xijc'ototic jech chac c'u cha'al ti stuque, yu'un ta xquiltic ti c'u s'elan ti stuque. 3 Scotol ti
buch'utic jech spatoj yo'ntonic ta stojole, jech o xal un, stuc ta scomtsan ti mulile, yu'un
sna' ti lec yo'nton ti Jesucristoe.
4 Scotol ti buch'utic ta sa' ti smulique ta sbajbeic smantal ti Diose. Yu'un ti mulile, ja'
jbajmantal. 5 Ti vo'oxuque ana'ojic xa ti ital ta sba banomil ti Jesucristoe, yo' jech tal stub
ti jmultique. Ti stuque mi ja'uc jutebuc oy ti smule. 6 Ja' yu'un un, buch'uuc no'ox ti staoj
yav junic schi'uc ti Jesucristoe, mu xa ta sa'olan ti smulique. Yan ti buch'utic ti tey ono'ox
ta sa'olan ti smulique, mu'yuc yiloj, mu'yuc ya'binoj c'u s'elan yo'nton ti Jesucristoe.
7 Jnich'nabtac, mu me buch'u xaslo'laic. Yu'un ti buch'u ta spas ti leque, yu'un ono'ox
lec jech chac c'u cha'al ti Jesucristoe. 8 Yan ti buch'u tey ono'ox ta sa'olan ti smule, ja'
yu'un ti pucuje. Yu'un ti pucuje, ja' no'ox jsa'mulil ta sliquebal. Jech o xal un, ja' smelol ti
ital Snich'on ti Diose, yo' jech ta slilinbe yabtel ti pucuj ti sliquesoj xae.
9 Yan ti buch'utic snich'nabtac ti Diose, mi junuc ti tey ono'ox ta sa'olanic ti smulique.
Yu'un ac'bilic scuxlejal Dios ta stojolic. Jech o xal un, mu teyuc ono'ox ta sa'olan ti
smulique. Yu'un snich'on Dios xa. 10 Yu'un xvinaj lec buch'utic snich'nab ti Diose,
buch'utic snich'nab ti pucuje. Yu'un buch'uuc no'ox ti mu'yuc c'usi lec ta spasique, ti
mu xc'uxubin ti yermanoe, ma'uc snich'on ti Diose.

C'uxuc me xca'i jbatic ta jujun tal

11 Ti lequil c'op ti lic ava'iic talel ta sliquebale, jech chac c'u cha'al li'e: C'uxuc me xca'i
jbatic ta jujun tal. 12 Mu me jechucotic jech chac c'u cha'al ti Caine ti ja' stotinoj ti pucuje,
ti laj smil ti yits'ine. ¿C'u cha'al laj smil un? Yu'un ti c'usi ta spas ti Caine, toj chopol. Yan
ti c'usi ta spas ti yits'ine, lec.
13 Quermanotac, mu me ch'ayaluc xc'ot avo'ntonic yu'un ti xti'et sjolic ta atojolic ti
buch'utic sventainojic ti sba banomile. 14 Ti vo'otique lijelavotic xa batel ta cuxlejal ti jech
chamemotic to oxe. Ja' jech ta jna'tic, yu'un c'ux ta xca'itic ti quermanotique. Yan ti
buch'u mu'yuc c'ux ta xa'i ti yermanoe, staoj yav chamem. 15 Scotol ti buch'u xti'et sjol
yu'un ti yermanoe, ja' jun jmilvanej. Xana'ic lec ti vo'oxuque, ti jun jmilvaneje mu'yuc
ta yo'nton ti oy cuxlejal sbatel osile. 16 Jna'tic lec c'u s'elan ti c'uxul o'ntonale, yu'un ti
Jesucristoe laj xa yac' sba ta milel cu'untic. Ja' me jechuc ti vo'otique, la' me jcoltatic ti
yan quermanotique manchuc mi ta xijlaj ta milel. 17 Ti mi oy buch'u staoj scotol ti c'usi ta
xtun yu'un yo' jech ta xcuxie, pero ti mi mu xc'uxubij yo'nton yu'un ti yermano ti mi ta
xil ti oy c'usi tsots sc'oplal ta xtun yu'une, ¿c'usi xut ta xa'i ti oy sc'uxul yo'nton ti Dios ta
stojole? 18 Jnich'nabtac, ma'ucuc no'ox me ta xloc' ta quetic ti c'ux ta xca'i jbatique. Ac'o
vinajuc ta sventa ti c'usi lec ta jpastique.

Junuc co'ntontic ta stojol ti Diose

19 Mi c'ux ta xca'i jbatique, ja' jech ta jna'tic ti oyotic ta stojol ti melele, schi'uc ta xca'itic
ti jun co'ntontic va'alotic ta stojol ti Diose. 20 Yu'un ti mi ta xac' jna' ti co'ntontic ti oy
jpaltatique, ja' jelavem sna' scotol ti Diose, ja' mu sta ti co'ntontique. 21 Jech o xal un,
Quermanotac, mi mu'yuc ta xac' jna' ti co'ntontic ti oy jpaltatique, jech o xal un, jun
co'ntontic ta stojol ti Diose. 22 Jech ti stuque ta xijyac'botic scotol ti c'usi ta jc'anbetique.
Yu'un ta jch'unbetic ti smantale, ta jpastic ti c'usi lec ta xile. 23 Ti smantale, ja' ti ac'o
jch'untic ti Nich'onil Jesucristoe, ti c'uxuc ca'i jbatic ta jujun tal jech chac c'u cha'al laj
yalbotique. 24 Mi ta jch'unbetic smantal ti Diose, tey oyotic ta stojol. Jech ti Diose tey oy ta
jtojoltic ec. Jna'tic ti oy ta jtojoltic ti Diose, yu'un ta xac' jna'tic ti Ch'ul Espíritu ti laj xa
yac'botique.

4

Ti buch'u yich'ojbe sch'ulel ti Diose schi'uc ti buch'u yich'ojbe sch'ulel ti yajcronta ti Cristoe

[1] Quermanotac, mi ta xalic ti ventainbilic yu'un ti Ch'ul Espíritue, mu to xach'unic
scotol. A'yibeic yo'nton ba'yel. Tey ta xava'iic mi ja' yich'ojic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti
Diose, mi ma'uc. Yu'un ti li' ta sba banomile, yantic xa ta x'epaj batel ti jutc'opetique, ti
ta xalic ti ja' ta xc'opojic ta sventa ti Diose. [2] Jech s'elan ta ojtiquinel li'e ti mi oy buch'u
yich'oj ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose: Mi ta xalic ti co'ol s'elan vinic ital ti Jesucristoe,
yich'oj ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. [3] Pero ti buch'utic mu jechuc ta xalbe sc'oplal Jesús
ti va'i s'elan taje, mu'yuc yich'oj ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. Yu'un ja' no'ox yich'ojbe
sch'ulel ti yajcronta ti Cristoe. Ti vo'oxuque ava'binojic xa ti ta xtal ti yajcronta ti Cristoe.
Lec un cha'e, avi tana un, li' xa oy ta sba banomile.

[4] Jnich'nabtac, yu'unoxuc xa ti Diose. Ja' yu'un un, laj xa atsalic ti jutc'opetic taje. Yu'un
ti Buch'u oy ta atojolique, jelavem ti smuc'ul stsatsale. Ja' mu sta ti buch'u oy ta stojolic ti
buch'utic sventainojic ti sba banomile. [5] Yu'un ti stuquique sventainojic ti sba banomile.
Jech o xal un, ja' no'ox ta xalbeic sc'oplal ti sba banomile. Jech o xal un, ti buch'utic
sventainojic ti sba banomile ta xa'ibeic ti sc'ope. [6] Yan ti vo'otique, yu'unotic ti Diose.
Ti buch'u ta xojtiquin ti Diose ta xa'i ti jc'optique. Yan ti buch'u ma'uc yu'un ti Diose, mu
sc'an xa'i ti jc'optique. Ja' yu'un un, ja' jech yo' ta xcojtiquintic ti buch'u snich'nabtac ti
Diose schi'uc ti buch'u snich'nabtac ti jlo'lavaneje.

C'ux ta xa'iotic ti Diose

[7] Quermanotac, tsots sc'oplal ti c'ux ta xca'i jbatique. Yu'un ti jech taje, ja' liquem talel
ta stojol ti Diose. Buch'uuc no'ox ti oy sc'uxul yo'ntone, ja' snich'on Dios, xojtiquin ti
Diose. [8] Yan ti buch'u mu'yuc sc'uxul yo'ntone, mu xojtiquin ti Diose. Yu'un ti Diose ja'
Jc'uxubinvanej. [9] Yu'un ti Diose laj yac' ta ilel ti sc'uxul yo'nton ta jtojoltique. Yu'un laj
stac talel li' ta sba banomil ti jun no'ox Snich'one, yo' jech oy jcuxlejaltic ta sventa. [10] Ti
c'uxubinele, jech li'e. Ti vo'otique, ma'uc ba'yel ti c'ux laj ca'itic ti Diose. Yu'un ja' stuc
ba'yel laj xc'uxubinotic. Jech o xal un, laj stac talel ti Snich'one, yo' jech ta jtatic perdón
yu'un ti jmultic ta sventae.

[11] Ti mi ja' jech laj xc'uxubinotic ti Dios taje, Quermanotac, jech o xal un, ja' me jech ac'o
c'ux ca'i jbatic ta jujun tal. [12] Mu'yuc buch'u junucal yiloj ti Diose. Pero mi c'ux ta xca'i
jbatic ta jujun tale, oy ti Dios ta jtojoltique. Ja' jech xtoc ta jtatic batel ti ta xijc'uxubinvane
jech chac c'u cha'al ti stuque. [13] Ti svinajeb ti oyotic ta stojol ti Diose, ti oy ti Dios ta
jtojoltic eque, yu'un laj xa yac'botic ti Ch'ul Espíritu yu'une. [14] Ti vu'uncutique jamal ta
xcalcutic, yu'un laj quilcutic, ti Jtotic Diose laj stac talel ti Snich'one, yo' jech tal scolta ti
cristianoetique. [15] Jech o xal un, buch'uuc no'ox ti jamal ta xal ti Jesuse ja' Snich'on Dios ti
xie, oy ta stojol ti Diose, ti Diose oy ta stojol ec.

[16] Ja' yu'un un, jech ta jna'tic, jech ta jch'untic ti c'ux ta xijya'iotic ti Diose. Yu'un ti
Diose ja' Jc'uxubinvanej. Jech o xal un, buch'uuc no'ox ti oy sc'uxul yo'ntone, oy ta stojol
ti Diose. Ja' jech xtoc tey oy ti Dios ta stojol eque. [17] Ja' jech ta jtatic ti ta xijc'uxubinvan ta
melele. Yu'un ti c'alal sc'ac'alil ti chapanele, mu'yuc c'usi xal co'ntontic. Yu'un ti vo'otic ti
li' oyotic ta sba banomile co'ol jcuxlejaltic schi'uc ti Jesucristoe. [18] Ti buch'u oy ta yo'nton ti
c'uxubinbil yu'un ti Diose, mu xi'. Yu'un ch'abal ti xi'el ta xa'ie. Yu'un ta xa'i ti c'uxubinbil
ta melele. Yu'un ti buch'u ta xi'e, yu'un ta snop ti ta x'ac'bat castigoe. Jech o xal un, ti
buch'u oy to xi'el ta xa'ie, mu to c'otem lec ta yo'nton ti c'uxubinbil ono'ox yu'un ti Diose.

[19] Ti vo'otique c'ux ta xca'itic ti Diose, yu'un ba'yel lic xc'uxubinotic ti stuque. [20] Pero
mi oy buch'u ta xal: "Ti vu'une c'ux ta xca'i ti Dios", mi xie, pero mi xti'et sjol yu'un ti
yermanoe, ja' jun jutc'op. Yu'un ti buch'u mu c'uxuc ta xa'i ti yermano ti xvinaj ta q'uelele,
mi ja'uc c'ux ta xa'i ti Dios ti mu xvinaj ta q'uelele. [21] Ja' jech ti smantal ti yalojbotic ti
Cajvaltique: "Ti buch'u c'ux ta xa'i ti Diose, ja' jech xtoc tsc'an ti c'ux ta xa'i ti yermanoe",
xi.

5

Ti quiptic ta stsalel ti sba banomile

[1] Scotolic ti buch'u xch'unojic ti ja' Cristo ti Jesuse, ja' snich'on ti Diose. C'alal c'ux ta xa'i
ti Totile, ja' jech xtoc c'ux ta xa'ibe snich'nab ti Totil taje. [2] C'alal c'ux ta xca'itic ti Diose,
c'alal ta jpastic ti c'usi ta sc'ane, jech ta jna'tic ti c'ux ta xca'ibetic snich'nabtac ti Diose.
[3] Ti jech c'ux ta xca'itic ti Diose, jech ta jch'untic ti smantale. Ja' jech xtoc ti smantaltaque
mu vocoluc ta ch'unel. [4] Yu'un scotol ti buch'utic snich'nabtac ti Diose ta stsalic ti sba
banomile. Ti jech stsal cu'untic ti sba banomile, ja' ta sventa ti ta jch'untic ti Jesucristoe.
[5] Ti buch'u ta stsal ti sba banomile, ja' no'ox ti buch'u ta xch'un ti ja' Snich'on Dios ti Jesuse.

Ti rextigoetic ti laj yalbe sc'oplal Snich'on ti Diose

[6] Ivinaj ti ja' Snich'on Dios ti Jesús ti itale c'alal laj yich' vo'e, c'alal imal ti sch'ich'ele.
Pero ma'uc no'ox ti c'alal laj yich' vo'e, c'alal imal sch'ich'el xtoque. Ti ja' Snich'on Dios ti
Jesuse, ja' yajrextigo stuc ti Ch'ul Espíritu ti ja' melele. [7] Yu'un ti oxib rextigo taje, oyic ta
vinajel, ja' ti Dios Totile, ti Ch'ul Nich'onile, ti Ch'ul Espíritue. Ti oxib taje, junic. [8] Ja' jech
xtoc oy oxib rextigo li' ta sba banomiile, ja' ti Ch'ul Espíritue, ti vo'e, ti sch'ich'ele. Ti oxib
taje, jun ti sc'opique. [9] Ti vo'otique ta xquich'tic ta muc' sc'op ti viniquetique. Pero ti c'usi
ta xal ti Diose, ja' jelavem sc'oplal. Yu'un ja' sc'op stuc ti Diose ti ta xalbotic ti ja' Snich'on
ti Jesuse. [10] Ti buch'u ti xch'un ti Snich'on ti Diose, oy ta yo'nton ti jech i'ac'bat sna' yu'un
ti Diose. Yan ti buch'u mu xch'un ti jech laj yal ti Diose, ta sbis ta jutc'op. Ja' ti mu xch'un
ti ja' stuc ti Dios ta sva'an sba ta rextigo yu'un ti Snich'one. [11] Ti sc'oplal taje, ja' ti laj xa
yac'botic jcuxlejaltic sbatel osile. Ti jcuxlejaltic taje, oy ta stojol ti Snich'one. [12] Ti buch'u
oy ta stojol ti Snich'on ti Diose, oy scuxlejal sbatel osil. Yan ti buch'u mu'yuc oy ta stojol
ti Snich'on ti Diose, mu'yuc ti scuxlejal sbatel osile.

Slajeb bijubtasel

[13] Jech ta jts'ibaboxuc talel ti jcarta li'e ti vo'oxuc ti ach'unojic ti Snich'on ti Diose, yo'
jech xana'ic ti oy acuxlejalic sbatel osile. [14] Jpatoj co'ntontic ta stojol ti Diose, yu'un ta
jna'tic ti c'alal oy c'usi ta jc'antic jech chac c'u cha'al ta sc'an ti stuque, ta xa'i ti jc'optique.
[15] Ti jech jna'tic ti ta xa'i jc'optic ti Diose, ja' jech umbi, jna'tic ti laj xa jtatic ti c'usi laj
jc'anbetique.
[16] Ti mi ta xavilic jun avermanoic ti ta sa' ti smul ti ma'uc sventa ch'ayele, c'oponbeic
Dios ta stojol, yo' jech ta x'ac'bat scuxlejal yu'un ti Diose, ti mi ma'uc jun mulil ti ch'ayel
ta xbat yu'une. Oy mulil ti ta x'ac'van ta ch'ayele. Taje, mu ta xcalboxuc ava'iic ti ta
xac'oponbeic Dios ta stojole. [17] Scotol ti c'usi chopole ja' mulil ono'ox. Pero oy mulil ti mu
ta x'ac'van ta ch'ayele.
[18] Jna'tic ti buch'u stotinoj ti Diose mu ta sa'olan ti smule. Yu'un chabibil yu'un ti
Snich'on Diose. Ja' jech xtoc mu xpicat yu'un ti pucuje.
[19] Jna'tic ti yu'unotic ti Diose. Ja' jech xtoc jna'tic ti scotol ti cristianoetique pasbilic ta
mantal yu'un ti pucuje.
[20] Jna'tic lec ti ital ti Snich'on Dios li' ta sba banomile. Ja' jech xtoc tal sjam ti jba jsatique,
yo' jech ta xcojtiquintic ti cuxul Diose. Cuxulotic ta stojol ti Buch'u melel ono'oxe, ja' ti
Nich'onil Jesucristoe. Taje, ja' ti cuxul Diose, ti ja' jcuxlejaltic sbatel osile. [21] Jnich'nabtac,
mu me c'usi yan xarioxinic. Jechuc.

2 San Juan

Ti melele schi'uc ti c'uxubinele

1 Vu'un ancianoun, ta jts'ibabot talel ti jcarta li'e ti vo'ote, Quermana, ti t'ujbilot yu'un
ti Diose schi'uc ti avalabe, ti c'uxoxuc ta co'nton ta melele. Ma'uc no'ox ti vu'un c'ux ta
xca'ioxuque. Ja' jech xtoc c'ux ta xa'ioxuc ti buch'utic laj xa yojtiquinic ti melele. 2 Ti
vu'un ti c'ux ta xca'ioxuque, ta sventa ti oy ta co'ntontic ti melele, ti jech oy ta co'ntontic
sbatel osile. 3 Ta sventa ti oyoxuc ta stojol ti melele, ti c'ux ta xava'i abaique, ja' yu'un un,
ti Dios Totile schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe ti ja' Snich'on ti Jtotic Diose, ac'o yac'boxuc
bendición, ac'o xc'uxubinoxuc.

4 Ep ximuyubaj xa ti c'alal laj ca'ibe sc'oplal ti oy jun chib avalab ti lec xch'unojic ti melele
jech chac c'u cha'al yalojbotic ti Jtotic Diose. 5 Avi tana un, Quermana, ta jc'anbot vocol ti
c'ux ac'o ca'i jbatic ta jujun tale. Ti jech ta jts'ibabot talel li'e, mu yu'unuc ach' mantaluc.
Yu'un ja' ono'ox ti mantal ti lic ca'itic talel ta sliquebale. 6 Mi oy sc'uxul co'ntontique, ja'
yu'un un, ta jpastic ti c'usi ta xal smantaltac ti Diose. Ti smantal ti lic xa ono'ox ava'iic
talel ta sliquebale, ja' ti oyuc sc'uxul co'ntontique.

Ti jlo'lavanejetique

7 Oy xa ep jlo'lavanejetic ti bu'yuc no'ox ta xanavique, ti mu xch'unic ti co'ol s'elan
bats'i vinic ital ti Jesucristoe. Ti buch'u jech yo'ntonic taje, ja' jlo'lavanejetic, ja' yajcronta
ti Cristoe. 8 Jech o xal un, bijanic me yo' mu jeche'uc no'ox ta xch'ay ti avabtelique, yo'
jech ts'acal lec ta xavich'ic ti amotonique.

9 Buch'uuc no'ox ti ta stoy sbaique, ti ma'uc ta sventainic ti c'usi ichanubtasvan ti
Cristoe, mu'yuc ti Dios ta stojole. Yan ti buch'u ta sventain ti c'usi ichanubtasvan ti Cristoe,
oy ta stojol ti Dios Totile schi'uc ti Nich'onile. 10 Mi oy buch'u ta svu'lanoxuc ta anaic ti mu
co'oluc ta xal ti c'usi ichanubtasvan ti Cristoe, mu xavac' ochuc ta yut anaic, mu xavich'
ta muc. 11 Yu'un ti buch'u ta xich' ta muq'ue ta sta ta maquibel ti c'usi chopol ta spase.

Stsutseb ti c'ope

12 Oy to ep ti c'usi ta jc'an ta xcalboxuc ava'iique, pero mu jc'an ta jpas ti ja' no'ox ta
carta ta ts'ibe. Pero jpatoj co'nton ta xca'i ti chtal jq'ueloxuque, chtal jchi'inoxuc ta lo'il
jtuc, yo' jech xijmuyubajotic jcotoltic.

13 Ti achi'il ta voq'uel ti t'ujbil yu'un ti Dios xtoque, chabanucot xayalbe ti yalabe. Jechuc

3 San Juan

Lec sc'oplal ti Gayoe

1 Vu'un ti ancianoune, ta jts'ibabot talel ti jcarta li'e ti vo'ote, Gayo, ti ta melel lec ta
xquil jbatique.
2 Quermano, c'alal ta jc'opon ti Diose, ja' ta jc'anbe ti lecuc batuc avu'un scotole, ti
mu'yucuc ti achamele jech chac c'u cha'al ti jun avo'nton ta stojol ti Diose. 3 Ximuyubaj
xa c'alal vul yalbeicun jun chib quermanotic ti staoj yav ach'unoj ti melele. 4 Mu'yuc c'usi
yan ti ximuyubaj yu'une. Ja' no'ox ximuyubaj yu'un ti jnich'nabe c'alal ta xca'i ti staoj yav
xch'unojic ti melele. 5 Toj lec ta xatun, Quermano, ti jech ta xacolta ti quermanotique
schi'uc xtoc ti ta xacolta ti buch'utic nom ta xliquic talele. 6 Yu'un ti stuquique laj
yalbuncutic ta sba ta sat ti jch'unolajeletique ti oy sc'uxul avo'nton ta stojolique. Avocoluc,
coltao ti c'usi ta xtun ta sbeique, ja' ti c'u s'elan lec ta xil ti Diose. 7 Yu'un ti stuquique
stamoj xa ti sbeic ti ta x'abtejic ta sventa ti Jesucristoe, yu'un mu laj stsaquic ti coltael
ti ta x'ac'batic yu'un ti buch'utic mu xojtiquinic ti Diose. 8 Jech o xal un, ti vo'otique ja'
cabteltic ta jbaintic ti stuquique, yo' jech ta jcoltatic ti ta xalic ti melele.

Chopol yo'nton ti Diótrefese

9 Laj jts'iba batel jcarta ta stojol ti jch'unolajeletique, pero ti Diótrefese mu xich' ta
muc' ti jech oy cabtelcutique. Yu'un ti stuque ja' toj lec ta xa'i ti bisbiluc ta banquilale.
10 Jech o xal un, c'alal mi lic'ot teye, ta xcalbe ya'i ti Diótrefese ti c'u cha'al jech ta
xislo'iltauncutique, ti c'u cha'al ta xisjutbun ti jmulcutique. Pero ma'uc no'ox xmuyubaj
yo'nton jech ta spas taje. Ja' jech xtoc mu xich' ta muc' ti quermanotic ti ta x'ech'
ta atojolique. Ti jch'unolajeletic ti buch'utic ta sc'an ta xich'ic ta muq'ue, ta xmacbat
yo'ntonic yu'un ti Diótrefese. Ja' jech xtoc ta sjip loq'uel ti ta tsobobbaile.
11 Quermanotac, mu me xachanbeic yo'nton ti buch'u chopol ti c'usi ta spasique. Ja' lec,
chanbeic yo'nton ti buch'u lec ti c'usi ta spasique. Yu'un ti buch'u ta spas ti c'usi leque,
ja' yu'un ti Diose. Yan ti buch'u ta spas ti c'usi chopole, mu xojtiquin ti Diose.

Ti c'usi lec laj yac' ta ilel ti Demetrioe

12 Scotolic ta xalic ti lec yo'nton ti Demetrioe, yu'un ta xvinaj ta stojol ti melele. Ja' jech
xtoc rextigouncutic yu'un taje. Xana'ic ti melel ti c'usi ta xcalcutique.

Stsutseb ti c'ope

13 Ep to ti c'usi ta jc'an ta xcalbot ava'ie, pero mu jc'an ta jpas ti ja' no'ox ta carta ta ts'ibe.
14 Yu'un jpatoj co'nton ti ta ora no'ox ta xic'ot ta atojole yo' jech jmoj ta jchi'in jbatic ta
lo'il.
15 Junuc me avo'ntonic. Ti buch'utic lec xavil abaic schi'uc ti li' oy ta jtojole, chabanucot
xayalbeic. Avocoluc, chabanuc xavalbe ya'i ta jujun tal ti buch'utic lec xquil jbatic
schi'uque.

Judas

Ti Judase ta sts'iba batel scarta ta stojol ti buch'utic ic'bilic xa yu'un ti Diose

1 Vu'un Judasun, yaj'abtelun ti Jesucristoe. Yermanoun ti Jacoboe. Ta jts'ibaboxuc ti
jcarta li'e ti vo'oxuc ic'biloxuc lecubtasbiloxuc yu'un ti Jtotic Diose, yo' jech ta xacomic ta
yu'un. Ti vo'oxuque chabibiloxuc ta sventa ti junoxuc schi'uc ti Jesucristoe. 2 Ich'ic me ti
ep c'uxubinel yu'un ti Diose, ti jun avo'ntonique, ti c'anbiloxuc yu'une.

Ti jlo'lavanej jchanubtasvanejetique

3 Quermanotac, oy ox ta co'nton ti ta jts'ibaboxuc talel ta jcarta li'e sc'oplal ti coltael ti
oy ta jtojoltique. Pero avi tana li'e, oy c'usi yan ti tsots sc'oplal ta xca'i ti ta jts'ibaboxuque,
yo' jech ta jc'anboxuc vocol ti aq'uic me persa ta xchabiel ti sc'op Dios ti lij'ac'batotic ta
j'ech'el o ti vo'otic yu'unotic ti Diose. 4 Yu'un tey oy jlo'lavanej viniquetic ti laj xa stic'
sbaic ta atojolique. Ti viniquetic taje, vo'ne xa albil tal sc'oplal yu'un ti sc'op Diose ti ja'
xtunic o ti ta xich'ic castigoe. Bats'i chopol viniquetic. Yu'un ti stuquique ta syanijesbeic
smelol ti sc'uxul yo'nton ti Diose. Yu'un ta xalic ti xu' ta jpastic ti c'usi chopole. Ta sbajic
ti Diose c'alal ja' yu'unotic stuque schi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe.

5 Ac'o mi ava'binojic ono'ox ti c'usi ipasbatic yu'un Dios ti j'israeletic ta vo'nee, pero ta
jc'an ta jvulesboxuc ta avo'ntonic. Manchuc mi iloq'uesatic talel yu'un ti Dios ti ta Egipto
banomile, pero ts'acal to un, imilatic ti buch'utic mu'yuc laj xch'unique. 6 Ja' jech xtoc ti
ángeletic ti mu'yuc c'usi bal o laj ya'iic ti bu oyique, ti laj yictaic comel ti bu va'anbilique,
chucajtic xa ta cadena sbatel osil ta ic'al osil yu'un ti Diose. Ja' xa no'ox ta smalaic ti ta sta
sc'ac'alil ti muc' ta chapanele. 7 Ja' jech xtoc i'ac'batic castigo yu'un Dios ti cristianoetic
ti nacalic to ox ta jteclum Sodomae, schi'uc ti jteclum Gomorrae, schi'uc ti jteclumetic ti
joyol ta spat xocone. Ja' jech laj spasic ti cristianoetic eque ti laj stoy sbaic ta stojol ti Diose
jech chac c'u cha'al ti ángeletique. Ti stuquique lec laj ya'iic ta xchi'in sbaic ta vinical ti
c'alal mu jechuc ta pasele. Avi tana un, ti stuquique ta xich' svocolic ta c'oc' sbatel osil,
yu'un ja' sbijubtaselic ti yane, yo' jech mu spasic ti chopole.

8 Ac'o mi jech ya'binojic ti jlo'lavanejetique, pero ti stuquique co'ol yo'ntonic jech
chac c'u cha'al ti cristianoetic ta vo'nee. Ja' no'ox cuxulic ta spasel ti c'usi ta soques ti
sbec'talique. Ta sbajbeic smuc'ul stsatsal ti Cajvaltique. Ja' jech xtoc chopol ta xc'opojic
ta stojol ti buch'u tsots yabtel yich'ojic tey ta vinajele. 9 Yan ti banquilal ángel Miguele
mu sna' ti cajal ta xa'i sbae. Yu'un ti ángel Miguele mu'yuc c'usi chopol laj yalbe ti pucuj
ti c'alal xvulvun schi'uc sbec'tal ti anima Moisese. Ti ángel Miguele ja' no'ox jech laj yal:
"Ac'o xchapanot ti Diose", xi. 10 Pero ti viniquetic taje chopol ta xc'opojic ta stojol ti c'usi
mu xojtiquinique. Yan ti c'usi ta sna'ic ti oy ta sjol ta yo'ntonic jech chac c'u cha'al sna'ic
ti chonetique, ja' no'ox ta stunesic yo' ta soques sba stuquic.

11 Toj abol sbaic. Yu'un laj xa xchanbeic yo'nton ti Caine. Ta scoj ti oy ono'ox ta yo'ntonic
ti ta sc'an ta spas ya'iic canal taq'uine, jech o xal un, ch'ayic ta be jech chac c'u cha'al
ti Balaame. Ta xich'ic ono'ox castigo jech chac c'u cha'al ti Coree ti icham ta scoj ti
stoyobbaile. 12 Ti stuquic taje ta xayac'oxuc ta q'uexlal ti c'alal tsobol ta xave'ic ta q'uin ti
jech avermano abaique. Ja' no'ox sjunul yo'nton ta smalq'uin sbaic. Mu xich'ic ta muc' ti
c'usi ta xapasique. Ja' no'ox lec ta xc'uxubin sba stuquic. Co'ol s'elan jech chac c'u cha'al
ti toc ti mu'yuc ya'lel ti chcuchat batel yu'un ti iq'ue. Co'ol s'elan jpets te' ti mu sna' xac'
sat ti c'alal yoraile. Chamem. Ts'acal to ta xich' pitsel schi'uc yibel. 13 Ti viniquetic taje
co'ol s'elan ti ya'lel nab ti natic xva'i xcotie. Toj q'uexlal sba ti stalelique, co'ol s'elan ti
svoc nab ti ta sjip loq'uel ta sti'ile. Co'ol s'elan jech chac c'u cha'al c'anal ti ta xch'ay ta
bee. Chapal xa sc'oplalic ta xbatic ti bu toj ic' ti osil sbatel osile.

14 Ivinajesbatic ono'ox sc'oplalic ta vo'ne yu'un ti Enoque, ti ja' ta yucubal totil me'il
sliquel tal yu'un ti Adane. Yu'un jech laj yal ti i'ac'bat sna' yu'un ti Diose: "Ti Cajvaltique,

laj quil ti ital schi'uc ep ta mil ti yu'untaque. [15] Yu'un tal xchapanic scotol ti cristianoetique.
Tal yac'be yich' castigo scotol ti buch'utic laj xa spasic ti chopole, ti ech'em chopol ti yeic
laj scrontainic ti Cajvaltique", xi. [16] Ti viniquetic taje chopol ta xilic ti c'usiuc no'ox ta xc'ot
ta stojolique. Ta sa'beic smul ti yane. Ja' no'ox ta sa'ic ti c'usi lec ta xa'i ti stuquique. Ta
stoy sbaic schi'uc ti sc'opique. Jun xa yutsil ti yeic yilel ta stojol ti cristianoetique.

Sbijubtasel ti jch'unolajeletique

[17] Pero ti vo'oxuque, Quermanotac, mu me xch'ay ta avo'ntonic ti c'usi laj yalic comel
ti yajcholc'optac ti Cajvaltic Jesucristoe. [18] Yu'un jech laj yalic: "Ti c'alal slajebtic xa batel
ti c'ac'ale, ep ti jlo'lavanej cristianoetic ti chopol ta xc'opojic ta stojol ti c'usitic ja' sventa
ti Diose. Ja' no'ox lec ta xa'iic ta spasel ti c'usi chopol ta sc'an ti sbec'talique", xiic. [19] Ti
viniquetic taje, ja' ta scojic ti ta xapasic ta cha'ch'aque. Ja' no'ox ta xch'unic ti c'usi ta
sc'an ti sbec'talique. Mu'yuc oy ta yo'ntonic ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose.

[20] Pero ti vo'oxuque, Quermanotac, tsatsubtasbo aba avo'ntonic ta xch'unel ti ch'ul
c'ope. Ja' jech xtoc ta stsatsaluc me ti Ch'ul Espíritue c'oponic ti Diose. [21] Tey me comanic o
ta stojol ti sc'uxul yo'nton ti Diose. Junuc avo'ntonic malaic ti sc'ac'alil ti ta xtal ti Cajvaltic
Jesucristoe, ti ta sc'uxul yo'nton ta xac'botic ti jcuxlejaltic sbatel osile.

[22] Tuq'uibtasic ti buch'u xna'etic toe. [23] Coltaic loq'uel talel ti jech yacal ta xbatic ta
c'oq'ue. C'uxubinic me ti yan xtoque. Bijanic me yu'un ti mulil ti oy ta stojole, yo' jech
mu xaslo'laoxuc yu'un ti toj ech'em chopol ti scuxlejalique.

Stsutseb ti c'ope

[24-25] Ti Dios stuque, ti jelavem sbijile, ti ja' Jcoltavanej cu'untique, ta smuc'ul stsatsal ta
xchabioxuc, yo' mu xabajic ta lum yu'un ti mulile. Ja' yabel stuc yo' jech mu'yuc amulic,
xamuyubajic xa ta xc'ot ava'an abaic ta sch'ul tojol. Ta sventa ti Cajvaltic Jesucristoe,
ich'biluc ta muc' ti Diose, ti jech oy yutsile, ti jech oy smuc'ul stsatsale, ti jech ta spas
mantal ti ta vo'ne tale, ti avi tana li'e, ti ta sbatel osile. Jechuc.

Apocalipsis

Ti c'usi laj yac' ta ilel ti Jesucristoe

1 Avi ti vun ts'ibabil li'e, ja' sc'oplal ti c'usi i'ac'bat sna' ti Jesucristo yu'un ti Diose, yo'
jech ti Jesucristoe ta xac'be sna'ic ti yajtuneltaque ti c'usi jutuc xa sc'an ta xc'ot ta pasele.
Jech ti Jesucristoe laj stac talel ti yaj'ángele ti tal yac'be sna' ti Juan ti ja' yajtunele. 2 Ti
Juane jamal laj yal scotol ti c'usi laj yile. Ja' rextigo yu'un ti sc'op Diose ti laj svinajes ti
Jesucristoe.
3 Yan no'ox yutsil ti buch'utic ta sq'uelic ti vun li'e. Ja' jech xtoc yan no'ox yutsil ti
buch'utic ta xchiquintaic ti ch'ul c'op li'e ti yaloj ti Diose, ja' jech xtoc ti ta xich'ic ta muc'
ti c'usi li' ts'ibabile, yu'un jutuc xa sc'an ta xc'ot ta pasel ti c'usi yaloj ti Diose.

Ti Juane ta sts'iba batel scarta ta stojol ti vucchop tsobobbaile

4 Vu'un Juanun, ta jts'iba batel ti jcarta li'e ta stojol ti vucchop tsobobbail ti oy ta Asia
banomile. Ich'ic ti bendicione, ti jun avo'ntonic yu'un ti Diose, ti ja' ono'ox Dios avi tana
li'e, ti ta vo'nee, ti ta sbatel osile. Ich'ic ti bendicione, ti jun avo'ntonic yu'un ti Ch'ul
Espíritu ti vuctos ti stalele, ti tey oy ti bu ta spas mantal ti Diose. 5 Ja' jech xtoc, ich'ic
ti bendicione, ti jun avo'ntonic yu'un ti Jesucristoe, ti ja' melel ono'ox ti c'usi ta xale,
ti ja' ba'yel icha'cuxie, ti ja' oy ta yoc ta sc'ob ti ajvaliletic li' ta banomile. Yu'un laj
xc'uxubinotic ti Cristoe, laj spocbotic jmultic ta sch'ul ch'ich'el. 6 Ja' ta sventa ti Cristoe
ti jech lijc'ot ta ajvalil yu'une, ti jech lijc'ot ta paleal yo' jech ta xijtunotic yu'un ti Diose,
Stot ti Cajvaltic Jesucristoe. Ich'biluc ta muc'. Oyuc smuc'ul stsatsal sbatel osil. Jechuc.
7 Q'uel avilic, ta xtal ta ba toc ti Jesucristoe. Scotol ti cristianoetique ta xilic schi'uc ti
buch'utic ti laj sbajic ta cruze. Scotol ti buch'utic ti oyic ta jujun lum ti oy ta sjoylej ti
banomile ta x'oq'uic ti c'alal ta xilic ti ta xtale. Jech ono'ox ta xc'ot ta pasel.
8 Ti Dios ti scotol xu' yu'une, ti ja' ono'ox Dios avi tana li'e, ti ta vo'nee, ti ta to xtale,
jech ta xal: "Jech chac c'u cha'al ti letra A schi'uc Zetae vu'unun ti sliqueb spajebune", xi.

Ti Juane laj yil ti jun yutsil ti Cristoe

9 Vu'un Juanun, quermano jbatic, jmoj ta xquich' jvocoltic. Jmoj laj jtatic ti ventainel
yu'un ti Diose. Jmoj laj yac'botic smuc'ul co'ntontic ti Jesucristoe. Ti vu'une tey tiq'uilun
ta chuquel ta Patmos banomil ti joyobtabil ta nabe. Chuculun ta sventa ti laj cal ti ch'ul
c'op yu'un ti Dios ti laj svinajes ti Jesucristoe. 10 C'alal sc'ac'alil ta yich'el ta muc' ti
Cajvaltique, ja' o liventainat yu'un smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritue. Tey laj ca'i ti oy
Buch'u tsots ic'opoj ta jpate ti co'ol s'elan jun yech'omal ti cornetae. 11 Jech laj yalbun:
—Jech chac c'u cha'al ti letra A schi'uc ti Zetae jech vu'unun ti sliqueb spajebune.
Ts'ibao me ta libro ti c'u slelan ta xavile. Ja' jech xtoc un, taco batel ta stojolic ti vucchop
tsobobbail ti oy ta Asia banomile, ja' ti Efesoe, ti Esmirnae, ti Pérgamoe, ti Tiatirae, ti
Sardise, ti Filadelfiae, ti Laodiceae —xi.
12 Tey lijoybij yo' ta jq'uel ti Buch'u ta xisc'opone. C'alal jech laj jpase, tey laj quil vucub
yavil cantila ti ja' oroe. 13 Ti ta o'lol ti vucub yav cantilae, laj quil ti tey va'al ti Buch'u
xco'olaj schi'uc vinique. Jun snatil ti sc'u' slapoje, c'otem to c'alal sba yoc. Ja' jech xtoc
jun sjamlej ti schuc ti ja' oroe, ti jutuc xa mu smacojuc ti sti' yo'ntone. 14 Jun saquil ti
stsatsal sjole jech chac c'u cha'al saquil tsots. Mi mo'oje, co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ti
saquil bote. Ja' jech xtoc ti sate co'ol s'elan leb c'oc'. 15 Xojobin ti yacane co'ol s'elan jech
chac c'u cha'al ti bronce ti loq'uesbil talel ta c'oc' ti lec cusbile. Ja' jech xtoc ti sc'opojele
co'ol s'elan yech'omal ti epal uc'umetique. 16 Stsacoj vucbej c'anal ti ta sbats'i c'obe. Ja'
jech xtoc ta xloc' talel ta ye co'ol s'elan jun jich'il espada ti cha'jot yee. Ti sjunul sate co'ol
s'elan xojobal ti c'ac'ale ti c'alal tsots xojobin ta jmeque.
17 C'alal jech laj quil ti vinic taje, co'ol s'elan chamemun liyal ta lum ta yoc. Pero ti stuque
laj scajan ti sbats'i c'ob ta jbae. Jech laj yalbun:

—Mu xaxi'. Vu'unun ti sliqueb spajebune. 18 Vu'unun ti stalel cuxulune. Licham, pero
avi tana un, cuxulun sbatel osil. Ti vu'une oy ta coc ta jc'ob sllavial ti lajebale schi'uc xtoc
ti bu ta xbat ti animaetique. 19 Ja' yu'un un, ts'ibao me ta vun ti c'usi laj xa avile, ti c'usi
syaquil ta xavil li'e, ti c'usi ta to xavile. 20 Ti vucub c'anal ti laj avil ta jbats'i c'obe, ja' smelol
ti vucub viniquetic ti yich'oj ta sventa ti vucchop tsobobbaile. Yan ti vucub yav cantila laj
avil ti ja' oroe, ja' smelol ti vucchop tsobobbaile —xi.

2

Jech ta x'albat ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Efesoe

1 Jech laj yalbun xtoc ti Cajvaltique:
—Ts'ibabo me batel ta stojol ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Efesoe:
"Jech ta xal ti Buch'u sts'acoj ta sbats'i c'ob ti vucub c'anale, schi'uc ti ta xanav ta o'lol ti
bu oy ti vucub yav cantila ti ja' oroe: 2 Jna' lec scotol ti c'usi ta xapase. Xcojtiquin ti tsots ti
avabtele, ti oy smuc'ul avo'ntone. Jna' ti mi ja'uc lec ta xava'i ti buch'utic chopole. Jna' lec
ti laj aq'uelbe yo'ntonic ti buch'utic sbisoj sbaic ta cajcholc'optac ti c'alal ma'uque. Jech o
xal un, laj avil ti ja' jun jutc'opetique. 3 Jna' lec ti cuchem avu'un ti avocole c'alal ep la'abtej
ta jventae. Mi ja'uc juteb lalubtsaj. 4 Pero oy bu ta jta jun amul un. Yu'un mu xa jechuc
c'uxun ta avo'nton jech chac c'u cha'al ta sliquebale. 5 Jech o xal un, vuleso ta avo'nton ti
bu layanije. Jeltao me ti avo'ntone. Paso me jech, jech chac c'u cha'al laj apas ta sliquebale.
Yan ti mi mu xapas jeche, ta xital ta ora ta atojol, ta jloq'uesbot ti yav cantila ti bu yavile
ti mi mu xajelta ti avo'ntone. 6 Ac'o mi jech taje, pero oy to ta atojol ti lec ta xquile. Yu'un
mu lecuc ta xava'i ti c'u s'elan ta xchanubtasvanic ti jnicolaítaetique, ti chopol ta xquil
eque. 7 Ti buch'u oy schiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti
jch'unolajeletique. Ti buch'u ta stsal yu'un scotole ta xcac'be slo' ti sat te'e ti ja' sventa
cuxlejale ti tey teq'uel ti bu oy ti Diose", —xiyut.

Jech ta x'albat ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Esmirnae

8 Jech laj yalbun xtoc ti Cajvaltique:
—Ts'ibabo batel ta stojol ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Esmirnae:
"Jech ta xal ti Buch'u ti sliquebe ti spajebe, ti Buch'u icham icha'cuxie: 9 Jna' lec scotol
ti c'usi ta xapase. Ta xcojtiquin ti ame'unale, ti avocole, ac'o mi oy ac'ulejal ta melel.
Jna' lec ti ta xavich' chopol-c'optael yu'un ti buch'utic sbisoj sbaic ta j'israeletique. Pero,
¡bu xata un ti ja'ique! Ja' yu'untac ti pucuje. 10 Mu me xaxi' yu'un ti avocol ti ta xc'ot ta
atojole. Oy jlom avu'unic ti ta xtic'atic ta chuquel yu'un ti pucuje, yo' jech ta xich' q'uelel ti
avo'ntonique. Yu'un ta xavich' avocolic lajuneb c'ac'al. Pero junuc me avo'ntonic xacham
xalajique. Jech ti vu'une ta xcac'boxuc ti acuxlejalic ti ja' amotonique. 11 Ti buch'u oy
schiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jch'unolajeletique.
Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, mu xa c'usi ta spasbat yu'un ti schibal velta chamebale",
—xiyut.

Jech ta x'albat ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Pérgamoe

12 Jech laj yalbun xtoc ti Cajvaltique:
—Ts'ibabo batel ta stojol ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Pérgamoe:
"Jech ta xal ti Buch'u yich'oj ti jich'il espada ti cha'jot yee: 13 Jna' lec scotol ti c'usi ta xapase.
Ja' jech xtoc jna' lec ti tey nacalot ti bu ta spas mantal ti pucuje. Ac'o mi jech taje, pero jun
ono'ox avo'nton ta jtojol. Mi ja'uc ichibaj avo'nton ta jtojol ti c'alal laj yich' milel tey ta
atojol ti lequil caj'abtel Antipase ti ja' tey snacanoj sba ti pucuje. 14 Pero oy bu ta jta jaytos
amul. Yu'un oy jlom avu'unic ti li' ta Pérgamoe ti mu sc'an ta xictaic comel ti c'u s'elan
ichanubtasvan ti Balaame, ti ja' laj sbijubtas ti Balaque, yo' jech oy c'usi chopol ta spasbe
ti j'israeletique. Tey laj sta smulic c'alal laj slajesic smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale.
Ja' jech xtoc tey lic imulivajicuc. 15 Ja' jech xtoc oy jlom avu'unic ti mu sc'an ta xictaic ti c'u
s'elan ichanubtasvan ti jnicolaítaetique, ti mu lecuc ta xquile. 16 Jech o xal un, jeltao me ti
avo'ntone. Yan ti mi mu jechuc ta xapase, ta ora no'ox ta xital ta atojol. Ta jtsac ti espada

ti oy ta que jti'e, yo' jech ta jcrontain ti buch'utic mu sjelta ti yo'ntonique. 17 Ti buch'u oy
schiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jch'unolajeletique.
Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, ta xcac'be sve' ti maná ti chabibil leque. Ja' jech xtoc, ta
xcac'be jun saquil ton. Ti tey ta tone, tey tsacbil jun ach' biil ti mu'yuc buch'u xojtiquine.
Ja' no'ox ta xojtiquin ti buch'u ta xich'e", —xiyut.

Jech ta x'albat ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Tiatirae

18 Jech laj yalbun xtoc ti Cajvaltique:

—Ts'ibabo batel ta stojol ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Tiatirae:
"Jech ta xal ti Snich'on Diose, ti Buch'u co'ol s'elan leb c'oc' ti sate, ti xnobobet ti yoque
co'ol s'elan ti bronce ti lec cusbile: 19 Jna' lec scotol ti c'usi ta xapase. Ta xcojtiquin ti oy
sc'uxul avo'ntone, ti ach'unojune, ti avac'oj aba ta tunele, ti oy smuc'ul avo'ntone. Jna' lec
ti más to ep ta xa'abteje, ti ja' mu sta ti ta sliquebe. 20 Pero oy bu ta jta jun amul. Yu'un lec
ta xava'i ti tey ta xavac' chanubtasvanuc ti ants Jezabele ti ta xal ti ta xc'opoj ta sventa ti
Diose. Pero ti c'u s'elan ta xchanubtasvane, ja' no'ox ta slo'la ti cajtuneltaque, yo' jech ta
xlic mulivajicuc, yo' jech ta slajesic smoton ti c'usi meltsanbil ta c'abale. 21 Tey to jmalaoj
ti ac'o sjelta yo'nton ti ants taje. Pero mu sc'an. Mi ja'uc ta xicta ti mulivajele. 22 Jech o
xal tana un, mi mu xictaic ti cristianoetic ta spasel jech chac c'u cha'al ta spas ti antse,
vu'un ta jventa ti ta xyal ta chamel ti puch'ul ta xcom ta tem ti ants taje. Ja' jech xtoc ta
xich' ep svocolic ti buch'utic ta xmulivajic schi'uque. 23 Ja' jech xtoc yalabtac ti antse ta
jtubbe sc'oplalic. Ja' yu'un un, tey ta xilic scotol ti jch'unolajeletique ti ta xcojtiquinbe
yut yo'nton ti c'usi ta snopic ti cristianoetique. Ti jujunoxuc ti vo'oxuque ta xcac'boxuc
stojol ti c'u s'elan ti laj xa apasique. 24 Pero jlomoxuc ti c'u avepalic ti ta Tiatirae, ti mu'yuc
xch'unojic ti c'u s'elan ta xchanubtasvan ti antse, mi ja'uc sc'an xojtiquinic ti ech'em sbijil
ti pucuj ta xalique, mu'yuc c'usi yan mantal ta xcalbe. 25 Ja' xa no'ox ta jc'an ti junuc
avo'ntonic yu'un ti c'u yepal laj xa ataique ja' to ti mi litale. 26 Ti buch'u ta stsal yu'un
scotole, ti sjunul yo'nton ta spasolan ti c'usi ta sc'an pasel ta xquile, ta xcac'be ti ta spas
ta mantal ti cristianoetique 27 jech chac c'u cha'al laj yac'bun cabtel ti Jtote. Tsots yabtelic
ta spasic ta mantal ti cristianoetique co'ol s'elan ti taq'uin ti cajal ta xc'ot ta sba ti bine
ti toj lilijel ta xc'ote. 28 Ja' jech xtoc ta xcac'be yich'ic ti muc' ta c'anal ti ta xvinaj jujun
sob ic'lomane. 29 Ti buch'u oy schiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta
stojol ti jch'unolajeletique", —xiyut.

3

Jech ta x'albat ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Sardise

1 Jech laj yalbun xtoc ti Cajvaltique:

—Ts'ibabo batel xtoc ta stojol ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta
Sardise: "Jech ta xal ti Buch'u yich'oj ti Ch'ul Espíritu ti vuctos ti stalele, ti Buch'u oy ta
sc'ob ti vucbej c'anale: Jna' scotol ti c'usi ta xapase. Ac'o mi ta xalic ac'oplal ti oy acuxlejal
ta stojol ti Diose, pero jna' lec ti chamemote. 2 Tijo me ti ach'ulele. Ja' jech xtoc, tuc'ulano
xa me lec ti c'u yepal oy to avu'une, yu'un jutuc xa sc'an xcham. Yu'un quiloj ti c'usi
ta xapase. Mu lecuc ta sba ta sat ti Dios cu'une. 3 Uleso me ta avo'nton ti c'u s'elan laj
avich' chanubtasele. Ja' me paso batel. Ja' jech xtoc, jeltao me ti avo'ntone. Yan ti mi mu
xajulave, co'ol to s'elan j'elec' ta xital ta atojol ti mu xana' c'usi orae. 4 Ac'o mi jech taje,
pero li' ta Sardise oy jlom avu'unic ti mu'yuc sbonojic ta ic'obal ti sc'u'ique. Ti stuquique
yan no'ox saquil ti sc'u'ic ta xchi'inicun ta xanobale. Ja' ti jech ono'ox iloc' ta yo'ntonique.
5 Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, ta x'ac'bat slapic ti saquil c'u'ile. Mi ja'uc ta jtubbe ti sbiic
ti oy ta libro ti ja' sventa cuxlejale. Jamal ta xcalbe sc'oplal ta stojol ti Jtote schi'uc ta stojol
ti yaj'ángeltaque. 6 Ti buch'u oy schiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu
ta stojol ti jch'unolajeletique", xiyut.

Jech ta x'albat ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Filadelfiae

7 Jech laj yalbun xtoc ti Cajvaltique:

—Ts'ibabo batel xtoc ta stojol ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta
Filadelfiae: "Jech ta xal ti Buch'u stalel tuc' yo'nton ta melele, ti Buch'u oy ta sc'ob sllave ti
ajvalil Davide, ti Buch'u ta sjame, mu'yuc buch'u xu ta smac, ti Buch'u ta smaque, mu'yuc
buch'u xu' ta sjam: [8] Jna' lec scotol ti c'usi ta xapase. Jamoj lec jun ti'na ta atojol ti mu'yuc
buch'u xu' ta smaque. Ac'o mi mu'yuc lec avip, pero laj ach'un ti jc'ope, jun avo'nton ta
jtojol. [9] Jech o xal un, vu'un ta jpas ta mantal ti ta snijan sbaic ta atojol ti cristianoetic
ti buch'utic ventainbilic yu'un ti pucuje, ti ta xalic ti ja'ic j'israeletic ti c'alal ma'uque,
yo' jech ta sna'ic ti c'uxot o ta co'ntone. [10] Ti jech mu'yuc xchibaj avo'nton ti c'alal laj
avich' avocole, jech o xal un, ta jchabiot ti c'alal ta sta yorail ti ta xich' svocolic scotol ti
cristianoetic ti oy ta sjoylej ti banomile, yo' jech ta xich' q'uelbel ti yo'ntonique. [11] Ta xital
ta ora. Chabio me lec ti c'usi laj xa atae, yo' jech mu'yuc buch'u ta spojbot ti amotone. [12] Ti
buch'u ta stsal yu'un scotole, vu'un ta xcac' ti ta xc'ot jech chac c'u cha'al yoyal stemplo
ti Dios cu'une. Tey ta xcomic o. Ja' jech xtoc tey ta jts'ibabe ta stojolic sbi ti Dios cu'une,
sbi ti steclumal ti Dios cu'une, ja' ti ach' Jerusalén ti ta xlic talel ta vinajel ta stojol ti Dios
cu'une. Ja' jech xtoc ta jts'ibabe ta stojolic ti ach' jbie. [13] Ti buch'u oy schiquine, ac'o ya'i
lec ti va'i s'elan ta xal ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jch'unolajeletique", —xiyut.

Jech ta x'albat ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Laodiceae

[14] Jech laj yalbun xtoc ti Cajvaltique:

—Ts'ibabo batel ta stojol ti buch'u yich'oj ta sventa ti jch'unolajeletic ti oy ta Laodiceae:
"Jech ta xal ti Buch'u stalel jech oe, ti melel ti sc'ope, ti ja' sliquebal scotol ti c'usi laj
smeltsan ti Diose: [15] Jna' scotol ti c'usi ta xapase. Jna' lec ti ma'uc c'oc'ote, ti ma'uc sic'ote.
Ja' toj lec ti sic'ucote, ti c'oc'ucote. [16] Pero ti jech c'unyamanote, ti mi ja'uc sic'ote, ti ma'uc
c'oc'ote, jech o xal un, ta jipot loq'uel ta jtojol. [17] Yu'un ta xavalbe aba ti jc'ulejote, ti lec
ataoj scotole, ti mu'yuc palta ta xava'ie. Pero mu xavil ti toj abol abae, ti me'unote, ti
ma'satote, ti t'analote. [18] Jech o xal un, ta jbijubtasot, ja' lec mano ta jtojol ti oro ti lec
meltsanbil ta c'oc' ti lec cusbile, yo' jech c'ulejot ta melel. Ja' jech xtoc, mano ta jtojol ti
asaquil c'u'e, yo' jech ta xamac aba ti toj q'uexlal sba ti jech t'analote. Ja' jech xtoc, mano
spoxil asat ta jtojol, yo' jech ta xjam lec ti asate. [19] Ti vu'une ta jvinajesbe smul, ta jtsits ti
buch'u c'ux ta xca'ie. Jech o xal un, junuc me avo'nton, jeltao ti avo'nton ta jtojole. [20] Q'uel
avil, va'alun ta xic'opoj ta ti'na. Mi oy buch'u ta xa'i ti jc'opojele, ti mi ta sjam ti sti' snae,
tey ta xi'och ta sna, tey jun co'nton jmoj ta xive schi'uc. [21] Ti buch'u ta stsal yu'un scotole,
ta xcac'be spas mantal ti bu ta jpas mantale jech chac c'u cha'al ta jchi'in ta pas mantal ti
Jtote, ja' ti tsal xa cu'un scotole. [22] Ti buch'u oy schiquine, ac'o ya'i lec ti va'i s'elan ta xal
ti Ch'ul Espíritu ta stojol ti jch'unolajeletique", —xiyut.

4

Jech ta ich'el ta muc' ti Dios ti oy ta vinajele

[1] Laj ti va'i s'elane. Ts'acal to un, laj jq'uel ti jamal jun ti'na ti oy ta vinajele. Ati co'ol to
s'elan yech'omal corneta ti laj sc'opon ta ba'yele, jech laj yalbun:

—Muyan talel li'e. Ta xcac'bot avil ti c'usi ts'acal to ta xc'ot ta pasele —xi.

[2] Ti jech taje, ta jech to yepal liventainat yu'un smuc'ul stsatsal ti Ch'ul Espíritue. Tey laj
quil ta vinajel jun muc' ta chotlebal. Ti tey ta muc' ta chotlebale, tey laj quil ti oy Buch'u
tey chotole. [3] Ati Buch'u tey chotol ta muc' ta chotlebale co'ol s'elan jun jaspe ton ti ta xac'
xojobale. Mi mo'oje, ja' ti cornalina tone. Ti ta sjoylej ti chotlebale, tey oy jun vacnacobal
ti xlaplun ti xojobale co'ol s'elan ti esmeralda tone. [4] Ti bu oy ti muc' ta chotlebale, tey laj
quil yan chanib scha'vinic (24) chotlebal ti joyol ta spat xocone. Taje, tey chotajtic chanib
scha'vinic ta vo' moletic ti yan no'ox yutsil saquil ti sc'u'ique, ti ja' oro ti stronail sjolique.
[5] Ti bu oy ti muc' ta chotlebale, yan no'ox s'elan xc'avlajet ti chauque. Xnoblajet no'ox
ta xloc' talel ti sactsele. Ti ta stuq'uil yeloval ti muc' ta chotlebale, tey ta xtil vucub leb
c'oc', ti ja' smelol ti vuctos stalel ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose. [6] Ja' jech xtoc ti ta stuq'uil
yeloval ti muc' ta chotlebale, tey oy jun muc' ta nab ti yax jipan yutsile.

Ti ta jujot sti'il ti muc' ta chotlebal ti oy ta o'lole, tey laj quil ti oy ti c'usi chanib
cuxajtique, ti ep sat ta spat ta sti'bae. 7 Ti sliqueb ti c'usi cuxule co'ol s'elan jcot ta leon. Ti
schibal ti c'usi cuxule co'ol s'elan jcot ta tot vacax. Ti yoxibal ti c'usi cuxule co'ol s'elan
sat vinic. Ti schanibal ti c'usi cuxule co'ol s'elan jcot ta aguila ti xvilete. 8 Ti chanib ti c'usi
cuxajtique oy vaquib xic' jujunic. Ja' jech xtoc ti c'usi chanib cuxajtique, noj ta sat ta yolon
ta sba ti xiq'ue. C'ac'al ac'obal jech ta xalic:
Ch'ul Dios, Ch'ul Dios, Ch'ul Dios, ti Cajval Diose.
Scotol xu' yu'un, ti stalel ono'ox jech ta vo'nee, ti avi tana li'e, ti ta to xtale,
xi ta xalic.
9 Ti chanib c'usi cuxajtique, c'alal jujun velta ta xalbeic vocole, ti ta xich'ic ta muc' ti
Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, ti ja' stalel cuxul sbatel osile, 10 jech ti chanib scha'vinic
ta vo' moletique ta squejan sbaic ta stojol, ta xich'ic ta muc' ti Buch'u stalel o jech cuxul
sbatel osile. Ja' jech xtoc jech ta xalic ti c'alal ta xaq'uic batel ti stronail sjolic ta stojol ti
Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale:
11 Cajval Dios cu'uncutic, toj yan no'ox yutsil ti jech ich'bilot ta muq'ue,
ti jech ta xa'albat ti yan avutsile, ti oy amuc'ul atsatsale.
Yu'un vo'ot laj apas scotol ti c'usitic oye.
Loc' i'ayan ta avo'nton ti jech oy scotol ti c'usitic laj ameltsane,
xiic.

5

Ti balbil vune schi'uc ti uni chije

1 Ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, laj quil ti stsacoj ta sbats'i c'ob jun balbil vun ti
ts'ibabil ta yut ta spate, ti bajbil lec ta vucub selloe. 2 Ja' jech xtoc laj quil jun tsatsal ángel
ti jech tsots ta sjaq'ue:
—¿Buch'u oy slequilal yo' xu' yu'un ta sjam ti libro li'e, ja' jech xtoc ti ta sjatbe ti
selloale? —xi.
3 Pero mi ja'uc ti ta vinajele, mi ja'uc ti li' ta sba banomile, mi ja'uc ti ta lajebale, ti oy
buch'u ti oy slequilal yo' xu' yu'un ta sjam ti libroe. Mi ja'uc jun ti buch'u xu' yu'un ta
sq'uel ti c'usi ta xale. 4 Tey ep li'oc'. Yu'un mu'yuc buch'u junucal ti oy slequilal yo' xu'
yu'un ta sjam ta sq'uelel ti c'usi ta xale. 5 Ja' yu'un un, jech laj yalbun ti jun mole:
—Mu xa xa'oc' más. Oy Buch'u laj xa stsal scotol yo' xu' yu'un ta sjame, ti xu' yu'un
ta sjatbe ti vucub selloale. Ati Buch'u xu' yu'une, ja' ti jun snitilul ti ajvalil Davide, ti ja'
snitilul xtoc ti Judae, ti co'ol s'elan jcot ta leone —xi.
6 C'alal jech laj yale, ja' o tey laj quil ti ta o'lol ti muc' ta chotlebale, ti ta o'lol ti chanib
c'usi cuxajtique, ti ta o'lol ti moletique, tey laj quil cotol jcot uni chij ti oy svinajeb ti laj
yich' milele. Ati uni chij taje, oy vucub xulub, vucbej sbec' sat. Ati vucbej sbec' sate, ja'
svinajeb ti vuctos stalel ti Ch'ul Espíritu yu'un ti Diose ti ja' stacoj batel ti Dios ta sjoylej
banomile. 7 Ti jcot ta uni chije ja' ba stsac ti libro ti stsacoj ta sbats'i c'ob ti Buch'u chotol ta
muc' ta chotlebale. 8 C'alal jech laj stsac ti libroe, jech ti chanib ti c'usi cuxajtique schi'uc
ti chanib scha'vinic ta vo' ti moletique, tey lic squejan sbaic ta stojol ti jcot ta uni chije.
Jujunic ti moletique oy yarpaic. Ja' jech xtoc yich'ojic batel yav ac'al ti ja' oroe, ti noj
ta pome. Ti pom taje, ja' smelol sc'opojelic ti buch'utic yu'untac ti Diose. 9 Ja' jech ta
sq'uejintaic jun ach' q'uejoj ti moletique:
Vo'ot oy alequilal yo' xu' ta xajam ti libroe, ti ta xajatbe ti selloale.
Yu'un laj avich' milel.
Yu'un laj amanuncutic ta ach'ul ch'ich'el yo' jech licomcutic ta yu'un ti Diose,
ti oyuncutic ta jujun lume, ti jujuchop ti jc'opcutique,
ti oyuncutic ta sjoylej banomile.
10 Ta aventa vo'ot ti li'ochcutic ta ajvalile ti ta paleale ta stojol ti Dios cu'untique.
Ja' jech xtoc ta jpascutic mantal avu'un ta sba banomil,
xiic.

11 Ts'acal to un, laj quil, laj ca'i sc'opojelic ti mu no'ox albajuc ti ep ta mil ti ángeletique.
Tey joyolic ta muc' ta chotlebal schi'uc ti c'usi chanib cuxajtique, schi'uc ti moletique. 12 Ti
ángeletique jech tsots ta xalic:
Ati jcot ta uni chij ti laj yich' milele,
ja' no'ox oy slequilal ti jech ta xich' ti smuc'ul stsatsale,
ti sc'ulejale, ti sbijile,
ti xu' yu'une, ti lec sc'oplale, ti muyubtabile,
xiic.
13 Scotol ti c'usitic laj spas ti Dios ti oy ta vinajele, ti oy ta nabe, ti oy ta lajebale, laj ca'i
ti jech ta xal scotolique:
Ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale schi'uc ti jcot ta uni chije,
ac'o yich'ic ti jech ich'bilic ta muq'ue,
ti jech lec ti sc'oplalique, ti jech yan yutsile,
ti jech oy stsatsalique, ti jech xu' yu'unique.
Jechuc o sbatel osil,
xiic.
14 Ja' jech xtoc ti chanib ti c'usi cuxajtique jech laj yalic:
—Jechuc —xiic.
Ja' jech xtoc ti chanib scha'vinic ta vo' ti moletique laj squejan sbaic ta yich'el ta muc'
ti Buch'u stalel cuxul sbatel osile.

6

Ti vucub selloe

1 Jech o xal un, ti jcot ta uni chije, laj quil ti laj sjat ti sliqueb sello ti yich'oj ti balbil vune.
C'alal jech laj spase, tey laj ca'i ti co'ol s'elan cha'uc ti sc'opojel ti jun ti ta schanvo'alic ti
c'usi cuxajtique. Jech laj yal:
—La', q'uel avil —xi.
2 Laj jq'uel, tey laj quil jun saquil ca'. Ti buch'u cajale, ja' jun vinic ti yich'oj syolob. Tey
laj quil ti i'ac'bat stronail sjol yo' jech staoj yav ta spas batel canal.
3 C'alal laj sjat ti schibal sello ti jcot ta uni chije, jech laj ca'i ti jech laj yal ti schibal ti
c'usi cuxule:
—La', q'uel avil —xi.
4 Tey laj quil ti iloc' talel jcot tsajal ca'. Ti buch'u cajale, i'ac'bat stsatsal yo' jech ta soques
ti cristianoetique, yo' jech ta smilan sbaic. Ja' jech xtoc laj quil ti i'ac'bat yich' jun muc' ta
espadae.
5 C'alal laj sjat ti yoxibal sello ti jcot ta uni chije, laj ca'i ti jech laj yal ti yoxibal ti c'usi
cuxule:
—La', q'uel avil —xi.
Laj jq'uel, tey laj quil jun ic'al ca'. Ti buch'u cajale stsacoj jun libra. 6 Laj ca'i ti oy buch'u
ta xc'opoj talel ti tey ta o'lol ta stojolic ti c'usi chanib cuxul ti jech ta xale:
—Ja' no'ox jun kilo trigo ta jun c'ac'al abtel. Ja' no'ox oxib kilo cebada ta jun c'ac'al
abtel. Pero mu me xavixlan ti aceitee schi'uc ti vinoe —xi.
7 C'alal laj sjat ti schanibal sello ti jcot ta uni chije, jech laj yal ti schanibal ti c'usi cuxule:
—La', q'uel avil —xi.
8 Laj jq'uel, tey laj quil jun c'anal ca'. Ti buch'u cajale ja' sbiinoj ti chamebale. Oy yan
ti buch'u tey cajal talel ta spate ti ja' sbiinoj lajebale. Tey i'ac'bat stsatsal yo' jech xu' ta
xac' chamicuc o'lol jvoc ti ta o'lole ti c'u yepal oy ta sjoylej banomile, yo' jech ta xchamic
ta leto, yo' jech ta xchamic ta vi'nal, yo' jech ta xchamic ta chamel, yo' jech ta xchamic ta
jti'oval chonetic ti li' ta banomile.
9 C'alal laj sjat ti yo'obal sello ti jcot ta uni chije, laj quil ti ta yolon altare ti tey oy
sch'ulelic ti buch'utic laj yich'ic milel ta sventa sc'op ti Diose. Yu'un jamal laj yalique.
10 Ti stuquique jech tsots ta xalic:

—Ch'ul Dios, ti atalel xc'ot xac'opoje, ¿c'usi to ora ti ta xachapan ta xavac'be stoj ti cristianoetic ti oyic ta sba banomil ti laj smiluncutique? —xiic.

11 Jech o xal un, ti stuquique tey i'ac'bat slapic saquil c'u'ic. Tey i'albatic xtoc ti ac'o to xcux yo'ntonic c'uc sjalile ja' to ti mi ic'ot ta ts'aquiel ja' to ti c'u to yepal ta xich' milel ti yermanotaque, ja' ti yajtuneltac ti Cristoe jech chac c'u cha'al laj yich' milel ti stuquique.

12 C'alal laj sjat ti svaquibal sello ti jcot ta uni chije, laj quil ti ilic jun muc' ta niquele. Ti c'ac'ale ic'ub ta jmec co'ol to s'elan jun ic'al c'u'il. Ti ue tsajub ta jmec co'ol to s'elan ch'ich'. 13 Ti c'analetic ti oy ta vinajele laj bajuc yalel talel ta banomil co'ol s'elan ti yaxal sat icuxe ti ta xbaj ta banomil ti c'alal ta xlilinat yu'un ti tsots iq'ue. 14 Ti vinajele sac ch'ay batel co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ta sbal sba ech'el ti vune. Scotol ti vitsetique schi'uc ti banomil ti joyobtabil ta nabe laj yich' loq'uesel batel ti bu to ox ti yavile. 15 Jech o xal un, ti ajvaliletic li' ta sba banomile, ti jc'ulejetique, ti banquilal soldadoetique ti tsots xu' yu'unique, ti mosoviletique, ti ma'uc mosoviletique, scotolic taje bat snac' sbaic ta nail ch'enetic, ta c'al tonetic ti oy ta vitsetique. 16 Ja' jech xtoc scotolic jech ta xalbeic ti vitse, ti ch'ene:

—Loman talel ta jbacutic yo' jech ta xanac'uncutic ta sba ta sat ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale schi'uc ti tsots castigo ti ta xac' ti jcot ta uni chije. 17 Yu'un sta xa yorail ti tsots castigoe. ¿Buch'u xa ta xcuch yu'un? —xiic.

7

Laj yich' señailic ti lajcha'chop snitilul ti Israele

1 Laj taj une. Ts'acal to un, laj quil ti oy chanvo' ángeletic ti va'ajtic ta jujot schiquin schanjotal ti banomile. Ja' jech xtoc un, tey laj spajes ti iq'ue yo' jech mu'yuc ic' ti ta banomile, ti ta nabe, yo' jech mu xbac' ta ic' ti te'etique. 2 Ja' jech xtoc laj quil yan ángel ti iloc' talel ta sloq'ueb c'ac'ale, ti yich'ojbe sello ti cuxul Diose. Ti ángel taje tsots laj yavta ti yan chanib ángeletic ti i'ac'bat stsatsalic ta soquesel ti banomile, ti nabe.

3 Jech laj yal:

—Mu to xasoquesic ti banomile, ti nabe, ti te'etique, c'alal mu to cac'ojbecutic señail ta sti'baic ti yajtuneltac ti Dios cu'untique —xi.

4 Jech yepal laj ca'i ti laj yich'ic ti señailique, ja' ciento cuarenta y cuatro mil (144,000) ta vo' ta scotol ti lajcha'chop snitilul ti Israele.

5 Ti snitilultac ti Judae 12,000
Ti snitilultac ti Rubene 12,000
Ti snitilultac ti Gade 12,000
6 Ti snitilultac ti Asere 12,000
Ti snitilultac ti Neftalie 12,000
Ti snitilultac ti Manasese 12,000
7 Ti snitilultac ti Simeone 12,000
Ti snitilultac ti Levie 12,000
Ti snitilultac ti Isacare 12,000
8 Ti snitilultac ti Zabulone 12,000
Ti snitilultac ti Josee 12,000
Ti snitilultac ti Benjamine 12,000

Ep ti slapojic ti saquil c'u'ile

9 Laj taj une. Ts'acal to un, laj quil ep ti cristianoetique ti oyic ta jujun banomile, ti jujutos sts'unobalique, ti jujutos ti sc'opique, ti oyic ta jujun jteclume. Tey va'ajtic ta stojol ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale schi'uc ti jcot ta uni chije. Ep ta jmec ti cristianoetique. Mu'yuc buch'u junucal xu' ta xat ti c'u yepalique. Ja' jech xtoc slapojic saquil c'u'ic schi'uc xtoc stsacojic yanal xan. 10 Scotol tsots ta x'avanic ti jech ta xalique:
Ati jech lijcolotique,
ja' yu'un ti Dios cu'untic ti li' chotol ta muc' ta chotlebale schi'uc ti jcot ta uni chije,

xiic. [11] Scotol ti ángeletic ti va'ajtic ta sts'el ti muc' ta chotlebale, ta sts'el ti moletique,
ta sts'el ti chanib ti c'usi cuxajtique, tey laj spatan sbaic ta banomil ta sts'el ti muc' ta
chotlebale. Tey laj yich'ic ta muc' ti Diose. [12] Jech laj yalic:
Jechuc. Ac'o yich' muyubtael ti Dios cu'untique.
Ac'o yich' ti slequilale, ti sbijile, ti coliyal x'ute,
ti ich'bil ta muq'ue, ti smuc'ule, ti stsatsale.
Jechuc o sbatel osil ti Dios cu'untique,
xiic.
[13] Oy jun ta scotol ti moletique jech laj sjac'bun:
—¿Buch'utic le'e ti slapojic ti saquil c'u'ile? ¿Bu talemic? —xi.
[14] Jech laj calbe:
—Vo'ot xana' atuc —xcut.
Jech ti mole jech laj yalbun:
—Le'e, ja'ic ti buch'utic ti cuch yu'unic ti svocolique. Laj xchuq'uic ti sc'u'ique, laj
sacubtasic ta sventa sch'ich'el ti jcot ta uni chije. [15] Jech o xal un, li' oyic ta sts'el ti bu
chotol ti Diose. C'ac'al ac'obal ta xac' sbaic ta tunel li' ta templo yu'un ti Diose. Ja' yu'un
un, ta xchabiatic yu'un ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale. [16] Mu xa xa'iic svocolic
yu'un ti vi'nale, ti taqui ti'ile. Mu xa xlajic ta c'ac'al. Mu xa c'usi ta spasbatic yu'un ti tsots
c'ac'ale. [17] Yu'un ti jcot ta uni chij ti oy ta o'lol ti muc' ta chotlebale, ta xchabi jech chac c'u
cha'al ti chije. Tey ta x'ic'atic batel ta sat vo' ti ja' ta xac' cuxlejale. Ja' jech xtoc ta scusbat
scotol ti ya'lel satic yu'un ti Diose —xi.

8

Ti yucubal selloe schi'uc ti yav ac'al ti ja' oroe

[1] Ti jcot ta uni chije, c'alal laj sjat ti yucubal sello ti yich'oj ti libroe, nopol o'lol ora ts'ijil
icom ti vinajele. [2] Ts'acal to un, laj quil ti i'ac'bat jujun yoq'uesic ti vucub ángeletic ti
va'ajtic ta sts'el ti Diose. [3] Ts'acal to un, tal yan ángel ti yich'oj talel yav ac'al ti ja' oroe.
Tey laj sva'an sba ta sts'el ti altare. Tey i'ac'bat ep ti pome, yo' jech jmoj ta xac' schi'uc ti
sc'opojelic ti buch'u yu'untac ti Diose. Tey laj yac' ta sba ti altar ti ja' oroe, ti oy ta sts'el
ti muc' ta chotlebale. [4] Jech o xal un, sch'ayilal ti pome schi'uc sc'opojelic ti buch'utic
yu'untac ti Diose, capal imuy batel ta stojol ti Diose ti iloc' ta yav ac'al ti xtuchoj ti ángele.
[5] Jech ti ángele laj stsac ti yavil ac'ale. Laj snojes ta yac'alil c'oc' ti oy ta altare. Tey laj
sjip yalel talel ta sba banomil. Ta jech to yepal xc'avlajet xa liquel, xvo'o'et xa ta jmec,
xjaplajet xa liquel ti sactsele. Ja' jech xtoc lic tsots muc' ta niquel.

Ti oq'uesetique

[6] Ja' jech xtoc ti vucub ángel ti yich'ojic ti oq'uese, lic xchapan sbaic ta yoq'uisanel.
[7] Ti ángel ti buch'u ba'yel lic yoq'uisan ti yoq'uese, ja' o tey ijipat yalel talel ta banomil
ti bote capal ta c'oc', capal ta ch'ich'. Laj jun parte ti banomile. Chib parte ti lec icome.
Ja' jech xtoc laj jun parte ti te'etique. Chib parte ti lec icome. Laj jun parte ti yaxaltique.
Chib parte ti lec icome.
[8] C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti schibal ángele, ja' o laj yich' jipel bal ta nab co'ol to s'elan
jbej ta vits ti volibil ta c'oq'ue. Jech o xal un, ic'ataj ta ch'ich' jun parte ti nabe. Chib parte
ti lec icome. [9] Ja' jech xtoc scotol ti c'usitic cuxulic ta nabe laj jun parte. Chib parte ti lec
icome. Ja' jech xtoc ti barcoetique laj jun parte. Chib parte ti lec icome.
[10] C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti yoxibal ángele, tey ibaj yalel talel ta vinajel jbej c'anal ti
co'ol to s'elan jch'ob ta toje. Ti c'anal taje, bu'yuc no'ox ibaj ta jujun uc'um, ta jujun sat
vo'. Isoc jun parte. Chib parte ti lec icome. [11] Ti c'anal taje, ja' sbiinoj ti ch'a ta jmeque.
Jech o xal un, bu'yuc no'ox ti uc'ume, ti sat vo'e, jun parte ch'aub. Chib parte ti lec icome.
Ep ti cristianoetic ichamique ta scoj ti ch'aub ti vo'e.
[12] C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti schanibal ángele, soc jun parte sat ti c'ac'ale. Chib parte
ti lec icome. Ja' jech xtoc ti ue soc jun parte. Chib parte ti lec icome. Ja' jech xtoc

ti c'analetique soc jun parte. Chib parte ti lec icome. Jech o xal un, ti c'ac'altique, ti ac'obaltique jutuc xa ta xac' ti xojobale.

13 Ts'acal to un, laj quil ti xvilet jun ángel ti ta o'lol vinajele ti jech tsots ta xal laj ca'ie:

—¡Aaaay! ¡Mu cha'bel un! Abol sbaic ti cristianoetic ti nacajtic ta sba banomile c'alal ta xlic yoq'uisan yoq'uesic ti yan oxib ángeletique —xi.

9

1 C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti yo'obal ángele, laj quil ti ibaj yalel talel jbej c'anal ta vinajel c'alal to banomil ic'ot. Ti c'anale, i'ac'bat sllavial ti xa'ab ti mu'yuc spajebe.
2 Ts'acal to un, laj sjambe sti' ti xa'abe. Mu no'ox albajuc iloc' muyel talel ch'ayil ti co'ol
to s'elan sch'ayilal jun muc' ta hornoe. Ja' jech xtoc sch'ayilal ti xa'abe laj quil ti laj
smacbe sat ti c'ac'ale schi'uc ti iq'ue. 3 Ti ta ch'ayil taje, tey iloc' talel c'ulubetic ti ivil
batel ta banomile. Ti c'ulebetic taje i'ac'batic stsatsalic jech chac c'u cha'al xti'van ti tsec
ti oy ta banomile. 4 Tey i'albatic mantal ti mu soquesic ti yaxaletic ti oy ta banomile, mi
ja'uc ti c'usi yoxique, mi ja'uc ti te'etique. Ja' no'ox xu' ta xac'beic svocol ti cristianoetic
ti buch'utic mu'yuc yich'ojic sello yu'un ti Dios ta sti'baique. 5 Pero mu'yuc x'ac'batic
permiso ti ta smilic ti cristianoetique. Ja' no'ox i'ac'batic permiso ti ta xac'be yich' svocolic
vo'ob u ti cristianoetique. Ti sc'uxul sti'ben ti c'ulube co'ol s'elan jech chac c'u cha'al ta
xti'at ta tsec ti jun vinique. 6 Ti jech c'ac'al taje, jech ti cristianoetique ta sa'ic ti bu xu'
ta xchamique, pero mu staic. Yo'ntonuc chamicuc ya'iic, pero ta xnamaj batel ta stojol ti
jech ta xchamique.

7 Ti c'ulubetic taje co'ol to s'elan ca'etic ti chapanbilic ta sventa ti letoe. Oy stronail
sjolic ti co'ol to s'elan oro yilele. Co'ol s'elan cristiano ti satique. 8 Natic sjolic jech chac
c'u cha'al sjol antsetic. Ti stanal yeique co'ol s'elan stanal ye ti leone. 9 Oy smaquic ti
co'ol s'elan taq'uin yilele. Ti xiq'uique yan no'ox s'elan xc'ululet co'ol to s'elan epal ca' ti
xjochoj batel ti carreta ti ta xtun ta sventa pas letoe. 10 Oy sneic jech chac c'u cha'al ti tsec ti
oy yacuxe. Ti sneique oy stsatsal yo' jech ta xac'be yich' svocolic vo'ob u ti cristianoetique.
11 Ti c'ulubetic taje oy jun jpasmantal yu'unic, ti ja' ti ángel ti sventainoj ti xa'abe. Ti ángel
taje ja' ti Abadone ti sbiinoj ta hebreo c'ope. Yan ti sbi ta griego c'ope ja' Apolión. Ti
smelole ja' jmilvanej.

12 Ja' jech i'ech' ti sliqueb vocole. Pero sc'an to chib ta xtal ti vocole.

13 C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti svaquibal ángele, laj ca'i ti oy buch'u ic'opoj ti ta xloc'
talel ta o'lol schanjotal xulub schiquin ti altar ti ja' oroe, ti oy ta sts'el ti Diose. 14 Ja' jech
xtoc ti buch'u ta xc'opoje jech laj yalbe ti svaquibal ángel ti stsacoj ti yoq'uese:

—Jituno ti chanib ángeletic ti chucajtic ta sti'il ti muc' ta uc'um Eufratese —xi.

15 Ja' jech ijitunatic ti chanib ángeletique, yo' jech ta xc'ot ta pasel ti nopbil sc'oplale ti
sc'ac'alile, ti yuale, ti sjabilale, yo' jech ta smilic jun parte ti cristianoetique. Chib parte ti
lec icome. 16 Laj ca'i ti c'u yepal ti yajsoldadotaque. Oy chib ciento millon (200,000,000) ti
ta ca' ta xanavique.

17 Ja' jech s'elan ti ca'etic ti li'ac'bat quile. Ti buch'u cajajtique laj quil ti macajtic ti sti'
yo'ntonique. Oy oxtos ti sbone. Oy tsoj. Oy yox. Oy c'on. Ja' jech xtoc ti ca'etique co'ol
s'elan sjol leon ti sjolique. Ti ta yeique ta xloc' talel c'oc', ch'ayil, schi'uc azufre. 18 Bu'yuc
no'ox laj chamicuc ti cristianoetique ta scoj ti va'i s'elan oxtos ta xloc' ta ye ti ca'etique,
ta scoj ti c'oq'ue, ti ch'ayile, ti azufree. Ilajic jun parte ti cristianoetique. Chib parte ti lec
icome. 19 Yu'un ti stsatsalic ti ca'etic taje oy ta ye, oy ta sne. Yu'un ti sneique co'ol s'elan
jol chon. Jech o xal un, ta sneic no'ox ta xaq'uic vocol.

20 Pero scomelal ti cristianoetic ti buch'utic mu'yuc xchamic yu'un ti oxtos vocol taje,
mu'yuc xicta sbaic ta spasel ti chopole. Mi ja'uc laj yicta sbaic ta yich'el ta muc' ti pucuje
schi'uc ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, ti pasbil ta oroe, ti pasbil ta broncee, ti pasbil ta
tone, ti pasbil ta te'e, ti mu x'ilvane, ti mu xa'i c'oponele, ti mu xanave. 21 Ja' jech xtoc
mu'yuc xicta sbaic ta milvanej, ta ac' chamel. Staoj o yav ta xmulivajic, ta x'elc'ajic.

10

Ti ángel ti stsacoj ti uni biq'uit libroe

1 Ja' jech xtoc un, laj quil yan tsatsal ángel ti volibil ta toc iyal talel ta vinajele. Tey
cotol talel vacnacobal ta sjol. Xojobin ti sate jech chac c'u cha'al ti c'ac'ale. Ja' jech xtoc
ti yacane co'ol s'elan volibil ta c'oc'. 2 Tey stsacoj jun uni biq'uit libro ti jambile. Ti sbats'i
oque laj stec'an ta nab. Ti sts'et oque laj stec'an ta banomil. 3 Ts'acal to un, tsots i'avan jech
chac c'u cha'al x'avan ti leone. C'alal jech i'avane, ja' o ivinaj sc'opojelic ti vucub chauc ti
xc'avlajet xae. 4 C'alal jech ic'opojic ti vucub chauque, ta ox jtsac ta vun ti c'usi laj yalique.
Pero oy buch'u ic'opoj talel ta vinajel ti jech laj yalbune:

—Mu xatsac ta vun ti c'usi laj yalic ti vucub chauque. Jech comuc o —xi.

5 Ati ángel ti laj quil ti teq'uel yoc ta nab ta banomile, laj stoy muyel ta vinajel ti sbats'i
c'obe. 6 Tey laj sva'an ta rextigo ti Buch'u stalel o cuxule, ti Buch'u laj smeltsan ti vinajele,
ti banomile, ti nabe, scotol ti c'usitic oye. Jech laj yal:

—Mu xa xjoc'tsaj ti c'usi ta xc'ot ta pasele. 7 C'alal sta yorail ta xoq'uisan yoq'ues ti
yucubal ángele, ja' ta xa xc'ot ta pasel ti oy c'usi smacoj ti Diose jech chac c'u cha'al laj
yalbe ti yajtuneltaque, ti ja'ic ti yaj'alc'optaque —xi.

8 Ati buch'u ic'opoj ta vinajel ti laj ca'ie, lic xcha'c'oponun ti jech laj yalbune:

—Batan, ba tsaco ti uni biq'uit libro ti jambile, ti oy ta sc'ob ti ángel ti stec'oj ti nabe, ti
banomile —xi.

9 Jech o xal un, libat ta stojol ti ángele. Tey laj jc'anbe ti ac'o yac'bun ti uni biq'uit libroe.
Jech laj yalbun:

—Li' oye. Lajeso. Ti jech ta xalajes ti libro li'e, jun yutsil schi'il ta xcom ta avee co'ol
s'elan schi'il ti ajapome. Pero ta xch'aub ach'ut yu'un —xi.

10 Jech o xal un, ti vu'une laj jtsac ti uni biq'uit libro ti oy ta sc'ob ti ángele. Tey laj jlajes.
Ta jech to yepal jun yutsil schi'il laj ca'i ta que co'ol to s'elan schi'il ti ajapome. Pero ts'acal
to un, ch'aub ti jch'ut yu'une. 11 Ts'acal to un, oy buch'utic jech laj yalbeicun:

—Ta to xlic aval ti c'usi ta xal ti Dios ta stojol ti cristianoetic ti oyic ta jujun lume, ti ta
jujun jteclume, ti jujutos ti sc'opojelique, ti jujun ajvaliletique —xi.

11

Ti cha'vo' rextigoetique

1 Ts'acal to un, li'ac'bat jun vara aj ti ja' sbisobile. Jech li'albat:

—Va'lan, ba biso talel ti templo yu'un ti Diose. Ja' jech xtoc ba biso talel ti altare. Ato
talel xtoc ti c'u yepal ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti Dios teye. 2 Pero mu xabis yamaq'uil
ti templo ti oy ta loq'uebale. Yu'un i'ac'batic xa ta yoc ta sc'ob ti jyanlumetique. Yu'un
tey ta stec'olanic o'lol schanibal jabil ti ch'ul jteclume. 3 Tey ta jtac batel chib cajrextigo ti
ic' sc'u' slapojique. Ta xc'opojic ta jventa jmil doscientos sesenta (1260) c'ac'al —xi.

4 Ati chib rextigo taje, ja' smelol ti cha'tec' olivo te'e schi'uc ti chib yav cantilae ti oy ta
stojol ti yajval banomile. 5 Mi oy c'usi chopol ta sc'an ta spasbatic yu'un ti cristianoetique,
jech ti stuquique ta sloq'uesic c'oc' ta yeic yo' jech ta xc'aq'uic ta j'ech'el ti yajcrontae.
Ja' jech ta xchamic ti buch'utic oy c'usi chopol ta spasbeique. 6 Ti rextigoetic taje ac'bil
stsatsalic yo' jech ta smaquic ti vinajele, yo' jech mu'yuc ta xac' vo' ti c'u sjalil ta xc'opojic
ta sventa ti Diose. Ja' jech xtoc ac'bil stsatsalic yo' jech ta sc'atajes ta ch'ich' ti vo'e. Ep ta
tos xu' yu'unic soquesel ti banomile ti jayib velta ta sc'an xal ti yo'ntonique. 7 Pero, c'alal
mi tsuts yu'un ti yabtelique, ja' o ta stsacatic ta stsalatic ta milel yu'un ti jti'oval chon ti
ta xloc' talel ta xa'abe.

8 Ti sbec'talique tey telel ta xcom ta calle ti ta muc' ta jteclume, ti bu laj yich' bajel ta
cruz ti Cajvaltique. Ja' jech xtoc xu' ta xcac'beic sbi ti jteclume ja' ti Sodomae. Mi mo'oje,
ja' ti Egiptoe. 9 O'lol schanibal c'ac'al ti telel ta xcom ti sbec'talique. Jech o xal un, scotol ti
cristianoetic ti ta jujun jteclume, ti ta jujun muc'tiquil lume, ti jutos ti sc'opique, ta xilic
ti tey telele. Mi ja'uc juteb ta xaq'uic ta muquel. 10 Jech o xal un, ti cristianoetic ti nacalic

ta banomile xmuyubajic xa ti laj yilic ti jech ichamique. Stse'in xa ti yo'ntonique. Ja' jech xtoc ta xac'anbe sbaic matanal ti jech icham ti cha'vo'ique, yu'un ja' ti laj sta svocolic yu'un ti cha'vo' viniquetic ti ic'opojic ta sventa ti Diose. [11] Pero c'alal ista ti o'lol schanibal c'ac'ale, icha'cuxesatic liquel yu'un ti Diose. Scotolic ti buch'utic laj yilique i'och xi'el ta yo'ntonic [12] Ts'acal to un, ti chib rextigoetique laj ya'iic ti oy buch'u tsots ic'opoj ta vinajel ti jech laj yale:

—Muyanic talel li'e —xi.

Jech o xal un, volibil imuyic ta toc c'alal vinajel. Tey ilatic yu'un ti yajcrontataque. [13] C'alal jech ic'ot ta pasele, ta jech to yepal ilic tsots muc' ta niquel. Ililij ti jteclume. Jech o xal un, ilaj jun parte ti jteclume. Baluneb parte ti lec icome. Ilaj vucmil ti cristianoetic yu'un ti niquele. Scomelal ti cristianoetic ti c'u yepal ilaj ta niquele, ta xi'el lic snijan sbaic ta stojol ti Dios ti oy ta vinajele.

[14] Ja' jech i'ech ti schibal vocole. Pero ta xa xtal ti yoxibal vocole.

Ti yucubal oq'uese

[15] C'alal laj yoq'uisan yoq'ues ti yucubal ángele, ivinaj ti oy buch'utic tsots ta xc'opojic ta vinajel ti jech ta xalique:

Paj ti jech ta xventainvanic ti ajvaliletic li' ta banomile.
Ja' xa ta xlic ventainvanuc ti Cajvaltic Diose schi'uc ti Cristo yu'une.
Ja' xa ta spasvan mantal sbatel osil,
xiic. [16] Jech ti chanib scha'vinic ta vo' moletic ti chotajtic ta schotlebic ti ta sts'el ti bu chotol ti Diose, tey laj spatan sbaic ta lum yo' jech ta xich'ic ta muc' ti Diose. [17] Jech laj yalic:
Cajval Dios, scotol xu' avu'un.
Atalel ti cuxulot ta vo'nee.
Jechot o ta ora li'e.
Jech ono'ox ti ta to xatale.
Colavalbuncutic ti laj avac' ta ilel ti amuc'ul atsatsale.
Yu'un lic xa apas mantal.
[18] Ti cristianoetique yu'un soc ti sjolique.
Pero ic'ot xa yorail ti ta xavac'be castigoe.
Ja' jech xtoc yorail xa ta xachapan ti animaetique.
Ja' jech xtoc ti ta xavac'be smotonic ti avajtuneltaque,
ti buch'utic ic'opojic ta aventae, ti buch'utic ti laj yich'ot ta muq'ue,
manchuc mi yalel toyol ti sbijilique.
Sta xa yorail ti ta xatubbe sc'oplal ti jsoquesej- banomiletique,
xiic.

[19] Ts'acal to un, ijam ti templo yu'un ti Dios ti oy ta vinajele. Tey ivinaj ti scaxail trate ti tey ta temploe. Ta jech to yepal xjaplajet xa liquel ti sactsele. Mu no'ox albajuc xvo'o'et. Xc'avlajet no'ox ti chauque. Tal tsots niquel. Mu no'ox albajuc tal bot.

12

Ti antse schi'uc ti jti'oval chone

[1] Ts'acal to un, ja' o ivinaj jun muc' ta señail ta vinajel. Tey ivinaj jun ants ti ja' sc'u'inoj ti c'ac'ale. Ja' jech xtoc stec'oj ta yoc ti ue. Ti stronail sjole yich'oj lajcheb c'anal. [2] Ti ants taje tsots x'avet, yu'un liquem xa yorail sc'uxul ti sch'ute ti ta xa svoq'ues ti yole. [3] Ts'acal to un, ja' o ivinaj yan señail ta vinajel. Tey ivinaj jun muc' ta tsajal jti'oval chon ti oy vucub sjole schi'uc lajuneb xulub. Oy stronail ta jujun sjol. [4] Ti chon taje laj squil talel ta sne jun parte ti c'analetic ti ta vinajele. Laj sjip yalel talel ta banomil. Chib parte ti lec icome. Ti jti'oval chon taje tey laj scotan sba ta sts'el ti ants ti ta xa svoq'ues ti yole, yo' jech ta sti'be ta ora ti yol c'alal mi ivoq'ue. [5] Jech ti antse laj svoq'ues jun querem ti ja' tsots ta spas ta mantal ti cristianoetique. Ts'acal to un, ti yole ipojbat, i'ic'at muyel ta vinajel ta stojol

ti Dios ti chotol ta muc' ta chotlebale. 6 Jech ti antse ijatav batel ta xocol banomil ti bu
chapanbil xa yu'un ti Diose yo' tey ta xmalq'uinat jmil doscientos sesenta (1260) c'ac'al.
7 Ts'acal to un, lic jun leto ti ta vinajele. Ti banquilal ángel Miguele schi'uc ti schi'iltaque
lic stsaquic ta leto ti jti'oval chone. Ja' jech xtoc ti jti'oval chone schi'uc ti schi'iltaque
tsacvanic ta leto ec. 8 Pero ti stuquique mu'yuc xcuch yu'unic ti letoe. Jech o xal un, laj
xch'ay ti yavilic ti oy ta vinajele. 9 Jech o xal un, ti muc' ta tsajal jti'oval chone ijipat loq'uel.
Taje, ja' ti chon ta vo'nee, ja' ti banquilal pucuje, ti ja' Satanás sbie, ja' ti buch'u ta slo'la
scotol ti cristianoetic ti oy ta sjoylej banomile. Jech o xal ti stuque schi'uc ti schi'iltaque
ijipatic yalel talel ta banomil.
10 Ts'acal to un, laj ca'i ti oy buch'u tsots ta xc'opoj ta vinajel ti jech ta xale:
—Sta xa yorail ti coltaele. Yu'un ivinaj xa smuc'ul stsatsal ti ta spasvan ta mantal ti Dios
cu'untique schi'uc ti ta xich' xa yabtel ti Cristo yu'une. Yu'un ijipat xa loq'uel ti jtic'-mulil
yu'un ti quermanotique, ti ja' c'ac'al ac'obal ta stic'be smulic ta stojol ti Dios cu'untique.
11 Pero ti quermanotique laj xa stsalic ta sventa sch'ich'el ti jcot ta uni chije schi'uc xtoc ti
jamal laj yalic ti sch'ul c'ope. Yu'un ti stuquique mu'yuc xi'ic yu'un ti mi ta xlajic ta milele.
Yu'un chapalic xa ac'o mi ta xchamic. 12 Muyubajanic ti vo'oxuc ti oyoxuc ta vinajele. Pero
ja' toj abol sbaic ti buch'utic nacalic ta banomil schi'uc ta nabe. Yu'un capem xa yalel talel
sjol ti pucuj ta stojolique. Ja' ti sna' lec ti mu xa jaluc ta xcom ti yoraile —xi.
13 C'alal laj yil ti muc' ta tsajal jti'oval chon ti ijipat yalel talel ta banomile, tey tijil batel ta
spat ti antse ti buch'u laj svoq'ues ti yole. 14 Pero ja' jech xtoc ti antse i'ac'bat chib muc'tic
xic', ti ja' xic' ti xique, yo' jech xu' ta xvil batel ta xocol banomil, yo' ta sq'uej sba batel nom
ta stojol ti chone. Ti tey ta xocol banomile tey ta xmalq'uinat o'lol schanibal jabil. 15 Pero ti
chon taje laj sjip loq'uel vo' ta ye. Jech laj spas jun muc' ta uc'um yo' jech ta xjoch batel ti
antse. 16 Pero ti banomile laj scolta ti antse. Yu'un laj sjav sba. Jech laj yuch' scotol ti muc'
ta uc'um ti laj sjip loq'uel ta ye ti muc' ta tsajal jti'oval chone. 17 C'alal jech taj une, jech o
xal ti muc' ta jti'oval chone más to icap sjol ta stojol ti antse. Jech o xal un, ba stsac ta leto
snitilultac ti antse, ja' ti buch'utic ta spasbeic smantal ti Diose, ti buch'utic jun yo'ntonic
yich'ojic ta muc' ti c'usi melel ono'ox ti laj yal ti Jesucristoe.

13

Ti chib jti'oval chone

1 Tey liva'i ti ta ti' nabe. Tey laj quil ti iloc' muyel talel ta nab jcot jti'oval chon ti oy
vucub sjole, ti oy lajuneb xulube. Oy stronail ti ta jujun xulube. Ti ta sjoltaque tey yich'oj
jun biil ti ta scrontain ti Diose. 2 Ati jti'oval chon ti laj quile co'ol s'elan jun bolom. Ti yoc
sc'obe co'ol s'elan yoc sc'ob ti osoe. Yan ti yee co'ol s'elan ye ti leone. Ta stsatsal stuc ti
muc' ta tsajal jti'oval chone schi'uc ti spasob mantale, schi'uc ti yich'oj tsots yabtele, laj
yac'be jelavel ti jti'oval chon ti imuy talel ta nabe. 3 Ti jun ta scotol ti sjole oy syayijemal
ti ta xcham schi'uque. Pero ti syayijemale icol. Jech o xal un, scotol ti cristianoetic ti ta
sjoylej ti banomile tey elom laj ya'iic. Jech o xal un, laj sts'acliic batel ti jti'oval chone.
4 Jech o xal un, ti cristianoetique tey laj yich'ic ta muc' ti muc' ta tsajal jti'oval chone, ja'
ti laj yac'be yich' yabtel ti jti'oval chon ti imuy talel ta nabe. Ja' jech xtoc ti stuquique laj
yich'ic ta muc' ti jti'oval chon ti jech laj yalique:
—¿Buch'u xa yan xu' yu'un jech chac c'u cha'al ti chon li'e? ¿Buch'u xu' ta stsal yu'un?
—xiic.
5 Ja' jech xtoc i'ac'bat permiso ti c'usiuc no'ox chopol ta xloc' ta yee, ti c'usiuc no'ox ta
xalolan ta stojol ti Diose. Ja' jech xtoc i'ac'bat permiso yo' oy tsots yabtel o'lol schanibal
jabil. 6 Ja' jech s'elan laj spas ti jti'oval chone: Chopol ic'opojuc ta stojol ti Diose, ti ta
stojol ti sch'ul bie, ti ta stojol ti sch'ul temploe, ti ta stojol ti buch'utic oyic ta vinajele. 7 Ja'
jech xtoc i'ac'bat permiso yo' jech ta stsal ta leto ti buch'u yu'untac ti Diose. Ja' jech xtoc
i'ac'bat permiso ti ta spas ta mantal ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomile, ti jujuchop
ti sc'opique, ti jujun lume, ti jujun muc'tiquil lume. 8 Scotolic ti cristianoetic ti nacalic ta
banomile laj yich'ic ta muc' ti jti'oval chon taje. Ja'ic ti buch'utic mu'yuc tsacal ti sbiic ta

libro sventa ti cuxlejal ti c'alal mu'yuc to ox meltsajem ti banomile. Ati libro taje oy ta yoc
ta sc'ob ti jcot ta uni chij ti ja' ilaj ta milele.
9 Mi oy buch'u oy to schiquine, ac'o ya'i lec. 10 Ti buch'u ta stic' ta chuquel ti yane, ja'
jech ta xich'ic tiq'uel ta chuquel ec. Ti buch'u ta xmilvan ta espadae, ja' jech ta xich' milel
ta espada ec. Jech o xal un, ti buch'utic yu'untac ti Diose, ta sc'an ti xch'unojic leque, ti oy
smuc'ul yo'ntonique.
11 Ts'acal to un, laj quil yan jti'oval chon ti iloc' muyel talel ta banomile. Taje, oy chib
xulub ti co'ol s'elan xulub uni tot chije, pero ti sc'opojele co'ol s'elan sc'opojel ti muc'
ta tsajal jti'oval chone. 12 Ja' jech xtoc co'ol s'elan yabtel yich'oj jech chac c'u cha'al ti
jti'oval chon ti iloc' talel ta nabe. Jech o xal un, ti stuque laj yac' persa yo' jech scotol ti
cristianoetic ti nacalic ta banomile ti ac'o yich'ic ta muc' ti jti'oval chon ti icol ti syayijemal
sjole. 13 Ja' jech xtoc laj yac' ta ilel sq'uelobiltac ti smuc'ul stsatsale. Laj yac'be yil ta sba
ta sat ti cristianoetique ti xu' yu'un ta syales talel c'oc' ta vinajel c'alal to banomile. 14 Ta
sventa ti c'usitic laj yac' ta q'uelel ti i'ac'bat permiso ti ta spas ta stojol ti jti'oval chon
ti iloc' talel ta nabe, jech o xal un, ep laj slo'la ti cristianoetic ti nacalic ta banomile. Ja'
jech xtoc laj yal mantal ti ac'o spasbeic sloc'obbail ti jti'oval chon ti yayijem ta espada ti
sjole, pero ti icuxie. 15 Ti schibal jti'oval chone i'ac'bat stsatsal yo' jech ta xac'be scuxlejal ti
sloc'obbail ti ba'yel jti'oval chone, yo' jech xu' ta xc'opoj ti loc'obbaile, yo' jech xu' ta xac'
ta milel scotolic ti buch'utic mu xich'ic ta muc' ti loc'obbaile. 16 Pero ma'uc no'ox jech taje.
Ja' jech xtoc laj yal mantal ti ac'o yich'ic smarcail ta sbats'i c'obic, mi ta sti'baic, scotol
ti cristianoetique, c'alal ta biq'uit muc', ti jc'ulejetique, ti me'onetique, ti mosoviletique,
ti ma'uc mosoviletique. 17 Mu'yuc buch'u xu' ta xmanolajic, ta xchonilajic ti mi mu'yuc
yich'oj ti marcae, o sbi ti chone, o mi mu'yuc yich'ojbe snumeroal sbi ti chone. 18 Taje, ja'
no'ox ti buch'u oy sbijile xu' ta snopbe snumeroal ti jti'oval chone. Yu'un ti numero taje,
ja' smelol sbi jun vinic. Ti numero yich'oje, ja' seiscientos sesenta y seis (666).

14

Sq'uejojic ti ciento cuarenta y cuatro mil ta vo'e

1 Ts'acal to un, laj jq'uel, tey laj quil ti cotol ta vits Sión ti jcot ta uni chije. Tey schi'uc
ti ciento cuarenta y cuarto mil (144,000) ta vo' cristianoetic ti buch'utic yich'ojic sbi ta
sti'baic ti jcot ta uni chije schi'uc xtoc sbi ti Stote. 2 Ts'acal to un, laj ca'i ti oy c'usi xjumet
ta vinajele ti co'ol s'elan yech'omal ti epal uc'umetique, ti co'ol s'elan yech'omal ti tsots
chauque, ti co'ol s'elan yech'omal ep jtij-arpaetic ti ta stij ti yarpaique. 3 Ti jtij-arpaetique
tey ta sq'uejintaic jun ach' q'uejoj ta stojol ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale, ta stojol
ti c'usi chanib cuxajtique, ta stojol ti moletique. Mu'yuc buch'u xu' ta xchan yu'un ti c'u
s'elan ta xq'uejinique. Yu'un ja' no'ox ta sna'ic sq'uejintael ti ciento cuarenta y cuatro
mil (144,000) ta vo' ti buch'utic ti icoltaatic yu'un ti Dios ti li' ta banomile. 4 Taje, ja'ic
ti buch'utic mu'yuc laj soques sbaic schi'uc ti antsetique. Yu'un mu'yuc laj sta smulic.
Yu'un ja' no'ox tey ta sts'acliic batel ti bu'yuc no'ox ta xbat ti jcot ta uni chije. Jech o xal
un, ja' ic'otic ta ba'yel matanal ta stojol ti Diose, ta stojol ti jcot ta uni chije, ti jech icoltaat
loq'uel ta stojol ti cristianoetique. 5 Yu'un mu'yuc itabatic jutebuc ti ta sjutic ti c'ope. Mi
ja'uc juteb itabatic ti oy smulic ta stojol ti bu chotol ti Diose.

Ti c'usi laj yalic ti oxib ángeletique

6 Ts'acal to un, laj quil yan ángel ti xvilet ta o'lol vinajele, ti oy ta sc'ob ti colebal c'op
ti mu sna' xlaj sbatel osile, yo' jech ta xalbe ya'i ti cristianoetic ti nacalic ta banomile, ti
oyic ta jujun muc'tiquil lume, ti jujutos ti sts'unobalique, ti jujuchop ti sc'opique, ti oyic
ta jujun lume. 7 Jech tsots ta xal:
—Xi'taic ti Diose. Muyubtaic. Yu'un sta xa yorail ti ta xchapanvane. Ich'ic ta muc' ti
Buch'u laj spas ti vinajele, ti banomile, ti nabe, ti sat vo'etique —xi.
8 Ts'acal to un, tal yan ángel ti jech laj yale:

—Yal xa ta lum, yal xa ta lum ti muc' ta Babiloniae. Yu'un laj xa syacubtas ta pox scotol ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomil yu'un ti sc'upijel yo'ntonique —xi.
9 Ts'acal to un, tal yoxibal ángel ti jech tsots ta xale:
—Mi oy buch'u ta xich'ic ta muc' ti jti'oval chone, ti sloc'obbaile, ja' jech xtoc mi ta xac' sbaic ta yich'el smarcail mi ta sc'ob o mi ta sti'baique, 10 tey ta xich'ic ti tsots castigo ti ta xlic talel ta stojol ti Diose, ja' ti tsots ilinem ta stojolique. Ti stuquique, ta sba ta sat ángeletic yu'un ti Diose schi'uc ti jcot ta uni chije, ta xich'ic svocolic ta c'oc' ta azufre. 11 Sch'ayilal ti c'oc' ti bu ta xich' ti svocolique sbatel osil tey xtomtun ta xmuy batel. C'ac'al ac'obal mu'yuc cux o'nton yu'unic ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti jti'oval chone, ti sloc'obbaile, o mi ta xich'ic smarcail sbi ti chone. 12 Jech o xal xtoc un, sc'an ti mu xchibaj yo'ntonic ti buch'utic yu'untac ti Diose, ti ta spasbeic smantal ti Diose, ti jun yo'nton ta stojol ti Jesuse —xi.
13 Ts'acal to un, laj ca'i ti oy buch'u ta xc'opoj talel ta vinajel ti jech laj yalbune:
—Tsaco me ta vun li'e: "Ja' li' ta xlic batel ti jun no'ox yutsilic ti jch'unolajeletic yu'un ti Cajvaltic ti ta xchamique", —xi.
—Melel —xi ti Ch'ul Espíritue. —Yu'un ti stuquique ta xa xcux yo'ntonic yu'un ti yabtelique. Yu'un mu'yuc ch'aybil ti c'usi lec laj xa spasique —xi.

Stsobel ti ts'unobaletic ti oy ta banomile

14 Ts'acal to un, laj jq'uel, tey laj quil jun saquil toc. Ti ta sbae oy buch'u tey chotol ti co'ol s'elan cristianoe. Oy stronail sjol ti ja' oroe. Stsacoj jun joz ti lec yee. 15 Iloc' talel yan ángel ti ta temploe, ti jech tsots laj yavta ti buch'u chotol ta ba toque:
—Liqueso stuch'el, ja' jech xtoc, tsobo ti ts'unobale. Sta xa yorail. Yu'un yij xa ti ts'unobal ta banomile —xi.
16 Jech ti buch'u chotol ta ba toque laj sliques stuch'el ti ts'unobal ti oy ta sjoylej banomile. Tey laj stsob ti ts'unobal ti oy ta banomile.
17 Ts'acal to un, iloc' talel yan ángel ti ta templo ti oy ta vinajele. Tey stsacoj batel xtoc jun joz ti lec yee. 18 Ts'acal to un, iloc' talel jun ángel ti ta altare, ti xu' yu'un ta spas ta mantal ti c'oq'ue. Jech tsots laj yavta ti jun ángel ti buch'u yich'oj ti joz ti lec yee:
—Liqueso stuch'el ti uvae ta sventa ti joz ti lec yee. Ja' jech xtoc, tsobo jujuvoj uva ti oy ta sjoylej banomile. Yu'un tocon xa —xi.
19 Jech ti ángele laj sliques stuch'el ti uva ti oy ta sjoylej banomile. Ja' jech xtoc laj stsob ti uva ti oy ta banomile. Tey laj sjip och'el ta jun muc' ta yavil ti bu ta xich' pits'ele. Taje, ja' smelol ti tsots castigo ta xlic talel ta stojol ti Diose. 20 Ti uva taje tey laj yich' pits'el ta sti'il ti jteclume. Ti ta yavil ti bu ta xich' pits'ele loc' talel ch'ich'. Oxib ciento kilómetro bein batel ti ch'ich'e. Ti staileje itabat spreno ye ti ca'e.

15

Ti ángeletic ti oy ta sc'obic ti slajeb vuctos vocole

1 Ti ta vinajele laj quil yan muc' ta señail ti labal sbae. Tey laj quil yan vucub ángel ti oy ta sc'ob ti slajeb vuctos vocole, ti ja' xa slajeb scotol sc'ac'al yo'nton ti Diose.
2 Laj quil xtoc jun nab ti co'ol s'elan nen ti capal ta c'oq'ue. Ti buch'utic laj stsalic ti jti'oval chone, ti sloc'obbaile, ja' jech xtoc ti mu'yuc xich'ic snúmeroal sbi ti chone, tey va'ajtic ta sts'el ti nab ti co'ol s'elan ti nene. Ja' jech xtoc oy yarpaic ti ja' i'ac'batic yu'un ti Diose. 3 Ja' ta sq'uejintaic sq'uejoj ti Moisese ti ja' yajtunel ti Diose, schi'uc sq'uejoj ti jcot ta uni chij ti jech ta xale:
Scotol ti c'usi laj xa apase, mu no'ox albajuc smuc'ul yutsil, Cajval Dios, ti scotol xu' avu'une.
Scotol ti c'usi ta xapase, tuc', lec, ti vo'ot Ajvalilot yu'un sjoylej ti banomile.
4 ¿Buch'u ti mu ta xi'taote, Cajval?
¿Buch'u ti mu ta xalbot ti alequilale?
Yu'un vo'ot no'ox ti Ch'ul Diosote.
Scotol ti cristianoetic ti oy ta sjoylej banomile ta xtal yich'ot ta muc',

yu'un laj xa yilic ti lec ti c'usi ta xapase,
xiic.
5 Ts'acal to un, laj jq'uel, tey laj quil ti ijam ti templo ti oy ta vinajele, ti bu q'uejbil ti
pech pech ton ti ja' tey ts'ibabil ti mantaletique. 6 Ti ta temploe, tey iloq'uic talel yan vucub
ángel ti ja' yich'ojic ti vuctos vocole. Yan no'ox yutsil xlaplun saquil ti sc'u' slapojique. Ja'
jech xtoc jutuc xa mu ta xmacbat sti' yo'ntonic ta schuquic ti ja' oroe. 7 Ts'acal to un, oy
jun ti ta schanibal ti c'usi cuxule tey laj yac'be jujun bis ti ja' oroe ti vucub ángele. Ti jujun
bise noj ta tsots castigo ti liquem talel ta stojol ti Diose, ti Buch'u stalel cuxul sbatel osile.
8 Ti tey ta temploe inoj ta ch'ayil ti iloc' talel ta sventa smuc'ul stsatsal ti Diose. Jech o xal
un, mu'yuc buch'u xu' ta x'ochic batel tey ja' to ti mi ech' scotol ti vuctos vocol ti yich'ojic
batel ti vucub ángele.

16

Ti castigo ti oy ta bise

1 Ts'acal to un, laj ca'i ti oy buch'u tsots ta xc'opoj ti ta xloc' talel ta templo ti jech ta
xalbe ti vucub ángeletique:
—Batanic, ba xocobtasic ti sbel abisic ti laj avich'ique. Ba taniic yalel ta banomil ti tsots
castigo ti liquem talel ta stojol ti Diose —xi.
2 Jech o xal un, ti jun ángele iloc' batel. Bat smal yalel ti sbel sbis ta sba banomile. Jech
o xal un, scotol ti cristianoetic ti buch'utic yich'oj smarcail ti jti'oval chone, ti laj yich'ic
ta muc' ti sloc'obbaile, scotolic taje tey ilic chin ta sbec'talic ti yan sba ti sc'uxule.
3 Ti schibal ángele laj smal yalel ta nab ti sbel sbise. Jech ti nabe ic'ataj jech chac c'u
cha'al schi'ich'el anima. Jech o xal un, laj chamicuc scotol ti c'usi cuxajtic ta nabe.
4 Ti yoxibal ángele laj smal yalel ti sbel sbis ta uc'umetic ta sat vo'etic. Tey ic'ataj ta
ch'ich' scotol. 5 Ts'acal to un, laj ca'i ti jech laj yal ti ángel ti buch'u sventainoj ti vo'e:
—Jun avutsil ti jech ta xachapanvane, Cajval, Ch'ul Dios, ti atalel ti jech oyot ono'oxe, ti
oyot avi tana li'e. 6 Yu'un ti stuquique laj smalbeic sch'ich'elic ti buch'utic t'ujbil avu'une
schi'uc xtoc ti buch'utic ic'opojic ta aventae. Avi tana un, ja' xtunic o ti ta xavac'be yuch'ic
ch'ich'e —xi.
7 Laj ca'i xtoc ti oy buch'u jech ta xal ti ta xlic talel ta altare:
—Jech ta melel, Cajval Dios, ti scotol xu' avu'une. Tuc' laj xa achapan scotol —xi.
8 Ti schanibal ángele laj smal ti sbel sbis ta sba ti c'ac'ale. Jech o xal un, i'ac'bat stsatsal
ti c'ac'ale, yo' jech xu' ta xchic' ta sc'ac'al ti cristianoetique. 9 Scotolic tsots ic'aq'uic ta
jmec. Pero mi ja'uc laj sjelta ti yo'ntonique. Mi ja'uc laj slequil-c'oponic ti Diose. C'ajomal
no'ox chopol ti c'usitic ta xloc' ta yeic ti cristianoetic ta stojol ti Diose c'alal oy ta sc'ob ti
jech ti vocole.
10 Ti yo'obal ángele laj smal ti sbel sbis ta sba ti bu chotol ta spas mantal ti jti'oval
chon ti iloc' talel ta nabe. Jech o xal un, ic'ub scotol ta jmec ti bu ta spas mantale. Ti
cristianoetique ta xcux ti yeic yu'un ti sc'uxule. 11 Pero mi ja'uc laj yicta sbaic ta spasolanel
ti c'usitic chopole. C'ajomal no'ox chopol ti c'usi loc' ta yeic ta stojol ti Dios ti oy ta vinajele
ta scoj ti mu x'ech' svocolic yu'un yipal ti chine.
12 Ti svaquibal ángele laj smal ti sbel sbis ta sba ti muc' ta uc'um Eufratese. Jech o xal
un, ti uc'ume itaquij yo' jech jamal sbeic ch-ech'ic ti reyetic ti ta xliquic talel ta sloq'ueb
c'ac'ale.
13 Ja' jech xtoc un, laj quil ti iloc' jujucot rana ta ye ti muc' ta tsajal jti'oval chone, ta ye ti
jti'oval chon ti iloc' talel ta nabe, ta ye xtoc ti jlo'lavanej j'alc'ope. 14 Taje, ja' ti pucujetique
ti laj yaq'uic ta ilel ti tsots xu' yu'unique. Ja' jech xtoc ti pucujetique iloq'uic batel ta
stsobel talel ti jujun reyetic ti oyic ta sjoylej banomile, yo' jech ta spasic ti muc' ta letoe, ti
jun c'ac'al ti nopbil yu'un ti Dios ti scotol xu' yu'une. 15 Oy Buch'u ta xc'opoj ti jech ta xale:
—Bijanic me, yu'un yic'al ch'ayal avo'ntonic ta xital jech chac c'u cha'al ti j'eleq'ue. Yan
no'ox yutsil ti buch'u yich'oj sba ta c'ac'ale, ti xchapanoj xa sba schi'uc ti sc'u'e, yo' jech
mu xac' sba ta q'uexlal ti jech t'anal ta xanav ta stojol ti cristianoetique —xi.

[16] Tey laj stsob sbaic ti ajvaliletic ti ta banomil Armagedón sbi ti ta hebreo c'ope.
[17] Ti yucubal ángele laj smal ti sbel sbis ta stojol ti iq'ue. Oy Buch'u tey oy ta chotlebal
ti oy ta templo ti ta vinajele ti jech tsots ta xale:
—C'ot xa ta pasel —xi.
[18] Jech o xal un, xjaplajet xa liquel ti sactsele. Mu no'ox albajuc xvo'o'et xa, xc'avlajet
xa ti chauque. Ja' jech xtoc ti banomile tsots inic ta niquel. Sba velta ti jech tsots inique.
Ja' mu sta ti yan niquel ti ech' li' ta sba banomile. [19] Tey ipas ta oxjav ti muc' ta jteclume.
Ja' jech xtoc ti jteclumetic ti oy ta sjoylej banomile laj lomanuc yalel. Jech ti Diose tey
laj svules ta yo'nton ti muc' ta jteclum Babiloniae, yo' jech ta xac'be yuch'ic ti poxe, ti
ja' ti castigo ti laj stac talel ta scapemal sjole. [20] Scotol ti banomil ti joyobtabil ta nabe,
ti vitsetique, tey isac ch'ay batel. [21] Ja' jech xtoc yal tal bot ta vinajel ti ic'ot ta sbaic ti
cristianoetique, ti nopol cha'vinic kilo ti yalal jujubeje. Jech o xal un, ti cristianoetique toj
ech'em no'ox chopol ic'opojic ta stojol ti Diose ta scoj ti tsots vocol ti ta xich'ic yu'un ti
bote.

17

Scastigo ti muc'ul jmulivajel antse

[1] Ts'acal to un, oy jun ti ta yucubal ti ángele ti stsacoj ti bise ti jech laj yalbune:
—La' li'e, ta xcac'bot avil ti c'u s'elan ta xich' castigo ti ants ti ta xchon sbae ti chotol ta
sba ti nabe. [2] Yu'un imulivajic schi'uc ti ajvaliletic ti oyic ta banomile. Ja' jech xtoc scotol
ti jnaclejetic ta banomile iyacubic schi'uc ti pox ti ja' sc'upijel yo'nton ti antse —xi.
[3] C'alal laj yac'bun quil ti Ch'ul Espíritu ti va'i s'elan taje, ts'acal to un, laj quil ti yic'ojun
batel ta xocol banomil ti ángele. C'alal tey oyune, tey laj quil jun ants ti cajal ta sba jun
muc' ta tsajal jti'oval chone. Scotol sbec'tal tey tsacajtic sbitac ti oy c'usi chopol ta xal ta
stojol ti Diose. Ja' jech xtoc oy vucub sjol schi'uc lajuneb xulub. [4] Ti ants taje, nichimtic
no'ox slapoj ti sc'u'e ti ic' ic' losantic sba stsajale schi'uc tsoj. Ja' jech xtoc pixil ta nats'il
ti yoc sc'obe, ti oroe, ti ton ti yan yutsile, ti perlae. Ja' jech xtoc stsacoj jun bis ti ja' oroe,
ti noj ta c'usitic chopole, ja' ti chopol sc'upijel yo'ntone. [5] Ja' jech xtoc tey ts'ibabil jun biil
ta sti'ba ti vocoltic ta a'ibel ti smelol ti jech ta xale: "Ja' ti muc' ta Babiloniae, sme'ic ti
jmulivajeletique schi'uc scotol ti c'usi chopol ta banomile", xi. [6] Ts'acal to un, ti ants taje,
laj quil ti ta xyacub yu'un sch'ich'eltac ti buch'utic yu'untac ti Diose schi'uc sch'ich'eltac
xtoc ti buch'utic laj yich'ic milel ta sventa ti jamal laj yalbeic sc'oplal ti Jesuse. C'alal jech
laj quile, tey ch'ayal c'ot co'nton yu'un. [7] Jech o xal un, ti ángele jech laj yalbun:
—¿C'u cha'al tey ch'ayal c'ot avo'nton yu'un? Ta xcac'bot ana' smelol sc'oplal ti ants
le'e schi'uc smelol sc'oplal ti tsajal jti'oval chon ti scajlebinoje ti oy vucub sjole schi'uc ti
lajuneb xulube. [8] Ti tsajal jti'oval chon ti laj avile, ja' jun ti cuxul to ox ta vo'nee. Pero ta
ora tana un, ch'abal xa. Ac'o mi ch'abal xa, pero ta xloc' talel ta xa'ab ti c'alal mu to ta
xcham oe. Jech o xal un, ti cristianoetic ti nacalic ta banomile, ti buch'u mu'yuc tsacbil
ti sbiic ta libro sventa cuxlejal ti c'alal lic meltsajuc talel ti banomile, tey ch'ayal ta xc'ot
yo'ntonic c'alal ta xilic ti tsajal jti'oval chon ti ta xac' sba iluc yan velta ti c'alal chamem
xae.
[9] 'Li'e, ja' no'ox xu' ta xa'ibeic smelol ti buch'utic oy sbijilique. Ti vucub sjole, ja' smelol
ti vucub vits ti bu chotol ti antse. [10] Ja' jech xtoc ti vucub sjole, ja' smelol xtoc vucub
ajvaliletic. Vo'ob ti ajvaliletique yalic xa ta lum. Oy jun yu'unic ti yacal ta spas mantal
avi tana li'e. Ti yan ajvalile mu'yuc to vulem ta loq'uel. C'alal mi vul ta loq'uele, mu xa
jaluc ta spas mantal. [11] Ti tsajal jti'oval chon ti cuxul to ox ta vo'nee, pero ti ch'abal xa
avi tana li'e, ja' ti svaxaquibal ajvalile, manchuc mi ja' jun ti ta yucubale. Ts'acal to un, ta
xcham o.
[12] 'Ti lajuneb xulub ti laj avile, ja' smelol lajuneb ajvaliletic ti mu'yuc to ta xlic spasic
mantale. Pero ta sta yorail ti ta x'ac'batic yabtelique ti ta spas mantal jmoj schi'uc ti tsajal
jti'oval chone. Pero mu jaluc, ja' no'ox jun ora. [13] Ti lajuneb ajvaliletic taje jmoj yo'ntonic.
Jech o xal un, ta xac'be sventain yabtelic ti tsajal jti'oval chone. [14] Jech ta stsaquic ta leto

ti jcot ta uni chije. Pero ta stsalatic yu'un ti jcot ta uni chije. Yu'un ja' Rey yu'un ti reyetique. Yu'un ja' Ajvalil yu'un ti ajvaliletique. Ja' jech xtoc ti buch'utic tey schi'uque, ja'ic ti buch'utic itaatic ta sa'el, it'ujatic yu'un ti Diose, ti jun yo'ntonique —xi.

15 Ti ángele jech laj yalbun xtoc:

—Ti nabetic laj avil ti bu chotol ti mulivajel antse, ja' smelol ti jteclumetique, ti cristianoetique, ti jujuchop ti sc'opique, ti muc'tiquil lumetique. 16 Ti lajuneb xulub ti tsajal jti'oval chon ti laj avile, ta scrontainic ti jmulivajel antse. T'anal ta xictaic comel stuc. Ta sti'beic ti sbec'tale. Ja' jech xtoc ta xchiq'uic ta c'oc'. 17 Yu'un itijbat yo'ntonic yu'un ti Diose yo' jech spasic ti c'usi ta sc'ane. Jech o xal laj sco'oltas yo'ntonic ti laj yac'be sventain yabtelic ti tsajal jti'oval chone, ja' to ti mi ic'ot ta pasel ti c'usi yaloj ono'ox ti Diose. 18 Ti ants ti laj avile, ja' smelol ti muc' ta jteclume ti ta spas ta mantal ti ajvaliletic ti oy ta banomile —xi.

18

Syalel ta lum ti Babiloniae

1 Laj taj une. Ts'acal to un, laj quil ti iyal talel jun ángel ta vinajele, ti tsots yich'oj yabtele. Sac jaman icom ti banomile ta xojobal ti ángele. 2 Jech tsots x'avet ta xal:

—Yal xa ta lum, yal xa ta lum ti muc' ta Babiloniae. Joybij xa ta sna pucuj. Ja' xa snainoj ti ep ta tos chopol pucujetique. Ja' xa svayeb ti mutetic ti toj chopol ta q'uelele. 3 Yu'un scotol ti cristianoetic ti oyic ta sjoylej banomile yacubic xa yu'un ti pox ti ja' sc'upijel ti yo'ntone. Ja' jech xtoc ti ajvaliletic ti oy ta banomile tey imulivajic schi'uc. Ja' jech xtoc ti jbolomajeletique ipasic ta jc'ulej yu'un ta scoj ti mu'yuc spajeb yu'un ti c'usi sc'an ti sc'upijel yo'ntone —xi.

4 Ts'acal to un, laj ca'i ti oy buch'u ta xc'opoj ta vinajel ti jech ta xale:

—Ti vo'oxuc cu'unoxuque, loc'anic talel ti tey ta jteclume, yo' jech mu xamaquibeic ti smule, yo' jech mu xamaquibeic ti scastigoe. 5 Yu'un ti smule tsobol xa ta jmec. C'ot xa c'alal vinajel. Jech o xal un, ti smule vul ta yo'nton ti Diose. 6 Ac'bo yich' castigo jech chac c'u cha'al laj xa spasbe ti yane. Jelavuc to ac'o yich' stojol ti c'usi laj xa spase. Capbo yuch' más to chib velta jech chac c'u cha'al laj spasbe ti yane. 7 Ta scoj ti mu no'ox albajuc laj stoy sbae, ti ja' no'ox i'och ta yo'nton ti c'usi ta sc'an stuque, co'ol ac'bo yich' jech svocol. Yu'un jech ta xal ta yo'nton: "Me' ajvalilun li' chotolune. Ma'uc bajbil antsun. Mi ja'uc ta xquich' vocol", xi. 8 Jech o xal un, ta jun no'ox c'ac'al ta xtal ti castigo ta stojole, ti ta xa'i vi'nale, ti ta xich' svocole, ti ta xchame. Ja' jech xtoc ta xich' chiq'uel ta c'oc'. Jech ta xc'ot ta stojol, ja' ti xu' yu'un ti Cajval Diose ti laj xa xchapane.

9 'Ti ajvaliletic ti oy ta banomile, ti imulivajic schi'uque, ti jmoj laj spasic ti c'usi ta sc'an ti yo'ntone, ta xyat yo'ntonic ti c'alal ta xilic ti sch'ayilal ta xc'aq'ue. 10 Jech o xal un, nom va'ajtic ta xcomic ta xi'el yu'un ti scastigoe. Ja' jech xtoc jech ta xalic: "¡Aaaay, toj abol aba, muc' ta jteclum Babilonia ti xu' to ox avu'une! Yu'un ta jliquel no'ox tal ti acastigoe", xiic.

11 'Ja' jech xtoc ti jbolomajeletic ti oy ta banomile ta x'oq'uic, ta xyat yo'ntonic yu'un ti jteclum taje. Ja' ti mu'yuc xa buch'u ta xmanbatic ti c'usitic ta xcuchic batele. 12 Yu'un tey laj xchonic ti oroe, ti platae, ti ton ti alac' sbae, ti perlae, ti lino poq'ue, ti xela poq'ue, ti yan poc' xtoc ti ic' ic' losantic sba stsajale schi'uc ti tsoje. Tey laj xchonic xtoc ep ta tos ti te'etic ti oy smuile, ti c'ustic meltsanbil ta marfile, ti te'etic ti c'upil sbae, ti broncee, ti c'usitic tenbil ta taq'uine, ti mármole. 13 Tey ta xchonic xtoc ti canelae, ti momoletic ti oy smuile, ti pome, ti mirrae, ti perfume, ti vinoe, ti aceitee, ti lequil jarinae, ti trigoe, ti jcuch-icatsil animaletique, ti chije, ti ca'e, ti carretae. Pero ma'uc no'ox. Ja' jech xtoc ta xiq'uic batel cristianoetic ti ta xchonatic ta mosovile. 14 Ti jbolomajeletique jech ta xalbeic ti jteclume: "Ti loboletic ti lec laj ava'i slajesele, mu'yuc xa avu'un. Laj xa ach'ay ta j'ech'el scotol ti ac'ulejale schi'uc ti c'usitic oy avu'un ti c'upil sbae", xiic.

15 'Ti jbolomajeletic ti ipasic ta jc'ulej ta sventa ti jteclume, nom va'al ta xcomic ta xi'el yu'un ti scastigoe. Ta x'oq'uic, ta xyat yo'ntonic yu'un ti jteclume. 16 Jech ta xalic: "¡Aaaay,

toj abol aba, muc' ta jteclum! Jechot to ox avutsilal jech chac c'u cha'al jun ants ti mu no'ox albajuc yutsilal ti sc'u' slapoje, ti lino poq'ue, ti poc' ic' ic' losantic sba stsajale schi'uc ti tsoje. Ja' jech xtoc pixil ta nats'il ti yoc sc'obe, ti mu no'ox albajuc ti yutsilale, ti oroe, ti perlae, ti ton ti jun yutsile. [17] Pero ta uni jliquel ich'ay ti avepal c'ulejale", xiic.

'Scotol ti capitanetic yu'un ti barcoe, schi'uc ti buch'utic tey tiq'uilique, schi'uc ti buch'utic ta spiquic ti barcoe, schi'uc scotol ti j'abteletic ta nabe, nom va'ajtic ta xcomic. [18] Yu'un ti c'alal ta xilic schayilal ti jteclum c'alal ta xc'aq'ue, jech ta x'avanic: "¿Mi yu'un oy xa bu yan jteclum jech chac c'u cha'al ti muc' ta jteclum le'e?", xiic.

[19] 'Jech o xal un, x'oc'oletic xa, ta xyat yo'ntonic, lic svaj lum ta sjolic ti jech ta x'avanique: "¡Aaaay, toj abol aba, muc' ta jteclum! Ta ac'ulejal ipasic ta jc'ulej scotolic ti buch'utic oy sbarcoic ta nabe, pero ta uni jliquel no'ox ta jech to yepal lalilij", xiic.

[20] 'Pero ti vo'oxuc ti oyoxuc ta vinajele, ti vo'oxuc jcholc'opoxuque, ti vo'oxuc ti lac'opojic ta sventa ti Diose, ti vo'oxuc ti yu'unoxuc ti Diose, muyubajanic no'ox ta jmec ti jech ilaj ta c'oc' ti muc' ta jteclume. Yu'un ja' to jech laj ataic chapanel ti c'alal i'ac'bat yich' castigo yu'un Dios ti jteclum taje —xi ti buch'u ic'opoj ta vinajele.

[21] Ts'acal to un, tal jun tsatsal ángel ti laj stsac jun muc' ta ton ti co'ol s'elan ye molinoe. Tey laj sjip batel ta nab ti jech laj yale:

—Ja' jech ta xich' yalesel ta lum ti muc' ta jteclum Babiloniae. Bat o ta j'ech'el. [22] Laj o sc'oplal ta ya'yiel ti musicaetic ti ta acallee, ti arpae, ti amae, ti oq'uese. Ja' jech xtoc laj sc'oplal ti j'abteletic avu'une. Laj sc'oplal ta ya'yiel ti xjumet ti molino avu'une. [23] Ja' jech xtoc laj sc'oplal ti sac jaman xojobal ti lampara ta atojole. Laj sc'oplal ti xvochvun ti pas q'uin yu'un ti nupunele. Ac'o mi más to ox xu' yu'un ti jbolomajeletic avu'une, ac'o mi laj alo'la ti cristianoetic ti oy ta sjoylej banomil yu'un ti chopol abijile, pero laj sc'oplal ta j'ech'el —xi.

[24] Laj yich' svocol ti jteclume, yu'un tey laj yich' tabel sch'ich'elic ti buch'utic ic'opojic ta sventa ti Diose, schi'uc ti buch'utic yu'untaque, schi'uc scotol ti buch'utic laj yich'ic milel ta sjoylej banomile.

19

[1] Laj taj une. Ts'acal to un, laj ca'i ti ep cristianoetic tsots ta xc'opojic ta vinajel ti jech ta xalique:
Coliyal ti Diose, yu'un ti coltaele, ti slequilale, ti smuc'ul stsatsale,
ti ja' yu'un ti Dios cu'untique.
[2] Yu'un melel ti tuc' ta xchapanvane.
Laj xa yac'be stoj smul ti jmulivajel antse,
ti buch'u laj soques ti cristianoetic ti oy ta sjoylej banomil yu'un ti sc'upijel yo'ntone.
Ti Diose yu'un laj xa yac'be stoj ti jech ilajic ta milel ti yajtuneltaque,
xiic.

[3] Ts'acal to un, laj ca'i ti jech laj yalic yan veltae:

—Coliyal ti Diose, ti jech sbatel osil xtomet ta xmuy ta vinajel ti sch'ayilale —xiic.

[4] Ti chanib scha'vinic ta vo' moletique schi'uc ti chanib ti c'usi cuxajtique laj spatan sbaic ta lum ta yich'el ta muc' ti Dios ti chotol ta muc' ta chotlebale. Jech laj yalic:

—Jechuc. Coliyalbotic ti Diose —xiic.

[5] Jech xtoc un, oy Buch'u ic'opoj talel ti ta muc' ta chotlebal ti jech ta xale:
Acotolic ti yajtuneloxuc ti Diose, ti ta xaxi'taique, ti yalel toyol ti abijilique,
colaval, utic ti Dios cu'untique,
xi.

Sq'uinal ti nupunel yu'un ti jcot ta uni chije

[6] Ja' jech xtoc laj ca'i co'ol s'elan ep cristianoetic ti xvochvun ta xc'opojique, ti co'ol s'elan yech'omal ep uc'ume, ti co'ol s'elan ti tsots cha'uc xc'avlajete. Jech laj yalic:
Coliyal ti Diose, yu'un lic xa spas mantal ti Cajvaltique,
ti ja' Dios cu'untique, ti scotol xu' yu'une.

7 Muyubajcutic, patetuc co'ntontic quich'tic ta muc'.
Yu'un ic'ot xa yorail ti ta xnupun ti jcot ta uni chije.
Jech ti yajnile xchapanoj xa sba.
8 Yu'un ti antse ac'bil xa permiso ta slap ti lino poq'ue,
ti ja' jun yutsil xlaplun saquile,
xiic. Ti lino poq'ue, ja' smelol ti tuc' laj spasic ti buch'utic yu'untac ti Diose.
9 Ts'acal to un, jech laj yalbun ti ángele:
—Jech me tsaco ta vun li'e: "Toj yan no'ox yutsilic ti buch'utic ic'bilic ta sq'uelel nupunel yu'un ti jcot ta uni chije", —xiyut.
Jech laj yalbun xtoc:
—Ti jech laj calbote, melel, ja' sc'op Dios —xi.
10 Tey laj jquejan jba ta yoc ti ángele yo' jech ta xquich' ta muc'. Pero ti stuque jech laj yalbun:
—Mu xapas jech. Yu'un ti vu'une naca no'ox yajtunelun ti Diose jech chac c'u cha'al ti vo'ote, schi'uc ti avermanotac ti buch'utic jun yo'ntonic ta stojol ti melel ti yaloj comel ti Jesuse. Ja' ich'o ta muc' ti Diose —xiyut.
Ti melel ti yaloj comel ti Jesuse, ja' ta x'ac'bat sna'ic ti buch'u ta xc'opojic ta sventa ti Diose.

Ti jcajlej ta saquil ca'e

11 Ts'acal to un, laj quil ti jamal ti vinajele. Tey ivinaj jcot saquil ca'. Ati buch'u tey cajale ja' ta x'albat ti melel tuc' yo'ntone yo' jech xu' ta spas mantal, yo' ta stuq'uil yo'nton ta spas leto. 12 Ti sbec' sate xojobin jech chac c'u cha'al leb c'oc'. Ja' jech xtoc ep ti stronail sjole. Ja' jech xtoc tey ts'ibabil jun biil ti ja' no'ox xojtiquin ti stuque. 13 Ti sc'u' slapoje chequel ta ch'ich'. Ti sbie ja' sc'op Dios. 14 Tey nabalic batel ti ángeletic ti oy ta vinajele, ti slapoj ti lino poq'ue ti yan no'ox yutsil ti saquile, mu'yuc yic'obal ti cajajtic ta saquil ca'e. 15 Ti Buch'u cajal ta ca'e, ta xloc' talel ta ye jun espada ti lec yee, yo' jech ta syayijesan ti jujun muc'tiquil lume. Tsots ta spas mantal jech chac c'u cha'al taq'uin ti ta xc'ot ta sba ti bine. Co'ol s'elan uva ti ta xich' pits'el ta acanile, ja' jech tsots ta xchapan ti cristianoetique. Ja' jech xtoc ta xac'be yuch'ic ti vinoe, ti ja' ti tsots castigo ti liquem talel ta scapemal sjol ti Dios ti scotol xu' yu'une. 16 Ja' jech xtoc laj quil ti Buch'u cajal ta ca'e, tey ts'ibabil ta sc'u' nopol sba sjol yoc jun biil ti jech ta xale: "Rey yu'un ti reyetique. Ajvalil yu'un ti ajvaliletique", xi.
17 Ts'acal to un, laj quil jun ángel ti va'al ta sba ti c'ac'ale. Jech tsots laj yavta scotol ti mutetic ti xvilajet ta vinajele:
—La'ic, tsobo abaic talel ta sventa muc' ta ve'el yu'un ti Diose. 18 Ta xati'beic sbec'tal ti reyetique, ti jpas-mantal yu'un ti soldadoetique, ti tsatsal viniquetique, sbec'tal ti ca'etique schi'uc ti buch'utic cajajtic ta ca'e. Ta xati'beic sbec'tal scotol ti cristianoetique, ti mosovile, ti ma'uc mosoviletique, scotol ti biq'uit muq'ue —xi.
19 Ja' jech xtoc un, laj quil ti jti'oval chone, schi'uc ti ajvaliletic ti oy ta banomile, schi'uc ti yajsoldadotaque. Tey laj stsob sbaic talel, yo' jech ta spasic leto schi'uc ti buch'u cajal ta saquil ca'e schi'uc ti yajsoldadotaque. 20 Ti jti'oval chone itsacat schi'uc ti jlo'lavanej j'alc'ope ti laj yac' ta ilel señail ti tsots xu' yu'un ta stojol ti jti'oval chone. Ti jech laj yac' iluc señail ti tsots xu' yu'un ti jlo'lavanej j'alc'ope, jech o xal un, ep laj slo'la ti cristianoetique, yo' jech laj yich'ic smarcail ti jti'oval chone, ja' jech xtoc ti laj yich'ic ta muc' ti sloc'obbaile. Jech o xal un, ti jti'oval chone schi'uc ti jlo'lavanej j'alc'ope cuxul ijipatic yalel ta c'oc' ti ta xtil ta azufree. 21 Ti yane laj yich'ic milel yu'un ti espada ti ta xloc' ta ye ti Buch'u cajal ta ca'e. Jech o xal un, scotol ti mutetique ech' yo'nton ta sti'el ti beq'uete.

20

Ti jmil jabile

1 Ts'acal to un, laj quil ti yal talel jun ángel ta vinajel schi'uc sllavial ti xa'abe, ti yich'oj
talel jun yijil cadenae. 2 Ti ángel taje laj stsac ti muc' ta jti'oval chone, ja' ti vo'neal chone,
ja' ti totil pucuje, ti ja' Satanás sbie. Tey laj xchuc ta cadena jmil jabil. 3 Tey laj sjip yalel
ta xa'ab, yo' jech jmil jabil chucul ta xcom. Tey laj sbaj comel. Ja' jech xtoc tey laj yac'be
selloal ti sti'e, yo' jech mu ta slo'la ti cristianoetic ti oy ta sjoylej banomile. C'alal mi ech'
ti jmil jabile, ta xich' coltael loq'uel, pero mu xa jaluc.
4 Ts'acal to un, laj quil chotlebaletic. Ti ta chotlebaletique, ja' tey chotajtic ti buch'utic
ac'bil yabtelique yo' jech ta xchapanvanic. Ja' jech xtoc tey laj quil sch'ulelic ti buch'utic
laj yich' bojbel sjolic ta sventa ti laj yalic ti sc'op ti Diose ti ja' yaloj comel ti Jesuse. Ti
stuquique mu'yuc laj yich'ic ta muc' ti jti'oval chone schi'uc ti sloc'obbaile. Mi ja'uc laj
yich'beic smarcail ta sti'baic o mi ta sc'ob. Taje, laj quil ti icha'cuxiique. Jmoj ta spasic
mantal jmil jabil schi'uc ti Cristoe.
5 Taje, ja' sliqueb ti cha'cuxiebale. Ti yan animaetique ja' to ta xcha'cuxiic ti c'alal mi
ech' ti jmil jabile. 6 Yan no'ox yutsilic ti buch'utic t'ujbilic yu'un ti Diose ti albil sc'oplalic ti
ba'yel ta xcha'cuxiique. Mu'yuc sc'oplal ti xu' ta xchamic ti schibal veltae. Yu'un paleetic
xa ta xc'otic ta stojol ti Diose schi'uc ti Cristoe. Ja' jech xtoc jmoj ta spasic mantal jmil jabil
schi'uc.
7 C'alal mi ech' ti jmil jabile, jech ti pucuje ta xich' coltael ti ta schuquinabe. 8 Jech o
xal un, ta xbat slo'la ti cristianoetic ti oy ta jujun muc'tiquil lum ta sjoylej banomile, ja' ti
Goge schi'uc ti Magoge. Jech o xal ti pucuje ta stsob talel ta pas leto ti epal cristianoetic
taje, ti co'ol s'elan yi'al nab ti mu no'ox albajuc yepal ta jmeque. 9 Jech o xal un, ti epal
cristianoetique x'ubetic no'ox batel jamal smacoj batel ti banomile, yo' jech ta sjoyobtaic
ta maquel ti bu nacajtic ti buch'utic yu'untac ti Diose, ja' ti jteclum ti c'uxubinbil yu'une.
Pero ti Diose tey laj stac talel c'oc' ta vinajel. Tey ic'aq'uic scotolic. 10 Jech ti pucuje,
ti buch'u ilo'lavan xae, tey laj yich' jipel ochel ta c'oc' ti ta xtil ta azufree, ja' ti bu laj
yich'ic jipel ochel ti jti'oval chone schi'uc ti jlo'lavanej j'alc'ope. C'ac'al ac'obal tey ta xich'
svocolic sbatel osil.

Ti chapanel ta stojol ti Buch'u chotol ta muc' ta saquil chotlebale

11 Ts'acal to un, laj quil jun muc' ta saquil chotlebal. Oy Buch'u tey chotol. Tey sac ch'ay
batel ta stojol ti banomile, ti vinajele. Scotol mu xa bu laj sta yavil ti bu ta xcomique. 12 Ja'
jech xtoc laj quil scotol ti buch'u chamemique, biq'uit muc', va'alic ta stojol ti Diose. Tey
laj yich' jamel ti libroetique. Ja' jech xtoc laj quil ti laj yich' jamel yan libro ti ja' slibroal
ti cuxlejale. Jech o xal un, tey laj yich'ic chapanel ti animaetique, ja' ti c'u s'elan laj xa
spasic ti stuquic ti ts'ibabil ta libroetique. 13 Jech o xal un, ti nabe, ti lajebale, ti bu oyic
ti animaetique, scotolic taje laj yac' entregal ti c'u yepal oy ta stojolique. Tey laj yich'ic
chapanel ti c'u s'elan laj spasic ta jujun tale. 14 Ts'acal to un, ti chamebale schi'uc ti yavil
ti animaetique laj yich'ic jipel ochel ta c'oc'. Ti c'oc' taje ja' ti schibal velta chamebale.
15 Ja' jech xtoc tey laj yich'ic jipel och'el ti buch'utic mu'yuc tsacal ti sbiic ta libro yu'un ti
cuxlejale.

21

Ti ach' vinajele schi'uc ti ach' banomile

1 Ts'acal to un, laj quil ach' vinajel schi'uc ach' banomil. Yu'un ti ba'yel vinajele, ti ba'yel
banomile laj xa sc'oplal. Jech ti nabe tub sc'oplal xtoc. 2 Vu'un ti Juanune, laj quil ti ch'ul
jteclume, ja' ti ach' Jerusalene, iyal talel ta stojol ti Dios ti oy ta vinajele. Toj lec meltsanbil
scotol, co'ol s'elan jun jmalijel tseb ti lec slapoj sc'u' ti ta xnupune. 3 Laj ca'i ti oy buch'u
tsots x'avet ta vinajel ti jech ta xale:
—Q'uel avil ti Dios avi tana li' une ta xchi'in ta naclej ti cristianoetique. Jech ti stuquique
yalab snich'nab Dios ta xc'otic. Yu'un ja' xa Dios yu'unic. 4 Scotolic ta scusbat ya'lel satic
yu'un ti Diose. Yu'un laj sc'oplal ti chamebale, ti ta x'oq'uique, ti ta xyat yo'ntonique, ti
ip c'ux ta xa'iique. Yu'un ti c'u s'elan oy to ox ta vo'nee laj sc'oplal —xi.

5 Jech ti Buch'u chotol ta muc' ta chotlebale jech laj yal:
—Q'uel avil, scotol ti c'usitic oye vu'un ta jpas ta ach' —xi.
Jech laj yal xtoc:
—Tsaco me ta vun, yu'un ti c'op li'e ja' melel. Yu'un xu' ta spat yo'ntonic ta stojol —xi.
6 Ts'acal to un, jech laj yalbun:
—Yu'un chapaj xa, vu'unun ti sliqueb spajebune jech chac c'u cha'al ti letra A schi'uc ti Zetae. Ti buch'u ta xa'i ti taqui ti'ile, ta xcac'be yuch' ti sat vo'e ti ja' ta xac' cuxlejale. Mu'yuc tojbil jutebuc. 7 Ti buch'u ta stsal yu'un scotole, vu'un ta jva'an jba ta Dios yu'un. Ja' jech ti stuque ta x'och ta jnich'on. Ja' jech ti srexto ta xich'e. 8 Yan ti jxi'eletique, ti buch'utic mu xch'unique, ti buch'utic xti'et sjolique, ti jmilvanejetique, ti buch'utic batem yo'ntonic ta mulivajele, ti buch'u ta xaq'uic chamele, ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, ti buch'utic ta sjutic ti c'ope, scotolic taje ta xbatic ta muc' ta c'oc' ti ta xtil ta azufree, ti ja' xa schibal velta ti chamebale —xi.

Ti ach' Jerusalene

9 Ts'acal to un, tal jun ti ta yucubal ángel ti buch'utic noj ta sbisic ti slajeb vucub vocole. Jech laj yalbun:
—La' li'e. Ta xcac'bot avil ti jmalijel tsebe, yajnil ti jcot ta uni chije —xi.
10 C'alal jech laj yac'bun quil ti Ch'ul Espíritue, jech ti ángele yic'ojun batel ta jun muc' ta toyol vits. Tey laj yac'bun quil ti muc' ta ch'ul jteclum Jerusalén ti yal talel ta stojol ti Dios ti oy ta vinajele. 11 Ti jteclum taje xnobobet ta xojobal ti Diose. Ti xojobale co'ol s'elan xojobal jun ton ti yan yutsile, co'ol s'elan ti jaspe ton ti sts'ayeyet jech chac c'u cha'al ti nenee. 12 Ti ta sjoylej ti jteclume oy jun muc' ta moc ti lec toyole schi'uc lajcheb sti'. Oy jujun ángel ta jujun sti'. Ti ta jujun sti'e tey tsacbil sbiic ti lajcha'chop snitilul ti Israele. 13 Ti lajcheb sti' ti moc taje, oy oxib sti' ta sloq'ueb c'ac'al. Oy oxib sti' ta xocon sloq'ueb c'ac'al. Oy oxib sti' ta smaleb c'ac'al. Oy oxib sti' ta xocon smaleb c'ac'al. 14 Smocal ti jteclum taje tey yich'oj lajcha'bej ton ti ja' yicob ti moque. Ti jujubej tone tey tsacajtic sbiic ti lajcheb yajcholc'optac ti jcot ta uni chije.
15 Ti ángel ti ta xisc'oponune oy ta sc'ob jun aj ti ja' oroe, yo' jech ta sbis ti jteclume, schi'uc ti jujun sti'e, schi'uc ti smocale. 16 Ti jteclume, co'ol ti snatile, ti sjamleje. Ti ángele c'alal laj sbis ti jteclum yu'un ti sbisobile, yich'oj cha'mil schi'uc chib ciento (2,200) kilómetro ti snatile, ti sjamleje, ti stailej xmuye. 17 Ts'acal to un, laj sbis c'u spimil ti moque. Ja' yich'oj chanib schanvinic (64) metro. Mu yanuc sbisol laj spic ti ángele. Ja' sbisol jech chac cha'al sbisobil yu'unic ti cristianoetique.
18 Ti moque ja' meltsanbil ta jaspe ton. Ti jteclume ja' meltsanbil ta bats'i oro, co'ol s'elan nen ti lec cusbile. 19 Ti jujubej ton ti ja' yicob ti moque, nichimtic no'ox ta jmec ti ep ta tos ton ti jun yutsile.
Ti sliquebe ja' ti jaspe tone.
Ti schibale ja' ti zafiroe.
Ti yoxibale ja' ti agatae.
Ti schanibale ja' ti esmeraldae.
20 Ti yo'obale ja' ti ónicee.
Ti svaquibale ja' ti cornalinae.
Ti syucubale ja' ti crisólitoe.
Ti svaxaquibale ja' ti beriloe.
Ti sbalunebale ja' ti topacioe.
Ti slajunebale ja' ti crisoprasae.
Ti buluchibale ja' ti jacintoe.
Ti slajchebale ja' ti amatístae.
21 Ti lajcheb sti' ti moque ja' meltsanbil ta jbej no'ox perla ti jujupeche. Ja' yu'un un, lajcheb perla ta scotol. Ti muc' ta calle yu'un ti jteclume ja' puro oro jech chac c'u cha'al ti nen ti sts'ayeyete.

22 Ti jcot ta uni chije schi'uc ti Cajvaltic Dios ti scotol xu' yu'une, ja' xa templo stuc yu'un
ti jteclume. Jech o xal un, mu'yuc laj quil yan templo tey. 23 Ti jteclum taje mu xa xtun yu'un
xojobal ti c'ac'ale, xojobal ti ue. Yu'un tey xa oy xojobal stuc ti Diose schi'uc xojobal ti jcot
ta uni chije. 24 Scotol ti cristianoetic ti oy ta sjoylej banomil ti laj staic ti coltaele, tey ta
xanavic ta xojobal ti jteclum taje. Ja' jech xtoc ti ajvaliletic ti oy ta sjoylej banomile, scotol
ti slequilal ti laj staique, tey ta xac'be yich' ti Diose. 25 Ti sti'tac ti jteclume jamal scotol
c'ac'al. Ti teye, yu'un mu'yuc xa ac'obal. 26 Ja' jech xtoc scotol ti cristianoetic ti oy ta sjoylej
banomile, scotol ti slequilal ti laj staique, ta xac'beic yich' ti Diose. 27 Ti teye, mu xa x'och
ti c'usi chopole schi'uc ti buch'u chopol ti c'usi ta spasique, schi'uc ti jlo'lavanejetique. Ja'
no'ox ta x'ochic batel ti buch'utic tsacal ti sbiic ta libro sventa cuxlejal ti oy ta stojol ti jcot
ta uni chije.

22

1 Ts'acal to un, ti ángele laj yac'bun quil jun lequil uc'um, ja' ti vo' ti ta xac' ti cuxlejale.
Yax jipan yutsil jech chac c'u cha'al ti nene ti ta xloc' talel ti bu chotol ti Diose schi'uc ti
jcot ta uni chije. 2 Ti uc'um taje ta x'ech ta o'lol ti muc' ta calle yu'un ti jteclume. Ti ta
jujot sti'il ti uc'ume, tey oy ch'iemic te'etic ti ta xac' cuxlejale. Lajcheb velta ta xac' ti sat
ta jun jabile. Jujun u ta xac' ti sate. Ja' jech xtoc yanal ti te'e ja' ta xtun yo' ta xpoxta ti
cristianoetic ti oy ta sjoylej banomile. 3 Ti teye, mu'yuc xa buch'u chopol ta x'ilat yu'un
ti Diose. Yu'un ti tey ta jteclum taje, tey chotol ti Diose schi'uc ti jcot ta uni chije. Ja'
jech xtoc tey ich'bil ta muc' yu'un ti yajtuneltaque. 4 Tey ta xilbe sba ti satique. Ja' jech
xtoc yich'ojbeic sbi ti Dios ti ta sti'baique. 5 Ti teye, mu'yuc xa ac'obal. Ti buch'utic tey
nacalique, mu xa xtun yu'unic xojobal ti lamparae, mi ja'uc xojobal ti c'ac'ale. Yu'un ja'
stuc ti Cajvaltic Diose ta xac' ti xojobale. Jech xtoc ti stuquique ta spasic mantal sbatel osil.

Po'ot xa xtal ti Jesucristoe

6 Ts'acal to un, ti ángele jech laj yalbun:
—Ti c'op li'e ja' melel. Yu'un xu' ta spat yo'ntonic ta stojol. Ti Cajvaltic Diose, ti ja'
ta xac'be sna' ti c'u s'elan ta xc'opojic ti yaj'alc'optaque, ja' laj stac talel ti ángele yo' ta
xac'be yil ti yajtuneltac ti c'usi ta xa xc'ot ta pasele —xi.
7 —Ta xital ta ora —xi ti Cajvaltique. —Yan yutsil ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti sc'op
Dios ti ts'ibabil ta libro li'e —xi.
8 Vu'un ti Juanune, laj ca'i laj quil ti va'i s'elan ta xc'ot ta pasele. Tey laj jquejan jba ta
stojol ti ángele yo' ta xquich' ta muc' ti va'i s'elan laj yac'bun quile. 9 Pero ti stuque jech
laj yalbun:
—Mu xapas jech. Yu'un yajtunelun no'ox ti Diose jech chac c'u cha'al ti vo'ote, jech
chac c'u cha'al ti avermanotac ti ta xc'opojic ta sventa ti Diose, schi'uc scotol ti buch'utic
ta xich'ic ta muc' ti c'usi ts'ibabil ta libro li'e. Ja' quejano aba ta stojol ti Diose —xi.
10 Ja' jech xtoc jech laj yalbun:
—Mu xamuc ti sc'op Dios ti tsacbil ta libro li'e. Yu'un po'ot xa sta yorail ti ta xc'ot
ta pasele. 11 Ja' jech xtoc ti buch'utic chopolique, ch'an uto. Ac'o spasic ti chopole. Ja'
jech xtoc ti buch'utic ta spasic ti c'usitic mu'yuc smelole, ch'an uto. Ac'o spasic. Yan ti
buch'utic ti ta spasic ti c'usi leque, mu me xicta sbaic ta spasel. Ja' jech xtoc ti buch'utic
t'ujbilic yu'un ti Diose, junuc me yo'ntonic ta stojol —xi.
12 Jech ta xal ti Cajvaltique:
—Melel, ta xital ta ora. Ta xquich'be talel smotonic, ta xcac'be ta jujun tal ti c'u s'elan
laj xa spasique. 13 Vu'unun ti sliqueb spajebune jech chac c'u cha'al ti letra A schi'uc ti
Zetae ti ja' sliqueb spajebe —xi.
14 Yan yutsil ti buch'utic laj xchuc' ti sc'u'ique yo' jech xu' ta slo'ic ti sat te'e ti ta xac'
cuxlejale, yo' jech xu' ta x'ochic batel ta sti'tac ti jteclume. 15 Yan ti buch'utic chopol ti sjole,
ti buch'utic ta xaq'uic ti chamele, ti buch'utic ja' no'ox batem ta yo'ntonic ti mulivajele, ti
milvaneje, ti buch'utic ta xich'ic ta muc' ti c'usitic meltsanbil ta c'abale, scotol ti buch'utic
ti lec xa'iic ta xlo'lavanique, scotolic taje ta xcomic ta spat ti jteclume.

[16] Jech laj yal ti Jesuse:
—Vu'unun ti Jesuse, laj jtac talel ti caj'ángele yo' jech jamal ta xalbe ya'i ti jch'unola-
jeletic scotol taje. Vu'un snitilulun ti ajvalil Davide. Co'ol j'elan ti muc' ta c'anal ti ta xloc'
talel jujun sobe —xi.
[17] Ti Ch'ul Espíritue schi'uc ti yajnil ti jcot ta uni chije jech ta xalic:
—La' me —xiic.
Ti buch'u ta xa'iique: "La' me", ac'o yutic.
Ti buch'u oy taqui ti'il ta xa'ie, ti ta sc'an ta xtale, ac'o taluc yuch' ti vo' ti ta xac'
cuxlejale. Mi ja'uc ta stoj jutebuc.
[18] Scotol ti buch'utic ti ta xa'iic ti sc'op Dios ti ts'ibabil ta libro li'e, jech ta xcalbe ya'iic:
Mi oy buch'u ta sboles ti c'op li'e, ta xbolesbat ti castigo yu'un ti Dios ti ts'ibabil ta libro
li'e. [19] Ja' jech xtoc ti buch'u mu ts'acaluc ta xal ti sc'op Dios ti ts'ibabil ta libro lie, tey ta
xtubbat ti sbi yu'un ti Dios ti oy ta libro yu'un ti cuxlejale schi'uc xtoc mu xu' ta x'och ti
ta ch'ul jteclume. Tey ta xch'ay scotol ti c'usi ta sta ox ti ts'ibabil ta libro li'e.
[20] Ti Buch'u laj xa yal scotol ti c'usi ts'ibabil li'e, jech ta xal:
—Melel, ta xital ta ora —xi.
Jechuc. La' me Cajval Jesús.
[21] Ac'o yac'boxuc bendición acotolic ti Cajvaltic Jesucristoe. Jechuc.